

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
חמישי

היכל
תשיעי

אגרות-קודש

מאת
כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

כרך כח

תשל"ג

חנותק וחוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ז

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושש לבריאה

מאה וארבע שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

IGROIS KOIDESH
Volume XXVIII
Copyright © 2006
by

Kehot Publication Society
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

Orders:
291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
(718) 778-0226 / FAX (718) 778-4148
www.kehotonline.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof, in any form without prior permission, in writing from the publisher, except by a reviewer who wishes to quote brief passages.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch, Inc.

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

Schneersohn, Menahem Mendel, 1902-1994
Igrot-kodesh.

(Kovets Shalsholet ha-or; hekhal 9., sha'ar 5) (Sifriy. Otsar ha-Hasidim,
Lyubavitsh)

Title on t.p. verso: Igrois Koidesh.

Includes bibliographical references and index.

1. Schneersohn, Menahem Mendel, 1902-1994 — Correspondence. 2. Habad.
3. Rabbis—Correspondence. I. Title. II. Title: Igrois Koidesh. III. Series:
Kovets Shalsholet ha-or; hekhal 9., sha'ar 5.
- IV. Series: Sifriyat Otsar ha-Hasidim, Lyubavitsh.

BM198.S33528	296.8'33	87-16855
ISBN 13: 978-0-8266-5800-5 (set)	ISBN 13: 978-0-8266-5828-9 (v. 28)	
ISBN 10: 0-8266-5800-8 (set)	ISBN 10: 0-8266-5828-8 (v. 28)	

Printed in the United States of America

בס"ד.

פתח דבר

לקראת יום הגדול והקדוש ג' תמוז, יום ההילולא השנים-עשר של כ"ק אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מוציאים אנו לאור כרך עשרים ושמונה מסדרת אגרות-קודש* כ"ק אדמו"ר זי"ע, שבו אגרות שנת תשל"ג.

בראש הספר באים: (א) מבוא. (ב) צילום כתי"ק של כמה מהאגרות. (ג) מפתח ותוכן האגרות.

ובסופו: (א) מפתח ענינים. (ב) מפתח מוסדות וארגונים. (ג) מפתח אנשים. (ד) מפתח מקומות.

כן נוספו, ציונים והערות בשוה"ג**.

כל הנ"ל נערך על ידי הרה"ת ר' שלום דובער שי' לוין.

הוכן לדפוס והוגה ע"י הרה"ת ר' ישראל שמעון שי' קלמנסון והרה"ת ר' צבי הירש שי' נאָטיק.

מערכת „אוצר החסידים"

מוצש"ק כ"ח סיון ה'תשס"ו

מאה וארבע שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

ברוקלין, נ"י.

(*) עד עתה יצאו לאור בסדרה זו: כרכים א'-ג - בשנת ה'תשמ"ז. כרכים ד'-ה - בשנת ה'תשמ"ח. כרכים ט'-יד - בשנת ה'תשמ"ט. כרכים ט"ו-יח - בשנת ה'תש"נ. כרך יט - בשנת ה'תשנ"א. כרכים כ"א - בשנת ה'תשנ"ג. כרך כב - בשנת ה'תשנ"ד. כרך כג - בשנת ה'תשנ"ה. כרך כד - בשנת ה'תשנ"ו. כרך כה - בשנת ה'תשנ"ז. כרך כו - בשנת ה'תשנ"ח. כרך כז - בשנת ה'תשנ"ט.

(**) כדי להבדיל בינם לבין הערות כ"ק אדמו"ר זי"ע, באות הערות העורכים באותיות קטנות יותר ושונות מהפנים.

מפתח כללי

3	 פתח דבר
5	 מבוא
15	 פאקטימיליות
31	 מפתח ותוכן האגרות
א	 אגרות קודש
שנז	 מפתח ענינים
שסה	 מפתח מוסדות וארגונים
שסח	 מפתח אנשים
שעה	 מפתח מקומות

מבוא

לפנינו כרך עשרים ושמונה בסדרת אגרות קודש מאת כ"ק אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, שבו 415 אגרות ומענות שנכתבו במשך שנת תשל"ג.

סוגי האגרות

אגרות אלו כוללות עצות והוראות בעבודת ה', עסקנות הכלל, פרנסה ובריאות, הפצת לימוד ודרכי החסידות, מכתבים כלליים ו"כללי-פרטי" בקשר למועדי וזמני השנה, ביאורים בהלכה ודרוש, בחסידות וקבלה, וכן הוראות מיוחדות של דרישת השעה, ומחולקות לכמה סוגים כלליים:

א. אגרות שהרבי הכתיב למזכיר

בשנים הקודמות היו שנים מהמזכירים נכנסים לרבי, כמעט מדי יום ביומו: (א) המזכיר ר' משה ליב ראדשטיין. (ב) והמזכיר ר' ניסן מינדל.

הרבי ה' קורא לפנייהם מענות למכתבים המתקבלים, המזכיר ה' רושם אותם בקצרות בשעת מעשה, אח"כ ה' מכין מהם אגרות, שאותן ה' חוזר ומכניס לרבי, להגהה, חתימה ואישור סופי למשלוח, כמסופר לעיל במבוא לכרך כד.

בשנת תשכ"ז חלה הרמ"ל ראדשטיין את חליו האחרון, ובט"ח תשכ"ח החזיר את נשמתו ליוצרו. מאז ואילך נפלה מלאכה זו רק על הר"נ מינדל.

באופן זה ה' מסגנן וכותב אגרות רבות בלה"ק ובאידיש, באנגלית וברוסית.

האגרות באנגלית מרובות הן, ולא נכללו בסדרה זו. אמנם האגרות ברוסית מעטות הן (התחילו בעיקר אחרי היציאה הגדולה של יהודי רוסיה, בשנים תשכ"ז-תשל"ב), ונדפסו כאן – עם תרגום חפשי ללה"ק.

אגרות בצרפתית לא ידעו המזכירים לכתוב, ולכן ה' נכתב המענה למכתבים האלו – בלה"ק, יחד עם הודעה, כי אפשר להמשיך ולכתוב בצרפתית, רק שהמענה יה' בלה"ק.

ב. אגרות שהרבי כתב והמזכיר העתיק

הסוג השני הן אגרות שהרבי ה' כותב בעצמו על גבי מכתב השואל, והמזכיר ה' מעתיקו, בהוספת תאריך, שם הנמען וחתימה.

לפעמים ה' הרבי מסיים "בברכה", שאז ה' המכתב מוקלד ע"י אחד המזכירים, ומוחזר לרבי לחתימת יד קדשו, לפני המשלוח. ולפעמים ה' הרבי מסיים "בשם", שאז ה' המזכיר עצמו חותם על המכתב "בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א".

סוג זה כלל גם מכתבי-ברכה, ללידה, תספורת, בר מצוה, נישואים, ולהבדיל פטירה, שבדרך כלל ה' חוזר המכתב לרבי אחרי הקלדתו, לחתימה לפני המשלות.

ג. מענות בשולי "מכתב-כללי", או "כללי-פרטי"

לפעמים ה' הרבי כותב מענה קצר על גליון השאלה, בהוספת "בדלחה"פ" או "בדלחנוכה" וכיו"ב. והיינו שבמקום לשלוח את המענה כמכתב בפני עצמו, יש להוסיף אותו בשולי "מכתב-כללי" שנשלח לכבוד חג הפסח, או "כללי-פרטי" שנשלח לכבוד חנוכה.

"מכתב-כללי" ה' הרבי כותב לפני חג הפסח ולפני ראש השנה, ולפעמים בהזדמנויות נוספות, ומפנה אותו "אל בני ובנות ישראל בכל מקום ומקום, ה' עליהם יחיו".

מכתב "כללי-פרטי" ה' הרבי כותב בדרך כלל ביומא דפגרא, וה' נשלח לאנשים אלו, אשר נוסף בשולי ה"כללי-פרטי" מענה עכור, או ברכה מיוחדת.

בסדרה שלפנינו, שהאגרות ממוספרות, מופיע כל "מכתב-כללי" או ה"כללי-פרטי" במספר המיועד לו. במקרה שהגיע אלינו מכתב זה בעותקים רבים, שכל אחד מהם נשלח לגמיען אחר, עם הוספה בשוליו, באו כל ההוספות האלו באותו מספר של ה"מכתב-כללי", או "כללי-פרטי".

נוהג זה התחיל הרבי כבר בשנים הראשונות לנשיאות (ראה לדוגמה לעיל ח"ג בשולי אגרת תקצח) ונמשך גם בשנים הבאות (ראה לדוגמה בשולי כמה מכתבים "כללי-פרטי" שבכרך שלפנינו).

ד. "מענות", "צעטלעך"

קרוב למחצית המענות שנדפסים בכרך שלפנינו, נכתבו ע"י הרבי על גליון מכתב השואל, ומעולם לא הוכנו ע"י המזכירים כמכתבים, או בשולי מכתב "כללי-פרטי" וכיו"ב, כי אם נמסר ע"י המזכיר לשואל, כלשונו.

נוהג זה התחיל כבר בשנים הקודמות, והלך והתרכה משנה לשנה.

"מענות" אלו, שנקראו בשם "צעטלעך", לא נכתבו בסגנון מכתב, אלא שהרבי ה' משיב כמה מילים או שורות, על גליון מכתב השואל. ואם היו באותו מכתב כמה שאלות וכמה מענות, ה' הרבי ממספר את המענות שה' כותב על הגליון.

לפעמים ה' הרבי מסתפק בהדגשת מילה שבמכתב השואל. לדוגמה, כשהשואל ה' כותב במכתבו "האם כדאי...", הרבי ה' מעביר לפעמים חץ על גבי המילה "האם", כדי למחוק בזה את המילה "האם", וכדי להדגיש בזה את המילה "כדאי".

לפעמים ה' המזכיר מעתיק מענות קצרות אלו במכונת כתיבה, בתוך מכתב המזכירות, ושולח אותם בדואר אל השואל (כמה מהם נדפסו בכרך שלפנינו). ולפעמים נזקק השואל למענה מיידי, ואז ה' המזכיר מוסר את המענה אל השואל

דרך הטלפון. ולפעמים הי' השואל מגיע למזכירות, שם הי' המזכיר מראה לו את המענה, השואל הי' מעתיק את המענה לעצמו, והמקור הי' מוחזר למזכירות.

רגיל הי' המזכיר לציין על גבי המכתב „הודעתי“, ולהחזיר אותו לרבי. המכתבים שכללו בקשת ברכה, הרבי הי' לוקח אתו על הציון של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע, שם הי' קוראו וקורעו (ואח"כ נשרף).

מענות כאלו הי' נכתבים לאלפים רבים בכל שנה. רק חלק קטן מהם הגיע לידינו. גם אלו שהגיעו לידינו, רובם יש להם אופי פרטי, או שהם רק „אישור“ או „ברכה“ וכי"צ. בחרנו מתוכם את אלו שיש להם איזשהו תוכן לפרסום, והם נדפסים בכרך שלפנינו.

*

הנושאים שבהם דנות האגרות שלפנינו, רבות הן. נסקור כאן אחדות מהן, כלליות, להקל על המעיין בספר:

יסוד "אגודת האקדמאים יוצאי רוסיה"

את הארגון הזה יסד הרבי בקיץ תשל"ב. שמו המלא הוא: אגודת האקדמאים שומרי תורה יוצאי ברית המועצות ומזרח אירופה. אח"כ נקבע שמו: שומרי מצוות יוצאי רוסיה (שמ"ר).

הארגון הזה נוהל ע"י עולי רוסיה בעצמם, ובאגרות שבכרך שלפנינו מדריך הרבי את המתעסקים ביסוד וניהול הארגון.

כבר ב"ד תמוז תשל"ב (לעיל חכ"ז אגרת יתלה) כתב להם הרבי בקשר לאופני הדפסת והפצת ספרים ברוסית, למטרת הפצה בין עולי רוסיה.

מאז ואילך, כל פעם שמישהו רצה לתרגם משהו לרוסית, או לעשות איזושהי פעילות מדעית, הי' הרבי שולח אותו לארגון הנ"ל (ראה אגרות יתקצ. יתרמח. יתשטז).

בי"ד אלול תשל"ב, כתב הרבי אל מזכיר האגודה, ה"ר בצלאל שיק (חכ"ז אגרת יתקנז), שטובת הארגון היא שעבודת המזכיר תהי' בתשלום.

את התשלום לעבודת המזכיר בשנה הראשונה הי' משלם הרבי, באמצעות יו"ר האגודה פרופ' ירמ' ברנובר, שהרבי כותב לו בכ"ב אייר תשל"ג (אגרת יתשפב): „בהמשך למה שאמרתי לו, שתשולם משכורת של מזכיר לשנה שלימה .. עליו להודיע לכאן מזמן לזמן זמני הפרעון וגודל הסכום“.

בכ' טבת תשל"ג כתב הרבי (אגרת יתרמח) כמה הדרכות למזכיר הנזכר, והוסיף (בתרגום מרוסית): „הסיבה הישירה למכתב זה היא הידיעה אודות כנס האקדמאים שהתקיים ביוזמת חמ"ה, ואם אשפוט לפי הידיעות ולפי העיתונות – הי' זה כנס מוצלח – הוכחה נוספת שיש אפשרות לפעילות עניפה. ולכן כל יום בלתי מנוצל הוא יום של אבידה שאי אפשר להחזירה“. ובסופה מבקש הרבי, שאחרי אסיפת ההנהלה בארה"ק „ישלחו לכאן את דו"ח האסיפה“.

ובכ"ב אייר תשל"ג כתב הרבי (אגרת יתשפב) כמה הדרכות ליו"ר הנזכר, והוסיף: "כפי שדברנו כמה פעמים, מוכרחת בזה זריזות גדולה, על כל פנים בענין הרישום וההתכתבות ראשונית עם כל אלה שיש תקוה שסוף כל סוף יצטרפו לארגון האקדמאים. כוונתי שאף על פי שלגבי כמה מהם אפשר שאין עדיין תכנית ברורה איך להשפיע עליהם וכו', מוכרח שבסמיכות ממש לעלייתם לארצנו הקדושה של אקדמאים יודיעו להם שיש ארגון אקדמאים זה, והכתובת שלו, וחומר של תעמולה על כל פנים בקיצור נמרץ, בצירוף הזמנה להירשם בתור חבר פשוט מבלי כל התחייבות מראש, וכפי שדברנו כאן".

שוב כתב לו הרבי בכ"ד תמוז (אגרת יתתמב), אודות האפשרות שהאגודה תוציא לאור קובץ אקדמאי. הרבי צירף רשימה משיחה, והרשה לו לתרגמה ולהדפיסה בקובץ. הקובץ התחיל להופיע, כעבור כמה שנים, בשם "באור התורה".

*

יסוד האגודה האקדמאית היא אחת מפעולות הרבי במשך השנה לקליטת עולי רוסיה. בשנה הראשונה לעלייתם נתן הרבי לרבים מהם כרטיס נסיעה, לבוא לכאן לחודש החגים, להכנס ליחידות ולקבל הוראות והדרכות להסתדרותם בארה"ק.

בנוסף לכל אלו, מתפרסמים בכרך זה 37 אגרות, שהרבי כתב ברוסית ליוצאי רוסיה, בצירוף תרגום חפשי ללה"ק.

במשך השנה נוסד אף הארגון פר"י (Friends of Refugees of Eastern Europe), ליוצאי רוסיה בארה"ב, והרבי מורה להם בד' ניסן (אגרת יתשמח), איך לסדר את התקנון.

בשלהי סיון הורה הרבי (אגרת יתתיד) לוועד כפר חב"ד אודות יסוד מוסד חינוכי ליוצאי בוכרה, מה שנקרא אח"כ ישיבת הבוכרים – אור שמחה.

כך גם יסד וביסס הרבי במשך השנה הזאת את המוסדות "מכון חנה" לתלמידות שמתקבלות ליהדות (אגרת יתתצח); "איגוד הצאצאים" לצאצאי כ"ק אדמו"ר הזקן (אגרות יתרט. יתרלב. יתרצד ד"ה בודאי. יתתכט ד"ה מוכן); "הכנסת אורחים" לבאים לשהות בחודש החגים בבית חיינו (אגרות יתקע. יתתקכא. יתתקכז. ובשיחות קודש המצויינות בשוה"ג שם); "ספריית לוי יצחק", ורשת ספריות בבתי חב"ד ועוד (אגרת יתקסא, ובשיחה המצויינת בשוה"ג שם).

קריית חב"ד בצפת

בתקופת יסוד החסידות הכללית וחסידות חב"ד היתה צפת מרכז חסידי. גם בדורות הבאים היתה שם קהלה חב"דית, ובית הכנסת חב"ד.

במשך קיץ תשל"ג הרבה הרבי להתעסק בהחזרת עטרה ליושנה, ושלה לשם כך את שליחו המיוחד הרב ארי' ליב קפלן ע"ה.

בחורף תשל"ג תרם נדיב אחד לחב"ד שטח קרקע בצפת. לאגודת בארה"ק לא הי' ברור מה לעשות במגרש הזה.

בכ"ה אדר, הודיע הרבי אל מו"ה אפרים וואַלף, יו"ר אגודת חב"ד בארה"ק, ע"י המזכיר הרב חזקוני (מרשימות הר"א וואַלף): „ע"ד המגרש בצפת – מדוע לעזוב המגרש, אין כרגע כלום לחב"ד בצפת, ומחפשים ע"ד ביהכנ"ס. צריכים לעשות מרכז חב"ד עם פאָרנעם גדול ביחד עם ביהכנ"ס, לחדש ביהכנ"ס, להכניס שם אברכים. לעולים אין שם מקום לדירות, ואולי יהי' מקום לתיירים, ויתכן גם השפעה על צפת עי"ז.".

בג' ניסן: „לשלוח עוה"פ העתק החוזה ע"ד צפת, והאם יש שם יהודי שמעוניין לבנות ביהכנ"ס. מה נעשה עד עכשיו בענין צפת, צריך שתהי' שאיפה שיהי' ישוב חב"ד בצפת.".

בתקופה זו כתב הרבי את תוכניתו זו אל מר דב אטינגר. בהמשך לזה ביקר אצל הר"א וואַלף וסיפר לו את דברי הרבי, כנזכר באותה רשימה: „אטינגר סיפר ע"ד קרית חב"ד שכ"ק אדמו"ר שליט"א יותר מעוניין בעיר העתיקה בירושלים ובצפת – וזה נכון.".

בג' אייר תשל"ג כתב הרבי למר דב אטינגר (אגרת יתשסו): „ת"ח על טרחתו לשלוח לי צילומים מהמכתבים מצפת, שעד עתה לא נתקבלו במקורם. וככל אופן במשך הימים הקרובים מסתם אמצא פנאי לעיין בתוכן מכתבים הנ"ל בשימת לב הדרושה, ובל"ג אודיע גם למר ההמשך בדבר.".

בתחלת חודש מנ"א שלח הרבי לצפת את הרא"ל קפלן. לפני הנסיעה נכנס ליחידות, וקיבל הוראות מפורטות איך לייסד את ישוב חב"ד בצפת.

עם צאתו לדרך, צלצל המזכיר הרב חזקוני, אל מו"ה אפרים וואַלף (כרשום ברשימתו מב' מנ"א): „הערב מגיע לארה"ק שליחו של כ"ק אדמו"ר שליט"א לצפת ר' ליב ש"י קפלן, הוא נאמן לזה, וע"י נסיעתו רוצה [הרבי] לחסוך [עבודה] מאנ"ש דארה"ק. המטרה, לעשות שם נחלת הר חב"ד מספר 2. המקום נמצא ע"י מירון ויש שם תפקידים מיוחדים, להתחיל עם ביהכנ"ס חב"ד, כולל. כ"ק אדמו"ר שליט"א מזרז שעוד בשנת תשל"ג יתפללו בביהכנ"ס חב"ד בצפת. יש עליו עומס גדול, והוא צריך לקבל סיוע מכולם, להכיר עם אנשים וכו'.".

באותו יום ביקר הרא"ל קפלן אצל הר"א וואַלף, יחד עם עוד כמה עסקנים, ודנו בהוראות שקיבל הרא"ל לפני נסיעתו, ואופני ביצוען. על תוכן ההוראות מדווח הר"א וואַלף במכתב שכתב לרבי באותו יום: „הי' שם ישוב חב"ד וביהכנ"ס, ולכן רוצים להקים ולבנות את המקום מחדש ביתר שאת ויתר עז ... בענין בניית שיכון במקום, כנראה שהדבר יערוך עוד שנה וחצי או שנתיים, אבל לא רוצים לחכות עד אז, ולכן שיתחילו עם כולל ... ע"ד מקום הבני' אין חילוק באיזה מקום שיהי', העיקר שיהי' מחוץ לעיר, ושלא יהי' נבלע בתוך העיר.".

על הפרט האחרון הנ"ל השיב הרבי בי"א מנ"א (אגרת יתתנח): „לא, כי אם באופן שיוכלו – במשך הזמן – להיות ד' אמות בפני עצמן – שכונה בפני עצמה וכיו"ב". ובשיחה טלפונית ביאר לו הרב חדקוב: „בענין שאלת צפת להקים השיכון דוקא מחוץ לעיר, זה לאו דוקא, אלא העיקר שיהי' באופן כזה שבמשך הזמן יהי' שכונה בפ"ע שלא יהי' מעורב עיר".

בהתאם להוראה הנזכרת, אודות פתיחת כולל בצפת, נבחרה קבוצת אנרכים, שנסעו עם בני ביתם להתיישב בצפת, ולהתחיל מיד את הלימודים בכולל.

בערב ש"ק ח"י אלול כתב להם הרבי (אגרת יתתנח): „בנועם נתקבלה הידיעה על דבר יסוד הכולל בעיה"ק צפת והתחלת הלימודים בו. ויהי רצון שיהי' בשעה טובה ומוצלחת בכלל, ובמיוחד – להחזיר עטרה ליושנה, הישוב החב"די בצפת על כל פרטיו, בית הכנסת ובית המדרש וכו'".

מפי עוללים ויונקים

במשך תקופה של ארבעה חדשים, מחג השבועות תשל"ג ועד לפרוץ מלחמת יום הכיפורים תשל"ד, עסק הרבי בנושא הזה „מיט א שטורעם" (בסערה), ובשלושה שלבים:

א. בנינו ערבים בעדינו

בערב חג השבועות תשל"ג יצא הרבי להתוועד עם הקהל, ואחרי אמירת מאמר, התחיל לבאר בשיחה מיוחדת, בביאור מדרש זה (שהש"ר א, כד) „בנינו ערבים בעדינו", ומיד עבר מזה להוראה בפועל, לנצל את ימי החופש של הקיץ ללימוד התורה.

בי"ב סיון פנה הרבי במכתב כללי לכל עסקני החנוך הכשר (אגרת יתתנח): „בהמשך להמדובר ומודגש .. ארשה לעצמי להוסיף בזה, ענין שהזמן גרמא, אשר חוב קדוש על כל אחד ואחת שהיכולת בידם לעשות, וזכות גדול, לעשות כל התלוי בהם, אשר כל בן ובת בישראל יתחנכו בחינוך על טהרת הקודש – הן בשעות המוקדשות ללימוד, הן בשאר שעות היום והלילה .. כל השתדלות בזה ויגיעה – כדאיות הן. ובודאי יקויים בכל זה: יגעת ומצאת".

באותו יום פנה במכתב נוסף לעסקני אנ"ש והנהלות מוסדות חב"ד (אגרת יתתנח): „ומהנכון שלר"ח תמוז, הוא חודש הגאולה, הבע"ל יגמרו כל התכניות וההכנות וכו' לעבוה"ק האמורה, ולימי הגאולה יבייג תמוז הבע"ל – תהיינה כבר כו"כ פעולות ממש. וכל המרבה ה"ז משובח .. כדאי שבכל עיר ועיר יהי' ועד שיקשר את העושים והמעשים זה עם זה, יתאים ויתווך וירכו".

כעבור כמה ימים, בי"ז סיון, פונה הרבי בדרישה דומה לתלמידי הישיבה (מכתב יתתנח): „אשר חוב קדוש וזכות גדול על כל אחד ואחד, ועל אחת כמה וכמה על תלמידי וחניכי ישיבות תומכי-תמימים, לעשות את התלוי בהם, ולכל לראש על ידי

— דוגמא חי' ובדברים היוצאים מן הלב, אשר כל בן ובת בישראל יתחנכו בחינוך על טהרת הקודש. ובפרט בימי חדשי הקיץ אשר אז אפשרויות מיוחדות לעשות ולפעול בזה רבות ונצורות.

ב. מפי עוללים ויונקים

מיד כשנפתחו מחנות הקיץ, כותב הרבי, במוצש"ק ט"ו תמוז (אגרת יתתכט): „אבוא בזה עוה"פ להזכיר על המדובר בזה כמה פעמים בגודל החשיבות וגודל ההכרח וגודל הזכות לעשות כל האפשרי בחינוך על טהרת הקודש של כאו"א מבני ובנות ישראל וביתר שאת וביתר עז, מתחיל בחינוך של קטני קטנים, וכמובן גם ממש"נ: מפי עוללים ויונקים יסדת עוז (ואין עוז אלא תורה) גו' להשביט אויב ומתנקם .. ושייכות מיוחדת בזה גם לימי „בין המצרים" הממששים ובאים, בסגנון חז"ל הקדמת רפואה למכה, שהרי זוהי הדרך להשביט אויב ומתנקם.

כך פנה אז הרבי אל כמה עסקנים (ראה נספחים לאגרת הנ"ל), בהוראה לפרסם הדברים האלו בפרסום גדול.

באותו יום, ט"ו תמוז כותב הרבי (אגרת יתתל), „לכל אחד ולכל אחת מהתלמידים והתלמידות שעדיין לא הגיעו לגיל מצות — החונים בקייטנות ומחנות קיץ, בכל מקום ומקום: „שתתנו דעתכם על הזכות המיוחדת שיש לילדי ישראל, זכות הנוגעת לכל עם בני ישראל, על פי דברי דוד המלך עליו השלום: מפי עוללים ויונקים יסדת עוז להשביט אויב ומתנקם — להשביט גם אותו אויב שהביאנו ל„בין המצרים" ועודנו מתנקם בעמנו עד היום הזה, שהדרך לנצחו ולהשביטו הוא על ידי „עוז", היא תורתנו הקדושה הנקראת עוז, הנלמדת ובאה מפי עוללים וגו'. ועד כדי כך גדול כוחם, אשר, כהודעת חכמינו זכרונם לברכה, אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן, הבל שאין בו חטא, כלומר, של ילדי ישראל שלא הגיעו עדיין לגיל מצות. ובהמשך להאמור יש לשים לב במיוחד לדברי נביאנו, חזון ישע' בן אמוץ: ציון במשפט תפדה ושבי' בצדקה .. כיון שעז רצוני ותענוג גדול יהי לי להיות שותף עמכם בזה, בקשתי לתת לכל אחד ואחת מכם מטבע במטבע המדינה שאתם נמצאים בה — השתתפותי במעשה הצדקה הנ"ל.

כעבור שבועיים פונה עליהם שוב הרבי, בעש"ק מברכים חודש מנ"א (אגרת יתתמח): „בהמשך להמכתב מט"ו בתמוז .. אבוא בזה עוד הפעם להזכיר ולהדגיש הזכות המיוחדת בכל זה שיש לילדי ישראל.

ולמחרת, בהתוועדות ש"ק (לקו"ש חי"ג ע' 272): „ועל של פועל באתי — אלו שכבר עסקו בזה — בודאי ימשיכו, אלא — ביתר שאת ויתר עוז, ואלה — שמאיוז סיבה שתהי' — עדיין לא עסקו בזה, צריכים להתחיל בזה במרץ עכשו.

ובהוראה אל מו"ה אפרים וואלף ב' מנ"א (מרשימותיו): „כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוה לעשות שטורעם שזה יגיע לכל הילדים הקטנים, ושמיד יתחילו בכל ההכנות לזה. בעיקר צריכים לפעול בזה האנשים שאינם עוסקים בעניינים אחרים ויכולים לפעול בזה בכל שעות המעל"ע.

ואחרי סיום מחנות הקיץ, כותב להם שוב הרבי, בתחלת אלול (אגרת יתמצא):
 „שמחתי להדיעה שמילאו בקשתי להיות שלוחי מצוה למסור צדקה שלי וקשרו זה
 בענין של תורה, והוסיפו צדקה משלהם”.

אמנם לא הסתפק בזה, ובהתוועדות שבת מברכים חודש אלול, הוסיף הרבי
 ואמר (לקו"ש ח"ד ע' 261): „כבר דובר בזמן האחרון כמה פעמים (ובקשתי לפרסם
 את זה) ע"ד השתדלות מיוחדת בהחינוך דבני ובנות ישראל שי, ובמיוחד חינוכם
 של ילדים קטנים .. וכן יש להשתדל ולנצל במיוחד ימים אלו בהם חוזרים עתה
 הילדים ממחנות הקיץ לבתיהם ומתכוונים לתחילת שנת הלימודים החדשה, הנה
 צריכים להשתדל שמיד כשחוזרים לביתם וגם קודם תחילת הלימודים שיהי' חינוכם
 על טהרת הקודש”.

ג. כינוסי תשב"ר

בהתוועדות ש"פ תבוא, ח"י אלול, ביאר הרבי בשיחה מיוחדת (לקו"ש ח"ג ע'
 262): „בהמשך להמדובר בהתוועדויות הקודמות בהנוגע להשתדלות מיוחדת
 בהחינוך דבני ובנות ישראל שיחיו, ובמיוחד חינוכם של קטנים, ומתחיל מקטני
 קטנים, הנה מאחר שהשנה הבע"ל היא שנת הקהל, בה נאמר „הקהל את האנשים
 והנשים והטף”, הנה דבר טוב ונכון שבימי אלול ובפרט בימי הסליחות .. יארגנו
 „הקהל” לילדי ישראל, דהיינו לאסוף ילדים קטנים („טף”) בין בנים ובין בנות,
 ועאכו"כ אלו שגדולים מטה, ולהסבירם .. בקשתי – וכודאי יפרסמו כל הנ"ל בכל
 מקום שנמצאים בו ילדי ישראל, אפי' במקום שנמצא שם רק ילד א', ועאכו"כ במקום
 שנמצאים בו כו"כ מילדי ישראל, וע"ד שנא' „ברוב עם הדרת מלך” – מלכו של
 עולם. וע"י סיום השנה באופן זה, הרי „מפי עוללים ויונקים יסדת עז גור להשכית
 אויב ומתנקם”, שיבטלו לגמרי (להשכית) כל הענינים הבלתי רצויים והקטרוגים”.

למחרת פנה הרבי במכתב כללי לעסקני החנוך הכשר (אגרת יתתקי): „בקשתי
 רבה בזה והצעתי – בקשר לימי רצון ורחמים אלה, ומיוסד על דברי חז"ל בגודל
 הענין של הבל תשב"ר שהעולם מתקיים בשבילו, שבאחד מימי הסליחות (באם אפשר
 ביום הראשון) – לכנס בנים ובנות שלפני בר (בת) מצוה ולהשתדל ובמרחץ שיגדל
 המספר ככל האפשרי, להסבירם – לפי הבנתם – שזהו (תחלת) השבוע דראש השנה
 וזמן דהכנה מתאימה לר"ה .. אבינו מלכנו אבינו אתה. אבינו מלכנו אין לנו מלך
 אלא אתה. אבינו מלכנו רחם עלינו. אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה
 עמנו צדקה וחסד למען שמך הגדול והושיענו .. ובקשתי כפולה אשר אח"כ יתנו
 לכאו"א ב' מטבעות, א' מתנה ממני – בהצעתי (אכל לא תנאי) שהם יתנוה לצדקה;
 וא' – בבקשה שלי שימסרוה בתור שלוחי לצדקה .. וטוב ונכון – לעשות גם באחד
 מימי עשיית ככל הנ"ל”.

בהמשך לזה ניתנה הוראה לארגן כנס ילדים כזה בארה"ק, ליד הכותל. ההוראה
 נמסרה ע"י יו"ד אגודת חב"ד בארה"ק מו"ה אפרים וואַלף, שרשם הדברים בכ"ג

אלול: „בענין נסיעת הילדים ביום א' אל הכותל המערבי, שיהי ממונה על הסדר ולסדר את כל הענינים עוד לפני השבת מתי שישעו וכו', לפרסם הענין בין כל המוסדות“.

כן ניתנו בזה גם הוראות פרטיות:

במשך החודש (אלול תשל"ג) ביקש מו"ה עזרא שוחט לבוא עם בני ביתו לבית חיינו לחודש החגים. הרבי השיב לו (אגרת יתתצב) שהוא עצמו יבוא בסוף החודש, ואילו בקשר לבני ביתו: „אין כדאי, ובפרט ששואל והוא שנת הקהל, וכדאי שזוגתו והילדים – שיחיו – יבקרו וילמדו פסוקים אחדים דפ' הקהל ע"י הכותל בחוהמ"ס. [באותה שעה עדיין לא ניתנה ההוראה הכללית בקשר לכינוס אצל הכותל, והוסיף הרבי וכתב לו] לא לפרסם (עכ"פ לע"ע)“.

וברשימות הר"א וואַלף (כ"א אלול): „הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א עבור בננו בנימין ש' שבמקום לנסוע אל כ"ק אדמו"ר שליט"א עליו לבקר בכותל המערבי פעם בימי הסליחות ופעם בחוהמ"ס“.

את כל המשך ההוראות האלו במשך חדשי הקיץ, ביאר הרבי ב"ג תשרי, בהתוועדות הראשונה שהתקיימה אחרי פרוץ מלחמת יום הכיפורים (לקו"ש ח"ד ע' 404, בתרגום מאידיש): „רש"י מביא בפירושו על התורה .. את הענין של „גיבא ואינו יודע מה גיבא“, זאת אומרת, שיש ענינים שעושים ובשעת מעשה „איני יודע“ מהי מטרת הענין, ואחר כך, לאחר זמן, תופסים כיצד ה' זה דבר בעתו. במשך כל הקיץ דובר אודות „מפי עוללים ויונקים יסדת עוז גו' להשבית אויב ומתנקם“ .. אח"כ התברר שכעת אכן צריך לענין זה של להשבית אויב ומתנקם“.

יתן ה' שנזכה לראות בהקדם קיום יעוד זה „להשבית אויב ומתנקם“, ונתתי שלום בארץ.

* * *

ויהי רצון שנזכה בקרוב להוציא לאור את יתר אגרות הקודש וכתבי הקודש של כ"ק רבותינו נשיאינו, עדי נזכה ללמוד תורה מפיו של משיח צדקנו, במהרה בימינו, אכ"ר.

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסכערן פארקוויי
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ
צנמ"ס כו' מו"ת שלמה יוסף שי'

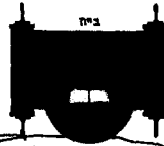
מאשר הנני קבלת המכתבים - צ-נר הג' יואל | אסא | ציון (עושה) אמת הה' וט'. וזכרתי
כבר נדבר כמה פעמים במשך השנה על נקודה המיוחדת של שנה זו -
שתוכנה וכמה מענייני - ספורים ביום השבת:
כל השנה כולה - שנה השביעית - עלי' נאמר שבת שבתון ירי' לאירוע חג האילנות (ב' אפריל)
שבת להוי',
ראש השנה, שבו נידונים ונקבעים מאורעות כל ימי השנה - חל להיות בשבת,
ר"ה לרא"ח אשר הנחילונו אבותינו הק' וצוקלה"ה נ"ע זי"ע והיא
חיה תורה הבע"ט ז"ל - ים כסלו - חל להיות בשבת,
יום הסלקות של נשיא דורנו - כ"ק מו"ח אדמו"ר - יו"ד שבט - חל
להיות בשבת,
ובהיותה שנה מעוברת - הרי ראש ותחלת חדש העבור - חל להיות בשבת.
ולנה ענין העיבור בכללותו - שעל ידו משלימים את החסר (במספר הימים - פחות יותר)
ביחס לשנה החמה) במשך שנים שעברו וגם מוסיפים כמה ימים על ימי שנת החמה.
ענין יום השבת הוא - מנוחה ועונג וכפ"נ וקראת לשבת עונג וכל פעולות
האדם בו ועניניו ה"ה מחוך עונג ובאופן דעונג.
ויה"ר שכהנ"ל יעזור אח כאו"ה בתוככי כלל ישראל, ועד שיצליח למלאות
את כל החסר במשך כל ימי חייו ולהשלים ולהוסיף עליו, הלוח והוסיף ואור
וע"פ הציווי להלך אחר מדותיו של הקב"ה שממנו: וצדקה אלפים עד מרום
גו' ומחומות הארץ גו',
להאיר בעניני מרום (תומ"צ) ובעניני החוס (עזה"ז הגשמי והחומרי ממש
שאין תחתון למטה ממנו),
ולעשות כ"ז מחוך מנוחה ועונג אמתיים,
עדי נזכה בקרוב ממש לבאולה האמתית והשלמה עלי' נאמר: בשונה ונחת
הושעו.

בברכה רבה ושמעון דינור
המאריך וואל

המאריך וואל
דינור

(Signature)

אגרת י'תרצד – נדפסה לקמן ע' קכ"קכט

Where learning is an experience and Judaism a way of life
500 S.W. 17th Avenue • Miami, Florida 33136 • Phone: 640-2850

כאמור נאמר לו דבר
דברים כלל - לענין דא
הוא דעם וס' ההתקשרות
דברים: לסיק דבר, ש' ור
התקשרות ה' ה' ה' ה' ה'
והתקשרות ה' ה' ה' ה' ה'

כ"ק אצמ"ר פל"א

A number of weeks ago Mr. Mel Landow called a meeting with all of the Hebrew teachers in his home for a couple of hours. At that time he told them of our projected Torah Center and the necessity of their total commitment for this work. That is, not only during the teaching hours, but on a total basis, including Torah classes for parents, young people, college students, etc., as outlined in the program that Mr. Landow showed the Rebbe Shlita in his Yechidus. Consequently, I have had a number of meetings with the teachers, also stressing the point that we can no longer afford to function only as an elementary school. I have, therefore, given all of them new proposals for the coming year, which include a total commitment on a full-time basis to all activities and functions of Oholei Torah.

I explained that it is no longer feasible for us to hire individuals who care to do only the bare minimum, but we must have a total dedication,--an interpersonal relationship to accomplish the potential that אצמ"ר פל"א has placed upon us, to create an exemplary Torah Center and Torah community for all of the 50 States and South America.

It was also explained to them that if they found it too difficult to work under these conditions and could not commit themselves in such a way, that possibly Oholei Torah was not really the place for them. We have a tremendous מחויבות and must not compromise in any way.

I have felt a lessening of devotion and, therefore, felt it mandatory to have this type of meeting. I also assured them that if they would rededicate themselves under these conditions that Oholei Torah would dedicate itself to them in any manner which they would require--economically, materially and spiritually.

I have talked with Yisroel Rubin about taking the position of assistant principal in charge of programming and curriculum in the Hebrew Department. He has indicated an interest and I would like to know the פשר of אצמ"ר פל"א if I should pursue the matter.

PRINCIPAL: Rabbi Shalom D. Lipetzky OFFICERS: HONORARY PRESIDENT, Jacob C. Cohen / PRESIDENT, Martin Genet / VICE-PRES., Michael Jacobowitz / VICE-PRES., Daniel Retter / VICE-PRES., Judge Sherwin Stauber / SECRETARY, Melvin Feit / RECORDING SEC., David Lipshultz / FINANCIAL SEC., Rabbi P. Weberman / TREASURER, Morton Mayberg
BOARD OF DIRECTORS: Philip Brafman / Nathan Ginsburg / Menashe Hirsch / Rabbi Abraham Korf / Dr. Irwin Makovsky / Louis Makovsky / Jacob Modansky / Harry Rosenberg / Murray Rosenberg / Jerry Schechter / Sam Schechter / Samuel Waldman / Rabbi Stanley Weiss / Kalman Wodonos
BOARD OF TRUSTEES: Jose Behar / Irwin Block / Ben Boskin / Hyman Chaboner / Albert Davidson / Isadore Kramer / Hyman Kolko / Mel Landow / Andrew Mandel / Eugene Moses / Rabbi Milton Simon / Abrahm Tolia / Leonard Zilbert

אגרת יתתי - נדפסה לקמן ע' רמב ואילך

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥
 * ॐ नमो भगवते वासुदेवाय *
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥
 ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

[illegible]

ד' נא ע"א שווער - דאס
 האמונה אה ער אד-עמית
 פ"ה אהרן זאן
 אדום אד-דאס זיי זאגן אדום
 זעט ויט אהם אדום זעט.
 באאפירט האלד-דאס דאס תוא
 ישיע האדן דענן אדום טוד יוא
 אהרן דעס דאס זיי
 דאס דע-אין פ"ה אהרן.
 באאפירט אדום-אדום דענן דאס.
 דאס תוא דענן-אין דאס האלדאס
 אהרן דענן אדום וישיע דאס אהרן.
 באאפירט אדום תוא-אין דאס האלדאס
 דע אדום דאס אדום האלדאס (זעט-
 אהרן). אהרן דענן דאס אדום.
 אהרן דענן אדום

מפתח

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
תשל"ג				
יתקנת	ה' תשרי	מו"ה מאיר ליפשיץ	ברכה לשנה החדשה	א
יתקנט	ה' תשרי		אחריות מבקר חומר להו"ל	ב
יתקס	ו' תשרי	כללי	הוראות משנת השמיטה, שהקב"ה	ב
			בעה"ב על העולם	ב
יתקסא	ו' תשרי	הנהלת צא"ח	מטרת פתיחת ספריה	ח
יתקסב	בין כסה לעשור	מר יצחק אגסי	ברכה לשנה החדשה	ח
יתקסג	בין כסה לעשור	מר רחבעם ע. זאבי	ברכה לשנה החדשה	ט
יתקסד	י"א תשרי	שולמית סויסא	משרתה בכיה"ס בתענך	י
יתקסה			לפעמים העיכוב בזחור"ק מחסרון דיוק	י
			בטהרת המשפחה	י
יתקסו	ערב חה"ס		בחירות לרבנות הראשית. נגד הדחת	יא
			רב בסיום זמן חוזה	יא
יתקסז	חזהמ"ס	הקפות שניות בנחה"ח	שמחה ומנוחה בארץ	יא
יתקסח	חזהמ"ס	הקפות שניות בירושלים	כנ"ל	יב
יתקסט	כ"ה תשרי	מר צבי אפשטיין	הוספה בתומ"צ מוסיפה בברכות	יג
יתקע	שלהי תשרי	מו"ה משה ירוסלבסקי	יסוד הכנסת אורחים בבית חיינו	יד
יתקעא		מו"ה יעקב כץ	מאוחדים במחשבה ואצ"ל בטלפון	טו
יתקעב	ר"ח מ"ח	מר חיים בר לב	ברכה לשנה החדשה	טז
יתקעג	ר"ח מ"ח	מר יהושע רבינוביץ	עזרת עיריית ת"א-יפו לישיבת הרמב"ם	יז
יתקעד	בדר"ח מ"ח	מוהרש"ד סטל	הצלחת המוסד נתיב אור	יח
יתקעה	בדר"ח מ"ח		עצות למתח - בטחון	יח
יתקעו	ד' מ"ח		בקשת מחילה מאחות מבוגרת רווקה	יט
יתקעז	ד' מ"ח		העיקר בשידוך היא המדוברת ולא	יט
			הוריה	יט
יתקעח	ד' מ"ח		מקום מגורים, יחסים במשפחה	כ
יתקעט	ד' מ"ח		בירור יהדות בבן מאומץ	כא
יתקפ	ה' מ"ח		שידוך רק עם שומר תומ"צ מעצמו	כב
יתקפא	י"ד מ"ח		טיפול חדש שהמציאו לדלקת העין	כב
יתקפב	ט"ו מ"ח	מוהרש"ט שטערן	בנין מקוה בהידור ובפרסום במיאמי.	כג
			מקוה שע"י נס	כג
יתקפג	י"ט מ"ח		כדעה אחידה של שני רופאים	כד
			וכחור"ד רב	כד
יתקפד	מוצש"ק כ' מ"ח כללי		מטרת הפרנסה תורת חיים. תמיכת	כה
			הישיבה תות"ל	כה

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
יתקפה	כ"ב מ"ח	מר משה קירשנבויים	הוספה כתומ"צ מוסיפה בברכות	כו
יתקפו	כ"ב מ"ח	מרת מארא ניסלוויטש	המשך הפעילות מרוסיה ובהרחבה	כז
יתקפז	כ"ב מ"ח	אסיא אליבא	הנהגת הילדים מביאה ברכה גם להורים	כט
יתקפח	כ"ד מ"ח		חיוק שלום בית	ל
יתקפט	כ"ה מ"ח	מוהש"ז שזר	אריכות ימים, שכל יום ארוך ומלא	ל
יתקצ	כ"ה מ"ח	מרת גולדה גרינברג	תרגום שיחה לרוסית	לא
יתקצא	כ"ה מ"ח	מוהרא"ג מאכעראווסקי	ביקורו בכפר חב"ד. תמיכת פעילות חב"ד	לב
יתקצב	כ"ה מ"ח	מרת תמר טומוגי	מחקר אודות תנועת חב"ד. המעשה הוא העיקר. דוגמה חיה	לג
יתקצג	כ"ה מ"ח	מרת חייסא קאמינסקא	ברכה	לד
יתקצד	שלהי מ"ח	כללי-פרטי	ר"ה בשבת ושנת שמיטה	לה
יתקצה	שלהי מ"ח	מוהרש"י זיין	עידוד לשזר, לקראת סיום כהונתו	לו
יתקצו	מ"ח		המשך לימודי בבית יעקב	לח
יתקצז	ר"ח כסלו	חנוכת בית ליובאוויטש פריס	דירת קבע לכל עניני חב"ד	לח
יתקצח	ר"ח כסלו	מהרש"י שליאמע	תרגום המכתבים לצרפתית	מ
יתקצט	ר"ח כסלו	מו"ה נחום לאם	תורה לשמה בהל' ת"ת ותניא	מא
יתר	ג' כסלו	מר א. קוטערמאן	להתדבר או ד"ת	מב
יתרא	תחלת כסלו	הנהלת צא"ח אה"ק	מבצע חנוכה לחיילים בצפון	מד
יתרב	ז' כסלו	הנהלת צא"ח ארה"ק	מבצע חנוכה עם שטורעם	מד
יתרג	ז' כסלו	מוהרי"א וגנר	מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ	מה
יתרד	ז' כסלו		טוב לגמור ימי ההריון ולא למחר	מו
יתרה	ז' כסלו	מהרש"י שמרלינג	תודה וברכה	מו
יתרו	ז' כסלו	הערות הת' ואנ"ש		
		מונטריאל	עריכת הלשון	מז
יתרו	ט' כסלו	מהר"י סופר	כשעוברים לעבוד במוסד אחר, בהסכמת המוסד דעתה	מח
יתרח	י' כסלו		המכתב לתלמידות בית רבקה	מח
יתרט	י"ג כסלו	מהרש"א הלפרין	כינוס צאצאי אדמו"ר הזקן	מט
יתרי	ט"ו כסלו	מוהש"ז שזר	ברכה ליום הולדת. ילכו מחיל אל חיל	נ
יתריא	ט"ו כסלו	מר שלמה יונסאוו	חיי יום יום בארה"ק כציווי התורה	נא
יתריב	ט"ז כסלו	מהרד"מ דרוקמן	עזיבת מוסד בהסכמת ההנהלה או בהיתר רב	נב
יתריג	י"ט כסלו		מברק כללי לי"ט כסלו	נג
יתריד	י"ט כסלו	משתתפי ההתוועדות בכפ"ח	פדה בשלום, באופן דופרצת	נג

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמען	תאריך	אגרת
נד	גיור כהלכה. שידוך		כ"א כסלו	יתרטו
נה	תלמידי אהלי תורה מיאמהתמדה ושקידה והנהגה כיאות		כ"א כסלו	יתרטז
נה	הוספה באור מיום ליום	מר אהרן כהן	כ"א כסלו	יתריז
נו	חנוכה בהמ"ק שבתוכנו. השמן	כללי	ימי חנוכה	יתריח
נו	שכבהמ"ק הפרטי צ"ל טהור			
סא	נר להאיר. מעות חנוכה	כללי לתלמידים	ימי חנוכה	יתריט
סא	חנוכה וטיהור בהמ"ק שבתוכנו.	מסיבת ישיבת תות"ל	ימי חנוכה	יתרכ
סב	חמיכת הישיבה			
סד	המכתב לתושבי נחה"ח	ועד נחה"ח	ימי חנוכה	יתרכא
סד	להרשם כחברים באגודת נחה"ח	תושבי נחה"ח	ימי חנוכה	יתרכב
סו	ביטוס והרחבת הכפר	ועד כפ"ח	ימי חנוכה	יתרכג
סו	מאמריו אודות חב"ד	מור"ה משה אישון	ימי חנוכה	יתרכד
סח	חוברת בחינות עיון ומחקר	מר יהושע פרט	ימי חנוכה	יתרכה
סח	לימוד פנימיות התורה	מהרמ"מ פלדמן	ימי חנוכה	יתרכו
סט	נר חנוכה על פתח ביתו מבחץ	מר דניאל כהן	ימי חנוכה	יתרכז
סט	פריעת חוב לעם ישראל שסייעוהו		ימי חנוכה	יתרכח
סט	להעשות אדם			
ע	הסתדרות וחנוך הילדים		ימי החנוכה	יתרכט
עא	ברכה להסתדרות	מרת רחל	ימי החנוכה	יתרל
עב	הוראה מחנוכה לאנשי צבא	כללי-פרטי לחיילים	נר רביעי	יתרלא
עד	קביעות לימוד ספרי אדה"ז	כנס צאצאי אדה"ז	ר"ח טבת	יתרלב
עה	בניית בית		א' טבת	יתרלג
עה	מנהג מעות חנוכה		נר שמיני	יתרלד
עח	שיאירו הנרות הללו	כללי-פרטי	זאת חנוכה	יתרלה
עט	הלכנת פני חברו		זאת חנוכה	יתרלו
פ	לא לכתוב בכתובה „המאומץ“		ט' טבת	יתרלז
פ	מוסיף והולך ואור	הנהלת תות"ל	ט' טבת	יתרלח
פ	דירה להפצת היהדות וחב"ד	מרת יוכבד סולובייצק	י"ג טבת	יתרלט
פא	הוראות מחנוכה לימינו	מרדכי ונחום צוקער	י"ג טבת	יתרמ
פב	מעיקרי החינוך – לתת חופש פעולה		י"ג טבת	יתרמא
פג	הרחבת המוסד		י"ג טבת	יתרמב
פג	במקום כניסה ליחידות יכתוב	ד"ר ישראל קאלק	י"ד טבת	יתרמג
פד	סרטים על חב"ד ונושאי יהדות		י"ד טבת	יתרמד
פד	החסרון בהתכתבות חייל עם בנות בחו"ל		ט"ו טבת	יתרמה
פז	היהודים העולים הוכיחו מס"נ	חי' ליובא גייסינסקי	ט"ז טבת	יתרמו
פו	יומיומית			
פז	ב' שמות שא' מהם כשם חתנו		י"ז טבת	יתרמז

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
יתרמח	כ' טבת	אלחנן בצלאל שיף	פעילות אגודת האקדמאים	פז
יתרמט	כ' טבת	ד"ר יוסף ליפשיץ	הקמת מרכז רפואי-מדעי	פט
יתרנ	כ"ד טבת		עצה וברכה	צ
יתרנא	כ"ז טבת	מרת פרידא פייזקובה	שמירת ההלכות	צא
יתרנב	כ"ז טבת	מרת חנה פייזקובה	צדקה לפני הדלקת הנרות	צב
יתרנג	כ"ח טבת	אהרן סעידוב	לימוד בשיבה	צג
יתרנד	כ"ח טבת	מהר"ד סלונים	התארגנות אגודת הרבנים בארה"ק	צד
יתרנה	ר"ח שבט	הרב שמעון כץ	עניני עגונות במדינה ההיא	צד
יתרנו	ר"ח שבט	מר משה אבניאלי	ההתיישבות בעיר העתיקה אף לעניים	צה
יתרנז	ר"ח שבט	נשי ובנות חב"ד ירושלים	הפעולות באופן דמוסיף והולך	צז
יתרנח	ר"ח שבט	דוב ברוך ציפעל	לימוד המביא לידי מעשה	צח
יתרנט	ב' שבט		עצות בעניני פרנסה	צח
יתרס	ה' שבט		איסור נישואים על ממזר אינו עונש	צט
יתרסא	ה' שבט	אלוף וחיילי וקציני רמת הגולן	פעילות חב"ד כחנוכה ברמת הגולן	קא
יתרסב	ו' שבט	ועד נחה"ח	רישום הקרקע ע"ש אגודת חב"ד	קב
יתרסג	ח' שבט	התלמידים שבכל מקום	התחזקות ביום ההילולא	קב
יתרסד	ח' שבט	משודכת שחתנה חזר בו	נגרם ע"י הנהגה שלא בצניעות	קג
יתרסה	ט' שבט	רי"ד דרומר	על התפילין נאמר וראו גו' ויראו ממך	קד
יתרסו	ט' שבט	כנס אהלי"י אה"ק	התחזקות ביום ההילולא	קה
יתרסז	ט' שבט	מברק כללי	התוועדויות פעילות והמשכם	קו
יתרסח	ט' שבט	מו"ה יוסף וואלדמאן	פרש"י שיתבאר בהתוועדות	קו
יתרסט	ט' שבט	מטה ע"א מוסדות	ניצול הזמן מ' שבט עד י"א ניסן	קז
יתרת	י"ג שבט	מרת מרים באב"ד	מאורעות ארה"ק	קז
יתרעא	י"ג שבט	ד"ר א. גולדנסקי	מעלין בקודש	קח
יתערב	י"ג שבט	מוהרי"ש פרנקל	הס' דברי יחזקאל שהו"ל	קט
יתרעג	י"ג שבט	מו"ה צבי מרקוביץ	ניצול משרתו במועצה הדתית	קט
יתרעד	י"ג שבט	מו"ה מרדכי	הצלחה בהפצת היהדות	קי
יתרעה	י"ג שבט	מו"ה שלום סלאוין	למסור נקודות מהתוועדות י' שבט	קיא
יתרעו	י"ג שבט		הפצת היהדות והמעיינות	קיא
יתרעז	ט"ו בשבט	ת"ת חב"ד	נר להאיר	קיב
יתרעח	ט"ו בשבט	מו"ה יוסף הלפרין	תשורת ביכל מאמרי רבנו הזקן	קיג
יתרעט	ט"ו בשבט		הוספה במילוי רצון ה' מביאה ברכה	קיד
יתרפ	כ"א שבט		כנ"ל	קיד
יתרפא	כ"ב שבט		היחס לאדם שברוסיא, להתייעץ עם רב	קטו
יתרפב	כ"ג שבט		אמירת תחנון ביום הבר מצוה	קטז
יתרפג	כ"ו שבט	תלמידות נחה"ח	חוברת „מלים שכתבנו"	קיו
יתרפד	כ"ו שבט	מוהר"ח שליאמע	תרגום לצרפתית המכתב לתלמידות	קיח

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
י'תרפ"ה	כ"ו שבט	מ"ה זישא וולטנר	בטחון ברופא כל בשר	קט
י'תרפ"ו	כ"ז שבט	מ"ה זישא וולטנר	ניצול נסיונו בשטח החנוך הכשר	קט
י'תרפ"ז	כ"ז שבט	גמ"ח שומרי שבת	שבת מדגישה ענין הגמ"ח	קכ
י'תרפ"ח	כ"ח שבט	הרב אברהם איגר	ברכה	קכב
י'תרפ"ט	כ"ח שבט	אדמו"ר מלובלין	הפצת התורה ע"י סנהדרין	קכג
י'תר"צ	כ"ח שבט	מ"ה גרונם לזבניק	פעילות בתוככי העולים	קכד
י'תרצ"א	כ"ח שבט	מ"ה שמעון רוזנברג	שמירת טהרת המשפחה תמשיך ברכות	קכד
י'תרצ"ב	שבט	השם	טיפול להפקד בזחור"ק	קכה
י'תרצ"ג	ע"ח אדר"ר	מערכת קובץ חנה פאריז	עיבור השנה מתקן העבר ומוסיף להבא	קכה
י'תרצ"ד	מוצ"ש בדרי"ח	כללי-פרטי	נקודות מיוחדות בשנה זו. סיום כרך	
	אדר"ר		אנצ' תלמודית בדבר טוב.	קכו
י'תרצ"ה	ג' אדר"ר		היסח הדעת ממצב קשה	קל
י'תרצ"ו	ג' אדר"ר	מר אליהו	הכותל המערבי מזכיר על העבר ומשפיע על ההווה ועתיד	קלא
י'תרצ"ז	ה' אדר"ר		להתקשר לשדכנים	קלב
י'תרצ"ח	ז' אדר"ר		לימוד מילה	קלב
י'תרצ"ט	י"ח אדר"ר		ניהול בית אבות - נסיון יומי גדול	קלג
י'ת"ש	כ' אדר"ר	ד"ר ט. דרייפוס	החומרות שקיבל בנו על עצמו	קלג
י'תשא	כ' אדר"ר	אלוף אברהם אדן	עיקר בצבא - המעשה הוא העיקר	קלה
י'תשב	כ' אדר"ר	התלמידים בנאשוויל	אישור קבלת מעות חנוכה	קלו
י'תשג	כ' אדר"ר		מכתבי בסגנון שלה	קלז
י'תשד	כ' אדר"ר		תלוי בהרגש	קלז
י'תשה	כ"ג אדר"ר		מצב הרבנות בארה"ק, מורא שמים בלבד	קלח
י'תשו	כ"ג אדר"ר		לא לבטל השידוך בשביל כסף	קלט
י'תשז	כ"ד אדר"ר	מסיבת תות"ל מונטריאל	עיבור השנה מתקן העבר ומוסיף להבא	קלט
י'תשח	כ"ד אדר"ר		העברת עצמות האב לארה"ק	קמא
י'תשט	כ"ו אדר"ר	מ"ה ישעי' מטלין	קדושת בסי"ת של משיח	קמא
י'תשי	כ"ו אדר"ר	מוהרי"א טירנויער	ניתוח המת לצורך ידיעת המחלה	קמב
י'תשיא	כ"ח אדר"ר	מוהרי"ש גינזבורג	הגהה טובה לקובץ תורני	קמב
י'תשיב	שלהי חורף		כנ"ל	קמג
י'תשיג	עש"ק ויקהל	מ"ה יוסף וואלדמאן	פרש"י שיתבאר בהתוועדות	קמג
י'תשיד	אדר"ח אד"ש	מ"ה ממ"ז לובעצקי	לימוד ותפלה, שידוך ופעילות	קמד
י'תשטו	ג' אד"ש	מרת רחל ברג	ניצול הכשרונות להפצת היהדות	קמד
י'תשטז	ד' אד"ש	מרת מלכה גורעוויטש	תרגום לרוסית. ארגון האקדמאים	קמד

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
יתשין	ד' אד"ש	ליבא מיכלא זיידע	קבלת מכתב' ע"י קרובי' כאן	קמו
יתשיח	ז' אד"ש	מסיבת בית רבקה	ר"ח ניסן - חדש גאולה	קמז
יתשיט	ז' אד"ש	מ"ה ישראל ליבוב יו"ר		
		צא"ח	הזמנת 1500 זוגות תפילין ע"י משרד	
			הבטחון	קמט
יתשכ	י' אד"ש	מר צבי איצקוביץ	משנכנס אדר מרבים בשמחה	קמט
יתשכא	י"ב אד"ש	נתן דוד רבינוביץ	שנת עיבור מרבין בשמחה בכפלים	קנ
יתשכב	י"ב אד"ש	מר חיים בר לב	ניחומים לפטירת האב	קנא
יתשכג	פורים	מברק כללי	ימי פורים שמחים	קנא
יתשכד	שושן פורים		צדקה רוחנית - הפצת היהדות	קנא
יתשכה	אחרי פורים	תלמידים בישיבת מוריסטאון		
יתשכו	ט"ז אד"ש	מסימות בית רבקה	מבצע משלוח מנות ושמורה	קנב
יתשכז	ט"ז אד"ש	מר אהרן כהן	נוכרים ונעשים, נס פורים ע"י אשה	קנב
יתשכח	ט"ז אד"ש	מ"ה ברוך גרשון	עסקאות מפלגתיות	קנג
יתשכט	י"ז אד"ש	אלוף משנה ברוך כהט	הפצת היהדות במדריד	קנה
יתשל	י"ז אד"ש	דניאל	כרכה	קנו
יתשלא	י"ז אד"ש		נס פורים בזכות תשב"ד	קנו
			רצון השם שלא ימיר דתו וינצל הזמן	
			ללימוד התורה בחיות	קנז
יתשלב	י"ח אד"ש	מוהרא"ח קרליבך	מסיבת עשור לכהונתו ברבנות	קנח
יתשלג	כ"א אד"ש		הסודיות שבארגון הבניה החפשית	קנט
יתשלד	כ"ב אד"ש	מרת רבקה ארנביבה	חיי יום בם באר"ק כציווי התורה	קנט
יתשלה	כ"ג אד"ש		עצה בהצעת שידוך	קס
יתשלו	כ"ג אד"ש	התל' השלוחים		
		לאוסטרליה	שמורה והגש"פ לאלו שפגשו בדרך	
			חזרתם	קס
יתשלוז	כ"ז אד"ש	חיילים בצה"ל	משלוח מנות, ויחוד עמנו	קסא
יתשלח	כ"ט אד"ש	מוהש"ז שור	קבלת פני המשלחת ומשלוח מנות	
			בפורים	קסב
יתשלט	אדר	מר העכט וחייקין	בניית בהכנס וביה"ס ובית חב"ד	קסג
יתשמ	חורף	מ"ה יוסף וויינברג	נח"ד שגרם התורם, הראה מטבע של	
			אש	קסד
יתשמא	ר"ח ניסן	כללי	הנהגה נסית של חדש ניסן - ראש	
			חדשים	קסה
יתשמב	ר"ח ניסן	משתתפות פעילות		
יתשמג	ר"ח ניסן	משלוח מנות	נס פורים ע"י אשה	קעא
			לקוטי שיחות לפר' השבוע, פירוש	
			שנים אוחזין בטלית	קעב

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמען	תאריך	אגרת
	הצלחתו בניהול עדתו ועזרתו	הרב שמחה קוק	ר"ח ניסן	יתשדמ
קעג	לפעילות חב"ד			
קעד	התייעצות עם רופא		ר"ח ניסן	יתשמה
קעה	זמן חירותינו מדאגות	מרת איידלא	ר"ח ניסן	יתשמו
	השוואה להצלחה בכולל צמח צדק	חברי הכולל	ב' ניסן	יתשמז
קעו	בירושלים			
		מהרי"א פליסקין	ד' ניסן	יתשמה
קעז	תקנון וכותרת ארגון FREE	ומהרש"ו שגלוב		
קעז	שאלת האב לשידוך הבת		י' ניסן	יתשמט
קעז	הערה ברשיי נדה מה, ב	מו"ה יחזקאל בעסער	י' ניסן	יתשנ
קעח	סוגי הנהגה נסית	כללי	י"א ניסן	יתשנא
קפה	עידוד לתקופת סיום כהונתו	מוהש"ז שזר	י"א ניסן	יתשנב
קפו	איסור עשיית פסל אחר מ"ת	מו"ה מרדכי סאוויצקי	י"א ניסן	יתשנג
קפז	תמונה ששלח	רא"ק טיפנברון	י"א ניסן	יתשנד
קפח	מצוי"ב ב' הגש"פ	רח"ב הלברשטם	קודם חה"פ	יתשנה
קפט	מברק כללי		קודם חה"פ	יתשנו
	טיפול הד"ר בבנה. ברכת צאתכם		כ"ד ניסן	יתשנז
קפט	לשלום			
קצ	מחנה קיץ מביא תל' לשנת הלימודים	מו"ה זאב הוברמן	כ"ה ניסן	יתשנח
קצ	מקום לימוד הבן	מוהרי"ד קלמנסון	כ"ה ניסן	יתשנט
קצא	הלימוד משנת השמיטה	מסיבת אהלי תורה	כ"ה ניסן	יתשס
קצג	לא לנסוע לקיץ לחו"ל		כ"ז ניסן	יתשסא
קצג	שלילת רבנות תל אביב	הרב הלל מדליה	כ"ז ניסן	יתשסב
קצד	הו"ל השיחות	מהר"א לסלבוים	כ"ט ניסן	יתשסג
קצד	שלום בית		בדרי"ח אייר	יתשסד
קצה	ההתוועדות והמשכה	הנהלת צא"ח	ב' אייר	יתשסה
קצה	תוכניות חב"ד בצפת ובירושלים	מר דב אטינגר	ג' אייר	יתשסו
קצו	איסור נישואי ממזר	מר יצחק ווייל	ה' אייר	יתשסז
	חסרון שלום בית בא לפעמים מחסרון		ז' אייר	יתשסח
קצח	טהרת המשפחה			
	מאמרים על פ"ר השבוע ב"ידיעות	מר נח מוזס	ח' אייר	יתשסט
קצט	אחרונות"			
רא	התעסקות בחנוך הכשר	מהרא"א שכטר	י"ג אייר	יתשע
רא	תוכן עריכת התהלוכה		ל"ג בעומר	יתשעא
רב	ת"ח על בשו"ט מהתהלוקה		ל"ג בעומר	יתשעב
	הלימוד מרבי עקיבא, שלי ושלכם	כנס נשי ובנות חב"ד	ל"ג בעומר	יתשעג
רב	שלה הוא			
רה	בריאות ופרנסה	מר דוד בזבורדקו	י"ט אייר	יתשעד

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמען	תאריך	אגרת
רו	נסיעת בנו לכאן שייך להנהלות		כ' אייר	יתשעה
רו	בית הסוהר יהפך לסיהרא	מר מ. אברהמי	כ' אייר	יתשעו
רז	רעיון מבצע מזווה	מר שבתאי רוזן	כ' אייר	יתשעז
רח	פעולות לחינוך על טהרת הקדש	מו"ה משה שאולי	כ' אייר	יתשעח
רט	אלבום חב"ד בארה"ק	מר גרשון גרא	כ' אייר	יתשעט
רי	דיאטה – כשהאכילה כדי להיות בריא		כ' אייר	יתשפ
רי	חינוך מיוחד בקראון-הייטס	מרת בת שבע מאנדעל	כ"א אייר	יתשפא
ריא	ממעמקים. ארגון האקדמאים החרדים	פרופ' ירמי ברנוכר	כ"ב אייר	יתשפב
	תרגום לצרפתית המכתבים השייכים	מוהרר"י שליאמע	כ"ז אייר	יתשפג
ריד	לכנות			
רטו	המכתב לכנס נשי חב"ד		כ"ז אייר	יתשפד
	חיי יום יום כציווי התורה מביאה	מר יצחק מסטעראוו	כ"ז אייר	יתשפה
רטז	ברכות			
רטז	תנאי ראשון לשידוך – שומר תומ"צ		אייר	יתשפו
ריו	לימוד ש' הבטחון בחובות הלבבות		אייר	יתשפז
ריו	יחסי הרשת עם אגו"י	מו"ה יצחק גנזבורג	אייר	יתשפח
ריח	צ"ל נפשה חשקה בתורה ובעל תוקף	חברי הכולל	שלהי אייר	יתשפט
ריח	ביטול שידוך		שלהי אייר	יתשצ
רכ	עלייתו לשלב חירות מחבלי טקס	מוהש"ז שזר	שלהי אייר	יתשצא
רכא	הסתדרות בפרנסה	מרת ש. פארלאגאשווילי	ימי הספירה	יתשצב
רכב	הסתדרות רוחנית וגשמית	מר ו. ברואי	ימי הספירה	יתשצג
רכג	המשך הלימודים בישיבה	מנחם מענדל אקסלרוד	ימי הספירה	יתשצד
רכד	חופשת הקיץ בישיבה בכפ"ח	מר צבי אפשטיין	ימי הספירה	יתשצה
רכה	עצות בעניני שידוך		תחלת קיץ	יתשצו
	מתנגד, מודרני, וחיות חסידית. עידוד	מר חיים גראדע	ר"ח סיון	יתשצז
רכה	שזר במצבו			
רכח	התפליות בבהכנ"ס הצ"צ בעיר העתיקה	מו"ה נסים בן-חיים	ר"ח סיון	יתשצח
	מועמדות לבחירות לכנסת. התדרדרות	מר אהרן כהן	ימי ההגבלה	יתשצט
רכט	בנושא מיהו יהודי			
	כששר האוצר פוגע בחב"ד אין סיבה		ד' סיון	יתת
רלא	לבקש סליחתו			
רלא	יעוץ בעסק		ה' סיון	יתתא
רלב	שיבה למקור. מצוה גוררת מצוה		ערב חה"ש	יתתב
רלג	חובת ההתעסקות בקיץ בחנוך עטה"ק	עסקני חנוך הכשר	י"ב סיון	יתתג
רלו	להכין תוכניות להג"ל עד ר"ח תמוז	עסקני אנ"ש	י"ב סיון	יתתד
רלז	ספרו משנת נחמ"י	הרב נחמ"י רוזנסקי	י"ג סיון	יתתה
רלח	מסיימי תות"ל מונטריאל התעסקות בקיץ בחנוך עטה"ק		י"ז סיון	יתתו
רמ	מסיימות בית חנה ירושלים עונת החופש – רק מלימודי חול		י"ז סיון	יתתז

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
יתתח	י"ז סיון		חנוך ילדיו בבתי ספר דתיים	רמב
יתתט	י"ז סיון		הגשת בקשות ליציאה מרוסיה	רמב
יתתי	י"ח סיון	שליח במיאמי	כל הפעילות בראשות הרב קארף	רמב
יתתיא	כ' סיון	מנהל מוסד	אין דן יחידי אלא אחד	רמג
יתתיב	כ"ב סיון		להערותיו בשוע"ר - סי' מ"מ וציונים	רמג
יתתיג	כ"ד סיון	מו"ה שמואל חפר	אלכום תכ"ד בארה"ק	רמד
יתתיז	כ"ז סיון	ועד כפר תב"ד	יסוד מוסד חנוך לילדי בוכרה	רמה
יתתטו	כ"ח סיון	הרב הלל מדליה	יחידות	רמה
יתתטז	סיון	מו"ה שלמה מידנצ'יק	השתתפות בהוצאות דירה לבתו הכלה	רמה
יתתיז	בדר"ח תמוז	מערכת בטאון תב"ד	מעשה באדה"ז. חוכת ההגהה	רמו
יתתיח	ח' תמוז	מו"ה משה וולפסון	נהייתי להכיר מודרכיו	רמז
יתתיט	ח' תמוז	מוהרד"י שוחט	מו"ט לקשוה"ת של בנו	רמז
יתתכ	ט' תמוז	בחורה	נסיעה לכאן לחודש החגים	רמח
יתתכא	י' תמוז	בחורה	אחר פגישה הראשונה תספר לו על מצבה	רמח
יתתכב	י' תמוז		מקום הדירה א"צ להפריע לשלום בית	רמח
יתתכג	י"א תמוז	מהרא"ח גליצנשטיין	המשך התל' העולים מרוסיה במוסדות תב"ד	רמט
יתתכד	י"א תמוז	בר מצוה ליתומי המלחמה סגולת התפלין		רמט
יתתכה	י"ב תמוז		מברק כללי ל"ב תמוז	רנ
יתתכו	י"ב תמוז	גן ישראל	שנה מסוגלת להוספה בתומ"צ	רנא
יתתכז	י"ב תמוז		תיקון - להיות בקי בהל' ודרושי תפלין	רנב
יתתכח	י"ב תמוז		הנהגה ע"פ שו"ע מביאה ברכה	רנב
יתתכט	ט"ו תמוז	כללי-פרטי	מפי עוללים ויונקים גר'	רנג
יתתל	ט"ו תמוז	החונים במחנות קיץ	כנ"ל	רנח
יתתלא	קיץ		ניצול חוש ההדרכה שלה בקיץ	רס
יתתלב	קיץ		טיפול אצל רופא מומחה	רסא
יתתלג	י"ז תמוז	מוהרא"ל כהן	שירת נשים בבתי תב"ד	רסא
יתתלד	ח"י תמוז	מו"ה שלמה מידנצ'יק	בניית בתי מגורים בכפ"ח	רסא
יתתלה	י"ט תמוז	נשי ובנות תב"ד אה"ק	כנס שנתי ככ"ג מנ"א בכפ"ח	רסב
יתתלו	י"ט תמוז	מחנה פרדס חנה	פירוש שנים אוחזין בטלית	רסב
יתתלז	י"ט תמוז	הרב ברוך פכטר	אברכים לכולל שלו	רסג
יתתלח	כ"ב תמוז	מרת חנה לבנהרץ	זוכה בגורל לבוא לתשרי	רסד
יתתלט	כ"ג תמוז		בדיקת התפלין, אם עבר שנה	רסה
יתתמ	כ"ג תמוז	מהר"ד ליברמן	מועדון תורני	רסו
יתתמא	כ"ד תמוז	מוהרל"ח טוירק	משרת שו"ב ומכירת ספרים	רסו
יתתמב	כ"ד תמוז	פרופ' ירמי' ברנובר	תרגום שיחה לקובץ האקדמאים	רסז

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
ייתמג	כ"ד תמוז		שהתגרשה ברוסיה, לברר ברכנות	רסז
ייתמד	כ"ה תמוז	תלמידות תענך	הנהגה בהתאם לרצון הבורא	רסח
ייתמה	כ"ה תמוז	תלמידות בית רבקה כפ"ח מעבר לדרגה גבוהה יותר בלימוד		רסח
ייתמו	כ"ה תמוז	מר ה. טאובע	הקשר בין חב"ד לדזשוינט	רסט
ייתמז	כ"ו תמוז	מהרש"מ דיסקין	הערות לספרו משאת המלך	ער
ייתמח	כ"ז תמוז	החונים במחנות קיץ	סיפורי מדרש איכה אודות תשב"ר בירושלים	עדר
ייתמט	תמוז	מוהרא"א טאן	סיפור לקהלתו אודות ביקורו במוסדותינו	רעו
ייתנ	תמוז	מו"ה יצחק גנזבורג	פעילות מוגברת בהקהל	רעו
ייתנא	כ"ט תמוז	מו"ה דוד רסקין	נסיעתו לארה"ק	רעו
ייתנב	ר"ח מנ"א	מו"ה דוד רסקין	פעילותו בביקורו בארה"ק	רעז
ייתנג	ר"ח מנ"א	נשי ובנות חב"ד	כנס שנתי באה"ק, תפקיד מיוחד לנשים	רעז
ייתנד	ג' מנ"א	מוהרנ"י טברסקי	הל' ת"ת וכיבוד אור"א	רעט
ייתנה	ד' מנ"א		טיפול בהלם (שאק) או כדורים	רעט
ייתנו	פר' דברים		המשך הפעילות בליסבון	רפ
ייתנו	ד' מנ"א	בית רבקה כפ"ח	פעילות מתוך אחדות	רפ
ייתנח	י"א מנ"א	מו"ה אפרים וואלף	בניית קרית חב"ד צפת	רפא
ייתנט	י"א מנ"א		שייכותו לדת היהודית אינה תלוי בבחירה	רפא
ייתנס	י"א מנ"א		צדקה רוחנית – הפצת היהדות	רפג
ייתנסא	י"א מנ"א	מו"ה אברהם הפטרמן	הצלחת הכינוס תורה	רפג
ייתנסב	י"א מנ"א	מו"ה מענדל קויפמאן	בענין הנ"ל	רפד
ייתנסג	י"א מנ"א	מו"ה משה בימבד	ענייני תומ"צ נח"ר לנשמת הבת	רפה
ייתנסד	י"א מנ"א	מו"ה מרדכי מענטליק	לימוד מס' שבת בשיבות	רפו
ייתנסה	י"א מנ"א	ליבא מיכלא זיידע	פעילות נשי חב"ד בכפ"ח	רפו
ייתנסו	י"א מנ"א	מרת זלאטע שקולניק	צדקה לפני הדלקת הנרות	רפז
ייתנסז	י"א מנ"א	מר מיכאל קימאגורוב	חיי יום יום כציווי התורה מביאה ברכות	רפח
ייתנסח	י"ד מנ"א	מו"ה ישראל לייבוב	פרסים לילדים – אופניים ולא כדור רגל	רפט
ייתנסט	ט"ו באב	מוהרצ"מ שטיינמץ	הפיק רצון בכתביו	רפט
יחתע	ט"ו באב	מוהש"ז שזר	זכרון ומזכרת פגישתינו	רצ
יחתעא	ט"ו באב		המשך לימודי חול עד לקבלת התעודה	רצ
יחתעב	ט"ו באב	כללי-פרטי	מכאן ואילך דמוסיף יוסיף	רצא
יחתעג	ט"ו באב	מר יוסף ק. לאנדיס	תוכן הזשורנאל „אידיש"	רצה
יחתעד	אחרי ט"ו אב		משמעות ט"ו לבנות	רצו
יחתעה	מנ"א		לא להגזים במצבה, אמונה יבטל הפחד	רצז

עמוד	תוכן האגרת	שם הנמען	תאריך	אגרת
רצז	לימוד התניא	מדריכה בקעמפ	מנ"א	יחתעו
רחצ	משרד גיוס כספים בנ"י		מנ"א	יחתעז
רחצ	20% מהוצאות הקייטנות	מו"ה ישראל לייבוב	מנ"א	יחתעח
רחצ	דו"ח נסיעתו לארה"ק	מו"ה דוד רסקין	מנ"א	יחתעט
רצט	אין ושחט אלא ומשך	תלמידי שחיטה במרוקו	מוצ"ש כ' אב	יחתפ
ש	השתתפותם במבצע צדקה	תלמידים במלבורן	כ"ב מנ"א	יחתפא
שא	שיחה לקובץ שערי תורה קרית גת	מו"ה דוב טייכמן	כ"ב מנ"א	יחתפב
שא	הסתדרות באה"ק ברוחניות ובגשמיות	מר אברהם קרונהויז	כ"ב מנ"א	יחתפג
	איך יעזוב את מוסקבה (לתשרי) שהוא	מו"ה מרדכי ליפשיץ	כ"ג מנ"א	יחתפד
שב	השוחט שם			
שג	יציאה מאה"ק רק לסיבות מוכרחות		כ"ה מנ"א	יחתפה
שג	נסיעה למרחקים בגיל צעיר		ער"ח אלול	יחתפו
דש	לימודי חול על טהרת הקדש	מלמד	קץ	יחתפז
דש	ההקדם בחתונה משובח		קץ	יחתפח
דש	יובל חתונתם	מוהרי"מ שמרלינג	בדר"ח אלול	יחתפט
שה	גיוס כספים לרשת. פמוט מיוחס	מוהרמ"ש סלונים	א' אלול	יחתצ
שו	תודה למילוי השליחות לצדקה	תלמידים	בדר"ח אלול	יחתצא
שח	ביקור ב"ב בכותל בהקהל	מוהרע"ב שוחט	תחלת אלול	יחתצב
	תפקיד הראשון חנוך הבנים, ולאח"ז		ב' אלול	יחתצג
שח	הוראה בב"ס			
שט	השקעה באירלנד, מצב לא ברור	הרב הלל מדליה	ג' אלול	יחתצד
שט	דן יחידי מהרס המוסד	מו"ה אפרים וואלף	ה' אלול	יחתצה
שט	שיחות אישיות עם תלמידות	מחנך	ח' אלול	יחתצו
שי	חיוזק אמונה ותומ"צ, רפואת הנפש	ד"ר קרסנוקוקי	ט' אלול	יחתצז
שי	קניית בית ומוסד מוכר	הנהלת מכון חנה	י"ב אלול	יחתצח
שיא	קניית בתים באירלנד	הרב הלל מדליה	י"ב אלול	יחתצט
שיב	ב' הזוגות תפלין צ"ל ע"פ שיטה א'		י"ב אלול	יחתק
שיב	לימוד ב"ג שנים בכולל		י"ג אלול	יחתקא
שיג	מרא דאתרא. מעלין בקדש	מו"ה ברוך גרשון	ט"ו אלול	יחתקב
שיד	השתתפות בהוצאות הדירה החדשה	שיינא מ. ראזין	ט"ו אלול	יחתקג
שטו	הר"ל קובצי חדו"ת	ישיבות וכוללי תכ"ד	ט"ו אלול	יחתקד
שטו	התחלת הלימודים. מלך בשדה	מוסדות חנוך	אלול	יחתקה
שטז	הוראות למעוניינים לבוא לכאן לתשרי		אלול	יחתקו
שיז	לקראת הכנס, החלטות לחיוזק היהדות	נשי גרוזיא ובוכרא	י"ז אלול	יחתקז
שיח	להחזיר עטרת צפת ליושנה	חברי הכולל צפת	י"ז אלול	יחתקח
	ר"ה, אדה"ר המליך הקב"ה. ביכולת		מוצ"ש ח"י אלול כללי	יחתקט
שיט	כל יחיד לפעול על העולם			
	לארגן כינוס לילדים בימי הסליחות	עסקני החנוך הכשר	אחר ח"י אלול	יחתקי
שכד	ובעשי"ת			

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
ייתקיא	כ' אלול	מוהש"ז שזר	פעילותו אחר סיום כהונתו	שכו
ייתקיב	כ' אלול		תניא עם מ"מ לקט פירושים ושינויי נוסחאות	שכח
ייתקיג	כ' אלול		הקדמת זמן החתונה, ומקום המגורים	שכט
ייתקיד	כ' אלול	מרת עלקא חיענינסון	אודות נכדת הרבי מליובאוויטש	שכט
ייתקטו	כ"א אלול		חידושים בטיפול לזחור"ק	שלא
ייתקטז	כ"ג אלול		אופני משיכת התל' לשיבה	שלא
ייתקיו	ימי הסליחות	מר דב תמרי	יצליח בתפקיד האחראי, תת אלוף	שלב
ייתקיה	כ"ו אלול		רגש פחד אחר לידה, בטחון בהשם	שלב
ייתקיט	כ"ז אלול		הצעת שידוך אחר שתחזור לארה"ק	שלג
ייתקכ	כ"ז אלול	מר ישראל סיבשינסקי	התורה מורה דרך בחיי יום יום	שלג
ייתקכא	כ"ח אלול		השתתפות בשיעורי לימוד לאורחים	שלד
ייתקכב	אלול		שבאו לתשרי	שלד
ייתקכג	שלהי אלול		הקדמת שידוך לפני אחות מבוגרת	שלד
			לא לעשות ערמומיות בתרומה לז"נ	
			הנפטר	שלה
ייתקכד	שלהי אלול		ת"ח על השתתפות במגבית ח"י אלול	שלה
ייתקכה	ערב ר"ה	מוהש"ז שזר	פ"ש וברכה	שלו
ייתקכו	ערב ר"ה	אלוף בנימין תלם	הצלחה בתפקיד האחראי	שלו
ייתקכז	ערב ר"ה		ברכה לת"ת דרבים שבכ"מ	שלו
ייתקכח	ערב ר"ה		מברק כללי לר"ה	שלח
ייתקכט			הנהגה ע"פ רצון השם ובטחון ימשיך	
ייתקל			ברכות	שלח
ייתקלא			לימוד בביה"ט בכפ"ח	שלח
ייתקלב			מקום הלימוד	שלח
ייתקלג			להתחנך באוירה של תומ"צ	שלט
ייתקלד			ימשיך לימודיו שהשקיע כו"כ שנים	שלט
ייתקלה			יסיים לימודיו ויקבל PhD	שלט
ייתקלו			כולל רק למי שחשקה נפשו בתורה	שמ
ייתקלז			עצות להחליט בשידוך	שמ
ייתקלח			כנ"ל	שמא
			הנהגתם בטהמ"ש גרמה לשינוי יחס	
ייתקלט			בינם	שמא
ייתקמ			שלום בית	שמב
ייתקמא			כנ"ל	שמב
ייתקמב			כנ"ל	שמג
ייתקמג			כנ"ל	שמג
			יחס לכת שאינו נוהגת כראוי לבעלה	שמג

אגרת	תאריך	שם הנמען	תוכן האגרת	עמוד
יתתקמד			פעולות ההורים שיועילו לבתם	שדמ
יתתקמה			האסון שבנישואי תערובת	שדמ
יתתקמו			דעת הרופא שלא תיכנס להריון	שמה
יתתקמו			טיפול הרופא בבנו. זבלון וישכר	שמה
יתתקמח			שכנוע או הכרחת הבן ליכנס לביה"ח	שמו
יתתקמט			ישנם רופאים מומחים באה"ק	שמו
יתתקנו			שחרור הפחדים - לימוד שער	שמז
יתתקנא			הבטחון בס' חוה"ל	שמז
			עצות לרגש תמידי שצריך לנקות	שמז
יתתקנב			הידיים	שמז
			היסח הדעת. משרה. צדקה. קביעת	שמז
			דירה	שמח
יתתקנג			בחירת מקום עבודה	שמח
יתתקנד			לימוד בישיבה. עסק המצאה	שמח
יתתקנה			הגנה על פוטנט	שמט
יתתקנו			הלואה להשקעה בעסק	שמט
יתתקנו			עצות בעסקים	שמט
יתתקנה			חוזה עבודה	שנ
יתתקנט			ימשיך בעבודה נוכחית עד שימצא	שנ
			פרנסה אחרת	שנ
יתתקס			כנ"ל	שנ
יתתקסא			בירור במשרד החוץ הזמן המתאים	שנא
			לנסיעה למסחר	שנא
יתתקסב			התבוננות בהשגח"פ תבטל דאגה	שנא
יתתקסג			יסוד לבטחון	שנא
יתתקסד			בטחון. הפצת תומ"צ מוסיפה בברכות	שנב
יתתקסה			תנאי שינוי מקום עבודתו	שנב
יתתקסו		מו"ה חיים צימנד	עניני הישיבה בבוסטון	שנג
יתתקסז		מהרשד"ב מאצקין	עבודתו בישיבה, צא"ח ובית חב"ד	שנג
יתתקסח		הערות הת' ואנ"ש	הדפסת ההערות במהדו"ב	שנד
יתתקסט			שינוי השם. זכות ושליחות להאיר	שנד
			הסביבה	שנד
יתתקע			תשובה	שנה
יתתקעא			הדפסת חדושי תורה	שנה
יתתקעב			התקרבות ליהדות, תתחיל בעקרי	שנה
			ביותר	שנה

י'תקנח

ב"ה, ה' תשרי, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר מאיר ש"י ליפשיץ

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו, והנני מודה לו על האיחולים והגיונות לבו
המובעים החב"דיים במכתבו.

וכבר מלתי אמורה בכגון דא בתורתנו הק' בברכת ה' לאברהם
אבינו, ואברכה מברכך, שכל המברך מתברך מה' מקור הברכות מידו
המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.

ובהכנסנו לשנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה,
הנני בזה להביע ברכתי, לו ולכל אשר לו, לשנה טובה ומתוקה בגשמיות
וברוחניות גם יחד, ובפרט להצלחה בתפקידו האחראי מתוך שלום ושלוה,
וכלשון הכתוב ונתתי שלום בארץ גי'.

בכבוד ובברכת חתימה וגמר חתימה טובה.

י'תקנח

חלק מהאגרות הן מהעתק המזכירות וחלק מצילום האגרת. לא נסמן בהערות אלא אם מקורה
אחר, או שכבר נדפסה במקום אחר, בלקו"ש וכי"ב.

וכבר מלתי אמורה .. שכל המברך מתברך: ראה סוטה לח, ב. ירושלמי ברכות ספ"ח, הובא
בתוד"ה ואברכה — חולין מט, א. וראה לקו"ש ח"ה ע' 422 הערה 6.

ואברכה מברכך: לך לך יב, ג.

מידו המלאה .. והרחבה: נוסח ברכה ג' דברכת המזון.

וכלשון הכתוב: בחוקותי כו, ו.

י'תקנט

[ה' תשרי ה'תשל"ג]

האי האחריות הנ"ל כבר לא בפעם הא' וכו' – ולכן צ"ל הצהרה
ברורה וחתומה ומבלי תנאים – **מזה** שיקח ע"ע האחריות לעבור ולבדוק
את כל החומר – טרם שיושלח לכאן.
וכרגיל בכיו"ב – אין שייך בזה מינוי מכאן וגם א"צ הסכמה מכאן.

י'תקס

ב"ה, וא"ו תשרי, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך צום פריערדיגען בריוו, צום נייעם יאָר, אין וועלכן עס איז
באַרירט געוואָרען די ספּעציעלע באַדייטונג און אָנווייזונג פון ראש-השנה
שחל בשבת, אין צוזאַמענהאַנג מיט דער קביעות פון היינטיגען יאָר, וויל

קביעות פון היינטיגען יאָר: עוד ענין מיוחד בשנה זו שהיא מעוברת (וחסרה –
מ"ח וכסלו שניהם חסרים), אבל כיון ש"אני מאמין בביאת המשיח... אחכה לו בכל יום
שיבוא" ועד – בנוגע להלכה למעשה (עירובין מג, א) ואז יקדשו ב"ד ע"פ הראי' – אין
מוחלט שתהי' מעוברת (וחסרה) עד בוא חודש אדר (ומ"ח וכסלו).

י'תקנט

נדפסה ב"מקדש מלך" ח"ג ע' קכה.
האחריות הנ"ל: של מבקר חומר המיועד להפצת המעיינות, לפני הוצאתו לאור.

י'תקס

נדפסה בלקו"ש ח"ט ע' 475 ואילך. תרגום האגרת ללה"ק נדפס ב"תורת מנחם – אגרות מלך"
ח"א ע' צא ואילך.

פריערדיגען בריוו: חכ"ו אגרת יתעת.

ראש-השנה שחל בשבת: ראה גם לקמן אגרות יתקפד. יתקפס. יתקצד. יתרפו. יתרצד.
יתקעא. שיחת יום ב' דר"ה; ליל שמח"ת וש"פ בראשית, מבה"ח מרחשון שנה זו ("שיחות קודש"
תשל"ג ח"א ע' 2 ואילך. שם ע' 74 ואילך. שם ע' 89 ואילך). ועוד.
אני מאמין... שיבוא: נוסח "אני מאמין" עיקר הי"ב. וראה לעיל ח"ב אגרת רפה.

איך דאָ אָפּשטעלן זיך אויף נאָך אַ ספּעציעלער נקודה, מיט וועלכער היינטיגער יאָר, און במילא אויך דער ראש השנה פון היינטיגען יאָר, טיילן זיך אויס פון סירוב יאָרן און ראש השנה'ס, און דאָס איז וואָס היי-יאָר איז ראש השנה דער אָנהויב פון אַ שמיטה-יאָר (שביעית). און ווי דערמאָנט אין דעם פריערדיגען בריוו, אַז ראש השנה איז דער „קאַפּ" (ראש) פונם גאַנצן יאָר, דאָרף אויך דער ענין זיך אויסדריקן אין אַלע טעג פונם יאָר, אויך אין די טעג ווען עס זיינען ניטאָ קיין זאַכן פאַרבונדן מיט די מצות פון שמיטה (פעלד אַרבעט, א.ז.וו.), ווי ערקלערט ווייטער).

* * *

דער שמיטה יאָר איז, ווי באַקאַנט, דער „שבת" פון די זיבן יאָר. בנוגע צו מלאכה בפרט — איז פונקט ווי שבת איז דער הייליגער רר-טאָג פון די טעג פון דער וואָך, אזוי איז שמיטה דער רו יאָר פון די יאָרן, מיטן אונטערשייד, וואָס שבת זיינען אַלע מלאכות אסור, און אין יאָר פון שביעית זיינען פאַרבאָטן בלויז די מלאכות וועלכע זיינען פאַרבונדן מיט ערד-אַרבעט, ווי די תורה זאָגט: **ושבתה הארץ שבת לה' גוי' שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור** („די ערד זאָל רווען אַ שבת צו ג-ט .. דיין פעלד זאָלסטו ניט פאַרזייען און דיין גאָרטן ניט שניידן").

ואפילו לדעת הרס"ג (אוצה"ג ביצה ד, ב. יסוד עולם מ"ד פ"ו. ובכ"מ) ור"ח (בחי' שמות יב, ב) ועוד שלעולם מקדשים ע"פ החשבון הרי לא מצינו שיחלוקו על דרו"ל „אתם אפילו שוגגים כו" (ר"ח כה, א).

בנוגע צו מלאכה: כי יש עוד ענינים שדומים בהם כמו בחוספה בלימוד התורה (ספורנו בהר כה, ד. ועוד). וראה ג"כ חינוך מצוה פד.

פונקט ווי שבת .. אזוי איז שמיטה: ויקרא רבה ספכ"ט. וראה רמב"ן בהר כה, ב. **אַלע מלאכות .. בלויז .. ערד-אַרבעט:** הטעם ע"פ קבלה וחסידות ראה לקוטי תורה (טעמי מצות) להאריז"ל פ' בהר, שער המצות שם ועוד. לקו"ת בהר ד"ה את שבתותי ועוד.

תורה זאָגט: בהר כה, ב"ד.

ואז יקדשו: ראה תורת מנחם — התוועדויות תשנ"ב ח"ב ע' 281. הערות הת' ואנ"ש (תשל"ג) ח"ב ע' 121 ואילך.

ראש השנה איז דער „קאַפּ" (ראש) פונם גאַנצן יאָר: ראה לקו"ת תבוא מא, ג. נצבים מז, א"ב. דרושי ר"ה נח, א"ב. עטרת ראש שער ר"ה בתחלתו. ועוד. וראה גם לקמן אגרות יתקעב. יתקפד. יתקצד. יתשית. יתתקט.

דער שמיטה יאָר: ראה גם לקמן אגרות יתקסז. יתקסח. יתקסט. יתקצב. יתקצד. יתקפז. יתקצד. יתשס. יתתכד. יתתכו. יתתסד. יתתעב.

כאָטש אין פיל הינזיכטן זיינען די אָנווייזונגען פון **יום השביעי** און **שנת השבע** ענלעך, איז אָבער פאַראַן אַן אונטערשייד אין די הויפט-געדאַנקען וועלכע זיי אונטערשטרייכן:

שבת אונטערשטרייכט **בעיקר** אַז דער אויבערשטער איז דער **באָשעפער** פון דער וועלט (כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ); שמיטה אונטערשטרייכט **בעיקר** אַז דער אויבערשטער איז — **איצט** און אַלעמאָל — דער **בעל-הבית** פון דער וועלט. דעם מענטשענט מעשים דאַרפן באַווייזן אַז „אין דבר מיוחד ברשותו רק שהכל ברשות אדון הכל" (קיין זאך איז ניט אין זיין רשות נאָר אַלעס איז אין רשות פון דעם האָר פון אַלעס).

אין יאָר פון שביעית ווערט דער אייגענטימער פון אַ פעלד און גאָרטן אויס בעל הבית פון זיי, אין איינקלאַנג מיט דעם אָנזאָג פון תורה: **והיתה שבת הארץ לכם לאכלה לך ולעבדך ולאמתך גוי** („און דאָס רוען פון דער ערד זאָל זיין פאַר דיר צו עסן (גלייך מיט) דיין קנעכט, דיין דינסט א.ז.וו."), און ווי רש"י ערקלערט דאָס: **לא באכילה ולא בהנאה אסרתים, אלא שלא תנהוג בהם כבעל הבית, אלא הכל יהיו שווים בה** („אין האָב דיר ניט פאַרבאָטן צו עסן און הנאה האָבן פון זיי, נאָר דו זאָלסט זיך ניט פירן אין זיי ווי אַ בעל-הבית; אַלע זאָלן זיין גלייך אין דעם").

אין אַנדערע ווערטער: שביעית אונטערשטרייכט דעם באַגריף, אַז כאָטש דער באָשעפער האָט איבערגעגעבן די ערד צום מענטשן, פאַר אכילה און הנאה, דאַרף ער געדענקען, אַז דער אמת'ער בעל-הבית אין אַלע צייטן איז דער אויבערשטער, ווי דער פסוק זאָגט **לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי**

כי .. הארץ : יתרו כ, יא.

אין דבר .. הכל : חינוך מצוה שכת.

שהכל ברשות אדון הכל : ומראה זה בשדהו כו' — עיקר נכסיו של אדם. וראה

יבמות סג, א.

והיתה .. ולאמתך : בהר כה, ו. וראה ספר טעמי המצות להצ"צ סוף מצות

שביעית: אדם ובהמה שווים כו'. ועייג' סוד"ה כי תבואו גו' ושביתה — תרס"ו.

לה' הארץ .. בה : תהלים כד, א. ואפילו לאחר ברכה שאז „והארץ נתן לבני"א

(ברכות לה, סע"א ושם), היינו שאינו כנהנה מן **הקדש**, וכאמרנו: ברוך שאכלנו **משלו**,

שבת אונטערשטרייכט: **ראה רמב"ן ואתחנן ה, טו. חינוך מצוה לאילב. שם מצוה פד.**

סוד"ה .. תרס"ו: **המשך יו"ט של ר"ה תרס"ו ע' רכת.**

לה' הארץ: ראה גם לקו"ש חל"ד ע' 107 ואילך.

והארץ נתן לבני"א: תהלים קטו, טז.

בה (צום אויבערשטן געהערט די ערד און אלץ וואָס איז אין איר, די וועלט און אירע איינזאמלערע). און כדי צו אונטערשטרייכן און פאַרשטאַרקן דעם דאָזיגען זכרון אין אלע צייטן, אַז עס זאָל פאַרווירקלעכט ווערן אין טאָג-טעגלעכן לעבן, האָט דער אויבערשטער באַשטימט דעם זיבעטן יאָר אַלס אַ „שבת־דיגען“ יאָר, ווען אלע אַרבעט אין פעלד און גאָרטן ווערט אָפּגעשטעלט במשך פון אַ גאַנץ יאָר, און דער אייגענטימער ווערט אויס בעל־הבית, נאָר גלייך מיט זיין קנעכט, דינסט א.ז.וו. און ווי דער מדרש דריקט זיך אויס: **שדהו מופקרת, ואילנותיו מופקרים, והסייגים מפורצים ורואה פירותיו נאכלים** כו' (זיין פעלד איז הפקר, זיינע ביימער זיינען הפקר, די צוימען דורכגעבראַכן און ער זעט ווי זיינע פירות ווערן אויפגעגעסן) — און ער נעמט דאָס אָן — דערמיט זאָגט אַ איד עדות, אַז דער אמתיער בעל הבית פון דער וועלט איז דער אויבערשטער,

דער באַגריף, אַז דער אויבערשטער איז דער בעל הבית פון דער וועלט מיט אלע אירע פרטים (איינצעלהייטן) איז אַ געדאַנק וואָס אַ איד ברענגט אַרויס יעדן טאָג פון יעדען יאָר און דריקט דאָס אויס בפועל דורך דעם וואָס איידער ער האָט הנאה אָדער אכילה (לויט רש"י'ס אויסדרוק) — מאַכט ער אַ ברכה — אַ דערקלערונג אַז דער אויבערשטער איז **מלך העולם**; אַז ער האָט באַשאַפן אַלעס א.ז.וו. — אָבער אין יאָר פון שמיטה ווערט דער ענין אונטערשטראַכן מיט דער גרעסטער שאַרפקייט, ווי אויבן דערמאָנט.

* * *

און דאָס איז איינע פון די הויפט אָנווייזונגען פון היי־יאָר־דיגן ראש־השנה: עס איז ניט גענוג צו געדענקען, אַז דער אויבערשטער איז דער **באָשעפער** פון דער וועלט; מען מוז אויך געדענקען דעם אויספיר דערפון, אַז דער אויבערשטער איז אויך אַלעמאַל און שטענדיג דער **בעל הבית** פון דער וועלט, און דאָס דאַרף זיך אויסדריקן אין דער טאָג־טעגלעכער הנהגה יעדן טאָג פונם יאָר.

ולכן לא קיצר בהתירוץ שם לומר „לא קשיא על ידי ברכה“. ועפ"י יל"פ כוונת רש"י שם ד"ה לאחר.

דער מדרש: תנחומא ר"פ ויקרא. ויק"ר שם.

יעדן טאָג . . אַ ברכה: ראה טושו"ע או"ח סמ"ו ס"ג ושו"ע אדה"ז שם. ברכות (לה),

סע"א).

און כאָטש די דינים פון שביעית זיינען ניט נוהג אין חוץ לארץ, איז אָבער דער רוחניות'דיגער אינהאַלט און די אָפּלערנונג דערפון גילטיק אין אַלע ערטער.

* * *

דער באַגריף, אַז דער אויבערשטער איז דער שטענדיגער בעל הבית פון דער וועלט מיט אַלע זאַכן וואָס אין איר, ווי דאָס ווערט אויסגעדריקט אין יאָר פון שביעית, קומט אַמבולטיסטיש אַראָפּ לפועל אין דעם ענין פון **צדקה**, וואָס צדקה איז אַ כללית'דיגע מצוה וואָס ווערט געפאָדערט פון יעדן אידן; ער דאַרף אָפּגעבן פון זיין אָנגעהאָרעוועטע געלט צו אַן אַרעמאָן וואָס האָט אויף דעם ניט געהאָרעוועט, צו אַ תורה-מוסד אָדער צדקה-מוסד וואָס גיט זיך אָפּ מיט די באַדערפענישן פון נויטבאָדערפיגע א.ז.וו. קומט דער יאָר פון שביעית און לערנט אַ ספּעציעלן צוגאַנג אין געבן צדקה: (א) ער גיט ניט זיינע **אייגענע**, נאָר דאָס וואָס דער אויבערשטער האָט אים צייטווייליג אָנפאַרטרויט און געמאַכט פאַר אַ שליח איבערגעבן דעם עני; (ב) דורך טיילן זיך מיט אַנדערע — באַרעכטיקט ער דאָס וואָס ער האָלט פאַר זיך.

זעלבסטפאַרשטענדלעך, איז דער ענין פון צדקה ניט באַגרענעצט צו געלט, נאָר ווי דער באַוואוסטער לשון: בממון בגוף בחכמה (בנפשו) „מיט

ניט נוהג אין חוץ לארץ: הביאור ע"פ קבלה ראה לקוטי לוי יצחק — אגרות-קודש ע' רמז.

דער שטענדיגער בעל הבית: יומתק ביותר ע"פ תורת הבעש"ט אשר העולם ומלואו דבר ה' „מהווה אותו תמיד ומוציאו מאין ממש ליש" (שער היחוד"א פ"א, ג).
אַ כללית'דיגע מצוה: ראה וירא (יח, יט) יצוה .. לעשות צדקה ומשפט. ו„בכל תלמוד ירושלמי היא (צדקה) נק' בשם מצוה סתם, כי כך הי' הרגל הלשון לקרוא צדקה בשם מצוה סתם" (תניא פל"ז — מח, ב). וראה ג"כ סד"ה אני בצדק (סי' עם דא"ח).
געפאָדערט פון יעדן: אפילו עני המתפרנס מן הצדקה (טושו"ע יו"ד ר"ס רמח).
געמאַכט פאַר אַ שליח: חינוך מצוה סו. ועיין ד"ה תקעו בחדש (בסו"ס תורת שמואל תרכ"ז).

באַוואוסטער לשון: אורחות צדיקים פ"ז. בארוכה — ראה ד"ה אשר ברא ואילך תרפ"ט (ס' הקונטרסים).

די דינים פון שביעית זיינען ניט נוהג אין חוץ לארץ: רמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"ד הכ"ה.
 דער רוחניות'דיגער אינהאַלט .. גילטיק אין אַלע ערטער: ראה מכתבי ח"י אלול ה'תשל"ט, עש"ק ח"י אלול ה'תשמ"מ (לקו"ש ח"ט ע' 600. שם ע' 613). וש"נ.
 סי' עם דא"ח: כג, א.

געלט מיט'ן גוף מיט דער נשמה", צדקה אין רוחניות, וואָס פאַרפליכטעט יעדן אידן העלפן אַ צווייטן אידן וואָס איז „אַרעם" אין תורה און מצוות. ניט קוקנדיג ווי טייער עס איז באַ עס זיין צייט און זיינע כחות — אויסצוניצן זיי אויף זיין אייגענעם לימוד התורה און קיום המצוות, זאָגט מען אים אַז ער טאָר זיך ניט פירן אין דעם ווי אַ גאַנצער בעל הבית, נאָר מוז איינטיילן פון זיין צייט און מי צו פאַרשפרייטן תורה און מצוות צווישן די וועלכע זיינען „אַרעמעלייט" אין דעם.

דאָס איז אויך איינע פון די הויפט-ענינים און החלטות (באַשלוסען) פון יום הכיפורים: תשובה ותפלה וצדקה, ווי עס איז אויך אַרויסגעבראַכט אין דער הפטורה פון יום-כיפור: **זה צום אבחרהו גוי' פרוס לרעב לחמד גוי' כי תראה ערום וכסיתו גוי' —** („דאָס איז דער פאַסטן וואָס איך קלייב אויס (וועלכע ברענגט אַז .. אויך) אַז דו וועסט איינטיילן דעם הונגעריגען פון דיין ברויט .. אַז דו וועסט זען אַ נאָקעטען וועסט עס באַקליידן") — וואָס אין צוגאב צום איינפאַכן מיין פון די ווערטער, זאָגן חז"ל אַז דאָס מיינט אויך צדקה אין רוחניות: צו שפיין דעם „הונגעריגען" אין גייסטיגע שפיין, תורה, און צו באַקליידן מיט מצוות דעם „נאָקעטן" פון מצוות.

און עס איז דאָ די גיטלעכע הבטחה: **עשר תעשר** (די קריאה פון שמיני-עצרת), ווי חז"ל לערנען עס: דורך געבן מעשרות און צדקה, איז ניט נאָר אַז עס וועט ניט פעלן באַ דעם געבער, נאָר אדרבה, עס וועט באַ אים נאָך צוקומען פיל מער, ביז אין אַן אופן פון עשירות. און כאָטש אַז מצוות אין אַלגעמיין (אויך — צדקה) דאַרף מען טאָן ניט צוליבן שכר,

זה צום .. וכסיתו .. זאָגן חז"ל: „שעי' נח, ר"ז. תנדיב"א רבא פכ"ז.

עשר תעשר .. חז"ל לערנען: ראה יד, כב. תענית ט, א.

דורך געבן .. צוקומען פיל מער: להעיר מתורת הח"מ במאמר הזהר (נשא קמ, ב) אית חסד ואית חסד (לקו"א קרוב לסופו ד"ה במדרש ואחרן מה הוא).

מצוות .. ניט צוליבן שכר: אבות פ"א, מ"ג.

אויך — צדקה: ואף שנאמר ובחונני נא בזאת (ראה שו"ע יו"ד סו"ס רמז) פשוט שמובחר נתינתה שלא עמלק"פ — ראה רמב"ם הל' תשובה בסופן.

ד"ה .. תרפ"ט (ס' הקונטרסים): **ח"א כא, ב ואילך** (ראה שם כג, סע"א ואילך). נדפס גם בסה"מ

תרפ"ט ע' 86 ואילך (ראה שם ע' 90 ואילך).

לקו"א: בהוצאת קה"ת סרינ (ס, סע"ד ואילך).

נאָר ווייל דער אויבערשטער, דער באַשעפער און בעל הבית פון דער וועלט, האָט אַזוי געהייסן, האָט אָבער דער אויבערשטער פאַרזיכערט, אַז עס וועט זיין עשר – תעשר, סיי אין גשמיות און סיי אין רוחניות.

בברכת חתימה וגמר חתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

י'תקס"א

[ז' תשרי, ה'תשל"ג]

הכוונה פנימית [בענין לסדר ספריות], שכשיבואו לבקש ספר ימשיכום לשיחה (קלה) ע"ד יהדות וכו'. ובאם אפשר לסדר בהנ"ל שיהי מקום נקי ויפה גם לשיחה נעימה וכו' – מובן שטוב לעשות כן.

י'תקס"ב

ב"ה, בין כסה לעשר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יצחק ש"י אגסי

שלום וברכה!

בנועם ובהוקרה נתקבל זה עתה מכתבו מה' תשרי, והנני מודה לו על הברכות. וכבר מלתי אמורה בכגון דא בתורתנו הק' בברכת ה'

י'תקס"א

מצילום כתי"ק, מענה להנהלת צעירי אגודת חב"ד המרכזית, על גליון מכתבם מ' תשרי ה'תשל"ג, שבו כותבים:

בקשר עם שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א אתמול [התוועדות ו' תשרי], בענין לסדר [ספריות], ישנה הצעה לסדר [ספריה] בבייטמנעט של הבנין ופרצת [בנין צאנז] 305 קינגסטאן עוו. שהמקום רחב ידים ... והננו שואלים אם נכון הדבר לסדר שם. ואם נכון, ברכתו הק' שתהי' בהצלחה רבה. במשך השנה נפתחה הספריה, ואח"כ הוסב שמה אל "ספריית לוי יצחק", ע"ש אביו של כ"ק אדמו"ר. ראה "התקשרות" גליון קטז ע' 12.

י'תקס"ב

וכבר מלתי אמורה ... שכל המברך מתברך: ראה גם לעיל אגרת יתקנת, ובהנמסר בהערות שם.

לאברהם אבינו, ואברהם מברכיך, שכל המברך מתברך מאת ה' מקור הברכות, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.

בעת רצון אזכיר את מר ואת זוגי ובתם ש"י על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר למילוי משאלות לבבו לטובה בכל הענינים שכותב במכתבו, ויהי רצון שיבשר בשורות טובות בתוכן מכתבו.

ובהכנסנו לשנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכת חתימה וגמר חתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד, ובפרט להצלחה בעניניו הכלליים והפרטיים. ובמיוחד מנוחה ונחלה בירושלים העתיקה והנצחית, עיה"ק.

בכבוד ובברכה.

י'תקסג

ב"ה, בין כסה לעשור, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר רחבעם עמיקם ש"י הכהן, זאבי

שלום וברכה!

בעתו נתקבל הפ"נ עבורו ועבור בני ביתו שיחיו, ובעת רצון אזכירם על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר למילוי משאלות לבבם לטובה.

ובהכנסנו לשנה החדשה, הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני בזה להביע ברכתי, לו ולכל אשר לו, ברכת חתימה וגמר חתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה.

ואברהם מברכיך: לך לך י, ג.

מידו .. והרחבה: נוסח ברכה ג' דברכת המזון.

מנוחה ונחלה בירושלים: ראה זכאים קיט, סע"א: רכי שמעון בן יוחי אומר: זו וזו – מנוחה ונחלה – ירושלים.

י'תקסג

מכתב בנוסח דומה נשלח לכמה אישי צבא ואישי ציבור באה"ק.

מר רחבעם עמיקם זאבי: אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ו אגרת ט'תתל"ג, ובהנשמך בהערות

שם.

י'תקסד

[י"א תשרי, ה'תשל"ג]

תמשיך במשרתה [בתענד בבי"ס חב"ד], כפשוט.
בהשאלות באופן החינוך, ופרצת וכיו"ב – בהתייעצות עם הנהלת
ביה"ס.
אזכיר עה"צ לכהנ"ל ותבשר טוב.

י'תקסה

ב"ה, י"ג תשרי תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו' ובו בקשת ברכה פ"נ מיום ד' תשרי, ובעת
רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

וכיון שלפעמים העכוב בברכת ה' לזרעא חייא וקימא בא מחסרון
דיוק וזהירות בקיום חוקי ודיני טהרת המשפחה (נדה, הפסק טהרה,
טבילה במקוה כשרה וכו') וכיון שחסרון ידיעה מביא לחסרון בקיום
עליהם לברר אצל רב מורה הוראה כל הפרטים בזה ועל מנת לשמור
עליהם מכאן ולהבא ככל הדרוש.

בברכה לחג שמח.

י'תקסד

מצילום כתי"ק, מענה למרת שולמית טויסא, על גליון מכתבה מי"א תשרי ה'תשל"ג.

י'תקסה

העכוב .. מחסרון דיוק: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת י"טטו, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת
י'תשסח.

י'תקסו

ב"ה, ערב חגה"ס, ה'תשל"ג

במענה לשאלתם בנוגע לעמדתי לבחירות הרבנות הראשית

— ולהקדים שהענין נוגע גם לבחירת רבנים באיזה מקום שהוא
באה"ק ובחול"ל —

מתאים לעמדתי בעת הבחירות להרבנות הראשית בפעם הקודמת,
עמדה המיוסדת על המבואר בכמה מקומות מהם שו"ת חתם סופר
הידועות,

הנני נגד הדחת רב ממשרתו בסיום זמן חוזה וכיו"ב, ואין זה פוגע
כלל ח"ו בכבודם של המועמדים נגדו, וכפי שכתבתי בבחירות הקודמות.

מ. שניאורסאהן

י'תקסז

ב"ה, חוהמ"ס תשל"ג
ברוקלין.

כבוד המשתתפים בהקפות שניות בנחלת הר חב"ד
בארצנו הקדושה ת"ו, בתוככי כל אחינו בני ישראל
השמחים בשמחת תורה בכל מקום שהם — שליט"א

בשנת השמיטה והמנוחה ובשעה ששמחה כפולה, שמחת ישראל
בתורה ושמחת התורה בישראל, מקפת את כל עמנו מקצה הימין ועד
קצה השמאל ומאחדת אותנו.

י'תקסו

נדפס ב"התקשרות" גליון פא ע' 15. ברשימות הר"א וואלף (הוראה שצ"י הרב חזקוני): לפרסם
המכתב ולהביאו לידי הרב זיין ורבני אנ"ש הבוחרים, והפרסום יהי לאחר יד"ט.
מתאים לעמדתי: ראה לעיל חכ"ז אגרת יתפר, ובהנמך בהערות שם.
שו"ת חתם סופר הידועות: אורח סי' רה"ז. חו"מ סי' כב.

י'תקסז

נדפסה בלקו"ש ח"ט ע' 581. לתוכנה ראה גם אגרת הבאה.
ששמחה כפולה: ראה גם לעיל חכ"ז אגרות ט'תתקצו. ירסב. לקו"ש ח"ד ע' 168.

תוקף ותוכן מיוחדים לשמחה זו בארצנו הקדושה, ארץ אשר עיני
ה' אלקיך (נותן התורה) בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

ויהי רצון שתהא המנוחה והשלום בארץ ובכל מושבות בני ישראל
ויקויים הכתוב: בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו והייתי לכם לאלקים
ואתם תהיו לי לעם ואולך אתכם קוממיות (בקומה זקופה).

ועד שכל אחד ואחת יאמר: כמופת הייתי לרבים ואתה מחסי עוז
ויקויים היעוד רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב בשובה ונחת,
בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

המשתתף בשמחתם שמחתנו וחותם בכבוד ובתפילה לשנת שבת
להשם, שמחה בהשם ובלמוד תורתו ובקיום מצותיו מתוך מנוחה ושמחה,
מנחם שניאורסאהן

י'תקסח

ב"ה, חוהמ"ס תשל"ג
ברוקלין.

כבוד המשתתפים בהקפות שמחת תורה בירושלים עיר
קדשנו ונחלתם הנצחית של כל בני ישראל, בתוככי כל
אחינו בני ישראל השמחים בשמחת תורה בכל מקום
שהם — שליט"א

בשנת השמיטה והמנוחה ובשעה ששמחה כפולה, שמחת ישראל בתורה

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

בחוקותי .. תשמרו: בחוקותי כו, ג.

והייתי .. לעם: שם, יב.

ואולך אתכם קוממיות (בקומה זקופה): שם, יד ובפרש"י.

כמופת .. עוז: תהלים עא, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

היעוד: תהלים פה, ב. וראה מדרש תהלים עה"פ השייכות (לשנת ה)שמיטה.

בשובה ונחת: ישע"ל, לו.

שבת להשם: בהר כה, ב. וכדלעיל אגרת יתקס.

י'תקסח

לתוכנה ראה גם אגרת הקודמת.

בשנת השמיטה: ראה לעיל אגרת יתקס.

ושמחת התורה בישראל, מקפת את כל עמנו מקצה הימין ועד קצה השמאל ומאחדת אותנו.

תוקף ותוכן מיוחדים לשמחה זו בירושלים בירה הנצחית של עמנו הנצחי ככתוב בתורתנו הנצחית.

ויהי רצון שתהא המנוחה והשלום בארץ ובכל מושבות בני ישראל ויקויים הכתוב: בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם ואולך אתכם קוממיות (בקומה זקופה).

ועד שכל אחד ואחת יאמר: כמופת הייתי לרבים ואתה מחסי עוז

ויקויים היעוד רצית ה' ארצך שבת שבות יעקב בשובה ונחת,

בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

המשתתף בשמחתם שמחתנו וחותרם בכבוד ובתפילה לשנת שבת להשם, שמחה בהשם ובלמוד תורתו ובקיום מצותיו מתוך מנוחה ושמחה,

מנחם שניאורסאהן

י'תקסט

בי"ה, כ"ח תשרי, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר צבי ש"י אפשטיין
נחלת הר חב"ד

שלום וברכה!

В ответ на В. письмо от Тשרי.

Дай Б. чтобы с этих пор В. могли писать только хорошие вести והגלה בטוב הנראה וטוב o себе и вообще обо всём том o чем пишете.

Само собою разумеется, что הוספה והידור в учебе Торы и Мицвос прибавляет в благословении Б-а во всём в чем нуждаются, и как хорошо бы нибыло поведение в

י'תקסט

מר צבי אפשטיין: אגרת נוספת אליו – לקמן אגרת יתשעה.

תורה ומצוות, всегда можно еще прибавить, т.к. они даны Б. который безграничен.

Прилагаю копии моих писем в связи с началом года, ибо их содержание касается всех дней наступающего года.

בברכה לבשורות טובות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
ניסן מינדל, מזכיר

[תרגום חפשי]

במענה למכתבו מ' תשרי,

יתן הקב"ה שמכאן והלאה יוכל לכתוב רק בשורות טובות בטוב הנראה והנגלה, אודות עצמו, ובכל מה שכותב עליו.

מובן מעצמו, שהוספה והידור בלימוד התורה והמצוות מוסיפים בברכת השם בכל המצטרך, וכמה שלא תהי' טובה ההנהגה בתורה ומצוות, תמיד אפשר להוסיף, שהרי הם ניתנו מהשי"ת שהוא בלתי מוגבל.

מצוי"ב העתקי מכתביי בקשר עם התחלת השנה, שהרי תוכנם שייך לכל ימי השנה הבאה.

י'תקע

[שלחי תשרי, ה'תשל"ג]

ת"ח ת"ח על הבשו"ט הנ"ל. ואין לשער כלל גודל הענין וערכו (ונוסף ע"ז — גם הדוגמא מופתית למק"א שיעשו ג"כ עד"ז לעת הצורך וכו'). ויה"ר — שע"פ מרז"ל הידוע — יזכו לקבלת פני השכינה בביהמ"ק הג'. וגם בנתיים — יבש"ט ובכל הענינים.

מכתביי .. השנה: לעיל אגרת יתקס, וחכ"ז אגרת יתעז.

י'תקע

מענה למר"ה משה זאב ירוסלבסקי, על גליון מכתבו משלחי תשרי ה'תשל"ג. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"ד אגרת ד'תתקפד, ובהנסמן בהערות שם.

ת"ח .. הנ"ל: ארגון הכנסת אורחים (אש"ל) עבור האורחים שהגיעו לשהות במחיצת כ"ק אדמו"ר. וראה גם שיחת ש"פ האזינו, שבת שובה שנה זו («שיחות קודש» תשל"ג ח"א ע' 46).

מחז"ל הידוע: שבת קכז, סע"א. שבועות לה, א. רמב"ם הל' אבל פ"ד ה"ב. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 70 ואילך.

כדאי לסדר שיהי' מונח שם „ספר לאורחים" (שהרוצה) – ירשום
בו רושמו וכיו"ב).

הסה"כ הכספי!

אזכיר עה"צ.

י'תקעא

[תחלת ה'תשל"ג]

די לעצטע חדשים אָז איך פלעג אייך טעלעפאָנירן די נאָכט פאַר ערב
[ראש] חודש – האָב איך געזען אָז, ברוך השם, עס זיינען ניטאָ קיינע
ספעציעלע פּראָבלעמען, נאָר די געוויינליכע ענינים, אָן ערד די זעלבע פון
חודש צו חודש.

און בטחוני ותקותי אָז בפרט דעם יאָר, וואָס האָט זיך אָנגעהייבן
מיט שבת (מנוחה), וועט זיין נאָך בעסער. איז דאָך התורה חסה על
ממונם של ישראל – אויסגעבן אידישע געלט אָף לאָנג דיסטאַנס טעלפאָן
סתם אַזוי. ובפרט אָז לויט בעל שם טוב'ס תורה: אָז במחשבה איז מען
איינער מיטען צווייטען – איז מען באמת צוזאַמען.

י'תקעא

האגרת היא למר"ה יעקב הכהן כץ. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ב אגרת ח'שמט, ובהנסמן
בהערות שם.

אנגעהייבן מיט שבת: ראה לעיל חכ"ז אגרת יתעח.

שבת (מנוחה): תפילת שמו"ע דשבת. ועיין טושו"ע או"ח הל' שבת סימן ש"ז ס"ו, ממכילתא
ופרש"י עה"פ יתרו כ, ט.

התורה .. ישראל: ר"ה כז, א. וש"נ.

בעל .. תורה: כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סמ"ח. וש"נ.

י'תקעב

בי"ה, ראש חודש מרחשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר חיים שי' בר לב

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו מכ"א בתשרי ות"ח על הברכות, וכל המברך מתברך מאת ה' מקור הברכות, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.

ובפרט שזה עתה באנו מחודש תשרי, שתחילתו ראש-השנה, וכמדובר כמה פעמים בדיוק "ראש" השנה, שהוא בדוגמת הראש, אשר כל אברי הגוף מושפעים ומתנהלים על ידו, וכן הוא בנוגע לכל ימות השנה המושפעים מראש השנה.

ויהי רצון שכן יהי בפועל ממש, הן מצד ברכת ה' לשנה טובה ומתוקה והן מצד האדם והצנורות והכלים לקבל ברכת ה' בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה למר ולזוגי ולילדיהם שיחיו ובפרט להצלחה מרובה במשרתו הכי נעלה.

י'תקעב

מכתב בנוסח דומה נשלח לכו"כ.

מר חיים בר לב: רמטכ"ל צה"ל. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז אגרת ט'תתלח, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת י'תשכב.

וכל המברך מתברך: ראה סוטה לח, ב. ירושלמי ברכות ספ"ח, הובא בתוד"ה ואברכה – חולין מט, א.

מידו .. והרחבה: נוסח ברכה ג' דברכת המזון.

וכמדובר כמה פעמים: ראה גם לעיל אגרת י'תקס, ובהנסמן בהערות שם.

י'תקעג

בי"ה, ראש חודש מרחשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יהושע שי' רבינוביץ
ראש עיריית ת"א-יפו

שלום וברכה!

אפשר שמכתבי זה יעורר תמיהתו, כיון שעד עתה לא היתה לנו הזדמנות להיפגש אישית או לבוא במגע וכו', אבל מאחר שתוכנו הוא ענין הנוגע לרבים תקותי שיקבל פנייתי אליו בסבר פנים יפות, ובמיוחד שהוא ענין אשר בודאי תלוי בו שיבוא על פתרונו הטוב, ובפרט שזכות הרבים מסייעתו.

והענין הוא בנוגע ישיבת הרמב"ם אשר בהדר יוסף, ת"א, אשר כפי שהודיעו לי נמצא ממולה מגרש שזה מזמן שטיפלו להעמיד את המגרש לרשות הישיבה, אלא שהרשיון הפורמלי ל"שינוי יעוד" מעכב, ועכשו יש כאילו סברה לעשות שם מועדון קהלתי.

ואף על פי שלא ידועים לי פרטי הדברים והקושיים שבה, אבל בשים לב שזה נוגע לענין יסודי של לימוד תורה ברבים, ובפרט מוסד מעדת הספרדים, שלנוער שלהם בעיות מיוחדות, ובעיקר בעיות קליטה אחרי שעקרו ממדינות בהן חיו מאות בשנים ועלו לאה"ק ת"ו וצריכים להסתגל לתנאי חיים שונים בהחלט מאלו שהורגלו בהם וכו' — בודאי ראויים הם לשימת לב מיוחדת ולפנים משורת הדין ויותר.

והרי לדכוותי דמר הבקי בכל ענינים אלו, האריכות בזה למותר, ובפרט אשר סיפרו לי שכבר פנו למר בענין זה. ולא באתי אלא לתמוך בבקשתם ולהוסיף גם בקשתי, כפולה ומכופלת, לסייע להתפתחות הישיבה האמורה בכלל ובמיוחד על ידי העברת המגרש המבוקש לרשותה, שכפי בבקשתם נמצא סמוך לה ממש, בתנאים נוחים.

בכבוד ובברכה לבשר טוב בהאמור, ובכלל מפעולותיו לטובת אחינו בני ישראל בעיר ואם בישראל ת"א-יפו וסביבותי. ות"ח מראש על הטרחה בכ"ז וסליחה על ההטרדה בכ"ז.

י'תקעד

ב"ה, בדרי"ח מ"ח, תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה שמואל דב שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכי' ובו בקשת ברכה פ"נ מיום י"ג תשרי,
ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.
נעם לי להודיע מהרה"ח הו"ח אי"א נו"נ וכו' עוסק בצ"צ הר"י שי
ליפשיץ מהצלחת המוסד נתיב אור שבהנהלתו, כן יוסיפו בזה כהנה
וכהנה, וזכות הרבות מסייעתן.
בכבוד ובברכה.

י'תקעה

[בדרי"ח מרחשון, ה'תשל"ג]

עיקר הסיבה — מתיחות רוחו, והתחזקות בבטחון בה' ככל
האפשרי — מהעצות לכ"ז.

י'תקעד

מו"ה שמואל דב: סטל, חדרה.
המוסד נתיב אור: לבנות.

י'תקעו

בי"ה, די מ"ח, תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה למכתבו

בשידוך באם יש להמדוברת אחות רווקה מבוגרת ממנה — צריך
לבקש מחילתה כו'.

וכמובן ופשוט — צ"ל המדוברת שומרת תורה ומצות בחיי היום
יום.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

י'תקעו

בי"ה, די מ"ח, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ז תשרי, ובהתאם לתוכנו הנני עונה מבלי
לחכות לתור,

בו כותב עוה"פ בנוגע להצעת הנכבדות עם מרת . . ומאריך באריכות
גדולה בנוגע להורי"י ש"י ושואל חוות דעת.

והנה פשוט הדבר אשר העיקר בשידוך היא המדוברת עצמה, וכיון
שכתבו בפעם הקודמת שהעיקר הוא בסדר, יגמור השידוך בשעה טובה
ומוצלחת.

ולחוסף ליתר שאת על הנ"ל, הרי ההורים דרים מעבר לים,
וכשיוחלט הענין לגמרי בשעה טובה, יש מקום להשתדל בהשפעה על

י'תקעו

בשידוך: ראה גם לעיל חט"ו אגרת ה'תרמז. ח"ד אגרת תתקלו.
וכמובן ופשוט: ראה גם לעיל חכ"ה אגרות ט'תמז. ט'תפס. לקמן אגרת י'תקפ.

ההורים שלה על ידי האחים של אביי שי, אף שכמובן אין לדעת
התוצאות מראש.

בברכה לבשורות טובות.

י'תקעה

ב"ה, ד' מרחשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

В ответ на В. письмо, в котором В. спрашивает
совета где посылиться,

То Вам стоит посоветоваться об этом с Хахам Яков
Добрашвили, котарый живёт в Иерусалима.

Относительно отношений в семье, то для улучшения
их нужно прибавить в исполнении Божественных законов
как указано в торе, в особенности законы связанны с
טהרת המשפחה.

С пожеланием хороших вестей,

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

[תרגום חפשי]

במענה למכתבו, בו שואל עצה היכן לקבוע מקום מגורו,
כדאי להתייעץ בזה עם חכם יעקב דוברשבילי, הגר בירושלים.
בענין היחסים במשפחה, הרי כדי לשפרם צריך להוסיף בקיום מצוות השי"ת
כמפורש בתורה, ובפרט הדינים הקשורים עם טהרת המשפחה.
בברכה לבשורות טובות.

י'תקעט

בי"ה, ד' מרחשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

В ответ на В. письмо, в котором В. пишете о поведении усыновлённого Вами . . . ,

Вообще в таких случаях иногда помогает больше влияние друзей чем влияние родственников, в особенности те которые воспитовали его. Поэтому, В добавок к В. действию в этом направлении, нужно найти друзей, которые говорили бы с ним в таком образе чтобы он не подозревал, что В. их просили об этом.

Само собою разумеется, что В. живой пример, Как и В. мужа, в набожности в максимальной мере имеет большое значение в этом.

Так ка из В. письма не ясны обстоятельства усыновления, то нужно выяснить у равина достаточно ли сведения которые В. тогда получили о его происхождении как еврей.

С пожеланием хороших вестей

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה, בו כותבת אודות התנהגות בנה המאומץ . . .

בד"כ במקרים כאלה עוזרת לעתים יותר השפעת חברים מאשר השפעת קרובים, בפרט אלה שגידלו אותו. לכן, בהוספה לפעילותה בכיוון זה, צריכים למצוא חברים שידברו אתו, באופן כזה שלא יחשוש שאתם ביקשתם זאת מהם.

מובן מעצמו, שהדוגמא החי"י שלה ושל בעלה, ביראת שמים במידה הכי גדולה, יש לה חשיבות רבה בנושא.

היות שממכתבה לא ברורות נסיבות האימוץ, יש לברר אצל רב, האם מספיקות העדויות שקיבלו בשעתו על מוצאו היהודי.
בברכה לבשורות טובות.

י'תקפ

[ה' מרחשון, ה'תשל"ג]

במענה ...

התנאי הראשון לחיים מאושרים – העדר חיכוכים תמידיים, חילוקי דעות בכל יום וכו' וכו',
ולכן – המדובר צ"ל שומר תומ"צ בחיי יום ומעצמו (ולא – בתור "קרבן" ועשיית טובה וויתור וכיו"ב).
וזהו נוסף על העיקר (ופשוט בדעת כל מאמין בהשם ותורתו) שחיים ע"פ רצון השם ממשיכים ברכות השם.

י'תקפא

[י"ד חשון, ה'תשל"ג]

בכלל – כעצת רופא מומחה שעל אתר.
אבל כמדומה שהמציאו בארצה"ב טיפול חדש לכיו"ב – ולכן כדאי לשאול דעת מומחה כאן (כמובן – בכתב ולא שישע לכאן).
אזכיר עה"צ.

י'תקפ

נכתב על גליון המכתב מיום ה' מרחשון ה'תשל"ג.
ולכן: ראה גם לעיל אגרת י'תקעו, ובהנסמן בהערות שם.
ולא .. וויתור: ראה גם לעיל חכ"א אגרת י'תקפא, ובהנסמן בהערות שם.

י'תקפא

מצילום כתי"ק, מענה לאכ שכנו סובל עשר שנים מדלקת בעין, על גליון מכתבו ממוצש"ק פ' לך לך, י"ד חשון ה'תשל"ג.

י'תקפב

בי"ה, ט"ו מרחשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי צבור בעל מרץ ורב
פעלים כו' מו"ה שמואל טובי שי

שלום וברכה!

בנועם ובשמחה קבלתי מכתבו בו מבשר טוב ע"ד גמר בנין המקוה
בק"ק דילי ברוב פאר, וכותב גם כן ע"ד ההידורים שבזה.

ואם בכל המצות ההידור ענין גדול הוא, עאכ"כ בנוגע למקוה שיש
צורך להדר ככל האפשרי, שהרי קיום מצוה זו — נוגע ומשפיע על
הנולדים כו' היינו לדורות ולדורי דורות.

ואם בכל התקופות כך, עאכ"כ בדורנו דור יתום, ועד שיש כמה
שנמנעים לדבר עד"ז מטעמים שונים ומשונים — שלכן החובה עוד יותר
גדולה לפרסם גודל ההכרח שבענין טהרת המשפחה וכו'.

ואפשריות וזכות מיוחדת לעיר מיאמי בזה, כי כיון שבכמה תקופות
בשנה באים שם מכמה עיירות ומדינות וכו', הרי כל ענין של מצוה שנעשה
שם בהידור ובפרסום המתאים, לא רק טוב הוא לעיר ותושבי הקבועים
והמבקרים עצמם, אלא שאח"כ יש לזה השפעה רבה וענפה — ע"י
המבקרים והאורחים בשובם למקומם.

ויהי רצון שתהי' הפתיחה בשעה טובה ומוצלחת, ותמלא המקוה
תפקידה בשלימות — להפיץ קיום מצות הטהרה במיאמי וסביבותי'.

ויהי רצון שבקרוב ממש נזכה לקיום היעוד: מקוה ישראל הוי' גוי
וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם (ולהעיר מרמב"ם ה'י מקואות
בסופן),

י'תקפב

מו"ה שמואל טובי: שטערן. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת ירעט, ובהנסמן בהערות
שם.

בק"ק דילי: מיאמי.

היעוד: ירמ' יז, יג. יחזקאל לו, כה. משנה סוף יומא (פה, ב).

בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, שתמלא הארץ
דעה את הוי' כמים לים מכסים.

בכבוד ובברכה לבשו"ט בכל האמור.

ולהעיר מענינא דיומא (פרשת השבוע דחגיגת הפתיחה — ואלה
תולדות יצחק) בקשר לענין מקוה ממדחז"ל נפלא (בעה"ט כו, כב) שבגלות
יון שגזרו שלא יטבלו נעשה להם נס ונודמן להם מקוה לכאוי"א כו'.

וממדרש להלכה שיש ללמוד מזה שמקוה מים דנס ג"כ מטהרת
(וידועה השקו"ט בכיו"ב בנוגע לשמן נס דחנוכה וחטין שירדו בעבים
(מנחות סט, ב)). ואין להביא רא"י מבארה של מרים דשאני — דהכתוב
קראו מים (ע"ד משנה דמקואות פ"ה מ"ד).

י'תקפג

ב"ה, י"ט מ"ח, תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מיום א' וירא,

תעשה כדעה אחידה דשני רופאים מומחים.

ובאם יש פרט השייך לשו"ע כמובן צ"ל חו"ד רב.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

שתמלא .. מכסים: ישע"י יא, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים בסופן.

ממדחז"ל: ראה גם לעיל חכ"ב אגרת ח'תקנ.

וידועה השקו"ט: ראה גם לקו"ש חט"ו ע' 185 ואילך. וש"נ.

מבארה של מרים: דאיתא בשבת (לה, א): אמר רב מעין המיטלטל טהור (מלקבל טומאה,

וטובלין בו, רש"י), וזהו בארה של מרים.

י'תקפג

נדפסה בלקו"ש חל"ו ע' 280. "היכל מנחם" ח"ג ע' קלת. בהמשך אלי, ראה לקמן אגרת
י'תרצד ד"ה במענה לשאלתה.

י'תקפד

ב"ה, מוצש"ק וירא, כי מרחשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ"י.

אל קהל עדת ישורון חובבי ומוקירי תורה ומצוה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

עס איז שוין אויסגעקומען צו באַמערקן, אַז די קביעות פון
ראש־השנה היינטיגס יאָר, ווען ראש־השנה איז אויסגעפאלן שבת,
אונטערשטרייכט די ספעציעלע אָנווייזונג, אַז הייאָר, בפרט, דאָרף מען
אַריינברענגען מער „שבת־דיקייט“ אין אַלע טעג פונם יאָר, אזוי ווי
ראש־השנה איז דאָך דער „קאָפּ“ (ראש) פון דעם גאַנצן יאָר.

אין איינפאַכן זין, ווי קען מען אַריינברענגען שבת־דיקייט אין אַ
וואַכענדיגען טאָג ווען מ'איז פאַרנומען מיט וואַכעדיגע ענינים — איז
דאָס פשוט, אַז מ'טוט די עובדין דחול, די וואַכעדיגע זאַכן, מיט אַ
„שבת־דיגען“ צוועק, און אין אַן אופן אַז דער צוועק נעמט דורך און איז
דער עיקר, אין געדאַנק און אין געפיל, פון דעם מעשה בפועל.

אַזוי איז דאָס אויך אין דעם ענין פרנסה גשמיות, ווען די גאַנצע
האַרעוואָניע איז דורכגעדרונגען מיט אַ שבת־קודש־דיגען צוועק: ניט סתם
לשם פרנסה, נאָר כדי צו קענען דערציען די קינדער און זיך אליין — אַזוי
ווי דער אויבערשטער האָט אָנגעוויזען אין דער תורה, **תורת חיים** —
געמיינט פשוט און בוכשטעבלעך, אָנווייזונגען אין טאָג־טעגלעכן לעבן, און
ניט נאָר שבת און יום־טוב.

דער דאָזיגער צוגאַנג און דרך־חיים בפועל איז דער תכלית פון חינוך
הכשר בכלל, און איז פון די עצם יסודות פון ישיבת **תומכי־תמימים**
בפרט, וואָס „תמיים“ מיינט דאָך צו זיין אַ גאַנצער איד אין זיין אופפירונג

י'תקפד

נדפסה בלקו"ש חכ"ד ע' 502.

אויסגעקומען צו באַמערקן: במכתב כללי דח"י אלול ה'תשל"ב — לעיל חכ"ז אגרת יתעת.
דער „קאָפּ“: ראה גם לעיל שם, ובהנסמן בהערות שם. לעיל אגרת יתקם, ובהנסמן בהערות
שם.
תורת חיים .. אָנווייזונגען אין .. לעבן: ראה לעיל ח"ד אגרת תתקמ.

און אין זיינע שטרעבונגען, סיי אין די וואַכעדיגע טעג און סיי שבת און יום-טוב. די דאָזיגע הדגשה איז איינגעפלאַנצט געוואָרן אין דער ישיבה ווען זי איז געגרינדעט געוואָרען דורך כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב, וואָס היינט — כ' חשון — האָבן מיט פאַרצייכנט זיין יום הולדת (געבורטס־טאָג); די זעלבע הדגשה איז איבערגעפלאַנצט געוואָרן צוזאַמען מיט דער ישיבה תומכית־מימים — אין אַמעריקא, דורך בנו יחידו וממלא מקומו, כ"ק מו"ח אדמו"ר; און אַזוי ווערט דאָס אויך ווייטער פאַרגעזעצט אין דעם זעלבן גייסט.

איצט, אַז עס דערנענטערט זיך די יערלעכע אונטערנעמונג פון דער צענטראַלע ישיבת תומכית־מימים, וויל איך האָפן, אַז אַלע חובבי תורה, ובפרט אנ"ש, שיחיו, וועלן אויסניצן די געלעגנהייט אַריינצוברענגען מער „שבת־דיקייט“ בגופם ובממונם — אין דעם אויבנדערמאָנטן זין, כדי צו פאַרזיכערן דעם דערפאַלג פון דער יערלעכער אונטערנעמונג און מעגלעך מאַכן פאַר דער ישיבה אָנצוגיין מיט איר הייליגער אַרבעט צו דערציען וואָס מער תלמידים „תמימים“ און אין אַן אופן פון מוסיף והולך מוסיף ואור.

ותבוא עליהם ועל בני ביתם שיחיו ברכת ה' בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

י'תקפה

בי"ה, כ"ב חשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר משה וזוגי רבקה גנענדל
ובתם ביילה שיינדל שיחיו
קירשנבוים

שלום וברכה!

В ответ на В. письмо,

על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר B. семью בעת רצון.

Само собою разумеется, что ежедневное поведение

согласна волю Б-а приносит и увеличивает благословения Б-а в том в чем нуждаются. Это поведение включает также влияние на окружающих, в особенности показывая живой пример такому поведению.

С пожеланием хороших вестей во всём вышеписанном,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

בייליגענד די קבלה פאַר אייער צדקה, און דער זכות פון דער צדקה
זאָל אייך אַלעמען ביישטיין למילוי משאלות לבבם לטובה.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבכם,

בעת רצון יזכירו את כל משפחתכם על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר.

מובן מעצמו, שחיי היום יום בהתאם לרצון השי"ת מביאה ומוסיפה בברכות
השי"ת בכל המצטרף. התנהגות זו כוללת השפעה על הסובבים, ובפרט כשמראים
דוגמא חי' להתנהגות כזאת.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור לעיל.

י'תקפו

בי"ה, כ"ב חשוון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת מארא תחי' ניסלויטש
נחלת הר חב"ד

ברכה ושלוש!

Подтверждаю получение В. пистма от 6. октября, в котором В. пишете вкратце об обстоятельствах В. жизни до приезда в Эрец Йисроэл и также теперь.

Дай Б. что как В. видели бшль д' ездгй д' еще будучи там, которые наверное были в следствии деятельности В. мужа вместе с Вами, чтобы также теперь, в особенности что В. ведь в Священной Земле, продолжили В. деятельность на

благо евреев, в особенности еврейской молодежи, и таким образом увеличивали бшл'т ד' езс'ג' ד' во всём том в чем каждый из Вас нуждается, тем более рз'т ао'т'י' от каждого и всех В. детей емв'ג'מ'נ' מ'ש'פ'ד' ע'מ'ו'צ'י'נ' י'ע'ב'י'נ'.

Само собою разумеется, что в настоящей обстановке нет необходимости в мерах предосторожности которые нужны были там, и поэтому эта деятельность может проводиться в более удобной обстановке, и в особенности не затрагивая здоровье деятелей или членов их семьи. Я уверен, что В. сговоритесь с мужем обо всём этом и Б. Вас благословит найти хорошее решение как продолжить эту деятельность с минимум неудобств и с максимум успеха.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבה מה 6 באוקטובר, בו כותבת בקיצור אודות תנאי חי'י לפני הנסיעה לארץ ישראל וגם עכשיו.

יתן השי"ת, שכמו שראתה את ברכת ה' וחסדי ה' עוד בהיותה שם, אשר מן הסתם היו בהמשך לפעילות של בעלה יחד אתה, וגם עתה, ובפרט שהיא בארץ הקודש, ממשיכה בפעילות לטובת יהודים, ובפרט הנוער היהודי, ובאופן כזה תגדיל את ברכת ה' וחסדי ה' בכל המצטרף לכל אחד מכם, ומכל שכן נחת אמיתי מכל אחד מילדיכם, ולגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

מובן מעצמו, שבמצב הנוכחי אין הכרח במידת הזהירות שהיתה דרושה שם, ולכן יכולה פעילות זו להיעשות באופנים נוחים יותר, ובפרט ללא נגיעה בבריאות הפעילים או בני המשפחה. בטוח הנני, שתתדבר עם בעלה בכל זה, והשי"ת יברך אותה למצוא פתרון טוב איך להמשיך בפעילות זו במינימום אי נוחיות ובמקסימום הצלחה.

י'תקפז

בי"ה, כ"ב חשוון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

התלמידה אסי' תחי' אליבה
סמינר בית-רבקה, כפר חב"ד

ברכה ושלוש!

В ответ на В. письмо,

על ציון כ"ק מו"ח לרפואה קרובה В. мать упомянута בעת רצון.

Само собою разумеется, что поведение детей согласно волю Б-а, который рофа כל בשר ומפליא לעשות и увеличивает благословения В-а в том в чем нуждаются, включая также здоровье родителей. Выше упомянутое поведение включает также влияние на подруг и окружающих, чтобы они тоже исполняли מצוות וי"ש, через объяснии им важности этого и, что еще действительнее, показывая живой пример такому поведению.

С пожеланием хороших вестей во всём выше-писанном

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה,

בעת רצון יזכירו את אמה על ציון כ"ק מו"ח לרפואה קרובה.

מובן מעצמו, שחתנהגות הילדים בהתאם לרצון השי"ת, שהוא רופא כל בשר ומפליא לעשות, מביאה ומגדילה את ברכות השי"ת בכל המצטרך, כולל גם בריאות ההורים. התנהגות זו כוללת גם השפעה על החברות והסובבים, שגם הם יקיימו מצוות וי"היון יראי שמים, על ידי שתוסבר להם חשיבות הדבר, וגם מה שמשפיע יותר, כשמראים דוגמא חי' של התנהגות כזאת.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור לעיל.

י'תקפח

[כ"ד מרחשון, ה'תשל"ג]

ע"פ פס"ד חז"ל בגודל הענין דשלום בין איש לאשתו (וכאמרנו זאת בתחלת כל יום ויום – בסוף ברכת השחר) עלי לעשות כל התלוי בה לחזק השלום. וסו"ס יקויים משי"נ כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם וגם בעלה שי ישתנה לטוב יותר.

מהצעות להני"ל – לא להכנס כלל לויכוחים וכו' כ"א להסיח הדיבור לענין ניטראלי ושקט וכו'.

כל השמות ואזכיר עה"צ.

י'תקפט

ב"ה, כ"ה חשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הו"ח אי"א נוי"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

לקראת יום החולדת, הנני בזה להביע ברכתי לשנת בריאות והצלחה לאריכות ימים ושנים טובות.

וידוע (תו"א יח, ד) דיוק אדה"ז בזה – ליום שכולו ארוך שגם בתחילתו הוא ארוך, שבזה תתורץ הקושי שלכאורה מהו ענין הנוסח דאריכות ימים ושנים, כיון שימים בכלל שנים. אלא הפירוש הוא שכל יום ויום מהשנים טובות – הוא יום ארוך, היינו שהוא ממולא בתוכן

י'תקפח

חש"נ משלי כז, יט.

י'תקפט

נדפסה בלקו"ש חי"ד ע' 376, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
מו"ה שניאור זלמן: שור. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז אגרת י"א, ובהנמך בהערות שם.
לקמן אגרות יתרי. יתשלח. יתשנב. יתשצא. יתתע. יתתקיא. יתתקכה.
ליום שכולו ארוך: ראה קידושין לט, ב. וש"נ.

לא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

טוב שעושה את היום לאריכות גדולה ועד לאין שיעור. וכמו שרואים במוחש, שלפעמים ברגע אחד, ובפרט רגע של שמחה גדולה, ששמחה פורץ גדר והגבלה, הרי היא חו"י מלאה תוכן עד בלי גבול.

כרגיל בבני ישראל לקשר כל ענין בזמן המיוחד בו נמצא, הרי נקודה מיוחדת בשנה זו שמתחילה בהקביעות **דראש** השנה שחל להיות **בשבת**, והשנה היא שנת **שבת** לה', וראש השנה ללימוד החסידות ודרכי החסידות, הוא יום י"ט כסלו, גאולת רבנו הזקן ויום ההילולא של הרב המגיד ממזריטש, שהשנה היא שנת ה-200 להסתלקותו, גם כן חל להיות **בשבת**. והרי שבת הוא ענין של עונג (וקראת לשבת עונג) ומנוחה, כן יהי למר ולכל אשר לו.

בהוקרה ובכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

י'תקצ

ב"ה, כ"ה חשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת גולדה תח"י גרינברג
מעון עולים, כפר חב"ד

ברכה ושלוש!

מאשר אני קבלת מכתבה מ"יז חשון, עם המצורף אליו — תרגום לרוסית של שיחה בקשר עם חנוכה.

ולעצם התרגום, כיון שהמדובר הוא על דבר הדפסה והפצה וכו', בפרט בין העולים החדשים, שבזה הרי העיקר תגובת הקוראים, צריך לברר תגובה זו של הקוראים מסוג האמור, כלומר אלה שעלו לאחרונה

ששמחה פורץ גדר: ראה סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך.
בהקביעות: ראה גם לעיל אגרת יתקס, ובהנסמן בהערות שם.
שבת לה': בהר כה, ב. שם, ד.
י"ט כסלו .. בשבת: ראה גם לקמן אגרות יתרפז. יתרצד.
והרי שבת: ראה גם לקמן אגרת יתקצד.
וקראת לשבת עונג: ישעי' נח, יג.

משם, שמן הצורך שיהי מתאים לסגנון ולביטויים, והעיקר למונחים שהורגלו בהם.

וכבר בקשתי את הנהלת אירגון האקדמאיים שמרכזו בכפר חב"ד שירכזו הידיעות והפעולות בשטח זה, בכדי למנוע הכפלות וכו'. ותקותי שיודעת על דבר אירגון זה ועומדת עמם בקישור.

בברכה לבשורות טובות בהאמור, ועוד ועיקר לבשורות טובות בענייני הפרטיים אודותם התכתבנו.

י'תקצא

ב"ה, כ"ה חשוון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
מו"ה אברהם גד שי

שלום וברכה!

עס האָט מיר געפרייט צו באַקומען אייער בריוו פון ח"י חשוון, און
איך דאַנק אייך פאַר די גוטע גריסן בכלל און פון אייער באַזוך אין כפר
חב"ד בפרט.

א ספעציעלן דאַנק פאַר דעם נחת-רוח וואָס אייער שרייבן האָט מיר
געבראַכט וועגן אייערע און אייער פרויז תחי' טעטיקייטן לטובת עניני
חב"ד.

דער אויבערשטער זאָל אייך מצליח זיין ממשיך זיין אין דער גוטער
אַרבעט אין אַ גוטער שטימונג און מיט שמחה, און איר זאָלט תמיד קענען
אַנזאָגן גוטע בשורות,

בפרט אַז מיר דערנענטערן זיך צום ליכטיקן חודש כסלו און צום

י'תקצ

אירגון האקדמאיים: אגודת האקדמאים שומרי מצוות יוצאי רוסיא (שמ"ר). ראה לעיל חכ"ז
אגרות יתלה. יתקנו. לקמן אגרות יתשפב. יתתמב. יתרמח. יתרמט. יתשטז.

י'תקצא

מו"ה אברהם גד: מאַכערָאָוסקי. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ו אגרת ט'תשפא, ובהנמנן
בהערות שם.

יום הגאולה פון אלטן רביין, מייסד תורת החב"ד, י"ט כסלו, וואָס הייַאָר ווערט אין דעם טאָג 200 יאָר פון דער הסתלקות-הילולא פון הרב המגיד פון מינעריטש, דער רבי פון אלטן רביין וועלכער איז געווען זיין ממלא מקום.

בייליגענד איז די קבלה פאַר אייער צדקה, און דער זכות פון דער צדקה זאָל אייך און אַלע אייערע שיחיו ביישטיין למילוי משאלות לבבו לטובה.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תקצב

ב"ה, כ"ה חשוון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת תמר תחי' סומוגי

ברכה ושלוש!

באיחור רב נתקבל מכתבה, בו כותבת על דבר תכנית עבודת מחקר בקשר עם תנועת חב"ד ואשר כבר באה במגע עם אנשי חב"ד בכפר חב"ד, ושואלת דעתי.

ועל פי סגנון כתבה, בודאי יודעת ממאמר חכמינו ז"ל במשנתם כי המעשה הוא העיקר, ועקרון זה צריך להיות גם כן אבן בוחן במחקר האמור, כלומר מנקודת מבט אם יביא תועלת רצוי' ו**מעשית**, ובנידון זה מה טוב ברוח תורת חב"ד.

בטח ידוע לה שיש שתי הוראות בענין משפיע ומושפע, אשר לכאורה סותרות הן אחת לרעותה, אבל שתייהן הובאו בתור הוראה הלכה למעשה. האחת אומרת: אם הרב דומה למלאך, קבל תורה ממנו, והשני' אומרת: קבל את האמת ממי שאמרו.

י'תקצב

ממאמר חכמינו ז"ל במשנתם: **אבות פ"א מ"ז**.

אם הרב דומה למלאך: **חגיגה טו, ב. מו"ק יז, א.**

קבל את האמת ממי שאמרו: **פיה"מ להרמב"ם הקדמה לאבות. רמ"א בהקדמתו למחיר יין.**

ועוד.

והנה, יהי ישוב הסתירה האמורה מה שיהי, אבל הנסיון מורה שכהרבה הוא דוגמא חי' לתורתו שהוא מלמד, אזי הצלחה מיוחדת וגדולה להוראות אלו. כוונתי כפשוטה, ויותר נכון תקותי, אשר גם בחיי הפרטיים תהי' דוגמא חי' לחיי יום-יום על פי תורת חב"ד. ואף שלכאורה מהי השייכות של חקירה מדעית של ההוי החב"די וכו', הרי, כאמור, התכלית הוא המעשה וההוראה בנוגע למעשים בפועל.

בכבוד ובברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מוזכיר

י'תקצג

ב"ה, כ"ה חשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת חיסיא תחי' קאמינסקא
שיכון חב"ד, לוד

ברכה ושלוש!

Только что получил В. письмо, в котором В. пишете о приезде и устройстве в Эрец Йисроэл.

Дай Б. чтобы всё было בשמיות בגשמיות וברוחניות ולגדלם נחת от детей настоящее и главное имейте настоящую נחת לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

С пожеланием всего хорошего и вешורות ובהשורות הטובות.

[תרגום חפשי]

רק עתה קיבלתי את מכתבה, בו כותבת אודות הנסיעה וההסתדרות בארץ ישראל.

יתן השיי'ת, שהכל יהי' בשעה טובה ומוצלחת בגשמיות וברוחניות, ובעיקר לקבל נחת אמיתי מהילדים ולגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

בברכת כל טוב והסתדרות טובה ובשורות טובות.

י'תקצד

בי"ה, שלהי מרחשון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

הנני לאשר קבלת המכתבים.

וכיון שזה עתה באנו מחודש תשרי, אשר ראש חדש זה הוא יום ראש השנה, וכמדובר כמה פעמים על דבר הדיוק "ראש" השנה, שהוא בדוגמת הראש אשר אברי הגוף מושפעים ומתנהלים על ידו, וכן הוא בנוגע ליום ראש השנה וכל ימות השנה, שהנהגה בהם צריכה להיות בהתאם להתעוררות ולהחלטות הטובות בראש השנה,

יהי רצון שכן יהי בפועל ממש, הן בנוגע לברכות השי"ת לשנה טובה ומתוקה והן בנוגע להאדם, אשר עליו להמשיך הברכות ולעשות הכלים לקבלת ברכות השי"ת בגשמיות וברוחניות גם יחד.

תשרי, אשר .. ראש: להעיר אשר מרשית (חסר א') השנה אותיות מתשרי (בעל הטורים עקב יא, יב. בחיי שם. ובאור התורה שם שהאליף נמשך ע"י תק"ש וכמשנ"ת בסידור בד"ה להבין ענין תק"ש (ע"פ כוונת הבעש"ט ז"ל)).

וכל ימות השנה: כולל גם יום ר"ה — בתור יום פרטי.

לשנה טובה ומתוקה: טובה מצד החסדים ומתוקה מצד הגבורות שנמתקו (לקוטי לוי יצחק אגרות ע' שיא). ולהעיר מסי' האריז"ל (בקידוש דר"ה) שבברהמ"ז דכל עשיית יאמר הרחמן הוא יחדש עלינו שנה טובה ומתוקה. נוסח ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר בעת נתינת "לקח" בעיוהכ"פ.

עליו להמשיך כו': ראה אגה"ק סו"ס יד.

גם יחד: להעיר ממש"נ (תהלים עא, יט-כ): וצדקתך אלקים עד מרום גוי ומתהומות הארץ גוי.

י'תקצד

כללי פרטי. גדפס בלקו"ש ח"ט ע' 370, והושלם ע"פ צילום האגרת.

ובאור התורה שם: עקב ע' תרב.

וכמדובר כמה פעמים: ראה גם לעיל אגרת יתקס, ובהגמ"ן בהערות שם.

נוסח ברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר: ראה סה"ש קיי"ץ ה'ש"ת ע' 11. תש"ה ע' 21. תש"ז ע' 64. תורת

מנחם — רשימת היומן ע' רס.

תהלים עא: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

וכיון שראש השנה זה — חל ביום השבת (ועונג) וכל השנה — היא שנת השמיטה ושבת לה'

יהא כל האמור — מתוך מנוחת הנפש והגוף ומתוך עונג.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

י'תקצה

[שלחי מרחשון, ה'תשל"ג]

נ.ב. לכתבו אודות הדיבור סודי עם ידידנו שליט"א וכו',

במעשה בפועל אמרתי אז לכתחילה בלי כל נתינת טעם: (א) שלדעתי ברורה — יגמור תקופה זו, (ב) שלאחרי' — לא יעמיד מועמדות שלו, וכנ"ל — בלי הוספת טעם כלל.

באמרי שלא יחשדני במה שאין בי וכו', ויתרה מזו, שכיון שמוכן שבשביל חב"ד כדאי שימשיך לעוד תקופה, ועוד שאני הוא שהצעתי לפניו

ועונג: שזהו ענינו דשבת וכמשי"ע וקראת לשבת עונג. וראה שבת (קית, א ושם). דב"ר רפ"ג. זח"ג רעג, א. טוש"ע או"ח ר"ס רמב.

וכל השנה .. שבת לה': להעיר מסד"ה ושבתה (בהמשך תרס"ו).

כל האמור .. ומתוך עונג: ראה אור תורה (ריש פסוקים מלוקטים) עה"פ נשא לבבינו: עושים המצוה כו' רק שיה"י להקב"ה תענוג כו'. וככה — תרל"ז פ"ב. ולהעיר מרמב"ם ה"ל תשובה פ"ח ה"ו ואילך.

וכמשי"ע: ישע"י נח, יג.

בהמשך תרס"ו: ע' רכת.

שנת השמיטה: ראה גם לעיל אגרת יתקס, ובהנמנן בהערות שם.

ושבת לה': בהר כה, ב. שם, ד.

אור תורה: בהוצאת קה"ת ה'תש"מ ואילך — אות רפא (פב, סע"ד).

י'תקצה

בשולי האגרת למו"ה שלמה יוסף זיין. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת י"ב, ובהנמנן בהערות שם. לקמן אגרות יתרה. יתצד.

ידידנו: מו"ה שניאור זלמן שזר.

יגמור תקופה זו: של מינויו — פרעזינט. ראה גם לקמן אגרות יתרי. יתשנב. יתשצא. יתשצו. יתתקיא.

שאני הוא שהצעת: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת ט'תשטז. "נשיא וחסיד" (ארה"ק, תשנ"ט) ע' 186 ואילך.

לפני כניסתו לענין זה בכלל, ש(באם) יציעו לו להעמיד מועמדות שלו – יסכים על זה ויצליח, הרי פשוט מובן שבאם עתה אני אומר כנ"ל – בודאי שאין לי ברירה בזה.

ובאמת כמה התלבטתי – אולי אוכל להשתמט מלומר הנ"ל. וידוע מאמר חז"ל בנוגע לקומקום של חמין (מנחות בסופה) – שמזה מובן גודל הצער שנגרם. ובכלל – למה לי לעגם אותו כמה שנים לפני שייעשה הענין מעשי. בכל זה אמרתי הנ"ל – בהרגשי עצמי מוכרח (לעשות מה שתלוי בי שיהי' הענין כדבעי! ובעיקר – לטובתו של המדובר).

לצערי ראיתי תיכף ומיד שלא קיבל הדברים כפי שקויתי, ושאלני האם מייעץ אני אותו כנ"ל מפני וכו', ואך לאחרי זה בא ענין הטעם*, שלאמתו של דבר אינו נוגע כלל, ופשיטא שלא זהו עיקר ביסוס הענין שלטובת כל השייכים לזה.

[מה שהפתיע אותי לאחרי זמן לא פחות מהנ"ל הוא שמהחוגים הקרובים אליו הפיצו שמועה שכאילו אמרתי לו שיעמיד מועמדותו וימשיך עוד תקופה. הפתעה לא רק מפני שהוא היפך הגמור ממה שאמרתי, אלא שזהו סיבה ישרה וקרובה להביא עליו אכזבות וכו'. ומה שהמפיצים שמועה זו הם מדורשי טובתו וכו' – אין זה משנה את המציאות והתוצאות].

כיון שכותב אני הנ"ל בגלוי לב ואל בינתו אשען מה למסור ומה להעלים, הנני להוסיף עוד נקודה שאחד הטעמים שאמרתי שתי נקודות האמורות כמה וכמה שנים לפני שהענין נוגע בפועל הוא בכדי שיפורסם בשמו החלטתו בנקודה השני' בעוד מועד, שזה ירבה כבודו וכו'**. לצערי גם בזה לא נתאמתה תקותי. ויה"ר שעכ"פ עתה ידונוני שניהם לכף זכות, והעיקר – שישודר ענין זה כדבעי ובהקדם בשתי נקודות האמורות.

(*) ידוע פתגם הר"ר הלל מפאריטש שבהסברת המאמר – רשאי להתפלפל אפילו עם אומר המאמר.
 (**) ולהבדיל טרומאן (ודזונסון) יוכיחו).

מנחות בסופה: קט, ב: בתחלה כל האומר עלה לה אני כופתו ונותנו לפני הארי, עתה כל האומר לי לירד ממנה אני מטיל עליו קומקום של חמין.
 ידוע פתגם: ראה גם תורת מנחם – התוועדויות תנש"א ח"א ע' 284, וש"נ.
 טרומאן (ודזונסון): נשיא (וסגן נשיא) ארה"ב, שהחליטו (בשנת 1953, ובשנת 1968) שלא להתמרד לכהונה נוספת.

דרך **אגב** (כי אין זה נוגע לגוף הענין **כלל וכלל**); מה שאומרים שהטעם והחשש שאמרתיו שיוותרו על כו' אין מקום לחשש זה, הלואי שיהי' כן, אבל כפי המצב עתה — החשש שיוותרו על ענינים עוד יותר מכאיבים הן בגשמיות והן ברוחניות, והלואי שישתנה המצב לטוב — על ידי ביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

י'תקצו

[מ"ח ה'תשל"ג]

במענה למכ' מיום ...

בו כותבת ע"ד מקום המשך לימודי' בשנת תשל"ד.

ולכאורה אינו מובן למה לה להחליט עתה בענין שזמנו בעוד כעשרה חדשים? והרי אפשרי שבנתיים יחולו כמה שינויים וכו'. בכל אופן, בהמצב כמו שהוא עתה — כדאי שתמשיך **בהסמינר** „בית יעקב“.

תקותי אשר פעילה היא **כדוש** בהפצת היהדות וענייני'. והרי ואהבת לרעך — כלל גדול הוא בתורה.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

י'תקצז

ב"ה, ראש חודש כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכל המשתתפים בחנוכת בית ליובאוויטש בפריס
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הידיעה על דבר חגיגת חנוכת הבנין — בקשר עם יום חג הגאולה י"ט כסלו הבע"ל.

י'תקצו

ואהבת .. בתורה: קדושים יט, יח. תו"כ (הובא בפרש"י) עה"פ.

י'תקצז

נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 256, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

ומגלגלין זכות ליום זכאי, גאולת רבנו הזקן מייסד תורת חב"ד.
וידוע מש"כ בעל הגאולה בביאור ענינו של בית וחנוכת הבית – על
הכתוב מזמור שיר חנוכת הבית

והנה בית ענינו כלפי חוץ – שהוא מגן ומחסה מחורב וממטר, חום
וקור וכו',

ותוכנו „בפנים” – חיי מנוחה ודירת קבע,

אשר לכן בנין (וקנין) בית דורש עמל האדם

ובעיקר ברכה רבה מלמעלה, ובלי הכתוב: הוי' יבנה בית.

ולכן גם עושים משתה ושמחה בחנוכת הבית.

ויהי רצון שיהי' כן בבית הזה, אשר באופן של מנוחה – תהי' דירת
קבע לכל עניני חב"ד ופעולות חב"ד,

שהם מיוסדים על האהבה המשולשת, אהבת ה', אהבת התורה
ואהבת ישראל, ולהפצת כל עניני התורה (הנגלה והפנימית) ומצותי,
ובפרט בין הנוער והצעירים, בני ישראל ובנות ישראל.

ויהי' הבית הזה מגן ומחסה מהשפעות בלתי רצויות מבחוץ, הן אלו
שבבחי חורב ואש זרה והן אלו שבבחי מטר ומים זידונים, חום וקור,
ותומשך ברכת הוי' האמורה בכל הבית ופעולות שלו בהווה ובעתיד.

על הכתוב מזמור: לקו"ת בסיום פ' וזאת הברכה. וראה ג"כ סידור ש' החנוכה ד"ה
זה.

מגן .. וממטר: ראה סו"ס לקו"א להח"מ (שב"ט כסלו זה – מאתיים שנה
להסתלקות-הילולא שלו) ד"ה וסוכה תהי'. אוה"ת להצ"צ ע"פ זה (ישעי' ד, ו).
חום וקור: להעיר מיומא (י, סע"א): בית חורף בית קיץ בית סתמא.
ותוכנו: ראה ש"ב ז, ה (ואילך). המשך מים רבים תרל"ו בסופו.
עמל .. יבנה בית: ראה תהלים קכז, א. זח"ג נ, א.
ולהפצת .. ומצותי: להעיר משיחת יט"כ תרס"ח (תורת שלום ע' קיב).
ותומשך כו' בהווה ובעתיד: פעולה נמשכת, ע"ד בנין העולם בשבעת ימי הבנין –
שצ"ל אח"כ לעולם הוי' דברך נצב בשמים (כפ"י הבעש"ט – שער היחוד"א רפ"א) שזהו

ומגלגלין .. זכאי: תענית כט, א.

סו"ס לקו"א להח"מ: בהוצאת קה"ת – סימן רנט (סו, ג).

האהבה המשולשת: ראה סה"ש קיץ הי"ש ע' 2 ואילך. לקו"ש ח"ב ע' 499. לעיל חכ"ז אגרת
יקפת, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת יתרנה.

ועד אשר מופת לרבים יהי בית זה וכל ענינו,
והשיי'ת יצליחם שיעשו בכל האמור מתוך שמחה ומנוחה, באופן —
בלי הכתוב — דפדה בשלום ורבים יהיו עמדם.

בברכה להצלחה בכל האמור ובברכת חג הגאולה,

מ. שניאורסאהן

י'תקצח

ב"ה, ראש חודש כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
מוה"ר חיים יעקב שי' שליאממע

שלום וברכה!

מצו"ב מכתבי לתלמידות ביה"ס וסמינר בית רבקה, ובודאי שאם
נצרך ביאור נוסף ימצא האותיות המתאימות להרחיב בזה.

מפני כמה טעמים נכתב המכתב בלה"ק, אבל תקותי שיתורגם גם
לצרפתית, בהעתקה מתאימה וגם יפה בהשגחת כת"ר.

בהזדמנות זו אביע תקותי שכמו בשנים הקודמות גם בשנה זו

עיי שלעולם הוי דברך (כתר מלי) נצב בשמים (ת"ת דז"א — כפי הארז"ל. ראה לקוטי
לוי"צ לתניא עח, א). וראה מו"נ ח"א ספס"ט. (ועפמשי"כ שם מובן ג"כ החידוש בהלי
יסוה"ת פ"א ה"ב — לגבי ה"א).

בכל האמור: עיין מכי כ"ק מו"ח אדמו"ר בקונטרס יט"כ הישי"ת, בסופו.

מופת לרבים יהי: ע"פ פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר (תהלים עא, ז): כמופת הייתי
לרבים וגו'.

מכ: נדפס גם באגרות קודש שלו ח"א אגרת שז.

בקונטרס .. הישי"ת: סה"מ ה'תש"י ע' 106.

בלי הכתוב: תהלים נה, יט.

י'תקצח

מוה"ר חיים יעקב שליאממע: מנהל סמינר "בית רבקה" בצרפת. אגרות נוספות אליו — לעיל
חכ"ז אגרת ירגג, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרות יתרפד. יתשפג.
מכתבי: ראה גם לקמן אגרת יתרח.

תורגמו מכתבי הכלליים לצרפתית, וביחוד שני המכתבים שבחודש ניסן וכן שני המכתבים בקשר לראש השנה. ואם מאיזו סיבה נתעכבו ההעתיקות הנ"ל, הרי לכאורה גם עתה זמנם הוא, כיון שהתוכן הוא לכל השנה וגם לאחריו.

ות"ח מראש על טרחת כת"ר בהשגחה על כל האמור, וזכות הרבים מסייעתו.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תקצט

ב"ה, ראש חודש כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הרב נחום ש"י לאם

שלום וברכה!

זה עתה נתקבל ספרו „תורה לשמה" בצירוף מכתבו, ות"ח עבור שימת לבו לשלוח לי מפרי עטו ועתו.

ומוכן שבכלל מענין אותי נושא זה, על אחת כמה וכמה על פי הנידון בכמה מקומות בספרו בענינים שעמדו בעוצם הפולמוס בין המתנגדים והחסידיים בתקופה ההיא.

ברם לא הי' הזמן גרמא לקרוא בספרו בעיון הדרוש, אבל בעברי בו בסקירה כללית ראיתי שכמדומה שלא הובאה בו, ואצ"ל שלא הודגשה, העובדא רבת המשמעות, שאדמו"ר הזקן הדפיס בעצמו בחייו רק שני ספרים, והם ס' הלכות תלמוד-תורה וס' התניא. ומשני ספרים אלה הדפיס הלי' ת"ת שלש שנים קודם ס' התניא.

ואע"פ שס' הלי' ת"ת נדפס לראשונה בעילום שם המחבר, אבל

שני המכתבים שבחודש ניסן: לעיל חכ"ז אגרות י"שג. י"שע.
שני המכתבים בקשר לראש השנה: לעיל חכ"ז אגרת יתעת. לעיל אגרת יתקס.

י'תקצט

נדפסה ב„כפר חב"ד" גליון 991 ע' 160.

ספרו „תורה לשמה": משנת ה"ר חיים מוואלווין, ובמחשבת הדור – ירושלים, תשל"ב.
הלכות תלמוד-תורה וס' התניא: הלי' ת"ת בשנת תקנ"ד וס' התניא בשנת תקנ"ז.

בודאי שהחסידיים ידעו מי מחברו, ובמילא הסיקו המסקנא מזה בנוגע
ההדגשה בלימוד התורה. ואחר זמן קצר נתפרסם המחבר גם בחוגים
רחבים יותר.

אשר לגודל ערך לימוד התורה, כולל לימוד התורה לשמה, הרי
הובלט הדבר בהדגשה ובתקיפות הכי גדולה בכל משנתו של אדמו"ר הזקן.
איני יודע אם יש לכת"ר ס' הלכות ת"ת לרבנו הזקן הוצאה
אחרונה, בתוספת מ"מ וכו', ובקשתי לשלוח לו.

כיון ששמעתי משאר ספריו שהו"ל, התקוה שינהג כמנהג כמה וכמה
סופרים ומחברים לשלוח ספריהם לספריי שלי שהיא לתועלת הרבים,
ובפרט שעל פי הקטעים שהגיעו לידי הרי חלק חשוב מספריו נוגעים
לבעיות הדור ותקופתנו בכלל, ובנוגע לקיום מצוות מעשיות בפרט, והרי
מעשה הוא העיקר.
בכבוד ובברכה.

י'תר

ב"ה, ג' כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר א. קוטערמאן שי

שלום וברכה!

Подтверждаю получение В. письма, переданное
ציון כ"ק מו"ח на Вас упомянут в בערל שי, בשעה טובה, и
к исполнению В. пожеланий к лучшему во всём
том о чем В. пишете, специально хорошее устройство
בגשמיות וברוחניות גם יחד.

Относительно В. טענות к людям которые у Вас
одолжили деньги и т.д., то как водится в таких случаях

ס' הלכות ת"ת .. בתוספת מ"מ וכו': קה"ת, תשכ"ח.
מעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

сговариваются между собою, или, если это не возможно, обращаются к равину, чтобы он сказал свое мнение - הוראה.

Судя по В. письму, то наверное не нужно распространяться об необходимости בכל בתורה קביעת עתים в особенности что В. ведь теперь находитесь в стране которую даже не-евреи называют Священной Землей, и как сказано в Торе: ארץ אשר עיני ה' בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

Дай Б. чтобы у Вас были хорошие сведения во всём выше-писанном.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני את קבלת מכתבו שנמסר ע"י בערל שי, ובשעה טובה יזכירו אותו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר לקיום כל משאלותיו לטובה בכל מה שכתב אודותיו, ובפרט הסתדרות טובה בגשמיות וברוחניות.

בענין הטענות שלו לאישים שלוו ממנו כספים וכו', הרי כנהוג בכגון דא מתדברים ביניהם, או, כשזה בלתי אפשרי, פונים לרב, כדי שהוא יתן את דעתו — הוראה.

לפי הנראה ממכתבו, אין צורך להאריך בנחיצות קביעת עתים בתורה בכל יום, ובפרט שנמצא עתה בארץ אשר אפילו אינם יהודים קוראים לה ארץ הקודש, וכנאמר בתורה: ארץ אשר עיני ה' בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

יתן השי"ת, שיבשר טוב בכל האמור לעיל.

י"ת

וכנאמר בתורה: עקב יא, יב.

י'תרא

[תחילת כסלו, ה'תשל"ג]

נכון וחשוב מאד לקבל ההצעה ובאופן דופרצת.
נכון במאד.

י'תרב

[ז' כסלו, ה'תשל"ג]

לארגן המבצע בדייקנות ובזריזות ושיהא וכלשונו באופן של מיט א'
שטורעם.

י'תרא

מענה זה ושל אחריהם הם להנהלת צ"ח ארה"ק, ונדפסו ב"התקשרות" גליון רפ' ע' 11.
ההצעה: של פיקוד הצפון, שיבואו חסידי חב"ד בחנוכה לבקר גם את החיילים שבגבול הצפון.
בהמשך לזה, ראה לקמן אגרת י'תרסא.
נכון במאד: שמבצע חנוכה הוא לכלל צה"ל.

י'תרב

לארגן... שטורעם: בקשר להנ"ל – אגרת הקודמת.
בכ"א כסלו שיגר מו"ה ישראל לייבוב לסניפי צ"ח השונים מכתב שבו נאמר:
הלילה נתקבלו בשיחה טלפונית הוראות מכ"ק אדמו"ר שליט"א:
א. מבצע חנוכה בצה"ל "זא"ל זיין מיט א' שטורעם", שיהא בתנופה רבתי.
ב. כן הטיול ופעולת חנוכה בין המשפחות השכולות, שיהיו גם כן 'מיט א' שטורעם.
ג. תערכנה מסיבות בימי החנוכה בין יהודי גרוזי' ובוכרה.
ד. לנצל את ימי החנוכה למסיבות והדלקות נרות חנוכה בין תלמידי בתי הספר.
בימי החנוכה פורסם מנשר:

ב"ה

למשתתפי מבצע חנוכה תשל"ג:

הוראות כ"ק אדמו"ר שליט"א

בליל ד' חנוכה

(הועברה טלפונית)

את המכתב עצמו [דלקמן אגרת י'תריח], לפני שיחלקו אותו, שיסבירו אותו מתוך
הכתב או בעל-פה, ולאחר מכן לחלק את המכתב.
בנוגע להתוודעויות בימי החנוכה, שיהי' עם הטראסק והטומעל הכי גדול, בין בצבא
ובין בכלל בכל מקום.
לעשות התוודעויות במה שיותר מוסדות, בין דתיים ואפילו חופשיים לגמרי.
באם אפשרי, לעשות את זה ביום, ולקחת איתם תפילין ולהניח תפילין, ואם יהי'
סמוך להדלקת נרות – שיעשו עם הדלקת נרות ביחד.

י'תרג

ב"ה, ז' כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
מוהרי"א שי וגנר

שלום וברכה!

זה עתה נתקבל מכתבו מיום ב' בכסלו. ומצטער אני ש(על פי כתבו) לא קיבל מענה על מכתבו הקודם. שהרי תיכף לקבלתו כתבתי מכתב ברכה לחתונת בנו שי שצריך הי' להתקבל עוד לפני החתונה.

וכיון שברכה בכל עת זמנה הוא, אכפול ברכתי שיהי' השידוך בין עדי עד ומר וזוגי תחי' ישבעו מהם ומכל ילידיהם שיחיו רב נחת אמתי.

לכתבו אודות שהותם באה"ק ת"ו, ולאחרי זה ע"ד נסיעתם למדינות הדרום וכו', יהי רצון שיהי' כל זה בהצלחה. וכיון שמקרא מלא דיבר הכתוב — מה' מצעדי גבר כוננו ודרכו יחפץ, שאחד מהפירושים בזה: ודרכו — של השי"ת — יחפץ (הגבר), בודאי תהיינה למר הזדמנויות במדינות שיבקר להפיץ עניני היהדות, שבודאי יחפץ בזה, וגם פעולות אלו יוסיפו בברכת ה'.

בכבוד ובברכה.

נ.ב. לשאלתו בנוגע להתרומה לכפר חב"ד, מובן שהפני' בזה צריכה להיות ליושב ראש ועד הכפר, מר שלמה שי' מידנצ'יק.

מתאים להתוכן, נשלח המכתב מהיר דחוף.

ואם אפשר — להתפלל איתם מנחה. ואם באים אחרי מנחה — להתפלל איתם מעריב.

אם יש ארגונים אחרים ומוסדות שרוצים לעשות בעצמם דבר כזה — שיעזרו להם, ושיעשו את אותו העיקרון של תפלה ותפילין ביחד.

י'תרג

מוהרי"א וגנר: אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ו אגרת תרכב, ובהגסמן בהערות שם.
הכתוב: תהלים לז, כג. וראה גם לעיל חכ"ז אגרת י"תסו, ובהגסמן בהערות שם.

י'תרד

ב"ה, ז' כסלו, תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות מצב זוגי תי,
השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחוי"ק בעתה ובזמנה
כשורה ובקל.
בטח שומר הוא השלשת השיעורים השווים לכל נפש בחומש תהלים
ותניא הידועים.
הפ"נ שלו יקרא בעת רצון על הציון הקי.
בברכה ליום הולדתו — לשנת הצלחה בגוי"ר.
במענה לשאלתו — מובן שטוב ונכון שיגמרו ימי ההריון ולא למהר
הלידה לפני זה.
בטח משתתף (וישתתף ביתר שאת) במבצע תפילין.

י'תרה

ב"ה, ז' כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ מו"ה שניאור זלמן שי שמרלינג

שלום וברכה!

מצוי"ב העתק מכתבי לבנו שי.
ואביע בזה עוה"פ תודתי למר שגרם לקשר זה שבינינו. ויהי רצון

י'תרד

במבצע תפילין: ראה לעיל חכ"ז אגרת י"ב (ע' לא), ובהנמנן בהערות שם. לקמן אגרת י'תרסה.

י'תרה

מו"ה שניאור זלמן שמרלינג: אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ד אגרת ט"ד, ובהנמנן בהערות

שם.

מז

כ"ק אדמו"ר זי"ע

שהדבר יביא לתכלית הרצוי על פי הוראת חכמינו ז"ל שהמעשה הוא העיקר, שיוסיף כל אחד מאתנו בקיום מצוות התורה, קיום חדור אור וחיות חסידותיים.

בכבוד ובברכה.

י'תרו

בי"ה, ז' כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ועד הערות התמימים ואנ"ש
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

על מכתבם מיום י"ח מ"ח הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות:

ע"ד הטופס המצורף —

נתי' ות"ח ות"ח.

ע"ד שכתבתם לע"ע אין לנו מי שיסדר הלי' וכו' —

? מובן שמוכרח הדבר, ולכן פשוט שנמצא האיש אלא שצריך למצאו וכו'.

בודאי יעמדו בקישור כדבעי עם הנ"ל שבכאן — למען לא יכפלו הדברים וכו' וק"ל.

אזכיר עה"צ ויבש"ט.

מזכיר

הוראת חכמינו ז"ל: אבות פ"א מ"ז.

י'תרו

נדפסה ב"מקדש מלך" ח"ד ע' שדמ.

ועד הערות התמימים ואנ"ש: מאנטרעאל.

הנ"ל שבכאן: ועד הערות התמימים ואנ"ש שבני. — דלעיל חב"ז אגרת יתעז.

י'תרז

ב"ה, ט' כסלו ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הור"ח אי"א נוי"נ וכו'
מו"ה יהושע יחזקאל שי" סופר, נחה"ח

שלום וברכה!

על מכתבו מיום ו' כסלו הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות:

„מפורסם שאין על המוסדות חאפן מענשען זמ"ז.

באם הנ"ל בהסכמת המוסד דעתה — יתייעץ עם ידידים שעל
אתר".

בברכת כט"ס,

בנימין קליין

י'תרח

ב"ה, יו"ד כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלום!

מאשר אני קבלת מכתבה, ובעת רצון אזכירה על ציון כ"ק מו"ח
אדמו"ר למילוי משאלות לבבה לטובה.

בודאי הגיע אלי' העתק מכתבי כללי לתלמידות בית רבקה, שכמובן
גם אלי' מופנה באופן אישי. ויהי רצון שתבשר טוב בתוכנו ובכל עניני.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

י'תרז

נדפס ב„התקשרות“ גליון נח ע' 18.
מפורסם: ראה גם לעיל חכ"ו אגרת ט'תקפד. לקמן אגרת י'תריב.

י'תרח

מכתבי כללי: ראה גם לעיל אגרת י'תקצח.

י'תרט

בי"ה, י"ג כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ
מוה"ר שמואל אלעזר שי

שלום וברכה!

זה עתה קבלתי מכתב כת"ר מאור ליו"ד כסלו, ולדחיפות הענין
עונה גם כן מהיר דחוף.

(א) בודאי אשר כל כינוס שיכול להביא להתחזקות בעניני תורה
ומצותי וכו' וכו' נחוץ ונכון וטוב הוא, ובפרט כאשר קשור בתורת
החסידות ועניני.

(ב) כיון שנקבע הכינוס לבעוד שבועיים, וכנראה ממכתבו מעטים,
על כל פנים לעת עתה, המתעסקים בהכנת הכינוס, אין "לחייב" את
הכינוס בתוצאות גדולות ביותר, בכדי שלא תהי' אכזבה ח"ו וכו'. לכן
כדאי שיקרא "כנס הכנה" וכו"ב.

(ג) מובן וגם פשוט, אשר באם יש ספק בנוגע לאישים מסויימים
(כגון אלה שמזכירים במכתבו ושואל אודותם, וכיוצא בהם) אם להזמין
או לא — ספקו לשלילה, היינו שלא להזמין. שהרי כיון שזהו כנס של
הכנה, אין מקום לקפידה מפלוגי שלא הזמינוהו, אבל יש חשש אם כן
יזמינוהו.

(ד) מטעם האמור ועוד כמה טעמים, אין לכתוב שזהו בנשיאות שלי
וכו'. [כיון שתו"מ תהי' הקפדה מכו"כ שלא הודעתי אותם ע"ד הכנס
וההכנה וכו'. וכנ"ל עוד טעמים בדבר שלא לכתוב את האמור].

(ה) לאידך גיסא, למרות שיקראו לכנס "כנס הכנה", מובן שנוגע
וביותר שיהי' בהצלחה. לכן כדאי להבטיח שתהי' ההשתתפות בו כראוי,

י'תרט

נדפסה ב"התקשרות" גליון קמ"ע 12.

מוה"ר שמואל אלעזר: הלפריין. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"י אגרת ו"ש, ובהנמסר בהערות

שם. לקמן אגרת יתתכט.

כינוס: צאצאי אדמו"ר הזקן. ראה גם לקמן אגרות יתלכ. יתמצד ד"ה בודאי. יתתכט ד"ה

מובן.

הן בכמות והן באיכות. ובודאי כיון שנאמר ותשועה ברוב יועץ, יתיעץ עם אנשים מבינים איך להבטיח את ההשתתפות באופן האמור.

(ו) אף כי לכאורה למותר הוא, בכל זה מפני חשיבות הדבר אזכיר גם זה, שצריך להזהר שלא יהי' בהענין כל ענין פוליטי או מפלגתי וכיו"ב.

(ז) בתור השתתפות, על כל פנים במקצת, בהוצאות הכנס, בקשתי למסור לו אלף לירות, אבל הוא באופן חשאי, כדי לשלול קפידות וכו', כנ"ל סי' (ד). וק"ל.

בודאי יאשר קבלת מכתבי זה וג"כ מהיר דחוף, ות"ח מראש.

בברכת חג הגאולה וימי חנוכה מאירים הלוח ומוסיף ואור, ולהצלחה בהנ"ל, ואשרי חלקו כו',

מ. שניאורסאהן

י'תרי

ב"ה, ט"ו כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

כבוד הו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש
טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה
שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

פנה לכאן ב"כ של ראש העיר, מר לינדסי, שבקשר עם ביקורו
באה"ק ת"ו מבקש מכתב וכו'. ונ"ל שכדאי שיראה מר העתק המכתב
שנשלח להנ"ל — ומצו"ב.

ת"ח עבור מכתב מר לאחר החגיגה של יום ההולדת. ובודאי ראה

שנאמר: משלי יא, יד. כד, ו.

י'תרי

מצילים האגרת.

מו"ה שניאור זלמן: שזר. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יתקפט, ובהנמנן בהערות שם.
ביקורו באה"ק: ברשימות הר"א וואלף (הוראה שע"י הרב חזקוני): הביקור של מר לינדסי
באה"ק בין 4 ל-6 בדצמבר, להכין ביקורו בכחב"ד עם כל הקנאק, להתקשר כאן עם מר אשדור
במשרד החוץ, הביקור בכחב"ד בא כביקור גומלין של מידנצ"ק, להכין הביקור ללא טומעל ואח"כ
פרסום עם כל הצילומים ולהכין סעודה.

נא כ"ק אדמו"ר זי"ע

המענה ברור לאחת הנקודות העקריות שבמכתבו — במזמור תהלים „שלו" דשנה הבע"ל ולא עוד אלא שמתחיל באשרי ומסיים בסלה. ולאחר זה — שכאשר „ילכו מחיל (אפשר ויקויים שיעלו) אל חיל" — ולהעיר שאדמו"ר הזקן (בשו"ע תאו"ח ר"ס קנה) מעתיק בפ"י כתוב זה ל' הש"ס (בחותם מסי ברכות) „היוצא".

ויהי רצון שיקויימו כל הברכות שנתברך בהם מר בקשר ליום ההולדת,

ובפרט שהולכים לקראת חג הגאולה י"ט כסלו, ולאחריו — ימי החנוכה,

שנקודתם הפצה והוספה, בנרות ואור, ובאופן דעל פתח ביתו מבחוץ, להאיר גם כן את החוץ.

בהוקרה ובכבוד ובברכת חג הגאולה,

מ. שניאורסאהן

י'תריא

ב"ה, ט"ו כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר שלמה שי' יונסאו

שלום וברכה!

Ваше письмо получилось с большим запозданием.
Надеюсь, что у В. есть хорошие сведения, и буду рад знать об этом.

Наверное нет необходимости подчеркнуть важность

במזמור תהלים „שלו": פד.

שמתחיל: שם, ה.

ילכו .. חיל: שם, ח.

היוצא": רמז לסיום משרתו הרמה בעוד חודשים ספורים. ראה גם לעיל אגרת יתקצה.

ובהנמקן בהערות שם.

דעל פתח ביתו מבחוץ: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"ו. טוש"ע א"ח הל' חנוכה סי'

תרעא ס"ה.

ежедневной жизни согласно указаниям В-а в священной Торе, в особенности что В. ведь теперь находитесь в ארץ הקודש, в Священной Земле, и как сказано в Торе אשר תבנה ביתי ואת מזבחי. עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

И ведь приближаемся к י"ט כסלו וחנוכה происшествия и история этих дней учат каждого из нас — מסירת נפש על התורה ומצוותי —

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

[תרגום חפשי]

מכתבו התקבל באיחור רב. ואקוה, שיש לו בשורות טובות, ואשמח לשמוע עליהם.

כנראה אין צורך להדגיש את חשיבות חיי יום יום בהתאם לציוויי ה' בתורה הקדושה, ובפרט שנמצא כעת בארץ הקודש, וכאמור בתורה, ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

והרי אנו מתקרבים לימי י"ט כסלו וחנוכה, אשר מאורעות ותולדות הימים הללו מלמדים את כל אחד מאתנו — מסירת נפש על התורה ומצוותי.

י'תריב

[טי"ז כסלו, ה'תשל"ג]

בהתייעצות עם ידידים שעל אתר.

בכל אופן — ידוע שצ"ל בהסכמת ההנהלה באם עוזבים מוסד או בהוראת רב שאין צורך להסכמת ההנהלה.

י'תריא

וכאמור בתורה: עקב יא, יב.

י'תריב

נדפסה ב"היכל מנחם" ח"ג ע' קסד. והיא אל הו"ח א"א נ"ב וכו' מו"ה דוד מאיר דרוקמן, כפר חב"ד.

בכל אופן: ראה גם לעיל אגרת י'תרו, ובהנמנן בהערות שם.

י'תריג

[מברק לקראת חג הגאולה י"ט כסלו, ה'תשל"ג]

שבת שלום ודפדה בשלום ולשנה טובה בלימוד החסידות ודרכי
תכתבו ותחתמו כולל פעילות באופן דופרצת ודכמופת הייתי לרבים.

מנחם שניאורסאהן

י'תריד

[מברק לייט כסלו, ה'תשל"ג]

לכל המשתתפים בהפאָרבריינגענישען הגדולים
בכפר חב"ד שליט"א

לחיים לחיים ולברכה!

יהי רצון מהשייט שבכל אחד ואחת יהי פדה בשלום וגוי במילוי,
ושיצליחו בעשיית הכלים לזה,
כביאור חז"ל בהכתוב שזהו העסק בתורה הנגלה והחסידות ובגמ"ח
ובתפלה,
ובאופן דופרצת ודכמופת הייתי לרבים,
וקאיתי מר מלכא משיחא בגאולה האמיתית והשלמה ובקרוב
ממש.

מנחם שניאורסאהן

י'תריג

ודפדה בשלום: תהלים נה, יט.
דופרצת: ויצא כח, יד.
דכמופת הייתי לרבים: תהלים עא, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תריד

לכל המשתתפים: מברק דומה לנחלת הר חב"ד.
פדה בשלום: תהלים נה, יט.
כביאור חז"ל: ברכות ח, רע"א.
דופרצת: ויצא כח, יד.
ודכמופת הייתי לרבים: תהלים עא, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תרטו

ב"ה, כ"א כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

קבלתי מכתבה בו כותבת ראשי פרקים מדברי ימי חי, והעיקר
שנתגיירה וכו'.

ולכל לראש, כיון שלא כותבת פרטי הגיור, צריכה לברר אצל רב
מורה הוראה אם הגיור הי' ככל הדרוש על פי ההלכה.

ברוב התענינות קראתי מה שכותבת על דבר רגשי לבבה וכו'. ובמה
שכותבת על דבר מיעוט ערכה וכו' — הרי ידוע הוראת תורתנו הק' שאף
שמידת הענוה היא חשובה מאוד ויש להיזהר מגאוה וכו', אבל ביחד עם
זה אין לזלזל במעלות וכוחות הניתנות מהשם ית', ועד שאמרו חכמינו
ז"ל אשר נפש אחת בישראל היא עולם מלא. רק צריך לחזק את הקשר
והצנור עם בורא עולם ומנהיגו, והוא על ידי חיי יום-יום על פי הוראות
השי"ת, כמבואר בשולחן ערוך. וכיון שהמצווה הוא בורא האדם, הרי
בודאי שנתן הכוחות לקיים רצונו ומצוותיו.

ולכתבה בנוגע להבחור שנפגשת עמו בכוונה לשידוך ושואלת דעתי בזה
— אם החילוק בגיל לא מפריע לה, ושנית, אם הסיבה שהבחור עד עתה לא
התחתן גם כן לא נוגע, ושלישית, והוא העיקר, ששניהם יחליטו לייסד ביתם
על יסודי התורה והמצוה — יהי רצון שיהי השידוך בשעה טובה ומוצלחת.
בברכה לבשורות טובות בכל האמור ולימי חנוכה מאירים.

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

נ.ב. במשרדנו לא כותבים צרפתית, אבל יכולה גם להבא לכתוב
צרפתית, אלא תודיע באיזו שפה לענות לה, בלה"ק, אידיש או אנגלית.

י'תרטו

אין לזלזל במעלות: ראה לקו"ד כרך ד' תקפ"א, א. סה"מ תרפ"ח ע' קצט. "היום יום" כו חשון.
שאמרו חכמינו ז"ל: סנהדרין לו, א (במשנה).
הרי בודאי: ראה כתובות סז, רע"א. ע"ז ג, סע"א. תנחומא נשא יא. במדבר פ"ב, ג.
אם הסיבה .. לא נוגע: ראה גם לקמן אגרת י'תשל"ה.

י'תרטז

ב"ה, כ"א כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

להתלמידים והתלמידות אהלי תורה מיאמי רבתי
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

קבלתי מכתבם בקשר עם חג הגאולה די"ט כסלו, ובעת רצון אזכיר
את כל אחד ואחת מהם למילוי משאלות לבבם לטובה.

ובודאי למותר להזכיר להם שהנהגה יום-יומית, כולל לימוד
בהתמדה ושקידה והנהגה כיאות, הרי נוסף על העיקר שזהו רצונו של
הקב"ה, הרי זה מביא גם כן ברכות השם יתברך להצלחה בכל הענינים,
כמבואר גם בתורת בעל הגאולה והשמחה רבנו הזקן.

ויהי רצון שיהי' כל זה באופן דמוסיף והולך כהוראת ימי חנוכה
הבאים עלינו ועל כל ישראל לטובה, שמוסיפים בנר ואור מיום ליום.

בברכה לימי חנוכה מאירים ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

י'תריז

ב"ה, כ"א כסלו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר אהרן שי' הכהן

שלום וברכה!

הנני מאשר קבלת מכתבו בקשת ברכה פ"נ בשמו ובשם אחותו מרת

י'תרטז

נדפס ב"מקדש מלך" ח"א ע' 168 ואילך.
כהוראת ימי חנוכה: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שו"ע או"ח הל' חנוכה סי'
תרעא ס"ב.

י'תריז

מר אהרן הכהן: כהן. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז אגרת ירפב, ובהנמנן בהערות שם.
לקמן אגרות יתשכו. יתשצט.

גאולה תחי'. הפינ ייקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר בעת רצון, והשי"ת ימלא משאלות לבבם לטובה.

כיון שמתקרבם לימי החנוכה, יהי רצון שיהי אצלם ואצל כל או"א מישראל בתוככי כלל ישראל כהוראת ימי חנוכה ונרות חנוכה שמוסיפים בנר ואור מיום ליום.

מכתבו הקודם עם המצי"ב נתקבל בעתו, ואם יש התפתחויות בתוכנו בודאי יודיע ותודה מראש.

בברכה לימי חנוכה מאירים ולבשורות טובות.

י'תריח

ב"ה, ימי חנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל בכל אתר ואתר
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

רבים הפירושים והרמזים בעניני ימים אלה, בפשטות — עיקר הענין ד"חננוכה" הוא חנוכה המזבח ובית המקדש, כמבואר בהודאת „ועל

ד"חננוכה" הוא חנוכה המזבח ובית המקדש: ראה מגלת תענית פ"ט. יל"ש מלכים סוף רמז קפד. רש"י מגילה ל, סע"ב. מרדכי ואו"ז הובאו בדרכי משה לטאו"ח (ורמ"א) רסתר"ע. חדא"ג מהרש"א לשבת (כא, ב). וראה ג"כ תו"א ושערי אורה סד"ה בכ"ה בכסלו. סידור חנוכה ד"ה מזמור שיר חנוכה. ורד"ה נ"ח, תרנ"ט: שהי אז חנוכה הבית דביהמ"ק וחנוכה המזבח.
ומשי"כ במור וקציעה סתר"ע שזהו זכרון לחנוכה הבית בימי חגי לא זכיתי להבין,

אחותו מרת גאולה: ראה גם לעיל שם.
כהוראת ימי חנוכה: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שו"ע או"ח הל' חנוכה סי' תרעא ס"ב.

י'תריח

נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 279 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
ד"חננוכה" הוא: לכללות ההערה ראה מכתב כללי דערב ימי חנוכה ה'תשמ"ג הערה ד"ה בחנוכה המזבח (לקו"ש ח"כ ע' 633). לקו"ש חכ"ה שיחה לחנוכה (ע' 235), ובהערה 6 שם. וראה גם לעיל חכ"ז אגרת ירצג. לקמן אגרת י'תרכ.
רד"ה נ"ח, תרנ"ט: סה"מ תרנ"ט ע' קנב.

הניסים": „ואחר כך באו בניך לדביר ביתך, ופינו את היכלך וטיהרו את מקדשך והדליקו נרות בחצרות קדשך".

ומזה גם מובן שבפשטות – בענין חנוכת ביהמ"ק נמצאת הוראה עיקרית לכל אחד ואחת מבני ישראל בכל זמן ובכל מקום,

שהרי תכלית כל ימי זכרון בחיי עמנו הוא ללמוד ולעשות כהוראות דהימים ההם – בזמן הזה.

והנה כל בית יהודי ענינו ושלימות שלו הוא להיות משכן ומקדש לשכינה. ובפרטיות יותר – כל איש ואשה בישראל – מקדש ומשכן הוא לו ית'. וכמו שהורונו חכמינו ז"ל בפירושם על הכתוב „ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – בתוך כל אחד ואחד מישראל. כלומר, שכל עשיי ועבודה הנעשית בקשר עם המקדש היא בשביל – תכליתה – שתמשיך ותשכין את הוי' בתוך כאו"א מישראל.

ומשחרב בית המקדש מפני חטאינו – הרי עיי' תשובה ומעשים טובים, על ידי מעשינו ועבודתנו, של כל או"א מישראל, כל זמן משך הגלות, בונים ומקימים את ביהמ"ק שבתוך כל אחד ואחת ומקרבים את

שהרי כל השנים שעד החשמונאים לא הזכירו זה: ומה שהקשו דקדושה הקודמת לא בטלה וא"צ חינוך (ועד"ז ג"כ ברד"ה זאת חנוכת, תר"ם וראה שם סופ"ט) – י"ל דאין כאן הכוונה כבדין עבודתן **מחנכת** (שבועות טו, א), כ"א **כפשוטו** – התחלה לאחר הפסק ארוך ולאחרי שפינו וטיהרו וכו'. ועפ"ז יומתק ג"כ ה"ל וקבעו ח' ימי **חנוכה אלו** (רק וע"ל) להודות ולהלל. ואכ"מ.

נרות בחצרות: ידועה הקושיא נרות בחצר מאי בעי. וי"ל דנמשך לאחריו דכשראו הנסים הדליקו נרות (של שמחה וכבוד שכינה – ע"ד נרות דשמחת בית השואבה בעזרת נשים (סוכה נא, א) ונרות ביהכניס (ברכות נג, א). וכל אלו א"א בהיכל, כ"א) בחצרות קדשך (וגם) קבעו כו'.

לכל אחד ואחת: שהרי גם נשים חייבות בני"ח (טושו"ע או"ח סתרע"ה, ס"ג. ולהעיר שלא הובא זה בר"ס תרע"א). ואפילו עני (שם ר"ס תרע"א).

שהורונו חכמינו ז"ל: ר"ח שער האהבה פ"ו. שלי"ה ש' האותיות אות ל' ובכ"מ. ועוד.

כלומר, שכל .. מישראל: להעיר מסידור שם רעו, ב.

על ידי .. הגלות: תניא רפ"ז. וראה הערות לקוטי לוי יצחק (שם).

ומה שהקשו: ראה קונ' הערות התמימים ואנ"ש (תשל"ג) ע' 123.

ידועה הקושיא: ראה גם לקו"ש חכ"ה שם ע' 235 ואילך.

הכתוב: תרומה כה, ח.

גאולת כל עם ישראל ע"י משיח צדקנו — שיבנה בית המקדש (הכלללי) במקומו, ועוד ביתר שאת וביתר עז.

וככל מה שאירע בימי מתתיהו בן יוחנן כה"ג בנוגע לביהמ"ק — כן הוא (ברוחניות) גם בזמן הזה בנוגע ל"ביהמ"ק" שבכל או"א: לפעמים עומדת עליהם הסביבה וכיו"ב, "להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך",

וידוע הדיוק בזה, **תורתך** — לימוד התורה מפני שהיא וכמו שהיא תורת הוי' שזהו שלא בערך למעלה מתורה כמו ש"היא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים", **חוקי רצונך** — קיום כל המצות, כולל המצות השכליות, במעלתן הכי נעלית, כחוקי רצונך, אך ורק לעשות רצונו של הקב"ה,

ועל כל או"א אשר להוי' הוא — להלחם ועד כדי מסי"ג, מבלי התחשב כלל אשר זוהי מלחמת חלשים (בכמות) נגד גבורים וכו'. וסוף סוף הוי' רב את ריבו כו' ומנחילו נצחון עולם ובא לימי חנוכה — חנוכת ביהמ"ק שלו — להודות ולהלל לשמו הגדול.

* * *

והנה מבין מצוות חנוכה — אמירת הלל שלם בכל יום, אמירת ועל הנסים, קריאה בתורה, איסור הספד ותענית והדלקת נרות — הרי זו

ועוד ביתר שאת: ועד"ז הוא ג"כ בבנין "ביהמ"ק" הפרטי לאחר חורבנו וכמחז"ל שבמקום שבעיית עומדין אין צד"ג יכולין לעמוד (ברכות לד, ב. רמב"ם הל' תשובה פ"ז, ה"ד). וראה אור תורה להה"מ עה"פ ויאהב יצחק.

כה"ג: השייכות לנס חנוכה ראה תו"א לד, א. ובכ"מ.

להשכיחם .. רצונך: הודאת ועל הנסים. וראה ד"ה מאי חנוכה, תשי"א.

חכמתכם .. העמים: דברים ד, ו.

כל המצות .. כחוקי רצונך: וכנוסח השווה בברכת כל המצות: קדשנו במצותיו וציוונו.

אך ורק לעשות רצונו: להעיר מתורת הבעש"ט ד"ה ושבתם וראיתם (כתר ש"ט סקני"ה, הוצאת קה"ת).

שיבנה בית המקדש .. במקומו: רמב"ם הל' מלכים ספי"א. וראה שם בתחלתו.

אור תורה להה"מ: בהוצאת קה"ת — יב, ב.

ד"ה .. תשי"א: סה"מ תשי"א ע' 58 ואילך.

וידוע הדיוק בזה: ד"ה מאי חנוכה הנ"ל ע' 59 ואילך. וראה גם ד"ה זה בטה"מ אידיש פ"ב (ע' 185), "היום יום" ב טבת, ז' חנוכה. ד"ה ת"ר מצות נ"ה ה'תשל"ח ט"ג (תורת מנחם — סה"מ מלוקט כסלו ע' קסד). וש"נ.

קיום כל המצות .. כחוקי רצונך: ראה תורת מנחם סה"מ מלוקט שם. וש"נ.

האחרונה היא הראשונה בזמן לכל שאר מצות חנוכה, אף שנס נצחון המלחמה קדם לנס פך השמן; בה מתחילים ימי חנוכה – שהרי זמן הדלקת נר חנוכה הוא משתקשע החמה; ועוד זאת, שבמצות נר חנוכה – מנהג ישראל תורה היא – להעלות בקודש ולהוסיף בנרות מיום ליום.

וההדגשה דנרות חנוכה – מדגישה עיקר וכלל גדול, והוא שיש לבדוק אפילו בשמנים הנמצאים בהיכל, אם השמן טהור הוא או לא. והרי המדובר הוא לא בשמן לאכילה אלא בשמן להדלקה, ולכאורה מאי איפכת אם נגע בו לרגע בלתי טהור,

ולא עוד אלא שעל נס השמן קבעו ימי חנוכה –

זאת אומרת, אשר עיקר קביעות ימי חנוכה הוא להורות שהשמן למאור (בביהמ"ק – הכללי וגם הפרטי) מוכרח להיות טהור, שלא נגע בו בלתי טהור.

מאור המאיר דרך איש ואישה הישראלים בחיי היום-יום, הוא נר מצוה ותורה אור. ובנר ואור זה עליו להיזהר שלא יגע בו בלתי טהור ואז ילך לבטח דרכו,

כי הודיעונו רז"ל הנרות הללו אינן בטלין לעולם, הוראה האמורה היא לכל הזמנים ולכל המקומות, וכאמור – בנוגע לכל בית יהודי ולכל איש ואשה מישראל,

אשר כל הנהגת הבית והנהגת כל אנשי הבית, ובמיוחד חינוך הבנים

מנהג ישראל: ובפרט שבנדו"ד הי"ז „מנהג פשוט" (רמ"א שם רסתרע"א).

להעלות בקודש: ראה תו"א מקץ לד, א.

בשמנים הנמצאים בהיכל: שבת כא, ב. וגליון השי"ס שם.

שעל נס השמן קבעו: רשי"י ד"ה מאי (שבת כא, ב).

הודיעונו רז"ל: במדב"ר ותנחומא ר"פ בהעלותך ע"פ הרמב"ן שם.

הראשונה בזמן: ראה גם הנסמן בלקו"ש חכ"ה ע' 510 הערה ד"ה נר חנוכה, מצוה ראשונה.

משתקשע החמה: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"ה. טרשו"ע אריח הל' חנוכה רס"י

תערב.

מנהג ישראל תורה היא: ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2.

להעלות בקודש ולהוסיף בנרות מיום ליום: שבת שם. רמב"ם שם ה"א וה"ג. שו"ע שם.

שעל נס השמן קבעו ימי חנוכה: ראה גם לקו"ש חכ"ה שיחה לחנוכה (ע' 237), ובהנסמן שם

בהערות 23-24.

נר .. אור: משלי ו, כג.

והבנות (שחנוכה הוא ג"כ מלשון חינוך), יהיו מוארים וחדורים אור תורה, אור טהור, ובאופן דמוסיף והולך מוסיף ואור, ועד שיאיר גם את החושך שבכל הסביבה, כהוראת נרות חנוכה שמדליקן **על פתח ביתו מבחוץ**. ועד אשר בצדק יוכל לאמר: כמופת הייתי **לרבים** ואתה מחסי עוז, וכמו שהי' בימים ההם בזמן הזה ש"עמדת להם בעת צרתם רבת את ריבם כו' עשית תשועה גדולה ופורקן".

וקיום המצוות (ביטול "חטאינו" — סיבת הגלות) וקיום מצות נר חנוכה בפרט, מביא קיום היעוד דגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו ובנין בית מקדשנו.

ויהי רצון שיהי' כן בקרוב ממש.

בברכה לימי חנוכה מאירים, מאירים גם את כל ימי השנה כולה הלוח ומוסיף ואור,

מנחם שניאורסאהן

שחנוכה .. חינוך : תו"א סד"ה בכ"ה בכסלו. אוה"ת שם בארוכה.

ג"כ מלשון חינוך : וגם ע"ש ש"חנו כה" (תקו"ז תי"ג. טאו"ח סתר"ע. ובפע"ח ש' החנוכה: פ"י חנוכה חנ"ה כ"ו). **ועוד**. ובכ"כ שמות כן הוא. ולהעיר מ"לא יעקב יאמר עוד שמך" — **עקבה** — אף שמפורש "וידו אוחות בעקב עשו ויקרא שמו יעקב" (בראשית לב, כט. שם כה, כו).

כמופת .. עוז : תהלים עא. ז.

נר חנוכה בפרט : כמובן ממשנ"ת שע"ז כליא ריגלא דתרמודאי — אותיות מורדת (אוה"ת חנוכה [כרך ה] ע' תתקמא, ב. ובכ"מ).

חנוכה .. משיח .. בית מקדשנו : להעיר דחנוכה ח' ימים, משיח משמונה נסיכים וכנור דמקדש הג' דח' נימין (תו"א לד, א. לקו"ת תזריע כא, ד).

שיאיר גם את החושך: **דנר חנוכה מצותה משתשקע החמה — שבת שם. רמב"ם שם פ"ד ה"ה. טושו"ע שם רס"י תערב.**

על פתח ביתו מבחוץ: **שבת שם. רמב"ם שם ה"ז. טושו"ע או"ח שם ס"ה.**

תהלים עא: **פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.**

"חטאינו" — סיבת הגלות: **תפילת מוסף של יו"ט.**

כליא ריגלא דתרמודאי: **שבת שם.**

אותיות מורדת: **ראה גם לעיל חכ"ז אגרת ירצט (ע' רחצ, בשוה"ג), וש"נ. לקמן אגרת יתרכד.**

משיח משמונה נסיכים וכנור דמקדש הג' דח' נימין: **מיכה ה, ד. סוכה נב, ב. ערכין יג, ב. במדב"ר**

פט"ו, יא.

י'תריט

ב"ה, ימי חנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

להתלמידים
להתלמידות
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בעת סגולה זו יהי רצון שיתברך כל אחד ואחת מכם
בימי חנוכה מאירים ושיאירו את כל ימי השנה,
ויהי בכל עניינו, בסגנון הידוע „נר להאיר“,
ובמיוחד — בהנוגע ל„נר מצוה ותורה אור“,
ע"י לימוד תורתנו הקדושה בשקידה וקיום מצותי בהידור,
וכמרומו במצות נר חנוכה — שמדליקים משתשקע החמה על פתח
ביתו מבחוץ ומוסיפים בנרות מיום ליום —
להוסיף בנר ואור האמורים מיום ליום ולא להתרשם מן ה„חשך“
אשר בעולם ולהשפיע בכל זה גם על אלה הנמצאים עדיין „בחוץ“,
ועד אשר בצדק (ובענוה) יאמר כאו"א: „כמופת הייתי לרבים ואתה
(השם יתברך) מחסי עוז“.
בברכה לחנוכה מאיר ובברכת הצלחה בכל האמור,

מנחם שניאורסאהן

נר מצוה ותורה אור : משלי ו, כג.
שמדליקים .. ליום : שולחן ערוך אורח חיים סימן תרעא"ב.
כמופת .. עוז : תהלים עא, ז.
ואתה (השם יתברך) מחסי עוז : ורק על ידי זה הייתי כמופת (וכמאמר חכמינו ז"ל
בסוכה נב, ב. ומבואר בתניא פרק יג) לכן אמירתו בענוה.

י'תריט

נדפסה בלקו"ש ח"י ע' 302, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
נר להאיר: ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 344 הערה 2. וש"נ.
תהלים עא: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

כמנהג ישראל — אשר גם מנהג ישראל תורה היא — מצורף בזה מעות חנוכה.

י'תרכ

ב"ה, אין די טעג פון חנוכה, תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

צו אלע אַנטיילנעמער אין דעם יערלעכן דינער פון מרכז
הישיבות תומכי-תמימים ליובאוויטש
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

אַזוי ווי די יערלעכע מסיבה קומט הייַאָר פֿאַר באַלד נאָך חנוכה,
וועט זיך זיכער לאָזן מערקן די השפעה פון די ליכטיקע חנוכה טעג באַ
אַלע פֿאַרזאַמלטע.

חנוכה דערמאָנט די באַנייאונג און רייניקונג פון בית-המקדש פון
אַלע אומרייניקייטן וועלכע זיינען אַריינגעבראַכט געוואָרן דורך די יוונים,
ווי עס ווערט אויסגעדריקט אין „ועל הנסים": **ואחר כך באו בניך .. ופינו
את היכלך וטיהרו את מקדשך והדליקו נרות כו'** — „און דאָן זיינען
דיינע קינדער אַריין .. און האָבן אָפּגערייניקט דיין היכל און מטהר געווען
דיין מקדש און האָבן אָנגעצונדן ליכט", א.א.וו.

אַלע געשעענישן אין דער אידישער געשיכטע, וועלכע האָבן פֿאַסירט
מיטן אידישן פֿאָלק אַלס פֿאָלק, דינען אַלס פֿראַקטישע אָנווייזונגען און
אָפּלערונגען פֿאַר אַלע צייטן, סיי פֿאַרן כלל און סיי פֿאַרן פרט. אַזוי אויך
דאָס וואָס האָט פֿאַסירט מיט דעם בית המקדש „בימים ההם בזמן הזה",

מנהג ישראל: ועד שגם רבותינו נשיאינו היו בעצמם נותנים מעות חנוכה (לילדיהם).

מנהג .. היא: ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2.
רבותינו נשיאינו .. מעות חנוכה: „היום יום" כח כסלו, ד' דחנוכה. וראה סה"ש ה'תשמ"ח ח"א
ע' 163, רש"נ.

י'תרכ

מצילום האגרת.
חנוכה דערמאָנט: ראה גם לעיל אגרת י'תריח, ובהנסמן בהערות שם.

האָט אַ שייכות מיט דעם „בית־המקדש" וואָס איז אין יעדע אידישע הויז, ווי עס איז באַקאַנט פון דעם דיוק אין די ג־טלעכע ווערטער: **ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם** — „זאָלן זיי פאַר מיר מאַכן אַ מקדש, וועל איך רוען צווישן זיי (בתוכם)". דער אויבערשטער וויל האָבן אַ היים אין יעדע אידישע הויז.

דערמאָנט אונז חנוכה, אַז יעדע אידישע הויז דאַרף זיין געהייליגט און צוגעפאַסט פאַר דער ג־טלעכער שכינה. עס טאָר נישט פאַראומרייניגט ווערן דורך פרעמדע השפעות וועלכע זיינען אומווירדיג און אין ווידערשפּרוך צום אידישן גייסט פון ריינקייט און קדושה. און עס איז אַ צייטיגע און שאַרפע דערמאָנונג, וואָרום מ'לעבט דאָך אין אַ סביבה וואו די דערמאָנטע הייליגע אידעאלן זיינען ליידער נישט אַלעמאָל הויך געשעצט, ספּעציעל אין אייניגע קרייזן פון דער וואַקסנדער יוגנד.

עס איז נישטאָ קיין בעסערער, אָדער אַנדערער, שוץ־מיטל קעגן די שעדלעכע השפעות, וועלכע האָבן שוין אַזויפיל קרבנות ר"ל געפאַדערט צווישן דער אידישער יוגנד, ווי תורה־חינוך על טהרת הקודש אין דער פולסטער מאָס, אַ חינוך וואָס גיט אונזערע קינדער אַ פעסטן אינערלעכן אָנהאַלט אין זייער גייסטיגע ירושה. דעריבער פאַרדינט דער מרכז הישיבות תומכי־תמימים ליובאַוויטש די פולסטע שטיצע פון יעדן איינעם און איינע וועלכע זיינען באַזאָרגט וועגן דער צוקונפט פון אידישע קינדער און וואַקסנדער יוגנד, די צוקונפט פון אידישן פאָלק.

דער אויבערשטער זאָל געבן, אַז צו דער געלעגנהייט פון דעם יערלעכן דינער זאָל יעדער איינער און איינע פון די אַנטיילנעמער און פריינד פון די ליובאַוויטשער ישיבות באַנייען און פאַרשטאַרקן די שטיצע צו העלפן זיי אָנגיין מיט זייער הייליגער אַרבעט און אין אַ שטייגענדער מאָס, כדי צו דערפילן זייערע לעבנס־וויכטיגע פאַרפליכטונגען וואָס זייערע גרינדער רבותינו נשיא־ינו האָבן אויף זיי אַרויפגעלייגט און ערוואָרטן פון זיי. בזכות זה וועט השם יתברך זיכער פאַרגרעסערן זיינע ברכות צו יעדן איינעם און איינע בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה מרובה ולבשורות טובות בכהנ"ל,

מנחם שניאורסאהן

ונעשו .. בתוכם: תרומה כה, ת. וראה ר"ח שער האהבה פ"ו קרוב לתחילתו (סט, ב). אלשיך

עה"פ קרוב לסופו. ועוד.

י' תרכא

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

חברי ועד נחלת הר חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבם מ"יג כסלו והקודמיו.

ומצו"ב מכתב לכל אנ"ש תושבי נחלת הר חב"ד שיחיו, שבדאי
ימסרוהו באופן המתאים, כוונתי באופן המתאים להביא תועלת המקווה
ועוד יותר מהמקווה, מתאים לברכת רבותינו נשיאינו.

ויהי רצון שיבשרו טוב בהאמור ובכל עניני נחלת הר חב"ד, ויוסיף
גם זה בברכת ה' לכל אחד ואחת מהם בעניניהם הפרטיים ועד שתהי'
העסקנות לטובת נחלת הר חב"ד מתוך הרחבה ובשמחה ובטוב לבב.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

י' תרכב

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכל אנ"ש תושבי נחלת הר חב"ד בארצנו הק' תבנה
ותכוון על ידי משיח צדקנו בב"א
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה הידיעה על דבר ההתועדות שערכו ביום הבהיר י"ט

י' תרכא

ומצו"ב מכתב: הוא המכתב שלאחרי זה.

י' תרכב

נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 220, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

כסלו, ראש השנה לתורת החסידות ולדרכי החסידות. ובודאי קבל כאו"א החלטות טובות בזה על מנת לקיימם בפועל משך כל ימות השנה.

ויהי רצון שיקויים בכל אחד ואחת מאמר חכמינו ז"ל: אדם מקדש עצמו מעט למטה – וידוע הפירוש בזה, שכל כמה שיתקדש, כיון שהוא נברא ומוגבל, הרי זה תמיד „מעט“ לפי ערך למעלה – מקדשין אותו הרבה מלמעלה.

ובפרט שזכו ונמצאים בארץ הקדש, ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מרשית השנה ועד אחרית שנה.

בקורת רוח קבלתי ג"כ הידיעה שעברו כבר כל השלבים וכבר אושרה וקיימת אגודת נחלת הר חב"ד, והרי בודאי שיש לומר על זה מאמר רבותינו ז"ל כינוס לצדיקים הנאה להם והנאה לעולם.

ותקותי חזקה אשר כל אחד יירשם לחבר באגודה זו, וכמובן על מנת לקיים התקנות ובכלל לבסס האגודה ולחזקה בכמות ובאיכות גם יחד. וזכות הרבים מסייעתם.

ובפרט על פי המבואר בתורת חב"ד בכמה מקומות, וביחוד בדרושים **החלצו לכם** לרבותינו נשיאינו, מתחיל בד"ה בלקו"ת לרבנו הזקן, קונטרס החלצו (תרנ"ט) המפורסם, (עיין ג"כ בקונטרס זה הוצאת קה"ת – מאמר מכתב ושיחה בענינים אלו מכ"ק מו"ח אדמו"ר), ובפרט על פי הידוע אשר המאמר החלצו הוא ממאמרים הקבועים ביחוד בשביל לטהר אויר העולם, אשר פעם בשנים או שלוש שנים היו נשיאינו חוזרים עליהם ברבים (**היום יום**, כ"ח תמוז, תש"ג).

בברכה להצלחה רבה בכל האמור ולבשורות טובות בכל הענינים,

מ. שניאורסאהן

ראש השנה .. החסידות: אגרות קודש כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב ח"א אגרת קי. „היום יום“ בתחלתו.

מאמר חכמינו ז"ל: ראה יומא לט, א. תניא פכ"ז (לד, ב).

וידוע הפירוש בזה: ראה גם לעיל ח"כ אגרת ז'תשיט. לקמן אגרת י'תתו.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

מאמר רבותינו ז"ל: סנהדרין ע"א, סע"ב (במשנה).

בלקו"ת: מטות פה, ד ואילך.

מאמר מכתב ושיחה: נדפסו ג"כ בסה"מ תרנ"ט בהוספות.

י'תרכג

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ועד כפר חב"ד אשר באה"ק ת"ו ע"י מ"צ ב"ב
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

זה מזמן רב שלא נתקבלו הדו"חים שלהם. והלואי ויהי רצון שיהי
זה סימן שעושים הרבה לטובת כפר חב"ד בכל עניניו ובגשמיות וברוחניות
גם יחד ועד שמפני רוב המעשה בזה לא מספיק הזמן כלל לכתובה והודעה
וכו'.

ובפרט שזכות הרבים מסייעתם להצלחה רבה בכל הענינים
והפעולות לבסס ולחזק ולהרחיב את כפר חב"ד הן בכמות והן באיכות.

ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור ועוד יותר מהמשוער.

י'תרכד

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה משה ש"י אישון

שלום וברכה!

ת"ח בעד הפ"ש על ידי ידידנו הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ הר"ש
ש"י חפר, ובפרט שנתקבל בימים שבין י"ט כסלו וחנוכה.

שזה נותן לי הזדמנות טובה לאחל למר ולכל בני ביתו שיחיו שיהי

י'תרכג

ואין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

י'תרכד

מ"ה משה אישון: אגרות נוספת אליו – לעיל חכ"ז אגרות ירב. ירמו.

בכל עניניהם – כהוראת ימי חנוכה ונרות חנוכה – הולך ומוסיף באור, וגם כהוראת נר חנוכה „על פתח ביתו מבחוץ” – שגם בפעולותיו מחוץ לביתו, כלומר בעסקנות ציבורית והפצת נר מצוה ותורה אור, יהי מוסיף בנר ואור מיום ליום.

ולהוסיף ולהעיר עוד מהוראת קיום מצות נרות חנוכה שאף שביום שקדמו קיים המצוה בתכלית השלימות, בכל זה ביום שלאחריו מוסיף בזה, ולא מתרשם כלל באם הוא מעט נגד הרוב וכו'.

וידוע הרמז המובא בכמה ספרים בלשון חכמינו ז"ל ששיעור הדלקת נר חנוכה עד דכליא ריגלא דתרמודאי (שבת כא, ב) – תרמודאותיות מורדת, זאת אומרת שמובטח לו שיצליח וינצח ועד דכליא לגמרי כל ענין של מרידה ח"ו בתורתך ובחוקי רצונך.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור.

נ.ב. הפ"נ ייקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר בעת רצון.

רצוני ג"כ להודות למר היות ובא לידי מאמרו במכ"ע באשכנזית, נוסף על זה שבמכ"ע בלה"ק, שכותב אודות חב"ד (שהי לי להפתעה שכותב ושולט גם בלי האשכנזית). והעיקר שמנצל כשרונותיו לענינים של התעוררות ליראת שמים וכו'. והרי אין צורך להדגיש לפניו עד כמה חב"ד מעונין בהפצת המעינות חוצה ועד לאופן של ופרצת וגו'. לכן אביע גודל קורת רוחי שעל ידי מאמרו הנ"ל – שבודאי ימשיך בהם כהנה וכהנה – לוקח חלק פעיל בזה, שהרי בודאי הדברים מכוונים להשיטה ולתורת חב"ד. ויהי רצון שיעשה כל או"א מאתנו בענינים האמורים באופן דמעלין בקודש כהוראת אופן קיום מצות נרות חנוכה, כאמור לעיל.

כהוראת .. הולך ומוסיף: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שו"ע או"ח הל' חנוכה ס"י תרע"א ס"ב.

כהוראת .. על .. מבחוץ: שבת שם. רמב"ם שם ה"ז. טוש"ע או"ח שם ס"ה. נר .. אור: משלי ו, כג.

וידוע הרמז: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת ירצט (ע' רחצ, בשוה"ג), וש"נ. שבמכ"ע בלה"ק: ראה מאמרו שנדפס 'במחנה' ג' חשון ה'תשל"ג (אלבום „הרבי שלושים שנות נשיאות" ח"א ע' 208 ואילך).

ופרצת וגו': ויצא כח, יד.

באופן דמעלין בקודש כהוראת .. חנוכה: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שו"ע או"ח הל' חנוכה רס"י תערב.

י'תרכה

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר יהושע שי פרט

שלום וברכה!

הנני בזה להודות למר בעד החוברת **בחינות עיון ומחקר** (מס' 2-3) וכן בעד הקודמות, ומשנה תודה למפרע בעד המשלוחים העתידיים לבוא. בהזדמנות טובה זו של ימי החנוכה, אאחל למר שיהי' בכל עניניו וכן בכל עניני אחינו בני ישראל באופן דמוסיף והולך ואור כהוראות הנרות הללו שאנו מדליקין הלןך ומוסיף בנר ואור מיום ליום. בכבוד ובברכה.

י'תרכו

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
מו"ה מנחם מנדל שי פלדמן

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום ג' וישלח, עם המצו"ב, הנה בענינים כגון אלו אין המקומות שוים ועל אחת כמה וכמה שאין המדינות שוות. ולכן יפנה בזה לרבנים מורי-הוראה אשר באה"ק ת"ו. כיון שכל ענין בהשגחה פרטית, כאן עלי החובה והזכות לעוררו על

י'תרכה

מר יהושע פרט: אגרת נוספת אליו לעיל חכ"ז אגרת ירמד.
כהוראות הנרות הללו .. הולך ומוסיף: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שו"ע
או"ח הל' חנוכה סי' תרעא ס"ב.

י'תרכו

שכל ענין בהשגחה פרטית: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סימן קעט ואילך. וש"ב.

גודל ההכרח בקביעת עתים בכל יום ללימוד פנימיות התורה (שבדורנו נתגלתה בתורת החסידות), וכמבואר ההכרח בזה בכמה מקומות. (ועיין בזה דברים נפלאים וגם מבהילים בהקדמת הרח"ו לשער ההקדמות להאריז"ל החי, נדפסה ג"כ בתור הקדמה בכמה דפוסים של ספר עץ החיים).

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תרכז

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר דניאל שי' הכהן

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הפ"ש ממנו ע"י הטלפון.

ובימים מאירים ובהירים אלה הנני לאחל למר ולכל בני ביתו שיחיו שיהי' בכל עניניהם — כהוראת ימי חנוכה ונרות חנוכה — הולך ומוסיף באור, וגם כהוראת ימי חנוכה „על פתח ביתו מבחוץ" — שגם בפעולותיו מחוץ לביתו, כלומר בעסקנות ציבורית והפצת נר מצוה ותורה אור בכלל, יהי' מוסיף בנר ואור מיום ליום.

בברכה להצלחה בכל האמור ולבשורות טובות.

י'תרכח

[ימי החנוכה, ה'תשל"ג]

במענה לשאלתו בנוגע תוכן מכתבי הקודם: לא הייתה כוונתי לכתוב אליו בענינים טיארטיים ובנוגע לבני"א בכלל — בשעה שיש ענינים

בהקדמת הרח"ו: נדפסה ג"כ בהוספה לקונטרס עץ החיים.

י'תרכז

כהוראת .. הולך ומוסיף: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שר"ע אר"ח הל' חנוכה סי' תרעא ס"ב.

כהוראת .. „על .. מבחוץ": שבת שם. רמב"ם שם ה"ז. טושר"ע אר"ח שם ס"ה.
נר .. אור: משלי ו, כג.

אקטואלים דחופים בחייו ומהם: עובדא היא שנולד להורים בניי והם גדלוהו כוי ובוה נסתייעו מעוד כוי"כ מבניי. וכל מה שיש לו (הבנה, רגש מרץ וכו') נתאפשר רק הודות להנ"ל ומוזה: א) עקרון מקובל על הכל: כשקרב נמצא בסכנה אין הזמ"ג — להתעסק בענינים פילוסופים ולשוטט בעולם לבחון מי העם החשוב ביותר לעזרו וכו'. ב) וג"ז עקרון כנ"ל — לכל לראש צ"ל פרע"ח לכל אלו (האישים, הסביבה וכו') שסייעוהו להעשות אדם שיכול לעזור לזולתו — ורק לאח"ז יש מקום לחשבון מי קודם לעזרו וכו'.

י'תרכ"ט

בי"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

Подтверждаю получение В. письма.

Дай Б. чтобы В. и вся В. семья устроились наилучшим образом, т.е. согласно указаниям нашей священной Торы в ежедневной жизни, что приносит благословения Б-а материально и духовно.

В особенности что Б. вывёл Вас оттуда נס בדרך.

Само собою разумеется, что учеба каждого из детей и всех детей должны быть в школах пропитанны יראת שמים.

И во всём этом есть обещание ומצאת יגיעת — ומצאת.

С пожеланием хороших вестей во всём выше-писанном.

בברכה.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבו.

יתן השי"ת, שהוא וכל משפחתו יסתדרו באופן הכי טוב, דהיינו בהתאם

י'תרכ"ח

פרע"ח: - פריעת חוב.

עא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

להוראות תורתנו הקדושה בחיי היום יום, דבר המביא ברכות השי"ת בגשמיות וברוחניות.

ובפרט שהשי"ת הוציא אותו משם בדרך נס.

מובן מעצמו, שלימודי כל אחד מהילדים וכל הילדים צריכים להיות בבתי ספר החדורים ביראת שמים.

ובכל זה ישנה ההבטחה – יגעת – ומצאת.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור לעיל.

י'תרל

ב"ה, ימי החנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת רחל תחי

ברכה ושלוש!

Подтверждаю получение В. письма, и בעת רצון Вас
упомянут в письме "כ"ק מו"ח אדמו"ר
В. письма.

Дай В. чтобы у В. были хорошие вести в этом и вообще
относительно устройства всей В. семьи. В особенности,
что В. ведь видели נסים как Вам удалось выехать оттуда.

בברכה לרפואה ולבשורות טובות.

Прилагаю Копию моего письма к некоторым
приехавшим оттуда, и надеюсь что содержание
заинтересует Вас, и в особенной мере, принимая во
внимание В. происхождение от Алтер Реббе.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבה, ובעת רצון יזכירו אותה על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר
בהתאם לתוכן מכתבה.

י'תרכט

יגעת ומצאת: מגילה ו, ריש ע"ב.

יתן השי"ת, שתהיינה אצלה בשורות טובות בזה, ובכלל בקשר להסתדרות כל משפחתה. ובפרט שראתה נסים כיצד עלה בידה לצאת משם.
בברכה לרפואה ולבשורות טובות.
הנני מצרף העתק ממכתבי לכמה מהבאים משם, ואקוה שהתוכן יעניין אותה, ובמידה מיוחדת, בשים לב לכך שמוצאה מאדמו"ר הזקן.

י'תרלא

ב"ה, נר רביעי דחנוכה, כ"ז כסלו, ה'תשל"ג

... ולשאלתו — על דבר לימוד והוראה בחנוכה ועניני — מיוחדים לאנשי צבא, נוסף „על הניסים" שניתנו „רבים ביד מעטים וכו'" —
נקודות אחדות בזה (ובקיצור — שבודאי יספיק למר כפי שהנני מכירו, וכמו שנאמר תן לחכם ויחכם עוד):
כל איש צבא הוא עומד „על פתח ביתו" (בית כל עם בני ישראל בכל מקום שהם — אה"ק) מבחוץ — ותפקידו — לא סתם הגנה, כי אם הגנה באופן ועל ידי שמדליק את הנר (נשמתו — נר הוי' נשמת אדם) שיאיר את הבית וגם את החוץ — בנר מצוה ותורה אור,
ולא להתרשם מזה „ששקעה החמה" וחשך בעולם,
ואדרבה — לולא זאת לא היו מגייסים אותו ואין צורך בצבא,
ועל דרך שזמן הדלקת הנרות דחנוכה הוא דוקא משתשקע החמה,

י'תרל

העתק ממכתבי: ראה לעיל חכ"ז אגרת י'קכב.

י'תרלא

נדפס בלקו"ש ח"י ע' 292. והוא כללי פרטי לחיילי צה"ל.
רבים .. מעטים: נוסח הודאת „ועל הנסים" דחנוכה.
שנאמר: משלי ט, ט.
על .. מבחוץ: שבת כא, ב.
נר .. אדם: משלי כ, כז.
בנר .. אור: שם ו, כג.
משתשקע החמה: שבת שם. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"ה. טושו"ע אר"ח הל' חנוכה רס"י תערב.

ולא להסתפק בההישגים דהיום אף שהם באופן דמהדרין מן
המהדרין,

כי אם להוסיף מיום ליום בנרות מאירים על פתח ביתו מבחוץ —
הוספה הן בהאור בפנים והן בהאור בחוץ.

ועוד להעיר: אמרו חז"ל אשר „יהודה מכבי עשה גבורות גדולות
בעזר השי"ת... מכבי" ר"ת מי כמוך באלים י"ה",

זאת אומרת אשר על כל אחד במלחמתו — מלחמה איזו שתהיה:
במלחמת החיים, מלחמה להגן על הקודש ועל הרוחניות וכו', ובדאי —
בנוגע למלחמה כפשוטה,

צריך להיות כתוב-חרוט על דגלו ובלבו: מי כמוך באלים י" — ואז
לא יחת מפני כל כי ה' אתו,

הנצחון מובטח, כי — כלשון הכתוב: הוי' אלקיך מתהלך בקרב
מחניך להצילך ולתת אויביך לפניך,

יהי שלום בארץ, כי יקויים בו הנאמר בתורתנו תורת אמת: וראו
כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך,

ובמיוחד על ידי הדיוק בקיום מצות תפילין — וכפירוש חכמינו ז"ל
בכתוב זה, כמו שכתבתי במכתבי הקודם...

מ. שניאורסאהן

באופן דמהדרין מן המהדרין: שבת שם. רמב"ם שם ה"א.
להוסיף מיום ליום: שבת שם. רמב"ם שם ה"א וה"ג. טוש"ע שם סי' תרעא ס"ב.
על פתח ביתו מבחוץ: שבת שם. רמב"ם שם ה"ז. טוש"ע שם ס"ה.
אמרו חז"ל: של"ה רנט, א.
מי... י"ה: בשלח טו, יא.
כלשון הכתוב: תצא כג, טו.
הנאמר בתורתנו: תבוא כח, י.
וכפירוש חכמינו ז"ל: ברכות ה, א.

י'תרלב

[מברק, ר"ח טבת, ה'תשל"ג]

כבוד המשתתפים בכנס צאצאי אדמו"ר הזקן
בעל התניא והשולחן ערוך

יהי רצון שיצליח הכנס לכנס ולקרב ולאחד את כל הצאצאים (כולל
גם אלה שאינם נוכחים בהכנס) ביניהם ועם תורתו של אדמו"ר הזקן
ופעולתו

מתחיל בקביעות כל אחד לימוד המתאים לו בספריו
(מפירוש המלות בסידורו ועד לעיון עמוק בסודות התורה)
ופעילות צדקה וחסד כמבואר באגרת־הקדש
וכל זה בהשתתפות חב"ד שבראש ומדות שבלב וחדורים אור וחיות
חסידותיים

ומתוך אהבה ואחוה אמיתית ביניהם שהרי אב אחד לכולנה
וזכות אדמו"ר הזקן תגן על צאצאיו ועל כל ישראל בגשם וברוח
ולהוסיף באור כהוראת ימי חנוכה
ולראות עין בעין בשוב ה' ציון.
בכבוד ובברכת הצלחה רבה בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

י'תרלב

נדפס בראש ספר הצאצאים, ירוח' תש"מ.
המשתתפים בכנס: ראה לעיל אגרת י'תרט.
שהרי אב: ראה תניא פרק לב.
ולהוסיף באור כהוראת ימי חנוכה: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שו"ע אור"ח
הל' חנוכה סי' תרעא ס"ב.
ולראות עין: ע"פ ישעי' נב, ח.

עה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תרלג

ב"ה, א' טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו'
מוה' ... שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מיום כ' כסלו, הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות:

על רכישת הבית של ... —

„ויהא בשטומו"צ"

אם להוסיף בבניי בבית החדש —

„להוסיף"

אם לעבור עכשיו או לאחר גמר הבניי —

„כרצון עקרת הבית (זוג' תי)\".

אם להחזיק הבית הנוכחי ... נראה שיש ... אמצעי מימון —

„עפ"ז להחזיק הבית\".

„אזכיר עה"צ\".

בברכת כטי"ס,

בנימין קליין

י'תרלד

ב"ה, נר שמיני, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה לשאלתו מהו ענין המנהג — שמנהג ישראל תורה היא

י'תרלג

נדפסה בס' „מקדש מלך" ח"ג ע' עת.

י'תרלד

המנהג ... דמיי"חנוכה („חנוכה"געלט"): ראה גם לעיל אגרת יתריט, ובהנסמן בהערות שם.

(תורה מלשון הוראה) — שנותנים דמי-חנוכה (,"חנוכה-געלט") לילדים, ומיהי ההוראה מיוחדת שבזה,

ובמענה על זה, ובהקדמה:

ידוע תורת הבעל-שם-טוב, שכל דבר שאדם רואה או שומע יש בזה הוראה בעבודת ה'. ובאמת מעצמו מובן שכן הוא, ומיוסד ביסודי אמונתנו, שהרי כיון שאדם יודע שהשי"ת הוא בורא עולם ומנהיגו בכל עת ובכל רגע, ואני לא נבראתי אלא לשמש את קוני — ג"כ בכל עת ובכל רגע, הרי מובן שכל דבר המתרחש סביבו קשור בעבודת ה'.

ובנוגע להוראות חנוכה, הרי בפשטות יש בזה שני ענינים: א) חנוכה בית המקדש והמזבח, ב) מל' חינוך, חנוך לנער, כולל כל או"א מישראל, כי נער ישראל; זאת אומרת, שכמו שהי' פינוי וטיהור וחינוך בית המקדש, כן צריך להיות בכל או"א מישראל שהוא ג"כ משכן ומקדש לה'.

ומובן אשר ביחד עם החינוך שצריך כל אחד לחנך את עצמו, ואפילו כולנו חכמים וכו', כיון שעל האדם להוסיף בנר מצוה ותורה אור מיום ליום, הוא חינוך הבנים והבנות ועוד ביתר הדגשה, שחוב זה מוטל ביחוד על ההורים. וחינוך זה צריך להיות "על פי דרכו", היינו באופן שיהי' מובן ומתקבל על הנער.

ומכאן לענין מעות חנוכה, שהכוונה בנתינתם לילדים לקשר הוראות חנוכה בלימוד שיש ללמוד ממעות אפילו בהתבוננות קלה. כי מצד אחד הרי יש למעות כוח גדול, שמי שיש לו הרבה מעות הוא עשיר, ואפילו

שמנהג ישראל תורה היא: ראה הנסמן בלקו"ש חכ"ב ע' 56 הערה 2.

(תורה מלשון הוראה): ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ספר השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית בשם הרד"ק. וראה זח"ג נג, ב.

תורת הבעל-שם-טוב: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סרכ"ג ואילך. וש"נ. ואני לא נבראתי .. קוני: משנה וברייתא סוף מס' קידושין.

חנוכה .. חנוכה בית המקדש והמזבח: ראה גם לעיל אגרת יתריה, ובהנסמן בהערות שם. חנוכה .. מל' חינוך: ראה של"ה חלק תושב"כ פ' וישב דרוש צאן יוסף בהגה"ה. תו"א וישב סד"ה בכ"ה בכסלו (וראה לקו"ת נשא כט, סע"א. ברכה צח, סע"ב ואילך). שערי אורה ואוה"ת שם בארוכה.

חנוך לנער .. "על פי דרכו": משלי כב, ו. וראה בדרושי חנוכה שנשמנו בלקו"ש חכ"ה ע' 378 הערה 11. שם ע' 384 הערה 74.

כי נער ישראל: הושע יא, א.

ואפילו כולנו חכמים וכו': הגדה של פסח פיסקא עבדים היינו.

בנר .. אור: משלי ו, כג.

עשיר גדול, ומי שאין לו הוא עני ורש. ומצד השני, הרי הכסף כמו שהוא לעצמו אינו אף אחד מג' צרכי האדם, מזון לבוש ובית, אלא שבו ועל ידו אפשר לקנות כל צרכי האדם, ולא עוד שבו ועל ידו יכול לקיים מצוות הצדקה וגמ"ח וכמה מצוות, מה שאין כן אם הכסף יהי' מונח בקופסה ללא ניצול וללא תועלת.

אחת הנקודות העיקריות בחינוך הילדים הוא להסביר לו באופן שידע ויזכור תמיד אשר השי"ת נתן לו „הון תעצומות“ – כוחות כבירים בשכל ובמדות שבלב ובמעשה בפועל, אלא שצריך לנצל אותם במילואם, היינו שינצל כח השכל בלימוד התורה ועד לאופן דיגעת שאז בודאי יקויים בו ומצאת, ועד"ז במדות שבלב לאהוב את ה' ואת התורה ואת כל יהודי וכל הדברים הראויים לאהוב אותם, ולירא ולברוח מכל הדברים שיש לברוח מהם, שלכן צריך ללמוד בהתמדה ושקידה ומשמעת לדעת את הטוב ואת המעשה אשר יעשה. ואז הוא לא כמו שהוא בנוגע לכסף גשמי, שהרי בגשמיות מי שאין לו הוא עני, אבל ברוחניות יכול כל אחד להיות עשיר, ובלבד שינצל את הכוחות שניתנו לו, שהרי מובטח הוא יגעת ומצאת. אלא שבזה ניתנה לו הבחירה, ואין הדבר תלוי אלא בו וברצונו, ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

וכשמסבירים כל זה לילד באותיות המתאימות ובדברים היוצאים מן הלב, ועוד ועיקר מראים לו דוגמא חי', אז מאיר עיני שניהם ה' שגם הנותן מעות חנוכה וגם המקבל אותם מוסיפין והולכים בנר מצוה ותורה אור מחיל אל חיל ועד שנעשית מופת לרבים.

בכבוד ובברכה.

יגעת .. ומצאת: מגילה ו, ריש ע"ב.

ואין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

ובדברים היוצאים מן הלב: ראה ס' הישר לר"ת שער יג, הובא בשל"ה שער האותיות אות ל'

(סט, א).

מאיר עיני שניהם ה': משלי כט, יג. וראה תמורה טז, א. הקדמת התניא.

מוסיפין והולכים .. מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז אר"ח

סקנ"ה ס"א. וש"נ.

מופת לרבים: ע"פ ל' הכתוב (תהלים עא, ז): כמופת הייתי לרבים וגו' (פרק תהלים המתאים

לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תרלה

ב"ה, זאת חנוכה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת המכתבים.

ובעמדנו בסיום וחזרת ימי חנוכה — יה"ר שיאירו הנרות הללו
ובמילואם ושלמותם במשך כל השנה כולה, ובאופן דמוסיף והולך ואור
בגו"ר גם יחד,

זאת חנוכה: להעיר אשר בזאת חנוכה מרבנים בקריאת התורה, קוראים סה"כ של
כל ימי חנוכה המזבח, קוראים פ' הדה"י — והרי הקריאה הוא כאו"א בזמנו ואכולה
מתני' קאי (רש"י מגילה לא, רע"א). — בכתהאריז"ל שבכל יום דחנוכה יכוון למדה אחת
די"ג מדה"ר וביום ה' מנוצר עד ונקח. — במאמר הצ"צ ד"ה ברוך שעשה נסים (ברוקלין,
תשי"א) סוסי"ד: ח' ע"ד איז כו'. עיי"ש.

וחזרת ימי חנוכה: את"ל אשר ח' ימי חנוכה הם מציאות אחת לא נפרדים (צפע"י
מהד"ת להגאון הרגאצובי ע' קיח) — עכ"פ בנוגע לנס השמן שתלוי ברגע דנמצא פך
השמן (ועפ"י יתורץ ענין הנס ביום ראשון (והב"י וכו' מתרצים גם את"ל דנפרדים הם),
יומתק היתור: נעשה בו נס והדליקו ממנו, תובן הסברא דנר שכבה אסור להשתמש בהנר
ובהשמן לצרכיו כל ח' הימים (רא"י בשה"ג לרי"ף שבת ה"ל חנוכה סוסק"ח)) — הרי
שלימות כל הימים היא בזאת חנוכה דוקא.

שיאירו הנרות הללו: ביאורם בעבודת האדם — בכ"מ, ומהם במאמרי חנוכה
דכאו"א מרבותינו נשיאנו.

במשך כל השנה: בארוכה קצת במכתב דימי חנוכה שנה זו.

י'תרלה

כללי פרטי. נדפס בלקו"ש ח"י ע' 318, והושלם ע"פ צילום האגרת.

בכתהאריז"ל: פער"ח שער יט פ"ד.

ד"ה .. סוסי"ד: אוה"ת חנוכה כרך ה תתקסב, א.

את"ל: ראה גם לקו"ש חכ"ה שיחה לזאת חנוכה (ע' 243 ואילך). וש"נ.

והב"י: או"ח סי' עתר.

נעשה בו נס: שבת כא, ב.

בשה"ג לרי"ף: שבת ט, ריש ע"ב.

במכתב דימי חנוכה: דלעיל אגרת יתריח.

ובאופן דמוסיף והולך ואור: כהוראת ימי חנוכה — שבת שם. רמב"ם ה"ל חנוכה פ"ד ה"א וה"ג.

שו"ע או"ח ה"ל חנוכה סי' תרעא ס"ב.

כ"ק אדמו"ר זי"ע עט

עדי נזכה לקיום היעוד והי' לעת ערב יהי' אור, דלילה כיום יאיר.
בברכה,

מ. שניאורסאהן

* * *

נצטערתי, כמובן, על שנפקד מושבו בכחב"ד ביט"כ. ויהי' שיהא
לטובה עיי' כפליים בעתיד.
בברכה לרפוקו"ש ולבשו"ט.

י'תרלו

[זאת חנוכה, ה'תשל"ג]

לפלא גדול ומצער ששואל המותר להלבין (בלשונו 'לדקור') פני חברו
ובפרט ברבים — הזהו ... 'תורת אמת'!!

היעוד: זכרני יד, ז. וראה יליש שם. לקו"ת במדבר ח, א.
והי' לעת: והסיום שם והי' הו"י למלך על כל הארץ גי', ובזח"א ס"פ נח שזהו
בהמשך לאז אהפוך אל העמים גי' ולעבדו שכס אחד. ועיין אוה"ת לצפני (ג, ט) הדיוק
ד"אז — ע"ד הנ"ל בזאת חנוכה.

והסיום שם: פסוק ט'.
אוה"ת: נ"ך (כרך א') ע' תקג.
דלילה כיום יאיר: תהלים קלט, יב.
נצטערתי .. ולבשו"ט: למו"ה שלמה יוסף זיין. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יתקצה,
ובהנשמך בהערות שם.
לרפוקו"ש: - לרפואה קרובה ושלימה.

י'תרלו

נדפסה ב"התקשרות" גליון שסב ע' 12.
292א .. אמת!! מענה לשאלת בחור ישיבה שנכת בהתוועדות חסידית והבחין כי אחדים
מהמשתתפים 'דוקרים' זה את זה, והלה שאל כ"ק אדמו"ר אם אמנם ראוי לנהוג כך כו'.

י'תרלז

[ט' טבת, ה'תשל"ג]

אינו מובן כלל שיכתבו בכתובה התיבה „המאומץ“. ובטח איזו טעות בזה. ויברר אצל רב הנ"ל או רב במקומו עתה. אזכיר עה"צ.

י'תרלח

[ט' טבת, ה'תשל"ג]

נתי' ות"ח ת"ח על הבשוי"ט כו'. ויה"ר שיהי' ההמשך באופן דמוסיף והולך ואור, ועד שיפעלו שתכלה ריגלא דתרמודאי מן השוק והייתה לה' המלוכה, וב"ב ממש.

י'תרלט

ב"ח, י"ג טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת יוכבד תחי' סולובייציק, חיפה

ברכה ושלוש!

באיחור רב קבלתי מכתבה, בו כותבת על דבר רצונה הטוב לעשות התלוי בה לעילוי נשמת בעלה ע"ה, תבדל לחיים טובים, —

י'תרלז

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מט' טבת ה'תשל"ג — מענה לילד מאומץ שהרב אמר לו לכתוב בכתובה לפני שמו „המאומץ“.
„המאומץ“: ראה סדר קידושין ונישואין (קה"ת, תשס"ד) פ"ג ס"א (ע' כג), ובנסמן שם הערה כט.

י'תרלח

נדפס ב„התקשרות“ גליון ח"י ע' 9 (ראה גליון רל ע' 9), והוא מענה להנהלת ישיבת תומכי-תמימים המרכזית בברוקלין, אודות חלוקת מעות חנוכה לתלמידים התמימים — ע"פ ההוראה דלעיל אגרת י'תר"ט.
באופן דמוסיף והולך ואור: כהוראת ימי חנוכה — שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שו"ע א"ח הל' חנוכה סי' תרעא ס"ב.
שתכלה .. השוק: שבת שם. ראה גם לעיל חכ"ז אגרת י'רצט (ע' רחצ, בשוה"ג), וש"נ.
והייתה לה' המלוכה: עובדי' א, כא.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

פא
וּבִזָּה לְמַסּוֹר דִּירָה שֶׁתִּשְׁמַשׁ מִרְכּוֹ לְהַפְצַת הַיְּהוּדוּת בְּכֻלָּל, וְעֵינֵינוּ
חֲסִידוֹת חֲבִיד בִּפְרֹט, כִּיּוֹן שֶׁגְּדֻלָּה וְחֻנוּכָה בְּאוֹרֵהָ וּבִירוּחַ חֲבִיד, וְכו'.

וְהִנֵּה מוֹבֵן אֲשֶׁר רָצוֹן טוֹב הוּא וְכַדָּאֵי לְהוֹצִיאוֹ לְפֹעֵל וּבְהַקְדֵּם
וּבְהֶרְחֵבָהּ, וְכַפִּי שְׁכוּתֵבֶת שְׂרוּצָה לַעֲשׂוֹת עוֹד דְּבָרִים נוֹסְפִים בִּזָּה.

וּבִנְנוּגֵעַ לְפִרְטִים אֵיךְ לְהַבִּיאַת הָעֵנִין לְפֹעֵל וּבְאוֹפֵן הַכִּי יַעֲלֵל לְתוֹעֵלַת
הָרַבִּים, שֶׁזֶּה הָרִי תְּלוּי בְּתַנָּאֵי הַמָּקוֹם וְכו', כַּדָּאֵי שֶׁתִּבְּרָא בְּדְבָרִים עִם
עֶסְקָנִי חֲבִיד אֲשֶׁר בְּאַהֲ"ק תִּ"ו, שְׁבוּדָאֵי יִתְעַנֵּינוּ בְּהָעֵנִין בְּשִׁמְתָּ לֵב
הַדְּרוּשָׁה, וְהָרִי נֹאמֵר וְתִשְׁוֶעָה בְּרֹב יוֹעֵץ.

וְזִכּוֹת הָרַבִּים מְסִייעָתָהּ לְבָשָׁר טוֹב בְּכֻלָּל הָאֲמֹר מִתּוֹךְ בְּרִיאוֹת
הַנְּכוּנָה וְטוֹב לֵב.

בְּבִרְכָּה לְבִשּׁוּרוֹת טוֹבוֹת.

י'תרמ

בִּ"ה, י"ג טֵבֶת, הִתְשַׁלִּיג
בְּרוֹקְלִין, נ.י.

הַתְּלַמִּידִים מִרְדְּכִי וְנַחֲוִים שִׁי צוֹקֵעַר

שְׁלוֹם וּבִרְכָּה!

בְּנוֹעַם קִבְּלָתִּי הַמְּכַתְּבִים שֶׁלְכֶם בְּקֶשֶׁר עִם מַעֲוֹת חֲנוּכָּה. וּבִזָּה
בִּיחָד עִם זֶה קִבְּלָתֶם בִּיאוֹר בְּתוֹכָן יְמֵי הַחֲנוּכָּה וּמָה יֵשׁ לְלַמּוֹד מֵהֶם וּבִפְרֹט
מִנְּרוֹת חֲנוּכָּה שֶׁאֵנוּ מְדַלִּיקִים וּבְהוֹסֵפָה בְּנֵר וְאוֹר מִיּוֹם לְיוֹם.

וְהַנִּקּוּדָה הָעֵיקָרִית בִּזָּה הִיא לְדַעַת שֶׁחַג הַחֲנוּכָּה אֵינוֹ רַק לְזִכֹּר
דְּבָרִים שֶׁקָּרוּ לְפָנֵי הָרַבָּה הָרַבָּה שְׁנִים, אֲלֵא שֶׁהוּא מְלַמֵּד אֶת כּוֹלָנוּ אֵיךְ
צָרִיכָה לְהִיּוֹת הַהִנְהָגָה גַּם עַכְשִׁיו. כִּי לֹא רַק בִּימֵים הָהֵם אֲלֵא גַּם בְּזִמְנָן
הַזֶּה יֵשׁ כְּאֵלֶּה שְׂרוּצִים „לְהַשְׁכִּיחַ תּוֹרַתְךָ וּלְהַעֲבִירָם עַל חֻקֵּי רְצוֹנְךָ“.

י'תרלט

נֹאמֵר: מְשַׁלִּי יָא, ד. כֵּד, ו.

י'תרמ

וּבְהוֹסֵפָה בְּנֵר וְאוֹר מִיּוֹם לְיוֹם: שְׁבֹת כָּא, ב. רַמְבַּ"ם הִל' חֲנוּכָּה פ"ד ה"א וְה"ג. שו"ע או"ח הִל'
חֲנוּכָּה ס"י תִּרְעָא ס"ב.
לְהַשְׁכִּיחַם .. רְצוֹנְךָ: ע"פ נוֹסֵחַ הוֹדָאָת „וְעַל הַנְּסִים“ דְּחֲנוּכָּה. וְרָאָה בְּהַנְּסִים לְעֵיל אֲגֵרַת יִתְרִיחַ
הָעֵרָה ד"ה וִידוּעַ הַדִּיּוֹק בִּזָּה.

אבל אין יהודי עושה חשבונות אם רבים הכוחות שכנגד, אלא אדרבה הוא מחליט ביתר תוקף ללמוד את התורה, תורת ה', בהתמדה ושקידה ומשתדל בכל עוז לקיים את החוקים והמצוות שהם רצונו של ה'. ואז השם יתברך עוזר לכל היהודים, כמו שכתוב ב"ועל הנסים" — רבת את ריבם וכו' מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים וכו'.

וכן בנוגע למנהג ישראל לתת מעות-חנוכה לילדים, שיש בזה גם כן כמה וכמה לימודים ורמזים, ואחדים מהם נתבארו במכתב המצורף בזה. והתקוה שתקראו אותו בשימת לב באופן שיביא למעשה בפועל בהנהגה טובה ומתאימה בכל יום ויום מימות השנה.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

י'תרמא

ב"ה, י"ג טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

איך באַשטעטיג דעם ערהאַלטן פון אייער בריוו, און איצט אויך פערזענלעכן גרוס מיט דאָס בייגעלעגטע, פאַר וועלכע אַ קבלה איז דאָ בייגעלעגט.

ווי עס איז מיר שוין אויסגעקומען צו ריידן מיט אייער מאַן שיי ווען ער איז דאָ געווען, איז אַלעמאַל, און בפרט היינטיגע צייטן, ניט ראַטזאַם נאָכגיין קינדער אויף יעדן שריט און טריט און אַנווייזן זיי ווי זיך צו פירן אין אַלע פרטים, אפילו ווען מ'איז זיכער אז מ'איז הונדערט פראַצענט גערעכט.

און די זעלבע זאך באַציט זיך אויך ניט נאָר אויף עלטערן און קינדער נאָר אין אַלגעמיין צו די וואָס ווילן האָבן אויף זיי אַ ווירקונג און השפעה. פונדעסטוועגן, איז זעלבסטפאַרשטענדלעך אַז איך האָב גענומען אין באַטראַכט דעם אינהאַלט פון אייער בריוו און וועל זען וואָס מ'קען טאָן אין דעם אין אַ וועג וואָס זאָל ברענגען נוצן.

למנהג ישראל לתת מעות-חנוכה: ראה גם לעיל אגרת יתריט, ובהנסמן בהערות שם.
במכתב המצורף: ראה לעיל אגרת יתירלד.

דער אויבערשטער זאָל אייך בענטשן אַז מיטן מאָן צוזאַמען זאָלט
איר האָבן אַ סך אמת'ן אידישן נחת פון די קינדער, און ווי מיווינטשט
[א]ידישע עלטערן — איר זאָל'ט זיי מגדל זיין לתורה ולחופה ולמעשים
טובים.

דער זכות פון אייער צדקה זאָל אייך ביישטיין צו גוטע בשורות אין
אַלעס אויבנגעשריבענע.
בברכה.

י'תרמב

[י"ג טבת, ה'תשל"ג]

... ויה"ר שכמו שמבשרים טוב במכתביהם אלו — מהצלחת
המוסד **שבהשגח"פ** זכו להקימו ולנהלו **ולהרחיבו** כן ימשיכו בבשו"ט
בכ"ז ובכלל ומתוך שמחה וטוב לבב.
בברכה לבריאות הנכונה ולהמשך ההצלחה **ולהוספה** בה.

י'תרמג

[י"ד טבת, ה'תשל"ג]

מזכ' :

להסבירו (באופן המתאים) שהזמן תפוס ע"י אחרים שקדמוהו
למשך רב, ומובן שא"א לדחות וכו'. ואתו רב הסליחה.
ולכן — והאפשרי — בטח שיכתוב, ובפרט שכנראה מהנ"ל „עטו
בידו". ואח"כ אפ"ל ההמשך ע"י אנשינו במילאן וכו'.
למסור עדי"ז למילאן.

י'תרמב

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב, מ"ג טבת תשל"ג.

י'תרמג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב של דר. ישראל קאָלק, מיום י"ד טבת ה'תשל"ג, שהרב
גאָרעליק ממילאן יעץ לו להיפגש עם כ"ק אדמו"ר.
מזכ' : הוראה למזכירות להשיב לו בתוכן דלקמן.

י'תרמד

[י"ד טבת, ה'תשל"ג]

(1) באם עדיין מעשי – יתייעץ עם ידיד(ים) מבין(ים) המתאים לפניו ובהתאם לזה יחליט.

(2) באם מתעניין בשותפות – יחכה בשינוי השם עד שיתברר ענין זה.

(3) באופן טעאָרעטי – התכנית טובה ונחוצה וכו' אבל צ"ל באופן מסודר ועקבי, ועסקני חב"ד שבהווה אין זמנם פנוי כלל. וכל זמן שלא ימצא איש אחראי ומסוגל לזה ופנוי ויקבל זה ע"ע – אין ענין להכנס לכל זה.

י'תרמה

בי"ה, ט"ו טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

קבלתי מכתביכם מ-9/12/72 (רואני שיודעים גם אנגלית, אבל כמובן שיש לי סיפוק יותר שעיקר מכתבם הוא בלשונו, לשון הקודש).

נהניתי לקרוא שהשלוחים מסרו איחולי בקשר עם ימי החנוכה, ויהי רצון שיימלאו משאלות לבות בני ישראל ואיחוליהם איש לרעהו במילואם, ולא עוד אלא כהוראת מצוות נר חנוכה – באופן דמוסיף

י'תרמד

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מיום י"ד טבת ה'תשל"ג.

באם .. יחליט: מענה לשאלה, אם לאשר החוזה שחתם לפני כמה חדשים, והרכי עדיין לא אישר לו.

באם .. זה: מענה לשאלה, אם לשנות שם החברה שלו.

באופן טעאָרעטי: מענה להצעה ותוכנית, להכין סרטים על חב"ד ונושאי יהדות.

י'תרמה

כהוראת מצוות נר חנוכה: שבת כא, ב. רמב"ם הל' חנוכה פ"ד ה"א וה"ג. שו"ע או"ח הל' חנוכה ס"י תרעא ס"ב.

והולך ואור. ועל פי תוכן מכתבם תקותי שיהי כן אצלם בסגנון תורתנו
 „נר מצוה ותורה אור” – להוסיף בלימוד וידיעת התורה, תורה אור,
 ובהדלקת נרותי – מצוותי. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

ובמיוחד שנמצאים הם במסגרת שיכולים להיות, כלשון הכתוב –
 „כמופת הייתי לרבים” – מופת ומורה דרך לכל אחד מחבריהם שליט"א,
 וזכות הרבים מסייעתם.

לסיום מכתבם בענין התכתבות עם בנות דתיות מעבר לים כדי
 ללמוד על דבר דרך החיים של הנוער היהודי וכו', הנה אף שכמובן דבר
 טוב הוא לדעת מאופן חיי בני ישראל בכל מקום שהם, ובמיוחד כשיש
 בזה גם גומלין ללמוד על ידי זה איש מרעהו, וכמאמר חכמינו במשנתם
 „איזהו חכם הלומד מכל אדם”, זאת אומרת שמכל אדם אפשר ללמוד
 דבר טוב ואין הדבר תלוי אלא בהתבוננות בהטוב אשר באדם,

אבל ביחד עם זה, כיון שמדגישים „בנות”, הרי, לאחר בקשת
 הסליחה, לדעתי נקודה שלילית בדבר. כי אפשר שההתכתבות תעורר
 תכניות ותקוות נוספות להידיעה על דבר סדר החיים מעבר לים, ועד
 לקשר לכל החיים, כלומר שידוך. וכיון שבודאי שאין להחליט בענין כה
 רציני על יסוד התכתבות, הרי קשר מכתבים זה עלול לבלבל את
 המתכתבים ולמנוע מהם התענינות בשידוך מתאים בסביבתם וכו'.
 ובודאי אין הענין דורש ביאור יותר.

כיון שסדר חייהם עתה מיוסד על משמעת ומילוי פקודות מבלי
 להרהר אחריהן, שהרי זהו יסוד קיום צבא, הרי רגילות זו מכשירה אותם
 – כוונתי לכל הנמצאים בצבא – לשלימות והידור בקבלת עול מלכות
 שמים, כלומר כפשוטו קיום מצוות ה'. ובודאי גם זה אינו דורש ביאור
 נוסף.

בכבוד ובאיחולים אשר ימלא ה' משאלות לבבם לטובה.

בסגנון תורתנו: משלי ו, כג.

ואין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

כלשון הכתוב: תהלים עא, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

וכמאמר חכמינו במשנתם: אבות רפ"ד.

מילוי פקודות .. זהו יסוד קיום צבא: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת ס'תתקצח. לקמן אגרת י'תשא.

י'תרמו

ב"ה, ט"ז טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת חיי ליובא תחי' גייסינסקי
נחלת הר חב"ד

ברכה ושלוש!

Со времени получения В. письма, от Вас небыло дополнительных известий. Дай Б. чтобы В. могли писать сюда בשורות טובות относительно содержания В. письма и вообще о хорошем устройстве, в особенности вместе с мужем растить всех В. детей ולמעשים טובים לתורה ולחופה.

Так как недавно праздновали Ханука, когда евреи освещают свой дом прибавляя в каждый день еще немного света - свет не только в материальном смысле, но также и главным образом в духовном отношении, дай Б. чтобы так было у Вас. А ведь евреи которые прибыли оттуда доказали своей ежедневной жизни, связанной с ежедневном מסירת-נפש для מצוות ותורה, что они не пугаются и не считаются ни с чем окроме Б. одного".

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

[תרגום חפשי]

מאז קבלת מכתבה לא הגיעו ממנה ידיעות נוספות. יתן השי"ת, שתוכל לכתוב לכאן בשורות טובות, בקשר לתוכן מכתבה ובכלל אודות הסתדרות טובה, ובפרט, שיחד עם בעלה תגדלו את ילדיכם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

היות שלפני זמן לא רב חגגנו את ימי החנוכה, כאשר בני ישראל מאירים את ביתם בתוספת מעט אור בכל יום — אור לא רק במובן הגשמי, אלא גם ובעיקר במובן הרוחני, יתן השי"ת שכך יהי אצלם. והרי יהודים שהגיעו משם הוכיחו בחיי היום יום, הקשורים במסירת נפש יומיומית עבור תורה ומצוות, שאינם פוחדים ואינם מתחשבים עם שום דבר „חוץ מהשם אחד".

י'תרמו

חוץ מהשם אחד: ע"פ הניגון: ניעט ניעט ניקאוץ.

י'תרמז

[י"ז טבת, ה'תשל"ג]

באם החליטו שניהם ...

אזכיר עה"צ.

הרי קורים בשני שמות, וישתדל מכאן ולהבא להקרא לתורה
בשניהן ביחד.

י'תרמח

ב"ה, כ' טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר אלחנן בצלאל שי שיף

שלום וברכה!

Очень давно как я получил от В. письмо и вообще
вести о деятельности Агудат Академаим.

Само собою разумеется, что особенно важно не
получение мною писем, но чтобы причина долгого
молчания не была недостаточная деятельность Агудат
Академаим. А ведь, как говорилось много раз, очень важно,
и первостепенной важности, связь с академиками
прибывающим оттуда непосредственно после их прибытия
до того как будничные заботы их поглащают и очень часто
связывают и лишают возможности активно действовать в

י'תרמז

מצילום כתי"ק, על גליון בקשת ברכה לשידוך, מיום טו"ב טבת ה'תשל"ג.
הרי .. ביחד: מענה לשאלה, שאחד משמות אבי הכלה הוא כשם החתן. וראה גם לעיל ח"ט
אגרת זרצז. חכ"ד אגרת ט"צו.

י'תרמח

שיף: מזכיר אגודת האקדמאים שמי"ר. אגרת נוספת אליו לעיל — חכ"ז ותקנו. ראה לעיל
אגרת יתקצ, ובהנסמן בהערות שם.

рамках Агудат Академаим в полном размахе или даже в неполном размахе.

Непосредственная причина этого письма это известие о "окенес" Академаим который состоялся по инициативы зо"д, и судя по известиям и также по газетам увенчался успехом, - добавочное доказательство, что есть возможность для широкой деятельности. И поэтому каждый неиспользованный день потеря которую не всегда можно возместить.

Я не люблю проповедовать оесш и упрекать з"е, и цель этого письма это еще раз напомнить о том что говорилось при свидании с академиками в Нью-Йорке относительно необходимости широкой деятельности, которая очень важна и для хорошего материального устройства академиков.

Надеюсь, что запись нашей беседы сохранилась и нет нужды повторить еще раз.

Дай Б. чтобы В. писали бщешей иебеъ во всём вышеписанном, и как часто говорилось в последние недели баефп гоесйу едемк еаш.

בברכת הצלחה רבה בכל האמור ולבשורות טובות.

Нет необходимости спрашивать о каждой подробности в Нью-Йорке и в большинстве случаях достаточно совещание правления Агудат Академаим и наверное потом перешлют сюда протокол заседания.

[תרגום חפשי]

כבר עבר זמן רב מאד מאז קיבלתי ממנו מכתב, או בכלל בשו"ט אודות הפעילות של אגודת האקדמאים.

מובן מעצמו, שמה שחשוב בעיקר אינו קבלת המכתבים על ידי, כי אם שהסיבה לשתיקה הארוכה אינה מראה על פעילות מספיקה של אגודת האקדמאים.

והרי, כפי שדובר פעמים רבות, חשוב מאד, ובחשיבות ממדריגה ראשונה, שיהי קשר עם האקדמאים המגיעים משם תיכף לאחר הגעתם ולפני שדאגות חיי היום יום מקיפים אותם ולעתים תכופות מקשרים אותם ושוללים את האפשרות של התעסקות אקטיבית במסגרת אגודת האקדמאים במלוא המרץ, ואפילו שלא במלוא המרץ.

הסיבה הישירה למכתב זה היא הידיעה אודות כנס האקדמאים שהתקיים ביוזמת חמ"ה, ואם אשפוט לפי הידיעות ולפי העיתונות – ה"ז זה כנס מוצלח – הוכחה נוספת שיש אפשרות לפעילות עניפה. ולכן כל יום בלתי מנוצל הוא יום של אבידה שאי אפשר להחזירה.

איני אוהב לתת מוסר ולהוכיח ח"ו, ומטרת מכתב זה היא להזכיר שוב פעם על מה שדובר בעת הפגישה עם האקדמאים בניו יורק, בקשר להכרח הפעילות הרחבה, שהיא חשובה מאד גם עבור ההסתדרות הגשמית הטובה של האקדמאים.

אקוה, שרשימת השיחה בינינו נשמרה, ואין צורך לחזור עלי' שוב.

יתן השי"ת, שיכתוב בשורות טובות בכל האמור לעיל, וכפי שדובר לעתים תכופות בשבועות האחרונים, באופן דמוסיף וחולץ ואור.

בברכת הצלחה רבה בכל האמור ולבשורות טובות.

אין הכרח לשאול על כל פרט בניו יורק, וברוב המקרים מספיקה התייעצות הנהלת אגודת האקדמאים, ומן הסתם אחר כך ישלחו לכאן את דו"ח האסיפה.

י'תרמט

ב"ה, כ' טבת, ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

ד"ר יוסף שי' ליפשיץ

שלום וברכה!

С очень большим запозданием получил В. письмо о проекте создания лечебно-научного учреждения и т.д.

Само собою разумеется, что принципиально это очень хорошая идея и по очень многим причинам. Но конкретно это зависит от подробностей этого проекта, от чего будет также зависеть отношение надлежащих

משם: מרוס'א.

וכפי שדובר... בשבועות האחרונים: ראה גם לעיל אגרות י'תרסז ואילך.

инстанции в "А", к содействию которых нужно будет прибегнуть и т.д. и тогда также выяснится моё содействие.

Надеюсь, и это очень целесообразно чтобы В. связались с Агудат Академаим и по также многим причинам.

בכבוד ובברכה להסתדרות טובה.

אגודת אקדמאים שומרי תורה יוצאי מזרח אירופה

[תרגום חפשי]

באיחור רב מאד קיבלתי את מכתבו אודות פרויקט הקמת מרכז רפואי-מדעי וכו'.

מובן מעצמו, שבאופן עקרוני הוא רעיון טוב, ומסיבות רבות. אמנם למעשה תלוי זה בפרטי הפרויקט, שבהם יהיו תלויים גם היחסים עם המוסדות השייכים לזה בארץ ישראל, אשר יהי צורך בשיתוף הפעולה שלהם וכו', ואז יתבהר גם אופן ההשתתפות שלי.

אקוה, והדבר מאד כדאי, שיתקשר עם אגודת האקדמאים, ומסיבות רבות.

י'תרנ

[כ"ד טבת, ה'תשל"ג]

(1) אין יסוד לדאגות ח"ו. ובלבד שתזהר בעניני טהרת המשפחה כדרוש.

(2) בטח ינסה עוה"פ.

(3) תי"ח על הבשו"ט.

אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

י'תרמט

שיחקשר: דלעיל אגרת י'תקצ, ובהנסמן בהערות שם.

י'תרנ

מצילום כתי"ק, על גליון השאלה מאור לכ"ד טבת ה'תשל"ג.

אין יסוד לדאגות: ממה שמצאו פצע אצל זוגתו.

בטח ינסה עוה"פ: לקבל אישור להצעת המסחר.

תי"ח על הבשו"ט: מהטבת מצב הבריאות.

י'תרנא

ב"ה, כ"ז טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת פרידה תח"י פייזקובה
סמינר בית רבקה, כפר חב"ד

ברכה ושלוש!

В ответ на В. письмо, в котором В. пишете о В. состоянии,

Дай Б. чтобы у В. была нормальная легкая беременность и родить ребёнка в добрый час.

Надеюсь, что В. с мужем будете соблюдать все законы связанные с менструации, микве, и т.д., и вообще жить согласно указаниям нашей священной Торы.

Так же хорошо в таких обстоятельствах проверить Тфнлин и Мезузос кошерные ли они как должно быть.

בברכה לבשורות טובות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

Согласно обычаю, то упоминают в молитве по имени и имени матери. Надеюсь, что в следующем письме В. сообщите эти имена.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה, בו כותבת על מצבה.

יתן השי"ת, שיהי אצלה הריון רגיל וקל ושתלד את הילד בשעה טובה.
אקוה שהיא ובעלה שומרים את כל ההלכות הקשורות עם נדה, מקוה וכו',
ובכלל, חיים בהתאם להוראות תורתנו הקדושה.

גם כדאי במצב זה לבדוק את התפילין והמזוזות אם הם כשרים כראוי.
בברכה לבשו"ט.

בהתאם למנהג, מזכירים בתפילה לפי השם ושם האם. אקוה, שבמכתב הבא תודיע שמות אלו.

י'תרנב

בי"ה, כ"ז טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת חנה תחי' פייזקובה
סמינר בית רבקה, כפר חב"ד

ברכה ושלוש!

В ответ на В. письмо о состоянии В. здоровья,

Дай Б. чтобы у Вас были хорошие сведения об этом, включая успех лечения врача которое он Вам припишет.

И ежедневная жизнь согласно указаниям Б-а в нашей священной Торе приносит собою благословения Б-а в чем человек нуждается, включая здоровье.

Наверное В. знаете и исполняете обычай во многих еврейских домах - пожертвовать на цдоке перед зажиганием свечей в пятницу и накануне праздников.

בברכה לבשורות טובות,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

Согласно обычаю, то упоминают в молитве по имени и имени матери, и вероятно в будущем письме В. сообщите эти имена.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה על מצב בריאותה.

יתן השי"ת, שתהיינה אצלה בשורות טובות בזה, כולל הצלחת התרופות שהרופא ירשום לה,

וחיי היום יום בהתאם להוראות השי"ת בתורתנו הקדושה מביאים אתם ברכות השי"ת במה שהאדם מצטרך, כולל בריאות.

צג

כ"ק אדמו"ר זי"ע

מן הסתם יודעת ומקיימת את המנהג שברבים מבתי ישראל – לתרום לצדקה לפני הדלקת הנרות ביום ששי ובערבי חגים.
בברכה.

בהתאם למנהג, מזכירים בתפילה לפי השם ושם האם, ומן הסתם במכתב הבא תודיע שמות אלו.

י'תרנג

בי"ה, כ"ח טבת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הבחור אהרן שי' סעידוב
ת.ד. 3064, ראשון לציון

שלום וברכה!

В ответ на В письмо,

Само собою разумеется, что В. должны учиться в ешиве, и учиться с приближением и בהתמדה ושקידה, и это также приносит благословения от Б-а не только Вам но также родителям.

Так же само собою разумеется, что ежедневная жизнь всех евреев, и специально В. родителей, которые нуждаются в специальном благословении /брохо/ от В-а относительно парносо, здоровья и т. д., должна быть соответственно указаниям нашей священной Торы, и от этого зависит материальное состояние, ибо "Гашмиес" зависит от "Рухниес".

Дай Б. чтобы у Вас были хорошие вести во всём выше-писанном.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבו,

מובן מעצמו, שצריך ללמוד בישיבה, בהתמסרות ובהתמדה ושקידה, וזה מביא גם ברכות השי"ת, לא רק לו אלא גם להוריו.

גם מובן מעצמו שחיי היום יום של יהודי, ובפרט הוריו, הנצרכים לברכה מיוחדת מהשי"ת בענין פרנסה, בריאות וכו', צריכים להיות בהתאם להוראות תורתנו הקדושה, ובה תלוי המצב הגשמי, כי גשמיות תלוי ברוחניות. יתן השי"ת, שיבשר טוב בכל האמור לעיל.

י'תרנ"ד

[כ"ח טבת, ה'תשל"ג]

מבצע תפלין.

ויתנהג כהרה"ג והרה"ח וכו' הר"י שי' לנדא (בני ברק).

י'תרנ"ה

בי"ה, ראש חודש שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור
רב פעלים וכו' הרב שמעון שי' הכהן כץ
פתח-תקוה

שלום וברכה!

זה מזמן קבלתי מכתב כת"ר בו כותב בקשר עם עניני עגונות במדינה ההיא. ועכבתי המענה שלי כיון שהי' קס"ד אשר הרב דעיר הגדולה שם יבוא לכאן עם מלווים וכו'. אבל כפי הבירור לאחרונה בטל כל הענין (לע"ע?). ומאחר שרוב העסקנים דשם, ובפרט דהעיר ר. אודותה כותב, נמצאים באה"ק ת"ו, על כת"ר לבוא בדברים עמהם באופן ישר, כיון שהידיעות מהנעשה שם לאחרונה ועם מי אפשר להתקשר וכו' מגיעות אליהם קודם שמגיעות לכאן.

י'תרנ"ד

מצילום כתי"ק, על גליון שאלת מו"ה זאב דוב סלונים, מכ"ח טבת ה'תשל"ג. אגרות נוספות אליו – לעיל ח"ד אגרת ה'נא, ובהנסמן בהערות שם.
ויתנהג... (בני ברק): בשאלה אם יצטרף להתארגנות אגודת רבנים באה"ק.

י'תרנ"ה

במדינה ההיא: רוסיא.

כ"ק אדמו"ר זי"ע צה

כיון שכל ענין בהשגחה פרטית ומכתב זה נכתב בראש חודש שבט, אשר בעשירי בו יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר, כאן המקום להזכיר יום זכרון זה, אשר בודאי ידוע לכת"ר פרשת ימי חייו ומסירת נפשו על הפצת היחדות האמיתית, מיוסדת על אהבת ה' ואהבת התורה ואהבת ישראל שכולי חד, ובסגנון הזוהר ישראל אורייתא וקוב"ה כולא חד.

תקוותי חזקה אשר השלום לזוגי הרבנית שתחי', ויהי רצון שתהיי רפואתה שלמה.

בכבוד ובברכה.

אף כי באיחור זמן, תודתי רבה נתונה לכת"ר על שכתב לי בזמנו בנידון גירושי .. שי.

י'תרנו

ב"ה, ראש חודש שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר משה שי' אבניאלי

שלום וברכה!

ידידנו הרב אפרים שי' וואַלף מסר לי שזוגי תחי' נצרכה טיפול רפואי, והזכרתי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר. והתקוה שהי' בהצלחה ויבשר טוב. ובפרט שנכנסנו בחודש שבעשירי בו יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר.

כיון שזכה מר שבניהולו נמצא ענין ההתיישבות בירושלים עיר הקודש, עיר העתיקה, הרי ידוע כמה הפליגו חכמינו זכרונם לברכה בגודל הזכות של כל המסייע לבנות בית בארצנו הקדושה, ובמיוחד בבירתנו הנצחית ירושלים עיר הקודש. ומובן שזכות גדולה ונפלאה היא שנפלה בחלקו ובודאי עושה כל התלוי בו שיהיו בתים אלה מתאימים לירושלים

שכל ענין בהשגחה פרטית: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סימן קעט ואילך. וש"נ.

אהבת .. שכולי חד: סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 2 ואילך. וראה גם לעיל אגרת יתקצז, ובהנסמן בהערות שם.

ובסגנון הזוהר: ראה זח"ג עג, א.

ולענינה, וכמבואר בדברי דוד ושלמה בנו ותפלתם, עד אשר בצדק יוכל להיאמר על כל בית — „כי .. תצא .. דבר ה' מירושלים“.

בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור ולבשורות טובות.

נ.ב. לאחר בקשת סליחת מר, ארשה לעצמי לבוא בהערה, אף כי לכאורה אינה מתאימה להכתוב בתוך המכתב. והיא, אשר בכלל בנוגע לכל עניני ארצנו הקדושה, תנאי עיקרי הוא לכל הדר בה, ועל אחת כמה וכמה המתיישב בה, שתהי' שאיפתו, ומה טוב גם מצבו בהווה, מתאימים לענין ארצנו הקדושה, אשר גם בפי כל עמי הארץ נקראת „ארץ הקודש“. ובפרט בירושלים עיה"ק.

כוונתי שבנידון ההתיישבות בעיר העתיקה פשוט שלא הי' צריך להיות תפיסת מקום בזה להחילוק בין עשיר בגשמיות ועני בגשמיות. אפילו אם תמצא לומר שבנוגע לשאר ערי ארץ ישראל אין ברירה, שהרי נמצאים אנו בעולם שצריך לשלם בעד חומרי בנין ועבודה וכו' בכסף ובכסף רב ואין הקופה מספיקה וכו', אבל לכאורה הי' מקום להשתדל ביותר וביותר שבנוגע לבירת ארצנו הק', על כל פנים בנוגע לירושלים עיר העתיקה, עיר בה חנה דוד, אבן הבוחן צריכה להיות אך ורק תנאים רוחניים, בלי תפיסת מקום כלל למצב הגשמי של הרוצה לדור בה, ועל אחת כמה וכמה להתיישב בה.

פשוט שאיני בא להתקיף ח"ו ובטענות ח"ו וכו', וכן אין עניני להטיף מוסר בעלמא. אלא שלדעתי יש מקום גם עתה לתקן את האמור במידה חשובה על ידי שהמשרדים המתאימים יקציבו קרנות מיוחדות לסיוע לאלה המתאימים להתיישב בירושלים עיר הקודש אלא שחסר להם באמצעים כספיים, וכמובן להעריך מה שהמועמד יכול לשלם והשאר להשלים מהקופה ובתור מענק.

יכול הייתי לייסד הצעתי האמורה על „תורת הסוציאליזם“ שלפי אין העשירות הגשמית משמשת ק[ר]יטריון בנוגע למילוי צרכי האדם, כי אם הכשרונות והידיעות והיכולת וכו'. אבל כמובן בחרתי לבסס האמור

י'תרנו

בדברי .. וחפלתם: ראה מלכים א קאפיטל ח'.

כי .. מירושלים: ישע' ב, ג.

עיר בה חנה דוד: ע"פ ישע' כט, א ובמפרשים עה"פ.

דוקא על תורתנו הניתנה לנו מסיני, שהרי היא תורה נצחית ותורת חיים שניתנה לעם ישראל חי מאלקים חיים.

י'תרנז

ב"ה, ראש חודש שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ארגון נשי ובנות חב"ד
סניף ירושלים ת"ו

ברכה ושלוש!

הנני לאשר בזה המכתבים והדו"חים.

ויהי רצון שכל הפעולות תהיינה באופן דמוסיף והולך וברוח ובשיטת חב"ד הדורשת גם הבנה שבשכל וגם חיות והרגש שבלב. והרי תכונות אלו חוננו בהן הנשים בפרט, כמאמר חכמינו ז"ל בינה יתרה ניתנה באשה, ובמיוחד בהנוגע לרגש שבלב.

ובעמדנו בראש חודש שבט, כאן המקום להזכיר גודל השימת-לב שהקדיש כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל ההילולא, לנשי ובנות ישראל בכלל ולנשי ובנות חב"ד בפרט, כידוע ומפורסם.

ואני תפילה שכל אחת ואחת מהן תהי' דוגמא חי' למאמר החכם מכל אדם, חכמות נשים בנתה ביתה, עם כל הפירושים שבזה.

בברכה להצלחה בעבודתן בקודש ולבשורות טובות בכל האמור

מ. שניאורסאהן

תורתנו .. תורה נצחית: ראה לקר"ש חכ"ג שיחה ג' לחג השבועות (ע' 33 ואילך). וש"נ.

י'תרנז

נדפס ב"התקשרות" גליון כו ע' 11, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

במאמר חכמינו ז"ל: נדה מה, ב.

החכם מכל אדם: ראה מלכים"א ה, יא.

חכמות .. ביתה: משלי יד, א.

י'תרנח

ב"ה, ראש חודש שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

האברך דוב ברוך שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו מיום השני, למחרת ביקורו של אביו שי כאן
והשיחה שהיתה בינינו.

ונהניתי לקרוא במכתבו על דבר סדר לימודיו וכו'. ובטח לומד גם
כן שיעור בקיצור שולחן ערוך, ששם מרוכזות ההלכות הצריכות בחיי
היום-יום.

ויהי רצון שיהי לימודו כהוראת חכמינו ז"ל, לימוד המביא לידי
מעשה, קיום המצוות ככל הדרוש. וכיון שאחת המצוות העיקריות היא
ואהבת לרעך כמוך, בודאי משתדל להשפיע על חבריו, ובסביבתו בכלל,
בנוגע ללימוד התורה בהתמדה ושקידה וקיום מצוותי ביראת שמים.
וההשפעה הכי פעילה הרי היא על ידי זה שנעשה דוגמא חי לכל רואהו.

בברכה להצלחה בכל האמור ולבשורות טובות.

י'תרנט

[ב' שבט, ה'תשל"ג]

הזכרתי עה"צ לכהנ"ל.

בנוגע לפרנסתו (מסחרו, הסוכן שלו, פרסומת): בעת שהצעתי
אמרתי שכיון שאין כל המקומות שווים בזה – הצעותי פירושן: לברר

י'תרנח

האברך דוב ברוך: ציפּעל.

כהוראת חכמינו ז"ל: ראה קידושין מ, ב. וש"נ.

אחת המצוות העיקריות היא ואהבת לרעך כמוך: קדושים יט, יח. וראה שבת לא, א. ירושלמי
נדרים פ"ט ה"ד. תוי"כ (הובא בפירש"י) עה"פ.

י'תרנט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב השאלה, מב' שבט ה'תשל"ג.

במקומו המתאימות שם וכו', ולהתייץ עם ידידים מבינים שעל אתר.
ובהתאם לכ"ז יעשה.

י'תרס

ב"ה, ה' שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

... לכתבו אודות המאורע אשר הרעיש לאחרונה את אחינו בני
ישראל, הן בארץ והן בחו"ל, ושואל בירור עמדתי בבקורת על זה, ואולי
יותר מבקורת סתם,

מובן שבמכתב קשה למצות הענין כפי הדרוש. אבל על כל פנים
אכתוב בזה נקודות אחדות, ובדאי אשר לדכוותי דמר יספיק.

(א) מה שאסרה תורתנו, תורת אמת ותורת חסד, על ילדי נשואין
מסויימים מלבוא בקהל, אין זה ענין של עונש, שהרי התורה עצמה
קובעת „איש בחטאו" גוי, ואומר „אבות אכלו בוסר ושיני בנים תקהינה!"

יתירה מזו. כמה איסורי חיתון בנוגע להאישים עצמם, גם הם אינם
בגדר עונש. ודוגמא לדבר: איסור גרושה לכהן, שהרי האיסור הוא בנוגע
לכהן אפילו פשוט שבפשוטים, אף שמותרת להינשא לצדיק גמור ובלבד
שאינו כהן. ועוד כמה דוגמאות מעין זו.

(ב) אשר לגישה אנושית בכלל בהנוגע לידיד או לבעי חשובה ובעלת
ערך — כיון שכל הענינים קשורים בבני אדם ואין שלימות בעולמנו זה,
שלכן בודאי שמזמן לזמן יש תופעות בלתי רצויות ואפילו פעולות בלתי
רצויות — אפשרית הגישה האמורה בשני אופנים: א. כיון שהאיש הוא
ידיד וקרוב והענין חשוב ובעל ערך וכו' — לחפות על המגרעות ולתרוץ

י'תרס

נדפסה ב„כפר תב"ד" גליון 991 ע' 160.

המאורע: פרשת היתר אח ואחות (ממזרים) להנשא, על-ידי הרב הראשי לצה"ל. עיין בזה ג"כ
בארוכה: שיחת מוצאי ש"פ וישלח, י"ט כסלו; ש"פ וישב, שבת חנוכה; ש"פ שמות, מבה"ח שבט;
מוצש"ק פ' בא, יו"ד שבט, ועוד — שנה זו. לקמן אגרות יתדעא. יתשסז.
„איש בחטאו" גוי: תצא כד, טז. מלכים"ב, יד, ו. דברי הימים"ב, כה, ד.
אבות... תקהינה: ירמי' לא, כח.

אותם בכל מיני תירוצים אפשריים או גם בלתי אפשריים, ובלבד שלא יוגרע השם והיוקרה של האיש והענין, ועד אשר לפעמים תכופות מרוב ההתלהבות לשמור על היוקרה וכו' הנוגע בדבר מתחיל להאמין בעצמו שכן הוא. הענין לאמיתו, אף שבתחילה גם הוא ידע בנפשו שאומר על רע טוב ועל מר מתוק, אלא שראה חוב לעצמו להגן על ידידו או הדבר היקר לו. ב. לא לסלף את המצב, ובסגנון דלעיל לא לומר לרע טוב ולמר מתוק, כי אם להשתדל למצוא הסיבה לתופעה הבלתי רצויה ולהשתדל ככל האפשר שתתקן הסיבה, ובמילא לא יהי' מקום לתופעות בלתי רצויות, אף שבאופן זמני תיפגם היוקרה, ולא עוד אלא שיבוא מישהו ויאשים בה בעל גישה זו שאינו ידיד ואין הדבר יקר לו וכו'.

לדעתי הברורה ומיוסדה על מה שכבר קרה בכגון זה בדורות שלפנינו, שהגישה באופן הראשון הנ"ל שכרה מדומה והפסדה רב, שהרי סוף סוף יתגלה האמת שהרע הוא רע והמר הוא מר, ובמילא לא רק שבטלה ההגנה, אלא כיון שנאבד האימון בהמגין אין מאמינים לו גם כשמגין בטענות נכוחות ואמיתיות.

עוד נקודה בזה, והיא העיקר, שהגישה באופן הא' שוללת ההשתדלות לתקן את המעוות, על כל פנים מחלישה השתדלות זו, ובפרט כשבאים בטענה חרישית שאמנם צריך לתקן המעוות, שאז המענה מוכן: הרי אתה בעצמך הכרזת קודם בקול גדול שהי' זה הישג גדול והצלה גדולה וטוב מאין כמוהו! זאת אומרת, שבמחיר הצלה זמנית של יוקרה חיצונית גורע באפשרות לתקן את הדורש תיקון או גם שולל אותה לגמרי.

משל למה הדבר דומה לחולה בחולי קל לעת עתה, והרופא אומר לו שצריך טיפול להבריא, ובלאו הכי עלולה מחלתו ליהפך לאנושה, אבל קרוביו של החולה מכריזים ומודיעים לכל העולם כולו, כולל גם החולה עצמו, אשר בריא הוא בתכלית השלימות, וסימני החולי שלו הרי זה אדרבה סימן לחיזוק בריאותו ושלימותו ואינו זקוק לשום טיפול רפואי כלל. מובן שבתחילה החולה שמח לדברי האומרים לו אשר בריא הוא, ואדרבה בריא בשלימות, מאשר לדברי האומר לו שזקוק לטיפול, אבל מובן גם כן התוצאות מהגישה הראשונה או השני'. ובודאי אשר לדכותי דמר אין צורך לבאר מהו הנמשל והשייכות להשאלה אודותה כותב.

ויהי רצון ששורותי אלו המעטות בכמות לגבי התגובה להענין

קא כ"ק אדמו"ר זי"ע

וההשלכות שלו, תספיקנה לא רק להבהיר את עמדתני, כי אם והוא העיקר להביא תוצאות טובות לתיקון המעוות, אשר סוף סוף גם אלה המתברכים בלבבם לאמור כו', כשיעמידו אותם על טעותם, יודו וישבחו על פעולה זו. וכמו במשל החולה והרופא, אשר אפילו באם התרופה בתחילתה מרה היא, הרי התוצאות הן טובות באמת.

בכבוד ובברכה.

י'תרסא

ב"ה, ה' שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד אלי"מ צורי
וכל חיילי וקציני רמת הגולן
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

נעם לי לקבל מכתבו, בו כותב אודות ביקור אנשי חב"ד ברמת הגולן בימי החנוכה ופעולתם וההתרשמות וכו'.

ותודה רבה לו על נחת רוח הרב אשר גרם לי במכתבו זה.

ובפרט אשר תקותי חזקה אשר רושם האמור מוצא ביטוי גם במעשה בפועל, זאת אומרת לא רק התעלות הנפש וכו', כפי שכותב במכתבו, כי אם גם התעלות הגוף, כוונתי לפעולות הגוף והנהגתו בחיי היום-יום, או בסגנון יותר פשוט — מצוות מעשיות, והרי הדגישו חכמינו זכרונם לברכה כי המעשה הוא העיקר.

ובמיוחד נוגע האמור לאנשי צה"ל המגינים על ארצנו הקדושה והעם הדרים עלי, שיצליחו בזה, ובלשון הכתוב: „כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך והי' מחנך קדוש" (דברים, תצא כ"ג:טו).

אלה המתברכים בלבבם לאמור כו': ע"פ לשון הכתוב — נצבים כט, יח.

י'תרסא

ביקור אנשי חב"ד ברמת הגולן בימי החנוכה: ראה גם לעיל אגרת י'תרא.
המעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

וכמדובר כמה פעמים וכלל הוא הנראה במוחש בכל מקום, שכאשר האויב רואה גודל החוזק והתוקף של המגינים, הרי זה מחריד ומפחיד אותו להתגרות מלחמה, "כי תיפול עליהם אימתה ופחד".

ויהי רצון אשר יבשר טוב בכל האמור, ובקרוב יקויים היעוד, ונתתי שלום בארץ ושכבתם ואין מחריד גוי ואולך אתכם קוממיות" (ויקרא, בחוקותי תלכו, כ"ו: ו-יג).

בכבוד ובברכה.

י'תרס"ב

[ו' שבט, ה'תשל"ג]

במענה לשאלתם מכמה טעמים טוב שהקרקע המדוברת תהי' על שם אגודת חב"ד.

י'תרס"ג

ב"ה, ח' שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכללות התלמידים בכל מקום שהם
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!

בקשר עם יום היארצייט-הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר,
אביע איחולי שיתחזקו ויוסיפו אומץ בלימודם והנהגתם, מתאים
לרצונו ותקוותיו של בעל ההילולא, בין בהנוגע לכל אחד בפני עצמו ובין

תיפול עליהם אימתה ופחד: בשלח טו, טז.

י'תרס"ב

מצילום כתי"ק, על גליון מברק ועד נחלת הר חב"ד, מו' שבט ה'תשל"ג.
שהקרקע המדוברת: שהוקצה לבניני מגורים.

י'תרס"ג

לתוכנה ראה גם לקמן אגרת יתרעז, ובהנמנן בהערות שם.

קג כ"ק אדמו"ר זי"ע

בהנוגע למשימתם המיוחדת להיות „נר להאיר” בסביבתו, כמובא ומודגש בכל שיחותיו ומכתביו.

והרי ביום השנה מתחדשים ביתר שאת איחוליו וברכותיו, כי הנשמה נצחית היא ובפרט שדברי צדיקים קיימים תמיד ופועלים פעולתם, אלא שעל מקבל הברכה להכין הצנור והכלי לקבלת ההשפעה, ובמדה שמגדלים ומרחיבים הצנור והכלי הרי זה מוסיף וממשיך ג"כ הגדלה והרחבה בהברכה.

ולהעיר אשר הקביעות בשנה זו הרי יום ההילולא הוא כמו שהי' בשנת ההסתלקות, שבת קדש פ' בא.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור.

י'תרסד

[ח' שבט, ה'תשל"ג]

התנהגו ביניהם (היא והבחור שי' הנ"ל) שלא בצניעות, באופן האסור ע"פ תורה, ועי"ז נגרם כהנ"ל.

תתנהג עכ"פ מכאן ולהבא יום יומית ע"פ שו"ע וכן תחליט בתוקף שכן תעשה תמיד (כולל — כפשוט — עניני טהרת המשפחה, ותבררם אצל רב ככל הדרוש).

אזכיר עה"צ.

נר להאיר: ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 344 הערה 2, וש"נ.

י'תרסד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב המשודכת, שחזרה מטיול עם החתן ועם כל המשפחה, והודיע לה שרוצה לעזוב השידוך.

י'תרסה

בי"ה, ט' שבט תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

האברך יהודה דוד שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכי ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ה טבת, ובעת
רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

ובודאי מדייק ככל הדרוש במצות תפלין, ובפרט שעלי נאמר וראו
כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך, ובמקומו ובסביבתו עתה
בטח מוסיף ומשתדל ככל התלוי בו שכל חבריו שליט"א יעשו ככה. והרי
זה טוב[ת] היחיד וטובת הרבים וטובת הכלל. ונאמר והי' מחנך קדוש –
אשר אז (ככתוב בתחלת הפסוק) ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך
ולתת אויבך לפניך.

לכתבו ע"ד אופן הסתדרותו לאחרי גמר השירות כו' – יתבונן
ויחליט בסמיכות לזמן הגמר, והי' יצליחו.

בברכה.

י'תרסה

טופס דומה – לעיל חכ"ז אגרת ירסד.

האברך יהודה דוד: דרומר, ראשל"צ.

ובודאי: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת יצח (ע' ק).

במצות תפלין: ראה גם לעיל אגרת יתירד בסופה, ובהנמנן בהערות שם.

שעלי נאמר: תבוא כת, יו"ד. וראה ברכות ו, א. וש"נ.

ובמקומו ובסביבתו עתה: בצה"ל.

והרי זה: ראה גם לעיל חכ"ז שם, ובהנמנן בהערות שם.

ונאמר: תצא כג, טו.

י'תרסו

ב"ה, עש"ק יום ההילולא, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכל משתתפי כנס הארצי — ארץ הקודש — אשר
בירושלים עיר הקודש
ועל ידם לכל התלמידים/תלמידות של בתי ספר חב"ד
„אהלי יוסף יצחק“
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בקשר עם יום היאצ"ט-הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר,

שלוחים בזה איחולי וברכותי אשר יתחזקו וגם יוסיפו בלימודם
ובהנהגתם — מתאים לרצונו של בעל ההילולא ותקוותיו (אשר שמו
נקרא על בתי ספר אלו),

בין בהנוגע לכל אחד בפני עצמו ובין הנוגע לתפקידו המיוחד להיות
„נר להאיר“ בסביבתו,

כמובא ומודגש בשיחות שלו ובמכתביו.

ובתקופת יום השנה — הרי זה זמן מסוגל להזכיר דבריו האמורים
ולהתעורר להחלטות טובות בזה ובתוקף שיביא לקיומן בפועל ובמעשה,
ובפרט שדברי צדיקים וברכתם קיימים תמיד ופועלים פעולתם,
אלא שעל מקבל הברכה להכין הצנור והכלי להשפעה ולהברכה,
וככל שמגדילים הצנור והכלי ומרחיבים אותם — יגדל גם כן
ההשפעה והברכה,

י'תרסו

לתוכנה ראה גם לעיל אגרת י'תרסג. לקמן אגרת י'תרעז.

נר להאיר: ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 344 הערה 2. וש"נ.

ובתקופת יום השנה: ראה רמ"ז בספר תיקון שוכבים, הובא ונתבאר בספר לב דוד (להחיד"א)

פכ"ט.

ועד אשר כמופת יהיו לרבים,
בברכה לבשורות טובות בכל האמור,

מנחם שניאורסאהן

י'תרס"ז

[נוסח המברק לקראת יו"ד שבט, ה'תשל"ג]

שבת שלום והילולא והתועדויות פעילות והמשכם ופירותיהם
טובות לשמים ולבריות בכל הימים שלאחריהם ובהצלחה רבה ועד
שכמופת יהיו לרבים.

בברכה

מנחם שניאורסאהן

י'תרס"ח

[עש"ק פ' בא, יו"ד שבט, ה'תשל"ג]

בל"נ, למה אינו מפרש טעם יתור חצי השני של פסוק (יא, י)
לכאורה.

והמשכם: הפעולה עצמה נמשכת, (ונוסף ע"ז) **פירותיהם** – ומעלה בכא"א.
וכמובן גם מרד"ה באתי לגני (דהילולא).
טובות לשמים ולבריות: קדושין מ, א.
שכמופת יהיו לרבים: עדמשי"כ בזהר בחותם פרשת השבוע.

כמופת יהיו לרבים: ע"פ תהלים ע"א, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תרס"ז

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 240.
וכמובן גם: ראה קונ' הערות התמימים ואנ"ש (תשל"ג) ע' 124.
שכמופת יהיו לרבים: ע"פ תהלים ע"א, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).
בזהר: ראה זח"ב (ברע"מ) מג, סע"ב.

י'תרס"ח

מצילום כתי"ק (שנדפס ב"כפר תב"ד" גליון 983 ע' 20), על גליון שאלת מו"ה יוסף וואלדמאן
– איזה פירוש רש"י יפרש הרבי בהתועדויות ש"ק פ' בא (ראה "שיחות קודש" תשל"ג ח"א ע' 263
ואילך). מענה נוסף אליו – לקמן אגרת י'תשי"ג.

י'תרסט

[לפני יו"ד שבט, ה'תשל"ג]

מזכ"ר, ע"י המטה, וכיו"ב במק"א

כיון שמיו"ד שבט עד י"א ניסן הבע"ל — ג' חדשים:

— סה"כ מהעבר וכו', ניצול הזמן הנ"ל ככל האפשרי ועד ופרצת כו'.

י'עתר

ב"ה, י"ג שבט, ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

מרת מרים תחי' באב"ד

ברכה ושלוש!

בהוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מאשרים אנו קבלת מכתבך מעש"ק ט' בשבט, שנקרא בתמהון גדול, אשר כנראה גם את נתפסת לתיאור המצב על ידי העתונים הידועים וכו'.

ומצו"ב על כל פנים קטעים אחדים מהם תראי תיאור הקרוב בהרבה יותר לאמתת המצב באשר הוא, אף שגם בנוגע להמצורף אפשר לומר בנוסח הידוע מגלה טפח ומכסה טפחיים.

וגדול הכאב אשר דוקא בארץ הקודש מתרחשים מאורעות כהאמור ולא עוד אלא שהמצודה פרוסה גם בחו"ל ועד אשר גם אליך הגיעה ההשפעה האמורה.

מזכיר

י'תרסט

מכת"ק, הוראה למזכירות, לפרסם ע"י מטה ע"א מוסדות בארה"ק (ראה לעיל חכ"ז אגרת י"ת), וכיו"ב במקומות אחרים.

י'עתר

בנוסח הידוע: ראה נדרים כ, ב.

י'תרעא

ב"ה, י"ג שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הד"ר א. גולדנסקי שי'
רח' ביתר 15, תלפיות, ירושלים ת"ו

שלום וברכה!

בנועם נתקבל מכתבו מבי' שבט לאחר ההפסקה הארוכה. והתקוה,
כיון שאינו כותב מעניניו הפרטיים, סימן שהשלום לו ולבני ביתו שיחיו.

ושלום אמתי הקשור במנוחת נפש אמיתית, הרי בנוגע לבן אדם
הוא רק באם אינו עומד במקום אחד ובמצב אחד כי אם הולך ומתקדם,
ובלשון חכמינו ז"ל "מעלין בקודש". ואם בכל מקום הדברים אמורים, על
אחת כמה וכמה בארץ הקרוי אפילו בפי כל עמי תבל "ארץ הקודש".

ובנוגע לנושא מכתבו, היתה לי הזדמנות לפני ימים מספר לכתוב
בנושא זה, ומצו"ב העתק מכתבי בהנוגע לענין הקולע גם למכתבו.

ויהי רצון אשר כל הענינים הצריכים תיקון יבואו על תיקונם
ובהקדם ובשובה ונחת.

בכבוד ובברכה.

י'תרעא

הד"ר א. גולדנסקי: ראה אודותיו – "התקשרות" גליון ע' 18.
ובלשון חכמינו ז"ל: ברכות כח, א. וש"נ. זח"ג קסב, ב. וראה גם לקו"ש ח"יג ע' 250 הערה ד"ה
להעלות בקודש. ח"כ ע' 210 הערה 23.
העתק מכתבי: ראה לעיל אגרת י'תרס.
ובשובה ונחת: ע"פ לשון הכתוב – ישעי' ל, טו.

י'תערב

בי"ה, י"ג שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח ווי"ח אי"א נוי"נ
מוה"ר יחזקאל שרגא שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי פ"ש מבי על ידי הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה
שלום שי סלאווין,

ביחד עם התשורה – ספר דברי יחזקאל על התורה ומועדים, אשר
זכה והו"ל עוה"פ. ות"ח על שימת לבו לשלחו לי.

ובעת רצון יעלה זכרון כי על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר מתאים
לבקשתו.

ויהי רצון אשר פעולות כי בכלל וההו"ל דספר הנ"ל בפרט יצליחו
להעלות בקודש כל עניני ארצנו הקדושה, ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה
מראשית השנה ועד אחרית שנה.

בכבוד ובברכה.

י'תרעג

בי"ה, י"ג שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה צבי שי מרקוביץ
רמת גן

שלום וברכה!

בנועם נתקבל פ"ש מבי על ידי הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה
שלום שי סלאווין.

י'תערב

מוה"ר יחזקאל שרגא: פרענקל.

ספר דברי יחזקאל: מאת רבי יחזקאל שרגא הלברשטם משינאווא.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

וכבקשתו יעלה זכרונו בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר למילוי משאלות לבבו לטובה.

ויהי רצון שיבשר טוב [ב]כלל, ובמיוחד מניצול משרתו במועצה הדתית לביסוס דתנו ותורתנו תורת אמת, ובאופן דמוסיף והולך, ובלשון חכמינו ז"ל מעלין בקודש.
בכבוד ובברכה.

י'עדרת

ב"ה, י"ג שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור וכו'
מוהר"ר מרדכי שי'
רמת גן

שלום וברכה!

בנועם קבלתי פ"ש מכת"ר על ידי הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ח שלום שי' סלאווין.

ובעת רצון יעלה זכרון כת"ר על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר, מתאים לבקשת כת"ר להצלחה בהפצת היהדות האמיתית. וזכות הרבים וארעא קדישא מסייעין אותו.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תרעג

מעלין בקודש: ברכות כח, א. שבת כא, ב. וש"נ. וראה גם לעיל אגרת י'תרע"א, ובהנסמן בהערות שם.

קיא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תרעה

ב"ה, י"ג שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נ"נ עוסק בצ"צ
מו"ה שלום שי סלאווין

שלום וברכה!

הואיל והי' שליח להובאת הבקשות, שלוחים המכתבים המצוי"ב על
ידו למסור אותם למקבליהם, ות"ח על הטרחה בזה.

ולחוסף שעוד טעם בשליחות האמורה, כי על ידי כך תהי' לו
הזדמנות למסור נקודות אחדות על כל פנים מהמדובר כאן בעת
ההתעודות דיו"ד שבט, וביחוד בהנוגע להפצת היהדות האמיתית אשר על
זה מסר נפשו בעל ההילולא. ובודאי לדכותי אין צורך בהסברת יתר.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תרעו

ב"ה, י"ג שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

לאחרי הפסק הארוך נתקבל מכתבו מז' שבט, ובודאי בעתו קיבל
מכתבי.

וכיון שבאים אנו מהיאצ"ה-הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר, התקוה
שעושה כל התלוי בו שיהי' מתאים להתקוות והדרישות של בעל ההילולא,
ועד שיוכל לומר „כמופת הייתי לרבים" כמדובר בזה כמה פעמים.

י'תרעה

המכתבים המצוי"ב: דלעיל אגרות יתערב-יעדרת.

י'תרעו

כמופת הייתי לרבים: תהלים עא, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).
כמדובר בזה כמה פעמים: ראה גם לעיל חכ"ז אגרות ישעב"ש-שג. לקר"ש ח"ז, הוספות ע'
225 ואילך.

לפיכך גדולה התמי' ביותר וביותר על סיום מכתבו מה הוא הפתרון הטוב, שהרי פשוט שהפתרון הטוב הוא לעשות ולפעול על פי רצון הבורא, וכמאמר חכמינו ז"ל אני נבראתי לשמש את קוני, היינו להפיץ היהדות האמיתית בכלל ומעיינות דברי אלקים חיים, תורת החסידות, במיוחד, על ידי שיהי' דוגמא חי' בזה, נוסף על דברים היוצאים מן הלב ונכנסים אל הלב ופועלים פעולתם. והרי ידוע שאין לך דבר העומד בפני הרצון, ואין הדבר תלוי אלא בו וברצונו.

פשוט גם כן שעליו להשתדל באופן המתאים, אבל במרץ הכי גדול, בנוגע לשידוך מתאים. ובודאי אשר ידידינו שי' אשר ב... יסייעו לו בזה כפי יכולתם.

המצפה לבשורות טובות בכל האמור וכל ההקדם בזה ישובת, בברכה.

י'תרע"ז

ב"ה, ט"ו בשבט, ר"ה לאילנות, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל תלמידי תלמוד תורה חב"ד אשר ...
הי עליהם יחיו

שלום וברכה!

המכתב פ"נ בקשר עם היצ"ט-הילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר –
נתקבל ויקרא, בל"ג, על הציון שלו.

ר"ה לאילנות: וראה תענית (ז, א): עץ השדה .. ת"ח.

וכמאמר חכמינו ז"ל: קידושין בסופה.
דברים היוצאים מן הלב: ראה ס' הישר לר"ת שער יג, הובא בשל"ה שער האותיות אות ל' (סט, א).

שאי' .. הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

י'תרע"ז

מצילום האגרת. לתוכנה ראה גם לעיל אגרות י'תרסג. י'תרסו.
ר"ה לאילנות: ר"ה בתחלתה.

כ"ק אדמו"ר זי"ע קיג

ויהי רצון אשר יתחזקו וגם יוסיפו בלימודם ובהנהגתם – מתאים
לרצונו של בעל ההלולא ותקוותיו,

בין בהנוגע לכל אחד בפני עצמו ובין בהנוגע לתפקידו המיוחד
להיות „נר להאיר” בסביבתו,

כמובא ומודגש בשיחות שלו ובמכתביו,

ודברי צדיקים וברכתם קיימים תמיד ופועלים פעולתם,

אלא שעל מקבל הברכה להכין הצנור והכלי להשפעה ולהברכה,

וככל שמגדילים הצנור והכלי ומרחיבים אותם – תוגדל גם כן
ההשפעה והברכה,

ועד אשר כמופת יהיו לרבים.

בברכה לבשו"ט בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

י'תרעח

בי"ה, ט"ו בשבט, ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור

מו"ה יוסף שי' הלפרין

שלום וברכה!

נעם לי לקבל פ"ש ממנו על ידי חתנו הרה"ח וו"ח אי"א נוי"נ אהרן

מרדכי שי' הכהן.

וגם יוסיפו: שהרי צריך להעלות בקודש.

נר להאיר: והרי ואהבת לרעך כמוך – כלל גדול בתורה (ירוש' נדרים פ"ט ה"ד).

וראה שבת לא, א. תניא פרק לב).

כמופת יהיו לרבים: עדמ"ש דוד נעים זמירות ישראל בשם כל ישראל (תהלים עא, ז).

להעלות בקודש: ברכות כח, א. וש"נ. וראה גם לעיל אגרת י'תרעא, ובהנסמן בהערות שם.

נר להאיר: ראה גם לקו"ש חכ"ה ע' 344 הערה 2. וש"נ.

ואהבת לרעך כמוך: קדושים יט, יח.

דוד נעים זמירות ישראל: שמואל"ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (בתחילתה).

תהלים עא, ז: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

ות"ח במיוחד עבור התשורה היקרה, העתקת מאמרי רבנו הזקן בעל התניא והשו"ע (ביכל המתחיל „להבין ביום השמע"צ"). ובפרט שתקותי שיהי' בזה גם תועלת הרבים לפרסם במשך הזמן בהזדמנות המתאימה ענינים בביכל זה שעדין לא נדפסו עד עתה. וזכות הרבים תלוי בו. בכבוד ובברכה.

י'תרעט

ב"ה, ט"ו בשבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מאשר אני בזה קבלת שני מכתבי, והשם יתברך ימלא משאלות לבבה לטובה בכל הענינים שכותבת.

ובכלל, כשיש צורך בברכה מיוחדת מהשי"ת מקור הברכות, על האדם להוסיף במילוי רצונו של ה' בחיי היום-יום על פי השולחן ערוך, שהרי התורה והמצוות הן הצנורות והכלים לקבלת ברכת ה' בכל המצטרך. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

כדאי לבדוק התפילין של בעלה והמזוזות בביתם, בפרט אם לא נבדקו תוך י"ב חודש.

ויהי רצון שתבשר טוב בכל האמור.

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

י'תרפ

[כ"א שבט, ה'תשל"ג]

אין ענטפער אויף אייער פראגע — פירט זיך אויף און לעבט לויט

י'תרעט

ואין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

י'תרפ

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"א שבט ה'תשל"ג.

קטו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

די אָנווייזונגען פון שולחן ערוך און אויב דער אויבערשטער בענטש[ט] מיט
נאך קינדער וועט עס זיין בהצלחה אין אַלעס.

י'תרפא

בי"ה, כ"ב שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

Подтверждаю получение В. письма.

Дай Б. чтобы всё то о чем В. пишете устроилось
наилучшим образом.

В частности относительно человека в России, о
котором В. пишете и Ваше отношение к нему, то Вы
должны посоветоваться с Равином в Лос Анжелесе где
Вы теперь живёте, что Вы должны предпринять в этом
отношении.

Дай Б. чтобы и это устроилось как следует.

בברכה.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבה.

יתן השי"ת, שכל מה שכותבת אודותיו יסתדר באופן הטוב ביותר.

בקשר לאדם שברוסיא אודותיו כותבת, והיחס שלה אליו, צריכה להתייעץ
בפרטיות עם רב בלוס אנג'לס שם היא גרה עתה, מה עלי לעשות בנושא זה.

יתן השי"ת שהכל יסתדר כראוי.

י'תרפב

ב"ה, ערב שבת־קודש פ' יתרו, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בנועם נודעתי אשר ימים אלה הגיע לגיל שלוש עשרה שנה, עונת בר מצוה.

והרי זה מתאים לנקודת תוכן פרשת שבוע זה, קבלת התורה מסיני, שעה שקבלו כל עם בני ישראל עול תורה ועול מצוות, בבחינת „בר מצוה“ לכל דבר.

ובודאי למותר להסביר לך שכשהמדובר בעול תורה ומצוותי, פירושו של „עול“ זה אינו ח"ו משא ומעמסה, אלא הדרכה ולימוד ודרך חיים שעל ידו ממלא איש הישראלי תפקידו בחיים, זאת אומרת אדרבה ענין של שמחה, וכמאמר חכמינו ז"ל רצה הקב"ה לזכות את ישראל, לפיכך הרבה להם תורה ומצוות. ויהי רצון שאכן תקבל עול זה בשמחה אמיתית ותהי מקור נחת רוח, נחת רוח יהודי אמיתי, להוריך ולתפארת לכל ידידיך.

בהזדמנות זו אביע רעיון הנוגע באופן עיקרי לכל בר מצוה, והוא בקשר עם השאלה מדוע אומרים **תחנון** ביום הבר מצוה, שהרי אין אומרים תחנון בימים טובים, ואין לך יום־טוב ושמחה גדולה מזו להגיע למדרגת איש ישראל, חבר מלא לעם הנבחר, עם כל הזכויות והאחריות שבזה.

והביאור הוא כי התורה והמצוות הן בלי גבול וסוף, כאשר מקורן בה' שהוא אין־סוף, שלכן אין גבול למידת ההתקדמות והעלי' בכל עניני טוב וקדושה בחיי היום־יום מתאים לרצון הבורא. ואפילו אם תמצא לומר שהמצב בזה ביום אתמול הי' ככל הדרוש לפי ערך, הרי המצב היום צריך להיות נעלה יותר, ומחר עוד יותר. וזהו הטעם שאומרים תחנון בכל

י'תרפב

וכמאמר חכמינו ז"ל: **משנה סוף מס' מכות**.

בקשר עם השאלה וכו': **ראה גם לעיל חכ"ה אגרת ט'תקיא, ובהנסמן בהערות שם. תורת מנחם**

— **התוועדות חל"ג ע' 285.**

ואין לך יום־טוב ושמחה גדולה מזו: **ראה זהר חדש בראשית י"ד, סע"ג. טו, ד. מג"א או"ח**

סרכ"ה סק"ד. סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 403. וש"נ.

יום חול, בקשת סליחה מאת ה' רב הסליחות, על אשר היום (ואתמול) לא הי' מילוי רצון הבורא באופן נעלה יותר. וזהו גם כן הטעם שהבר מצוה אומר תחנון. ואין צריך לומר אם מצד איזו סיבה אין ההוה (והעבר) כדבעי במילואו, שאז בא היצר ומשתדל להכניס בלבול ונפילת רוח, לאמר: „הלא נכשלת בעבר, ואין מעשיך רצויים לפני הקב"ה, שלכן תמשיך כמקודם" וכו'. והמענה על זה – אמירת תחנון עוד ביתר כוונה, ובבטחון גמור שהמרבה לסלוח מעביר אשמות העבר, כי אין לך דבר העומד בפני התשובה, ואדרבה, השב באמת הרי הוא נעשה יותר חביב ואהוב למקום ב"ה.

והתקוה שרעיון האמור בנוגע לאמירת תחנון ביום הבר מצוה, כשיהודי נכנס למסלול חיים חדשים בתור יהודי שלם ומבוגר, יהי נר לרגלך, ללכת מחיל אל חיל בלימוד התורה וקיום מצוותי בשמחה ובטוב לבב.

בברכה להצלחה בכל האמור.

י'תרפג

ב"ה, כ"ז שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל תלמידות בית ספר חב"ד בנחלת הר חב"ד אשר
בארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה בימינו על ידי
משיח צדקנו
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

נעם לי לקבל מכתבך מיי"ח בשבט, עם המצורף אליו, ביחד עם ב' החוברות של עתון ביה"ס „מלים שכתבנו". ונהניתי לקרוא על דבר התקדמות ביה"ס בכמות ובאיכות.

שהמרבה לסלוח: נוסח התפילה – חותם ברכת „סלח לנו". וראה תניא אגה"ת פ"א (ק, א).
אין .. התשובה: ירושלמי פאה פ"א ה"א (ד, ב). רמב"ם הל' תשובה ספ"ג. זח"ב קו, א. מדרש
הנעלם בזהר חדש ס"פ בראשית (יט, ד). ועוד.
השב באמת .. נעשה יותר חביב: רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ד וה"ו.
ללכת מחיל אל חיל: ע"פ לשון הכתוב – תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז
או"ח סקנ"ה ס"א. וש"נ.

ויהי רצון אשר חפץ ה' בידכן יצליח ללכת מחיל אל חיל, וכל אחת ואחת מכן בצדק ובמלוא המובן תאמת את התואר „בת שרה רבקה רחל ולאה“, וכל הרואה יכיר כי מתאים התואר למי שנושא אותו.

ובמיוחד שנמצאות בארצנו הקדושה, ארץ אשר תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, וזכו ולומדות בבי"ס חב"ד, אשר חלק הוא מרשת אהלי"י באה"ק ת"ו, ביסוד כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר על הציון שלו יעלה זכרונך בעת רצון.

בברכה להצלחה בכל האמור עד שייאמר עליכן בלשון נעים זמירות ישראל „כמופת הייתי לרבים“.

י'תרפ"ד

ב"ה, כ"ו שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
מלאכתו מלאכת שמים מוה"ר חיים יעקב שי

שלום וברכה!

כיון ששלחתי לתלמידות אחדות העתק מהמכתב המצוי"ב, ואפשר שיש צורך להסביר המכתב בתוספת ביאור, על כן הנני שולח לכת"ר העתק מכתב האמור. ובודאי לא ימנע הטוב.

ועוד להעיר שאולי ימצא לנכון לתרגם המכתב לצרפתית, ומובן שהרשות בידו לנצל המכתב כטוב בעיניו.

בכבוד ובברכה.

י'תרפ"ג

חפץ .. יצליח: ע"פ ישעי' נג, יו"ד.

מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ת. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה ס"א. וש"נ.

אדן .. שנה: עקב יא, יב.

נעים זמירות ישראל: שמואל"ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (בתחילתה).

כמופת הייתי לרבים: תהלים עא, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תרפ"ד

מוה"ר חיים יעקב: שליאממע, מנהל סמינר „בית רבקה“ בצרפת. אגרות נוספות אליו – לעיל
אגרת יתקצח, ובהנסמן בהערות שם.

ק"ט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תרפה

[כ"ו שבט, ה'תשל"ג]

אזכיר על הציון להנ"ל.

בדיקת התפילין והמזוזות.

דיוק בהנחתן.

ומהעיקרים – התחזקות בבטחון בהשם הרופא כל בשר ומפליא לעשות.

י'תרפו

ב"ה, כ"ז שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
רב פעלים וכו' מוה"ר זישא שי' וולטנר

שלום וברכה!

אחרי ההפסק הארוך נעם לי לקבל מכתב כת"ר מכ"א שבט, עם המצו"ב.

ובמענה לשאלתו, אינני מכיר אישית את הד"ר נ. ג. ובמילא אין לי קשר והשפעה עליו. אבל כיון שמפורסמים אופני פעולתו של הנ"ל וכו', בטח ימצא כת"ר דרכים אליו באופן אחר.

ויהי רצון אשר יצליח השי"ת את כת"ר לנצל הכשרונות בהם חונן והידיעות שרכש על ידי נסיונו בשטח החינוך הכשר, ניצול ככל הדרוש בכלל, ובפרט בתקופתו אשר רבו בה כל כך המבוכות והתועים והטועים. הפ"נ ייקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר מתאים לתוכן מכתבו.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תרפה

מצילום כת"ק, על גליון המכתב מיום כ"ו שבט ה'תשל"ג.
הרופא .. לעשות: נוסח ברכת „אשר יצר“.

י'תרפז

ב"ה, יום שלישי, שהוכפל בו כי טוב,
 פ' אם כסף תלוה את עמי,
 שנת השמיטה, ה'תשל"ג. ברוקלין, נ.י.

הנהלת חברת גמילות חסדים שומרי שבת
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בעונג קבלתי מכתבם מבשר טוב אשר „מתכוונים לסדר המלוה
 מלכה השנתית לטובת הגמ"ח" במוצש"ק פ' משפטים —

ויה"ר שתהא בשטומו"צ

ובפרט אשר השנה, ה"ה שנה השביעית עליי נאמר שבת שבתון יה"י
 לארץ שבת לה',

וביחוד מתאים לקביעות המיוחדת בשנת שמיטה זו — שראש

שנת השמיטה: להעיר שגם בשמיטה שייך ענין הגמ"ח בכל האופנים — ראה
 שו"ע אדה"ז סוף הל' הלואה ושי"נ.

מבשר טוב: כפול, לשמים ולבריות (קדושין מ, א. פיה"מ להרמב"ם פאה פ"א מ"א)
 — נוסף ע"ז שבכלל כל אסיפה בנוגע לתומ"צ — ה"ז הנאה כפולה, להנאספים ולעולם
 (סנה' ע"א, סע"ב).

משפטים: ראה תו"א בשלח (סג, סע"ב) דמשפט וצדקה דהאדם גורם משפט
 וצדקה דלמעלה.

שבת .. לה': בהר כה, ד.

יה"י לארץ: להעיר מתו"א בתחלתו. ממשי"נ ואתם תהיו לי ארץ חפץ. וראה מאו"א
 מע' ארץ בתחלתו.

י'תרפז

נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 300 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

יום שלישי שהוכפל בו כי טוב: פרש"י בראשית א, ז (מב"ר פ"ד, ו).

אם .. עמ"י: משפטים כב, כד.

שנת השמיטה: ראה גם לעיל אגרת יתקט, ובהנסמן בהערות שם.

יה"י לארץ: ראה גם לקמן אגרת יתרצד הערה ד"ה יה"י לארץ.

ואתם .. חפץ: ע"פ מלאכי ג, יב.

השנה חל להיות בשבת, וכן — „ראש השנה לדא"ח", יום ההסתלקות-הילולא של נשיא דורנו (הוא כ"ק מו"ח אדמו"ר) ועוד,

שהרי שבת מדגישה ענין הגמ"ח וכמחז"ל שבנוגע לשבת אמר הקב"ה לוו עלי ואני פורע, ושבת עצמה ה"ה גומלת חסד (ח"ס דלי"ת ל"י מגרמי כלום) לכנס"י, וכידוע בפ"י מרז"ל שמש בשבת צדקה לעניים, ומרומז ג"כ בהציווי דתורתנו תורת אמת: ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ואין אדם יכול לעשות כל מלאכתו בשבוע א' אלא יראה אדם בכל שבת כאילו כל מלאכתו עשוי (בששת הימים),

ותחליט האסיפה להרחיב הפעולות דגמ"ח ויקיימו ההחלטות מתוך הרחבה ועונג,

הפעולות דגמ"ח שהיא מן הקצה אל הקצה (בין בממונו כו' בין לעשירים כו'),

ראש השנה לדא"ח: מכתב כ"ק אדמו"ר הידוע (נדפס ב"היום יום" בתחלתו. מבוא לקונטרס ומעין).

שבת .. הגמ"ח: להעיר מזח"ב בשלח סג, סע"א ושם. לקוטי לוי יצחק לשם.

אמר .. פורע: ביצה טו, סע"ב. וראה או"ת להח"מ קרוב לסופו (קיד, ג).

חסד .. כלום): אגה"ק ס"י.

וכידוע בפ"י: לקו"ת ד"ה וה"י מדי חדש. סידור ד"ה הנ"ל וביאורו. אוה"ת להצ"צ מלאכי ג, כ. ד"ה וזרחה, תרצ"ט.

שמש .. לעניים: תענית ח, סע"ב.

ששת .. עשוי: שו"ע אדה"ז או"ח סע"ז כא. וראה גם פרש"י עה"ת יתרו (כ, ט). ולהעיר אשר בסמ"ק סר"פ אין תיבת **כאילו**.

בשבוע א': כ"ה בדפוס ראשון דשו"ע אדה"ז. ובשאר דפוסים שו"ע אדה"ז שראיתי נדפס „בשבוע אחת" — ונלפע"ד שצ"ל „בשבוע אחד", וכ"ה בסמ"ק, טור וכו'.

עשוי (בששת הימים): עפ"ז — פעולה (ברוחניות) דשבת בששת הימים דלפניו. ועיין כתר ש"ט ד"ה ענין השבת (נט, ב).

להרחיב .. ועונג: ראה גטין נ, ב. ונאמר וקראת לשבת עונג. וראה פע"ח ש' השבת פכ"א.

בין בממונו .. לעשירים: סוכה מט, ב.

שראש השנה חל להיות בשבת: ראה גם לעיל אגרת יתקס, ובהנסמן בהערות שם.

וכן ראש השנה לדא"ח: ראה גם לעיל אגרת יתקפט, ובהנסמן בהערות שם.

נדפס ג"כ באג"ק שלו ח"א אגרת קי.

לקוטי לוי יצחק לשם: נתבאר בשיחת ש"פ בשלח שנה זו (ועוד). נדפס בספר „תורת מנחם —

תפארת לוי יצחק" ח"ב סימן צח (ע' קיז ואילך).

ששת .. מלאכתך: יתרו כ, ט. ואתחנן ה, יג.

ונאמר: ישע"י נח, יג.

וכהציווי להלך אחר מדותיו שמהם: וצדקתך אלקים עד מרום גוי
ומתהומות הארץ גוי,

וגדולה צדקה (ובפרט במעלה העליונה שבה – גמ"ח) שמקרבת את
הגאולה, גאולתנו עלי נאמר בשובה ונחת תושעון.

בכבוד ובברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

מצוי"ב השתתפותי, בל"נ.

י'תרפח

בי"ה, כ"ח שבט תשל"ג

ברוקלין

הרה"ח הו"ח אי"א נוי"נ בנשיק וכו'

מוה"ר אברהם שליט"א

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכ' כק"ש ובו בקשת ברכה פ"נ מיום ד' בשלח,

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

כהציווי .. מדותיו: סוטה יד, א.

וצדקתך .. הארץ: תהלים עא, יט"ב.

וגדולה צדקה: ב"ב י, א.

במעלה העליונה: שו"ע יו"ד סרמ"ט ס"ו.

בשובה ונחת: ראה ירוש' תענית פ"א סוף ה"א: שבת כו' ואומר בשובה כו'.

ובויק"ר רפ"ג: שאין ישראל נגאלין אלא בזכות שבת שנאמר בשובה כו'. וראה המשך
וככה בסופו.

תהלים עא: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

עלי' נאמר: ישעי' ל, טו.

י'תרפח

מצילום האגרת, שנדפס ב"כפר חב"ד" גליון 1015 ע' 24.

מוה"ר אברהם: איגר, אדמו"ר מלובלין.

קכג כ"ק אדמו"ר זי"ע

ויה"ר שמתוך בריאות הנכונה יבש"ט בטוב הנראה והנגלה וע"ד
הפצת מעינות דא"ח חוצה במיוחד.

בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

י'תרפט

ב"ה, כ"ח שבט, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ
מוה"ר גרונס שי' הכהן

שלום וברכה!

הנני בזה לאשר קבלת הספר **סנהדרי גדולה**, כרך ה', אשר זכה
והו"ל בתוספת מלא וכו'.

תורתם של ראשונים כמלאכים, אשר לאורם נחיי ונלך ועד לחיי יום
יום.

ועל פי פתגם חכמינו ז"ל שמא מלתא הוא, יהי רצון אשר כל מי
שיכול להשפיע בסביבתו בדיבור או על ידי הפצת תורתנו אמת,
ינצל השפעה זו ככל האפשר, מתאים למשי"נ יורו משפטיך ליעקב ותורתך
לישראל ובאופן המבואר בתנא דבי אליהו רבא בנוגע לסנהדרי גדולה
שעליהם "לילך ולקשור חבלים של ברזל במתניהם ולחגבי בגדיהם
למעלה מארכובותיהן ויחזרו בכל עיירות ישראל כו' וילמדו את ישראל
כו' כדי שיתגדל ויתקדש שמו של הקב"ה בעולמות כולן שברא מסוף
העולם ועד סופו" (שם פי י"א).

בכבוד ובברכה.

מ. שניאורסאהן

י'תרפט

מוה"ר גרונס הכהן: לזבניק, ברוקלין.

הספר סנהדרי גדולה: אוסף תורתן של ראשונים למסכת סנהדרין.

ראשונים כמלאכים: ראה שבת קיב, ב. וראה לקו"ש חט"ז ע' 281 הערה 14. וש"נ.

פתגם חכמינו ז"ל: ראה יומא לח, ב. שם פג, ב. וראה בארוכה לעיל ח"א אגרת קנד. וש"נ.

למש"נ: ברכה לג, י.

בתנא דבי אליהו רבא: וראה לקו"ש חט"ז ע' 378. חט"ז ע' 213. וש"נ.

קכד

אגרות-קודש (י'תרצ"י-תרצ"א)

י'תרצ

ב"ה, כ"ח שבט תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה שמעון שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות מצב זוגי תי',

השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה
כשורה ובקל.

— ידועה הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע שעד
שתכנס לחודש החמישי לא תפרסם עד"ז.

בברכת הצלחה רבה בהפצת היהדות ובפרט בתוככי העולים
החדשים משם שיחיו.

י'תרצא

[כ"ח שבט, ה'תשל"ג]

תמיד כל הימים (גם לאחר שיתברכו).

והחלטה ע"ז — תמשיך ברכות השם להני"ל.

אזכיר עה"צ לכהני"ל.

י'תרצ

מו"ה שמעון: רוזנברג, עפולה.

הוראת כ"ק מו"ח אדמו"ר: ראה גם לעיל חכ"ה אגרת ט'תעג, ובהנסמן בהערות שם.

י'תרצא

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"ח שבט ה'תשל"ג, אודות זוג שקיבלו על עצמו שמירת
טהרת המשפחה ומבקשים ברכה להפקד בזחור"ק.

י'תרצב

[שבט, ה'תשל"ג]

יש ענין ללכת להבדק אצל רופא אם צריך איזה טיפול.

י'תרצג

ב"ה, ערב ראש חודש אדר א', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

למערכת "קובץ חנה"
תלמוד תורה ליובאוויטש
פאריז

שלום וברכה!

בנועם הנני לאשר קבלת הקובץ מס' 7 (דחודש שבט), ות"ח על
שימת לבם לשלחו לי.

וכיון שהכל בהשגחה פרטית והקובץ נתקבל אחר ש"ק מברכים
חודש אדר א', כאן המקום להעיר על הלימוד שיש ללמוד מענין דעיבור
השנה בהנוגע לפועל בחיי היום-יום.

כידוע, ענין עיבור השנה הוא, כי אנו מונים ללבנה ושנת הלבנה
חסרה לגבי שנת החמה, ויש למלאות את החסר כדי שיחולו המועדים
בתקופתם — פסח בחודש האביב, וסוכות בזמן האסיף וכו' — שלכן
ממלאים את החסרון שבשנת הלבנה כלפי שנת החמה על ידי הוספת

י'תרצב

נדפסה ב"מקדש מלך" ח"ג ע' נה.
טיפולי: להפקד בזחור"ק.

י'תרצג

נדפסה ב"היכל מנחם" ח"ב ע' קלו ואילך.
שהכל בהשגחה פרטית: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סימן קעט ואילך.
וש"נ.

כידוע: ראה גם לקמן אגרות יתרו (ובהערות שם). יתשן.
ענין עיבור השנה הוא: ראה רמב"ם הל' קידוש החודש פ"א ה"ב. פ"ד ה"א-ב. וראה שם פ"ו
ה"ד. פ"י ה"א. ובמפרשים שם. לקו"ש ח"ב ע' 217 ואילך, ובהנסמן בהערות שם.
שיחולו המועדים בתקופתם: תשא לד, כב (ובסנהדרין יג, א). ראה טז, א (ובפרש"י שם. ר"ה
כא, א. סנהדרין שם, ב).

חודש מפעם לפעם בשנת העיבור, שעל ידי כך לא רק ממלאים את החסר אלא עוד בהוספה.

וההוראה והלימוד מזה הוא גם כן בכפלים: (א) שתמיד אפשר ומוכרח לתקן את החסר בעבר, (ב) ולא די בזה, אלא יש עוד להוסיף בתור „דמי קדימה“ על להבא.

ובודאי כל מי שמתבונן ועושה חשבון צדק בנפשו מהעבר, ימצא שאף אם העבר יש בו בכלל כדי להניח את הדעת, אבל ביגיעה קצת יותר – בודאי שאפשר הי' להשיג יותר, ואין צריך לומר אם משום איזו סיבה שתהי' לא הי' כדבעי כל צרכו. אבל אין להתיאש ולומר העבר כבר עבר ואיננו וחבל על דאבדין ודי בזה, אלא צריך להשתדל ולמלא את החסר ולא עוד אלא בהוספה בתור „דמי קדימה“ על להבא, והנמשל מובן.

ויהי רצון שכא"א יעשה התלוי בו ובה למלא „פגימת הלבנה“ שלא יהי' בה שום מיעוט, ואדרבה, כנ"ל. והבטיחונו חכמינו ז"ל אין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה להצלחה בכל האמור ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

י'תרצד

ב"ה, מוצאי שבת, ב' דר"ח אדר ראשון
שנה השביעית, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתבים וכו'

מוצאי שבת: ראה טושו"ע או"ח ס"ש שבמוצ"ש מלווין את (היינו שנמצאין עם) השבת.

אדר ראשון: ע"ד הקבלה – ראה לקוטי לוי יצחק למג"א (צט, א).

למלא „פגימת הלבנה“: ע"פ נוסח קידוש לבנה.
והבטיחונו חכמינו ז"ל: ראה זח"ב קסב, רע"ב.

י'תרצד

כללי פרטי. נדפסה בלקו"ש חי"א ע' 310, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

כ"ק אדמו"ר זי"ע קכז

כבר נדבר כמה פעמים במשך השנה ע"ד נקודה המיוחדת של שנה זו — שתוכנה וכמה מעניני קשורים ביום השבת:

כל השנה כולה — שנה השביעית — עלי נאמר שבת שבתון יהי לארץ שבת להוי,

ראש השנה, שבו נידונים ונקבעים מאורעות כל ימי השנה — חל להיות בשבת,

ר"ה לדא"ח אשר הנחילנו אבותינו הק' וצוקלה"ה נייע זי"ע והיא היא תורת הבעש"ט ז"ל — יט כסלו — חל להיות בשבת,

יום הסתלקות של נשיא דורנו — כ"ק מו"ח אדמו"ר — יו"ד שבט — חל להיות בשבת,

ובהיותה שנה מעוברת — הרי ראש ותחלת חדש העבור — חל להיות בשבת.

והנה ענין העיבור בכללותו — שעל ידו משלימים את החסר

כבר נדבר: ראה ג"כ המכתבים לר"ה ודוא"ו בתשרי, תשל"ג.
עלי נאמר .. שבת להוי: בהר כה, ד. ובפרש"י (שם, ב) כשם שנאמר בשבת בראשית. וראה טעהמ"צ להאריז"ל פ' בהר ובמקומות המקבילים.
יהי לארץ: כנס"י (ראה כתבי האריז"ל שם) מקור נש"י (תו"א בתחלתו; ס"פ שמות ועוד). וראה תורת הבעש"ט עה"פ כי תהיו אתם ארץ חפץ (היום יום, יז אייר).
נידונים ונקבעים: כיחס הראש לכל האברים. וראה לקו"ת ד"ה והי גוי בשופר גדול.
ר"ה .. ז"ל: מכתב כ"ק אדני"ע (מבוא לקונטרס ומעין ע' יז).
יום הסתלקות: ראה אגה"ק סי' כח: מתגלה ומאיר כו' בעת פטירתו כו' ופועל ישועות בקרב הארץ. וראה סידור סד"ה אתה הצבת וסד"ה עד הגל.
ותחלת חדש: משא"כ אי דרי"ח שהוא למי"ד דחדש שלפניו (טוש"ע או"ח סתכ"ז). שו"ע אדה"ז או"ח סני"ה סעי' יג).

חדש העבור: אדר ראשון: רש"י ותוס' ר"ה (יט, ב). ירושי מגילה (פ"א, ה"ה). הובא בתוסי' שם). שו"ע או"ח סני"ה ס"י (וצע"ג שלא הביאו אדה"ז בשולחן שם. ויתרה

המכתבים לר"ה: לעיל חכ"ז אגרת יתעצ. לעיל אגרת יתקס, ובהנסמן בהערות שם. וראה ג"כ בשיחת ש"פ יתרו, מבה"ח אד"ר שנה זו («שיחות קודש» תשל"ג ח"א ע' 330 ואילך).

לקו"ת: דרושים לר"ה נח, א"ב.

מכתב: נדפס ג"כ באג"ק שלו ח"א אגרת קי.

סידור: דרושי ל"ג בעומר.

וצע"ג: ראה גם לעיל חכ"ד אגרת טרפד (ע' רצו, בשוה"ג). תורת מנחם — התועדויות תשמ"ו

ח"ב ע' 549.

והנה ענין: ראה גם אגרת הקודמת, ובהנסמן בהערות שם.

(במספר הימים — ביחס לשנת החמה) במשך שנים שעברו וגם מוסיפים כמה ימים על ימי שנת החמה.

ענין יום השבת הוא — מנוחה ועונג וכמשי"נ וקראת לשבת עונג וכל פעולות האדם בו ועניניו ה"ה מתוך עונג ובאופן דעונג.

ויה"ר שכהנ"ל יעורר את כאו"א, בתוככי כלל ישראל, ועד שיצליח למלאות את כל החסר במשך כל ימי חייו ולהשלימו ולהוסיף עליו, הולך והוסיף ואור

וע"פ הציווי להלך אחר מדותיו של הקב"ה שמהם: וצדקתך אלקים עד מרום גוי ומתהומות הארץ גוי,

להאיר בעניני מרום (תומ"צ) ובעניני תהום (עוה"ז) הגשמי והחומרי ממש שאין תחתון למטה ממנו),

ולעשות כ"ז מתוך מנוחה ועונג אמיתיים,

מזו שבסעיף יב בשולחנו השמיט התיבות **ושנת העיבור בת יג חודש**. ואולי רצה להביאם בס"י תכ"ח או תרפ"ה, תרצ"ז. וראה סרפ"ד סו"ס יג שכ' „כמ"ש בס' תכ"ח". ואכ"מ).

וגם מוסיפים: ואפילו בשנת ג' למחזור (וכיו"ב) — הרי באדר (שאו מעברים) חסר רק כז יום לערך (ראה רמב"ם הל' קדה"ח פ"ו, הי"א וה"ד). ולהעיר מטעם הוספת חודש העיבור בשנות גו"ח אדז"ט למחזור — ראה מפרש להרמב"ם (קדה"ח פ"א הי"ב). ובשו"ת אור המאיר (להרה"ג שפירא. לובלין) סי"ג שזהו מתאים לתקופת ר' אדא, שהיא העיקר.

השבת .. מנוחה: ראה כתר ש"ט ד"ה ענין השבת (נט, ב) בבי' באה שבת באה מנוחה (רש"י מגילה ט, א בשם מדרש חכמים) ורזא דשבת כו' (זח"ב קלה, א ושם).

וקראת לשבת: ישעי' (נח, יג) וממשיך אז תתענג גוי. וראה פ"ח שער השבת פכ"א. לקו"א להה"מ ד"ה בשעה כו' אנכי (כח, ד). אוה"ת להצ"צ בראשית ד"ה ויכולו השמים.

וכל פעולות .. מתוך עונג: ראה שו"ע אדה"ז סש"ו סוסכ"א: ואין לך עונג גדול מזה. וה"ז במשך כל המעלי"ע. (וצע"ק שלא הזכירו כלל ברי"ס רמ"ב). וראה ד"ה למען דעת, תר"ץ.

ובאופן דעונג: ראה גטין נו, ב.

הציווי .. מדותיו: סוטה יד, א.

וצדקתך .. הארץ: תהלים עא, יט"ב.

עוה"ז .. ממנו: ראה תניא רפ"ו.

וראה ד"ה .. תר"ץ: סה"מ קונטרסים ח"א ע' 164 ואילך.
תהלים עא: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמ"ר.

קכט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

עדי נזכה בקרוב ממש לגאולה האמיתית והשלימה עליי נאמר:
בשובה ונחת תושעון.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

* * *

מאשר הנני קבלת המכתבים, וז"ע — כרך הי"ד. ואין גומרין עליו
(וקודמיו) את ההלל וכו'. ורק אחת להעיר — שהדיוק (באיכות) בשלימות
שלו — הוא שעכב **וביותר** ההו"ל דשלאחריו (כמות ואיכות — וגם איכות
דכל יד כרכים שהו"ל כבר, כמובן). ופשוט שלא לדרשא קאתינא וכו'.

— ע"פ הדיוק לסיים בדבר טוב — כדאי הי' להעתיק „ובהבטחות
נאמר כו"י (ע' תשנה) — לסוף הערך. ואת"ל — בלאה"כ **שם** מקומו
ובכותרת ח"ר **לעת"ל** (ובתיבת נח).

— ולהעיר מפ"י הראגוצובי בזה. ועייג"כ צ"צ לתילים צב, א.

הפ"י יקראו, בל"י, עה"צ.

בברכה להצלחה רבה בעבוה"ק בערכי התלמוד ומתוך בריאות,

* * *

מאשר הנני קבלת המכתב ממוצש"ק וארא וכן הפ"י ליום ההילולא
שיקרא עה"צ הק'.

בשובה ונחת: ראה ירוש' תענית פ"א סוף ה"א: שבת כו' ואומר בשובה כו'.
ובויק"ר רפ"ג: שאין ישראל נגאלין אלא בזכות שבת שנאמר בשובה כו'. וראה המשך
וככה בסופו.

עליי נאמר: **ישעי' ל, טו.**
מאשר .. ומתוך בריאות: קטע זה למוהרש"י זי"ן. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יתקצה,
ובהנסמן בהערות שם.
כרך הי"ד: **של האנציקלופדיא התלמודית.**
להעיר: **ראה גם לעיל חכ"ז אגרת י"ב, ובהנסמן בהערות שם.**
לסיים בדבר טוב: **ראה ברכות לא, א. רש"י סוף איכה. תוס' סוף נדה. ועוד.**
כדאי הי' להעתיק: **במקום סיום הכרך (ערך חיה, ח"י רעה) „באיסור טרפה, ע"ע דרוסה".**
ובהבטחות נאמר: **והשבתי חיה רעה מן הארץ.**
מאשר .. בחוריים?: **קטע זה למר"ה רפאל נחמן הכהן. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ה אגרת**
ט'תקנ (ע' רלב), ובהנסמן בהערות שם.

ההמשך ד"תפארת בחורים!"

* * *

מאשר הנני קבלת הספר „יקאטרונסלאב“, ות"ח ת"ח. ומצויב
להוצאות המשלוח וכו'.

יציאת בנו ש"י לחו"ל — אין נראית לי. וק"ל.
בכבוד ובברכה.

* * *

בברכת הצלחה מיוחדת בעריכת המפתחות וכו'.

* * *

בוודאי יש „פעולה נמשכת“ בקשר עם הכינוס.

* * *

במענה לשאלתה — תמשיך אצל הרופא שיש לה אימון יותר בו.

י'תרצה

בי"ה, ג' אדר תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת ... ת"י

ברכה ושלוש!

במענה על הודעתה אודות מצבה,

השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זח"ק בעתה ובזמנה
כשורה ובקל.

מאשר .. ובברכה: קטע זה למו"ה צבי הרכבי — נדפס ב„מקדש מלך“ ח"ג ע' רכז ואילך.

הספר „יקאטרונסלאב“: הקהלה היהודית מהיווסדה ועד היום.

בברכת .. וכו': קטע זה למו"ה יהושע מונדשיין. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת

י'קט (ע' קט), ובהנמנן בהערות שם. נדפס ב„התקשרות“ גליון נה ע' 13.

המפתחות: ללקוטי לוי יצחק.

בוודאי .. הכינוס: נדפס ב„התקשרות“ גליון קמ ע' 13.

הכינוס: צאצאי אדה"ז — ראה לעיל אגרת י'תרט, ובהנמנן בהערות שם.

במענה .. בו: נדפסה ב„היכל מנחם“ ח"ג ע' קלח. וראה לעיל אגרת י'תקפג, ובהנמנן שם.

כ"ק אדמו"ר זי"ע קלא

לכתבה ע"ד מצב רוחה — הטוב ביותר להסיח דעת מזה ככל האפשרי. ולהקל היסח הדעת — להיות עסוקה ככל האפשרי.
בברכה לשמחה ולבשוי"ט.

י'תרצו

בי"ה, ג' אדר א', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר אליהו שי' ארנבורג

שלום וברכה!

Подтверждаю получение В. письма от 26/1/73.

Дай Б. чтобы всё в чем В. пишете устроилось как можно лучше.

Судя по В. письму, то само собою понятно, что для еврея хорошее устройство связано с поведением в ежедневной жизни согласно указаниям Б-а в Шулхон-Орухе. В особенности что В. ведь находитесь в стране которая называется всеми народами освященная земля".

В приложении к В. письму В. упоминаете молитву у Котэль Маарави. А эта остена", как В. выражаетесь, главным образом должна намоинать не о прошлом, но повлиять на настоящее и будущее, чтобы они соответствовали тому прошлому о котором напоминает стена.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבו מיום 26 ל 1 1973.

יתן השי"ת, שכל הדברים שכותב אודותם יסתדרו באופן היותר טוב.

לפי מכתבו, מובן מעצמו, שהסתדרות טובה של יהודי קשורה עם התנהגותו בחיי היום יום בהתאם להוראות השי"ת בשולחן ערוך, ובפרט כשנמצא בארץ שנקראת ע"י כל העמים בשם "ארץ הקודש".

בהוספה למכתבו מזכיר תפילה ליד הכותל המערבי. כותל זה, כפי שמתבטא, צריך לא רק להזכיר את העבר, אלא גם להשפיע על ההווה והעתיד, שהם יתאימו לאותו עבר שעליו מזכיר הכותל.

י'תרצ"ז

ב"ה, ה' אדר"ר תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת . . . תי'

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מיום כ"א שבט,

תעשה כמנהג **רובא דרובא** הנמצאים במצב דומה לשלה (אף שאין מדברים עד"ז):

תתקשר עם שדכן או שדכנית מומחה — שע"פ השמועה כמה וכמה נמצאים בירושלים — ותשתדל שיעשה בזה ככל הדרוש. והשם יצליחה. בברכה.

י'תרצ"ח

ב"ה, ז' אדר א', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

על מכתבו מיום ג' ד' אדר"ר, הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענותו (בנוגע לימוד מלאכת המילה וכו').

יפנה אל הרי"י שי' רסקין (בראש"ל"צ) ויאמר שעושה זה ע"פ הצעתי. בברכת כט"ס,

בנימין קליין

י'תרצ"ח

צילום האגרת, ב"התקשרות" גליון קצו ע' 13.

קלג

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תרצט

[י"ח אדר"ר, ה'תשל"ג]

כפי שהגיעוני ידיעות מאופן הנהלת נְעֶרְסִינְג האומ"ס — עיקר הריח מזה שגורעין ומפחיתים מעניני **רפואה** שהנמצאים שם **זקוקים** להם, מצמצמים **במאכל** שלהם, בחימום הבתים **וכיו"ב**, ושמעתי הנ"ל **מכו"ב**,

ומאז — איני מיעץ למי ששואלני — להכנס לעסק זה, כי כנראה הנסיון **יום יומי** גדול מנשוא (ומצרפים לזה "ההיתר" דאין שליח לדבר עבירה **והנפועל** הרי נעשה ע"י אחר וכו').

י'תש

ב"ה, כ' אדר א', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ד"ר ס. דרייפוס שי'
רח' בוסתנאי 11, ירושלים

שלום וברכה!

הנני בזה לאשר קבלת מכתבו מ"י אדר א'.

והשי"ת ימלא משאלות לבבו לטובה בכל הענינים שכותב.

ובנקודה הפנימית שירו רב נחת אמת, נחת יהודי-תורתי, מבנם נתנאל שי' שכותב אודותיו במכתבו.

ובפרט שזכו ונמצאים [בארץ ישראל] עלי' נאמר "תמיד עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה".

בכבוד ובברכה.

י'תרצט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מ"ח אדר"ר ה'תשל"ג.
דאין שליח לדבר עבירה: קידושין מב. ב. וש"נ.

י'תש

עלי' נאמר: **עקב יא, יב**.

נ.ב. במשרדנו אין כותבים צרפתית, ולכן ב[א] המענה בלה"ק, אבל יכול הוא גם להבא לכתוב אלי צרפתית, ויודיע באיזו שפה נוח לו יותר לקבל המענה, בלה"ק, אידיש או אנגלית.

בנוגע מה שכותב כ' בענין הנהגת בנו שי' והחומרות שמקבל עליו וההשפעה שיש מזה על היחסים שביניהם,

הנה בכלל בכל כיוצא בזה לא נכון לחוות דיעה בטרם שמוע טענות הצד השני. אבל גם קודם שמיעה זו רצוני להעיר נקודות אחדות שלדעתי חשובות הן:

(א) בודאי ידוע למר אשר חומרות שמקבל עליו איש הישראלי ונוהג בזה ג' פעמים ויותר, צריך שאלת רב האם צריכים היתר, ואם יש להתירם, וכו'.

(ב) כן בודאי ידוע למר אופי תקופתנו אשר היא רבת מבוכות בכלל, ובמיוחד בהשקפת עולמם של בני הנוער. וכן אשר עתה אין מחיצות חזקות מבדילות בין חוג לחוג. שלכן כל סייג וגדר הרי זה משובח, ובפרט שאי אפשר לדעת האם הם לאורך ימים. לפיכך דרושה זהירות מיוחדת וגישה מיוחדת לנהגתם, ולא תמיד אפשר להמבוגר, כולל גם ההורים (ואולי קשה עוד יותר להורים, שהרי הם נוגעים בדבר), לשער בדיוק התגובה מצד הנוער להגישה שלהם וההצעות. ולפעמים נגיעה או זיעזוע של "לבנה" אחת יכולה לזעזע את כל בנין השקפת עולמו של הנוער.

(ג) מזה מובן שבאם המדובר בקולא בהנהגת הנוער, על אחת כמה וכמה בקולות יתרות, שעל זה חל הציווי הוכח תוכיח וכו', הרי ממלאים בזה ציווי ה' ושליחותו. מה שאין כן כשהמדובר בחומרות.

(ד) מתכונת הנוער בתקופתנו שהוא מחפש חדשות, ובסגנון המקובל לאחרונה עד כדי "מרד בהממסד". ואם מרד זה מתבטא בענין של חומרא, הרי אף אם כדברי כ' במכתבו יש מזה תוצאות בלתי נעימות וכו', עם כל זה אינו דומה באם הביטוי הוא בכיוון ההפכי, לקולא וכו'.

(ה) כשהתנועה היא לחומרא, אף כשהוא נגד השקפת ההורים, בכל

ונוהג בזה ג' פעמים ויותר: ראה שר"ע אדה"ז או"ח הל' שבת סרמ"ט סי"ג. הל' פסח סת"ח סי"ז. וראה שער הכולל פמ"א אות ג.
הוכח תוכיח: קדושים יט, יז.

קלה כ"ק אדמו"ר זי"ע

זה יש בזה גם נקודת אחיזה המצמצמת את הניגוד, שהרי כבד את אביך ואת אמך מצוות עשה היא, וגם בה יש להחמיר. מה שאין כן כשהנטי היא לקולא.

כיון שיש למר נסיון גדול בשטח החינוך וכו', בודאי שהשורות המעטות בכמות, ובמיוחד בערך חשיבות הנושא, גם הן תספיקנה.

ויהי רצון, כחותם המכתב מעל"ד, שירו רב נחת מבנם זה ומכל יוצאי חלציהם שיחיו.

י'תשא

ב"ה, כ' אדר א', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אברהם ש"י אדן,
אלוף מפקד גייסות שריון

שלום וברכה!

הנני בזה לאשר קבלת מכתבו מחודש שבט, ובנועם קראתי בו שהשתתף בהתוועדות בכפר חב"ד והתרשמותו.

בודאי שמע מפתגם הבעל-שם-טוב שמכל דבר המתרחש בחיי האדם ובסביבתו יש ללמוד הוראה במילוי תפקידו של האדם עלי אדמות. ובתור איש צה"ל, ובמיוחד מפקד, למותר להדגיש לו שנקודה עיקרית בצבא היא שהמעשה דוקא הוא העיקר, ועד לאופן של קבלת עול, מבלי להתחשב עם שכלו הוא, וכשניתנת פקודה, הרי קודם כל הוא חייב למלא את הפקודה במעשה בפועל, ולאחר מכן, בשעת הפנאי יכול לבקש ביאור והסברה וכו'.

לכן תקותי גם בנוגע למה שכותב מר שהיתה לו חוי' מיוחדת ותחושת התעלות שגם זה יתורגם במעשה בפועל. וכיון שהוא אלוף ומפקד, זאת אומרת שיש לו השפעה על כמה וכמה בסביבתו, שאפילו

כבד .. אמך: יתרו כ, יב. ואתחנן ה, טז.

י'תשא

מפתגם הבעל-שם-טוב: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סרי"ג ואילך. וש"נ.
שנקודה עיקרית בצבא: ראה גם לעיל אגרת יתרמה, ובהנמסן בהערות שם.

אחד הוא ג"כ עולם מלא, הרי ביודעים ושלא ביודעים משמש הוא דוגמא ומופת לרבים. ויהי תפקידו בחיצוניות מה שיהי, הרי בפנימיות המטרה היא להביא הענינים בשלימותם, שלימות האדם בתור פרט, שלימות עמנו עם בני ישראל אשר הפרט הוא חלק ממנו ואין בכלל אלא מה שבפרט, ושלימות תורתנו היא יסוד וסוד קיום עמנו, שבזה תלוי גם, כסיום מר במכתבו, בטחון ישראל והתבססותו בארצו,

וכלשון הכתוב, כי ה' אלקיך מתהלך בקרב מחנך להצילך ולתת אויבך לפניך והי' מחנך קדוש.

ועל פי מאמר חכמינו ז"ל אין הקדוש ברוך הוא בא בטרונני עם בריותיו, הרי ברור שביחד עם התפקיד שהוא **מזכה** בו את האדם הוא נותן הכוחות להוציאו לפועל באופן הכי טוב. בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור.

י'תשב

ב"ה, כ' אדר א', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל התלמידים שי'
ואל התלמידות תחיינה
ביה"ס עקיבא, נאשוויל, טענ.

שלום וברכה!

בנועם קבלתי המכתבים שלכם, המאשרים קבלת ה"מעות חנוכה".
ובמיוחד נהניתי לקרוא החלטתכם הטובה להוסיף בתורה ובעבודה
ובגמילות חסדים. והרי יש הבטחה בכל דבר טוב: יגעת — ומצאת.

שאפילו אחד .. עולם מלא: סנהדרין לז, א (במשנה).
ואין בכלל אלא מה שבפרט: פסחים ו, ב. ובכ"מ.
וכלשון הכתוב: **תצא כג, טו**.
מאמר חכמינו ז"ל: **ע"ז ג, סע"א**.

י'תשב

ה"מעות חנוכה": ראה לעיל אגרת י'תריט.
יגעת — ומצאת: מגילה ו, ריש ע"ב.

קלז כ"ק אדמו"ר זי"ע

כיון שהכל בהשגחה פרטית, והמענה שלי נכתב בחודש העיבור
בשנת-עיבור זה, כאן המקום להעיר...
בברכה להצלחה בכל האמור ולבשורות טובות.

י'תשג

ב"ה, כ' אדר"ר תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת מ' ובהם בקשות ברכה פ"נ מיום י"א אדר"ר
ושלפניו,

ובעת רצון יקראו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נב"מ
זי"ע.

במענה לשאלתה — מובן שמכתביי לכאן נכון שתמשיך לכתוב
בסגנון וכו' שלה ולא דשל אחרים. והשם יצליחה שיהיו בתוכן טוב
תכה"י.

בברכה לבשו"ט,

מ. שניאורסאהן

י'תשד

[כ' אדר א', ה'תשל"ג]

(1) אינו דומה כלל, שהרי יכול לבוא ליום דהתועדות וכיו"ב.

כאן המקום להעיר: כדלעיל אגרת י'תרצג.

י'תשג

נדפסה ב"מקדש מלך" ח"ג ע' קפת.

י'תשד

מצילים כתי"ק, על גליון המכתב מ' אדר א' ה'תשל"ג.

אינו דומה כלל: אף שיש להמנע מלכוא למאנטרעאל לצורך סודי, אין להמנע מלכוא לנ"י.

שהרי...

(2) לא עניתיו לא שלילי וגם לא חיובי — כ"א דבר ברור שתלוי בהרגש שלו, וזהו המענה גם עתה. ומהו ההרגש שלו — עליו להחליט.

י'תשה

ב"ה, כ"ג אדר ראשון תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הו"ח אי"א נוי"מ צנמ"ס וכו'
שיי ...

שלום וברכה!

במענה למכתב כת"ר בקצרה מט"ז אד"ר, בו כותב ע"ד אפשריות בקשר למצב הרבנות באהקת"ו כו',

בטח ידבר (ויברר) בכל השייך לזה — אל זקני הרבנים אשר באהקת"ו, ובודאי אין צורך להדגשה לדכוותי דכת"ר שכוונתי לאלו הרבנים אשר בכל ענייני תומ"צ (כולל — רבנות) — הראו בעבר בפועל, שרק מורא שמים עליהם,

ואין עליהם לא מורא ממשלה ולא מורה שר ולא מורה מפלגה ולא המורא פן יחסר לחמו או כבודו.

בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

לאחרי בקשת הסליחה כדרוש וכו': נצטערתי וכו' להעובדא אשר גם כת"ר נצטרף לאלה שנטשו את המערכה של מלחמת הקיום היהודי של הנוער דבני"י אשר בארצה"ב (עניי עירך ופקו"נ),

שבאם המקיים נפש אחת כו' עאכו"כ כו"כ נפשות. ופשיטא שאינה

י'תשה

מצילום האגרת. נדפסה ב"התקשרות" גליון קד ע' 11.

נצטערתי: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת י"ש, ובהנמקן בהערות שם.

עניי עירך: ראה ב"מ ע"א, רע"א. רמב"ם הל' מתנות עניים פ"ז הי"ג. טושר"ע חו"מ רסצ"ז. שו"ע

אדה"ז ריש הל' הלואה.

המקיים נפש אחת: סנהדרין לו, א (במשנה).

קלט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

דומה כלל וכלל ההשפעה בריחוק מקום. — ואף שלכאורה הרי אמחז"ל שאין צועקים על העבר — פשוט שבנדו"ז ובנוגע ליום המחר — אין זה עבר, כ"א עתיד ו"רשות לכל אדם נתונה אם רצה כו' ואין מי שיעכב בידו כו'".

נתעכב מכתבי זה, כי נתלבטתי רבות האם לכתוב הוספה זו, אבל באתי לידי החלטה שעכ"פ בקיצור נמרץ — מוכרחני לכתוב, כי אסורה השתיקה בכגון דא. וכנ"ל — אתו הסליחה.

י'תשו

[כ"ג אדר א', ה'תשל"ג]

— עפ"ז יכול דינגען זיך בהנוגע לכסף כפי האפשרי —
אבל, מובן, שצריך לגמור השידוך בשטומו"צ.
אזכיר עה"צ.

י'תשז

ב"ה, כ"ד אדר א', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

צו אלע אַנטיילנעמער אין דער יערלעכער מסיבה פון די
„נציבי הישיבה" תומכי תמימים ליובאוויטש אין
מאָנטרעאַל
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

עס האָט מיר געפרייט צו באַקומען די ידיעה, אַז די יערלעכע מסיבה

אמחז"ל: ראה ברכות נד, א. רמב"ם הל' ברכות פ"י הכ"ב. טוש"ע או"ח סר"ל ס"א.
רשות ... בידו: רמב"ם הל' תשובה ריש פ"ה.

י'תשו

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"ג אדר א' ה'תשל"ג.
עפ"ז: שכל הענינים (בענין השידוך) כבר סודרו, ורק נשאר ספק בענין הכסף.

י'תשז

נדפסה בלקו"ש חכ"א ע' 479.

איז באשטימט געווארן אויף ט' אדר שני, דער היסטארישער טאָג ווען
כ"ק מו"ח אדמו"ר איז אָנגעקומען אין אַמעריקא מיט 33 יאָר צוריק.

ווי באַקאַנט, האָט דער רבי דער שווער, תיכף ביים אָנקומען,
דערקלערט, אַז ניט צוליב זיך איז ער געקומען, נאָר אַז די השגחה עליונה
האָט אים געבראַכט צו באַטרעטן די אַמעריקאַנער ערד, "כדי, בעזר
השייט, צו מאַכן אַמעריקא פאַר אַ מקום תורה ביראת שמים, ברוח
תומכי-תמימים ליובאַוויטש".

נאָך די אַלע יאָרן וועלכע זיינען דורכגעמאַכט געוואָרן זינט יענעם
טאָג, איז זיכער פאַסנד צו מאַכן אַ חשבון, וואָס ס'איז אויפגעטאָן
געוואָרן. און זיכער איז דאָ פון וואָס צו זיין צופרידן.

אַבער צוזאַמען דערמיט, אַרומקוקנדיג וואָס עס טוט זיך אַרום זיך,
און וויפל אידישע קינדער און יוגנטלעכע בלאַנדזשן נאָך אַרום אין דער
פינצטער, וואָרטנדיג אַז אימיצער זאָל צו זיי אויסשטרעקן אַ האַנט און
אַרויספירן פון דער פינצטערניש צו דער ליכטיקייט פון תורה ומצוות,
שאַפט זיך דער פאַרדריסלעכער געפיל, אַז ניט קוקנדיג אויף אַלע
דערגרייכונגען, האָט מען דאָך געקענט אויפטאָן נאָך מער. און דאָ קען
איינפאַלן אַ פסולער געדאַנק: "וואָס געווען איז געווען, פאַרפאַלן. לאַמיר
יעדנפאַלס להבא זען, אַז יעדער טאָג זאָל אויפטאָן דאָס זייניגע".

איז אַבער באַ אידן ניטאָ אַזאָ זאָך ווי "פאַרפאַלן". און דאָס
דערמאָנט אונז ספּעציעל דער (היינטיגער) **עיבור-יאָר**, בפרט אַז מיר
געפינען זיך אין דעם עיבור-חודש.

דער ענין פון דעם עיבור-יאָר איז צו **ממלא זיין דעם חסרון** פון דעם
לבנה-יאָר (דער יסוד פון אונזער לוח) לגבי דעם זון-יאָר, כדי אונזערע
ימים טובים זאָלן אויספאַלן אין זייער ריכטיגער צייט (פסח אין פּרילינג,
וכו'). אַבער אין דעם איז אויך דאָ די אָנווייזונג, אַז אַ איד דאַרף ממלא
זיין דאָס וואָס ער האָט פאַרפעלט אין דער פאַרגאַנגענער צייט.

נאָכמער, פונקט ווי אין פאַל פונם עיבור-יאָר, ווען עס קומט צו אַ

ווי באַקאַנט: **סה"ש קיין הי"ש"ת ע' 5.**

כדי... ליובאַוויטש: **סה"ש שם ע' 20.**

בא אידן ניטאָ: **ראה גם סה"ש הי"ש"א ע' 115.** "היום יום" יד אייר, פסח שני.

דער ענין: **ראה גם לעיל אגרת יתרוצג, ובהנמקן בהערות שם.**

קמא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

גאנצער חודש, איז דאָס ניט נאָר ממלא דעם חסרון פון די פריערדיגע יאָרן, נאָך אויך מיט אַ הוספה אויפן חשבון פון די קומענדיגע יאָרן, אַזוי דאָרף אַ איד באַמיען זיך ניט נאָר ממלא צו זיין וואָס ער האָט פאַרפעלט – ניט וויכטיג וואָס די סיבות זיינען געווען און ווי באַרעכטיגט זיי זיינען געווען, נאָר מיט אַ צוגאָב אַלס אַן „אדערויף“ אויף דער צוקונפט.

איך וויל האָפן, און בין זיכער, אַז דער אַפרוף פון אַלע אַנטיילנעמער, בפרט פון די געערטע נציבים און עסקנים, שיחיו, וועט הייַאָר זיין אַ ספעציעל וואַרעמער, כדי צוזאַמען מיט דער ישיבה קענען דורכפירן בפועל ממש די הוראה פונם עיבור־יאָר, ווי אויבנדערמאָנט.

זייט אַלע באַגריסט, און געבענטשט פון השם יתברך מיט גרויס הצלחה, סיי אין דער אונטערנעמונג און סיי בכלל, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

י'תשח

[כ"ד אדר א', ה'תשל"ג]

כהוראת רב מורה הוראה בפועל. ועוד ועיקר – חוב הכי קדוש לע"נ אביהם ז"ל – הנהגת כל יוצאי חלציו שיי ע"פ רצון התוה"מ – כמבואר בשו"ע.

י'תשט

[כ"ו אדר א', ה'תשל"ג]

פי שקלים, פי זכור, בפורים שחרית, ופי' החודש.

י'תשח

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב, בשאלה אם להעביר עצמות האב לא"י.

י'תשט

מצילום כתי"ק (נדפס ב„כפר חב"ד" גליון 945 ע' 29), על גליון מכתב הסופר מו"ה ישעי' הכהן מאטלין, מיום כ"ו אדר ה'תשל"ג, באיזה פרשיות לקרוא בביהכ"נ ליובאוויטש שליובאוויטש בס"ת של משיח.

י'תשי

[כ"ו אדר א', ה'תשל"ג]

שלא לעכב המענה מטלפנים: השקו"ט בכהנ"ל באחרונים — ידועה וגדלה, ובפרט לאחרונה (בקשר עם המצב באהקת"ו).
בנוגע לפס"ד בפועל — שייך לאגוה"ר וכיו"ב.

י'תשיא

ב"ה, כ"ח אדר ראשון תשל"ג

ברוקלין

הרה"ח אי"א נו"נ כו'

מו"ה יוסף שמחה שי

שלום וברכה!

מאשרים קבלת מכתבו מכ"ג אדר"ר והמצו"ב, ובהתאם להוראות כ"ק אדמו"ר שליט"א הננו להעיר כדלהלן:

- (1) פשוט שצ"ל הגה"ה טובה שם על אתר בנוגע: (1) התוכן והוא עיקר מוכרח. וכן (2) בנוגע לסגנון וכיו"ב.
- (2) כיון שמתעכב — יו"ל שלא בביהד"פ דכחב"ד.
- (3) השם כמו כאן אבל בהדגשה „הכולל כפר חב"ד ונחלת הר חב"ד".
- (4) באם לא יתעכב עי"ז — יבררו ויצרפו גם הכולל תו"א.

י'תשי

מצילום כתי"ק, על גליון שאלת מו"ה יצחק אייזיק הלוי טירנויער, מיום כ"ז אדר א' ה'תשל"ג, אם יש חשש ניוול המת ע"י שהרופאים יתחבו מחט — לאחר המיתה ל"ע — בכבוד של ילד שחולה במחלה אנושה בכדי להיוודע שורש מחלתו, ועי"ז לרפא עוד ילד שגם הוא חולה במחלה זו אך מצבו אינו אנוש כ"כ.

י'תשיא

נדפסה ב„מקדש מלך" ח"ד ע' שלא.

מו"ה יוסף שמחה: גינזבורג, כפר חב"ד.

פשוט שצ"ל: הקובץ פלפולא דאורייתא שע"י חברי הכולל בארה"ק.

תו"א: תורת אמת, בירושלים עה"ק.

קמג

כ"ק אדמו"ר זי"ע

5) בנוגע להחערות הוא כנ"ל, ועיקר — מוכרחת הגהה קפדנית על אתר ושיהיו אחראים הן בנוגע לנגלה והן בנוגע לחסידות. וק"ל.

בברכת כט"ס,

ש.מ. סימפסון
מזכיר

י'תשיב

[שלחי חורף ה'תשל"ג]

להודיע ברור שכאן אין מגיהים היו"ל במק"א.
וכל האחריות היא על המו"ל שעל אתר. ופשוט שצ"ל ביקורת כדבעי של מומחים בשטח זה עכ"פ שנים (בנגלה, חסידות כו').
בשמי — לא ידפיסו רק זה שבאתי עה"ח — ולא ע"פ השמועה — או שעכ"פ ברור שהגהתי בעצמי.

י'תשיג

[ערש"ק פי ויקהל, מבה"ח וערי"ח אדר ב', ה'תשל"ג]

בל"נ למה לא פרש"י טעם הכפילות בר"פ: ויאמר גוי לעשות גוי ויאמר גוי לאמר (לכס) והשינוי שבין זל"ז אף שבי הציונים נאמרו באופן א' (כי תשא, תרומה).

י'תשיב

בהמשך לאגרת הקודמת.

י'תשיג

מצילום כתי"ק (שנדפס ב"כפר חב"ד" גליון 848 ע' 9), על גליון שאלת מו"ה יוסף וואלדמאן — איזה פירוש רש"י יפרש הרכי בהתוועדות ש"ק פ' ויקהל. מענה נוסף אליו לעיל — יתרתח. למה .. תרומה: ראה "שיחות קודש" תשל"ג ח"א ע' 354 ואילך. לקו"ש ח"א א' שיחה א' לפ' ויקהל (ע' 158 ואילך).
בר"פ: - בריש פרשתנו.

י'תשיד

ב"ה, ז' אדר תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

האברך מנחם מענדל זוסיל שי

שלום וברכה!

... בברכה ליום הולדתו — לשנת הצלחה בגו"ר,

מ. שניאורסאהן

במענה לשאלותיו: א) סדר בלימוד ותפלה וכו' — כעצת הרה"ח
וכו' וכו' הר"נ שי נעמאָנאָוו. ב) בנוגע לשידוך — כעצת ידידים יראי
שמים שעל אתר. ג) עבודת „ופרצת" — כהנהגתו עד עתה, בהתייעצות עם
הרב שמואל שי אַזימאָוו. וה' יצליחו.

י'תשטו

[גי אדר שני, ה'תשל"ג]

תקותי חזקה שמנצלת הכשרונות בס חוננה להפצת היהדות
האמיתית בסביבתה עתה והרי הצליחה בזה בחו"ל — ועתה גם זכות
אה"ק מסייעת.

י'תשטז

ב"ה, ד' אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת מלכה תח"י גורעוויטש
נחלת הר חב"ד

ברכה ושלום!

В ответ на В. письмо, в котором В. пишете о В. муже,
состоянии парносо и т. д.,

י'תשיד

מצילום האגרת.

מנחם מענדל זוסיל: לובעצקי.

י'תשטו

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מרת רחל ברג, מושב שדה משה, מג' אדר שני ה'תשל"ג.

Надеюсь, что со времени писания письма парносо
улучшилась, и дай Б. чтобы была как следует в полностью,
и потом использовать парносо на здоровые, хорошие и
תורה ענינים.

То что В. пишете относительно работы В. мужа в
области переводов, то во всяком случае это ведь не может
быть постоянным и достаточным источником парносо.

Относительно перевода "Умаен", то надеюсь что он
уже закончил этот перевод. Но как здесь говорилось,
перевод должен иметь также одобрение Иргун
Академаим, которые могут оценить реакцию своих
членов, в частности баалей-тшуво среди них. И в конце
концов ведь главное в этих переводах это для тех которые
не владеют, или совершенно не знают лошон-кодеш.

על הציון протчен פדיון В. בעת רצון.

Дай Б. чтобы у Вас были בשורות טובות Во всем выше-
писанном.

בברכה לימי פורים שמחים.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה שבו כתבת על בעלה, מצב הפרנסה וכו',
אקוה, שמזמן כתיבת המכתב השתפרה הפרנסה, ויתן השי"ת שתהי' כדבעי
בשלימות, ושתנוצל הפרנסה על ענינים בריאים וטובים ועניני תורה.
מה שכתבה אודות עבודת בעלה בשטח התירגום, הרי בכל אופן אין זה יכול
להיות מקור קבוע ומספיק לפרנסה.

לענין תרגום [קונטרס] "ומעין", אקוה שגמר את התרגום. אך כפי שדובר,
התרגום צריך לקבל את הסכמת "ארגון האקדמאים", שהם יכולים לשער את
התגובות של חברי הארגון, ובמיוחד בעלי התשובה שביניהם. בסופו של דבר הרי עיקר
תרגומים אלה הם עבור אלה שאין להם שליטה, או שאין יודעים כלל לשון קודש.

בעת רצון יקרא הפ"נ שלה על הציון.

יתן השי"ת שתבשר טוב בכל האמור לעיל.

י'חשטז

ארגון האקדמאים: דלעיל אגרת יתקצ, ובהנסמן בהערות שם.

קמו

אגרות-קודש (י'תשיז)

י'תשיז

בי"ה, ד' אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת ליבא מיכלא תח"י זיידע
כפר חב"ד

שלום וברכה!

Подтверждаю получение Ваших писем почтой и также через родственников живущих здесь, которые Вам намерное передали также мои ответы своевременно.

Дай Б. чтобы все В. пожелания к хорошему исполнились в ближайшем будущем, и чтобы с этих пор содержание В. писем было хорошие вести,

В особенности что теперь ведь אדר חודש month הצלחה וכל טוב для евреев во всех отношениях.

בברכה לימי פורים שמחים,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבי בדואר וגם על ידי קרובי הגרים כאן, שבטח מסרו
לה את תשובותיי בזמנם.
יתן השי"ת שכל משאלותי תתקיימנה לטובה בעתיד הקרוב, ומכאן והלאה
יהי תוכן מכתבי בשורות טובות.
ובפרט שכעת הוא חודש אדר, חודש הצלחה וכל טוב עבור בני ישראל בכל
המובנים.

י'תשיז

מרת ליבא מיכלא זיידע: אגרת נוספת אלי' - לקמן אגרת י'תתסה.

י'תשיח

בי"ה, ז' אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

צו די עסקנים און פריינט פון די בית רבקה שולעס —
בכלל, און צו די אַנטיילנעמער אין דער יערלעכער
מסיבה — בפרט
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

עס האָט מיר געפרייט צו באַקומען די ידיעה, אַז די יערלעכע מסיבה
קומט הייַאָר פֿאַר ראש-חודש ניסן ה'בע"ל.

ווי באַקאַנט, איז פֿאַראַן אַ ספּעציעלע באַדייטונג אינם אויסדרוק
„ראש" אין צוזאַמענהאַנג מיט ראש-חודש (און ראש-השנה). דער אינהאַלט
דערפון איז, אַז דאָס איז ניט פשוט דער „אַנהויב", נאָר דער „קאַפּ".
פונקט ווי דער קאַפּ קאַנצענטרירט אין זיך די לעבעדיקייט פונם גאַנצן
קערפער און דער נערוון-צענטער פון אַלע פעולות פונם גוף, אַזוי איז
ראש-חודש אין באַצוג צו אַלע טעג פונם חודש (און ראש-השנה אין באַצוג
צו אַלע טעג פונם יאָר).

דערפון קען מען פֿאַרשטיין די ספּעציעלע וויכטיקייט פון ראש-חודש
ניסן, וואָרום דער חודש ניסן איז דאָך דער חודש פון גאולה — די
באַפרייאונג פון אונזער פֿאָלק פון גלות מצרים, וואָס קומט צום העכסטן
אויסדרוק אין דעם יום-טוב פסח, זמן חירותנו.

די גאולה איז געווען אַ צוויי-פאַכיגע: גאולה אין גשמיות, דאָס
הייסט פשוט די באַפרייאונג פון קערפערלעכער שקלאַפּעריי, און גאולה

י'תשיח

מצילום האגרת.

ווי באַקאַנט: ראה גם לעיל אגרת יתקם, ובהנסמן בהערות שם. בנוגע לראש-חודש — ראה
גם לקרי'ת דרושי ר"ה שנסמן שם. עטרת ראש שם (ג, ב). המשך וככה תרל"ז (ע' קכח). ובכ"מ.
ניסן .. חודש פון גאולה: שמור' פט"י, יא. וראה גם לקמן אגרת יתשמא.
זמן חירותנו: בנוסח התפלה והקידוש דחה"פ. וראה לקו"ש חיי"ז ע' 71 ואילך.
די גאולה: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת ישסג (ע' שע-שעא).

אין רוחניות, די באַפרייאונג פון גייסטיגער פאַרשקלאַפונג, וואָס האָט זיך אָנגעהויבן נאָך אין מצרים (דורך דעם קרבן פסח וכו') און איז געקומען צום העכסטן אויסדרוק דורך קבלת התורה מסיני.

דערמיט ווערט אונטערגעשטראַכן דער אידישער תורה-באַגריף פון פרייהייט: ניט קוקנדיג וואָס מ'לעבט אין אַ וועלט וואו גשמיות און רוחניות ווערן באַטראַכט אַלס צוויי באַזונדערע וועלטן, קען אַ איד זיין פריי נאָר דאָן — ווען ער איז פריי אין ביידע געביטן צוזאַמען, סיי מאַטעריעל און סיי גייסטיג, מיט דער הדגשה אויף דער פרייהייט פון דער נשמה, צו פירן דעם טאָג-טעגלעכן לעבן אין פולן איינקלאַנג מיט דעם ג-טלעכען רצון, לויט דער תורה און מצוות וואָס ער האָט אונז געגעבן, וואָרום בלויז אַזאָ לעבן האָט אַ זין און אינהאַלט פאַר אַ אידן.

דער דאָזיגער באַגריף מוז איינגעפלאַנצט ווערן אין אונזערע קינדער פון דער פריסטער יוגנט, דורך אַ תורה-טרייען חינוך אין תורה-טרייע חינוך מוסדות. אָבער, פאַרשטייט זיך, אַז אויך די שטוב האָט אַ גאָר וויכטיגען אָרט אין דעם חינוך פון קינדער. און דאָס ברענגט אַרויס די ספּעציעלע וויכטיקייט פון דעם חינוך מוסד בית רבקה, וואו אידישע טעכטער ווערן צוגעגרייט צו פאַרנעמען זייער צענטראַלן אָרט אין דער אידישער היים אַלס **עקרת-הבית**, פון וועמען די גאַנצע פירונג פון דער שטוב, און עצם יסוד פון דער אידישער היים, איז אָפהענגיק אין גאָר אַ גרויסער מאָס.

עס איז דעריבער מיין בקשה און פעסטע האַפּטונג, אַז אַלע עסקנים און פריינט פון די דאָזיגע מוסדות פון חינוך הבנות על טהרת הקודש וועלן טאָן אַלץ וואָס עס איז פון זיי אָפהענגיק, אַז די יערלעכע אונטערנעמונג און אַלע פעולות פון בית רבקה אַ גאַנץ יאָר זאָלן זיין בהצלחה גדולה, און דער זכות זאָל ביישטיין אַלע עסקנים, פריינט און מיטהעלפער צו באַקומען דעם אויבערשטניס ברכות, פאַר זיך און זייערע בני בית שיחיו, אין אַלץ וואָס מ'נויטיגט זיך, בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

גאולה אין רוחניות: ראה ז"ח ר"פ יתרו. זח"ב מ, א. הנסמן בהערה שלאח"ז.

גאולה אין רוחניות .. דורך קבלת התורה: ראה אבות פ"ז מ"ב. וראה גם שמו"ר פמ"א, ז. ויק"ר פמ"ח, ג. זח"ב קיג, טע"ב ואילך. ז"ח צז, ב. ועוד.

עקרת הבית: ראה ב"ר פע"א, ב. זח"א קנד, א. אוה"ת ג"ך ח"ב ע' תתעא, ושם ע' תתנח ואילך.

קמט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תשיט

[ז' אדר שני, ה'תשל"ג]

כמובן למלאות בקשתם (וקודם שיקדמנו אחר. וק"ל). ובפרט שיתנה
שיספק כל הכמות לא בב"א. וק"ל.

י'תשכ

ב"ה, י' אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הנכבד והנעלה עוסק בצרכי ציבור
מר צבי ש"י איצקוביץ

שלום וברכה!

הנני לאשר קבלת מכתבו מיום כ"ז אדר א', ובינתיים קבלתי גם כן
ידיעה מידידינו המשותפים, אשר תוכן מכתבו שוב אינו מעשי.

ובכל אופן, כיון שנמצאים אנו בסמיכות לימי הפורים אנצל
הזדמנות זו לא רק לאשר קבלת מכתבו, אלא גם לאחל לו ולבני ביתו
שיחיו, בהתאם לחודש זה שנצטוונו להרבונת] בו בשמחה, שיתן להם ה'
סיבות אמתיות לשמחה אמיתית, כולל גם בפעולותיו לטובת הכלל והפרט
וגם בעניניהם הפרטיים, ובסגנון המגילה — אורה ושמחה וששון ויקר,
ולהמשיכם בכל ימות השנה.

בכבוד ובברכה.

י'תשיט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מר"ה ישראל לייבאוו, יו"ר צא"ח בארה"ק, מז' אד"ש ה'תשל"ג.
אגרות נוספות אליו, לעיל חכ"א אגרת חכד, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרות יתחסס. יתתעח.
בקשתם: של משרד הבטחון, לקנות 1500 זוגות תפילין.

י'תשכ

מר צבי איצקוביץ: אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת ט'תשפת, ובהנסמן בהערות שם.
שנצטוונו להרבונת בו בשמחה: תענית כט, סע"א. מג"א א"ח הל' מגילה סתרפ"ז טק"ה.
ובסגנון המגילה: אסתר ת, טז.

י'תשכא

בי"ה, י"ב אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

למר ומרת נתן דוד ודבורה שיחיו רבינוביץ

שלום וברכה!

הנני לאשר קבלת מכתבו מכ"ח אדר א', והנני מודה לו עבור הבשורה הטובה שעבר הבחינה בהצלחה. ויהי רצון שגם להבא יבשרו אך טוב.

ובפרט שנמצאים אנו בחודש אדר שנצטוינו בו להרבות בשמחה, ומכיון שאין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו הרי בודאי שהוא נותן ומזמין ענינים טובים לשמוח בהם, ובפרט שבשנה זו, שנת עיבור, יש לנו שני חדשי אדר, כלומר שגם ה"מרבין בשמחה" צריך להיות בכפליים. ולא עוד, אלא שכיון שהציווי בא מה' אלקים אמת, הרי המדובר הוא בשמחה אמיתית, בלי ענינים המבלבלים.

ובעמדנו לפני ערב פורים, שהוא היום-טוב של חודש אדר, למותר להדגיש שאחת הנקודות של פורים הוא ענין של קירוב הלבבות, שהוא אחד מטעמי מצוות משלוח מנות איש לרעהו, כמבואר בטעמי המצוות. ואין לך דבר המקרב לבבות בני ישראל איש לרעהו ולאביהם שבשמים כתורה ומצוות. ואם בכל השנה כולה שומה עלינו להפיץ היהדות ולבססה, על אחת כמה וכמה בימים אלו. ובודאי לדכוותי האריכות למותר.

ויהי רצון שיעשו האמור מתוך שמחה ומתוך הוספה בתורה ובמצוותי ובהתאם לדברי המגילה — ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, ודרשו חכמינו ז"ל אורה זו תורה וכו'.

בכבוד ובברכת ימי פורים שמחים ומאירים.

י'תשכא

שנצטוינו בו להרבות בשמחה: תענית כט, סע"א. מג"א או"ח הל' מגילה סתרפ"ו סק"ה.

שאי' .. בריותיו: ע"ז ג, סע"א.

מה' אלקים אמת: ירמ"י י, י.

ובעמדנו: ראה גם לקמן אגרת י'תשלז.

כמבואר בטעמי המצוות: ראה מנות הלוי (לר"ש אלקבץ) עה"פ אסתר ט, כז. של"ה שכט, ב.

מגילת סתרים עה"פ אסתר ט, יט.

לדברי המגילה: אסתר ה, טז.

ודרשו חכמינו ז"ל: מגילה טז, ב.

קנא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תשכב

בי"ה, י"ב אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר חיים שי' בר לב
וכל בני המשפחה שיחיו

בצער נודעתי על דבר פטירת אביו ע"ה. והנני משתתף בצערך ובאבל
המשפחה ושולח להם ברכת תנחומים בנוסח המסורתי המקודש –
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
ויהי רצון שמכאן ולהבא לא יוסיפו לדאבה עוד ואך טוב וחסד,
בטוב הנראה והנגלה, יהי מנת חלקם תמיד כל הימים,
ומתוך בריאות ומנוחת הנפש והגוף ינצל כשרונותיו בכל עת מצוא
לטובתם האמיתית של אחינו בני ישראל בארץ ישראל.
בכבוד ובברכה.

י'תשכג

[מברק לחג הפורים, ה'תשל"ג]

ימי הפורים שמחים והתוועדויות פעילות.
לחיים לחיים ולברכה,

מנחם שניאורסאהן

י'תשכד

[שושן פורים, ה'תשל"ג]

... במענה לשאלתו – כל אחד מקיים צדקה רוחנית על ידי הפצת
היהדות התורה ומצותי.

בברכה להסתדרות טובה כולל ועיקר שידוך טוב.

י'תשכב

מר חיים בר לב: אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יתקעב, ובהנסמן בהערות שם.
בנוסח המסורתי .. המקום ינחם: ראה לעיל חכ"ו אגרת טיטרפה, ובהנסמן בהערות שם.

י'תשכד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב משושן פורים ה'תשל"ג.

י'תשכ"ה

[לאחרי חג הפורים, ה'תשל"ג]

ות"ח על הבשוי"ט, בטח יעשו עד"ז גם במבצע שמורה וה' יצליח.

י'תשכ"ו

ב"ה, ט"ז אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.תלמידות כתה המסיימת של „בית רבקה”
דברוקלין, נ.י.
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלום!

במענה להודעתך על דבר סיומן חוק לימודיהן, יהי רצון שיהי בשעה טובה ומוצלחת להתקדמות נעלה יותר בלימודיהן והנהגתן כיאות לבנות ישראל הנושאות בגאון את התואר — בנות שרה רבקה רחל ולאה אשר בנו את בית ישראל.

כיון שבאים אנו מימי הפורים וקריאת המגילה, הרי אחד מהענינים ה„נזכרים ונעשים” דהימים ההם — נזכרים על מנת שיהיו נעשים גם בזמן הזה — כמודגש במגילת אסתר, הוא: **ישנו עם אחד** (לא רק אז ושם, כי אם בכל מקום וזמן, אף על פי שהוא) **מפוזר ומפורד בין העמים** (ואחדותם מתבטאת בזה ש) **דתיהם שונות מכל עם** (פירוש „דתיהם” לשון רבים — נימוסיהם, מנהגיהם והנהגתם בחיי היום-יום). וזהו השיך לכל בני ובנות ישראל בכלל,

וכמדובר בהתועדות פורים בנוגע לנשי ובנות ישראל בפרט, הרי אף

י'תשכ"ה

מצילום כתי"ק. נכתבה על דו"ח חלוקת משלוח מנות ע"י תלמידי ישיבת תות"ל מאריסטאון.

י'תשכ"ו

נזכרים ונעשים: **אסתר ט, כה.**רחל .. ישראל: **ע"פ רות ד, יא.**נזכרים .. נעשים גם בזמן הזה: **נחבאר בשיחת פורים („שיחות קודש” תשל"ג ח"א ע' 390).**ישנו עם אחד .. מכל עם: **אסתר ג, ה. בהבא להלן ראה גם לקמן אגרת י'תשל"ו.**וכמדובר בהתועדות פורים: **„שיחות קודש” שם ע' 422 ואילך.**

על פי שמאמר מרדכי אסתר עושה, וכל הנהגתה היתה על פי הוראות מרדכי, ראש הדור, בכל זה נקראה המגילה דוקא על שמה בלבד, מגילת אסתר, שזה מדגיש עוד הפעם שמעשה עיקר, והעשי' הרי היתה על ידי אסתר. וזהו גם כן מביאורי הענין שביקשה אסתר „כתבוני לדורות“, שכמובן לא לכבודה נתכוונה, אלא שממנה תלמדנה וכן תעשנה נשי ובנות ישראל בכל הדורות, ובאופן של מסירות נפש, כמו שהיא מסרה נפשה בעד עמה ובעד כל הקדוש לעמה.

יתן השי"ת שכל אחת ואחת מהן תלך מחיל אל חיל במעשה בפועל, בכל עניני יהדות, והשי"ת יברך את כל אחת ואחת מהן וימלא משאלות לבבן לטובה.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

י'תשכז

ב"ה, ט"ז אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אהרן ש"י כהן

שלום וברכה!

מכתבו מיום ח' אדר ב' הגיעני וכן הקודמים. ותודה רבה על שימת לבבו להביא לידיעתי המאורעות והאירועים אודותם כותב. ובודאי גם להבא יעשה כן ותודה מראש.

לגופו של ענין קשה להביע דעת לאמיתתו של דבר, כיון שמכל ענין

מאמר מרדכי אסתר עושה: אסתר ב, כ.
נקראה המגילה דוקא על שמה בלבד: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת יצה, ובהנסמן בהערות שם.
לקמן אגרת י'תשמב.
מעשה עיקר: אבות פ"א מ"ז.
כתבוני לדורות: מגילה ז, א. נתבאר בארוכה בלקו"ש חט"ז שיחה א' לפורים (ע' 352 ואילך).
תלך מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז או"ח סקנה" ס"א.
וש"נ.

י'תשכז

מר אהרן כהן: אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת י'תריז, ובהנסמן בהערות שם.

וענין הרי הנוגעים בדבר תיכף ומיד עושים עיסקה ומבצע וכו' ועד כדי חוסר כל בושה, ולדוגמא בענינים שכותב אשר דוקא הקובעים את קו הפעולה אינם בושים מלומר גלוי שמוכרחים להיכנס לעיסקה עמהם באם רוצים שיוותרו בענין גיוס בני הישיבות אזי יוותרו להם בענין מיהו יהודי – חרפה שלא היתה כמוה אפילו בהנהגתם של ד' וה' האישים האמורים, אף שכבר הכינו הבסיס להכחיש בתוקף בנוסח הידוע לא היו דברים מעולם, ובסגנון חכמינו ז"ל הטוען (א) לא לויתי (ב) לויתי ופרעתי (ג) אני הייתי המלוה ולי צריך לשלם ההלוואה.

כן מתחילה הכריזו שחוק השבות לכל פרטיו הוא הישג דתי נפלא, ואחרי כן הכריזו שמעולם לא היתה החלטה מהרבנות הראשית בזה וכו' ועד להצהרה האחרונה כאן ודוקא בעמוד ראשון של העתונות שמעולם לא נתקבלה ההחלטה על דבר גיוס בני הישיבות. ואין פוצה פה ומצפצף. וכמובן ממשיכים לעמוד בראש וראשונה בכל הפעולות ובעיקר כולל חלוקת הכספים והמשרות והכיבודים וכו'.

וכפי שאמרתי כמה פעמים אולי הלימוד זכות עליהם הוא שרואים שהנהגתם האמורה בכל בעי' העומדת על הפרק היא תמיד בכיוון אחד העלול לגרום ח"ו להירוס עם ישראל תורת ישראל וארץ ישראל ואף על פי כן איתן מושבם והם העומדים ראשונה וקובעים את הקו, וכל אלו שאומרים שלא יודו ולא יסכימו וכו' הרי כשבא הדבר לפועל מתחננים אצלם שיתנו גם להם חלק מהכיבודים וכו' ומבטיחים להם מקומם בראש הרשימה לבחירות הכנסת והמוסדות, אף יכריזו עליהם בפה מלא שהם הם המנהיגים האחראיים והמדריכים האמיתיים השומרים על דתנו וכו' וכו'. ואין להאריך בדבר המבהיל.

וכיון שעומדים אנו בין נס לנס, בין נס דפורים לנס דחג הפסח, יהי רצון שנזכה גם אנו לראות נסים בפועל בכל הענינים האמורים, אף דאכתי עבדי דאחשורוש אןן (מגילה יד, א).

בכבוד ובברכה אשר סוף סוף יתחיל לבשר בשורות טובות.

גיוס בני הישיבות: ראה גם "שיחות קודש" ה'תשל"ג ח"א ע' 451.

בענין מיהו יהודי: ראה לעיל חכ"ז אגרת י"ב, ובהנמקן בהערות שם.

ובסגנון חכמינו ז"ל: ראה כתובות פח, א (האומר לא לויתי כאומר לא פרעתי דמי).

החלטה מהרבנות הראשית: ראה לעיל שם אגרת י"רפב, ובהנמקן בהערות שם. לקמן אגרות

י'תשסז. י'תשצט.

קנה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תשכח

בי"ה, ט"ז אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח ווי"ח אי"א נכבד ונעלה איש המעלה
עוסק בצרכי ציבור הרב ברוך גרשון ס"ט נ"י
דק"ק מדריד יע"א

שלום וברכה!

הנני לאשר קבלת מכתבו עם המצו"ב חוברת פורים, ועתה נתקבלו
גם כן שני העתקים מן ההגדה של פסח. ותשואות חן לכת"ר בעד שימת
לבבו לשלחם לי.

ויהי רצון שיוסיף אומץ וילך מחיל אל חיל בהפצת היהדות החרדית
האמיתית, כיד ה' הטובה עליו.

התקוה שגם להבא ישלח הנה פרסומיו.

בטח היתה לו ביחד עם זוגי תחי' שמחת פורים כראוי, ויהי רצון
שיהי' הכנה לחג הפסח כשר ושמח.

בכבוד ובברכה.

י'תשכח

הרב ברוך גרשון ס"ט: אגרת נוספת אליו – לקמן אגרת י'תקכ.
וילך מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שר"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה ס"א.
וש"נ.

י'תשכט

ב"ה, י"ז אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר ברוך שי
אלוף משנה בהט

שלום וברכה!

בנועם קבלתי פ"ש ממנו על ידי הרב לרר שי' שהביא גם כן מכתבו
בקשת ברכה, שייקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר בעת רצון.

והשם יתברך ימלא משאלות לבבו לטובה בכל הענינים שכותב,
ומתוך מנוחה יצליח בתפקידו האחראי וינצל כל אפשריות לטובת הפרט
ולטובת הכלל גם יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תשל

ב"ה, י"ז אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הבחור דניאל שי'

שלום וברכה!

בנועם קראתי מכתבך, והשם יתברך ימלא משאלות לבבך לטובה.

תקותי שהיתה לך שמחת פורים הראוי' לשמה, והעיקר הוא
להמשיך משמחה זו, ובפרט מהוראות ימי הפורים, בכל ימות השנה.

ובודאי ידוע לך מה שמספרים חכמינו זכרונם לברכה, שנס פורים
הי' בזכות התורה שלמדו כ"ב אלף תינוקות של בית רבן שמרדכי היהודי
אסף אותם ולמד עמהם.

י'תשכט

הרב לרר: מנחם מענדל.

י'תשל

שמספרים .. כ"ב אלף תינוקות: ראה אסת"ר פ"ט, ד. יל"ש אסתר רמז תתרנז. תו"מ - טה"מ
מלוקט אדר ע' נה. וש"נ.

קנז כ"ק אדמו"ר זי"ע

ובודאי ידוע לך גם כן שאותו המן הרשע לא הי' הראשון ואף לא האחרון, וכמו שאנו אומרים בהגדה של פסח, שבכל דור ודור קמים עלינו המן"ים, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם, אלא שהוא באופן של „אותותינו לא ראינו" ואין בעל הנס מכיר בנסו. אבל בודאי שהוא בזכות התורה והמצוות.

ולכן חובה על כל אחד ואחד מאתנו ללמוד תורה, לימוד על מנת לקיים המצוות, ולהשתדל בהפצת התורה והמצוות כל אחד כפי אפשרויותו, שהרי נוגע זה לקיום כל עם ישראל. והשם יתברך יצליח אותך ללכת מחיל אל חיל בכל האמור.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תשלא

[י"ז אדר שני, ה'תשל"ג]

אינו נכון כלל וכלל ובודאי אשר אין זה רצון השם. וישאר כאן עכ"פ עד לאחר תשרי הבע"ל — באופן שנוכל לחוג ביחד כל ג' הרגלים (וכן יום הולדתו) — כולל שמחת תורה — וינצל הזמן ללימוד התורה ועיון בה בחיות ועד שיוכל להחיות גם אחרים.

והשם יצליחו — כי זהו רצון השם.

אזכיר עה"צ.

בהגדה של פסח: פסקא, והיא שעמדה".

„אותותינו לא ראינו": תהלים עד, ט.

ואין בעל הנס מכיר בניסו: נדה לא, א.

ללכת מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ת. וראה ברכות בסופה. שר"ע אדה"ז אר"ח סקנ"ה ס"א.

וש"נ.

י'תשלא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מ"ז אדר ב' ה'תשל"ג, מיהודי שכ"ק אדמו"ר השתדל למנעו מלהמיר ולהיות כומר לאמונתם. במכתבו מודה לרכנו על אשר למד מאתו, ושמ"מ אינו יכול להשאר יותר בצלו, בגלל היחס לאותו האיש. כשהגיע איש זה להתוועדות שבת פרה, הוקדשה לו שיחה מיוחדת.

י'תשלב

ב"ה, י"ח אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מחוי' הרה"ח וו"ח אי"א נו"נ
הרב אלי' חיים שי' קרלבאך

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הידיעה על דבר המסיבה שעורכים לכבוד יובל העשור
לכהונתו במשרת הרבנות.

שנוסף על עצם הענין, הרי זה מראה שמארגני המסיבה והמשתתפים
בה מעריכים כהוגן ענין הרבנות, כלומר מעריכים את יוקר תורתנו, תורת
אמת ותורת חיים ומצוותי עליהן נאמר וחי בהם, בחיי היום-יום בכל
מקום ובכל זמן, אשר מהעיקרים בזה הוא שזאת התורה לא תהא מוחלפת.

ויהי רצון אשר מתאים לאחד הציונים העיקריים שבתורתנו –
מעלין בקודש, כל חברי הקהילה ומנהיגי' בראשם והוא כרב בקהילא
קדישא זו ילכו מחיל אל חיל להעלות בקודש בחיי היום-יום, ויקויים
בהם, בתוככי כלל ישראל, מתאים ליומין זכאין דחודש זה, להרבנות אורה
ושמחה וששון ויקר, אורה זו תורה כו', ואין מקרא יוצא מידי פשוטו –
אורה ושמחה וששון ויקר.

בכבוד ובברכה לכל המשתתפים שליט"א.

מחוי'

י'תשלב

יובל העשור לכהונתו: ראה לעיל חי"ח אגרת ו'תשנה.

עליהן נאמר: אחרי יח, ה.

שזאת התורה לא תהא מוחלפת: נוסח „אני מאמין“ עיקר הטי'. וראה לקו"ש חכ"ג שיחה ג' לחג

השבועות (ע' 33 ואילך). וש"נ.

מעלין בקודש: ברכות כה, א. וש"נ. וראה גם לעיל אגרת י'תרע"א, ובהנשמך בהערות שם.

ילכו מחיל אל חיל: תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז אור"ח סקנ"ה ס"א. וש"נ.

אורה .. ויקר: אסתר ח, טז.

אורה זו תורה: מגילה טז, ב.

ואין .. פשוטו: שבת סג, א. וש"נ.

קנט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ייתשלג

[כ"א אדר שני, ה'תשל"ג]

(1) נכון הוא.

(2) בכמה מהלשכות שלהם עניינים היפך דת ישראל ומפני הסודיות שבהנהגתם — קשה לברר מראש. ולמה להכנס לכל זה? ויעשה טוב וכו' מבלי להשתייך כלל להם.

(3) השמות דזוג' תי, ואזכירם עה"צ להנ"ל.

ייתשלג

בי"ה, כ"ב אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת רבקה תח"י ארנביבה

שלום וברכה!

Подтверждаю получение В. письма.

Дай Б. исполнение всех Ваших пожеланий к лучшему.

Наверное нет надобности подчеркнуть необходимость ежедневной жизни согласно указаниям нашей священной Торы, в особенности когда живут в Священной Земле - Эрец Исроэл. И это также приносит собою благословения Б-а в всё том в чем нуждаются.

Само собою разумеется, что всё выше-написанное относится ко всем о которых В. пишете и вообще ко всем евреям.

בברכה לבשורות טובות ולחג הפסח כשר ושמח.

ייתשלג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"א אדר שני ה'תשל"ג.

נכון הוא: פתיחת עסק בחו"ל.

בכמה מהלשכות שלהם: של אירגון „הבניה החופשית“ (המסונים).

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבה.

ימלא השי"ת משאלותי לטובה.

מן הסתם אין צורך להדגיש את הכרח חיי היום יום בהתאם להוראות תורתנו הקדושה, ובפרט כשגרים בארץ הקודש – ארץ ישראל. וזה מביא עמו ברכות השי"ת בכל מה שזקוקים לו.

מובן מעצמו, שכל האמור לעיל מתייחס לכל אלה שהיא כותבת אודותם, ובכלל לכל בני ישראל.

י'תשלה

[כ"ג אדר שני, ה'תשל"ג]

במענה למכ[תבה] מיום [כ"ג אדר ב'] אודות הצעת שידוך כו'

– באם הסיבה שהמדובר שי' רווק ע"ע אינה נוגע לענינה, והוא שומר תומ"צ בחיי יום יום, תתענין בההצעה.

י'תשלו

[כ"ג אדר שני, ה'תשל"ג]

כדאי לשלוח לכאו"א מהנ"ל גלוית ברכה לחה"פ – והעיקר: (קצת) שמורה והגש"פ בתרגום אנגלי ובבקשה שיאכלו הנ"ל ויקראו בהנ"ל בבי' לילי פסח.

י'תשלה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ג אד"ש ה'תשל"ג.

באם הסיבה .. אינה נוגע לענינה: ראה גם לעיל אגרת יתרטו.

י'תשלו

מצילום כתי"ק, על מכתב התלמידים השלוחים לאוסטרליה, מכ"ג אד"ש ה'תשל"ג, דר"ח מפעילותם עם היהודים שפגשו בדרכם חזרה לני.

י'תשלז

ב"ה, כ"ו אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

חיילי יחידת הצ. 1331
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

הנני לאשר בזה קבלת המכתב מט"ז אדר ב' שנכתב בשמם, ורב תודות עבור שימת לבם להודיעני מקבלת ה"משלוח מנות" לחג הפורים.

תקותי אשר בהיותם בני עמנו, עם ישראל, הנקרא בתורה הקי' "עם חכם ונבון", בודאי התבוננו גם בפנימיות דמצוה זו של משלוח מנות איש לרעהו, אשר, כמבואר בדברי חכמינו זכרונם לברכה, אחד הטעמים של מצוה זו היא ההדגשה שאף שעמנו "מפוזר ומפורד בין העמים", הרי הוא עם אחד, מאוחד באהבה ואחוה איש לרעהו, ואין זה ענין של סתם רעיון ורגש, אלא צריך להתבטא במעשה בפועל. שלכן הדיקוק במצוה זו שאין יוצאים ידי חובתה במשלוח דברי ברכה ואפילו לא דברי תורה וחכמה, אלא דוקא במשלוח מנות ממש ליהנות מהן מיד הנאת סעודה ממש. ולא עוד אלא ש"מנה" פירושה מנה יפה הראוי להתכבד בה.

ועוד נקודה בזה, כמודגש במגילה, שאפילו גוי כהמן הרשע מכיר במציאות לאמתתה שישנו עם אחד (אף על פי שהוא) מפוזר ומפורד בין העמים (ואחדותו ויחודו מתבטאים בזה ש)דתייהם שונות מכל עם. ופירוש "דתייהם" (לשון רבים) כאן אינו דת ואמונה שבלב, אלא פשוט מנהגים ונימוסים ואורח חיים בחיי היום-יום במעשה בפועל. ואף אסתר, כשהשתדלה לבטל את הגזרה, לא הכחישה זה, שהרי האמת היא כן.

י'תשלז

ה"משלוח מנות": ע"י צעירי אגודת חב"ד.

בתורה הקי': ואתחנן ד, ו.

כמבואר בדברי חכמינו זכרונם לברכה: ראה מנות הלוי (לר"ש אלקבץ) עה"פ אסתר ט, כו. של"ה שכט, ב. מגילת סתרים עה"פ אסתר ט, יט. ועיין ג"כ לעיל אגרת יתשכא.

מפורד .. העמים" .. עם אחד: אסתר ג, ח.

הדיקוק במצוה זו: ראה שו"ע או"ח הל' מגילה סתרצ"ה ס"ד, ובט"ז שם סק"ד (משו"ת תרזה"ד סק"א). ועיין ג"כ ספר "נטעי גבריאל" הלכות פורים (הוצאת תשי"ט) פנ"ט. וש"נ.

ליהנות מהן מיד הנאת סעודה: ראה שו"ת תרזה"ד שם. לבוש שם ס"ד. פרי מגדים (אשל אברהם) שם סק"י.

ועוד נקודה בזה: ראה גם לעיל אגרת יתשכא.

ובודאי אשר אנשי צה"ל העומדים על הגבולים ושומרים על כל בני ישראל הדרים בארץ ישראל, לא נצרכים להדגשה יתירה בענין יחודו ויעודו של עמנו, והיא שעמדה לנו ולאבותינו בכל דור ודור נגד כל הקמים עלינו.

ויהי רצון שיזכו להגן לא רק על הגבולות הגשמיים של ארץ ישראל, אלא גם על הגבולות הרוחניים של ארץ ישראל, הנקראת ארץ הקודש אפילו על ידי כל עמי הארץ, שקדושה זו הנובעת מתורתנו הקדושה ומצוותי היא סוד וקיום עם ישראל,

ויעשו בכל האמור – גם כן כלשון המגילה – מתוך אורה ושמחה וששון ויקר.

וכיון שמתקרבים אנו לחג הפסח, זמן חירותנו, יתברכו כאו"א בחג הפסח כשר ושמח וחירות אמיתית, ובקרוב נזכה לקיום היעוד ונתתי שלום בארץ, וכהמשך הכתוב, והייתי לכם לאלקים ואתם תהיו לי לעם גוי ואולך אתכם קוממיות.

בכבוד ובברכה לחג הפסח כשר ושמח,

מ. שניאורסאהן

י'תשלח

ב"ה, כ"ט אדר ב', ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

כבוד הו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורס מעם ודורש
טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה
שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

רצוני להביע בזה ת"ח לכי בעד הספ"י דקבלת פני משלחת אני"ש שי

כלשון המגילה: אסתר ח, טז.

היעוד: בחוקותי כו, ו.

וכהמשך הכתוב: שם, יב"ג.

י'תשלח

מו"ה שניאור זלמן: שזר. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יתקפט, ובהנסמן בהערות שם.
הספ"י: - הסבר פנים יפות.

בימי הפורים כשמסרו למר פ"ש ומשלוח מנות ממני. ובפרט שהי' זה בחמשה עשר באדר, פורים דמוקפות חומה, ובירושלים השלימה, עיר שחוברה לה יחדיו.

ויהי רצון שבקרוב ממש יקויים היעוד ואני אהי' לה נאום ה' חומת אש סביב, ביחד עם היעוד פרזות תשב ירושלים, וכמבואר בכמה מקומות (אוה"ת בשלח ע' תרפא ועוד) שאין זה בסתירה אלא עולה בד בבד.

ובימים אלה דסיום חודש אדר וערב חודש ניסן, הנני שולח למר איחולי אשר המרבין בשמחה דחודש אדר יומשך בכל השנה וחודש הגאולה דחודש ניסן יבשר בשנה זו גאולתנו האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו.

בהוקרה ובכבוד ובברכה

מ. שניאורסאהן

י'תשלט

[אדר, ה'תשל"ג]

[1] בודאי אף שאין מזכירים עד"ז – בנוגע לבית המוצע אין שם zoning האוסר ביהכ"נ וב"י"ס וכיו"ב.

ומשלוח מנות ממני: ברשימות הרא"ה וואלף (הוראה שע"י הרב חדקוב): שיבקר אצל ידידינו [שזר] עם משלחת ושיהי' בשטורעם גדול שיראה עוד יותר (כי הרי לא רוצה להמשיך יותר בכהונתו), ויגיד לו שזה משלוח מנות מכ"ק אדמו"ר שליט"א, ושהספר הראשון [ס' הערכים – חב"ד ח"ב] שיצא למכירה נשלח אליו. וכן רעקארד של ה"ע"א" [מוסדות] ובו גם ניגון של כ"ק אדמו"ר שליט"א ששר לבד, ושימסור את כל זה יחד עם הדעלעגאציע, ושיוסיף מזונות ופירות כפי שזה ע"פ דין, משלוח מנות של כ"ק אד"ש עניני מאכל עם ב' דברים הנ"ל.

עיר .. יחדיו: תהלים קכב, ג.

היעוד: זכרי' ב, ט.

היעוד: שם, ח.

המרבין בשמחה: תענית כט, סע"א. מג"א ארי"ח סתרפ"י סק"ה.

וחודש הגאולה: שמור"ר פט"ו, יא. וראה גם לקמן אגרת י'תשמא.

י'תשלט

מצילום כתי"ק, מענה למכתב דמר העכט וחייקין, מחודש אדר ה'תשל"ג, אודות בניית בהכ"נ

ובית ספר.

zoning - חוקי בניה בחלוקת אזורים.

[2] בנוגע האם השכונה והבית מתאימים — מובן שזהו על אנ"ש שי' שעל אתר להחליט, וכן בנוגע להמחיר.

[3] מהעיקרים החסר במכ':

(1) היש די כסף לקנין הבית, החזקתו, משכורת ל"שליח" (או כיו"ב) והוצאות הפעולות (עכ"פ — במדה מינימלית)?

(2) היש מועמד (על אתר, או ממק"א) לנהל הפעולות באופן המתאים (תורה ברבים, דרשה, תעמולה, ארגון) — כולן בעצמו, או רק חלק החשוב מהן ובהשאר יגייס מאנ"ש שי' שעל אתר?

[4] בנוגע למר העכט שי' ובית חב"ד: כמובן עליו לכל לראש להתענין בעבודה שתספיק פרנסת ב"ב שי'. ל"בית חב"ד" אין מקום שתיכף בהתחלת פעולתו — תהי' נוסף על כל הוצאות הנ"ל המוכרחות — הוצאת משרה מלאה וכו'.

[5] אזכיר עה"צ שהשם ינחם בדרך הנכונה בכהנ"ל ויפיצו המעינות והיהדות בכלל באופן טוב ובהצלחה.

י'תשמ

[חורף ה'תשל"ג]

תי"ח על הבשו"ט הנ"ל.

אזכיר עה"צ להנ"ל.

עפ"י מאחז"ל חמרא למרא טיבותא לשקיי (ובפרט) גדול המעשה כו' מובן שהבא לקמן — שייך גם אליו.

נתינת־תרומת הנ"ל נתקבלה.

והנה פֶּאֶר דַּעַם עיקר — די מצוה שבדבר [ובפרט מצות צדקה ובפרט בסכום — שזוהי פעם הראשונה שנותן סכום כזה שלא ע"מ לקבל פרס

י'תשמ

מהעתקה. מענה למר"ה יוסף הלוי וויינברג. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ה אגרת ט'תל"ו, ובהנשמך בהערות שם.

מאחז"ל: ב"ק צב, ב. וראה סהמ"צ להצ"צ מצות מילה (דרמ"צ ו, א ואילך).

גדול המעשה: ב"ב ט, א. וראה רמב"ם הל' מתנות עניים פ"י ה"ו.

שלא .. פרס: ראה אבות פ"א מ"ג.

וכל התחלות קשות, דיינקט דער אויבערשטער, וכהלי נח"ר לפני, תענוג הבורא (המשך וככה) [ובפרט בצדקה – מצותו של הקב"ה – ובאופן דהתחלת נתינות בהרחבה וכמש"נ רחבה מצותך מאד, אגה"ק סי' טו"ב].

אבל מה שעלי להביע ת"ח – על גודל הנח"ר שגרם לי ובמילא – הרחבה בכוי"כ ענינים שאין שייכים לממון כלל (נוסף על ההרחבה בהפעולות הקשורות בהוצאות כספיות).

וגודל הנח"ר מזה שמתחיל בפועל לצאת אל המרחב האמיתי בענין של מצוה וממון (להבדיל, ושע"י נתינתו נעשו) גם יחד.

ונתינתו עוררה אותי על הביאור בפירש"י (ר"פ כי תשא את ראש) אשר כאשר „זה יתנו" נראה הקב"ה לבחי' משה שבנפש הנותן, ומראה לו שנתינתו היא „מטבע של אש".

י'תשנא

ב"ה, ראש חודש ניסן, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

חודש ניסן און זיין צענטראלער פונקט חג הפסח – האָבן אַ

חודש ניסן און זיין צענטראלער: כשמו חודש של גאולה (שמו"ר פט"ו, יא. וראה ר"ה ד, א). אוה"ת להצ"צ ד"ה החודש הזה (עי' רסד).

וכל התחלות קשות: מכילתא (הובא בפרש"י) עה"פ יתרו יט, ה.
נח"ר לפני: תוי"ב (הובא בפרש"י) עה"פ ויקרא א, ט. ספרי (הובא בפרש"י) עה"פ פינחס כח, ח.
המשך וככה: תרל"ז – פ"ב.
וכמש"נ: תהלים קיט, צו.
הביאור: נתבאר בהתוועדויות דפ' שקלים, פ' זכור ופ' פרה התשל"ג, ונדפס לאח"ז בלקו"ש חט"ז שיחה א' לפ' תשא (ע' 381 ואילך. וראה שם סי"ב – ע' 391-2).

י'תשנא

נדפסה בהגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים ח"ב ע' תרמו ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת. תרגום האגרת ללה"ק – ב"תורת מנחם – אגרות מלך" ח"ב ע' צב ואילך.

ספעציעלע שייכות און פארבונד מיט זייער ראש חודש — ר"ח ניסן, ווי אויך אָנגעדייטעט אין דעם אַריינפיר צו חודש ניסן און צו חה"פ — **פרשת החודש**, וואָס ווערט געלייענט אין דער תורה דעם שבת פאר ראש-חודש ניסן (אָדער שבת ראש-חודש ניסן).

די גאַנצע פרשה ווערט אָנגערופן „פרשת החודש“, חאָטש „החודש“ איז נאָר דער אָנהייבס פון איר צווייטן פסוק — און דער אינהאַלט פון דער פרשה איז גאָר וועגן קרבן פסח און חג הפסח און זייערע דינים.

דערפון איז פארשטאַנדיג, אַז דער אינהאַלט פון דעם פסוק איז ניט סתם אַ הקדמה צום ענין פון פסח, נאָר ער האָט אַ ספעציעלע פארבינדונג דערמיט.

שטעלט זיך די פראַגע: אין וואָס באַשטייט דער צוזאַמענהאַנג פון **החודש הזה לכם גו' ראשון הוא לכם לחדשי השנה** — אָנהויבן ציילן די חדשים פון יאָר פון חודש ניסן, מיט די ענינים פון פסח? און נאָכמער — אויב יעדער זאָך אין תורה האָט אַ טיפן אינהאַלט, איז דאָך זיכער, אַז בנוגע אַן ענין וואָס איז פארבונדן מיט פסח (און יציאת מצרים) — וועלכע זיינן אַ יסוד גדול ועמוד חזק בתורתנו ובאמונתנו (אַ גרויסער פונדאַמענט און שטאַרקער זייל פון אונזער תורה און אמונה) — האָט דער אינהאַלט אַ גאָר ווייטגרייכענדע כללות'דיגע באַדייטונג.

* * *

באַ אידן איז דאָ — על פי תורה — צוויי כללות'דיגע אָרדענונגען אין יאָר קאַלענדער: א) אָנהייבענדיג פון אחד בתשרי — פון ראש השנה. ב) אָנהייבענדיג פון **החודש הזה** — פון ניסן — וועלכער איז דער ערשטער פון אַלע חדשים.

אָנגערופן „פרשת החודש“: ראה מגילה כט, א ואילך. וברש"י (שם) ד"ה ברביעית: ששם פרשת הפסח.

החודש .. השנה: בא יב, ב.

יסוד .. ובאמונתנו: ס' החינוך מצוה כא.

צוויי כללות'דיגע אָרדענונגען: ראה ר"ה בתחלתה. שמו"ר שם. ל"ת להאריז"ל פי ויצא ד"ה ענין הז' כוכבי לכת. שם פי בא (בטעחה"צ). ד"ה החודש הזה (היש"ת), ח.

די ציילונג אָנהייבנדיג פון חודש תשרי איז פֿאַרשטאַנדיג: דאָס איז די צייט פון בריאת העולם (וועלט באַשאַפונג) און אין איינקלאַנג מיטן גאַנג פון דער וועלט (נאַטור), ווי דער אויבערשטער האָט דאָס איינגעשטעלט: זרע וקציר גוי (אַקערן און) זייען, און די צייט אויף דעם איז חודש תשרי, און ערשט שפּעטער, אין ניסן הויבט זיך אָן דער ערשטער שניט פון גערשטן און דערנאָך (שבועות-צייט) דער שניט פון ווייץ א.ז.וו.

די ציילונג באַ אידן, אָנהייבענדיג פון חודש ניסן, אונטערשטרייכט די נסים-דיגע למעלה מדרך הטבע-הנהגה (פירונג) פון לעבן פון אידן, ווי דאָס ווערט דערקלערט גלייך אויפן אָרט דורך פֿאַרבינדן דעם ענין פון ניסן אַלס ראש חדשים – מיט דעם ענין פון פסח, וואָרום פסח און יציאת מצרים זיינען דאָך געווען „נסים ונפלאות“ אינגאַנצן למעלה מדרך הטבע.

ביידע אופנים פון הנהגה זיינען דאָ. און די אָנווייזונג פון פרשת החודש אַז ניסן איז דער ערשטער פון אַלע חדשים – איז, אַז אַ איד דאַרף וויסן דעם אמת: אַז אפילו דאָמאַלס ווען מיט די אויגן זעט ער נאָר די הנהגה טבעית (נאַטירלעכע אויפפירונג), איז אָבער ווען ער וועט אַריינקוקן טיפער וועט ער פֿאַרשטיין און דערזען, אַז באמת ווערט אַלץ אָנגעפירט דורך השגחה פרטית און אויף אַ נסים-דיגען אופן, ביז אפילו אַז אַזאַ נאַטירלעכע זאַך ווי שניידן גערשטן און ווייץ וכו' איז דאָס ניט דער רעזולטאַט פון כוחי ועוצם ידי, פון אַקערן און זייען מיט אַ האַלב יאָר פריער, נאָר ברכת ה' היא תעשיר – דעם אויבערשטנס ברכה זי מאַכט רייך,

די ציילונג .. פון חודש תשרי .. ניסן: ראה עקדה שער לח. וראה ד"ה החודש הזה, תרס"ו.

זרע וקציר .. תשרי .. ניסן: ראה ב"מ קו, ב.

נסים ונפלאות: רמב"ם הל' חומ"צ רפ"ז. תפלת נשמת. וראה מאו"א נ, כא.

שניידן .. ברכת ה': להעיר מהירושלמי (הובא בתוד"ה אמונת, שבת לא, א) שמאמין בחיי העולמים וזורע.

ברכת .. תעשיר: להעיר מהקדמת אדהאמ"צ לסי' דרך חיים.

ד"ה .. תרס"ו: המשך יו"ט של ר"ה תרס"ו ע' קנו.

זרע וקציר גוי: נח ח, כב.

רמב"ם הל' חומ"צ רפ"ז: ראה לקו"ש חכ"א ע' 71.

השגחה פרטית: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סימן קעט ואילך. וש"נ.

כוחי ועוצם ידי: ראה עקב ח, יז.

ברכת .. תעשיר: משלי י, כב.

און ווי עס איז געווען באַ אַלע אידן און אויסנאָם אַרויסגייענדיק פון מצרים — האָבן זיי געהאַט טאַג-טעגלעך דעם מן, און אויך דערנאָך אַריינגייענדיק אין ארץ נושבת אין ארץ ישראל איז געווען דער אָנהייבס אין ניסן און זיי האָבן באַקומען פאַרטיג — פעלדער און גערטנער צום שניידען א.ז.וו.

* * *

אויבערפלעכלעך קען זיך אויסווייזן, אַז דאָס אויבנגעזאָגטע איז אין סתירה צום סדר פון אדם לעמל יולד (אַ מענטש איז געבאָרן געוואָרן — צו האַרעוואָניע) — וויבאַלד אַז סוף כל סוף איז דער עיקר ניט די מענטשלעכע האַרעוואָניע, נאָר די ג-טלעכע ברכה.

אַבער אויסערדעם וואָס דאָס איז אויך אַן אָנזאָג פון אויבערשטן אין תורה, אין סומכין על הנס (מען פאַרלאָזט זיך ניט אויף אַ נס), איז שוין ערקלערט געוואָרן אין אַ פריערדיגן בריוו, אַז עמל, האַרעוואָניע, האָט פאַרשידענע דרגות און שטופן, על דרך ווי די עבודה אין די וואָכנטעג איז אַנדערש פון דער עבודה אין דעם טאָג פון שבת, ווען די האַרעוואָניע דאַרף זיין אין גייסטיגע ענינים, ובכלל — אַפילו באַ עמל אין איינפאַכן זין, אַז ער אַקערט און זייט אין דער צייט פון אַקערן און זייען א.ז.וו. איז דער עמל פונם מענטשן בלויז צו שאַפן די לבושים (פאַרדעקונג מאַנטעל) און כלים בדרך הטבע, אַבער ער דאַרף וויסן און געדיינקען אַז די ברכה קומט פון דעם אויבערשטן.

* * *

עס זיינען געווען צייטן, ווען אידן האָבן באַשיינפערליך געזען נסים גלויים, ווי די נסים וועלכע זיינען טעגלעך פאַרגעקומען אין בית-המקדש.

באַקומען פאַרטיג: דברים ו, יא (לא מזכיר בקרא בפני שדות — כי פשוט הוא מאחר שנכנסו לארץ בניסן. וראה יהושע ה, יא).
אדם לעמל יולד: איוב ה, ז. סנה' צט, ב. וראה ד"ה זה שנת תרפ"ט.
אין סומכין על הנס: זח"א קיא, ב. וראה שם רל, ב. פסחים סד, ב.
אַ פריערדיגען בריוו: י"א ניסן, תשל"ב.
נסים .. אין בית-המקדש: אבות פ"ה מ"ה.

ארץ נושבת: בשלח טז, לה.
 ד"ה .. תרפ"ט: סה"מ תרפ"ט ע' 218 ואילך.
 י"א ניסן, תשל"ב: לעיל חכ"ז אגרת ישע.

אָבער אַפילו אין די איצטיגע טעג פון גלות, ווען די וועלט איז איינגעהילט אין אַ פינסטערניש און נסים זעען זיך נישט אָן בעיני בשר, איז דאָס נאָר, ווי אונזערע חכמים זכרונם לברכה זאָגן, אין בעל הנס מכיר בנסו (דער מיט וועמען עס פאַסירט אַ נס, דערקענט נישט זיין נס). אָבער יעדער מענטש, און בפרט אַ איד, ווען ער טראַכט זיך אַריין אין דעם וואָס עס האָט מיט אים פאַסירט במשך פון אַ געוויסער צייט, וועט איינזען די השגחה פרטית — ביז אין אַן אופן פון הנהגה נסית.

* * *

און דאָס איז די הוראה כללית (הויפט אָנווייזונג) פון החדש הזה **לכם ראש חדשים**: בשעת אידן שטייען ערב „יציאת מצרים“ און דעם אָנהויב פון אַ נייעם „לעבן“, סיי פאַר דעם כלל און סיי פאַר דעם פרט, האָט אונז דער אויבערשטער געגעבן אַ נייעם סדר — צו ציילן די חדשים פון יאָר פון ניסן דוקא. די הוראה פון תורת אמת וואָס זי איז תורת חיים (תורה פון טאָג־טעגלעכן לעבן), וואָס דאָס איז די אמתיע אויפפאַסונג און אידישער באַגריף פון דער הנהגה אין וועלט איז: צו זען שטענדיג די השגחה פרטית און די למעלה מדרך הטבע־דיגע הנהגה אפילו ווען דאָס איז פאַרשטעלט אין „נאַטירלעכע“ לבושים.

* * *

דאָס האָט אויך אָנגעדייטעט דוד המלך אין מערערע פון מזמורי תהלים, וועלכע ער האָט געזאָגט אַלס נעים זמירות ישראל — פאַר און אין נאָמען פון אַלע אידן אין אַלע דורות; אויך אין דעם מזמור: **בך ה'**

אין .. בנסו: נדה לא, א: מאי דכתיב עושה נפלאות כו' (בשינוי לשון). וראה רד"ה לעושה נפלאות תשי"ד (תורת הבעש"ט).
אַלע אידן אין אַלע דורות: שעל כל אחד מהם נאמר כי חלק הו' עמו גו'. וראה זח"ג (חצר, ב) דלא יהב להו לרבבא כו' ובלקוטי לוי יצחק לשם שהוא ע"ד האמור בהגדה: לא ע"י מלאך כו' ולא אחר.
בך ה' חסיתי: תהלים עא, א. וראה לקו"ת אמור (לה, ג): יצי"מ כו' הו' דוקא.

דכתיב: תהלים קלו, ד.

רד"ה .. תשי"ד: סה"מ תשי"ד ע' 49.

נעים זמירות ישראל: שמואל-ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (בתחילתה).

כו' .. עמו: האזינו לב, ט.

ובלקוטי לוי יצחק: נתבאר בשיחת ש"פ האזינו תשליב („שיחות קודש" תשליב ח"א ע' 37), ובכ"מ.

חסיתי („אין דיר, ג'ט, טו איך מיר שיצן" — ניט נאָר אין געוויסע צייטן, נאָר שטענדיג, יעדן טאָג, און דעריבער) **אל אבושה לעולם** („איך וועל קיינמאל ניט פאַרשעמט ווערן"),

און דאָס בריינגט צו אַ הנהגה וואָס מען זעט קלאָר אַז עס איז אַ הנהגה נסית, ביז אַז די אַלע זאָכן וואָס קאָנען שטערן צום לעבן ווי עס באַדאַרף צו זיין בכלל, און צו תורה און מצוות בפרט, איז ניט נאָר וואָס זיי ווערן בטל, נאָר **ונהפוך הוא**, זיי ווערן איבערגעקערט, אַז זיי העלפן נאָך צו אין דאָס גוטע און פאַרלייכטערן דעם ריכטיקן לעבן, ווי דער סיום (אַפּשלוס) פון דעם מזמור:

גם לשוני כל היום תהגה צדקתך („אויך מיין צונג אַ גאַנצן טאָג וועט ריידן דיין וואוילטעטיקייט), **כי בושו כי חפרו מבקשי רעתי** (וואָרום פאַרשעמט זיינען געוואָרען און פאַרקלעמפט די וועלכע האָבן געזוכט מיין בייז").

די אַלע מענטשן און זאָכן, וואָס פריער זיינען זיי געווען ניט נאָר ניט גינסטיק, נאָר האָבן געזוכט צו טאָן שלעכטס, ווערן זיי ניט נאָר אונמעכטיק און בטל, נאָר זיי שעמען זיך מיט זייער **פריערדיגער** באַציאונג.

* * *

ויהי רצון אַז דער חודש ניסן, חודש הגאולה, זאָל יעדן איינעם ברענגען אַן אויסלייזונג און חירות פון אַלע זאָכן וועלכע זיינען מצירים און — מצרים (מאָכן צרות, ח'ו, אַדער באַגרענצען) און עס זאָל זיין די ריכטיגע צוגרייטונג צום יום-טוב חג המצות, זמן חירותינו.

בכבוד ובברכת חג הפסח כשר ושמח,

מנחם שניאורסאהן

מצרים: ראה ב"ר (פטי"ז, ה) כל המלכיות נק' ע"ש מצרים ע"ש שהם מצירות לישראל.

מצרים .. באַגרענצען: אפילו מצרים דקדושה. וראה לקו"ת שה"ש כח, ד. אור תורה לתה"מ עה"פ החודש הזה. ד"ה החודש הזה, תרכ"ו פ"ד.

תהלים עא: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

גם .. רעתי: תהלים שם, כד.

אור תורה: הוצאת קה"ת ספ"ג (ל, א). וראה גם ס"א וספ"ב (א, א. כט, ד).

ד"ה .. תרכ"ו: סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' לו.

י'תשמב

ב"ה, ראש חודש ניסן, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

בנות חב"ד המשתתפות בפעולת „משלוח מנות”
ה' עליהן תחינה

ברכה ושלוש!

בנועם קבלתי הידיעה על דבר מפעל „משלוח מנות” שהשתתפו בו.
ובודאי אין צורך להסביר להן גודל המצוה, שאף שהיא מהמצוות
המיוחדות של פורים, אבל תוכנה וענינה — ענין **ואהבת לרעך**, וכמודגש
בנוסח „משלוח מנות איש לרעהו” — הרי נוגע זה בכל השנה כולה.

ובפרט, כמדובר כמה פעמים, שהנשים והבנות ה' להן חלק חשוב
בנס פורים ועד כדי ההדגשה בזה שהמגילה נקראת לא על שם מרדכי,
ואף לא על שם מרדכי ואסתר גם יחד, כי אם דוקא על שם אסתר בלבד.

וכיון שאמרו חכמינו זכרונם לברכה „מסמך גאולה לגאולה”, שזה
מובלט ביחוד בשנת עיבור זו שפורים הוא באדר הסמוך לניסן,

יהי רצון שפעולתן האמורה, בתוככי שאר מצוות דפורים, תהא
הכנה לזמן חירותנו, כולל חירות מכל ענינים המבלבלים בגשמיות
וברוחניות. והשי"ת יצליחן ללכת מחיל אל חיל וממצוה למצוה.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח.

מצוי"ב העתק מכתב כללי, שבודאי יביא להן תועלת, ומעשה עיקר.

י'תשמב

תוכנה וענינה: ראה ג"כ לעיל אגרת יתשכא, ובהנסמן בהערות שם.

ואהבת לרעך: קדושים יט, יח.

משלוח .. לרעהו: אסתר ט, כב.

כמדובר כמה פעמים: ראה גם לעיל אגרת יתשכא, ובהנסמן בהערות שם.

שהנשים .. בנס פורים: ש"אף הן היו באותו הנס" (מגילה ד, א). ועיי אסתר נעשה הנס (רשב"ם,

הובא בתורה שאף הן — מגילה שם. רשב"ם פסחים קח, ריש ע"ב ד"ה שאף הן).

„מסמך גאולה לגאולה”: מגילה ו, סע"ב ובפרש"י שם.

חירות .. בגשמיות וברוחניות: ראה גם לעיל אגרת יתשכא, ובהנסמן בהערות שם.

ללכת מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז אריח סקנ"ה ס"א. וש"נ.

מכתב כללי: דלעיל אגרת יתשכא.

ומעשה עיקר: אבות פ"א מ"ו.

י'תשמג

ב"ה, ראש חודש ניסן, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בעתו ובנועם קבלתי הכרכים מלקוטי שיחות על פרשת השבוע.
ויהי רצון שיפעלו הדברים פעולתם מתאים לדברי חכמינו ז"ל
מעשה הוא העיקר, זאת אומרת שיתוסף חיזוק והידור בקיום המצוות
במעשה בפועל בחיי היום־יום.
ובודאי לדכוותיהו למותר להאריך בגודל הזכות של העושה
והמעשה בכל עניני תורתנו תורת חיים ומצוותי עליהן נאמר וחי בהן.
וידוע הפירוש בתורת החסידות (הובא בקונטרס לימוד החסידות ע'
20) בסוגי' דשנים אוחזין בטלית:

שנים אוחזין בטלית, דטלית הוא אור מקיף, והוא
הניצוץ טוב הנמצא בדבר גשמי, ובאו שנים ועשו מצוה
בהגשמי שע"ז הנה בררו את הניצוץ הטוב שהי' בתפיסה
ובשב"י בהגשם ההוא, והם — העושי מצוה — פדו את
הניצוץ מהשב"י והוציאוהו מהגלות, וגם גוף ועצם הגשם
ההוא נזדכך מחומריותו, להיות שבו ועל ידו נשלמה הכוונה
העליונה, בסוד בריאת עולם גשמי.

והנה כאשר הנשמות שעשו המצוה בעולם הזה באות
לעולם האמת, שניהם אוחזים בהטלית, שהוא פריסו דמלכא,

י'תשמג

לדברי חכמינו ז"ל: אבות פ"א מ"ז.
העושה והמעשה: ראה ב"ב ט, א. רמב"ם הל' מתנות עניים פ"י ה"ו.
עליהן נאמר: אחרי ית, ה.
בקונטרס לימוד החסידות: נדפס ג"כ באגרות־קודש כ"ק אדמו"ר מוהר"צ ח"ג ע' של ואילך
(ראה שם ע' שנד). וראה גם לקמן אגרות יתתו. יתתלו.
בסוגי': ריש מס' בי"מ.
פריסו דמלכא: ראה זח"ב צו, ב. זח"ג קכ, ב. ת"ז ת"ו (כב, סע"א) ותכ"א (גה, ב). תו"א נג, ד.
לקי"ת שלח מז, ב.

קעג

כ"ק אדמו"ר זי"ע

שהוא הניצוץ שהי' בהדבר הגשמי, מה שהגשמי נזדכך
והניצוץ נתעלה על ידי אלו שקיימו את המצוה.

וזהו שנים אוחזין בטלית, זה אומר אני מצאתי, שהוא
בעבודתו בירר את הניצוץ ההוא, וזה אומר אני מצאתי שהוא
ביגיעתו ועמלו פעל ועשה שהגשם ההוא יזדכך ויהי' כלי
לאלקות, דכל אחד מהם טוען דכולה שלי, הנה בזה הוא
הלימוד איך תהי' עבודת הבירור והזיכוך באופן כזה אשר כל
אחד יבוא על שכרו לפי אופן עבודתו.

ומעין הברכות דימים אלו — לעשות בכל האמור באופן של חירות
מכל ענינים המבלבלים,

ובמיוחד על פי מה שאמרו חכמינו ז"ל במשנתם — אין לך בן חורין
אלא מי שעוסק בתורה.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח ולבשורות טובות בכל האמור.

י'תשדמ

ב"ה, ר"ח ניסן, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח וו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור בעל
מרץ ורב פעלים, הרב שמחה הכהן שי'
רחובות

שלום וברכה!

לקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה,
הנני להביע בזה ברכתי לכת"ר ולכל אשר לו, ברכת חג כשר ושמח
ולחירות אמיתית, חירות מדאגות בגשם ומדאגות ברוח — מכל דבר
המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב,

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

במשנתם: אבות פ"ז מ"ב.

י'תשדמ

הרב שמחה הכהן: קוק. אגרת נוספת אליו — לעיל חכ"ו אגרת ט'תתקסט.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא בכל עניני האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו. בכבוד ובברכת החג.

נ.ב. בעתו קבלתי מכתב כת"ר, ולאחרי זה שמועות טובות בטוב האמיתי, טוב לשמים וטוב לבריות, מהצלחתו בעבודת הקודש בארץ הקדש עם עם קדוש, אנשי קהילתו ועדתו, להנחותם על מי מנוחות תורתנו הקדושה, תורת אמת ותורת חיים, ומצותי עליהן נאמר וחי בהם. ומעמיד אני את כת"ר על החזקה, כמאמר חכמינו ז"ל, "מי שיש לו מנה רוצה מאתים, מאתים רוצה ארבע מאות", כלומר שההשיגים בעבר הגדילו המרץ והרצון והפעולות של כת"ר בהתאם ל[מ]אמר חכז"ל זה, וזכות הרבים מסייעתו.

בודאי שלמותו להדגיש שקורת רוח מיוחדת גרמו לי הידיעות על דבר הסיוע והעזר וכו' לפעולות אנשי חב"ד אשר ברחובות, ובודאי גם בזה ינהג כמאמר חכז"ל האמור.

י'תשמה

ב"ה, ראש חודש ניסן, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

Подтверждаю получение В. письма хотя с опозданием.

Дай В. чтобы всё о чем В. пишете устроилось к лучшему.

Относительно выбора врача, то нужно посоветоваться с врачом с которым хабадники в В. округе в близких отношениях, и он наверное знает, или может узнать,

וכמו שנאמר: משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושר"ע אור"ח סרל"א.

טוב לשמים וטוב לבריות: קידושין מ, א.

עליהן נאמר: אחרי ית, ה.

כמאמר חכמינו ז"ל: ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יר"ד. רמב"ן ובחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.

קעה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

относительно омай[л]ес" врачей, и соответственно этому поступить.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבה, אם כי באיחור.

יתן השי"ת שכל מה שכתבה אודותיו יסתדר לטובה.

בענין בחירת רופא, יש להתייעץ עם רופא אשר חסידי חב"ד בסביבתה קרובים עמו, והוא יידע מן הסתם בענין [מעלות] של הרופאים, ולפעול בהתאם.

י'תשמו

בי"ה, ראש חודש ניסן, ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

מרת איידלא תחי'

ברכה ושלוש!

В ответ на В. письмо от 23.3.73,

Дай Б. исполнение всех В. пожеланий к лучшему.

В особенности что мы ведь находимся несколько дней перед праздником Песах, который называется "Зман Хейрусейну" - праздник освобождения и свободы также от всякого рода забот, а это ведь необходимо для того чтобы каждый еврей, женщина и мужчина независимо от возраста, мог жить свою ежедневную жизнь по указаниям Всевышнего (как указано в Шулхан-Орухе), что в свою очередь увеличивает благословения Б-а во всём в чем нуждаются.

בברכה לחג הפסח כשר ושמח.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה מיום 23 ל 73,

ימלא השי"ת כל משאלותי לטובה.

ובפרט שאנו עומדים ימים אחדים לפני חג הפסח, הנקרא „זמן חירותינו“ — חג גאולה וחירות גם מכל סוג של דאגות, והרי דבר זה מוכרח כדי שכל יהודי, אשה או איש, ללא הפרש בגיל, יוכל לחיות את חיי היום יום לפי הוראות הקב"ה (כמפורש בשולחן ערוך), אשר זה עצמו מגדיל את ברכות השי"ת בכל המצטרף.

י'תשמז

[ב' ניסן, ה'תשל"ג]

מזכ' :

להראות להנהלת ולחברי הכולל שי' — דכאן ולשאלם :

(א) היש כאן משהו דומה להני"ל או יותר טוב מזה — כיון שנתייחד כאן מכונ"כ שנים לפני"ז.

(ב) באם הן — למה לא הודיעוני בשו"ט.

(ג) באם לאו — היש מי שהוא וואָס עם האָרט עס.

(ד) באם הן — מה עשה להתקון (אין כוונתי לאמתלא שאחר צריך לעשות).

(ה) באם לאו — אולי כבר בא הזמן (יותר מג' שני חזקה) „לגמור“ הכולל — גם לדעתם (שהרי באם באלו שצ"ל נפשם חשקה בתורה אין כהני"ל — הרי הכולל משמש רק הצדקה לבזבז ולבטול זמן — היפך מש"נ: אדם לעמל יולד).

(המענה קודם י"א ניסן).

י'תשמז

מצילום כתי"ק, על גליון דר"ח כולל „צמח צדק“ ירוש"י, מב' ניסן ה'תשל"ג, בו מפרטים את זמני הלימודים, תכנית לימודים והספק הלימודים.

הכולל .. כאן: שעי' מזכירות כ"ק אדמו"ר. ראה גם לקמן אגרות י'תשפ"ט. י'תתקלה.

מש"נ: איוב ה, ז. וראה סנהדרין צט, ב. וראה לעיל אגרת י'תשמא. חכ"ז אגרת י"שע.

קעז

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תשמח

[די ניסן, ה'תשל"ג]

לא לכתוב פליטי,

ולהוסיף — בחצע"ג וכיו"ב — בלה"ק דבאי מזרח אירופא או כיו"ב.

י'תשמט

[י' ניסן, ה'תשל"ג]

באם יש לו יפוי כח מהמדוברת ת"י לשאול — המענה: יה"ר שיהא
השידוך בשטומו"צ. אזכיר עה"צ.

י'תשנ

[י' ניסן, ה'תשל"ג]

העיקר, ת"ח על ההערה לרש"י נדה מה: ד"ה וזאת. ולכאורה צ"ע
שלא צירף רש"י ב' הפי יחד ויהי סימן שלם (ע"ד פי' הב"ח). ואין הזמ"ג
לחפש בס'.

י'תשמח

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה ישראל אבא פליסקין ומו"ה שניאור זלמן שגלוב, מד'
ניסן ה'תשל"ג, אודות תקנון לארגון FREE (Friends of Refugees of Eastern Europe) וקנין
הבית ברח' פרעזידנט.

י'תשמט

מצילום כתי"ק, על גליון בקשת אבי המדוברת, מיו"ד ניסן ה'תשל"ג, בקשת הסכמה וברכה
לשידוכי בתו.

י'תשנ

מצילום כתי"ק, על גליון ברכת מו"ה יחזקאל בעסער, ליום ההולדת י"א ניסן.
לרש"י .. זאת: בגמרא שם: רב ורבי חנינה דאמרי תרווייהו תוך זמן כלפני זמן .. וסימנך
וזאת לפנים בישראל. וברש"י: וזאת לשון נקבה, כלומר רב חנינא דשמי לשון נקבה אמר לפנים ..
ל"א שמו של רב .. מובלע בתיבת בישראל".
(ע"ד פי' הב"ח): בהגהות על גליון הש"ס: ולי נראה ר"ב ורבי חנינא בגימטרי' בישראל.

י'תנשא

ב"ה, י"א ניסן, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל בכל מקום שהם
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך צום פריערדיגען בריוו, און כדי קלאַרער צו מאַכן די נקודה וואָס איז אין עם אַרויסגעבראַכט געוואָרן: אַז דער אמת'ער אידישער באַגריף פון השגחה פרטית איז — כפשוטו: יעדען טאָג און אין יעדען פרט און אַז הנהגה נסיית איז ניט באַשרענקט צו נסים גלויים, נאָר אַז אויך אין טאָג-טעגלעכן לעבן איז דאָ הנהגה נסיית, מערניט וואָס אין בעל הנס מכיר בנסו,

איז כדאי צוצוגעבן אייניגע נקודות און אויך אַרויסבריינגען די אַפּלערנונג פון דעם אַלעס, אין צוגאָב צום וויסען די אידישע השקפת עולם (וועלט אַנשאַאונג), אויך בנוגע צו מעשה בפועל, וואָרום מעשה הוא העיקר (טאַט איז דער עיקר).

* * *

הנהגה נסיית קען זיין אין צוויי אופנים: (א) נסים גלויים, באַשיינפערלעכע נסים, ווי די נסים וועלכע זיינען געווען פאַרבונדן מיט יציאת-מצרים, דאָס הייסט נסים אינגאַנצן למעלה מדרך הטבע און אין

פריערדיגען בריוו: דר"ח ניסן, תשל"ג.

השגחה .. אין יעדען פרט: ראה תורת הבעש"ט בזה: ד"ה על כן יאמרו, תרצ"ו פ"ב (בסה"מ קונטרסים ח"ב). ובמאמר שם: מזה יוצא לנו ענין עמוק בעבודה כו'. בהוספות לכתר שם טוב (הוצאת קה"ת) ס"י קיט ואילך. וש"נ.

י'תנשא

נדפסה בהגש"פ עם לקוטי טעמים, מנהגים וביאורים ח"ב ע' תרג ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת. תרגום האגרת ללה"ק — בתורת מנחם — אגרות מלך ח"ב ע' צו ואילך. פריערדיגען בריוו: לעיל אגרת יתשמא. הוצאת קה"ת: בהוצאת תשנ"ט ואילך — ס"י קעט ואילך. אין .. בנסו: נדה לא, א (בשינוי לשון). מעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

פולשטענדיגען קעגנזאץ צו טבע; (ב) נסים ווי דער נס פון פורים, וואָס איז געווען „אָנגעטאָן“ אין טבעית'דיגע לבושים.

די נסים פון יציאת-מצרים — אָנהויבנדיג מיט די אותות ומופתים אין מצרים, ביז צו דער אויסלייזונג פון דעם גאַנצן פֿאָלק, יונג און אַלט, זין און טעכטער, נאָך הונדערטער יאָרן פֿאַרשקלאַפונג אין אַ לאַנד פון וואָנעט אפילו איין קנעכט האָט ניט געקענט אַנטלויפן, און דערצו נאָך אַ גאולה ביד רמה און ברכוש גדול (מיט פרסום און שטאַלץ, און מיט אַ גרויסן אייגענטום) — דאָס זיינען פֿאַסירונגען, וואָס אַלע אָן אויסנאָם האָבן קלאָר און דייטלעך געזען אַלס נסים גלויים.

אַנדערש איז געווען דער נס פון פורים, וואָס כאָטש אויך אין דעם פֿאַל זיינען געווען נסים, ביז — ונהפוך הוא, אַ פולשטענדיגע איבערקערעניש ביז אַז ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר, איז אָבער דער נס פון פורים געווען „אָנגעטאָן“ אין לבושים פון טבע: אסתר ווערט אַ מלכה, מרדכי — אַ יושב בשער המלך און ראַטעוועט דעם מלך פון אַן אַטענטאַט, אסתר איז זיך משתדל ביים מלך מבטל צו מאַכן די גזירה וכו', ווי די אַלע פרטים ווערן דערציילט אין דער מגילה; כאָטש אפילו יעדע פֿאַסירונג פֿאַר זיך, ובפרט זייער צוזאַמענקומען זיך בימים ההם בזמן הזה — איז געווען אַ נס, ווי מיר זאָגן דאָס מערערע מאָל: נסים ופֿורקן וגבורות ותשועות ונפלאות.

* * *

נסים גלויים .. אין טבעית'דיגע לבושים: תו"א ק, א. שערי אורה ע' 118.
הונדערטער יאָרן פֿאַרשקלאַפונג: כמש"נ ועבדום וענו אותם (לך טו, יג). סנה' צא, א. וראה שמו"ר פ"א, ח וי"ל.
אפילו איין קנעכט: מכילתא יתרו יח, א.
ונהפוך הוא: להעיר אשר ונהפוך מן הקצה אל הקצה דאחשוורוש בנוגע להמן — הי' זה במשך משתנה אחד (השני) דאסתר.
ליהודים .. ויקר: אסתר ח, טז. וראה רש"י מגילה טז, ב (וראה תרגום שם) — אשר על אורה זו תורה וכו' גזר המן ונהפוך הוא.
מיר זאָגן דאָס: ב„ועל הנסים“ (כנוסח אדה"ז בסידורו).

שמו"ר פ"א, ח: שכל זמן שהי' אחד מהם קיים מאותן שירדו למצרים לא שעבדו המצרים בישראל.
ביד רמה .. מיט פרסום און שטאַלץ: בשלח יד, ח ובפרש"י. וראה תרגום אונקלוס עה"פ.
ברכוש גדול: לך טו, יד. ובפרש"י עה"פ: כמו שנאמר (בא יב, לו) וינצלו את מצרים.
ונהפוך הוא: אסתר ט, א.
מרדכי .. המלך: אסתר ב, כא.

אויך אין הנהגה טבעית זיינען פאַראַן צוויי אופנים: (א) אַ הנהגה וואָס „אויסערלעך" איז זי אינגאַנצן אַ טבעית'דיגע, (ב) די הנהגה אין וועלכער עס זעט זיך קלאַר אַן השגחה פרטית.

אַ דוגמא פון ערשטן פאַל איז דער ענין פון זרע וקציר: זיינע און שפעטער שניידן איז אינגאַנצן אַ נאַטירלעכע זאַך, אויף אַזוי ווייט, אַז כדי אויך אין דעם צו זען די גיטלעכע השגחה, דאַרף מען זיך טיף אַריינטראַכטן, ווי אַזוי די השגחה פרטית ברענגט צוזאַמען פאַרשידענע דערשיינונגען — ווינטן און רעגנס און זון שיין — יעדערע פון זיי אין דער ריכטיגער צייט א.ז.וו.

דער צווייטער פאַל, פון אַפּענער השגחה פרטית,

אָדער ווי די וועלט רופט עס: הצלחה, מזל, מציאה א.ז.וו. — נעמען וואָס זאָגן ניט וואָס דאָס איז, זיי זאָגן נאָר די שלילה (נעגאַטיווע), אַז דאָס איז ניט די דערגרייכונג פון דעם מענשענס שכל אָדער פון זיין האַרעוואַניע, זאָגט תורת אמת דעם אמת — אַז דאָס איז בהשגחה פרטית און ברכת ה' אין בני חיי ומזוני:

אמת'ר אויסערגעוויינליכער נחת פון קינדער, שטענדיגער גוטער געזונט, אויסערגעוויינליכע הצלחה אין פרנסה, א.ז.וו.

* * *

און דאָס איז די נקודה וואָס איז אונטערגעשטראַכן געוואָרן אין פריערדיגען בריוו אַלס אַפּלערנונג פון החודש הזה לכם: דורכדעם וואָס

הנהגה טבעית .. צוויי אופנים: להעיר אשר שבעת ימי הבנין (דהעולם והטבע) הם חול ושבת (מלי וז"א — גלות. משא"כ ח"ב — נסתרות). וראה ג"כ ד"ה והי' כי תבוא, תרס"ו.

ווינטן .. שיין: ראה מים רבים, תרל"ו פציט ואילך.

הצלחה: ראה אוה"ת (כרך ב') ס"פ וישב.

בני חיי ומזוני: ראה זח"א מג, סע"ב. ל"ת להאריז"ל פי תולדות. ביאורו — לאדהאמ"צ — לוירא קטן, א. לקוטי לוי"צ לזח"ג ע' רצט.

שטענדיגער גוטער געזונט: ראה רמב"ם הל' דעות פ"ד ה"כ"א: כל כו' אלא אי"כ כו' או כו' ושינוי וסת כו'. ב"מ (קז, ב): והסיר הו' ממך כו'.

ד"ה .. תרס"ו: המשך יר"ט של ר"ה תרס"ו ע' שלג ואילך.

זרע וקציר: נח ת, כב.

החודש הזה לכם: בא יב, ב.

די תורה האָט איינגעשטעלט אַ ציילונג באַ אידן אַז אַלע חדשים הייבן זיך אָן פון חודש ניסן, דער חודש וואָס זיין אינהאַלט און ענין איז **כי בו יציאת מצרים** דורך נסים גלויים פון דעם אויבערשטן, לערנט אונז די תורה אַז אַזוי איז דאָס, דעם אויבערשטנס פירונג, אַלע חדשים פון יאָר, סיי ווען מען זעט נסים גלויים, סיי מיזעט נסים אין טבעית'דיגע לבושים, סיי מיזעט השגחה פרטית, סיי עס זעט זיך אָן נאָר טבע — דאָרף אַ אידן וויסן און געדענקען, אַז דער אויבערשטער איז דער באַשעפער פון דער וועלט און דער איינציקער און גאַנצער בעל־הבית פון דער וועלט, און פירט די גאַנצע וועלט אין אַלע אירע פרטים און פרטי־פרטים, ועל אחת כמה וכמה — דעם עולם קטן זה האדם, יעדן מענטשן בפרט אין אַלע איינצלהייטן פון זיין טאָג־טעגלעכן לעבן.

לויט דעם איז דאָך **זעלבסטפאַרשטענדלעך**, אַז יעדער פרט פון זיין לעבן, ווי „קליין“ ער זאָל ניט זיין, איז דאָ אין דעם אָן אָנווייזונג — און עס מוז געטאָן ווערן לויט דער אָנווייזונג — פון דעם וואָס איז „משגיח“ אויף דעם פרט בפרט — און קיין זאך קען עס ניט ענדערן, וואָרום דאָס „ציילט זיך“ פון ניסן — נסים גלויים פון יציאת מצרים.

* * *

בהמשך אויך צו דעם וואָס איז געבראַכט געוואָרן אין פריערדיגן בריוו, אַז דוד המלך האָט, אין נאָמען פון יעדן אידן, אָנגעדייטעט אין תהלים דעם ענין פון **שטענדיגער** השגחה פרטית, און דערפאַר איז: **בך**

באַשעפער .. בעל־הבית: ראה ס' החנוך מצוה כא. ולהעיר שזהו ג"כ הרמזים דשבת ושביעית.

די גאַנצע וועלט .. פרטי־פרטים: כתורת הבעש"ט הנ"ל. וראה דרך חיים ספ"ט.

יעדער פרט .. אָן אָנווייזונג: ראה הפס"ד בטושו"ע או"ח סרל"א.

ניסן — נסים: להעיר מברכות נז, רע"א.

אָנגעדייטעט אין תהלים: וכידוע ראיית אדה"ז לתורת הבעש"ט בהשגח"פ — מתהלים לו, ז (ע"פ דרז"ל חולין סג, א) — רשימות הצ"צ לתהלים שם.

כי .. ממצרים: משפטים כג, טו.

שזהו ג"כ הרמזים דשבת ושביעית: ראה ג"כ לעיל אגרת יתקם, ובהנסמן בהערות שם.

עולם קטן זה האדם: תנחומא פקודי ג. תקו"ז תס"ט (ק, ב. קא, א). וראה גם לקו"ת במדבר ה,

סע"א. ועוד.

רשימות הצ"צ לתהלים שם: סק"ג. וראה גם ד"ה כל המאריך תרפ"ג פ"ג (סה"מ תרפ"ז ע'

קנור"ז). ד"ה מים רבים תשי"ז פ"ג (תוי"מ — סה"מ מלוקט ח"א ס"ע שכב ואילך).

בך .. לעולם: תהלים עא, א (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר — עד י"א ניסן זה).

ה' חסיתי אל אבושה (אין דיר, ג'ט, טו איך מיר שיצן, איך וועל ניט פארשעמט ווערן — און ביידע זאכן) — לעולם (קיינמאל), און דאָס בריינגט, אַז לשוני כל היום תהגה צדקתך (אויך מיין צונג אַ גאַנצן טאָג וועט ריידן דיין וואוילטעטיקייט) (און מען זעט השגחה פרטית בגלוי) — כי בושו כי חפרו מבקשי רעתי (וואָרום פאַרשעמט זיינען געוואָרן און פאַרקלעמט די וועלכע האָבן געזוכט מיין בייז),

איז די פאַרטזעצונג גלייך נאָכדעם — אין צוזאַמענהאַנג מיט הנהגה נסית: לשלמה אלקים משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך (צו שלמה, ג'ט, גיב דיינע משפטים צום מלך, און דיין צדקה צום מלך'ס זון) — די הנהגה וואָס איז געווען אין די צייטן פון מלך שלמה: ידיו עמד בצדק גוי (ער וועט משפטי'ן דיין פאָלק מיט צדק — ווי באַוואוסט די משפטים פון שלמה — אין אַן איבערנאַטירלעכן אופן) און אַזוי זיין גאַנצע מלוכה בכלל — איז געווען למעלה מן הטבע לגמרי, אַז אַן קיינע מלחמות איז: וירד גוי עד אפסי ארץ (ער וועט געוועלטיגען .. ביז צו ענדע פון דער ערד), ביז אַז — כל גוים יעבדוהו (אַלע פעלקער וועלן עס דינען),

און דער מזמור איז אויך אַן אַנדייטונג, לויט ווי חכמינו ז"ל ערקלערן, אויף די צייטן און הנהגה פון מלך המשיח, ווען טבע וועט

לשלמה .. אמן ואמן: תהלים עב, א"ט.

מלך שלמה .. המשיח: מפרשי התהלים שם ובמדרו"ל.

משפטים פון שלמה: כבמדרש תהלים עה"פ משפטיך למלך תן — שחי שלמה דן כיוצרו. ועיין ר"ה כא, סע"ב.

אַן קיינע מלחמות: דה"א כב, א.

טבע וועט דערהויבן ווערן: ומש"כ הרמב"ם הל' מלכים רפ"ב (משא"כ להראב"ד שם) — ראה רדב"ז שם (ולא זכיתי להבין תירוצו דא"י שאני — שהרי הרמב"ם שולל ביטול מנהגו של עולם. ואולי יל"פ כוונתו שיהי' בא"י לא בתור ביטול מנהגו של עולם, כ"א הנהגה נסית דבניי — ע"ד המן וכי' בהיותם במדבר. אבל גם עפ"י צריך לחלק בין תחלת ימוה"מ (כל' הרמב"ם לקמן וכדלהלן) שהרי בימי בן כוזיבא לא היתה כזאת — ראה הל' מלכים פ"א ה"ג). ולפענ"ד — כיון שמרז"ל בשבת (דלהלן) א"א לפרשו כמשל שהרי מסיים לגלג כו' אחוי לוי כו' — עכצ"ל דס"ל להרמב"ם דשתי תקופות בימוה"מ. וכיון דבן כוזיבא

לשוני .. רעתי: שם, כד. — סיום וחותר המזמור הנ"ל.

תהלים עב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמור"ר (מתחיל מ"א ניסן זה).

ומש"כ הרמב"ם: בהבא לקמן ראה בארוכה התוועדות י"א ניסן (והמשכו בהתוועדויות דש"פ מצורע, שבת הגדול; אחש"פ; ש"פ אחרי, מבה"ח אייר) שנה זו. נדפס בלקו"ש חכ"ז שיחה א' לפ' בחוקתי (ע' 191 ואילך).

דערהויבן ווערן צו דער מדרגה פון למעלה מדרך הטבע. ביז אַז אַנשטאַט
דער סדר פון **זרע וקציר**, פריער זייען און דערנאָך שניידן, און דערנאָך
ערשט טאָן נאָך אַ ריי מלאכות ווי דרעשן, מאָלן, קנעטן, און באַקן, ביז
עס ווערט **לחם לבב אנוש יסעד** (ברויט שטאַרקט דאָס האַרץ פון
מענטשן), וועט זיין **יהי פסת בר בארץ** (עס וועט זיי אַ גערעטעניש פון
תבואה אין לאַנד), וואָס – אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם אָפטייטש אויף
משיחין – מיינט עס לויט אונזערע חכמים אַז **ארץ ישראל תוציא
גלוסקאות וכלי מלת** – אַז אין משיח'ס צייטן וועט די ערד פון ארץ
ישראל אַרויסברענגען פאַרטיקע זעמלעך און זיידנס –

די הנהגה אין וועלט וועט זיין אַזוי נסים'דיג, אַז אפילו לגבי די נסים
פון יציאת־מצרים וועט דאָס זיין אַ נס, און ווי עס ווערט געטייטשט דער
פסוק **כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות** – אפילו לגבי די נסים
פון יציאת מצרים וועלן דאָס זיין „נפלאות“ – וואונדער איבער וואונדער.

* * *

ויהי רצון, אַז אַזוי ווי כדי צו מקרב זיין משיח'ס קומען, איז דאָס
דורך **היום אם בקולו תשמעו**, פירן זיך אין איינקלאַנג מיט דעם אָנזאָג
פון אויבערשטן,

טעו בו שהוא המלך המשיח (ראה הלי' מלכים שם) אף שלא נראה חידוש בעולם – מכריח
מזה הרמב"ם שהכתובים (ומרז"ל) המדברים **בתחלת** יציאת חוטר מגזע ישי גוי' – משל
הם. וידועים דברי הר"מ (זח"ג קכה, רע"א) דמסטרייהו דעייה לית כו' אלא שעבוד מלכויות
בלבד. וראה עה"ק ח"ב פלי"ח. אבל עייג"כ פיה"מ להרמב"ם פי' חלק (שמפרש דשבת הנ"ל
דלא כפשוטו). מאמר תחיית המתים (דמשי"כ דמשל הן אין זה החלטי כו' ואם הוא כפשוטו
הרי יהי נס כו' כעין אמרם לא הזיק נחש ועקרב בירושלים). ובחסידות בכ"מ דאין בין
עוה"ז לימוה"מ אלא ש"מ, מ"מ וגר זאב גוי' (כפשוטו) וכמו חמורו דרפב"י (שבזה אאפ"ל
נס – דלמה יעשה נס זה) – ראה ש' האמונה בסופו (לאחר תחיה"מ). וככה בתחלתו. ועוד.

ארץ ישראל .. מלת: שבת ל, סע"ב.

געטייטשט דער פסוק: מיכה ז, טו. אוה"ת עה"פ ס"ג וס"ט.

דורך היום .. תשמעו: סנה' צח, סע"א.

יציאת חוטר מגזע ישי גוי': **ישעי' יא, א.**

אמרם: **אבות פ"ה מ"ה.**

וגר זאב גוי': **ישעי' שם, ו.**

ולחם .. יסעד: **תהלים קד, טו.**

אוה"ת עה"פ: **ג"ך (כרך א') ע' תפו ואילך.**

היום .. תשמעו: **תהלים צה, ז.**

וואָס אויך דאָס איז **מרומז** אין אָנהויב פון מזמור: **משפטיך למלך**
תן וצדקתך לבן מלך, וואָרום יעדער איד איז געגליכן צו אַ מלך און צו אַ
 בן מלך,

זאָל יעדער איינער און איינע דורכפירן אין טאָג-טעגלעכן לעבן די
 משפטים און צדקה ווי דער אויבערשטער פאַרלאַנגט, און **היום**, פון היינט
 אָן, און דאָס וועט צואיילן און ברענגען די גאולה האמיתית והשלמה
 דורך משיח צדקנו, און עס וועט מקויים ווערן, ווי ער זאָגט אין סיום פון
 מזמור אַז

.. **אלקי ישראל** (וואָס ער איז) **עושה נפלאות לבדו** .. (וועט זיין)
וימלא כבודו את כל הארץ (און די גאַנצע וועלט וועט זיין פול מיט זיין
 כבוד) **אמן ואמן**.

בכבוד ובברכה לחג הפסח כשר ושמח ולקיום היעוד בקרוב ממש:
 כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות,

מנחם שניאורסאהן

יעדער איד .. א מלך .. בן מלך: זח"ב כו, ב. (תקוי"ז בהקדמה א, ב. שבת סז, א).
משפטים און צדקה: כולל הכל וכמשי"נ דרך הוי' לעשות צדקה ומשפט (וירא יח,
 יט. וראה אוה"ת שם).

עושה נפלאות לבדו: להעיר שע"ז דרו"ל (נדה לא, א) שאין בעל הנס מכיר בנסו.
אמן ואמן: להעיר מהא דהאומר הן הן (בלי הפסק) הוי שבועה (שבועות לו, א).
 וראה או"ת להה"מ ס"פ בהר.

לחג הפסח כשר ושמח: כי מצותו במצות — וצ"ל ושמרתם את המצות — ובד'
 כוסות יין המשמח אלקים ואנשים. וראה לקוטי לוי"צ — אגרות (ע' קצז) שכשר ר"ת
 כמוצא שלל רב לרמז על בירור הניצוצין שהוציאו ישראל ממצרים כמ"ש ואח"כ יצאו
 ברכוש גדול, שמח הוי"ע הדי' כוסות, מוחין דאבא, דאימא כמ"ש בפע"ח.

אוה"ת שם: וירא (כרך א') צו, א ואילך.

או"ת: הוצאת קה"ת סקכ"ב (מג, ב).

ושמרתם את המצות: בא יב, יז. וראה מכילתא ופירש"י עה"פ. פסחים מ, א. שו"ע אדה"ז או"ת
 הל' פסח סתנ"ג סי"ד-ט"ו. וש"נ.

יין המשמח אלקים ואנשים: ראה שופטים ט, יג. ברכות לה, א.

כמוצא שלל רב: תהלים קיט, קסב.

ואח"כ .. גדול: לך טו, יד.

י'תשנב

בי"ה, י"א ניסן, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

כבוד הווי"ח אי"א נוי"נ בחור מעם ומורס מעם ודורש
טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה
שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

לקראת חג המצות, זמן חירותנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה,
הנני בזה להביע ברכתי לחג כשר ושמח ולחירות אמיתית, חירות מדאגות
גשם ומדאגות ברוח — מכל דבר המעכב עבודת ה' בשמחה ובטוב לבב.

ולהמשיך מחירות ושמחה זו בימי כל השנה כולה.

ובפרט שעבודת השם, כמצווה עלינו בתורתנו תורת חיים, הרי היא
בכל עניני האדם ובמשך כל היום וכל הלילה, וכמו שנאמר בכל דרכיך דעהו.

בהוקרה ובכבוד ובברכת החג

מ. שניאורסאהן

ז"ע נתקבל מ' ות"ח ת"ח וכו'. אבל ביחד עם זה — תמהתי (תמהון
— מהול בצער) על ה"רוח" שבו ושבעוד דיבוריו לאחרונה וכו',

שטעמו כנראה — שכיון שבעוד שבועות אחדים מסתיימת תקופת
תפקיד כ' דעתה, הרי כבר עתה צ"ל ניכר זה וכו' —

ונוסף על שאין זה נכון וטוב, הרי לאחר בקשת סליחה רבה —
כיון שדאי מטרתו שיהי' משאו ומתנו וכו' באמונה — ועפ"ז הרי כל יום
ויום מלוא אחריות תפקידו עליו — כביום הראשון שלפני עשור השנים,
וביחד עם זה — מלוא נתינת הכח למלאות התפקיד, וביחד עם זה —
מלוא הזכות שבמילוי התפקיד.

י'תשנב

מו"ה שניאור זלמן: שור. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יתקפט, ובהנמסר בהערות שם.
שנאמר: משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סר"א.
תקופת תפקיד כ': פרעידנט. ראה גם לעיל אגרת יתקצה.
משאו ומתנו וכו' באמונה: ראה שבת לא, א.

ולכן אין כל מקום כלל למצב רוח כהנ"ל וכיו"ב. ויש להאריך כהנה
וכהנה — אבל ודאי שאין כי זקוק לכך כלל. וגם חוששני לסגנון „מגידי
מוסר“, ולכן אסתפק בסיום שלהם והעיקר — בסיום תקופת הגלות ב"ב:

ובא לציון גואל ונאמר אמן,

ויקויים היעוד: כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

י'תשנז

ב"ה, י"א ניסן ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג הו"ח אי"א נוי"נ צנמ"ס חו"ב כו'
מוה"ר מרדכי שי

שלום וברכה!

... להערת כת"ר בהליקוט לפ' כי תשא דכיון דאין אדם אוסר דבר
שאינו שלו לא עבר אהרן איסור ע"ז בזהב העגל שלא קנאו — דאינו כי
גם קודם שנעשה פסל ואפילו בתחלת העשי' עובר על לא תעשה לך פסל
כמבואר ברמב"ם וכו' —

הנה מעשה העגל הרי הי' קודם לימוד התושבע"פ דעשה"ד לבנ"י,
ונתחייבו רק בהמפורש בעשה"ד (1 עשיית 2) פסל. ואפילו את"ל שלמדו
מקודם וקיימו ת' פרקי דע"ז דאברהם אבינו דאוליף ליעקב (זח"ב רהע,
סע"ב) — קיום חומרא זו מד"ע לא דחי פקו"נ דאהרן [לאחרי שראה
הריגת חור (הובא בפרש"י)].

ובא לציון גואל: ישע"י נט, כ.

היעוד: מיכה ז, טו.

י'תשנז

נדפסה בלקו"ש חל"ו ע' 268 (נכתבה בשוה"ג למכתב כללי-פרטי הקודם).

מוה"ר מרדכי: סאוויצקי, בוסטון.

בהליקוט לפ' כי תשא: נדפס אח"כ בלקו"ש ח"א שיחא א' לפ' תשא (ע' 146).

דאין .. שלו: ע"ז נג, ב. ובכ"מ.

לא .. פסל: יתרו כ, ד.

ברמב"ם: הל' עבודת כוכבים פ"ג ה"ט.

מד"ע: מדעת עצמם.

הובא בפרש"י: תשא לב, ה.

קפז

כ"ק אדמו"ר זי"ע

משא"כ זה שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו. וכמה מהשקוי"ט
שבהליקוט — **שסברא הם** (ולמעיר מתוסי שבועות כב, סעי"ב) צריך
שיתאימו גם קודם לימוד התושבע"פ. ולכן באו בהליקוט.

ע"ד הנ"ל מתורץ בפשטות קושיא הידועה בענינים דחה"פ: איך מלו
ישראל **בלילה** (שמו"ר פייט, ח) —

והוא דדין מילה ביום נתחדש לאחר מ"ת (תוד"ה מר יבמות עב, ב).
ואפילו את"ל דג"ז קיימו עד שלא ניתנה תורה — לא בטלו אכילת הפסח
דנאסרה לערל, מפני חומרא זו.

מצו"ב שקוי"ט דהת' שי' בהליקוט בהנ"ל — שתקותי שיענין את כת"ר.

י'תשנ"ד

ב"ה, י"א ניסן, ה'תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ מר אלעזר קלמן שי'

שלום וברכה!

המכתב והפ"נ נתקבלו.

נ.ב. ת"ח ת"ח על התמונה ששלח. יש להאריך בזה אבל אין הזמן
גרמא. והעיקר מה שנוגע הרי זה תגובת הרואים אותה, ובודאי שמע
מפיהם ישר תהילות ותשבחות וכו'.

* * *

קושיא הידועה: **ראה גם לקו"ש ח"ז ע' 125 ואילך.**
שקוי"ט דהת': **קובץ הערות התמימים ואנ"ש נ.י. גליון כו.**

י'תשנ"ד

נכתבה בשוה"ל לכלי-פרטי דלעיל.

מר אלעזר קלמן: **טיפענברון.**

על התמונה: **ציור תואר פני כ"ק אדמו"ר.**

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה ישראל זוסמן שי

שלום וברכה!

המכתבים והמצוי"ב נתקבלו. וכמובן – יגישו שם בקשת היתר יציאה וה' יצליחם.

בברכת החג ולרפוי"ש ולבשוי"ט.

* * *

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ כו' מו"ה אברהם יצחק שי
וזוגי תי'

שלום וברכה!

המכתב והמצוי"ב נתקבלו. ותי"ח תי"ח על גודל הנח"ר והשמחה מהדו"ח מביקורם בספרד.

בברכה [...] הצלחה בכלל ובפרט להמשך הפעולות הנ"ל בהצלחה רבה ומתוך בריאות ושמחה ובברכת החג.

י'תשנה

[קודם חה"פ, היתשלי"ג]

להרח"ב שי' הלבפשט

תי"ח על הדו"ח.

ויתברכו בנסיעה (רצוי"ש) בשטומו"צ ובחה"פ כו"ש.

מצוי"ב ב' הגש"פ לו ולזוגי תי'.

פ"ש וברכת החג להוריו שליטי"א.

מו"ה ישראל זוסמן: דבורץ, כפר חב"ד. נדפס ב"מקדש מלך" ח"ג ע' קסה"ו. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז יתלח (ע' תנז), ובהנסמן בהערות שם.
מו"ה אברהם יצחק: גליק. ראה גם לקמן אגרת יתתקב.

י'תשנה

מצילום כתי"ק.

בנסיעה (דצ"ש): - רצוא ושוב (הלוך וחזור), לאה"ק, לחג הפסח.

קפט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תשנז

[מברק לחג הפסח, ה'תשל"ג]

חג הפסח כשר ושמח,

וכל אחד ואחת יראו בקיום היעוד דאלקי ישראל עושה נפלאות
לבדו ימלא כבודו את כל הארץ,

מ. שניאורסאהן

י'תשנז

[כ"ד ניסן, ה'תשל"ג]

לעשות כהוראת [ד"ר בערנארד אַקערמאַן] (היינו שימשך לטפל
בבנה שי כפי ראות עיניו — כנ"ל).

נסיעה לאה"ק עתה — בלאה"כ א"א עתה מפני החום הרעש דחגיגות
שם וכו'. בנוגע לסתיו וחורף ידונו כשיתקרב הזמן — בהתאם להמצב אז.
אזכיר עה"צ.

לדבר אתי פא"פ — אין כל צורך כלל (ובפרט שאין עתה „יחידות").
באם כדי שתוכל לאמר לבנה שי שדברה אתי וכו' — לאחר מעריב או
מנחה.

(לבארה שזהו בפרוזודור, רק ברכת צאתכם לשלום וכו').

י'תשנז

נדפס ב„מקדש מלך" ח"ג ע' רמא.
היעוד: תהלים עב, יח"ט (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תשנז

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"ד ניסן ה'תשל"ג.
לבארה כו': הוראה למזכירות.

י'תשנח

בי"ה, כ"ה ניסן, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג ווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור
מוה"ר זאב שי הוברמן

שלום וברכה!

הנני לאשר בזה קבלת מכתבו מיום ז' בניסן ומגודל הטרדות ובפרט
ימי חג המצות שהיו בינתיים נתעכב המענה ואת כת"ר הסליחה.

ומצו"ב העתק מכתבי ע"ש היו"ר שכתב לי במיוחד בענין זה.

ובודאי אם נצרך ביאור נוסף איך שהוא לא מתאים על פי שו"ע
שאתערב במצב הנוכחי, יסביר להנ"ל גם בתור רב. ותודתי אמורה לו מראש.

בהזדמנות זו ארשה לי לצרף העתק מכתב כללי שתקוטי שימצא בו
ענין ותועלת.

בכבוד ובברכה.

נ.ב. מטעמים לא רציתי להזכיר במכתבי הרשמי הנ"ל במה שדברנו
אודות מחנה קיץ יומי בממדים הכי רחבים, אשר נוסף לעצם התועלת
שבזה, הרי זה ג"כ הכנה טובה להוספה בכמות, ואולי גם באיכות,
התלמידים לשנת הלימודים הבע"ל. וכמדובר אז בארוכה. והרי עתה הזמן
לעסוק בזה, כיון שהענין דורש הכנה [מבעוד] מועד.

י'תשנ"ט

[כ"ה ניסן, ה'תשל"ג]

מקום לימוד יו"ח שי' כפי ראות עיניו ובלבד שיהי' מוסד חב"ד.

י'תשנח

מכתב כללי: דלעיל אגרת י'תשנא.

י'תשנ"ט

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב של מו"ה יקותיאל דוב קאלמענסאָהן מכ"ה ניסן ה'תשל"ג
אודות מקום לימוד בנו.

מוסד חב"ד: ראה לקמן בהוספה לאגרת י'תתכט ד"ה מקום לימוד.

י'תשס

ב"ה, ערש"ק מברכים חודש אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

צו אַלע אָנטיילנעמער אין דעם יערלעכן דינער פאַר דעם
מוסד חינוך „אהלי תורה“
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

באָ פאַרשידענע געלעגנהייטן איז אונטערשטראַכן געוואָרן די
ספעציעלע וויכטיקייט פון היינטיקן יאָר אלס **שמיטה-יאָר**. און כאָטש
די מצוות וועלכע זיינען פאַרבונדן מיט שמיטת קרקעות זיינען ניט נוג
אין חוץ-לארץ, אָבער ווי אַנדערע מצוות וועלכע זיינען ניט נוג בזמן הזה,
זיינען זיי דאָ אין רוחניות אויך בזמן הזה און אין חוץ-לארץ, וואָרום אַלע
ענינים פון תורה הנצחית זיינען העכער פון צייט און אָרט. און וויבאַלד
אַז זיי זיינען דאָ, מיינט דאָס אַז זייער אינהאַלט דאַרף זיך אויסדריקן
אויך אין מעשה בפועל, וואָרום **מעשה הוא העיקר**.

דער אינהאַלט פון שמיטה איז, אַז כאָטש אַ איד האָט אַ פעלד וואָס
געהערט צו עס, און געהערט צו עס על פי תורה, וואָס תורה זאָגט אַז
דאָס איז זיינע און איז עס מחייב אין תרומות ומעשרות וכו', אָבער
צוזאַמען דערמיט זאָגט דער אויבערשטער **כי לי הארץ** — אַז אַ איד
דאַרף אָנערקענען, אַז דער אמתיער בעל-הבית איז דער אויבערשטער, און
די דאָזיגע אָנערקענונג איז ניט סתם אַ געדאַנק, נאָר דאַרף זיך אויסדריקן
בפועל, דורך אַפלאַזן די פעלד פריי און ניט באַאַרבעט דעם **גאָנצן** יאָר פון
שמיטה, אַזוי אַז אויך די פירות פון דעם יאָר געהערן אויך ניט צום
אייגנטימער פון פעלד, נאָר זיינען הפקר פאַר אַלעמען, אפילו פאַר די חיות
פון פעלד. און ווי אַלע מצוות, וועלכע דאַרפן געטאָן ווערן מיט שמחה,

י'תשס

באָ פאַרשידענע געלעגנהייטן: ראה גם לעיל אגרת יתקם, ובהנממן בהערות שם.
שמיטת קרקעות .. ניט נוג אין חוץ-לארץ: ראה בהנממן לעיל שם הערה ד"ה די דינים.
תורה .. העכער פון צייט און אָרט: ראה שו"ע אדה"ז או"ח מהדריב ס"א ס"ח. וש"נ. תניא פכ"ה.
מעשה הוא העיקר: **אבות פ"א מ"ז**.
כי לי הארץ: **בהר כה, כג**.
אַ איד דאַרף אָנערקענען: ראה חינוך מצוה פד.

אָזוי איז ער מקיים אויך די מצוה פון שמיטה מיט פרייד, וויסנדיק די טייערקייט פון אַ מצוה און עס איז ניטאָ קיין גרעסערער גליק ווי צו מקיים זיין דעם אויבערשטנס רצון.

און בנוגע שמיטה האָט דער אויבערשטער צוגעזאָגט אַן איבער-
נאַטירלעכן שכר אויך בגשמיות, אַז די גערעטעניש פון פעלד אין דעם
זעקסטן יאָר וועט זיין אַ דריי-פּאַכיקע, פאַר גאַנצע דריי יאָר.

איינע פון די אָפּלערנונגען דערפון, אין אַלע צייטן און אין אַלע
ערטער, איז, אַז אַ איד דאַרף וויסן, אַז כאַטש תורה זאָגט אַז ער זאָל
טאָן אין עניני פרנסה בדרך הטבע (ששת ימים תעבוד ועשית כל
מלאכתך), אָבער אַז עס קומט צו אידישקייט, צו ענינים פון תורה און
מצוות, דאָן איז ער אינגאנצן אַרויסגענומען פון טבע און שטייט ניט נאָר
אונטער השגחה-פרטית — נאָר אויך אונטער הנהגה נסיית.

און פונקט ווי שמיטה איז ניט אַן ענין פאַר "ספעציעלע" טעג פון
יאָר, נאָר אַ גאַנץ יאָר, אָזוי איז אידישקייט אין פולער מאָס פון דעם —
ניט פאַר אויסנאַמס טעג, ווי ראש השנה און יום כיפור און שבת אד"ג,
נאָר עס דאַרף אָפּגעהיט ווערן דעם גאַנצן יאָר און אַלע טעג פון יאָר, די
וואָכנטעג, שבת, יום-טוב וכו'; און ניט ח"ו אַלס אַ לאַסט און טירחה,
נאָר מיט דער פריילעכקייט און שמחה של מצוה.

דער דאָזיגער צוגאַנג צו תורה ומצוות מוז, זעלבסטפאַרשטענדעלך,
איינגעפלאַנצט ווערן אין אידישע קינדער פון דער פריסטער יוגנט אָן, און
דאָס איז די אויפגאַבע פון דעם מוסד חינוך אהלי תורה, צו ערציען
אידישע קינדער אין תורה ביראת שמים און שמחה של מצוה — אין
איינקלאַנג מיט דאָס אויבגעזאָגטע, און איז מצליח אין דעם.

עס איז צו האָפּן, אַז די אָנטיילנעמער אין דער מסיבה, ובכלל די
עסקנים און פריינט פון דעם העכסט וויכטיגען מוסד חינוך וועלן זיך
ברייטהאַרציג אַפּרופן און געבן דעם מוסד זייער פולסטע שטיצע, אין
איינקלאַנג מיט דעם איבערנאַטירלעכן אינהאַלט פון היינטיקן שמיטה-
יאָר. און דער אויבערשטער וועט זיכער באַגליקן יעדן איינעם און איינע,

דער אויבערשטער צוגעזאָגט: בהר שם, כא.

ששת .. מלאכתך: יתרו כ, ט. ואתחנן ה, יג.

השגחה פרטית: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סימן קעט ואילך. וש"נ.

כ"ק אדמו"ר זי"ע קצג

מידה כנגד מידה, מיט אן איבערנאטירלעכן שפע אין אלץ וואָס מינויטיגט זיך, בגשמיות וברוחניות גם יחד.
בכבוד ובברכה להצלחה,

מ. שניאורסאהן

י'תשסא

[כ"ז ניסן, ה'תשל"ג]

במענה למכתבה מיום [כ"ז ניסן] — לא לנסוע לחו"ל.
התקוה שלוקחת חלק פעיל בפעולות בנות חב"ד להפיץ היהדות האמיתית.
וכמובן — לכל לראש ע"י שתהיי דוגמא חי' בזה. וק"ל.

י'תשסב

ב"ה, כ"ז ניסן תשל"ג
ברוקלין

הרה"ג הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכו' מו"ה הלל שי

שלום וברכה!

מועתק בזה נוסח המברק שהואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח לכת"ר שי:
„במענה להטליפונים, אזכיר על הציון להמצטרף בגו"ר.
דעתי בנוגע לרבנותו כמקדם ושלילת תל אביב עוד נתגברה.

מידה כנגד מידה: ראה סנהדרין ז, טע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.

י'תשסא

מצילום כתי"ק, על גליון שאלתה מכ"ז ניסן ה'תשל"ג, אם לנסוע לארה"ב לחדשי הקיץ, או להמשיך לימודי בטכניון.

י'תשסב

מו"ה הלל: מעדאליע, אנטווערפן. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ו אגרת יתקפת, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרות יתתטו. יתתצד.

קָבַלְתִּי פָנֵי מִישָׁהוּ עֵתָה תִּפְגַּע בְּכַבּוֹד כָּל אֱלֹהֵי שֹׁכֵב שְׁלֹו בְּקִשְׁתָּם
בֹּזֵה, וְאֹתוֹ הִסְלִיחָה.

בְּבִרְכָּה לְבִרְיָאוֹת וּלְבִשּׁוּרוֹת טוֹבוֹת.

מִנְחָם שֵׁנִיאֹרִסָּאֵהָן

הַמְּבָרֵק בְּטַח נִתְקַבֵּל בְּמוֹעֵדוֹ.

בְּכַבּוֹד וּבְבִרְכָּה,

מִזְכִּיר

י'תשסג

ב"ה, כ"ט ניסן תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה דוד אברהם שי

שלום וברכה!

... בברכה הצ[לחה] רבה בהפצת היהדות וכו' ולבשו"ט.

— 500 ל"י (השתתפות מכאן בכיסוי החובות דההו"ל דהשיחות).]]

י'תשסד

[בדרי"ח אייר, ה'תשל"ג]

(1) ההחלטה בהנ"ל תלוי בכו"כ פרטים (כולל — ידיעת מהלך המו"מ

עד עתה בפרטיות) ולכן ימשיכו להתייעץ בזה עם הידידים שעל אתר.

השמות ואזכיר עה"צ.

(2) ויגדלוהו לתורה חופה ומעשים טובים.

י'תשסג

מו"ה דוד אברהם: לסלבים, כפר חב"ד. אגרות נוספות אליו — לעיל ח"י"ח אגרת ותקבג,
וכהנסמן בהערות שם.

י'תשסד

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מבדרי"ח אייר ה'תשל"ג, בנושא שלום בית.
ויגדלוהו: בנו הנולד לו.

קצה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תשס"ה

[ב' אייר, ה'תשל"ג]

נתי' ות"ח. ויהי"ר שיהי' המשך בנוגע לפו"מ בעולם העשי'.

י'תשס"ו

בי"ה, ג' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור
מר דב שי' אטינגר

שלום וברכה!

זה עתה קבלתי מכתבו ממוצש"ק מברכים אייר עם המצורף אליו, ות"ח על טרחתו לשלוח לי צילומים מהמכתבים מצפת שעד עתה לא נתקבלו במקורם. ובכל אופן במשך הימים הקרובים מסתם אמצא פנאי לעיין בתוכן מכתבים הנ"ל בשימת לב הדרושה, ובל"נ אודיע גם למר ההמשך בדבר.

לכתבו אודות התכנית השני' בנוגע לירושלים עיה"ק, אין הדבר פשוט כל כך, שהרי כמה עניני חב"ד ומוסדות חב"ד כבר קיימים בירושלים, ולכאורה דין קדימה לביסוס הקיים, כולל גם שיכון חב"ד אשר בירוש', מקודם להתחלת ענינים חדשים, ועוד ואולי זהו העיקר, ביסוס ביהכ"נ וביהמ"ד צמח צדק אשר בעיר העתיקה עם חצרה והשטח הסמוך לה, וככל הדרוש, אשר לצערי הרב לא רק חסר כל הדרוש, אלא שאפילו המינימום בזה גם כן לא נעשה עדיין. ובודאי ידוע למר השתלשלות הענינים ואין להכפיל בענינים המצערים, כנ"ל, צער עמוק.

לפלא שאין במכתבו כל זכרון לאוסף החומר וההו"ל שלו בקשר עם 200 שנות חב"ד באה"ק ת"ו. והרי כבר עבר חלק חשוב מהמועד של ששה

י'תשס"ה

מצילום כתיב, על דו"ח מההתוועדות בקשר לח"י שנה להתיסדות צאגו"ח בארה"ב.

י'תשס"ו

מר דב אטינגר: אגרות נוספות אליז – לעיל חכ"ז אגרת ימג, ובהנסמן בהערות שם.
לאוסף החומר: החומר שנאסף אז נמסר אח"כ לעריכת ס' תולדות חב"ד בארה"ק (קה"ת תשמ"ח).

חדשים שנדברנו אודותו. ובראותי עירנות מר לענין זה, אולי בהזדמנות הקרובה יודיעני ג"כ פרשת הענין.

בודאי אם תהיינה ידיעות נוספות בהמשך למה שכותב אודות פגישתנו עם באי כוח משרד השיכון, יודיעני מבלי לחכות למכתבים מכאן, ות"ח מראש.

בכבוד ובברכה.

י'תשס"ז

ב"ה, ה' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר יצחק שי' וייל
שדה אלי' (עמק בית שאן)

שלום וברכה!

נתעכב אישור קבלת מכתבו מפני הספקות שהיו אצלי, ועדין ישנם גם עתה, האם תהי' תועלת בדבר או להיפך. בכל זה הכרעתי מכמה סיבות לכתוב על כל פנים בקיצור, כיון שהמדובר הוא בענין עיקרי. ואקדים מראש שאין עליו לאשר קבלת מכתבי זה ופשיטא שאין צריך לענות עליו לא מפני הנימוס ולא מטעם אחר, כיון שכנראה זהו נגד מצפוני.

ונקודת המענה על כל סעיפי מכתבו היא, בהקדם משל, לאדם שיש לו איש קרוב ביותר שאינו בקו הבריאות ומשלה עצמו לומר שבריא הוא לגמרי ועוד זאת, בנוסח הנביא, שם חושך לאור, שעניני החולה שלו הם אדרבה סימני בריאות ולכן מוסיף בהם וכו'. הרי אפשרות בזה שתי גישות: (א) בכדי לשמור על היחסים, לומר לו "הצדק אתך, וישר כוחך, ולך בדרכך זו", או על כל פנים להשתמט מכל תגובה, ומה שיארע להקרוב החולה הזה הרי זה ענינו של אבינו שבשמים. (ב) כיון שהחולי אין כל סיכוי שיתרפא כל זמן שהחולה עומד בהחלטתו האמורה ואדרבה משתדל

י'תשס"ז

מהעתיקה.

מכתבו: בנושא האה ואחות האסורים לינשא, דלעיל אגרת י'תרס.

בהקדם משל: ראה גם לעיל אגרת הנ"ל.

בנוסח הנביא: ישע"ה, כ.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

קצז

שכל אלה שבסביבתו יהיו במצב דומה לו, ובפרט שהמחלה היא מתדבקת, אזי אין להתחשב באם ימצא חן בעיני החולה או לא, ולהתחיל מתחילה בחשאי להסביר לו את המצב ולהעמידו על טעותו, ובאם זה לא יועיל, ועל אחת כמה וכמה אם יחריף המצב, לדבר עמו בגלוי יותר.

ההכרעה בין גישות האמורות ניתנה בתורתנו, תורת חיים, כמו שנאמר הוכח תוכיח את עמיתך גוי, מצות עשה מן התורה, ומכל שכן כשהמדובר בענינים עיקריים וכו', וכמבואר בפוסקים ריחוק מקום אינו מפריד בני ישראל זה מזה, וכלשון חכמינו ז"ל כל בני ישראל ערבים זה בזה, ולא עוד אלא שגם זו הוראה בתורה, שכל איש איש בידו למחות ואינו מוחה כו' (שבת נה, א; עין שם).

לצערי הגדול לא נשמעה כל תגובה לא ממנו ולא מחבריו כאשר שמו חושך לאור וקראו לענינים של חורבן הדת שזהו "הישג דתי", הכחישו "בכל תוקף" שישנו פס"ד, שנתקבל פה אחד, אף שנתפרסם וכו', כשלקחו כספי צדקה של בני ישראל לטובת בני ישראל בארץ ישראל והשקיעו להסתדרותם של אינס-יהודים, ביניהם צוררי ישראל ידועים, בארץ הקודש, בתירוצים ואמתלאות שונים ומשונים.

אין כוונתי להאשים את מישהו שאין זה מעניני, כי אם כולי האי ואולי סוף סוף יעמוד על האמת מה נגרם על ידי שתיקתו ושתיקת חבריו. כמובן שמה שמדברים ביניהם לבין עצמם ואין איש שומע, אין מזה תוצאות. ויהי רצון שיהי' זה בהקדם.

כאמור, אין לו בכלל לענות על מכתבי, כי זהו ענין בינו לבין מצפוניו כלשון הרגיל עתה, ובלשון חכמינו ז"ל בינו לבין הקב"ה. בברכה.

כמו שנאמר: קדושים יט, יז.

וכמבואר בפוסקים: ראה שר"ע אדה"צ או"ח סי' נה סכ"ב. סי' קכח סל"ז. סי' קלא ס"ג.

וכלשון חכמינו ז"ל: שבועות לט, סע"א. וש"נ.

פס"ד: ראה גם לעיל אגרת יתשכנ, ובהנסמן בהערות שם.

י'תשסח

ב"ה, ז' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מאשר הנני קבלת מכו' ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ז ניסן, ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

וכיון שלפעמים היחס שביניהם שכותבת אודותו בא מחסרון דיוק וזהירות ככל הדרוש בקיום עניני טהרת המשפחה, וכיון שחסרון ידיעה (ע"י שכחה) מביא לחסרון בקיום עליהם ללמוד עוד הפעם כל הפרטים בזה,

וכל זה בתוככי הנהגה בחיי היום יומים ע"פ התורה והמצוה, והרי בעניני תורה ומצות ככל שיהי' המצב גם טוב בזה תמיד יש מקום להוסיף כיון שקשורים בהקב"ה שהוא אין סופי.

בברכה.

לכתבה אודות המיחוש שקרה לה ל"ע ומצב רוחה וכו' — כיון שכל "מציאותם" הוא רק בעולם המחשבה ו"חיטוט" בזה, הרי ככל שתסיח דעתה יותר מכל זה, יקל מעלי, תחליש "המציאות" ועד לביטולה.

אלא בכדי למהר כ"ז ולהקל היסח הדעת וכו' כדאי שתהי' עסוקה עכ"פ שעות אחדות בשבוע מחוץ לכותלי ביתה ובענין הדורש להיות מעורב עם הבריות וכו'.

בדיקת המזוזות.

להסברא ע"ד ביקור כאן — אין כדאי ומכמה טעמים, ומהם: א) מחשבה תמידית מה שלום הילדים ש"י וכו' — "אינה מועילה" למעט המתח ולמנוחת הנפש. ב) הוא הדבר בנוגע צו "ואלגערן זיך" שלא בבית ובפרט בחגים וכו'. ג) גדול זכות אה"ק — להוסיף במנוה"נ והגוף. ועוד.

י'תשסח

מחסרון דיוק: ראה לעיל אגרת יתקסה, ובהנסמן בהערות שם.

י'תשסט

בי"ה, ח' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר נח ורעיתו מרת פולא שי' מוזס
רמת גן

שלום וברכה!

זה מזמן שרציתי לכתוב להם בהמשך לביקורם כאן ושיחתנו, נוסף על הידיעות שקבלתי בינתיים ע"ד מצב הבריאות וכו'. אלא חכיתי לאיזה ענין שישמש עילה לכתבי להם. והסיבה באה לידי אתמול ולכן ממחר אני במכתבי, כיון שלדעתי זהו לתועלת הרבים.

כוונתי למה שדברנו על דבר הענין שלדעתי הוא הכרח גדול, כי בהעתון שהוא בבעלותו, בהשגחה העליונה, יוקדש על כל פנים עמוד או יותר, מדי שבוע בשבוע, לענייני פי' השבוע, מצוות שזמנם בשבוע זה, בהוספת דברי הלכה למעשה בעניינים האמורים, שהרי סוף סוף המעשה הוא העיקר. וכפי שנידבר אז בארוכה, שכיון שחלק חשוב מקוראי העתון הם שומרי דת ומצוה, ובודאי כוונת העתון היא לספק גם צרכיהם הם, מהנכון שמאורעות השבוע המובאים לקוראים ישקיפו לא רק שטח הפוליטי, כלכלי וכו', כי אם גם שטח הדתי — כמובן במסגרת המתאימה, כיון שאין תפקידו של עתון כלל וכלל להיות שולחן ערוך ופוסק בדינים שזהו שייך לרב מורה הוראה.

אני רואה צורך להכפיל מה שדברנו אז בארוכה, וביותר שכפי הרושם שנשאר אצלי אינם זקוקים לשיכנוע בזה ממישהו אחר, בהתחשב עם "גזע צור מחצבתם", הרקע המשפחתי, אבותיהם וכו'. וכרשום בזכרוני הזכרתי גם כן שאף שאיני בקי בניהול עתונות והרווחים בזה וכו', אבל בטוח אני שעל ידי זה יתוסף במספר הקוראים ואולי גם במספר המספקים מודעות וכו', אף שתקותי שלדעתם גורם זה טפל הוא בערך להעיקר — תפקידו של עתון הרוצה לספק הדרישות של קהל מגוון

י'תשסט

נדפסה ב"כפר חב"ד" גליון 991 ע' 162. 1000 ע' 133. והושלמה ע"פ העתק המזכירות מוגהת בכתי"ק.

נח .. מוזס: מו"ל ועורך העיתון "ידיעות אחרונות".
המעשה הוא העיקר: אבות פ"א מי"ז.

ומירבי, ובמיוחד ע"פ מאמר חכמינו ז"ל אשר כל ישראל מאמינים בני מאמינים.

ודוקא בשנים אחרונות יש לכל האמור תוקף יותר, כיון שהולכת ומתגברת דרישת הנוער הנקרא „חילוני“, בכל מקום ובפרט בארץ הקודש, לדעת מהי יהדות אמיתית, מורשת אבות, ערכי היהדות וכו', אחרי שחונכו ללא כל ידיעות בזה, לא בבית הספר ולא בבית ההורים. ואף שגם בזה הרי פשוט שאין תפקידו של עתון להיות תחליף לביה"ס, אבל המדובר הוא להודיע על המתרחש בשטח זה ולספק הסקרנות של כמה וכמה מהקוראים, וכו'.

הסיבה הנוכרת לעיל שהביאתני להזכיר כל הנ"ל היא שקבלתי אתמול מודעה גליון המצורף בזה, שבכמה נקודות הוא מתאים להצעה שהצעתי בעת שיחתנו, שבגליון זה הוא הוכחה נוספת שכבר באה השעה בארצנו הקדושה ת"ו להדפסת עמוד כזה, וכל שכן וק"ו בעתון שלהם שעל פי השמועה הם הבעלים שלו ויכולים לקבוע הקו כפי רצונם, ה"ז צ"ל דוקא חלק (חשוב) של העתון עצמו ולא מודעה מבחוץ.

מובן שיש כמה נקודות להוסיף בדף מעין זה, נוסף על הנדפס בגליון המצורף, ובכמה נקודות גם שינויים וכו', אבל אינני נכנס בזה בפרטיות, כי אם בנוגע לעיקר הענין, ואז בודאי ימצא מר כמה וכמה מומחים אמתיים בשטח דתנו האמיתית, בנוגע לפרטים.

ארשה לעצמי להוסיף עוד נקודה כללית, ובהקדם אשר באם תורתנו כולה נקראת „תורת אמת“, על אחת כמה וכמה שכן הוא בנוגע למונחים שבתורה הנוגעים להלכה למעשה. ואחד המונחים הוא ענין דברים בטלים, שמחמירים בזה ביותר בהלכות המוסר שבתורתנו ומזהירים להשמר מזה וכו', וגם הלכות למעשה נאמרו בדבר. הדיוק הוא שאין המדובר בדברים אסורים או מאוסים, כי אם דברים שנקודתם השלילית היחידה היא שהם דברים בטלים, כלומר דברים שנידברו בשביל מטרה מסוימת וכשאין המטרה באה לפועל הרי הדברים יעשו בטלים. ובענינו, הרי כוונתי בודאי היתה אך ורק לטובה ולא להתערב ח"ו בעסק שאינו שלי,

מאמר חכמינו ז"ל: שבת צז, א.

שמחמירים בזה: ראה שר"ע אדה"ז או"ח סי' קנו סט"ז. הל' ת"ת פ"ג ה"ה. הל' גולה וגנבה

סל"א.

הדיוק הוא: ראה גם „תורת מנחם“ – התוועדויות חט"ו ריש ע' 227. וש"נ.

כי אם למען כמה וכמה מקוראי העתון של מר שבדאי דורש טובתם. ועתה אך ורק בידו של מר להבטיח שלא יהיו דברי אלה בסוג של דברים בטלים.

כיון שבכל דבר בודאי ישנו חלק הטוב, הרי אף שנתאחר הדבר הרי בכגון זה כל יום ויום חשוב הוא בכ"ז וגם מזה תוכל לצמוח טובה בסגנון הידוע "קנאת סופרים תרבה חכמה", שבאם עתה תתקבל הצעת, הרי ירבה מר בגליון שלו כהנה וכהנה בכמות וגם באיכות, ותה"י מוצדקת, במלוא מובן המלה, ההערה הבאה בשולי הגליון "נא לשמור על קדושת הדף" וכו'. במשך הזמן היתה לי ידיעה שהוטב מצב בריאותם, ויהי רצון שגם בזה יהי הלך ומוסיף.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות בכלל, ובהאמור בפרט.

י'תשע

[י"ג אייר, ה'תשל"ג]

יתענין במשרה בה יוכל לחנך התי' (כמנהל, כמורה וכו') – בחינוך כשר וביר"ש.

אזכיר עה"צ.

י'תשעא

[אור ל"ג בעומר, ה'תשל"ג]

אני אמרתי לפי תומי – שמתעסקים בכהנ"ל מפני שזהו הילולא דרשב"י, ושאמירת ברכות דכו"כ מבני"י בוקעת רקיעים, וכשיבארו להם

בסגנון הידוע: ב"ב כא, סע"א.

י'תשע

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מר"ה אברהם ארי' שכטר, מ"ג אייר ה'תשל"ג.

י'תשעא

נדפסה ב"היכל מנחם" ח"א ע' קמג. מענה לא' מאנ"ש, שביקש מכ"ק אדמו"ר להשתתף בתהלוכת ל"ג בעומר, אחרי שהודיע בהתוועדות ש"ק שלא יוכל להשתתף. וראה גם אגרת הבאה. "התקשרות" גליון מב ע' 10 ואילך.

שמתעסקים בכהנ"ל: אפילו בלי השתתפות כ"ק אדמו"ר.

בוקעת רקיעים: ראה זח"ג לא, ב. נה, א. קה, א. קבא, ב. קסח, ב. ועוד. תניא, לקרא פ"מ

ענין דרשב"י ורע"ק וכו' יגרמו נח"ר לרע"ק ורשב"י וכו' – וג"ז די והותר,
וכמו שעושים אנ"ש שי באה"ק ת"ו ובכו"כ מקומות בחו"ל,

... ח"ו וח"ו שעל ידי וועלן לידען אזוי פיהלע טויזענטער קינדער
כי תקוטי חזקה שימצאו כאלה שיעשו כהנ"ל בזכרם רע"ק ורשב"י
(ואשרי חלקם בזה ובבא) ודוקא עשי' כזו תצלית, וד"ל וחבל על הזמן
דהשקו"ט בהנ"ל.

באם הילדים-ות שי יברכו וכו' וישמיעום דברי התעוררות ה"ז נח"ר
שלי אמיתי.

י'תשעב

[ל"ג בעומר, ה'תשל"ג]

ת"ח ת"ח על הבשו"ט הנ"ל ועל גודל הנח"ר שעני"ז והעיקר על גודל
עניני שמחה הנ"ל ביום שמחתו של רשב"י.

ויה"ר שיומשכו בכל השנה כולה, ואשרי חלקו של כאו"א שליט"א
שעסקו בכ"ז.

י'תשעג

בי"ה, ל"ג בעומר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

צו דער 18-טער יערלעכער קאָנווענשאָן
פון נשי ובנות חב"ד
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

אין דעם דאָזיגען סגולה-טאָג ל"ג בעומר, שיק איך מיין באַגריסונג

בהגה"ה (נד, סע"א ואילך).

י'תשעב

מהעתיקה. מענה על הדור"ח מתהלוכת ל"ג בעומר. וראה אגרת הקודמת.
ביום שמחתו של רשב"י: ראה פער"ח שער כב (שער ספה"ע) פ"ז. ובהנסמן בתר"מ – סה"מ
מלוקט ח"ג ע' רפג הערה 101.

י'תשעג

נדפסה בלקו"ש ח"י"ב ע' 232, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

און ברכה צו אַלע אַנטיילנעמער אין דער קאָנווענשאָן. ויהי רצון, אַז עס זאָל זיין מיט הצלחה אין דער פולסטער מאָס.

עס איז מערערע מאָל אויסגעקומען צו אונטערשטרייכן, אַז אין אַלע וויכטיגע היסטאָרישע געשעענישן וועלכע זיינען פאַראייביגט געוואָרן אין אונזער לוח, האָבן אידישע פרויען געהאַט אַ דעצידירענדע ראָלע. אַזוי אויך בנוגע ל"ג בעומר.

ל"ג בעומר, ווי באַקאַנט, דערמאָנט אונז די פאַסירונג מיט די תלמידים פון רבי עקיבא, ספּעציעל די וועלכע האָבן איבערגעלעבט די מגיפה ר"ל און האָבן צוזאַמען מיט זייער רביין אויפגעלעבט און פאַרזיכערט דעם המשך פון דער **תורה שבעל פה**. צווישן זיי איז געווען דער תנא רבי שמעון בן יוחאי (רשב"י), דער מחבר פון **זוהר**, וועמענס הילולא איז ל"ג בעומר. צוזאַמען מיט זיין חלק אין **נגלה דתורה**, איז אַדאַנק אים אויך פאַרזיכערט געוואָרן דער המשך פון **פנימיות התורה**, תורת הקבלה.

און אַט די דאָזיגע תלמידים פון רבי עקיבא – זאָגן אונזערע חכמים זכרונם לברכה – האָבן געראַטעוועט די תורה אין יענער צייט (יבמות סב, ב).

אין וואָס באַשטייט די ראָלע פון דער אידישער פרוי אין דעם דאָזיגען קריטישן מאָמענט אין דער געשיכטע פון אונזער פאָלק?

דאָס האָבן אונזערע חכמים ז"ל קלאָר אַרויסגעבראַכט אין דער דערציילונג, וועגן רבי עקיבא. די גמרא דערציילט אויספירלעך, ווי אַזוי דער אויפשטייג פון רבי עקיבא, פון דעם מצב פון אַן אומוויסנדן פאַסטוך ביז צו דער מדריגה פון דעם גרעסטן תנא פון זיין דור, איז געווען צו פאַרדאַנקען אַ פרוי – זיין געטרייע און מוטיגע פרוי רחל. און רבי עקיבא אַליין האָט דאָס עפענטלעך באַשטעטיגט ברבים, זאָגנדיג צו זיינע תלמידים **שלי ושלכם שלה הוא**, „אַלץ וואָס איך האָב געלערנט, און וואָס איר האָט געלערנט, איז דאָס אַדאַנק איר" (כתובות סג, א).

דאָס מיינט, אַז דער גאַנצער בנין פון דער תורה שבעל פה, וואָס דאָס איז דער יסוד און קיום פון אידישן פאָלק, איז איינגעטלעך צו פאַרדאַנקען אַ אידישער פרוי!

וויבאַלד אַז די דאָזיגע געשיכטע, מיט אַלע פרטים, איז דערציילט און פאַראייביגט געוואָרן אין דער גמרא, איז דאָס אַ קלאָרע און דייטלעכע אָנווייזונג פאַר אַלע אידישע פרויען אין אַלע דורות.

די פראקטישע אפּלערונג דערפון איז, אַז יעדע אידשע פרוי באַקומט פון דעם אויבערשטן אומגעהויער גרויסע כוחות, מיט ווייט-גרייכענדע מעגלעכקייטן, ניט נאָר פאַר זיך און פאַר איר מאַן און קינדער, נאָר אויך פאַר דעם גאַנצן אידישן פאָלק.

פאַררופנדיג זיך אויף דער הויפט-טעמע פון דער הייאָר'דיגער קאָנווענשאָן: **והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם** — „דערנענטערן די הערצער פון עלטערן צו די קינדער, און די הערצער פון קינדער צו זייערע עלטערן“, אָדער, ווי עס ווערט איצט באַנוצט דער אויסדרוק, צו שאַפן אַ בריק צווישן דעם יונגען און אַלטן דור — איז קלאָר, און אויך פאַרשטאַנדיג, אַז די פרוי פאַרנעמט אין דעם אַ גאָר וויכטיגען אָרט. בפרט, אַז אין דעם ענין פון **קירוב הלבבות**, וואָס דאָס איז דאָך אין דעם געביט פון רגש (געפיל), איז די פרוי באַשאַנקען געוואָרן מיט אַ גאָר גרויסע מאָס פון פילבאַרקייט און פאַרשטענדעניש, שוין אַפּגערעדט דערפון וואָס אין דעם חינוך און כאַראַקטער-בילדונג פון די קינדער, פון זייער פריסטער יוגנט אָן, האָט די פרוי און מוטער, די **עקרת הבית**, אַ גאָר גרויסע און עיקר'דיגע השפעה.

דער אויבערשטער זאָל געבן, אַז אין גייסט פון דער דערמאָנטער טעמע פון דער קאָנווענשאָן, און דער עיקר דורך די פאַרגרעסערטע פעולות וועלכע וועלן דערפון אַרויסוואַקסן, צוזאַמען מיט די פעולות פון אַלע אידן, מענער און פרויען, יונג און אַלט, זאָלן מיר בקרוב זוכה זיין צו דער פאַרווירקלעכונג פון דער דערמאָנטער נבואה, וועלכע הויבט זיך אָן מיט די ווערטער: **זכרו תורת משה עבדי** — „געדענקט די תורה פון משה מיין קנעכט“ — אין אַן אופן אַז דער זכרון זאָל זיך אויסדריקן אין טאַג-טעגלעכן לעבן און הנהגה בפועל; וואָס דאָס וועט מקרב זיין דעם המשך פון דער נבואה: **הנה אנוכי שולח לכם את אליהו הנביא** — „אָט באַלד שיק איך אייך אליהו הנביא“, דער מבשר (אָנזאָגער) פון דער גאולה

והשיב .. אבותם: מלאכי ג, כד.

עקרת הבית: ראה ב"ד פ"א, ב. זח"א קנד, א. אוה"ת ג"ך ח"ב ע' תתעא, ושם ע' תתנח ואילך.

זכרו .. עבדי: שם, כב.

הנה .. הנביא: שם, כג.

אליהו הנביא .. מבשר .. גאולה: ראה פרש"י עה"פ בחוקותי כו, ב. תיב"ע עה"פ וארא ה, ית.

עירובין מג, ב ובפרש"י שם. רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ב.

האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו; וואָס דאָן וועט דערפילט ווערן
דער אויספיר: **והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם.**

דאָן וועט אויך דערפילט ווערן די נבואה פון דוד המלך, נעים
זמירות ישראל: **וימלא כבודו את כל הארץ אמן ואמן** – „דער כבוד
(שכינה) פון דעם אויבערשטן וועט אָנפילן די גאַנצע ערד" – דורכדעם
וואָס דער כבוד ה' וועט פריער דורכדרינגען און אָנפילן די הערצער פון
אַלע קינדער און אַלע עלטערן, אַלע זין און טעכטער פון פאָלק ישראל.

בברכה להצלחה ברוחניות ובגשמיות ולבשורות טובות בכל האמור,

מנחם שניאורסאהן

י'תשעד

ב"ה, י"ט אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נ"מ
מר דוד שי' בזבורדקו

שלום וברכה!

מכתבו מכ"ז ניסן הגיעני באיחור זמן.

ומצורף בזה העתק המענה לבתו תחי'.

אינו כותב כלום אודות בריאותו, והנני מניח שזה בסדר, וכן בנוגע
לעניני פרנסה.

מצו"ב הקבלה, וזכות הצדקה תעמוד לו ולכל בני ביתו שי' בכל
המצטרך בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה.

נעים זמירות ישראל: שמואל"ב כג, א. וראה שהש"ר פ"ד, ד (בתחילתה).
וימלא .. ואמן: תהלים עב, יט (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תשעד

מר דוד בזבורדקו: אגרת נוספת למר בזבורדקא – לעיל ח"א אגרת קלה. ראה גם מבוא
לאג"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע ח"ה ע' 22.

י'תשעה

ב"ה, כ' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מו"ה ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום י"ב אייר — בנוגע

(1) לטיפול רפואי דבנו שי — כעצת רופא ידד.

(2) נסיעת בנו לכאן — כמפורסם שייך להנהלות ב' הישיבות, בה
לומד ודכאן.

בטח שומר הוא השלשת השיעורים השווים לכל נפש בחומש תהלים
ותניא הידועים.

הפ"נ שבמכ' יקראו בעת רצון על הציון הק'.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

י'תשעו

ב"ה, כ' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר מ. אברהמי, סג"ד
מנהל מחנה „מעשיה-נ[ו]“, רמלה

שלום וברכה!

נהייתי לקבל מכתבו על ידי הרב רייניץ שי מצעירי אגודת חב"ד

י'תשעה

מצילום האגרת.

י'תשעו

סג"ד: - סגן גונדר.

בקשר לשמחת פורים במחנה „מעשיה[ו]“, ואתו הסליחה שלא נענית קודם לכן, עקב הטרדות הרבות.

ויהי רצון שהבית שבהשגחה העליונה מר המנהל בו, ייהפך מבית הסוהר כפשוטו לבית סוהר (סיהרא, הירח) שתפקידו להאיר על הארץ, היינו שכל הנכנס לבית זה באיזה מצב שיהי, יצא מתוכו במצב של ירח במילואו להאיר על הארץ, על ידי היותו דוגמא חי לחיים הראויים לשמם בכלל, ולחיים בארצנו הק' בפרט, ארץ אשר תמיד עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה. והרי זה תלוי בעיקר בתוכניות מתאימות באופן הנהלת המחנה וכו' וזכות הרבים מסייעת.

בכבוד ובברכת הצלחה בכל האמור.

י'תשעז

ב"ה, כ' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר שבתאי ש"י רוזן

שלום וברכה!

הפתעה נעימה הי' לי מכתבו מיום ל' בניסן, אחרי ההפסק הארוך מאז פגישתנו, ועוד יותר מתוכן מכתבו, בו כותב אודות תכנית מבצע מזוזה, בדוגמת מבצע תפילין, וכו'. שזה נותן לי תקווה חזקה שככל שידו מגעת עושה מר בהפצת היהדות וערכי וגם באופן שהוא מנקודות העיקריות של מצות מזוזה – בפרהסיא, שהרי מזוזה מקומה על פתח ביתו מבחוץ, היפך הסיסמה הידועה „הי' יהודי בביתך ואדם בצאתך“, אשר תוצאותי לא אחרו לבוא, הן בשעת מעשה, קרע נפשי, ולאחרי משך זמן, שהבית נהפך לחוץ.

מובן שאתבונן עוד הפעם בתוכנית המבצע האמור שהעלה מר במכתבו.

להאיר על הארץ: בראשית א, טו. יז.
ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

י'תשעז

בתוכנית המבצע האמור: בחורף תשל"ד ובקיץ שלאחריו יצא כ"ק אדמו"ר בקריאה אודות „מבצע מזוזה“. וראה „התקשרות“ גליון נז ע' 9 ואילך. גליון שפט ע' 11 ואילך.

כותב אני „עוד הפעם“, כי לפני שנים אחדות כאשר ניסו לעשות בזה, נתקלו בקושיים מיוחדים, שהרי במבצע זה צריך לבקר את בעל הבית בביתו, ושיהי' מן המוכן המזוזה וכל הדרוש לקביעת המזוזה, ועל פי רוב צריך לשכנע גם את בני הבית, ולא די בשיכנוע ראש המשפחה, מה שאין כל זה במבצע תפילין. שלכן רק במקרים מיוחדים השתדלו גם בנוגע לקביעת מזוזה.

עם כל זה, ובמיוחד על פי תורת החסידות אשר כל ענין הוא בהשגחה פרטית, וקבלתי מכתב מר מעורר בענין זה, ובודאי זו היא הוראה שצריך להתבונן בענין זה עוד הפעם.

לא ניכר ממכתב מר האם ממשיך הוא באותו התפקיד והשטח בו עסק בהיותו בני-יורק, שאז כמובן יש לו ענין רב במה שמותר לגלות, ואם כן כל המפרט הרי זה משובח, ותודתי אמורה לו מראש. בכבוד ובברכת הצלחה ולבשורות טובות.

י'תשעח

בי"ה, כ' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
הרב משה כהן ש"י שאולי
אשדוד

שלום וברכה!

בעתו ובנועם קבלתי מכתבו עם המצוי אליו חוברת **צורר הבושם** (מס' 3), בצירוף הידיעות על דבר פעולותיו בחינוך על טהרת הקדש, לבני עם קדוש בארץ הקדש ברוח תורתנו הקדושה, תורת אמת ותורת חיים ומצוותי עליהן נאמר וחי בהם.

כל ענין הוא בהשגחה פרטית: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סימן קעט ואילך. וש"נ.

התפקיד... בהיותו בני-יורק: נציג ישראל ליד מוסדות האו"ם.

י'תשעח

חוברת צורר הבושם (מס' 3): בטאון המרכז הרוחני ע"ש ה"ר בנימין שאולי.
עליהן נאמר: אחרי ית, ה.

רט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ויהי רצון אשר יוסיף בזה ככל האפשרי שהרי מעלין בקודש, וזכות הרבים מסייעתו.

ובפרט שהוא מזרעו של אהרן הכהן, אשר על כל השבט נאמר יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל.

בכבוד ובברכה.

נ.ב. בטח על ידי עושי רצונו ישלח גם החוברות הקודמות, וכן ינהג בעתיד, ות"ח למפרע.

י'תשעט

ב"ה, כ' אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר גרשון שי' גרא
רח' הנדיב 2 גבעתיים

שלום וברכה!

באיחור זמן רב נתקבל מכתבו עם המצ', ותודה רבה על שימת לבו להודיעני על דבר הענינים שכותב.

ויהי רצון שהענינים יבואו על תיקונם, וגם לו יהי חלק בתיקון הדברים.

בהזדמנות זו אביע איחולי שעבודתו בהכנת ועריכת אלבום חב"ד תהי' בהצלחה ומתאים להכוונה, שהרי זה ענין הנוגע לרבים.

בכבוד ובברכה.

מעלין בקודש: ברכות כח, א. שבת כא, ב. וש"נ. וראה גם לעיל אגרת י'תרע"א, ובהנסמך בהערות שם.

נאמר: ברכה לג, י.

י'תשעט

אלבום חב"ד: אלבום חב"ד בישראל. ראה גם לקמן אגרת י'תתי"ג.

י'תשפ

[כ"א אייר, ה'תשל"ג]

בהתאם לגילו — כדאי שיתענין בשידוך.

בנוגע לאכילה ודיעטע — אינו נוגע כ"כ מה שאוכלים (ובלבד שיהי' **כשר כדבעי**), כ"א **כוונת** האכילה: למלאות תאוה או רעבונן בלבד, או בשביל להיות בריא ובמילא לעשות מע"ט וכו'.

וראה ג"כ שו"ע או"ח סרל"א.

חיים נורמליים של **כא"א** מבניי — הם **רק** באם ע"פ התומ"צ (שו"ע).

באם גורעים בזה או משנים — ה"ז בדוגמת דג שקפץ מהים ונהר ליבשה — שאפילו במשך הרגעים שחי ה"ז פרפור ופרכוס ולא חיים נורמליים.

אזכיר עה"צ.

י'תשפ"א

[כ"א אייר, ה'תשל"ג]

תתענין בתכניתה בשכונת קראונהייטס. תדבר בזה עם ועד היהודי דהשכונה — במה יכולים לעזור וכו'.

אזכיר עה"צ ותבש"ט וזכות ילדי בניי מסייעתה.

י'תשפ

מהעתיקה.

בדוגמת: ראה ברכות טא, ב.

י'תשפ"א

מצילום כתי"ק, על גליון מכתבה של בת־שבע מאנדעל מכ"א אייר ה'תשל"ג.
תתענין בתוכניתה: עזרה לילדים הזקוקים לחנוך מיוחד, יתומים.

י"תשפב

בי"ה, כ"ב אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור
מר ירמיי ש"י המכונה פרופ. בראַנאווער

שלום וברכה!

Так как здесь в секретариате гораздо легче писать по древне-еврейски чем по русски, и принимая во внимание В. знания в лошен-койдеш, то продолжаю писать по лошен койдеш. Но подчеркиваю чтобы В. и дальше мне писали по русски, по той же самой причине, что пока, во всяком случае, Вам легче писать по русски чем по лошен-койдеш.

[תרגום חפשי]

כיון שבמזכירות כאן הרבה יותר קל לכתוב בלשון הקודש מאשר ברוסית, ולוקח בחשבון שהוא יודע לשון קודש, לכן אני ממשיך לכתוב בלשון קודש. אמנם הנני מדגיש, שגם בעתיד יכתוב ברוסית מאותה סיבה, שלעת עתה עכ"פ קל לו יותר לכתוב ברוסית מבלשון קודש.

מאשר אני קבלת מכתבו מראש חודש אייר, בצירוף החוברת „מן המעמקים“. ותודה רבה.

ולאחרי בקשת שליחתו, חבל שקראו לזה „מן המעמקים“, שלא כלשון הכתוב והרגיל **ממעמקים** (וכמדומה לי שראיתי באיזה מקום שנקראה תחילה „ממעמקים“). וחבל יותר מפני שבטח מקשרים השינוי

י"תשפב

נדפסה ב„כפר חב"ד" גליון 991 ע' 161 ואילך, והושלמה ע"פ הגהות כ"ק אדמו"ר על העתק המזכירות.

מר ירמיי .. בראַנאווער: אגרת נוספת אליו – לקמן אגרת י"תתמב.
החוברת „מן המעמקים": דרכי אל היהדות. בהתאם לאגרת שלפנינו, נדפסה אח"כ (ירושלים תשל"ד) בשם „ממעמקים".
כלשון הכתוב: תהלים קל, א.

עם התרגום הלא־טיני „דע פראָפונדיס" שהוא ב' מלים נפרדות, זאת אומרת, שלא רק שלא בחרו בלשון הכתוב, אלא כאילו נותנים דין בכורה ללא־טינית לגבי, להבדיל, לשון הקודש. ואפילו מנקודה מדעית, הרי „דע פראָפונדיס" אינו אלא תרגום מן המקור „ממעמקים". ואף שלכאורה דבר קטן הוא ומאי נפקא מינה, בכל זה לא תמיד אפשר להעריך מה הוא קטן ומה הוא לא כל כך קטן ואפילו גדול וחשוב.

מובן שידוע אני שאין צועקין על העבר, אבל כוונתי לתקן בנוגע להבא, כשידפיסו מהדורה שניי.

דרך אגב זה עתה קבלתי החוברת „אינטערקאס" (אייר) של אירגון האקדמאים החרדים כאן ובו מאמר זה באנגלית.

לתוכן מכתבו, תודה רבה בעד הבשורה הטובה מכמה פעולות ארגון האקדמאים באה"ק ת"ו. ויהי רצון שתיכף ומיד יקויים בו ובכל המשתתפים עמו בפעולות אלו מאמר חכמינו ז"ל „מי שיש לו מנה רוצה מאתיים, מאתיים רוצה ארבע מאות". שבאם בענינים גשמיים כך, על אחת כמה וכמה בענינים רוחניים, ובמיוחד הפצת היהדות האמיתית, תורתנו ומצוותי, שהם חיינו ואורך ימינו.

ולדעתי, כפי שדברנו כמה פעמים, מוכרחת בזה זריזות גדולה, על כל פנים בענין הרישום וההתכתבות ראשונית עם כל אלה שיש תקווה שסוף כל סוף יצטרפו לארגון האקדמאים. כוונתי שאף על פי שלגבי כמה מהם אפשר שאין עדיין תכנית ברורה איך להשפיע עליהם וכו', מוכרח שבסמיכות ממש לעלייתם לארצנו הקדושה של אקדמאים יודיעו להם שיש ארגון אקדמאים זה, והכתובת שלו, וחומר של תעמולה על כל פנים בקיצור נמרץ, בצירוף הזמנה להירשם בתור חבר פשוט מבלי כל התחייבות מראש, וכפי שדברנו כאן. התועלת בזה מובנת ופשוטה, שהרי זה מהווה קשר ומודיע לכל העולים שישנו אירגון דתי שיכולים להצטרף אליו בתור חברים בו וכו' וכו'.

דע פראָפונדיס: הוא הפרק הראשון של החוברת.

שאין צועקין על העבר: ראה ברכות נד, א. רמב"ם הל' ברכות פ"י הכ"ב. טוש"ע אר"ח סר"ל

ס"א.

ארגון האקדמאים: ראה גם לעיל אגרת יתקצ, ובהנמטן בהערות שם.

מאמר חכמינו ז"ל: ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יו"ד. רמב"ן ובחי ס"פ חיי שרה. ועוד.

שהם חיינו ואורך ימינו: נוסח ברכת ק"ש של ערבית.

בהמשך להנ"ל בענינים שיש להם קדימה ושהזמן גרמא, הרי זה גם כן בענינים הקשורים בחג השבועות הבע"ל, זמן מתן תורתנו, שזהו זמן המתאים ביותר לעורר על דבר קביעת עתים בתורה ולדבר בנוגע ליוקר התורה וחשיבותה ואיך שהיא תורה והוראה גם בנוגע למעשה בפועל בחיי היום-יום בימינו אלה ובכל מקום, ובפרט בארצנו הקדושה. ואפילו באם לא יספיק הזמן לעשות בהאמור ככל הדרוש לפני חג השבועות, הרי מקום להשלים בימים שלאחריו, בהקדמה שזה עתה באנו מזמן מתן תורתנו, לכן מעוררים על דבר וכו'.

בהמשך למה שאמרתי לו שתשולם משכורת של מזכיר לשנה שלימה, אלא שכמובן עליו להודיע לכאן מזמן לזמן זמני הפרעון וגודל הסכום וכו', הרי נוסף על זה, בקשר עם מבצע התורה כאמור לעיל, הוקבע מכאן סכום נוסף של \$500 וימציאו לו [זה] כשיהי' לו בזה צורך. ויתיעצו ביניהם איך להשתמש בסכום זה, האם על ידי שלוחים, או עניני תעמולה כמו עלונים, מכתבי חוזר וכדומה.

לכתבו את מי לצרף לעבודת ארגון האקדמאים, מובן שבזה עליהם להחליט על אתר לאחרי שידבר עם המועמדים וכו'.

בודאי גם בארצנו בחדשי הקיץ יש להסטודנטים (אפילו אלה שלומדים שיעורי קיץ) זמן לרשותם בכמות גדולה יותר מאשר בעונת הלימודים, וזה גם כן בנוגע לסטודנטים מבין העולים החדשים. לכן אולי כדאי להתענין באיזה אופן לנצל זה למטרות ותוכניות ארגון האקדמאים.

לכתבו בהמשך למה שדברנו, הקמת עיר בארץ ישראל שכל חיי יהיו מבוססים על התורה ועל המצוה, וכותב הסברה שתהי' עיר של אקדמאים, יש להיזהר אפילו בדיבור על דבר זה, שלא יטילו אימה ופחד במשרדים מסויימים שבדעת הארגון או בדעת חב"ד לבנות ולכוון עיר כזו, שאז עלול שלא ירצו לעזור בכלל, כיון שיתנגדו ביותר לעיר דתית מסוג זה. וכמו שנראה שאפילו בנוגע לעיר בני ברק מחפשים כמה דרכים ותחבולות לשנות ח"ו ההנהגה שהיתה בה עד עתה.

נוסף על האמור, הרי גם בכלל כמדומה לי שאין ארץ ישראל מוכשרה עדין לעיר אקדמאית כזו, כיון שבריכוז אקדמאים בעיר אחת שהם יהיו רוב התושבים בה עלול להביא לכמה חיכוכים ביניהם ולחילוקי דעות חריפים ב[ה]נוגע להנהגת העיר וכו', מאחר שכולם אקדמאים וכולם חכמים וכו'. וכן בנוגע להשפעה על סביבתם הרי תצליח יותר כשיגורו ביחד עם סטודנטים ואנשים פשוטים, שאז דוגמא חיי של

אקדמאים דתיים עושה עליהם רושם חזק, מה שאין כן דוגמא חי' של אקדמאי אחד בנוגע לאקדמאי שני. ועוד פרטים שאינם לטובת תכנית של עיר אקדמאים למטרה האמורה.

אינו מזכיר על דבר בריאות שלו ושל בני ביתו, ותקותי שהכל בסדר. ולקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה, הנני שולח לו ולבני ביתו וכל הנלוים אליהם שי ברכתי בנוסח המסורתי לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

מצו"ב העתק מכתבי למדען ותקותי שתוכנו יעניין גם את מר. ומובן שהרשות בידו לנצלו באופן שיביא תועלת.

י'תשפג

ב"ה, כ"ז אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח וו"ח אי"א נוי"מ מלאכתו מלאכת שמים
מוה"ר חיים יעקב שי' שליט"א

שלום וברכה!

כמנהגי מאז, מצו"ב העתקי מכתבים כלליים, שיש להם שייכות מיוחדת לבנות, ובדאי ישתדל שיתורגמו לצרפתית למען תלמידות בית רבקה שבהדרכתו, וממילא יהיו לתועלת גם לכל דוברי צרפתית בכל מקום. וכמדובר כמה פעמים שהתרגום יהי חפשי כדי שירץ בו הקורא. ות"ח ת"ח להודיעני בשורות טובות בזה.

כן מצו"ב העתק מכתב מענה לתלמידות הת"ת דמונטריאול, שאף שאינני יודע [א]ם כת"ר עומד בקשר עמהן, אבל בודאי יודע מהן והמוסד שלומדות בו.

ולקראת חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא עלינו ועל כל ישראל

י'תשפג

מוה"ר חיים יעקב שליט"א: מנהל סמינר "בית רבקה" בצרפת. אגרות נוספות אליו – לעיל
אגרת יתקצז, ובהנסמן בהערות שם.

רטו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

לטובה, הנני שולח לו ולכל הנלוים אליו ברכתי לחג שמח, ובסגנון הרגיל
בבית הרב — לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

ולהמשיך משמחה ופנימיות זו בכל ימות השנה כולה.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תשפד

בי"ה, כ"ז אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

Подтверждаю получение В. письма, и בעת רצון Вас
упомянут הקדוש על הציון к исполнению всех В. пожеланий
к лучшему.

בברכה לבשורות טובות.

Прилагаю при сем копию письма к конференции
Ншей Хабад, которая состоялась в эти дни.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבה, ובעת רצון יזכירה על הציון הקדוש למילוי כל
משאלות לבבה לטובה.

אני מצרף כאן העתק מכתבי לכנס נשי חב"ד שהתקיים בימים אלה.

י'תשפד

מכתבי .. חב"ד: דלעיל אגרת י'תשעג.

י'תשפה

בי"ה, כ"ז אייר, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר יצחק ש"י מאסטעראוו
פתח תקוה

שלום וברכה!

Подтверждаю получение В. письма. Дай Б.
исполнение всех пожеланий и лучшему.

Надеюсь, что надобности подчеркнуть, что ежедневное
поведение согласно указаниям нашей священной Торы, в
добавок к тому что ведь указания Б-га, это также приносит
благословения Б-га в том в чем нуждаются, и само собою
разумеется в главном – иметь настоящие Нахас от детей
ולגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבו. ימלא השי"ת כל משאלותיו לטובה.

אקוה שאין צורך להדגיש, שחיי היום יום בהתאם להוראות תורתנו הקדושה,
הרי בנוסף להעיקר, שהיא הוראת השי"ת, היא גם מביאה את ברכות השי"ת בכל
המצטרך, בגשמיות וברוחניות. ומוכן מעצמו בעיקר – לקבל נחת אמיתי מהילדים,
ולגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

י'תשפו

[אייר, ה'תשל"ג]

בנוגע לשידוך – המדובר צ"ל שומר תומ"צ בחיי יום יום, כמובן.
וזהו תנאי ראשון ועיקרי.

י'תשפו

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מאיר ה'תשל"ג.

י'תשפז

[אייר ה'תשל"ג]

- (1) ודאי נתי מבי הברכה.
 (2) התחזקות בבטחון בהשם. תלמוד שי הבטחון בסי חובות הלבבות.
 אזכיר עה"צ.

י'תשפח

[אייר ה'תשל"ג]

פשוט:

- (1) שגם ע"ז חלה ההוראה (וכמה פעמים) לדון בכיו"ב ביחד עם הנהלת הרשת.
 (2) אדרבא בזה – הנ"ל בתוקף ביותר, שה"ז נוגע ליחסים עם אגו"י בכלל ובכ"מ וק"ל.
 (3) ע"פ השמועות כאן: להרב גרוסמן שי דמגדל העמק – קשרים טובים עם כו"כ באיזורו ואביו שי בהנהלה דאגו"י (וכן הוא מכו"כ שנים) באיזו מידה ניצלו כ"ז ע"ע? למה (באם במידה קטנה)?

י'תשפז

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מאייר ה'תשל"ג.
 מבי הברכה: ללידת הבן.
 התחזקות: תועיל לחלישות גופנית ומתיחות נפשית לאחר הלידה.
 בסי חובות הלבבות: ראה גם לקמן אגרת יתתקן.

י'תשפח

מהעתקה. נכתבה אל מו"ה יצחק גנזבורג. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ה אגרת ט'תלת, ובהנמקן בהערות שם. לקמן אגרת יתתנ.
 שגם ע"ז: ועדת הקליטה של אגו"י באחת העיירות שפועלים בה עסקני אנ"ש שי.
 ואביו: הרה"ג ר' ישראל.

י'תשפ"ד

[שלחי אייר, ה'תשל"ג]

לחברי הכולל שי

בביקורי בכולל היום, ראיתי דבר והיפוכו, שישנו חומר טוב שיכול
להצליח בתור כולל ועוד באופן נפלא ובלבד שילבש צורה...

כיון שמקובל שחבר הכולל צריך להיות איש מבוגר, בעל תוקף,
עומד על דעתו כשמחליט נפשו חשקה בתורה, ובמילא — בכל הקשור
בזה יפעול בתוקף הדרוש וא"צ לזירזו והשגחה ועומד על גביו וואס זאל
עם מינטערן וכו' —

הנה באם ישנם כאלה — בוודאי יתאספו תומ"י ויבחרו מביניהם
ויודיעוני מי האחראי מכאן ולהבא, על סדר הלימודים, שמירת הזמן נקיון
וכו' וכציווי חז"ל התנאה לפניו, ומובן — שברשותם להנהיג קנסות וכו'.
באם אין כאלה — איני בא בטענות ח"ו, וכשם שמקבלים שכר כו',
והתרת הספק — לאיזה צד שיהי' — בהקדם תשובח.

י'תש"ז

[שלחי אייר, ה'תשל"ג]

פירוש הידיעה שכותבת שקבלה (שהנ"ל התארס) — לדעתי (ברורה),

הוא:

1) כיון שהי' עדיין קצת ספק בדעתה — האם הי' יחס הנ"ל אלי
עמוק, עכ"פ עד כדי שירצה להסתגל לאופי שלה, ליותר עכ"פ בעניינים הכי
עיקרים בעיניי, להראות שאינו משועבד לגמרי להשקפות שלו דע"ע וכו' —

י'תשפ"ד

נדפסה בכפר חב"ד גליון 1047 ע' 32. וראה שם לתוכן המענה, שנכתב בהמשך לביקור כ"ק
אדמו"ר בכולל.

לחברי הכולל: שעי' מזכירות כ"ק אדמו"ר. ראה גם לעיל אגרת י'תשמו.
וכציווי חז"ל: ראה שבת קלג, ב. וראה גם לעיל חכ"ה אגרת ט"תכו. וש"נ.
וכשם שמקבלים: ראה פסחים כב, ב. וש"נ.

י'תש"ז

מצילום כתי"ק.

בטלה ידיעה האמורה — כל ספק בכ"ז לגמרי.

(2) כיון שע"פ המנהג בחוג מצומצם (ביותר) גם כשביטול שידוך טוב ומוכרח הוא — בכ"ז כשאפשר משתדלים לחכות עד לאחר שישתדך צד השני —

הרי ג"ז ניתן לה — מן השמים.

*

ע"פ תורת אמת שלנו — אדם, אפילו הכי גדול מבניי, "קרוב הוא אצל עצמו" — וכתוצאה מוכרחת מזה, כשרואה שאין מפצירים בו פעם שני' ושלשית לאחר שאמר "לא" — מתאכזב, או גם מתמרמר וכו',

ועד כדי כך שלפעמים אינו רוצה להכיר המציאות:

(1) שזוהי הוכחה שגם הבקשה בפעם הראשונה — לא הייתה "בכל לבבך".

(2) שדבר שאינו מתאים (ויתירה מזה) — הידיעה שבטל וכו', ה"ז בשו"ט בטוב הנראה והנגלה. וצ"ל הודאה להשם ע"ז.

*

אזכירה עה"צ, בל"נ, שתבש"ט בכ"ז, (בנוסח המקובל) שתקבל התורה בשמחה ובפנימיות, ושתשתדך בקרוב מיט א"ר באשערטן ומתוך מנוחת הנפש ובשמחה.

י'תשצא

[שלחי אייר, ה'תשל"ג]

ב"ה.

פרעזידענט שניאור זלמן שליט"א

לרגל עליתו לשלב של חיים של חרות מכבלי טָקס והגבלות שונות,
עלי לחיים של אפשרויות גדולות של פעילות ועצמאות אמיתית נוסף על
יצוג ומילוי שליחות וכו',

יהי רצון מהשם יתברך שמתוך בריאות ושמחה ינצל הכשרונות
שחונן בהם והידיעות שרכש בעמלו והלקח והנסיון שלמדס בעת תפקידו
בעשר שנים האחרונות,

ינצלם לטובת הרבים ולטובת הכלל ובאופן דמוסיף והולך ולאורך
ימים ושנים טובות,

וזכות הרבים מסייעתו וברכת רבים תלווהו.

בהוקרה ובכבוד ובברכת

ברוך אתה בצאתך מתפקידו דעד עתה וברוך אתה בבואך לתקופה
נעלית דפעילות במעשה שהוא העיקר,

מנחם שניאורסאהן

י'תשצא

נדפסה ב"התקשרות" גליון קד ע' 9 ואילך. וברשימות הר"א וואָלף (הוראה שע"י הרב חזקוני):
למסור לר"ש מייזנצ'יק שהוא ימסור המברק לידידינו באופן אישי, יכול לקחת אתו עוד אחד אבל
שהוא יקבל השליחות. עיקר העיקרים שיקבל המברק בהקדם, ולמסור שזה מברק אישי מכ"ק
אדמו"ר שליט"א.

שניאור זלמן: שזר. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יתקפט, ובהנסמן בהערות שם.
לרגל עלייתו: סיום תפקידו – פרעזידענט. ראה גם לעיל אגרת יתקצה, ובהנסמן בהערות שם.
ברוך .. בבואך: ע"פ תבוא כח, ו.
במעשה שהוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

י'תשצב

בי"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת שרה תחי' פארלאגאשווילי
קרית הרצוג, בני ברק

ברכה ושלוש!

В ответ на В. письмо от אייר ד' -

Дай Б. чтобы проблемы о которых В. пишете
устроились к лучшему.

Подробности как устроить פרנסה - то в этом нужно
посоветоваться с друзьями у которых есть опыт в этой
области.

Надеюсь, что нет надобности подчеркнуть что
ежедневное поведение по указуниям Торы, в добавок что
это указание Б-а, это также приносит благословения Б-а в
том в чем нуждаются, и в главном - чтобы иметь истинный
נחת от детей טובים ולמעשים טובים.

בברכה לבשורות טובות.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה מיום ד' אייר -

יתן השי"ת, שהבעיות שכותבת אודותם יסתדרו לטובה.

פרטים כיצד לסדר פרנסה - בזה יש להתייעץ עם ידידים שיש להם נסיון
בשטח זה.

אקוה, שאין צורך להדגיש, שחיי היום יום בהתאם להוראות תורתנו
הקדושה, הרי בנוסף להעיקר, שהיא הוראת השי"ת, היא גם מביאים גם את ברכות
השי"ת בכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות. ומוכן מעצמו בעיקר - לקבל נחת
אמיתי מהילדים, ולגדלם לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

י'תשצג

ב"ה, ימי הספירה, תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר וו. ברואי שי'
פאריז

שלום וברכה!

С большим запозданием получил В. письмо, и надеюсь, что с тех пор В. проблема решилась.

Дай Б. чтобы В. устройство было хорошим образом. И наверное нет нужды в длинных объяснениях, что для еврея охорошее устройство" значит в первую очередь чтобы было хорошо с точки зрения духовной и материальной, ибо только тогда материальное устройство имеет полную ценность.

С пожеланием хороших вестей во всём выше-писанном,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

[תרגום חפשי]

באיחור רב קיבלתי את מכתבו, ואקוה שמאז נפתרה בעייתו.
יתן השי"ת שהסתדרותו תהי' באופן טוב. ומן הסתם אין צורך בהסברים ארוכים, שעבור יהודי, "הסתדרות טובה" משמעה לכל לראש שיהי' זה טוב מנקודת מבט רוחנית וגשמית, כי רק אז יש להסתדרות הגשמית את ערכה המלא.
בברכה לבשורות טובות בכל האמור לעיל.

י'תשצד

ב"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

В ответ на В. письмо от אייר, ראש חודש אייר, в Котором В. пишете относительно планов на будущее,

То в В. возрасте теперь критическое время приобретать чем больше знания Торы וחסידות, так как это будет фундаментом на всю жизнь.

И после מסירת נפש которая характеризовала В. семью будучи там, то нет сомнения что В. родители будут довольны продолжением В. учебы в Ешиве если даже это будет связано трудностями для них. В особенности принимая во внимание что Вы видели נסים גלויים в факте исхода В. семьи оттуда. То это ведь еще добавочная причина чтобы учить תורה בהתמדה ושקידה максимум времени возможно.

Дай Б. чтобы во всё выше-писанном всё устроилось наилучшем образом.

בברכה לבשורות טובות.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבו מראש חודש אייר, שבו כותב אודות תוכניותיו לעתיד, הרי בגילו כעת הוא הזמן הקריטי להגברת הידע בתורה, נגלה וחסידות, היות שזה יהי' היסוד לכל החיים.

ואחרי המסירת נפש שאיפיינה את משפחתו בהיותה שם, אין ספק שהוריו יהיו שבעי רצון מהמשך לימודו בישיבה גם אם זה קשור עם קשיים עבירים. בפרט בשים לב שראה נסים גלויים בעובדת יציאת משפחתו משם. והרי זו סיבה נוספת ללמוד תורה בהתמדה ושקידה במקסימום של הזמן האפשרי.

יתן ה' שבכל האמור לעיל הכל יסתדר באופן הטוב ביותר.

י'תשצה

ב"ה, ימי הספירה, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר צבי שיי אפשטיין
נחלת הר חב"ד

שלום וברכה!

После долгого перерыва получилось В. письмо от
כ"ח ניסן.

Ваш план использовать летний отпуск для учебы в
Ешиве в חב"ד כפר очень хороший. Дай Б. чтобы В. его
использовали в полной мере - חיל בתורה -
ומצוות ויראת שמים.

Надеюсь, что В. энергично стараетесь относительно
подходящего שידוך, само собою разумеется בדרכי צניעות.

Наверное В. соблюдаете חת"ת.

בברכה לבשורות טובות.

[תרגום חפשי]

אחרי הפסק גדול נתקבל מכתבו מכ"ח ניסן.

תוכניתו לנצל את חופשת הקיץ ללימודים בישיבה בכפר חב"ד היא טובה
מאד. יתן השי"ת, שינצל את הדבר במידה מלאה - ללכת מחיל אל חיל בתורה
ומצוות ויראת שמים.

אקוה, שהוא משתדל במרץ בענין שידוך מתאים, מובן מעצמו בדרכי הצניעות.
מן הסתם שומר שיעורי חת"ת.

י'תשצה

מר צבי אפשטיין: אגרת נוספת אליו - לעיל אגרת יתקסט.
מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה ס"א. וש"נ.

י'תשצו

[תחלת קיץ ה'תשל"ג]

- (1) מובן — שפגישות בחשאי וכיו"ב אינן רצויות כלל.
 (2) עפהנ"ל — כדאי שיפסיקו כל קשר ביניהם (גם בטלפון ובמכתבים) עד לאחר הקיץ ולאחרי זה תדון בזה לפי הרגש[ת]ה אז.

י'תשצו

ב"ה, ראש חודש סיון, ה'תשל"ג
 ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר חיים שי' גראדע

שלום וברכה!

ס'איז שוין אַ לענגערע צייט ווי איך האָב פון אייך ניט געהערט דירעקט, אָבער איך האָב זיך נאָכגעפרעגט און באַקומען גרוסן וועגן אייך דורך געמיינזאַמע פריינד. דערצו, בשעת מיוויל האָבן אַ גרוס פון איינעם וואָס איז באַשאַנקען געוואָרן מיט אַ ליטעראַרישן טאַלאַנט, איז דאָך איינער פון די וועגן אַ קוק טאָן וואָס עס איז לעצטנס פאַרעפענטלעכט געוואָרן פון זיין פען. דאָך קומט עס ניט צו אַ דריעקטן און פערזענלעכן גרוס.

דעריבער האָט מיר ספּעציעל געפרייט וואָס עס איז אָנגעקומען אַ בריוו פון אייער פרוי אין סעקרעטאַריאַט, וואָס גיט מיר די געלעגנהייט צו שרייבן אייך די שורות און אויך בעטן איבערגעבן אייער פרוי אַ דאַנק פאַרן גרוס און פאַר שאַפן מיר די דאָזיגע געלעגנהייט.

וועל איך אָנהויבן מיט אַ באַמערקונג וועגן אַן אויסדרוק אין אייער פרויס בריוו און רעאַגירן אויף דעם, און מסתם וועט איר עס אויך איבערגעבן אייער פרוי מיט אַ צוגאָב הסברה אויב נויטיג, כאַטש ווי איך פאַרשטיי נויטיגט זי זיך ניט אין דעם. איך פאַררוף זיך אויף דעם וואָס אייער פרוי שרייבט, אַז איר זייט „אַ מאַדערנער איד מיט אַ מתנגדיש-ליטווישער טראַדיציע“.

י'תשצו

מצילום כתי"ק, על גליון השאלה.

י'תשצו

מר חיים גראדע: אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת יתנד, ובהנמנן בהערות שם.

מיין שטעלונג אין דעם איז, אַז דער עצם וואָרט „מתנגד“ איז דאָך אַן ענין פון שלילה, אַ נעגאַטיווע באַציאונג צו עפעס, וואָס דערפון איז פאַרשטאַנדיג, אַז ווען מיזעט אַז מ'האַט געמאַכט אַ טעות אין חשבון און די זאַך איז גאָר אַ פּאָזיטיווע, פּאָדערט זיך ניט אין דעם אַ קאַרדינאַלער שינוי, נאָר עס ווערט ממילא און אַטאַמאַטיש בטל די התנגדות. וואָס עס פּאָדערט זיך יאָ איז צו האָבן די שטאַרקייט באַ זיך אַרויסצוזאָגן זיך וועגן דעם עפענטלעך, אַז ניט קוקנדיג אויף דעם וואָס מ'איז אויפגעוואַקסן אין אַ חינוך און סביבה וואו עס האָט געהערשט אַ פאַראורטייל וועגן דער זאַך, איז אַבער אַז מ'דערזעט דעם אמת, אַקצעפטירט מען עס.

פון אונזער טרעפן זיך באַ חסידישע פאַרברענגענישן און פון דעם וואָס איך האָב געהערט וועגן אייך, און אויך אייער קאַרעספּאָנדענט, און ליטעראַרישע ווערק, איז באַ מיר קיין ספק ניט, אַז ניט קוקנדיג אויף דער אַזוי-גערופענער מתנגדישער טראַדיציע, איז אַבער די וואַרעמקייט מיט וועלכע אייער שרייבן איז דורכגעדרונגען אין פולסטן איינקלאַנג מיט אַ חסידישן געפיל. איך גלויב, אַז איר פילט דאָס אַליין אויך, און וואָס איז נאָך מער נוגע, אַז אייערע לייענער פילן דאָס אויך, זעענדיג אַז אין אייער באַשרייבונג פון אַ „מתנגד“ שמוגלט איר אַריין אין דעם געפילן וועלכע זיינען געשעפט געוואָרן פון חסידישע קוואַלן.

על דרך זה נעם איך אַ שטעלונג אויך צום אָנפאַנג פון דעם אויבנדערמאָנטן אויסדרוק – „מאָדערנער איד“. וואָרום דער באַגריף „מאָדערנער“ איד, וואָס איז געשאַפן געוואָרן דורך דער אַזוי גערופענער „השכלה בת השמים“ איז דאָך שוין לאַנג אַרויס פון דער מאַדע, און, פאַרקערט, וואָס מער באמת „מאָדערן“ אַ איד איז היינט, אַלץ ווייטער איז ער פון יענער מאָדערנישקייט וואָס האָט געשאַפן אַ ריס צווישן יהודי באוהלך און אדם בצאתך און האָט אַזוי ווייט מלחמה געהאַלטן מיט דעם יהודי באוהלך, ביז זי האָט געמאַכט פון דעם יהודי אַ משרת און נאָכשלעפער צום דעם אדם, לייען „גוי“ להבדיל. דער היינטיגער איד איז דוקא אַ שטאַלצער איד און ווערט אַלץ נענטער צו דער אַלט-נייער תורה, וואָס כאַטש זי איז געגעבן געוואָרן מיט אַרום 3500 יאָר צוריק, איז נאָך ניי און פריש, לויט דעם אויסדרוק פון חכמינו ז"ל בכל יום יהיו בעיניך כחדשים. און דאָס זעט מען בפרט באַ אידן וועלכע זיינען געווען אונטערוואָרפן דעם קאָמוניסטישן רעזשים העכער אַ יובל יאָרן און זיינען געבליבן אידן

און אַרויסגעקומען פון דאָרט אידן, וואָס איז ליידער ניט אַזוי מיט די וועלכע האָבן זיך געהאַלטן באַ פאַרשידענע „איזמען“.

אַן ענעלכע טענדענץ זעט מען אויך אפילו אין געביט פון דער וויסנשאַפט, וואָס דוקא אין דער מאָדערנער צייט האָט זי גענומען אַ נייע ווענדונג אין דער ריכטונג פון זוכן אַלץ מער אחדות אין דער גאַנצער וועלט, פונקט פאַרקערט ווי מיט אַ 100 יאָר צוריק, ווען די וויסנשאַפט האָט געהאַלטן, אַז די וועלט איז פאַרטיילט אין פאַרשידענע באַזונדערע געביטן אאַ"וו. דערצו האָט אויך דוקא די מאָדערנע אַרכעאָלאָגיע באַשטעטיגט די ריכטיקייט פון די דערציילונג פון תנ"ך, אַנטקעגן די אַזוי גערופענע משכילים און אָנהענגער פון „אידישער וויסנשאַפט" וואָס איז אַרויסגעוואַקסן פון דייטשלאַנד, דאָס זעלבע לאַנד וואָס האָט אַרויסגעגעבן די דייטשע „קולטור", איינגעשלאָסן היטלער און זיינע יורשים י"ש.

מסתם איז דער בריוו לענגער ווי איר האָט גערעכנט. איך מײן אָבער, אַז אפשר איז ער גאָר צו קורץ בערך צו די ענינים פון זיין אינהאַלט.

איך וועל פאַרענדיגען מיט דעם טראַדיציאָנעלן וואונש פון פיל דורות אין צוזאַמענהאַנג מיט חג השבועות, זמן מתן תורתנו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה — צו מקבל זיין די תורה בשמחה ובפנימיות, צוזאַמען מיט אייער פרוי תחי', לאורך ימים ושנים טובות.

בכבוד ובברכה.

נ.ב. איך ערלויב מיר צו שרייבן דאָס פאַלגנדע, און עס איז זעלבסטפאַרשטענדלעך פאַרוואָס דאָס קומט אויף אַ באַזונדערע זייטל, און דאָס איז,

וויסנדיג אייער באַציאונג צו ידידנו פרעז. שז"ר שליט"א, און וויסנדיג אַז איר האָט גענומען אַן אַקטיוון אַנטייל צו מאַכן לייכטער זיין באַזוך באַ מיר, ניט קוקנדיג אויף די וועלכע האָבן דאָס ניט געוועלט צולאָזן,

ערלויב איך מיר צו מאַכן דעם פאַרשלאַג, אַז איר זאָלט פאַרשטאַרקן אייער פאַרבונד מיט ידידנו, ספּעציעל אין די טעג פון טיפּער איבערלעבונג פאַר אים מצד דעם שינוי אין זיין אַפיציעלן מצב וכו'. און מסתם וועט

אַפיציעלן מצב: סיום תפקידו — פרעזידנט. ראה גם לעיל אגרת יתקצה, ובהנכסמן בהערות

שם.

איר מעורר זיין אויך אַנדערע, וועלכע שטייען אונטער אייער השפעה, צו טאָן אַזוי.

אַזוי ווי איר זייט נאָענט באַקאַנט מיט זיין מהלך הנפש, וועט איר זיכער געפינען דעם פאַסנדן וועג אויף דעם, ודברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב ופועלים פעולתם. עס איז זיכער ניט נויטיג מאַרדך צו זיין אין דעם פאַר אייך.

מצד אַט דער נקודה ווערט דער בריוו געשיקט "ספעשל דעליווערי".

י'תשצח

ב"ה, ראש חודש סיון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ מו"ה נסים שי' בן-חיים
רח' היהודים, בית הקרנות, דירה 6
ירושלים העתיקה ת"ו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו בו כותב כי בעזה"ש זכה להיות מן הראשונים ממתפללי בית הכנסת צמח צדק שבעיר העתיקה להכנס ולגור ברובע היהודי שבעיר העתיקה ירושלים ת"ו. ויהי רצון שיהי בשעה טובה ומוצלחת.

וכיון שמתפלל בבית כנסת זה שנקרא על שם כ"ק אדמו"ר הצמח צדק, והרי שמא מלתא הוא, שהיא נחלת הצמח צדק לדורות, בגשמיות ועל אחת כמה וכמה ברוחניות, וכשמתפללים בבית כנסת זה, הכולל החצר והשייך לה, הרי נמצאים ברשות אדמו"ר הצמח צדק, שהי' מנהיג ומורה צדק לדורו ולכל הדורות אחריו, ובפרט על ידי הפסקי דינים שלו, המורים ומאירים לארץ והדרים עלי' עד היום הזה,

תקותי חזקה שיעשה כל התלוי בו, בחשבון צדק שהוא לפי רצונו

ודברים היוצאים מן הלב: ראה ס' הישר לר"ת שער יג, הובא בשל"ה שער האותיות אות ל' (סט, א).

י'תשצח

בית הכנסת צמח צדק: ראה בארוכה "התקשרות" גליון קצח ע' 11 ואילך.
שמא מלתא הוא: ראה יומא לת, ב. שם פג, ב. וראה בארוכה לעיל ח"א אגרת קנד. וש"נ.

של אדמו"ר הצמח צדק, הן בהנהגה בחיי היום-יום והן במעשים ובפעולות להחזקת כל עניני בית הכנסת בגשמיות וברוחניות, אשר ממנו יראו וכן יעשו כל אלה שיזכו להתיישב בירושלים מוקפת חומה ת"ו, בידעם נאמנה הוראת חכמינו ז"ל אשר השם ירושלים מורה על יראה – שלם, יראת ה' בשלימות, והקב"ה עוזר לכאו"א ובפרט בירושלים עיר קדשנו.

בברכה להסתדרות טובה בגשם וברוח גם יחד, ולקראת זמן מתן תורתנו – בנוסח המסורתי בבית הרב – לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

י'תשצט

ב"ה, ימי ההגבלה לזמ"ת, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר אהרן שי' הכהן
רח' ריינס 5, קרית משה
ירושלים עיה"ק ת"ו

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ט אייר, בו כותב על דבר ההתלבטות שלו בנוגע להבטחות שניתנו לו בקשר לרשימת המועמדים לבחירות בכנסת והשינוי שחל בזה בהוה,

מובן הדבר שעליו לעמוד בתוקף שניקיימו ההבטחה, ובפרט שהמדובר במפלגה הדוגלת ומכריזה שהיא מפלגה דתית.

אבל לאחר בקשת סליחתו, הרי ראינו התדרדרות בתקופה האחרונה בתוקף המצפון של אלה הקובעים את הענינים במפלגה, ובסגנון הידוע היום אומר כך ולמחר אומר להיפך, ובלשון המורגל "מכחיש בתוקף" שאמר

הודאת חכמינו ז"ל: תוד"ה הר – תענית טז, א, מב"ר פנ"ו, י. וראה לקו"ת דרושים לר"ה ט, ב. תר"מ – סה"מ מלוקט ח"ב ע' עה, ובהנסמן שם הערה 31.

י'תשצט

נדפסה ב"כפר חב"ד" גליון 991 ע' 163.

מר אהרן הכהן: אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יתריז, ובהנסמן בהערות שם מפלגה דתית: מפד"ל.

פעם אחרת. ואפילו בענין שלא רק עבד לאיגלווי בעתיד, אלא שהוא מפורסם בעבר.

ובתור דוגמא אחת — בנוגע למכתב הפס"ד הידוע של הרבנות הראשית בפרשת תיקון החוק של מיהו יהודי, שהכחישו בתוקף (א) שישנו מכתב כזה, (ב) לאחר זה — שקיבלו מכתב כזה, (ג) חזרו והודו שקבלו מכתב כזה אלא שאינו פס"ד כי אם הוראה זמנית, ועוד ועוד. וכל הקובעים את הקו סמכו ידיהם על ההנהגה האמורה וכל אחד משתדל לפרסם ולהכריז שכל האמור הוא „הישג דתי“.

אודה על טעותי שלי שצפיתי שהצעירים יעמדו בהבטחותיהם הם, זאת אומרת שמה שאמרו יעשו כן בפועל, ובאה ההפתעה המרה שהצביעו נגד ההלכה. ולא עוד אלא שהשתדלו בכל עוז שדוקא אחד משלהם ומהעומד בראשם יירש את מקומו של זה שנדחה מכהונתו מפני הצבעתו בעד דבר ה' זו הלכה. וגם מזה עשו „הישג דתי“ להגן על חינוך בני ישראל וכו' וכו' — אותה הסברה ממש של ה„חוק“ של מיהו יהודי, חוק השבות, וכו'.

שייכות שורותי אלו לתוכן מכתב מר הוא לא רק מפני שכשאדם מרגיש כאב עמוק ופנימי הרי הוא צועק וזועק מבלי להתחשב האם יועיל זה, כי הצער אינו בגדר חשבון וכו'. אלא שיש לזה שייכות ישירה לתוכן מכתב מר, שהרי שערי תירוצים ואמתלאות לא ננעלו, וגם אותו שירצו להעמידו במקום שהובטח למר, בודאי ימצא שזה „הישג דתי“ להצלת דת משה וישראל ולהצלת תורת ישראל וארץ ישראל.

ולכן בנוגע לפועל, באם יש למר עורף של כח גשמי וחומרי, שליטה על קרנות של כספים או חילוק משרות וכדומה, שיוכל לעמוד לימינו באם לא ירצו לקיים ההבטחה, אזי יש סיכויים שתקויים ההבטחה; משא"כ באם תביעתו תהי' מיוסדת אך ורק על הטענה שכשמבטיחים אזי צריך לעמוד בהדיבור וההבטחה.

ואין כדאי להאריך בדבר המצער ומכאיב, ובפרט כשנעשה בארצנו הקי' ומלבישים הענינים באיצטלא של יראת שמים וכו', ככתוב לעיל.

עבד לאיגלווי: ראה ר"ה כב, ב: כל מילתא דעבידא לאגלווי לא משקרי בה אינשי.
 הפס"ד הידוע .. מיהו יהודי: ראה גם לעיל אגרת יתשכו, ובהנסמן בהערות שם.
 זה שנדחה מכהונתו: ד"ר אבנר חי שאקי.
 דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.

כ"ק אדמו"ר זי"ע רלא

ולסיים בדבר טוב, בעמדנו ערב זמן מתן תורתנו, תורת אמת, וסוף סוף יקויים אימת מיארץ תיצמח, ארץ הידועה, ארץ סתם, ארצנו הקדושה, ודבר אלקינו (דבר הוי' זו הלכה) יקויים לעד, בנוגע לכל ההלכות, כולל גם כן ההלכה דמיהו יהודי ומה היא יהדות אמיתית, וכו',

הנני מאחל למר — בסגנון המקובל בבית הרב — לקבל התורה בשמחה ובפנימיות.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות.

י'תת

[ד' סיון, ה'תשל"ג]

מובן: (1) שאין נוסח דהתרפסות קטן לפני הגדול שייך בנדו"ד כלל.
(2) באם פ' טועה ופוגע בציבור על לא דבר כלל — אין זה סיבה שיבקשו .. סליחתו הוא וכו'!!

י'תתא

[ה' סיון, ה'תשל"ג]

(1) עפמשי"נ ותשועה ברוב יועץ — בהתייעצות עם ידידים מכירים תכונות נפשו ותנאי המקום.

קדימה לענין (1) שהנסיונות דשויו"ט קטנים יותר (2) שיש לו כבר היכרות קצת עכ"פ בזה.

(2) אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

אימת מיארץ תיצמח: תהלים פה, יב. — ר"ת אמת (בעה"ט עה"פ בראשית א, א).
ודבר אלקינו .. יקויים לעד: ע"פ ישעי' מ, ח: ודבר אלקינו יקום לעולם.

י'תת

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב בתאריך ד' סיון ה'תשל"ג, שהכינו אגודת חסידי חב"ד באה"ק לשלוח למר פנחס ספיר, שר האוצר דאז, שהתבטא בצורה מעליבה על חסידי חב"ד.

י'תתא

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מה' סיון תשל"ג.

עפמשי"נ: משלי יא, יד. כד, ו.

י'תתב

ב"ה, ערב שבועות, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת ...

ברכה ושלום!

בנועם נתקבל מכתבה מטי' באייר, אף כי באיחור זמן.

ובמיוחד נהניתי לקרוא בו על דבר ההתקדמות בהשיבה להמקור, ובסגנון הידוע לעצמותו של כל יהודי, כמאמר חכמינו ז"ל ישראל מאמינים בני מאמינים. והרי אחד מיסודי אמונת ישראל הוא שהמעשה הוא העיקר, וכמודגש גם כן במתן-תורה, בתוכן עשרת הדיברות שהוא כולו מעשי, לבד הדיבור הראשון המניח היסוד לקיום כל המעשים, שגם בזה נקודה מעשית ביותר, כפי שראינו בדורנו, דורו של היטלר ויורשיו, אשר כל אלה אשר ביססו את הציווי של „לא תרצח" ו„לא תגנוב" וכו' על שיטות פילוסופיות ושיטות במוסר אבל מיוסדות בשכל בני אדם, הרי לא רק שלא קיימו ציוויים אלה אלא שעשו מענין הרצח וענין הגניבה וכו' שיטה פילוסופית ושיטה מוסרית וכו' וכו', ובממדים למעלה מכל השערה.

ומיוסד על הודעת חכמינו ז"ל אשר מצוה גוררת מצוה, בטוחני שאותן המצוות שמקיימת ואודותן כותבת בודאי ובודאי יגררו עוד מצוות, ובתור אשת חיל ועקרת הבית הרי כל הבית יתנהג ויתקדם בכיוון האמור, וזכות אבותי' מסייעתה.

בכבוד ובברכה — בסגנון המקובל במשפחתנו, גם במשפחת סלונים — לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות ולבשורות טובות בכל האמור.

י'תתב

כמאמר חכמינו ז"ל: שבת צז, א.

שהמעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

מצוה גוררת מצוה: שם פ"ד מ"ב.

אשת חיל: משלי יב, ד. לא, י.

ועקרת הבית: ראה ב"ר פ"א, ב. זח"א קנד, א. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתצא, ושם ע' תתנח ואילך.

זכות אבותי': מצאצאי אדמ"ר הזקן ומשפחת סלונים.

י'תתג

ב"ה, י"ב סיון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכל עסקני החינוך הכשר בפרט
ולכל העסקנים חובבי תורה ומצוה בכלל
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בעמדנו ביום סיום וחזרתם של ימי התשלומין של חג השבועות, זמן
מתן תורתנו,

ובהמשך להמדובר ומודגש בהתועדויות של חה"ש ושלפניי ושל אחריי,
מיוסד על מחז"ל אשר רק (ומיד) כשאמרו ישראל בנינו יהיו ערבים
שלנו (שנקיים התורה) נתן הקב"ה את התורה לישראל,
ארשה לעצמי להוסיף בזה, ענין שהזמן גרמא, אשר חוב קדוש על
כל אחד ואחת שהיכולת בידם לעשות וזכות גדול,

סיום .. התשלומין: רבנו הזקן בסידורו (לפני ובא לציון גואל). ודלא כ"א דגם
בי"ג משום ספיקא דיומא (הובא בשע"ת או"ח סקל"א סק"יט. וראה מחה"ש שם). וי"ל
טעמי דאדה"ז מפני דכל ענין תשלומין אלו הוא בענין הקרבות, ולית תמן ספיקא דיומא.
וחזרתם: שהכל הולך אחריו (ברכות יב, א).
התשלומין .. תורתנו: להעיר מהדיעה שויכסהו הענין ו' ימים — ה' לאחר מ"ת
וכלו בי"ב סיון (יומא ד, סע"א. סדר עולם רבה פ"ו. רש"י ס"פ משפטים).
בנינו .. לישראל: תנחומא ר"פ ויגש. שהש"ר עה"פ משכני אחריו.
חוב קדוש .. בחינוך: ראה שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר בגודל ענין החינוך עתה
בכ"מ: ביום בואו לארצה"ב — ט' אד"ש הישית, ולאחר זה לפעמים הכי תקופות (חלקם
נדפס בספרי השיחות).

י'תתג

נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 166 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
סיום .. התשלומין: ראה גם שיחת ש"פ קרח שנה זו „שיחות קודש" תשל"ג ח"ב ע' 236
ואילך. שיחת ליל י"ב סיון ה'תשד"מ (התועדויות תשד"מ ח"ג ע' 1967).
ויכסהו .. ימים: משפטים כד, טז.
ובהמשך להמדובר: ראה גם לקמן אגרות יתתג. אח"כ, מ"ט תמוז (אגרת יתתכט ואילך)
התחילה הדגשת הכתוב (תהלים ח, ג) מפי עוללים ויונקים יסדת עוז .. להשבית אויב ומתנקם, וכך
עד תחלת מלחמת יום הכיפורים. והקשר למלחמה זו נתבאר בשיחת י"ג תשרי ה'תשל"ד (לקו"ש ח"ד
ע' 404 ואילך).
ט' אד"ש הישית: סה"ש קייץ הישית בתחלתו.

לעשות כל התלוי בהם אשר כל בן ובת בישראל יתחנכו בחינוך על טהרת הקודש — הן בשעות המוקדשות ללימוד, הן בשאר שעות היום והלילה (ואדרבא).

ואף שחוב זה וזכות זה כל השנה זמנם הוא — בתוקף ביותר הם בימי זמן מתן תורתנו והסמוכים להם, ימי זכרון לימים אלה בשנה הראשונה לצאתם מארץ מצרים שאז ניתנה ערבות זו בפעם הראשונה.

כל התלוי .. בחינוך: להעיר ממש"נ (משלי כב, ו) הדגשה שנוגע לכל ימי חייו דהמחונך: חנוך גוי גם כי יזקין לא יסור ממנה, ולהעיר משערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פל"ז ואילך.

כל בן ובת בישראל: כי נפש אחת מישראל היא עולם מלא (סנה' לו, א).
כל .. יתחנכו .. הקודש: להעיר מתורת הבעש"ט (בנוגע לכא"א מבני"ל): כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צבאות. אַט אַזוי ווי די גרעסטע חכמים וועלען אייביג ניט דערגיין די גרויסע טבעיותדיגע אוצרות, וועלכע השי"ת האָט טובע געווען בארץ, אַז הכל הי' מן העפר, אַט אַזוי קען קיינער ניט דערגיין די גרויסע אוצרות וואָס ליגען אין אידען, וואָס זיי זיינען דעם אויבערשטענס ב"ה ארץ חפץ (היום יום י"ז אייר. כתר שם טוב — הוספות סמ"ד — הוצאת קה"ת תשל"ג).

על טהרת הקודש: שגם לימודי חול ועניני הרשות נשמרים מכל דבר לא טהור כאילו היו קודש (ראה חגיגה יט, ב. תוי"א יב, ב. ועוד. וראה סד"ה זכור את יוה"ש תרכ"ו). ע"ד הציווי: בכל דרכיך דעהו (טושו"ע או"ח סרל"א).

ואדרבא: כי בהנוגע לחינוך ממש (ולא רק ידיעה) — חשיבות מיוחדת דוקא לשעות אלו. וראה חנוך לנער לאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע ושם מבחי ר"פ שמות.

כל השנה זמנם הוא: להעיר מב"ב (ח, ב): השתא נמי דעתאי עילווייהו.
כל השנה .. בתוקף ביותר: נוסף על ענין הזריזות. וראה אגה"ק סכ"א. ובלקוטי לוי יצחק (על התניא ע' לח) דזריזות מקו האמצעי.

זכרון לימים: ועפד"ז"ל עה"פ והימים האלה נזכרים ונעשים שבהזכר זכרם למטה נעשים בפועל כו' (לב דוד פכ"ט בשם הרמ"ז בסי' תקון שובבי"ם. וראה משנה ספ"ג דגטין. שו"ת הר"י אירגס (בסו"ס מבוא פתחים) ס"ה בארוכה).

ערבות זו בפעם הראשונה: דכיון שנתנית התורה היא בכל יום (לקו"ת דברים פא, ג. וראה ברכות (כב, א) אף כאן כו'. שם סג, ב. ובלשון הצפ"ע (מהד"ת כד, א ועוד): דבר נמשך, נצחי) — הרי גם הערבות צ"ל בכל יום.

כי .. צבאות: מלאכי ג, יב.

הכל .. העפר: קהלת ג, כ.

הוצאת קה"ת: בהוצאת תשנ"ט ואילך — סי' נז.

סד"ה .. תרכ"ו: סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' ד.

בכל .. דעהו: משלי ג, ו.

חנוך לנער .. ושם: ע' 28.

והימים .. ונעשים: אסתר ט, כח.

רלה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולהעיר ג"כ על האפשר[ו]יות המיוחדות שישנן בחדשים אלה בהרבה
מדינות – באה"ק ובחז"ל – שמפסיקים הלימודים בכ"כ בתי ספר (או
עכ"פ ממעטים בהם שעות הלימוד) למשך שבועות רבים –

ועי"ז – מספר רב של מורים ומדריכים ומחנכים מתפנים מעבודתם
הרגילה, ובטח בחפץ רב ישתפו פעולה בביסוס והתפשטות החינוך
הכשר –

ואלפים ורבבות מהתלמידים והתלמידות אפשר – ולכן גם מוכרח
– להכניסם למחנות קייץ מתאימות – באופן שיהיו באוירה אחידה
ספוגה יהדות אמיתית במשך זמן ארוך, לפי ערך –

משא"כ במשך כל השנה כולה – שאי אפשר בלי סתירה איזו שהיא
בין אורית: ביה"ס, בית ההורים, הרחוב וכו',

אפשרויות מיוחדות במינה ושערכה והשפעתה חשובות ביותר,

שלכן כל השתדלות בזה ויגיעה – כדאיות הן. ובודאי יקויים בכל
זה: יגעת ומצאת.

ויה"ר שיעשה כאו"א מהמחנכים ומעסקני החינוך וכל מי שיש בידו
לעשות – בעצמו ולהפעיל את כל מי שהשפעתו עליו – בכל האמור
ולהקים מחנות מחנות דבני ובנות ישראל אשר כל רואיהם יכירום כי
זרע ברך ה' המה, לומדי תורתו, תורת אמת ותורת חיים ומקיימי
מצותי,

עדי נזכה לקיום היעוד: אשפוך את רוחי על כל בשר וניבאו בניכם
ובנותיכם גוי

(וכנאמר לפני זה:) והללתם את שם ה' אלקיכם אשר עשה עמכם
להפליא,

יגעת ומצאת: ראה מגלה (ו), ב). ולהעיר מתורת הה"מ (הוספות ללק"א שלו.
הוצאת קה"ת ח, ב) עה"פ כמראה אדם עליו מלמעלה שכפי שאדם מראה מלמטה כן
מראין לו מלמעלה (גם בענין שמחה וכיו"ב. וראה זח"ב קפד, ב).
אשפוך .. להפליא: יואל ג, א. שם ב, כו. וראה אוה"ת לחצ"צ שם.

כמראה .. מלמעלה: יחזקאל א, כו.

כל .. המה: ישעי' סא, ט.

בביאת משיח צדקנו אשר ירד מים עד ים (באה"ק ובחז"ל) ומנהר
עד אפסי ארץ.

בכבוד ובברכה,

מנחם שניאורסאהן

י'תתד

בי"ה, י"ב סיון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לעסקני אנ"ש בכלל, ולחברי הנהלות מוסדות חב"ד
במיוחד אשר בעיר ...
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מצו"ב העתק מכתבי לכל עסקנים חובבי תומ"צ — ומובן שעאכו"כ
צ"ל המדובר בו בכאו"א השייך לרבותינו נשיאינו, שמסנ"פ על חינוך בני"י
בכל מקום שהם — שיהי עטה"ק.

ומהנכון שלר"ח תמוז, הוא חודש הגאולה, הבע"ל יגמרו כל
התכניות וההכנות וכו' לעבוה"ק האמורה,

ולימי הגאולה יב"ג תמוז הבע"ל — תהיינה כבר כו"כ פעולות
ממש. וכל המרבה ה"ז משובח.

ירד .. ארץ: תהלים עב, ח.

באה"ק ובחז"ל: פרש"י (ועוד) שם. וראה רמב"ם הל' מלכים פ"א: ומשלו מים עד
ים כו' ויתקן את העולם כולו כו' ולעבדו שכם אחד.

תהלים עב, ח: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

ומשלו .. ים: זכרי' ט, י"ד.

ולעבדו .. אחד: צפני' ג, ט.

י'תתד

נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 168 ואילך. צילום האגרת ב"התקשרות" גליון תד ע' 11.
מכתבי: אגרת הקודמת.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ואין לך דבר העומד בפני הרצון ובפרט שזכות הרבים מסייעת
וברכות רבותינו נשיאנו על כאו"א תחולנה.
בברכת הצלחה ולבשו"ט בכ"ז.

מ. שניאורסאהן

נ.ב.

בכדי שתהיינה הפעולות באופן מסודר ובמילא בהצלחה יותר –
כדאי שבכל עיר ועיר יהי ועד שיקשר את העושים והמעשים זע"ז, יתאים
ויתווך וירכז וכו'. וגדול כח הרבים וכח הציבור. וכמבואר בדרושי החלצו
מאתכם אנשים.

י'תתה

בי"ה, י"ג בירחא תליתאי, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ
מוה"ר נחמי" שי רזנסקי

שלום וברכה!

כפי שהודיעוני כנראה לא נתקבל מכתבי – אישור קבלת ספרו
משנת נחמי', הלכות כלאים.

על כל פנים אכפול תודתי בעד שימת לבבו לשלוח לי ספרו הנ"ל
בצירוף ברכתי אשר ה' יצליחו וילך מחיל אל חיל בחילא דאורייתא ודבר
ה' זו הלכה, וימלא השי"ת משאלות לבבו לטובה בכל המצטרך לו
בגשמיות וברוחניות גם יחד.
בכבוד ובברכה.

נ.ב. מצו"ב השתתפותי סמלית בהוצאות ההדפסה של הספר.

ואין .. הרצון: ראה זח"ב קטב, ריש ע"ב.
בדרושי החלצו: בלקו"ת פ' מטות (פה, ד ואילך). ד"ה זה תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' נג ואילך).

י'תתה

ספרו משנת נחמי': בירורי שיטות הראשונים והפוסקים במסכת ובהל' כלאים (ירושלים תשכ"ט).
וילך מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ת. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז ארי"ה סקנ"ה ס"א. וש"נ.
ודבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.

י'תתו

בי"ה, י"ז בירחא תליתאי, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

תלמידי ישיבת תומכי-תמימים ליובאוויטש מאנטרעאָל,
לחג הסיוס
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לקראת חג הסיוס, הנני שולח ברכתי להתלמידים המסיימים,
בתוככי כל תלמידי ישיבות תומכי-תמימים בכל מקום שהם, שליט"א,
אשר יוסיפו חיל בלימוד התורה בתוספת התמדה ושקידה, לימוד על מנת
לעשות ולקיים מצותי בהידור ובשמחה,

וכמודגש כמה פעמים, שענינו של סיוס זה אינו כפירוש העולם, אלא
הכנה ועלי לשלב נעלה יותר, ובלשון הידוע **מעלין בקודש**.

כיון שבשנה זו מועד חג הסיוס הוא בסיוס ירחא תליתאי בו יהיב
אוריאל תליתאי לעם תליתאי על ידי תליתאי ביום תליתאי,

כאן המקום לעורר עוד הפעם, בהמשך להמדובר בהתועדות ונכפל
במכתב דיוס סיוס וחיותם ימי התשלומין של חג השבועות, זמן מתן תורתנו,

אשר חוב קדוש וזכות גדול על כל אחד ואחד, ועל אחת כמה וכמה
על תלמידי וחיכוי ישיבות תומכי-תמימים, לעשות את התלוי בהם, ולכל

בסיוס ירחא: והכל הולך אחר החיתום (ברכות יב, א).

תליתאי .. תליתאי: שבת פח, א. ועיי"ש בפ"י ר"נ גאון.

חוב קדוש .. בחינוך: ראה שיחות כ"ק מו"ח אדמו"ר בגדל ענין החינוך עתה
בכ"מ: ביום בואו לארצה"ב — ט' אד"ש הישית, ולאחר זה לפעמים הכי תכופות (חלקם
נדפס בספרי השיחות).

את התלוי .. בחינוך: להעיר ממשי"ע (משלי כב, ו) הדגשה שנוגע לכל ימי חייו
דהמחונך: חנוך גוי גם כי יזקין לא יסור ממנה, ולהעיר משערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו
פל"ז ואילך.

י'תתו

נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 169 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

ובלשון הידוע: ברכות כח, א. וש"נ. וראה גם לעיל אגרת יתרא, ובהנסמן בהערות שם.

במכתב: **לעיל אגרת יתרא.**

ט' אד"ש הש"ת: סה"ש קייץ הש"ת בתחלתו.

לראש על ידי — דוגמא חיי ובדברים היוצאים מן הלב, אשר כל בן ובת בישראל יתחנכו בחינוך על טהרת הקודש. ובפרט בימי חדשי הקיץ אשר אז אפשר[ו] מיוחדות לעשות ולפעול בזה רבות ונצורות.

ואשרי חלקם של כל אלו שמקרבים לבבות ילדי ישראל לאביהם שבשמים, קירוב אמיתי במעשה בפועל על ידי לימוד התורה וקיום המצוות בכל יום, וכידוע תורת רבותינו בביאור המשנה שנים אוחזין בטלית, כו'.

ויהי רצון שיקויים בהם ובכל אלו שיתחנכו בחינוך על טהרת הקודש על ידי השפעתם ובכלל: אדם מקדש עצמו מעט למטה, מקדשין אותו הרבה מלמעלה. וכמדובר כמה פעמים, אשר ככל שיקדש אדם עצמו למטה הרי זה „מעט“ בערך למעלה. ומרובה מידה טובה, שמלמעלה מקדשין אותו „הרבה“ אפילו בערך הלמעלה,

כל בן ובת בישראל: כי נפש אחת מישראל היא עולם מלא (סנה' לו, א).
כל .. יתחנכו .. הקודש: להעיר מתורת הבעש"ט (הוספות לכתר ש"ט, הוצאת קה"ת, טו, ב) בנוגע לכאוי"א מבניי: כי תהיו אתם ארץ חפץ אמר ה' צבאות. אָט אָזוי ווי די גרעסטע חכמים וועלען אייביג ניט דערגיין די גרויסע טבעיות'דיגע אוצרות, וועלכע השי"ת האָט טובע געווען בארץ, אָז הכל הי' מן העפר, אָט אזוי קען קיינער ניט דערגיין די גרויסע אוצרות וואָס ליגען אין אידען, וואָס זיי זיינען דעם אויבערשטענס ב"ה ארץ חפץ.

על טהרת הקודש: שגם לימודי חול ועניני הרשות נשמרים מכל דבר לא טהור כאילו היו קודש (ראה חגיגה יט, ב. תוי"א יב, ב. ועוד. וראה סד"ה זכור את יוה"ש תרס"ו). ע"ד הציווי: בכל דרכך דעהו (טושו"ע או"ח סרל"א).
תורת רבותינו: ד"ה רבי אומר, היש"ת. ובכ"מ.
אדם .. מלמעלה: יומא סיום פרק תליתאי. וראה ד"ה וראיתם (פי' שלח, תרס"ו).

ובדברים היוצאים מן הלב: ראה ס' הישר לר"ת שער יג, הובא בשלי"ה שער האותיות אות ל' (סט, א).

הוספות לכתר ש"ט: סימן מד. ובהוצאת תשנ"ט — ס"י נז.
 כי .. צבאות: מלאכי ג, יב.
 סד"ה .. תרכ"ז: סה"מ תרכ"ז (הוצאת תשמ"ט) ע' ד.
 בכל .. דעהו: משלי ג, ו.
 ד"ה .. היש"ת: סה"מ היש"ת ע' 75. וראה גם לעיל אגרת יתשמג, וש"נ.
 המשנה: ב"מ פ"א מ"א.
 ד"ה .. תרס"ז: המשך יו"ט של ר"ה תרס"ז ע' רסה.
 וכמדובר כמה פעמים: ראה גם לעיל אגרת יתרכב, ובהנסמן בהערות שם.
 ומרובה מידה טובה: סוטה יא, א. וש"נ.

עדי נזכה לקיום היעוד אשר תרבה הדעה והחכמה והאמת, שנאמר
כי מלאה הארץ דעה את הוי', ולא ילמדו איש את אחיו ואיש את רעהו,
כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם.

בברכת הצלחה רבה ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

י'תתז

ב"ה, י"ז בסיון, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

תלמידות המסיימות וכל המשתתפים בחגיגת סיום
המחזור הראשון בית חנה — חב"ד בירושלים עיה"ק ת"ו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה הידיעה על דבר סיום מחזור ראשון — מאורע חשוב
ומרנין לב כשלעצמו, נוסף על הנחת־רוח שנגרם לי במיוחד היות שהמוסד
נקרא על שם כבוד אמי מורתי הרבנית זצ"ל.

ויהי רצון שיקויים בהתלמידות בכלל, והמסיימות בפרט —
„כמופת הייתי לרבים“, הן בנוגע להתמדה ושקידה בלימודים והן בהנוגע
לתכליתם — הנהגה מתאימה בחיי היום־יום ובאופן דמוסיף והולך.

תרבה .. רעהו: רמב"ם הלי תשובה ספ"ט.

כי .. הוי': ישע"י יא, ט. וראה אוה"ת להצ"צ שם.

כי מלאה גוי' ולא ילמדו גוי': צירוף שני כתובים. וראה זח"ג כג, א.

ולא .. רעהו: כן הוא ברמב"ם שבדפוס, אבל בירמ"י לא, לג: ולא ילמדו עוד איש
את רעהו ואיש את אחיו. ובזח"ג שם: ולא ילמדו עוד איש את אחיו ואת רעהו. וראה
לקוטי לוי יצחק לשם (ס"ע רט): מתחלה איש את אחיו כוי' ואח"כ כוי' רעהו.

ולא ילמדו .. גדולם: ראה ש' האמונה פט"ז. לקו"א להח"מ ד"ה כי תורה (ה, ד).

כי כולם .. גדולם: ירמ"י שם. והקדים קטנם לגדולם כוי' (לקוטי לוי יצחק שם
מסי' ע"ח, עיי"ש).

י'תתז

נדפסה בלקו"ש חי"ח ע' 499, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

כמופת הייתי לרבים: תהלים עא, ז.

וכמדובר כמה פעמים ש"סיום" שייך בענינים שאינם חיוניים, אבל לא שייך "סיום" או הפסקה ח"ו בעניני תורתנו שהיא חיינו ובהנהגה על פי מצוותי עליהן נאמר אשר יעשה אותם האדם וחי בהם.

ומזה מובן גם כן, אשר עונת הקיץ, שקוראים לה "עונת החופש", הרי זה אך בנוגע ללימודי חול ובעניני רשות, מה שאין כן בנוגע ללימודי קודש ובכל עניני טוב וקדושה. והרי כל אחד ואחת מישראל, בתור הקדמה למתן-תורה נצטוו: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש. ואף שהוא לשון ציווי, הרי זה גם כן לשון הבטחה.

ומענין לענין באותו ענין, כיון שעומדים אנו בחודש דמתן-תורה, הרי בציווי ובהבטחה האמורה יש לנשי ובנות ישראל חלק חשוב ועיקרי, וכפירוש חכמינו ז"ל את הפסוק שנאמר כהקדמה לזה: כה תאמר לבית יעקב — אלו הנשים (תחילה, ואח"כ) תגד לבני ישראל — אלו האנשים.

ויתן השי"ת שכל המסיימות, ועל ידיהן המשפחות שלהן, וכל המשתתפים במסיבה זו, ועל ידיהם אלה שיושפעו מהם, יהיו חזורים ברוח התורה, שהיא נצחית, נצחית לא רק במובן שלא תהא מוחלפת, אלא שהיא בתוקפה בכל מקום ובכל עת ובכל יום ובכל שעה, בנוגע לכל בן ולכל בת מישראל, משך כל חיי האדם עלי אדמות, במחשבה דיבור ומעשה, ומעשה הוא העיקר.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

עליהן נאמר: אחרי ית, ה.

ואתם .. קדוש: יתרו יט, ו.

לשון ציווי .. לשון הבטחה: ראה בהנסמן בלקו"ש חל"ג ס"ע 216 הערה ד"ה לשון ציווי ולשון

הבטחה.

וכפירוש חכמינו ז"ל: מכילתא ופרשיי עה"פ — יתרו יט, ג.

שלא תהא מוחלפת: "אני מאמין" עיקר הט'. וראה לקו"ש חל"ג שיתח' ג' לחג השבועות (ע')

33 ואילך. ושי"ג.

ומעשה הוא העיקר: אבות פ"א מ"ז.

י'תתח

[י"ז סיון, ה'תשל"ג]

מובן ופשוט שצריך לחנך את כל ילדיו ש' בבתי ספר דתיים וזה גם ממשיך ברכות השם שהוא נותן התורה.

י'תתט

[י"ז סיון, ה'תשל"ג]

!! יגיש עוה"פ כו' עד שסו"ס יצאו משם.

י'תתי

[י"ח סיון, ה'תשל"ג]

(1) כמדומה נאמר לו ברור בהיותו כאן — שענינו במיאמי הוא ביה"ס [אהלי תורה DAY SCHOOL], וכל ההתפתחויות דביה"ס: ישיבה גדולה, גן ילדים, P.T.A. — הפצת היהדות והפצת המעיינות הם בראשותו של הרה"ח כו' קארף ש' ואלו שהוא (קארף) יבחר — שנשלח לשם בשמי לעבודה זו (ובודאי זוכר — שקארף הביאו למיאמי, ולא יהי כפוי טובה). וענינו במיאמי — כמו דהרב גראנער ש' במעלבורן. ובטוחני שכן ינהג בדיוק.

ובאם יש צורך — יבאר למי שנצרך שכן הוא מנהג ליובאוויטש בכ"מ — שהנשלח ראשונה כו' ואין לשנות.

(2) כ"ז שייך ובראשותו של הרב קארף — והוא לא יתערב בזה גם לא בחשאי, (כ"א באם יבקשהו קארף יסייעו).

י'תתח

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מ"ז סיון ה'תשל"ג.

י'תתט

מצילום כתי"ק, על גליון בקשת ברכה, מ"ז סיון ה'תשל"ג, עבור א' שהגיש בקשה ליציאה מרוסיה, ונדחתה בקשתו.

י'תתי

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מח"י סיון ה'תשל"ג.

כמדומה נאמר לו: למר לנדא, התומך העיקרי של בית הספר.

זוכר: כותב המכתב, שמוסר את רצון מר לנדא, להרחבת פעילות אהלי תורה לעוד כמה שטחים.

כ"ז שייך: שיעורים להורים, לנוער, סטונדטים.

ואמרתי אני זה לו פא"פ בהיותו כאן. ובודאי יעשה כן, ובדרכי נועם ושלום. ויודיע עד"ז.

(3) המסובב לעיל — הוא ענין בפ"ע, ולא שייך לביה"ס.
(4) צ"ל חו"ד אלו המכירים אותו בסוב ובאופן שלא ישאירו מקום לספק.

(5) עפ"ז לא יוכלו לשלוח כלל תי' ממוסדותינו מכאן, כפשוט.

(6) אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

[לשלוח לו המצוי"ב — מהיר ובאווירון]

י'תניא

[כ"י סיון, ה'תשל"ג]

יודוע הפס"ד אין דן יחידי אלא אחד (הקב"ה) ובפרט במוסד חינוך שצ"ל הנהלה ובפועל. ומה שפי' ופי' נוהגים בהיפך — הרי ההיזק שגורמים עי"ז להמוסדות (ולעצמם) — מכריח עוד יותר קיום פס"ד הנ"ל. וק"ל. ומצוה לפרסם פס"ד המשנה.

י'תניב

[כ"ב סיון, ה'תשל"ג]

נ.ב. להערותיו בשו"ע אדה"ז — ראה סי' מ"מ וציונים להנ"ל (כפר חב"ד, תשל"ב).

המסובב לעיל: השיעורים הנ"ל.

המכירים אותו: מועמד להיות סגן מנהל בבית הספר.

עפ"ז: אם יתקבלו לישיבה גדולה, תלמידים הלומדים בערב באוניברסיטה.

לשלוח: הוראה למזכירות.

י'תניא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מנהל מוסד, בתאריך כ' סיון ה'תשל"ג.

הפס"ד: אבות פ"ד מ"ח. וראה גם לקמן אגרת י'תתצה.

שצ"ל הנהלה: ראה גם לעיל חכ"א אגרת ח'קמד. חט"ז אגרת ה'שמ. ובכ"מ.

י'תניב

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"ב סיון ה'תשל"ג.

להנ"ל: הרב מרדכי שמואל שי' אשכנזי.

י'תתיג

בי"ה, כ"ד סיון ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ וכי" מו"ה שמואל שי

שלום וברכה!

על מכתבו מיום י"ט סיון, הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות:
(1) כאו"א בפ"ע שואל בפ"ע ומפרש המענה כפי ידיעתו, ופשוט
שמתאר המציאות כפי שהוא בפ"ע רואה, ומכאן ולהבא ישלחו השאלות
בחתומת כל ההנהלה ובענין משותף — דב' ההנהלות.

(2) להשאיר התמונות שכבר ניתנו (באם לאו — תעורר מלחמה
וכו'). להוסיף קצת תמונות והעיקר בהטעקסט שיודגש שחב"ד עיקרה
בשלבים שלמעלה מגני ילדים ובתיה"ס יסודיים.

(3) לשמור על גודל המוצע.

על שאלתו מה צריך להיות הנושא המרכזי...

(4) להדגיש שהמדובר רק ע"ד ההווה.

על כתבו — ואם מספר משפחות תעבורנה בבת אחת תרד בעית הבדידות — :

(5) הרי אפשר זה גם בנוגע לעובדי המוסד.

(6) באם לאו — תחליט ההנהלה ע"ד משפחות המתאימות מבחינת

אורח חייהן לאוירה של המוסד ותמסור להן."

בברכת כט"ס,

בנימין קליין

נ.ב. מפני דחיפות הענין ביקשני הרחמ"א שי' חדקוב לשלוח המכ' אקספרס.

י'תתיג

נדפס ב"מקדש מלך" ח"ד ע' שטז.

מו"ה שמואל: חפר, מנהל סמינר בית רבקה, שעבר בתקופה זו לכפר חב"ד ב. אגרות נוספות
אליו — לעיל ח"כ אגרת זיתקפו, וכהנסמן בהערות שם. חכ"ז אגרת יתמו.

להשאיר התמונות: שהוכנו עבור "אלבום חב"ד בישראל". ראה לעיל אגרת יתשעט.

על כתבו: בנוגע להתיישבות משפחות בכפר חב"ד ב'.

רמה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תתיד

[כ"ו סיון, ה'תשל"ג]

כיון שעל ועד (כפר חב"ד) לדאוג לביסוס ולהתפתחות כפר חב"ד הן בגשם והן ברוח.

ב) שתכנית הני"ל תסייע רבות לבסוס והתפתחות כפר חב"ד הן בגו"ר.

ג) נמצא פלוני שרוצה לקחת ע"ע חלק הארי בכל הני"ל – מובן שצריך לעשות כל הני"ל ובהוספה.

י'תתטו

[כ"ח סיון, ה'תשל"ג]

להודיעו הימים שיש יחידות.

י'תתטז

[סיון, ה'תשל"ג]

יקבל ימים אלה ע"י הרא"ו שי' חמש עשרה אלף ל"י. ומטובו להודיעני מזה. והוא השתתפות בהוצאות הדירה דבתו הכלה ת"י.

איש (גם הרא"ו) אינו יודע מזה, אבל יכול לגלות לזוגי ולבתו תחיינה.

י'תתיד

מהעתקה. לועד כפר חב"ד, בקשר למוסד חנוך לילדי בוכרה.

י'תתטו

מצילום כתי"ק, על גליון מברק הרב הלל מעדאליע, מכ"ח סיון ה'תשל"ג, בו מבקש להתקבל ליחידות. והיא הוראה למזכירות. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת י'תשסב, ובהנסמן בהערות שם.

י'תתטז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב יו"ר ועד כפר חב"ד, מו"ה שלמה מידנצ'יק, אודות קביעת זמן חתונת בתו בה' תמוז. אגרת נוספת אליו – לקמן אגרת י'תתלד.
הרא"ו: = הר"ר אפרים וואַלף.

י'תתיז

ב"ה, בדר"ח תמוז, תשל"ג
ברוקלין.

כבוד מערכת "בטאון חב"ד"
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

לאחרי הפסק של כו"כ זמן נתקבל בכ"ח סיון חלק מהחומר לבטאון
ע"מ שיגיהו כאן ויודיעום וכו' ובדעתם להו"ל .. לייב תמוז!

וקודם שאענה ע"ז רצוני לברר הבא לקמן, ובהקדם: "בטאון חב"ד"
צ"ל מתאים כפי האפשרי לשמו, ובמילא מובנת האחריות (וגם הזכות –
שזה צריך להגביר השימת לב ביותר וכו'). פשוט ג"כ שבעיקר צריך
באזוּרענען אלו המבקשים תואנה ולא את המלמדים זכות.

פשוט ג"כ שהאחריות גדולה פי כמה בנוגע לכ"ד המובא בו בשם
רבותינו נשיאנו.

ולרוב הפשיטות לא אאריך ובפרט שכבר כתבו עד"ז והבטיחו
נאמנה וכו' וכו'.

ומכו"כ ענינים, שלכאורה עכ"פ, הם בסתירה לכהנ"ל – אעמוד על
החומר ביותר, ויה"ר שיסבירו הענין ויבוטלו הקושיות.

נדפס בו "מעשה שהי' באדה"ז" ("כמובן" בלי הוראת כל מקור)
שפס"ד שהבשר כשר ואח"כ .. ע"פ בקשת הש"ך חזר .. והטריפו, ועי"ז
כל העיר לא אכלו בשר [ב]אותו הש"ך (אינו עתה תח"י – וזהו התוכן
לפי ערך) – ותו ל"מ, מבלי כל הוספה והערה בזה כלל מהמערכת!

התמ"י שבדבר – אפילו באם הי' המדובר בבר ב"ר דוד יומא איך
מדפיסים כהנ"ל מבלי כל "הערה בדרך אפשר עכ"פ". ואם להנ"ל לא שמו

י'תתיז

מצילום האגרת. נדפס ב"היכל מנחם" ח"א ע' שיח ואילך.

לבטאון .. שיגיהו: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת יתע.

נדפס בו מעשה: בגליון 40 ע' 19.

רמז

כ"ק אדמו"ר זי"ע

לב כלל — לאחר המכשול שהי' בכיו"ב בעבר (אבל לא בגזילה ממש)
וההבטחה כו' — למה יהי' שינוי בזה בעתיד?
בברכה לבשו"ט סו"ס,

מ. שניאורסאהן

י'תתיח

בי"ה, ח' תמוז, תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים וכו'
מו"ה משה שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו' ובו בקשת ברכה פ"נ מיום די'.
ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.
נהנתי להכיר כו"כ מתלמידיו הנעלים ומודרכיו — שיחיו. ויהי'ר
שמהם יראו וכן יעשו חבריהם שי' וכולם ביחד יעלו בקודש.
בכבוד ובברכה להצלחה עוד יותר בהנ"ל,

מ. שניאורסאהן

י'תתיט

בי"ה, ח' תמוז תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג והרה"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה דוב יהודא שליט"א

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכו' ובו בקשת ברכה פ"נ מיום כ"ו סיוון,

י'תתיח

מו"ה משה: וולפסון. משגיח רוחני בישיבת תורה ודעת.

י'תתיט

מו"ה דוב יהודא: שוחט. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת ירפא, ובהנסמן בהערות שם.

ובעת רצון יקרא על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.
בברכה שמתוך שמחה ובריאות יוסיף לבשי"ט בטוב הנראה והנגלה
ובברכת מז"ט לכת"ר ולזוגי הרבנית שתליט"א לקשוה"ת של בנו התמים
עובדי מאיר שי' ובברכת חג הגאולה.

י'תתכ

[ט' תמוז, ה'תשל"ג]

באם הנסיעה לא תפגע בעניניי שבאה"ק ובאם משערת שיתוסף לה
עי"ז ביר"ש — מקום לנסיעה לכאן ישר בסוף אלול עד לאחר החגים.
(אבל לא כנ"ל).

י'תתכא

[י' תמוז, ה'תשל"ג]

(1) אזכירה עה"צ. הנהגה יומית ע"פ שו"ע מביאה ברכות השם.
(2) תתענין בשידוך, אבל לאחר פגישה הראשונה, ואם תרצה להמשיך
— תספר לו ע"ד מצבה.

י'תתכב

[י' תמוז, ה'תשל"ג]

במענה לשאלותי:

(א) פשוט שאין כדאי להפריע ענין עקרי ויסודי — שלום בית —

י'תתכ

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב בחורה, מט' תמוז ה'תשל"ג.
ישר: בלי לעצור לטיול במדינות אחרות.

י'תתכא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב, מ" תמוז ה'תשל"ג.

י'תתכב

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב, מ" תמוז ה'תשל"ג.

רמט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

עיי הענן שאינו באותה החשיבות כלל – מקום הדירה. ועל אחד מהם לשנות דעתו ולהסכים **בלבב שלם** לרצון השני ולעשות בהתאם.

(ב) הנסיעה לחו"ל אינה כדאית כלל.

דיוק בענייני טהמ"ש.

י'תכג

[י"א תמוז, ה'תשל"ג]

לאחרי התאפקות רבה – ולאחרי בקשתי סליחתו ודכו"כ מאנ"ש ש"י דלהלן על הנ"ל: למעלה מדרך הטבע **לגמרי** עלו לאהקת"י כו"כ אלפים ת[למידים] שידעו רק מחב"ד, ובפשטות **ציפו** להמשך בחינוך חב"די, מוסדות חינוך החבדיים שבאהקת"י (לבד בית רבקה) מתרוקנים מת' ר"ל, ההנהלות שלהם „עסוקים” **וכו'** – והבפ"מ שלהם (לבד מזה **שהכריחום**. וק"ל): **יותר** מאלף אנחות ואפילו לא **פעולה אחת** ראוי לשמה שיוקלטו הנ"ל בחב"ד, וכנראה מפ"כ האסיפות והמכ' – מחליטים להמשיך בקו זה גם לעת"ל!

י'תכד

ב"ה, ערב י"ב תמוז, חג הגאולה, ה'תשל"ג

לכל אחד ואחד מהברי מצוה יתומי המלחמה והחבלנות

בארצנו הקדושה – שליט"א

שלום וברכה רבה!

בערב יום הבהיר יום הולדת וגאולת כ"ק מו"ח אדמו"ר אשר מסר נפשו על הפצת התורה ומצוותי ועל טובת בני ישראל הגשמית והרוחנית,

אביע השתתפותי בשמחתך לרגל הגיעך לעונת **בר מצוה**, ויהי רצון שתקבל עליך עול תורתנו תורת חיים ומצוותי בשמחה ותקיימם מתוך

י'תכז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מוהרא"ח גליצנשטיין, מ"א תמוז ה'תשל"ג. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז אגרת י"ג (ע' מח), ובהנמך בהערות שם.

י'תכז

מהעתקה.

בריאות ומנוחה, כי יתן ה' אלקים אלקי ישראל עושה נפלאות לבדו שלום
בארץ ובפרט אשר השנה היא שנת השמיטה שבת לה',
וגדול זכות התורה והמצוות להגן על הארץ ועמנו בכל מקום שהם,
ולהטיל אימתה ופחד על כל אויב וצר,
וסגולה מיוחדת במצוות תפילין אשר כהודעת חכמינו ז"ל כל עמי
הארץ ייראו ממך ומביאה נצחון לאנשי הצבא,
ובכל זה תגרום נחת רוח אמיתי לאביך ה' יקום דמו, אשר מעולם
האמת בו הוא נמצא משגיח בהנעשה את ילדיו, מתענג עונג רב בהנהגתם
הטובה, ושמח שמחה גדולה בראותו אשר הולכים הם מחיל אל חיל
בתורתנו תורת אמת ומצוותי.
בברכת מזל טוב להברי מצוה ולכל המשפחה – שליט"א,

מנחם שניאורסאהן

י'תתכה

[מברק לחג הגאולה י"ב י"ג תמוז, ה'תשל"ג]

התועדויות פעילות ולהמשכן בכל השנה ומים עד ים ומנהר עד
אפסי ארץ,
ובברכת חג הגאולה,

מנחם שניאורסאהן

כי יתן .. שלום בארץ: ע"פ בחוקתי כו, ו.
ה' .. לבדו: תהלים עב, יח (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמור"ר).
שנת השמיטה: ראה גם לעיל אגרת יתקס, ובהנמנן בהערות שם.
שבת לה': בהר כה, ב. שם, ד.
ולהטיל אימתה ופחד: ע"פ בשלח טו, טז.
כהודעת חכמינו ז"ל: ברכות ו, א. וש"נ.
כל עמי הארץ ייראו ממך: ע"פ תבוא כח, יו"ד.
ומביאה נצחון: ראה הל' קטנות להרא"ש – הל' תפילין סט"ו.
הולכים הם מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה
ס"א. וש"נ.

י'תתכה

ומים .. ארץ: תהלים עב, ח (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמור"ר).

י'תתכו

בי"ה, י"ב תמוז ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל הנחלת „גן ישראל“
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מועתק בזה נוסח הברכה אשר הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לשלוח למחנות
גן ישראל בקשר עם פתיחתן שנה זו.

מזכיר

בי"ה, ימי הגאולה, תמוז ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ל„גן ישראל“
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

תהא פתיחת „גן ישראל“ וכל משך שהותם בו בהצלחה בכל, ובפרט
שהשנה שנה השביעית אשר שבת היא לה' ומסוגלת להוספה בתורה
ומצות ולהמשכת שובה ונחת, עונג האמיתי — בענייני הגוף והנפש גם

גן ישראל: כפשוטו (עושה פירות המתאימים לישראל) וכמשמעו — גינוני (ע"י
הפירות עושים דירה וקבע לישראל — וראה בד"ה באתי לגני (הישי"ת) לבעל הגאולה).
השביעית: וכל השביעין חביבין (ויק"ר פכ"ט, יא).
ומסוגלת להוספה: ספורנו (בהר כה, ד).
להוספה בתורה: ראה ברכות (לה, ב) אפשר אדם חורש כו' תורה כו'.
ומצות: (ע"י ההוספה ב) לימוד שמביא לידי (הוספה ב) מעשה.
שובה .. האמיתי: ראה רשימות ה„צמח צדק“ לתהלים (צב, א. ובמילואים שם).
הגוף והנפש: שברוחניות הם: מצות (אברים, גרמוהי) ותורה (דם) — הוא הנפש
—, (חיוהי) — ראה תניא פכ"ג (ובהגהות הצ"צ לשם). לקו"ת במדבר יג, א.

י'תתכו

וכמשמעו .. לבעל הגאולה: **ס' המאמרים תשי"ז ע' 111 ואילך.**
שנה השביעית: **ראה גם לעיל אגרת יתקס, ובהנסמן בהערות שם.**
שנה השביעית .. שבת היא לה': **בהר כה, כ. ד.**
לימוד שמביא לידי .. מעשה: **ראה קידושין מ, ב. וש"נ.**
שובה ונחת: **ראה ישע"ל, טו.**
מצות (אברים): **תקו"ז ת"ל (עד, סע"א).**
גרמוהי .. חיוהי: **ראה תקו"ז בהקדמה (ג, ב).**
דם — הוא הנפש: **פ"ר ראה יב, כג.**

יחד, ושנת המאה להסתלקות הילולא של הרב המגיד אור עולם, ולמהר
קיום היעוד שבפרשתנו וקם שבט מישראל, זה מלך המשיח, אשר ירד
מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ, וישראל עושה חיל.

בברכת חג הגאולה,

מנחם שניאורסאהן

י'תתכז

[י"ב תמוז, ה'תשל"ג]

... במענה למכתבו — עליו להעשות בקי בהלכות תפילין הצריכות,
ובב' גי' מאמרי חסידות (שע"ד ענין תפילין).

י'תתכח

[י"ב תמוז, ה'תשל"ג]

והנהגה יומית על פי שו"ע — מביאה ברכות השם שזקוקים לזה
בכל יום.

נ.ב. ניט כדאי אַפּלאַזען איצטיגע פרנסה — כל זמן מיאיז ניט זיכער
מיט אַן אַנדער זאך לפרנסה.

אור עולם: הקדמת בני אדה"י להשו"ע שלו.
זה מלך המשיח: רמב"ם הלי מלכים רפ"א.
ירד .. ארץ: תהלים עב, ח.
וישראל עושה חיל: ראה זוהר ס"פ שבוע זה.

היעוד שבפרשתנו: בלק כד, יז. שם, יח.
תהלים עב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

י'תתכז

נדפסה בלקו"ש חכ"א ע' 359.

י'תתכח

מצילום כתי"ק. נכתבה על גליון המכתב מ"ב תמוז ה'תשל"ג.
ניט כדאי אַפּלאַזען: ראה גם לקמן אגרות י'תתקנט. י'תתקס.

י'תתכט

ב"ה, מוצש"ק, ט"ו תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

בהמשך לימי הגאולה יב"ג תמוז, אשר לא את כ"ק מו"ח אדמו"ר
„בלבד גאל הקב"ה ביי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הק',
שומרי מצוה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה",

ובעמדנו בסיום וחותם הארבעים יום דמותן תורתנו, אשר רק (ומיד)
כשאמרו ישראל בנינו יהיו ערבים שלנו (שנקיים התורה) נתן הקב"ה את
התורה לישראל,

אבוא בזה עוה"פ להזכיר על המדובר בזה כמה פעמים בגודל
החשיבות וגודל ההכרח וגודל הזכות לעשות כל האפשרי בחינוך על טהרת
הקודש של כאו"א מבני ובנות ישראל וביתר שאת וביתר עז, מתחיל
בחינוך של קטני קטנים,

וכמובן גם ממש"נ: מפי עוללים ויונקים יסדת עוז (ואין עוז אלא תורה)

מוצש"ק, ט"ו תמוז: בלי הפסק בנתיים: (מעלי שבתא) ימי הגאולה, ש"ק, יום
דקיימא סיהרא באשלמותא (זח"ב פה, א) דחדש הגאולה.

בלבד .. יכונה: מכתב בעל השמחה לתקופת השנה הראשונה דהגאולה. נדפס בס'
המאמרים תשי"ח.

וחותם הארבעים יום: שהיו ברצון. ואדרבא הרצון דהאחרונים נלמד מהם (רש"י
עקב ט, יח). ולהעיר אשר מעלה בזה ביום ט"ו בתמוז לגבי ט"ז בו שאז ויקהל העם גוי
(תשא לב, א).

רק (ומיד): תנחומא ר"פ ויגש. שהשי"ר עה"פ משכני.

עוה"פ: בארוכה יותר במכ' דיי"ב סיון.

קטני קטנים: ראה כתובות סה, ב.

מפי .. ומתנקם: תהלים ח, ג.

י'תתכט

כללי פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 266, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

מכתב: נדפס גם באגרות קודש שלו ח"ב אגרת שפו.

במכ' דיי"ב סיון: לעיל אגרת יתתג, וש"נ.

מפי עוללים ויונקים: באגרת זו, ובכמה אגרות ושיחות של התקופה שלאחרי (מט"ו תמוז ועד
לתחלת מלחמת יום הכיפורים) מודגש ביותר פסוק זה, וחובת חיזוק והרחבת חנוך בני ובנות ישראל
על טהרת הקודש. והקשר למלחמה זו נתבאר בשיחת י"ג תשרי ה'תשל"ד (לקו"ש ח"ד ע' 404 ואילך).

גוי להשבית אויב ומתנקם — וכמו שהאריך בזה בעל השמחה במאמרו-
דאי"ח ד"ה וקבל היהודים את אשר החלו לעשות (בזמן דמתן תורה).

ושייכות מיוחדת בזה גם לימי „בין המצרים" הממששים ובאים,
בסגנון חז"ל הקדמת רפואה למכה, שהרי זוהי הדרך להשבית אויב ומתנקם,
נוסף ע"ז אשר תמיד כל הימים הרי אין העולם מתקיים אלא
בשביל הבל תשב"ר.

ומובן שגם החינוך במצות (נוסף על הנ"ל — בלימוד התורה) —
עיקר וחיוני, ונוגע לכל משך ימי חיי המוחנך וכמשי"נ: חנוך לנער גוי גם
כי יזקין לא יסור ממנה,

כולל גם (ועיקר) חינוך לנתינת צדקה וגמ"ח,

ובלשון הכתוב: כי ידעתיו (ל' חיבה). ולמה ידעתיו — לפי שהוא
מצווה) את בניו ואת ביתו גוי לעשות צדקה ומשפט.

ואין עז: ראה יל"ש בשלח רמז רמד. ולהעיר מהמשך מים רבים תרל"ו בסופו.

במאמרו-דא"ח: נדפס ב„התמים" ח"ז.

בין המצרים: דעקא בי"ז בתמוז עד ט"ב (איכ"ר עה"פ א, ג. ועד"ז בפע"ח וכו'
במקומו. וראה פי' הבעש"ט (כתר ש"ט קרוב לסופו) שלפי שהיו בספק כו'. — והרי ענין
החינוך הוא להעמיד על האמת והודאי.

בסגנון חז"ל: במגילה (ג, ב) שאין ה' מכה אלא אי"כ בורא רפואה תחלה.

אין .. תשב"ר: שבת קיט, סע"ב. והפי' ההבל שלהם (ולא העשי' דהמחנכים ורבן).
וה"ז חידוש גדול, ולכאורה לא מצינו דוגמתו בדיבורו של קטן, ושלא נצטווה עליו כלל
(הל' ת"ת לאדה"ז בתחלתו), ואף אם הוא שלא לשמה ממש מיראת הרצועה (תניא קו"א
סדי"ה להבין מ"ש בשער). ואף שי"ל שזהו פעולת התורה, הרי רק ע"י דיבור קטן בני"י
ה"ז תורה (ולא אמרין בזה מעשה עץ שימש (חולין קכט, א) ויועיל באיזה אופן שיהי').
העולם מתקיים: ראה קו"א (שם מוז"ב רנה, ב) שהמלאכים הם מעלים ההבל עד
האצילות.

תשב"ר: ראה לקו"א ואו"ת להח"מ (שהשנה שנת המאתיים להסתלקותו) תהלים
סדי"ה שיר גוי כחולמים. קהלת יעקב מערכת תינוקות.

לכל משך ימי חיי המוחנך: שגם מזה מוכח שנוגע גם לקטנות (וראה שו"ע או"ח
סש"ג) וגם בנוגע ללימוד תורה (ראה הל' ת"ת לאדה"ז ספ"א).

חנוך .. ממנה: משלי כב, ו. ע"ד הקבלה ראה לקוטי לוי יצחק לזהר ויקרא ע' קצג.

כי ידעתיו .. ומשפט: וירא (יח, יט) ובפרש"י שם. וראה אוה"ת שם.

ב„התמים" ח"ז: לה, ג [שלו, ג] ואילך. נדפס גם בסה"מ תרפ"ז ע' 180 ואילך.

וקבל .. תורה: אסתר ט, כג. שבת פח, א.

לקו"א דא"ת: בהוצאת קה"ת — לקו"א ס"י רכח (נה, ג). או"ת פב, סע"ב ואילך.

ובכ"ז — שייכות מיוחדת ל"בין המצרים" כמפורש: ציון במשפט (עסק התורה) תפדה ושבי בצדקה.

ויהי"ר אשר כל אחד ואחת יעשה בכהני"ל את כל התלוי בו וגם עי"ז ימהר קיום היעוד אשר יהפכו ימים אלו לששון ולשמחה,

בגאולתנו האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר: משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך,

ויקויים מש"נ: לא יהי בך אביון כי ברך יברכך הוי", ולא ילמדו עוד איש את רעהו גוי כי כולם ידעו אותי למקטנם ועד גדולם

ומלאה הארץ (מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ) דעה את הוי".

בברכה,

מ. שניאורסאהן

* * *

זה עתה נתקבל הדו"ח ע"ד פרסום הני"ל. ובודאי עדיין הוא באמצעו — כי יקויים בהם ובמקבלי הפרסום שי: מי שיש לו מנה רוצה כו' ד' מאות.

* * *

בברכה לבשו"ט בכהני"ל.

ציון .. בצדקה: ישעי' א, כז. וראה לקו"ת ואוה"ת (רי"פ דברים, ישעי' שם).

במשפט (עסק התורה): לקו"ת שם.

משפטיך .. מלך: תהלים עב, א.

לא יהי .. הוי": ראה (טו, ד). וראה רמב"ם סוף הל' מלכים: ובאותו הזמן לא יהי שם לא רעב כו'. וצע"ק בשבת (קנא, ב): שנאמר כי לא יחדל כו'.

ולא ילמדו .. גדולם: ירמ' לא, לג. וראה ש' האמונה פט"ז ואילך.

ומלאה הארץ: ישעי' יא, ט. וראה רמב"ם שם. אוה"ת עה"פ.

מים .. ארץ: תהלים עב, ח.

מים עד ים: להעיר מביאוה"ז (לזח"ג קנא, א) וסד"ה וישלח תרס"ו בפי' ים הקדמוני וים האחרון.

היעוד: זכרי' ה, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

תהלים עב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

זה עתה .. מאות: קטע זה להנהלת צא"ח ברוקלין.

מי .. ד' מאות: ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יו"ד. רמב"ן ובחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.

בברכה .. ארץ: קטע זה למורה יעקב יהודא העכט. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"א אגרת

דתתלד, ובהנסמן בהערות שם. חכ"ד אגרת ט"שיז (ע' שלג).

בודאי נמסרה לו השליחות בהנ"ל ויעשה בזה בזריות **הדרושה**
ובהתפשטות וירד מים (אטלנטיק) עד ים (פאסיפיק) ומנהר (הודסאן) עד
 אפסי ארץ.

* * *

המכתב מאז והמצוי"ב נתקבל. ברש"י ר"פ וישב: ביקש כו' הקב"ה
 — אין לשבש כל הספרים, ולא ראינו — אינו ראי.

ובנוגע ללקו"ש — צ"ל באופן ובלשון ובביאור המובן יותר
 להשומעים, ואין כלל מקום לדיוקים שכותבם.

הפ"נ שבמכ' יקראו בעת רצון עה"צ הק'.

* * *

לקושינו איך אמרו המרגלים כי חזק הוא ממנו (שלא האמינו) —
 הוא בדוגמת אוי לי שנשבעתי (ב"ב עד, א).

* * *

המכתבים נתקבלו. ובמענה לכתבו: א) נסיעתם לכאן לתשרי וכו'

וירד .. ארץ: תהלים עב, ח (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).
 המכתב .. הק': קטע זה למורה אבא הלוי לוין. נדפס ב"מקדש מלך" ח"ד ע' שכג. אגרות
 נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת יכו, ובהנסמן בהערות שם.
 מאז: ממוצש"ק וארא התשל"ג.

ביקש כו' הקב"ה: במכתבו: ראיתי כתוב בס' תוספת ברכה מבעל תורה תמימה, על מה שרש"י
 מביא בריש פ' וישב בשם המדרש, "ביקש יעקב לישב בשלוה וכו' אמר הקב"ה לא דיין לצדיקים
 וכו'", שהוא טעות גמור כי במדרש כתוב כי השטן טוען ככה. והנה בכל החומשים כתוב ברש"י
 כלשון הנ"ל ובמדרשים שלנו כתוב באמת שזה טענת השטן, והשאלה היא האם זה באמת שגיאה
 גסה שאין אף אחד מתקן אותה.

אין לשבש כל הספרים: ראה לקו"ש ח"ל ע' 176 ואילך.

ולא ראינו — אינו ראי: עדיות פ"ב מ"ב. זכחים קג, ב.

ובנוגע ללקו"ש: שלומד לפני הקהל בכפר חב"ד, שאולי צריכים להגיד את השיחה אך ורק
 כפי שהיא כתובה פה במקום, כלי הוספת ביאור משיחה אחרת או מקורות אחרים.

לקושינו: קטע זה למורה יצחק דובאוו. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת יישטו,
 ובהנסמן בהערות שם.

כי חזק הוא ממנו: שלח יג, לא ובפרש"י.

(שלא האמינו): במכתבו: גם לאחר הביאור בלקו"ת והביאור רחב של כ"ק שליט"א בהש"ק
 (ראה לקו"ש חכ"ג ע' 94 ואילך), עדיין לא הבנתי מה שאמרו המרגלים כי חזק הוא ממנו (שלא
 האמינו), וגם בתניא פ' כ"ט מביא הלשון שלא האמינו.

המכתבים .. עד"ז: מצילים האגרת. נדפסה ב"היכל מנחם" ח"ג ע' קפ.

— אינה ענין כלל. ב) שילמוד התאבקות כו' לזירה כו' — מופרך. ומצער
אפילו הקס"ד עד"ז.

* * *

נסיעת האברך ... ש"י לכאן — כבר כתבתי וכ"פ — ע"ד העדר
ההשגחה כאן וריבוי הנסיונות וכו' שלכן אין לסברא הנ"ל מקום. וזהו
כתוספת להאיסור דיציאה לחו"ל. וק"ל.

* * *

מקום לימוד (חינוך) בתו ... ת"י — פשוט שצ"ל במוסד חב"די (וכן
כל יו"ח דהשייכים לאנ"ש ש"י. וק"ל).

* * *

... מובן הצער מתרדמת הארגון דהצאצאים ומובן שע"י אמתלאות
וכיו"ב לא יעשה שום דבר ...

באם תתקבל כאן החוברת (בהו"ל מסודרת ויפה) קודם ח"י אלול
— אשתתף בהוצאות דההו"ל, בל"נ 95% אחוז.

* * *

בברכה שסו"ס יביאו בפועל ובמרץ ובזריזות את אשר ניתן מלמעלה
ובעין יפה וכו' — ואין הדבר תלוי אלא ברצון אמתי אליבא דנפשא. וק"ל.

להאיסור דיציאה לחו"ל: ב"ב צא, א. רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ט. וראה גם לעיל ח"ז אגרת
ב"ל. ח"ח אגרת ברינו. ח"י אגרות ג'שת. ג'שסד. ח"יב אגרת ד"סא. ח"יג אגרת דרפ"ט. ח"יח אגרת
ויתתפז. ח"יט אגרת זתיב. ח"כ אגרת זתרנו. חכ"ד אגרת טרפז. חכ"ז אגרות ט'תתכט. ט'תתקפט.
חכ"ז אגרות ט'תתקצה. יתמג. יתקנא. לקמן אגרת יתתפה.
במוסד חב"די: ראה גם לעיל אגרת יתשנט.

מובן .. אחוז: קטע זה למו"ה שמואל אלעזר הלפרין. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת
י'תרט, ובהנסמן בהערות שם.

הארגון דהצאצאים: צאצאי אדמו"ר הזקן. ראה שם.
החוברת: "מחצבת", בטאון איגוד צאצאי רבינו הזקן, המוקדש לכנס הראשון של צאצאי
רבינו הזקן, ונדפס לקראת ח"י אלול ה'תשל"ג.

בברכה .. וק"ל: קטע זה להנהלת מוסדות חינוך חב"ד אשר בירושלים ת"ו.

ובאגרת המזכירות:

ב"ה, כ"א סיון תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

להנהלת מוסדות חנוך חב"ד בירושלים ת"ו,

ח' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשרים אנו קבלת מכתבכם מ"יג סיון. ובשים לב למצבכם כפי המתואר

י'תתל

ב"ה, ט"ו תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכל אחד ולכל אחת מהתלמידים והתלמידות שעדיין
לא הגיעו לגיל מצות – החונים בקייטנות ומחנות קיץ,
בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

התקוה חזקה שהינכם מנצלים ימי הקיץ להחליף כוח ולחזק הבריאות
– בריאות הגוף ביחד עם בריאות הנשמה, הקשורים זה בזה. וכיוון אשר
בריאות הנשמה קשורה בתורה, כי היא חיינו ואורך ימינו ובמצוותי –
עליהן נאמר וחי בהם – בודאי הינכם משתדלים בלימוד התורה ובקיום
המצוות ככל הדרוש. ובודאי תקויים ההבטחה – יגעת ומצאת.

בפרט רצוני להדגיש נקודה בקשר עם ימי „בין המצרים“ הממששים
ובאים –

שבודאי ידוע לכם פרשת ותוכן הימים האלה,

במכתבכם הנ"ל, הנה מבלי להתחשב עם הקושי שבזה, הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א
להורות לנו להקציב לכם באופן חד מעמי שלשים אלף ל"י.
ולחעיר אשר בכל מכתב במשך כל הזמן לא מצאנו אף פעולה אחת ממשית –
בנוגע לגיוס כספים (למרות שכל המוסדות דירותיו הולכים ומתבססים, מייסדים
מוסדות חדשים בירותיו ומשתמרים וכו'). וכיון שמצב זה בעצמו – אין מזעזעלם כלל,
בודאי שלא יועיל בזה זירוז מכאן (לבד – מכתבת מכתב לכאן) – ועכ"פ הבקשה –
להתאסף דחוף ולהודיע לכאן בהקדם – היש בידם הצעה מעשית לתקן הנ"ל או לא.
– מובן שיכולים לצרף לאסיפתם עוד מי שימצאו לנכון – ובלבד שיתברר המצב
והסיכויים לעתיד כמו שהוא לאמתו.
בכבוד,

ח.מ.א. חדקוב

י'תתל

נדפסה בלקו"ש חי"ג ע' 268 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת. לתוכנה ראה גם אגרת
הקודמת. לקמן אגרות י'תתלו. י'תתמח. י'תתצא.
חיינו ואורך ימינו: נוסח ברכת ק"ש של ערבית.
נאמר: אחרי ית, ה.
יגעת ומצאת: מגילה ו, רע"ב.

והנקודה היא: שתתנו דעתכם על הזכות המיוחדת שיש לילדי ישראל, זכות הנוגעת לכל עם בני ישראל, על פי דברי דוד המלך עליו השלום: **מפי עוללים ויונקים יסדת עוז להשבית אויב ומתנקם** – להשבית גם אותו אויב שהביאנו ל"בין המצרים" ועודנו מתנקם בעמנו עד היום הזה, שהדרך לנצחו ולהשביתו הוא על ידי "עוז", היא תורתנו הקדושה הנקראת עוז, הנלמדת ובאה מפי עוללים וגוי'. ועד כדי כך גדול כוחם, אשר, כהודעת חכמינו זכרונם לברכה, אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תינוקות של בית רבן, הבל שאין בו חטא, כלומר, של ילדי ישראל שלא הגיעו עדיין לגיל מצות.

ובהמשך להאמור יש לשים לב במיוחד לדברי נביאנו, חזון ישע' בן אמוץ: **ציון במשפט תפדה ושב' בצדקה**. אשר אחד הפירושים של "משפט" בזה הוא – התורה. זאת אומרת שעל ידי לימוד התורה וקיום מצוותי, ובפרט מצות הצדקה, מקרבים הגאולה. וענין הצדקה הוא, בדומה להאמור בתחילת המכתב, צדקה עם הגוף וצדקה עם הנשמה: צדקה עם הגוף – כפשוטה, לתת צדקה לעניים, או להפריש לשופר של צדקה. וצדקה עם הנשמה היא להשתדל שיוסיפו החברים והידידים בעניני תורה ומצות, על ידי היות כל אחד ואחת מכם דוגמא חי', ולדבר עמהם בזה בדברים היוצאים מן הלב.

כיון שעז רצוני ותענוג גדול יהי לי להיות שותף עמכם בזה, בקשתי לתת לכל אחד ואחת מכם מטבע במטבע המדינה שאתם נמצאים בה – השתתפותי במעשה הצדקה הנ"ל.

והשם יתברך יברך ויצליח את כל אחד ואחת מכם בכל האמור, ובפרט בהוספה בלימוד התורה ובמצות הצדקה, ובאופן דמוסיף והולך, אשר גם בשובכם מהקייטנות ומהמחנות לביתכם ובשנת הלימודים הבאה עלינו כולנו לטובה, תוסיפו כוח ובריאות בגוף ובנשמה גם יחד,

מפי .. ומתנקם: תהלים ת, ג.

תורתנו .. עוז: מדרש תהלים עה"פ.

כהודעת חכמינו: שבת קיט, סע"ב.

חזון .. אמוץ: ישע' א, א.

ציון .. בצדקה: שם, כז.

אחד הפירושים: לקר' דברים א, סע"ב.

מצות הצדקה: ראה ב"ב י, א. וראה גם לקמן אגרות יתתפא. יתתצא.

בדברים .. הלב: ראה ס' הישר לר' שער יג, הובא בשל"ה שער האותיות אות ל' (סט, א).

ותלכו מחיל אל חיל בלימוד התורה בהתמדה ושקידה והלימוד יביא לידי מעשה קיום המצוות בהידור — וכל זה בשמחה ובטוב לבב.

ובקרוב ממש נזכה כולנו, בתוך כלל ישראל, שיהפכו ימים אלה לששון ולשמחה,

בגאולתנו האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, וירד מים עד ים ומנהר עד אפסי ארץ וימלא כבוד השם את כל הארץ.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות בכל האמור,

מנחם שניאורסאהן

י'תתלא

[קיצ' היתשל"ג]

ב"ה

כיון שלא ברא הקב"ה דבר אחד לבטלה —

ולה ניתן חוש בהדרכה וחינוך — עלי' לנצל הקיצ' לניצול חוש זה.
ז.א. להיות בקעמפ (אמונה, או פרדס חנה, או שטרנברג וכיו"ב) באופן שכל הקיצ' יופעל החוש שלה, ולתועלת הרבים ופשיטא שזה יהי' לתועלת שלה — בגו"ר.

ובודאי שהי' יעזרה ותתגבר על כל המניעות וכו', ותבש"ט.

אזכיר עה"צ.

בנוגע לשנת תשל"ד — תחליט בחדש ההכנה אליו — אלול.

ותלכו מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה ס"א. וש"נ.

והלימוד .. מעשה: ראה קידושין מ, ב. וש"נ.

שיהפכו .. ולשמחה: זכרי' ח, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

וירד .. הארץ: תהלים עב, ח. יט (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תתלא

מצילים כתי"ק.

שלא ברא הקב"ה דבר אחד לבטלה: שבת עז, ב.

י'תתלב

[קיצ' היתשלי"ג]

ככתבה — הרי עדיין לא גמרו כל הטעסס.

כיון שכל עניני' בסדר לבד הקומה (והמשקל) — כדאי למצוא רופא מומחה שיטפל בה בלא ניתוח הנ"ל. ובפרט שכיון שנמשך המצב כ"כ זמן — אין סיבה לחפזון עתה, ותהי' בקעמפ במנוחת הנפש. שמה, ואזכיר עה"צ.

י'תתלג

[י"ז תמוז, היתשלי"ג]

בתמהון גדול קראתי שאלתו במכתבו מיום [טו"ב תמוז] בנוגע לשירת נשים — ופס"ד ברור לאיסור בש"ס ופוסקים.

י'תתלד

[ח"י תמוז, היתשלי"ג]

(1) !! ויהי'ר שעכ"פ מעתה יהי' בקצב הדרוש ובממדים הכי גדולים וד"ל.

(2) בכ"ז כהחלטת ועד כחב"ד, וכמובן רצוי (ובכל כיו"ב) התאמה עם הנהלת נה"ח ודלוד.

י'תתלב

מצילום כתי"ק.

י'תתלג

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב הרה"ח אשר לעמיל הכהן מטר"ב תמוז היתשלי"ג. בנוגע לשירת נשים: קבוצות המבקרות בבית חב"ד, בתנאי שירשו לכולם לשיר. בש"ס ופוסקים: ברכות כד, א. וש"נ.

י'תתלד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב יו"ר ועד כפר חב"ד, מו"ה שלמה מידנצ'יק, מיום ח"י תמוז היתשלי"ג. אגרת גוספת אליו — לעיל אגרת יתתטז. מעתה יהי' בניית דירות מגורים. בכ"ז: השיקול למי יש זכות קדימה לדיור בכחב"ד.

י'תתלה

בי"ה, י"ט תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ארגון נשי ובנות חב"ד באה"ק ת"ו ע"י מ"צ
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

בנועם נתקבלה הידיעה ע"ד האסיפה בהשתתפות נציגות מהסניפים
וההחלטה לערוך את הכנס השנתי העשירי בכ"ג מנחם אב בכפר חב"ד.

ובודאי תעשינה כל אחת מהן התלוי בה שיהי הכנס בהצלחה
מירבית בכמות ובאיכות גם יחד, כלומר במספר המשתתפות ובאיכות
הענינים והפעולות, והעולה על כולנה שתהיינה תוצאות ממשיות להרחבת
הפעולות באופן דמוסיף והולך ואור, וזכות הרבים מסייעתן.

והרי בכמה שטחים, ובמיוחד בחינוך בני ובנות ישראל, חלק הכי
חשוב וזכות הכי גדולה לנשי ובנות ישראל, כמדובר ומודגש כמה פעמים.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות,

מ. שניאורסאהן

מצו"ב העתק מכתב כללי שתוכנו שייך להאמור.

י'תתלו

בי"ה, י"ט תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ההנהלה והחוננות של מחנה "פרדס חנה"
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

בנועם נתקבלה המזכרת מעבודת יד שלהן במחנה "פרדס חנה",
ותודה רבה עבור תשומת לבן.

י'תתלה

נדפסה בלקו"ש חכ"ג ע' 439.

ע"ד האסיפה: ראה גם לקמן אגרת י'תתנג.

מכתב כללי: דלעיל אגרת י'תתכט.

מצורף בזה המכתב כללי השייך לכל אחת מהחונות שעדין לא הגיעה לעול מצוות, וגם מכתב להנהלה לעשות התלוי בהם.

וידוע הפירוש בתורת החסידות על המשנה „שנים אווזין בטלית, זה אומר אני מצאתי וזה אומר אני מצאתי” וכו’, שהלימוד מזה בפנימיות הוא, אשר כל העוזר לזולתו, גדול או קטן, בענין של תורה ומצוות, קונה חלק בהמצווה ויכול לדרוש מהי „אני מצאתי”, ולא עוד אלא כבר אמרו חכמינו ז”ל גדול המעשה יותר מהעושה.

ואם הדברים אמורים בכל עת ובכל זמן, על אחת כמה וכמה בימים אלו עליהם נאמר „ציון במשפט תפדה ושבי בצדקה”, כמבואר במכתב הנ”ל.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

ייתלז

בי”ה, י”ט תמוז, ה’תשל”ג
ברוקלין, נ.י.

הרה”ג ווי”ח אי”א נוי”נ עוסק בצרכי ציבור
הרב ברוך שי פכטר
מטולה

שלום וברכה!

במענה למכתבו מי”א תמוז, בו כותב ע”ד השתדלותו להשיג אברכים להצטרף לכולל במחנו הטי’,

הנה, על פי הידיעות כאן, כל אלה שהיו יכולים לבוא בחשבון כבר קבועים כל אחד במקומו או תפוסים בנוגע לעתיד הקרוב, על כל פנים במצב ההוא. ובטח יעזרהו השי”ת להשיג אברכים ממקום אחר, ויהי רצון שחפץ הוי’ בידו יצליח להרביץ תורה ברבים.

ייתלז

המכתב כללי: דלעיל אגרת יתתל.
הפירוש בתורת החסידות: ראה גם לעיל אגרת יתשמג, ובהנסמן בהערות שם.
על המשנה: ב”מ פ”א מ”א.
אמר חכמינו ז”ל: ב”ב ט, א. וראה רמב”ם הל’ מתנות עניים פ”י ה”ו.
עליהם נאמר: ישעי’ א, כו.

ייתלז

שחפץ .. יצליח: ע”פ ישעי’ נג, יר”ד.

כיון שכל ענין בהשגחה פרטית, אשתמש בהזדמנות זו לצרף מכתב שתקוטי שכת"ר ימצא בו ענין, והרי הוא נוגע לחינוך על טהרת הקדש של בני ובנות ישראל.

בכבוד ובברכה.

י'תתלח

ב"ה, כ"ב תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת חנה תח"י לבנהרץ
רח' עזרא א33, בני ברק

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מט"ז בתמוז, בו כותבת שזכתה בהגרלה, יהי רצון שיהי בשעה טובה ומוצלחת ותמלא תפקידה במילואו בתור באת־כח כל המשתתפים שי' בהגרלה.

לכתבה על דבר זמן הנסיעה, הנה באם לא יפריע לעניני באה"ק ת"ו ותוכל להשאיר כאן עד אחר שבת בראשית, מהנכון שתקבע זמן הנסיעה לשבת־קדש ח"י אלול, אבל העיקר הוא שתהיי כאן משך חודש החגים.

ובענין נסיעת אחותה דינה תח"י לכאן — באם יתוסף לה עי"ז ביראת שמים וכו' ולא יפריע לעניני באה"ק ת"ו, תצטרף אליי בנסיעתה.

בברכה.

שכל ענין בהשגחה פרטית: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סימן קעט ואילך. וש"נ.

מכתב: דלעיל אגרת י'תתכט.

י'תתלח

בהגרלה: להסתופף בבית חיינו בחודש החגים.

י'תתלט

ב"ה, כ"ג תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

Подтверждаю получение В. письма.

Дай Б-г чтобы все В. пожелания исполнились к
лучшему.

Судя по В. письму, нет нужды в длинных объяснениях
что ежедневное поведение согласно указаниям нашей
священной Торы, в добавок что это ведь מצות השם -
приносит собою благословения Б-га во всём в чем
нуждаются, материально и духовно.

Часто в таких случаях хорошо проверить Тфилин и
Мезузос кошерные ли они, специально если прошло
больше года как их не проверили.

С пожеланием хорошего устройства и בשורות טובות
во всём вышеписанном,

בברכה.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבו.

יתן השי"ת שכל משאלותיו יתמלאו לטובה.

לפי מכתבו, אין צורך בהסברים ארוכים שחיי היום יום בהתאם להוראות
תורתנו הקדושה, בנוסף לכך שאלה הם הרי מצוות השי"ת — מביאה עמה ברכות
השי"ת בכל המצטרך, בגשמיות וברוחניות.

לעתים תכופות במקרים כאלה טוב לבדוק את כשרות התפילין והמזוזות,
בפרט אם עבר זמן של יותר משנה שלא בדקו אותם.

בברכת הסתדרות טובה ובשורות טובות בכל האמור לעיל.

י'תתמ

[כ"ג תמוז, ה'תשל"ג]

בברכה להצלחת המועדון התורני ואשר רבים יתלהבו ע"י פעולתו
זו לפעול **כדרוש** בתומ"צ, ולבשו"ט.

י'תתמא

ב"ה, כ"ד תמוז תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מו"ה לייב חיים שי

שלום וברכה!

...הפ"נ שבמכ"י יקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע.

נ.ב. שיתעסק במכירת ספרים ותשמישי קדושה — באם אין בזה
השגת גבול, ולא יפריע כלל למשרתו דשו"ב — נכון הדבר במאד.
חת"ת.

י'תתמ

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה יצחק דב ליברמן, מכ"ג תמוז ה'תשל"ג.
המועדון התורני: לימי החופש כ"ו לילדים בגיל 13-8 בשכונת מוסררה בירושלים.

י'תתמא

מכתי"ק, על העתק המזכירות.

מו"ה לייב חיים: טוירק, סלפורד.

חת"ת: הוראה למזכירות להוסיף בשולי האגרת, בנוסח: בטח שומר שלושת השיעורים כו'.

י'תתמב

ב"ה, כ"ד תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי ציבור
מו"ה ירמ' שי' המכונה פרופ. ברנובר

שלום וברכה!

בטח קיבל מכתבי הקודם, ות"ח על מכתבו והמצורף אליו שנתקבל
בינתיים. ובדאי כיון שכבר נכנסו למעונם החדש בירושלים עיה"ק ת"ן,
יתקדמו ויתרחבו הפעולות בקצב מהיר.

ובמענה לכתבו שרוצים להוציא לאור קובץ מיוחד מהאקדמאים
ומבקשים מכתב ממני לחוברת הראשונה, הנה במקום מכתב – שיקח
זמן וכו' – הייתי מציע שיפרסמו תרגום מהשיחה המצורפת בזה.

וכמדובר כמה פעמים, מה שנוגע הוא התוכן ולא תרגום מילולי,
ולכן יש לשים לב שיהי' בשפה ברורה ובסגנון המתאים, כי עיקר הכוונה
שיתקבלו הדברים על הקוראים.

מצו"ב מכתב כללי שבדאי יוכלו לנצלו בטוב.

בכבוד ובברכת הצלחה בכל עניניו הכלליים והפרטיים גם יחד.

י'תתמג

[כ"ד תמוז, ה'תשל"ג]

במענה למכ[תבה] מיום [כ"ד תמוז] בו כותבת שהתגרשה פעמיים
עוד בהיותה ברוסיה וכו' – לכל לראש עלי' לברר במשרד הרבנות בעירה
היש עוד מה לעשות בזה וכו' וההקדם בזה ישובח.

י'תתמב

מו"ה ירמ' .. ברנובר: אגרת נוספת אליו – לעיל אגרת י'תשפב.
קובץ מיוחד: בשנת תשמ"ב התחיל להופיע על ידם בטאון „באור התורה" למחשבת היהדות.
מצו"ב מכתב כללי: דלעיל אגרת י'תתכט.

י'תתמג

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"ד תמוז ה'תשל"ג.

י'תתמד

ב"ה, כ"ה תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

תלמידות כיתת מרים תחי' בליניצקי, בייס חב"ד, תענך,
בארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה בימינו
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

בנועם נתקבלו המכתבים שלכן עם הברכות ובבקשת ברכה.
והנני מודה לכן על הברכות, ויקויים בכך — כל המברך מתברך
מאת ה' מקור הברכות, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.
ובעת רצון אזכיר את כל אחת מכן על הציון למילוי משאלות לבבכן
לטובה.

ובודאי כיון שאתן מתחנכות בבית ספר חב"ד אינכן נצרכות
לאריכות ביאור שהנהגה יום-יומית בהתאם לרצון הבורא יתברך הרי זה
לכל לראש מילוי רצונו של ה' אלקינו אבינו אב הרחמן וגם הצנור והכלי
להמשכת וקבלת ברכותיו בכל המצטרך בגשמיות וברוחניות גם יחד.
בברכה להצלחה ולקיום היעוד שייהפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

י'תתמה

ב"ה, כ"ה תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

תלמידות כתה ט' מקצועי, בית רבקה בכפר חב"ד, אשר
בארצנו הקדושה תבנה ותכונן במהרה בימינו
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

בנועם נתקבל מכתבן בבקשת ברכה בקשר עם סיומן שנת הלימודים.

י'תתמד

וכל המברך מתברך: ראה סוטה לח, ב. ירושלמי ברכות ס"ח, הובא בתוד"ה ואברכה — חולין

מט, א.

מידו .. והרחבה: נוסח ברכה ג' דברכת המזון.

היעוד: זכרי' ח, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

ובעת רצון אזכיר את כל אחת מהן על הציון למילוי משאלות לבבן לטובה.

ובודאי לחניכות „בית רבקה“ אין צורך בהסברה יתירה שסיום זה אינו רק מעבר לכתה גבוהי יותר אלא גם עלי לדרגה גבוהי יותר בכל הנוגע ללימוד תורתנו, תורת חיים, וקיום מצוותי עליהן נאמר וחי בהם, והנהגה טובה, עלי בכמות ובאיכות, כלומר במדת ההתמדה ושקידה והידור מצווה וכו', כולל היותן לדוגמא ולמופת לרבים. והרי זה גם הצנור והכלי להמשכת וקבלת ברכות ה' בכל המצטרך בתוספת וברבוי, מידו המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה.

בברכה להצלחה בכל האמור ולקיום היעוד שייהפכו ימים אלו לששון ולשמחה בקרוב ממש.

י'תתמו

ב"ה, כ"ה תמוז, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

חשובער ה' ה. טאובע שי

שלום וברכה!

איער בריוו איז מיר אָנגעקומען מיט אַ פאַרשפּעטיקונג. איך דאַנק
איין פאַרן שרייבן.

זיכער ווייסט איר די לאַנג־שטייענדע פאַרבינדונג פון ליובאַוויטש
מיט די אָרגאַניזאַציעס וועגן וועלכע איר שרייבט, ספּעציעל מיטן דזשינט,
אַ פאַרבינדונג וואָס ציט זיך העכער אַ האַלב יאָרהונדערט.

י'תתמה

עליהן נאמר: אחרי ית, ה.
מידו .. והרחבה: נוסח ברכה ג' דברכת המזון.
היעוד: זכר' ת, יט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

י'תתמו

ה' ה. טאובע: הער (מר) הערמאן טאובע.
דזשינט .. האַלב יאָרהונדערט: ראה ס' תולדות חב"ד ברוסיא הסובייטית (לפי מפתח המוסדות
ערך דזשינט).

אָזוי ווי יעדער ענין איז בהשגחה פרטית, וויל איך אויסנוצן די דאָזיגע געלעגנהייט אויסצודריקן מיין האָפנונג, אַז, נעמענדיג אין אַכט אַז לויט אייער שרייבן טרעפט איר זיך מיט אידן פון פאַרשידענע קרייזן, ניצט איר אויס אייערע פאַרבינדונגען און השפעה אין דער פולסטער מאָס, אין דער ריכטונג צו מאַכן זיי באַוואוסטזיניג וואָס אידישקייט איז, אַז דאָס איז ניט פאַר ספּעציעלע טעג אין יאָר אָדער ספּעציעלע פאַסירונגען אין לעבן, נאָר אַ טאָג־טעגלעכער לעבנס־שטייגער, ווי עס שטייט אויף דעם אין תפילה: כי הם חיינו ואורך ימינו, וואָס לעבן איז דאָך אונאונטערבראַכן פון ערשטן רגע ביזן לעצטן רגע פון אַ מענטשנס לעבן, און אָזוי דאָרף דאָס לעבן פון אַ אידן זיין דורכגעדרונגען מיט תורה און מצוות.

מיט אַכטונג און ברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

י'תתמ"ז

ב"ה, כ"ו תמוז, תשל"ג
ברוקלין.

הרה"ג הווי"ח אי"א נוי"כ כו'
מו"ה שמעון משה שי'

שלום וברכה!

זייע נתקבל מכתבו מיום י"ג אייר בצירוף לספריו משאת המלך:
(א) על הרמב"ם, (ב) חידושים עה"ת.

יעדער ענין איז בהשגחה פרטית: ראה כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סימן קעט ואילך. וש"נ.

אין תפילה: ברכת ק"ש של ערבית.

י'תתמ"ז

חלקה נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 298 ואילך, חלקה בחי"ט ע' 467, וחלקה בחי"ב ע' 192 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת, וע"פ כתי"ק שעל העתק המזכירות.

מו"ה שמעון משה: דיסקין, ב"ב. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ג אגרת ח'תרצב, ובהנסמן

בהערות שם.

על הרמב"ם: בני־ברק, תשכ"ד.

עה"ת: בני־ברק, תשל"א.

ות"ח על שימת לבבו לשלחם לי. ובטח גם להבא ינהג כן ותודה למפרע.

ולחביבותא דמילתא ובפרט שהתחלת הסי' הי"ה בפרשת שבוע זה — עברתי עכ"פ בין דפיו, אף שאין הזמ"ג לעיון המתאים.

ומתאים למחז"ל: אטו לא ידענא דשפיר כו', משא"כ ע"י ד"הוה מקשה כו' ממילא רווחא שמעתא" (ב"מ פד, סע"א),

אציין הערות אחדות עכ"פ:

בהתחלת הספר (על הרמב"ם) — א, א. שלא ליקח .. גלות.

מכבר שערתי שגם מנין המצות שלפני גוף ההלכות שברמב"ם — הוא להרמב"ם עצמו —

ושמחתי לראות בסוף הרמב"ם דדפוס שולזינגר תשי"ז — תצלום כתי"י הרמב"ם דריש הלי' שאלה ופקדון — בגוף כתי"ק: שתי מצות עשה (א) דין כו'.

מש"כ בסיום מל"ת ב' „אלא יומת" ולא כתב במל"ת ד' „אלא יגלה" (בספרו ב, א) — הוא ככתוב בפרשתנו.

והטעם י"ל בפשטות, דקמ"ל דלא יקחו כופר אפילו לאחר שקיימו מ"ע דלהגלות הרוצח בשגגה — לשוב לשבת בעירו. ולפרש"י עה"ת — זהו המל"ת. ולרמב"ם רפ"ה שכי' „כדי לישב בעירו" והשמיט סיפא דקרא לשוב לשבת גוי' (שזהו יסוד פרש"י) — משמע דמפרש המל"ת דכולל ב' האופנים בשווה.

אם כופר (בשור נגח שהרג וכו' ומיני' ידעינן בכל כופר דשם חד הוא) הוא ג"כ מעיקרי החיוב או שבא במקום מיתה, ונפק"מ כשהשור פטור ממיתה (ראה ב"ק מג, א ושם. צפע"י הלי' תרומות — הועתק בס' צפע"י כללי התוהמ"צ להרב כשר).

לכאורה: מיתה ביד"ש מתחייב תיכף וכופר הרי יושט עליו לאחר זמן, נאמר בלי אם כופר יושט (אף שאם זה אינו תלוי), מיתת שור ומיתת

בפרשת שבוע זה: מטות ומסעי.

הרמב"ם: במנין המצות שבריש הלי' רוצח.

בפרשתנו: מסעי לה, לא-ב.

בשור נגח שהרג: שבמשפטים כא, כט"ל.

בעלים הוקשו זל"ז. וי"ל דאין לך בכופר אלא חידושו המפורש בקרא*, עצם תוכן תיבת כופר – מכ"ז משמע דכופר בא **במקום**.

ולחידודי עכ"פ י"ל דתלי בפלוגתא: (א) דמי מזיק (א"כ י"ל דהוי במקום מיתתו ביד"ש) או דמי נזק. (ב) היש כופר שלא בכוונה או לא (ב"ק שם). וידוע פסק הרמב"ם: דמי נזק ויש כופר שלא בכוונה (הל' נזקי ממון רפ"א. שם פ"י הי"ג).

בסוף ספר הנ"ל: כשא"א לחזור לתלמודו אח"כ – האם מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים דוחה תורה – ראה הל' ת"ת לאדה"ז פ"ד ס"ד בת"ת **לרבים** (דוקא)*.

בחידושים עה"ת. (רד, א) בפ"י מרז"ל אם ברור לך הדבר **כאחותך** שהיא אסורה לך אומרנה (סנה' ז, ב) אחותך דוקא כו'. וראה מרגלית הים (להר"ר מרגלית שם) עוד כמה פ"י. ולפענ"ד בכמה מהם צע"ג כי: (א) יש דוגמתם עוד **בכו"כ** איסורים (כולל הפ"י דכיון דילפינן מזה דין – מוכח דברור הוא. ובוזה גופא דאין עונשין מה"ד, הרי הביא בספרו המכילתא דגם מכריית בור ילפינן זה). (ב) מדמוסיף, "שהיא אסורה לך" ומזה דל"ק בקיצור "כאיסור אחותך" משמע שצ"ל כהברירות (א) שהיא אחותך (וכפ"י הר"ח) (ב) שאחות אסורה,

אבל לא נאמר כאן נפק"מ האסורה מן הדין או מקרא וכה"ג,
כן יש לדייק בלשונו כאן **ברור** (משא"כ בקדושין ל, סע"א ובספרי

(*) וי"ל להיפך: כיון דהוקשו המיתות זל"ז – אאפ"ל דמשונה מיתת בעלים דשייך בה כופר, ועכצ"ל דהכופר הוא ענין **בפ"ע**.
(*) **לאחז"מ**: ובנוגע לתפלה [שו"ע] אדה"ז חאו"ח סו"ס קנ"ו].

הוקשו זל"ז: סנהדרין ב, א. נתבאר לעיל חכ"ד אגרת ט"פג.
בפלוגתא: ב"ק מ, א.
לאחז"מ: לאחר זמן.
אחותך דוקא: וביאר שם הכוונה, אם ברור לך הדבר כמו ק"ו של אחותך, שאם בת אביך או בת אמך נאסרו (אחרי יח, ט) למה לי ערות בת אשת אביך (שם יח, יא), לומר שאין מזהירין מן הדין (יבמות כב, ב).
בספר: קנא, א.
המכילתא: עה"פ משפטים כא, לג. הובא בתוס' ב"ק ב, א ד"ה ולא.
הר"ח: סנהדרין שם.

דברים ו, ז. וראה בתורה תמימה שם). — ולהעיר ממרז"ל שקדמו ברור
כו' כבוקר, שגם בוקר הוא מל' בקרו כו'.

ולכן נ"ל וע"ד פי' החדא"ג: ברור (מל' ברירה — בין סברא לסברא
ושתיהן חזקות דוקא) ודוקא באיסור אחרות, „מברר" קרא ופוסל סברא
הכי חזקה: נישואי איש ואשה הרי צ"ל בדוגמת יצירך בג"ע מקדם אשר
„מאיש לוקחה זאת" ולכן קדימה דוקא לנישואי אחרות שהיא חצי בשרו.
אלא שהדוגמא בשלימותה כשהיא אחרות מן (האם ו)האב ובזה צ"ל
בירור.

והנה עוד סברא ע"ד הנ"ל שהעולם נברא באופן כזה שהי' מוכרח
להיות נישואי אחרות (ירוש' יבמות פי"א ה"א) או נישואי אמו (חובה).
כן גם בנוגע לאמו — ה"ה (עובר) ירך אמו אלא שנפרד לאח"ז
וכעצם מעצמי דאדה"ר.

אבל אינו דומה לגמרי לאחרות — כי בפועל הי' קיום העולם ע"י
נישואי אחרות, אחרות היא חצי בשרו דהאח כדוגמת אדם וחווה, משא"כ
באם שהוא בהיפך.

ולהעיר ג"כ מפרש"י יבמות (סב, סע"ב) ומסנה' (קג, סע"ב) כלום יש
לך הנאה כו'.

וע"פ כהנ"ל יובן שיש מקום לומר ג"כ ברור כאמו — וכחשאלתא
משפטים (הובא במרגה"י שם).

ולהעיר מברכות (נח, א) הבא על אמו כו' אחרותו כו'.

ואין להאריך עוד*.

(*) **לאחז"מ:** צע"ק בהנ"ל מהל' ת"ת לאדה"ז פי"ב סי"ג.

ממרז"ל שקדמו: בסנהדרין שם.

מל' בקרו: חגיגה ט, סע"ב.

יצירך בג"ע מקדם: נוסח ברכת נישואין.

מאיש לוקחה זאת: בראשית ב, כג.

חצי בשרו: בהעלותך יב, יב.

(עובר) ירך אמו: גיטין כג, כ. ובכ"מ.

וכעצם מעצמי: בראשית שם.

מרגה"י: מרגלית הים סנהדרין שם.

ועיין ס' המצות לאדמו"ר הצ"צ מצות עריות — דברים נפלאים.
בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

י'תתמח

ב"ה, עשי"ק מברכין חודש מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכל אחד ואחת מהתלמידים והתלמידות שעדיין לא
הגיעו לגיל מצות — החונים בקייטנות ומחנות קיץ,
בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בהמשך להמכתב מט"ו בתמוז ובעמדנו לפני ר"ח מנ"א ותשעה ימים
הראשונים דחודש זה,
בהם מודגש ביותר ענין המיוחד שבכל שלשת השבועות דבין
המצרים —

שמפני חטאינו גלינו מארצנו וחרב בית מקדשנו,

שמה גם מובן שעל ידי התשובה על החטאים ועיי לימוד התורה
וקיום מצותי' תבוא מיד גאולתנו האמיתית והשלימה עיי משיח צדקנו —
אבוא בזה עוד הפעם להזכיר ולהדגיש הזכות המיוחדת בכל זה שיש
לילדי ישראל,

וכמובן גם מדברי חכמינו ז"ל תיכף בתחלת מדרש איכה — בגודל
מעלת ירושלים שהייתה רבתי בגוים (עיי שהייתה רבתי) בדעות — בחכמה

י'תתמח

נדפסה בלקו"ש חי"ג ע' 270 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת.

להמכתב מט"ו בתמוז: לעיל אגרת יתתל.

בהם מודגש ביותר: ראה טושר"ע א"ח סתקנ"א. ובנ"כ שם.

שמפני... מקדשנו: נוסח תפלת מוסף דיר"ט.

שעל ידי התשובה: ראה רמב"ם הל' תשובה פ"ז ה"ה.

בתחלת מדרש איכה: איכ"ר פ"א, ד ואילך.

ומביאים דוגמא לזה ובה **שבעה** סיפורים ע"ד חכמתם של תינוק ותינוקת
ושל עוד תינוק כו' ושני סיפורים אודות חכמתם של תלמידי בית הספר,

אף שבמדרש, כבכל חלקי התורה, אין בו יתר ח"ו, וכל סיפור וענין
ואפילו תיבה אחת – מדויקים הם בתכלית וקדושים.

ומספרים ג"כ אשר היו בירושלים ת"פ בתי ספר ללימוד מקרא ות"פ
בתי ספר ללימוד המשנה ות"פ בייס ללימוד התלמוד.

וכוונת סיפורים אלה הרי הוא שכל אחד ואחת מתינוקות בית ישראל
יעשה כל התלוי בו להיותם בדוגמתם – ע"י התמדה ושקידה בלימוד
התורה ושחלימוד יביא לידי מעשה והנהגה ע"פ התורה בחיי יום יום,

ובמיוחד בימים אלה – המזכירים החורבן וסיבתו (חטאינו) –
להרבות בתורה ובמצותי ובפרט בצדקה, כולל גם יום הטי' באב (בדברים
המותרים ללמוד ביום זה).

ויהי רצון שבקרוב ממש נזכה כולנו, בתוך כלל ישראל, לקיום
הבטחת ה' אלקים אלקי ישראל עושה נפלאות לבדו: ציון במשפט (תורה)
תפדה ושבי' בצדקה,

ויהפכו ימים אלה לששון ולשמחה.

בברכה לבשורות טובות,

מנחם שניאורסאהן

ומספרים ג"כ: **שם פתיחתא יב (כסופה)**, וראה גם **שם פ"ב, ד (בתחלתה)**, יל"ש עה"פ איכה ב,
ב (רמז תתרפג), **ירושלמי מגילה פ"ג ה"א**. כתובות רפ"ג.

מקרא .. התלמוד: **ראה ילקוט ישע"י עה"פ א, כא (רמז שצ)**.

ושחלימוד .. מעשה: **ראה קידושין מ, ב. וש"נ**.

בדברים המותרים כו': **ראה שו"ע אור"ח סתקנ"ג ס"ב ובנ"כ שם**.

ה' .. לבדו: **תהלים עב, יח (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר)**.

ציון .. בצדקה: **ישע"י א, כז**. וראה לקו"ת דברים א, סע"ב.

ויהפכו .. ולשמחה: **זכרי' ה, יט**. רמב"ם סוף הל' תעניות.

י'תתמט

[תמוז, ה'תשל"ג]

נתי' ות"ח על גודל הנח"ר מהדו"ח. כדאי שיספר מהנ"ל בקהלתו בזמן וסגנון המתאים ובלימוד גז"ש וק"ו לכאן מדינת הרווחה וכו'.

י'תתנ

[תמוז ה'תשל"ג]

בקשר לביאתו לכאן, בהיותה שנת הקהל צ"ל פעולה מוגברת בהקהל וגוי' והטף כפשוטו.

י'תתנא

[כ"ט תמוז, ה'תשל"ג]

ות"ח ת"ח ובודאי ימשיך בכיו"ב ויצליח.
כוונתי בזה היתה לעניני החינוך, משא"כ הנ"ל שייך להועד שם ולהאיגוד כאן — ולא לצאגו"ח (בתור צאגו"ח — כי זה יחזק הטענה שרק ליובאוויטש וכו').

י'תתמט

מצילום כתי"ק, על גליון דו"ח מו"ה אברהם ארי' סטאן, מביקורו בהמוסדות בנחלת הר חב"ד ובקרית גת.

י'תתנ

נכתבה אל מו"ה יצחק גנזבורג. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת י'תשפח, ובהנמסן בהערות שם.
בהקהל וגוי': וילך לא, יב.

י'תתנא

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה דוד ראסקין, מנהל צעירי אגודת חב"ד. ממוצש"ק פ' מט"מ ה'תשל"ג. בהמשך אלי' — אגרת הבאה אליו. לקמן אגרת י'תתעט.
כוונתי: מה שאמר לו כ"ק אדמו"ר, בעת נתינת המשקה לקראת נסיעתו לארה"ק, לעשות שטרעם.
לעניני החינוך: דלעיל אגרת י'תתכט, וש"נ.
משא"כ הנ"ל: תיקון חוק "מיהו יהודי".
ולהאיגוד: "איגוד למען קיום היהדות" בארה"ב, הפועל לביטול חוק "מיהו יהודי". ראה לעיל חכ"ז אגרת י"שט, ובהנמסן בהערות שם.

ונכון במאד. העיקר, טלגרם וכו' שיכול להראות אח"כ, וק"ל.

י'תתנב

[ראש חודש מנחם-אב, ה'תשל"ג]

ידבר ע"ד הפעולות בכל העולם, ואיך לכבוש הצעירים בכל העולם וכו'
מתחיל באה"ק ת"ו ושהצעירים והצעירות מצפים לזה, שעת הכושר מאין
כמוה, מצות פקו"נ שהזמ"ג וכו', שהדגשתי כל זה כמה פעמים, ולאחרונה
הודגש שכל הנ"ל מתחיל מקטני קטנים, וכמ"ש מפי עוללים וגוי וכו'.

י'תתנג

ב"ה, ראש חודש מנחם-אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

המשתתפות בכנס השנתי העשירי של נשי ובנות חב"ד
בארצנו הקדושה תבנה ותכוון במהרה בימינו
ה' עליהן תחיינה

ברכה ושלוש!

בנועם נתקבלה הידיעה אשר הכנס השנתי העשירי יתקיים בשלהי
חודש מנחם אב. ויהי רצון שיהי בשעה טובה ומוצלחת.

והרי כל אסיפה של יהודים במטרה לעודד איש את רעהו ואשה את
רעותה בעניני תורה ומצוות, ובפרט כשמוארים וחדורים באור וחיות

ונכון במאד: במכתבו סיפר בשם הרשד"ב ווא"ף, שהרב בערגמאן דיבר על אסיפה של מזרחי
כמו חסיד מליובאוויטש בענין מי יהודי, וכיקש שיצלצלו לו מכאן לחזקו, וכן לשלוח לו מברקים.

י'תתנב

נדפסה בלקו"ש חכ"ב ע' 345. "התקשרות" גליון תד ע' 13. תעז ע' 9. והוא מענה למר"ה דוד
ראסקין, בהמשך לאגרת הקודמת.
ידבר: בעת ביקורו באה"ק.
ולאחרונה: ראה גם לעיל אגרת יתתבט, ובהנמנן כהערות שם.
וכמ"ש: תהלים ת, ג.

י'תתנג

מצילום האגרת. וראה גם לעיל אגרת יתתלה.

חסידותיים, הרי זה דבר גדול. ומכל שכן כשמתכנסים למטרה זו בארצנו הק', ארץ אשר תמיד עיני ה'א בה מרשית השנה ועד אחרית שנה.

ונוסף על סגולת המקום, הרי גם הזמן מסוגל ומתאים במיוחד לענינים העשויים לחזק את מדת האהבה, אהבת ישראל, שההיפך מזה הי' הגורם והסיבה למאורעות דפרק זה של „בין המצרים“, כהודעת חכמינו ז"ל שעל ידי תיקון וביטול הסיבה מבטלים המסובב ומקרבים קיום היעוד שייהפכו ימים אלו לששון ולשמחה.

וכמדובר כמה פעמים, זכות מיוחדת ותפקיד מיוחד לנשי ובנות ישראל בכל דבר טוב שארע לעמנו, מתחיל במתן-תורה, שאז נעשינו לעם, שניתנה על דעת הנשים תחילה, וכידוע פירוש חכמינו ז"ל: כה תאמר לבית יעקב — אלו הנשים (תחילה, ואח"כ) ותגיד לבני ישראל — אלו האנשים. וכן לאחר זה, בתרומות המשכן, שהנשים הקדימו בזה את האנשים, כמו שנאמר: ויבואו האנשים על הנשים. וכן אחר כך בנוגע לחביבות ארץ ישראל כהודעת חכמינו ז"ל: יפה כח נשים מכח אנשים כו' (ספרי, פנחס כז, א), וכן בנוגע קץ גלות המר הזה שאמרו במדרש שיהי בדוגמת יציאת מצרים, שבזכות נשים צדקניות שבאותו הדור נאלו אבותינו ממצרים, וכן יהי בגאולתנו האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

ולהעיר על נקודה נוספת בכנס זה, כיון שתהיינה משתתפות מכמה מדינות וארצות, כולל ובראש — העולות לאחרונה מהמדינה ההיא, הרי ההחלטות הטובות בתוקף המתאים והוצאתן לפועל תהי בזה השפעה ותועלת לא רק בארצנו הק' אלא גם בהתפשטות עד אפסי ארץ.

בברכה להצלחה גדולה ולבשורות טובות בכל האמור,

מ. שניאורסאהן

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

כהודעת חכמינו ז"ל: יומא ט, ב.

היעוד: זכרי' תיט. רמב"ם סוף הל' תעניות.

פירוש חכמינו ז"ל: מכילתא ופרש"י עה"פ יתרו יט, ג.

שנאמר: ויקהל לה, כב. וראה רמב"ן עה"פ. לקר"ד ח"ג תקעא, ב ואילך.

שאמרו במדרש: יל"ש רות רמז תרו בסופו (ממדרש זוטא רות).

שבזכות .. ממצרים: סוטה יא, רע"ב. שמ"ר פ"א, יב. וראה במדב"ר פ"ג, ו.

מהמדינה ההיא: רוסיא.

עד אפסי ארץ: תהלים עב, ח (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

י'תתנד

[ג' מנחם-אב, ה'תשל"ג]

האומנם באם יעשה כפס"ד ברור בשו"ע יו"ד סו"ס ר"מ!!
[וכבר דובר בזה שנקבע פס"ד זה לא בהל' ת"ת, כ"א בהל' כבוד
או"א. וק"ל].
אזכיר עה"צ.

י'תתנה

[ד' מנחם-אב, ה'תשל"ג]

כיון:

- (1) שכו"כ מהמשפחה שי' מתנגדים בתוקף להטיפול עתה — בהלם
(שאק),
 - (2) י"א שהפילן החדשים הצליחו ביותר — כפי שכותבת,
 - (3) בלאה"כ נתארך הענין כ"כ —
- אין טעם לחפזון דוקא ע"י שאק, וינסו בהפילן הנ"ל.
ובטח כשתבאר להדר. המייעץ השאק — שקשה לה לעמוד נגד לחץ
המשפחה הרוצים בהפילן וכו' — לא יקפיד ע"ז וישאר בידידות.
בדיקת התפילין והמזוזות.
אזכיר עה"צ.

י'תתנד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה נחמן יוסף טווערסקי, מג' מנ"א ה'תשל"ג, אודות
העגמ"נ שיש לזקנו האדמו"ר ר' יוחנן מרחמסטריווקא, משהותו כתלמיד ב-770. וראה גם תורת
מנחם ח"א ע' 131.
וכבר דובר בזה: ראה גם לעיל חכ"ו אגרת ט'תשעה, וכהנסמן בהערות שם.

י'תתנה

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מד' מנ"א ה'תשל"ג.
שהפילן: כדורים.

י'תתנז

[פ' דברים, ה'תשליג]

כבר עניתיו שאין להרוס ח"ו מה שפעל ע"ע בליסבון ולכן יעשה
כבקשת ליסבון.
אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

י'תתנז

ב"ה, ז' מנחם-אב תשל"ג
ברוקלין

הנהלת „בית רבקה" אשר בכפר חב"ד בארצנו הקדושה
תבנה ותכונן במהרה בימינו ע"י משיח צדקנו
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת המכתב ממוצש"ק לס' הנני נותן גוי שלום (קיצור
הכי נמרץ) והקודמו,

ויה"ר שתהיינה ההחלטות בשעה טובה ומוצלחת, ובודאי כל
הצדדים יקיימו אותן במילואן ובשמחה ובאחדות וטוב לבב ותומשכנה
כל הברכות המובאות במאמרי רבותינו נשיאינו ד"ה החלצו מאתכם
אנשים, וזכות הרבים מסייעתן, מחייבת ומזכה.
בברכת הצלחה בעבוה"ק, המצפה לבשו"ט.

י'תתנז

מצילום כתי"ק. נכתבה על גליון השאלה, מפר' דברים ה'תשליג, אם להביא מי שיחליפו
בליסבון, והוא יסע למקום אחר לפעול בהפצת המעיינות.

י'תתנז

לס' הנני .. שלום: פינחס כה, יב.
במאמרי .. ד"ה החלצו: בלקרית פ' מטות (פה, ד ואילך). ד"ה זה תרנ"ט (סה"מ תרנ"ט ע' נג
ואילך). ועוד.

י'תתנח

[י"א מנחם-אב, ה'תשל"ג]

לא, כ"א באופן שיוכלו — במשך הזמן — להיות ד' אמות בפ"ע — שכונה בפ"ע וכיו"ב.

ופשוט שאין הזמ"ג עתה להבליט זה ולהכריז ע"ז כ"א שאנ"ש לעצמם ידעו במה לבחור.

י'תתנט

ב"ה, י"א מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

קבלתי מכתבו (בלי תאריך), בו כותב שאינו יכול להגדיר עצמו כיהודי אף על פי שנולד לאמא יהודי, ומסיים בשלש שאלות:

(א) איך יכול איש מסוים להחשב כשייך לדת כשהוא אומר שאינו מאמין במציאות אלוקים.

(ב) ביהדות חסר, לדעתו, האלמנט של בחירה, כיון שהילד הנולד לאם יהודי הוא באופן אוטומטי יהודי.

(ג) איך מוציא עצמו אדם מהמסגרת של דת היהודית, ומבקש תשובה מהירה.

והתשובה על כל ג' השאלות אחת היא, ובהקדמה:

דת היהודית אינה דומה לשאר הדתות בענין עיקרי, אשר מבוססת היא לא רק בנוגע למחשבה ודיבור, כי אם במעשה בפועל ומקפת כל חיי

י'תתנה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה אפרים וואַלף מבי' מנ"א ה'תשל"ג. וברשימות הר"א וואַלף, י"א מנ"א (הוראה שעי' הרב חזקוני): בענין שאלת צפת להקים השיכון דוקא מחוץ לעיר, זה לאו דוקא, אלא העיקר שיהי' באופן כזה שבמשך הזמן יהי' שכונה בפ"ע שלא יהי' מעורב עיר, ושיהי' בלי פרסום כי אם עושים פרסום אנשים לא ירצו. אגרות נוספות אליו — לעיל חכ"ז אגרת י"ש, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת י'תתצה.

היהודי מרגע הראשון ללידתו (או להתגיירותו של אינו-יהודי, גירות על פי ההלכה) ועד לרגע אחרון של חייו בעולמנו זה.

והיסוד והטעם לזה הוא כי דת היהודית אינה דבר נוסף על עצם האדם ומהותו, אלא היא היא עצם האדם.

על פי האמור מובן המענה לכל שאלותיו.

מי שנולד אדם, או בעל-חי, או צומח – אי אפשר שישנה זה, ולא תועיל בזה כל הצהרה מצדו שאינו אדם, או שאינו בעל-חי, או שאינו צומח, אפילו באם יוסיף לטעון שהוא כופר במציאות שלו או במציאות מין האדם, וכו'. הרי מובן שלא שייך בזה בחירה חפשית, כי בחירה חפשית ניתנה לאדם בנוגע להנהגתו במעשה דיבור ומחשבה, אבל לא לשנות את עצמותו ומהותו.

עוד נקודה להוסיף בהאמור, אשר אף שניתנה בחירה חפשית לאדם בנוגע הנהגתו ואורח חייו, כנ"ל, הרי כיון שהעצם שלו הוא באופן מסויים וקבוע והחלטי, מובן ופשוט אשר ככל שמשתדל להתאים הנהגתו להעצם שלו כן תגדל שלות נפשו ואושרו בחיים ומנוחת הנפש שלו, שבזה תלוי גם מנוחת הגוף. אלא שרצה בורא האדם שתהיי לאדם בחירה חפשית בזה (כנ"ל בנוגע להנהגה) בשביל שיוציא הכשרון והאפשרות שלו מן הכח אל הפועל, להראות שאינו טועה בנוגע למהותו והעצם שלו, אינו מתרשם מהמכשולים והנסיונות שלפעמים מוצא בדרכו זו ושגם הם תכליתם היא בכדי שיראה שאיש חכם ונבון הוא. ועוד וגם זה עיקר, שאינו מתבייש מפני המלעיגים.

מובן שידוע אני שיש מתפלפלים בכל האמור, אבל אין כוונת מכתבי לפילפול. אבל לאידך מחובתי וגם זכותי לומר את האמת כפי שאני רואה אותה מבלי כל ספק בדבר.

ויהי רצון שינצל זמנו ויכולתו וכל האפשרות שלו להתאים הנהגתו בחיי היום-יום לנפשו, שהיא, בלשון הידוע, „חלק אל-רעה ממעל ממש". וכבר אמרו חכמינו זכרונם לברכה אין לך דבר העומד בפני הרצון.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

י'תתנט

בלשון הידוע: תניא פ"ב בתחלתו.

אין .. הרצון: ראה זח"ב קטב, ריש ע"ב.

י'תתס

בי"ה, י"א מנ"א תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר ... שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכ' ובהם בקשות ברכה פ"נ מיום ד' וכו',
ובעת רצון יקראו על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.
במענה לשאלתו — כל אחד מקיים צדקה רוחנית — על ידי הפצת
היהדות, התורה ומצותי.
בברכה להסתדרות טובה — כולל ועיקר שידוך טוב,
מ. שניאורסאהן

י'תתסא

בי"ה, י"א מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור
מוה"ר אברהם שי הפטרמן

שלום וברכה!

בנועם, אף כי באיחור, נתקבל מכתב כת"ר מבשר טוב, ואין טוב
אלא תורה, מהצלחת הכינוס-תורה שהי' במחנם הט' ומהתרשמותו
הטובה של כת"ר וכל המשתתפים בו, כולל גם בני-נוער, בני-תורה,
שבשורה נוספת בזה, שהרי אלו הם שבעתיד הקרוב יש לקוות שיקחו
חלק פעיל בחיים הרוחניים של מקומם וסביבתם.
וכנ"ל תי"ח על גודל הנחת רוח שגרם על ידי בשורה זו, ובודאי מסרו
מה[ת]רשמותם גם לעסקנים מארגני הכינוס, אשר זה יעודדם לפעולות

י'תתסא

ואין טוב אלא תורה: אבות פ"ז מ"ג.
הכינוס-תורה: ראה גם אגרת הבאה.

דומות ונוספות להפצת היהדות האמיתית בסביבתם ביתר שאת וביתר עוז.

ויהי רצון שיקוים בכל או"א מאתנו, בתוככי כלל ישראל, בכל פעולות האמורות, מאמר חכמינו ז"ל: מי שיש לו מנה רוצה מאתים, השיג מאתים רוצה ארבע מאות, כלומר, כל [הישג] מעורר רצון ותשוקה [להישג] עוד יותר גדול.

בקשר עם האמור הנני מצרף בזה העתק מכתב כללי שיש לו שייכות לתוכן האמור.

בכבוד וברכה לבשורות טובות תמיד כל הימים.

י'תתסב

ב"ה, י"א מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ג וו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור
מוה"ר מענדל שי קויפמאן

שלום וברכה!

מכתבו בו כותב אודות הכינוס-תורה בביהכ"נ שלו נתקבל באיחור זמן, ומרוב הטרדות נתעכב גם המענה, ואת כת"ר הסליחה.

ות"ח בעד הנחת רוח שגרם לי כת"ר להודיעני על דבר התרוממות הנפש של המשתתפים בהכינוס, הן תלמידי הישיבות והן הבעל-בתיים ש"י, ואשר מקוים שהכינוס יהי למסורת שנתית בקהלתו.

וכיון שמעשה הוא העיקר, בודאי תתבטא התרוממות הנפש וההתעוררות בכלל במעשה בפועל, בהוספה בקביעות עתים לתורה, לימוד המביא לידי מעשה קיום המצוות בחיי היום-יום, ובהפצת היהדות

מאמר חכמינו ז"ל: ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יו"ד. רמב"ן ובחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.
מכתב כללי: דלעיל אגרת י'תתסב.

י'תתסב

הכינוס-תורה: ראה גם אגרת הקודמת.

שמעשה הוא העיקר: אבות פ"א מי"ז.

לימוד המביא לידי מעשה: ראה קידושין מ, ב. וש"נ.

האמיתית בכלל, [ובפרט] בקהילתו ובמחנהו הטי, מחיל אל חיל, לקיים דברי חכמינו ז"ל מעלין בקודש.

ויהי רצון שיקויים בכל או"א מאתנו, בתוככי כלל ישראל, בכל פעולות האמורות, מאמר חכמינו ז"ל: מי שיש לו מנה רוצה מאתים, השיג מאתים רוצה ד' מאות. שאם אפילו בענינים גשמיים כך, על אחת כמה וכמה בענינים רוחניים ונצחיים, עניני תורה ומצותי.

מצורף בזה העתק מכתב כללי שיש לו שייכות להאמור, ובודאי ימצא בו כת"ר ענין ותועלת.

בכבוד ובברכה לבשורות טובות בכל האמור.

י'תתסג

ב"ה, י"א מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ עוסק בצרכי ציבור
מו"ה משה שי' בימבד

שלום וברכה!

מאשר אני קבלת מכתבו משלהי תמוז, שהגיעני באיחור זמן רב.

ויהי רצון שמכאן ולהבא אך טוב יבשר בטוב הנראה והנגלה, ומתוך מנוחת הנפש ומנוחת הגוף יוסיף חיל בעניני טוב, עניני תורה ומצוות, וכמאמר חכמינו ז"ל אין טוב אלא תורה. ונוסף על העיקר שהיא חיינו ואורך ימינו ומצוותי עליהן נאמר וחי בהם, הרי זה גם נחת רוח אמיתי

מחיל אל חיל: לשון הכתוב – תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה
ס"א. וש"נ.

דברי חכמינו ז"ל: ברכות כח, א. וש"נ.

מאמר חכמינו ז"ל: ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יו"ד. רמב"ן ובחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.
מכתב כללי: דלעיל אגרת יתחכט.

י'תתסג

וכמאמר חכמינו ז"ל: אבות פ"ז מ"ג.

חיינו ואורך ימינו: גוסס ברכת ק"ש של ערבית.

עליהן נאמר: אחרי יח, ה.

לנשמות אשר בעולם האמת, ובנידון זה נשמת בתו חי' רחל עלי' השלום,
יבדל לחיים טובים.

בברכה לאורך ימים ושנים טובות, טובות ופעילות, ולבשורות טובות.

י'תתסד

[י"א מנחם-אב, ה'תשל"ג]

מסכת שבת כנ"ל,

ויהא בהצלחה, והרי כמדובר כ"פ — ה"ז שנה הז' שבת להוי' וכמה
מעניני' נכנסים לשנה שלאחרי' הנקראת כולה מוצאי שביעית.
אזכיר עה"צ.

י'תתסה

ב"ה, י"א מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת ליובא תחי' זיידע
כפר חב"ד

ברכה ושלום!

Подтверждаю получение В. письма, после долгого
перерыва, и спасибо за хорошие известия о которых В.

י'תתסד

מצילום כתי"ק, על גליון שאלת ראש הישיבה דישיבת תומכי-תמימים המרכזית, הרב מרדכי
מענטליק, אודות לימוד המסכת בשנת הלימודים הבאה, בישיבות חב"ד בעולם. אגרות נוספות אליו
— לעיל חכ"ז אגרת ט'תתקמו, ובהנמנן בהערות שם. חכ"ז אגרת י"סד.
מסכת שבת כנ"ל: כמסופר במכתבו, שכן רוצים הנהלות כמה מהישיבות. ראה גם לעיל שם.
חכ"ד אגרת ט'שנא.

ה"ז .. שבת: ראה לעיל חכ"ז אגרת י'תעח.

שבת להוי': בהר כה, ב. ד.

מוצאי שביעית: ראה מס' שביעית פ"ה מ"א.

י'תתסה

מרת ליובא זיידע: אגרת נוספת אלי' — לעיל אגרת י'תשיו.

пишите.

Дай Б. чтобы относительно В. персонального устройства тоже могли писать בשורות טובות и скоро.

Наверное В. принимает участие в деятельности Ншей Хабад в Кфар Хабаде, в особенности среди приехавших из той страны, которые специально нуждаются в קירוב и ת. п.

С пожеланием хороших вестей во всём вышеписанном.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבה, אחרי הפסק ארוך, ותודה על הבשורות הטובות שכותבת אודותן.

יתן השי"ת, שגם בחסדדרותה הפרטית תוכל לכתוב בשורות טובות ובמהרה. מן הסתם היא נוטלת חלק בפעילות נשי חב"ד בכפר חב"ד, בפרט בין המגיעים מאותה מדינה, הזקוקים במיוחד לקירוב הלבבות וכו'. בברכה לבשורות טובות בכל האמור לעיל.

י'תתסו

בי"ה, י"א מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת זלאטע תחי' שקולניק
נחלת הר חב"ד

ברכה ושלוש!

В ответ на В. письмо от תמוז ט"ו.

Дай Б. исполнение всех В. пожеланий к лучшему и в скоре.

Само собою разумеется, что еврей должен стараться по сколько это можно делать то что зависит от него, и это служит также כלי воспринимая благословения Б-а.

Будучи знаком с В. мужем, то наверное выше-писанное не нуждается в добавочных объяснениях.

Наверное В. придерживаете טוב מנהג דאָן געבן צדקה ב'תתס"ז
צדקה в пятницу и на кануне פּוּשְׁקֶה
פּראָזנדיקן. פּוּשְׁקֶה

בברכה,

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

[תרגום חפשי]

במענה למכתבה מט"ו תמוז.
ימלא השי"ת משאלותי לטובה ובמהרה.
מובן מעצמו, שיהודי צריך להשתדל ככל יכולתו לעשות את התלוי בו, וזה
משמש ככלי המקבל את ברכות השי"ת.
בהכירי את בעלה, מן הסתם אין צורך להסברים נוספים בהנ"ל.
מן הסתם שומרת את המנהג הטוב לתרום לתוך הצדקה פושקע לפני הדלקת
הנרות ביום ששי ובערבי חגים.

י'תתס"ז

ב"ה, י"א מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר מיכאל שי' קימיאגרום
פתח תקוה

שלום וברכה!

Подтверждаю получение В. письма.

Дай В. исполнение всех В. пожеланий к лучшему, о
которых В. пишете. И как В. видели чудеса В. в своей
жизни, чтобы и в будущем могли писать בשורות טובות.

И само собою разумеется, что ежедневное поведение
по указаниям священной Торы приносит собою ה' ברכות во
всём том в чем нуждаются.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור ולהסתדרות טובה.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבו

יתן ה' את מילוי משאלותיו לטובה, אודות אלה שכותב עליהם. וכשם שראה
ניסי השי"ת בחייו, כך גם בעתיד יוכל לכתוב בשורות טובות.

ומובן מעצמו, שחיי היום יום לפי הוראות תורתנו הקדושה מביאים עמם
ברכות ה' בכל המצטרך.

י'תתסח

[י"ד מנחם-אב, ה'תשל"ג]

מה הכריח להכניס זה דוקא? הכלו כל שאר הדברים שבאהקתו!!!!

האומנם אף אחד מכל אלו שדנו בזה – לא עלה בדעתו ספק שאפשר
שפרס השיך למבצע חב"ד ואדה"ז – אפ"ל אופנים וסוכריות וכו' אבל
לא כדור רגל.

י'תתסט

[ט"ו מנחם-אב, ה'תשל"ג]

כהנ"ל נתי' ות"ח, כי הפיקו רצון (אלא שנתארך התור מפני עניני
חינוך קייץ – וכו').

ת"ח על הבשו"ט ויה"ר שיקויים בהם: מי שיש לו מנה רוצה כו' די
מאות.

י'תתסח

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה ישראל לייבאו, יו"ר צאנז"ח בארה"ק, מי"ד מנ"א
ה'תשל"ג, אודות פעילויות חינוך עם ילדים קטנים. נדפס גם ב"התקשרות" גליון נא ע' 14. אגרות
נוספות אליו – לעיל אגרת יתשיט, ובהנמנן בהערות שם.
להכניס זה: במכתבו: דבר ראשון שלא מצא חן בעיני זה שהכניסו בתוך הפרסים כדורי רגל.

י'תתסט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה צבי מאיר שטייגמץ, מאור לחמשה עשר באב ה'תשל"ג.
כהנ"ל נתי' ות"ח: במכתבו: במשך החדשים האחרונים באתי לפני כ"ק אד"ש בכמה מכתבים
ודוח"ות – ובתוכם הגשת ספרי החדש – ומכיוון שלא זכיתי לקבל אות לטובה, יש מקום לחשש,
כי לא הפיקו רצון מאת כ"ק כו'.
ת"ח על הבשו"ט: שבמשך שהותו בשכונת "בל הרבר" יסד שיעורי תורה בנגלה ובחסידות
בביהכ"נ'ס דמלון קומודוק, והשנה הוסיף ברכישת ספרים לספריית ביהכ"נ'ס, ויסד שיעורים חדשים.
מי ... מאות: ראה קה"ר פ"א, יג. פ"ג, יו"ד. רמב"ן ובחיי ס"פ חיי שרה. ועוד.

י'תתע

ב"ה, חמשה עשר באב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורס מעם ודורש טוב
לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות
מו"ה שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

הנני מקבל, כמובן, פ"ש ממר על ידי ידידינו ש"י, ובודאי מסרו לו
ג"כ הפ"ש מכאן. ועתה נהניתי לקבל הידיעה שיוצא מר למוצא להנפש
ולהחליף כח.

ויהי רצון שתהי' בריאותו בשלימות, וידועים דברי המורה הגדול
הרמב"ם — היות הגוף בריא ושלם מדרכי ה' הוא.

ויום זה במיוחד מעלה על זכרוני פגישתנו לפני שנים אחדות, ובטח
נשאר גם בזכרוני, אז הדפסנו הקונטרס למזכרת הפגישה — שהנני
מצרפו בזה לחיזוק וחידוש הענין, והרי בלי רבנו הזקן התורה היא נצחית
(תניא ר"פ י"ז), כולל גם — כפשוט — מאמר דא"ח זה.

בכבוד ובהוקרה ובברכה לבריאות הנכונה ולבשורות טובות בכל,

מ. שניאורסאהן

י'תתע"א

ב"ה, ט"ו מנ"א, תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מיום ה' מנ"א ע"ד הצעת הנכבדות וכו',

י'תתע

מו"ה שניאור זלמן: שזר. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יתקפט, ובהנמנן בהערות שם.

הרמב"ם: הלי' דעות פ"ד ה"א.

פגישתנו: במוצש"ק נחמו י"ג מנחם אב ה'תשכ"ז. ראה גם לעיל חכ"ד אגרות ט"קצ. ט"רז.

חכ"ה אגרת טתקלד. "נשיא וחסידי" פל"ד (ע' 241 ואילך).

הקונטרס: ד"ה נחמו תרכ"ו. סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' קצה ואילך.

כ"ק אדמו"ר זי"ע רצא

בטח החליטו שניהם, הוא וכן המדוברת תי, לייסד ביתם בישראל
על יסודי התורה והמצוה בחיי היום יומים,
ויהי רצון שתהא בשעה טובה ומוצלחת ולבנין בית בישראל בנין עדי
עד.

בברכה,

מ. שניאורסאהן

כדאי שימשיך בלימודיו (חול) עד שיקבל התעודה וכו', אבל שיקבע
עתים לתורה בכל יום.
הפני שבמכ' יקרא בעת רצון על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה
נבג"מ זי"ע.

י'תתעב

ב"ה, חמשה עשר באב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

הנני מאשר קבלת המכתבים ...

בעמדנו ביום אשר „מכאן ואילך דמוסיף יוסיף – מוסיף לילות על
הימים לעסוק בתורה יוסיף חיים על חייו”,
ולימוד התורה (ובפרט – העסק בתורה) וההוספה בו – ה"ה מביא
לידי מעשה, קיום המצוות והוספה בזה, כולל גם הוספה באיכות –
הידור בקיום המצוות,

מכאן .. חייו: תענית בסופה ובפרש"י שם (בפרש"י בע"י: מוסיף הקב"ה שנים על
שנותיו).
העסק בתורה: ראה ב"ח לטווא"ח סמ"ז ד"ה ונוסחא. ד"ה הסכת תרצ"ג (בסי'
הקונטרסים ח"א).

י'תתעב

כללי פרטי. נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 206 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת.
ולימוד .. מעשה: קידושין מ, ב. ושי"ג.
בס' הקונטרסים ח"א: רנז, ב ואילך. ולאח"ז בספר המאמרים תרצ"ג ע' תצה ואילך.

והרי זהו גם ענין שהזמ"ג, שנכנסנו לשבע דנחמתיא על פורענותא ד"מפני חטאינו גלינו מארצנו כו"ו והוספה בביטול הסיבה (חטאינו) מוסיפה בביטול המשובב (גלינו),

וכמודגש גם בזה אשר חז"ל מקשרים יום זה וענינו (הוספה בלימוד התורה בלילות) עם ענין תשעה באב — בנתנם סימן לדבר (אשר סימן בתורה — גם כן תורה והוראה היא): מקומי עד שכבי קומי — פירוש מזמן אמירת קומי רוני בלילה (במגילת איכה) בטי' באב ועד זמן אמירת שכבי עד הבוקר (במגילת רות) בשבועות, צריך להיות קומי רוני בלילה — להוסיף בלימוד התורה בלילות,

ולא רק בסימן (לכל הדורות) מודגש הקישור שבין תשעה באב וחמשה עשר באב, אלא גם בקביעות ט"ו באב ליו"ט בפעם הראשונה, שהי' זה בשנת הארבעים לדור המדבר, שכשראו את הלבנה במילואה בטי"ו באב — ידעו שבטלה הגזרה דמתי מדבר שגזרה בבכ"י הראשונה של תשעה באב, וקבעוהו יום טוב כמסופר במדרש,

ומרמז הנ"ל (דמכאן ואילך — מוסיף) גם בזה, שהרי ישראל מונין ללבנה, שאחד הטעמים בזה הוא שדברי ימי ישראל הם עליות וירידות בדוגמת הלבנה ועתידים להתחדש כמותה, וכד קיימא סיהרא באשלמותא

תשעה באב: להעיר מלקוטי לוי יצחק אגרות ע' תי.

בנתנם סימן: ב"ח לטווא"ח סרלי"ח: האחרונים קבלו לומר כו' מקומי כו'. ובמג"א שם משמע שעפ"ז צ"ל מטי' באב כפשטות ל' הבי"ח. ואולי י"ל דלא פליגי ומוסיפים על הש"ס — וע"ד (ולא ממש) שמטעם דבטלה גזירת מדבר קבעו יו"ט ליום **שנתברר** (דבטלה בטי' באב שלפניו. וראה מת"כ באיכ"ר פתיחה לג). כך בהטעם בנדו"ז דלילות ארוכים קבעוהו לחצי אב (סיום ה) קייץ — ב"מ קו, ב.

קומי .. שכבי: איכה (ב, יט). רות (ג, יג). וראה תמיד ספ"ד.

כמסופר במדרש: איכ"ר פתיחה לג. ירושי סוף תענית — הובאו ברש"י ותוסי' תענית שם.

ישראל מונין ללבנה, שאחד הטעמים: סוכה כט, א. שמו"ר (פט"ו, כו): החדש הזה לכם הה"ד יפרח בימיו צדיק גו'. זח"ב פה, א.

שבע דנחמתיא: ראה תוסי' מגילה לא, ב ד"ה ראש חודש (בתחילתו). טושו"ע או"ח סתכ"ח ס"ח. מפני .. מארצנו: גוסס תפלת מוסף דיר"ט.

אשר סימן: ראה גם סה"ש תשנ"ב ח"א ע' 21, וש"נ.

(במגילת רות) בשבועות: ראה שו"ע אדה"ז סתצ"ד סי"ג. וש"נ.

יפרח בימיו צדיק גו': תהלים עב, ז (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

ועתידים להתחדש כמותה: ברכת קידוש לבנה, מסנהדרין מב, א. רמב"ם הל' ברכות פ"י הט"ז.

בטי"ו בחדש, שאז אור הלבנה במילואו ובשלימותו, ובפרט בטי"ו באב –
שבא אחרי ירידת פלאים דתשעה באב –
שלכן לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום
הכפורים –

ה"ז מרמז ומדגיש מילוי ושלמות חיי כאו"א מישראל בתורה אור
ונר מצוה הבא ע"י התורה,

ולפום צערא (דט' באב) אגרא – הוספת ועליית פלאים.

ויה"ר אשר ביום זה דחמשה עשר באב ו"מכאן ואילך" – ובפרט
בשנה זו, שנת השבע, שבת לה', והכנה לשנת וענין הקהל את העם
האנשים והנשים והטף גוי למען ישמעו גוי את כל דברי התורה הזאת –
יתעורר כל או"א מאתנו בתוככי כל ישראל להוסיף בתורה ובמצוות, הן
בנוגע לעצמו והן בהשפעה על זולתו.

וע"י הוספת אור בחושך הלילה והגלות (הנקרא לילה) – אשר אפילו
מעט אור דוחה הרבה חושך – עאכו"כ הוספה באור, אור במילואו –

ובפרט בטי"ו באב .. שלכן : ראה ד"ה נחמו, תרכ"ו. נחמו, עת"ר (ברוקלין, תשכ"ו).
ירידת פלאים .. ועליית פלאים : ראה רשימות הצ"צ איכה (א, ט) ע' עד"עה.
כחמשה .. הכפורים : ראה רשימות הנ"ל ע' מד.
שבת לה' : בנוגע לטי"ב – להעיר דנדחה כשחל בשבת ואמר רבי הואיל ונדחה
ידחה (מגילה ה, ב).
הקהל .. הזאת : וילך לא, יב. ברמב"ם סוף הלי חגיגה: אפילו חכמים גדולים
שיודעים כל התורה כולה חייבין לשמוע (הקריאה בהקהל) בכוונה גדולה יתרת. –
שמוזה תוראה להכנה שלהם ג"כ.
והגלות (הנקרא לילה) : להעיר משהש"ר רפ"ג: לילן של מצרים כו' בבל כו' מדי
כו' יון כו' אדום כו' שישנתי לי מן התורה ומן המצוות כו'. וראה ירושי' תענית פ"א

ד"ה נחמו, תרכ"ו: סה"מ תרכ"ו (הוצאת תשמ"ט) ע' קצה ואילך.
נחמו, עת"ר: סה"מ עת"ר ע' ריח ואילך.
רשימות הצ"צ איכה: נדפס גם באוה"ת נ"ך ח"ב ע' א'טג"ד.
ראה רשימות הנ"ל: שם ע' א'גז"ח.
לא היו .. הכפורים: תענית כו, ב (במשנה).
בתורה .. מצוה: ע"פ משלי ו, כג.
ולפום .. אגרא: אבות פ"ה מכ"א.
שבת לה' : בהר כה, ב. ד.
מעט .. חושך: תניא פ"ב (יז, א).

נזכה בקרוב ממש לקיום היעוד: קץ שם לחושך ולילה כיום יאיר,
בגאולתנו האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו מאפילה לאור גדול.
בכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

* * *

מאשר הנני קבלת המכתבים והדו"ח ות"ח.
בכבוד ובברכת הצלחה רבה בביסוס נה"ח והתפשטותה בגו"ר גם
יחד ובקרוב ממש.

* * *

מאשר הנני קבלת המכתבים והמצו"ב ות"ח.
בכבוד ובברכת הצלחה רבה בעבוה"ק ומתוך בריאות הנכונה
ושמחה וטוב לבב.

סה"א. תו"א שמות (נד, א). ובכ"מ. ולהעיר מלק"א להח"מ ד"ה מה כו' הקב"ה (ז, ב
(קה"ת תשל"ג)).

קץ שם לחושך: ראה שערי אורה ע' קעב ואילך.
ולילה כיום יאיר: ע"פ תורת הבעש"ט עה"פ ואנכי הסתר אסתיר (דמ"א ליקוטים
צו) שמוסתר שזוהי הסתרה – י"ל שתיקונו ולמעליותא זהו קצה השני – לילה כיום
יאיר.

מאפילה לאור גדול: פסחים (קטז, ב). וי"ל אפלה למטה מחשך (זח"ב רסח, ב) ולכן
הפכו אור גדול. ובסי' האריז"ל (קול יעקב): הארת ע"ק (בהגדה שם – בפ"י אור גדול).

קץ שם לחושך: איוב כה, ג.

ולילה כיום יאיר: תהלים קלט, יב.

ואנכי הסתר אסתיר: וילך לא, יח.

דמ"א: – דגל מחנה אפרים. וראה גם כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות סמ"ב.
וש"נ.

מאשר .. ממש: קטע זה לועד נחלת הר חב"ד. נדפס ב"כפר חב"ד" גליון 846 ע' 30. "מקדש
מלך" ח"ג ע' רפד.

מאשר .. וס"ל: קטע זה למר"ה חיים יהודה פלדי. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז אגרת
יקיט (ע' קטז), ובהנסמן בהערות שם
בעבוה"ק: בביטול חוק "מיהו יהודי".

י'תתעג

ב"ה, חמשה עשר באב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר יוסף ק. לאַנדיס שי

שלום וברכה!

איך דאַנק אייך פאַר דער אויפמערקזאַמקייט צו שיקן מיר דעם
זשורנאַל „אידיש“ אונטער אייער חשוב'ער רעדאַקציע, וואָס האָט מיר
נאַטירלעך אינטערעסירט דורכצוקוקן. איך האָף, אַז איר וועט אויך
צושיקן די ווייטערדיקע אויסגאַבן.

מסתם וועט איר ניט נעמען פאַר אומגוט וואָס איך וועל אָנהויבן
דעם בריוו מיט אַ באַמערקונג, אַז כאַטש בכלל איז דאָך וויכטיק דער
אינהאַלט, ניט אַזוי די „כלי“ — אין דעם פאַל, די שפראַך, אָבער עס איז
דאָך זיכער אַז די שפראַך האָט אַ ספּעציעלע באַדייטונג און ווירקונג.
דערפאַר, אויב מצד פאַרשידענע סיבות ווערט דער זשורנאַל אַרויסגעגעבן
אויף ענגליש, האָט אָבער געדאַרפט זיין ווייניקסטנס אַ קורצער אינהאַלט
פון די אַרטיקלען אין אידיש, ווי עס פירט זיך אין מערערע זשורנאַלן.

אין פאַרזעצונג צו דאָס אויבנגעשריבענע וויל איך אויך אויסדריקן
דעם וואונש, אַז דער אינהאַלט פונם זשורנאַל „אידיש“ זאָל זיין
דורכגעדרונגען מיט דעם גייסט פון אמת'ער אידישקייט, און אמת שליסט
דאָך אויס פשרות.

זעלבסטפאַרשטענדלעך איז מיר באַוואוסט די מורא פון געוויסע
קרייזן ניט צו זאָגן דעם פולן אמת כדי ניט אַפצושרעקן, אָדער, ווי זיי
דריקן זיך אויס, „ניט צו פאַרטרייבן“. אָבער גראַדע אין די לעצטע יאָרן
זעט מען, אַז די יוגנט שרעקט זיך ניט פאַרן אמת אויב נאָר זי האָט דעם
געפיל, אַז מ'זאָגט זיי די זאַך ווי זי איז און מ'האַלט דערביי מיט אַן אמת.
און זיכער, ווי אין פאַל פון יעדן בוך אָדער זשורנאַל, איז מען העכסט
פאַראינטערעסירט צוצוציען די יוגנט.

מיט אַכטונג און וואונש צו הערן גוטע בשורות אין דאָס אַלע
אויבנגעשריבענע.

י'תתעג

נדפסה ב"כפר חב"ד" גליון 1004 ע' 33 ואילך.

י'תתעד

ב"ה, אחרי חמשה עשר באב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

מכתבה נתקבל, והשי"ת ימלא משאלות לבבה לטובה.

ובבואינו מיום, אשר על פי דברי חכמינו זכרונם לברכה, יש לו משמעות מיוחדת לבנות ישראל, ובפרט בנוגע להכנה לחיי משפחה, הנהגת הבית וכו', וכספור חכמינו במשנתם: אשר ביום חמשה עשר באב, "בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים ומה היו אומרות כו'. אשה יראת ה' היא תתהלל" (סוף מס' תענית, ראה שם בארוכה).

הרי ככל ענין וענין שבתורה, יש בזה הוראה כללית לכל בת ישראל ולכל הדורות, וכמובן גם לכל אחת מנשי ישראל הנשואות ואם לבנות, להשתדל ככל האפשרי בחינוך עצמה, בחינוך הבנות, על טהרת הקודש ויראת השם,

להיות כל בת ישראל ראוי לתואר "עקרת הבית", שהוא זכות ואחריות מאין כמותן. והיסוד והעיקר בזה הוא: **אשה יראת ה' היא תתהלל.**

והרי ככל הענינים שבתורה, הנקראת **תורת חסד ותורת חיים** — הוראה בחיים, חיי יום-יום — הרי זה ממשיך חסדי ה' בזה הענין ובכלל — בהמצטרף.

ועוד וגם זה עיקר, כיון שהתורה היא תורת חסד, מובן גם כן שכל מה שדורשת וכל אחריות שמעמיסה, כולל האמור, ניתן מקודם לזה הכוח והעוז להוציא המשימה והאחריות בפועל במילואן ומתוך שמחה. ואין לך דבר העומד בפני הרצון.

י'תתעד

אשה .. תתהלל: משלי לא, ל.

"עקרת הבית": ראה ב"ר פ"א, ב. זח"א קנ"ד, א. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתע"א, ושם ע' תתנח ואילך.

תורת .. הוראה: ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ספר השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית בשם הרד"ק. וראה זח"ג נג, ב.

ניתן מקודם: ראה כתובות סז, רע"א. ע"ז ג, סע"א. במדבר פ"ב, ג. תנחומא נשא יא.

ואין .. הרצון: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

ויהי רצון שתבשר טוב בכל האמור, כולל בשורות טובות בתוכן מכתבה.

בברכה להצלחה ולבשורות טובות.

י'תתעה

[מנחם-אב, ה'תשל"ג]

(1) מנהגי יום הולדת.

(2) ה"ז מצוה הראשונה בתורה. ולפלא גדול השאלה! ובפרט שלכל אדם ניתנו כל הכחות הדרושים לעמוד בכל הנסיונות.

(3) הובטחה – יגעת ומצאת.

(4) „הענין” חשוב – אבל כיון שהעצה במצבה עתה הוא (לא להגזים הדבר, ולא להגדיל המתח שלה, ולא למעט שימת לבבה להדרכת הקעמפערס – ובמילא צ"ל) היסח הדעת מבעיות אלה, לכן תשתדל להפסיק כל מח' אלה ותעבוד ה' בשמחה.

(5) יסוד האמונה – השגח"פ ובמילא ה"ז מבטל כתבה.

י'תתעו

[מנחם-אב ה'תשל"ג]

(1) ותצליח.

(2) כעצת הנהלת הקעמפ.

י'תתעה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מדריכה בקעמפ.

ה"ז מצוה: להביא ילדים לעולם.

יגעת ומצאת: מגילה ו, ריש ע"ב.

„הענין” חשוב: תיקון מדות.

כתבה: רגש פחד ובדידות.

י'תתעו

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מדריכה בקעמפ אמונה, שבקשוה ללמד תניא, ומרגישה

שאינה ראויה.

כעצת: אם לעבור למחלקה אחרת בתוך הקעמפ.

י'תתעז

[מנחם-אב ה'תשל"ג]

היש להניל אמצעים להשקיע?
עפ"י כל הניל מה משקיע בהענין שימריצו לעשות בהניל?

י'תתעח

[ט"ז מנחם-אב, ה'תשל"ג]

להורות תיכף ע"ח דכאן 20% — כפי שדובר בהתועדות (אבל צ"ל
על הבפועל ממש, ושיראה הניל חשבון וכו').

י'תתעט

[מנחם-אב, ה'תשל"ג]

נתקבל ות"ח, כן יבש"ט מהמשך טוב בכ"ז.

י'תתעז

היש להניל: זה שהציע להנהלת מוסד באה"ק, להפעיל עבורם בני. משרד לגיוס כספים.

י'תתעח

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ח ישראל לייבאו, יו"ר צאנז"ח באה"ק, אודות הקייטנות
שארגנו ברחבי הארץ כהוראת כ"ק אדמו"ר, והגירעון שע"ז. וראה "התקשרות" גליון תד ע' 10
ואילך. אגרת נוספת אליו לעיל אגרת יתשיט, ובהנסמן כהערות שם.
להודות: הוראה למזכירות, להורות לשלם 20% מההוצאות, מחשבון המל"ח בארה"ק.
כפי שדובר בהתועדות: פר' מט"מ, מברכים החדש מנ"א (לקו"ש ח"ג ע' 271 ואילך).

י'תתעט

נתקבל .. בכ"ז: מענה לדו"ח מו"ח דוד ראסקין מביקורו בארה"ק. ראה גם לעיל אגרות
י'תתגא. י'תתגב.

י'תתפ

ב"ה, מוצש"ק כ' מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

תלמידי ישיבת אהליי ליובאוויטש
הלומדים שחיטת גסות
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבם בקשת ברכה פ"נ, ובעת רצון יעלה ויבוא
זכרונם על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע למילוי
משאלות לבבם לטובה.

ובדאי ידוע להם המובא בפוסקים, ובפרט מרבתינו נשיאנו שהיו
גם פוסקים בנגלה דתורה (וכמו שרואים משו"ע רבנו הזקן ושו"ת רבנו
הצ"צ) וגם פוסקים בנסתר דתורה, שהשוחט צריך להיות ירא שמים
ביותר וביותר, וכיון שמעמיסים מלמעלה אחריות הרי זה גופא הוכחה
שניתנו הכוחות לזה, ומובן אשר כגודל האחריות גודל הזכות.

ויהי רצון שיקויים בכל אחד ואחד מהם „אין ושחט אלא ומשך“,
גם על פי הפירוש בתורת החסידות – למשוך את נפש הבהמית
ולהעלותה, עד שיתאים לה הכתוב רוח האדם היא העולה למעלה,
וכמבואר ענין המשיכה במאמרי דא"ח על הכתוב משכני אחר כך נרוצה,
ועייג"כ ספר המצוות להצ"צ, ד' ל"ז.

י'תתפ

תלמידי ... גסות: בקסבלגה, מרוקו.
המובא בפוסקים, ובפרט מרבתינו: שר"ע אדה"ז יר"ד ס"א ס"ק ב, וש"נ. שו"ת צמח צדק יר"ד
ס"י יב.
וכיון שמעמיסים .. שניתנו הכוחות: ראה כתובות סז, רע"א. ע"ז ג, סע"א. במדבר פ"ב, ג.
תנחומא נשא יא.
אין ושחט אלא ומשך: חולין ל, ב.
הפירוש בתורת החסידות: ראה לעיל ח"כ אגרת דתנ, ובהנשמך בהערות שם. חכ"א אגרת
דתתקכג.
רוח האדם .. למעלה: קהלת ג, כא.
במאמרי דא"ח: ראה אוה"ת שה"ש כרך ב ע' נז ואילך. וראה גם לקו"ת עקב טז, ד.
על הכתוב: שה"ש א, ד.

והרי מתקרבים אנו לחודש אלול הוא חודש הרחמים.
בברכה לעלי מעלה מעלה בלימוד התורה ובקיום מצותי בהידור
ולבשורות טובות בכל האמור.

י'תתפ"א

ב"ה, כ"ב מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל התלמידים ואל התלמידות
שהשתתפו במבצע הצדקה במלבוירן והמדינה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה הידיעה על דבר השתתפותם בפועל במבצע הצדקה,
בשמחה ובזריזות, כיאות למצוה יקרה זו, ובפרט שנועדה לחינוך על
טהרת הקודש של בני ובנות ישראל הנצרכים לעזרה בזה.

ויהי רצון שזכות גדולה זו תעמוד לכל אחד ואחת מהם, להתברך
מהשם יתברך מקור הברכות, אשר כל ברכתיו של הקב"ה הן צדקה
וחסד תמיד כל הימים.

וכיון שמדתו של הקב"ה היא מדה כנגד מדה כמה פעמים ככה,
יתברכו כל אחד ואחת מהם בשפע ברכות מידו המלאה הפתוחה הקדושה
והרחבה, בכל המצטרך, ובפרט בהצלחה בלימוד תורתנו הקדושה
בתוספת שקידה והתמדה ובקיום מצותי בהידור, ויהי כל אחד ואחת
מהם מקור לא אכזב של נחת אמיתי, לגאון ולתפארת, להוריהם ומוריהם
ומוסדות חינוכם ולכל בית ישראל.

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

י'תתפ"א

במבצע הצדקה: ראה לעיל אגרת יתתל, ו"ג.

מדה כנגד מדה: סנהדרין ז, טע"א.

כמה פעמים ככה: ראה סוטה יא, א ובתוס' שם ד"ה מרים (מתוספתא). סנהדרין ק, ריש ע"ב.

פרש"י עה"פ תשא לד, ז. ועוד.

מידו .. והרחבה: נוסח ברכה ג' דברכת המזון.

שא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תתפב

בי"ה, כ"ב מני"א, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הווי"ח אייזא נוי"נ עוסק בצ"צ וכו'
מו"ה דוב שי' טייכמן

שלום וברכה!

על מכתבו מיום ט"ו מני"א עם המצורף הואיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לענות:
„כ"ק אד"ש מסכים לפרסם הקטע המצורף מו' תשרי, אבל יוסיפו
שזהו הנחת השומעים — ולא רשימת אינה מוגה.
אין הזמן גרמא להגי' כדבעי — ולכן גם לא יזכירו ששאלני וד"ל" ...
בברכת כט"ס

ב. קליין

י'תתפג

בי"ה, כ"ב מנחם אב, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר אברהם שי' קרונהויז
כפר חב"ד

שלום וברכה!

В ответ на В. письмо - בעת רצון -

Дай Б. чтобы В. имели хорошие вести обо всём том
о чем пишете, главным образом относительно хорошего
устройства в нашей священной земле, хорошее в רוחניות

י'תתפב

נדפסה ב„מקדש מלך" ח"ד ע' שלג, וצילומה — שם ח"ג ע' לא.
הקטע המצורף מו' תשרי: שיחת כ"ק אדמו"ר מיום ו' תשרי ה'תשל"א, כפי שהוכנה לקובץ
„שערי תורה" (קרית גת, תשל"ג).
להגי' כדבעי: מ"מ הוסיף בהמשך האגרת — 10 תיקונים לרשימה המצורפת של השיחה,
כנדפס שם.

и так же в Гешмיות, и в самом главном - אשתו - לגדל ביחד עם אשתו.
תח"י את ילידיהם תח"י לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

С пожеланием

בשורות טובות בכל האמור.

Ехать сюда (на праздники) — при В. условиях не
имеет места, и Б. вас с семьей благословит לשנה טובה
ארץ הקודש ומתוכה будучи в ארץ הקודש.

[תרגום חפשי]

במענה למכתבו — הפ"י ייקרא על הציון בעת רצון.

יתן השי"ת שתהיינה אצלו בשורות טובות בכל מה שכתב אודותו, לכל לראש
בענין הסתדרות טובה בארצנו הקדושה, טובה ברוחניות וגם בגשמיות, ובענין
העיקרי — לגדל ביחד עם אשתו תח"י את ילידיהם תח"י לתורה ולחופה ולמעשים
טובים

בברכה לבשורות טובות בכל האמור.

להגיע לכאן לחגים במצבו אין לו מקום, ויברכו השי"ת עם משפחתו לשנה
טובה ומתוקה בהיותו בארץ הקודש.

י'תתפ"ד

[כ"ג מנחם־אב, ה'תשל"ג]

בכל העיר וסביבותי נשאלו רק מתי מספר ביותר כשוחט וכיו"ב
— ואיך זה יעזבם אפילו לזמן קצר ביותר? ואיך זה ידלג — אפילו לזמן
קצר ביותר — לא להביא בפועל הזכות **הכי גדול** שיש לו להיות שם
שוחט וכיו"ב?

י'תתפ"ד

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"ג מנחם־אב, ה'תשל"ג.
נדפסה ב"זכרונות פון גולאג" ע' קפא, והוגהה ע"פ צילום כתי"ק, על בקשת מו"ה ברוך מרדכי
ליפשיץ, השוחט ממאסקווא, ע"י חתנו מו"ה יוסף בער חזקלביץ, לבוא לני. לביקור למשך חודש
ימים.

י'תתפה

בי"ה, כ"ה מני"א ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מיום י"ז מני"א (15.8.73)

— אין צורך כלל לדבר אתי פנים אל פנים,

ובמילא אין כדאית כלל נסיעתה לכאן ובפרט שנמצאת בארצנו
הקדושה ואין לצאת ממנה (לבד לסיבות מוכרחות וכו').

בברכה להסתדרות טובה.

י'תתפו

בי"ה, ער"ח אלול תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

במענה למכתבה מיום ט"ז מני"א

בנוגע:

א) לבריאות בנם ש"י — כעצת הרופאים.

ב) לנסיעה — בגיל דבנם ש"י אין ענין שיסע למרחקים או שהוריו
ש"י יסעו וישאירוהו אצל כו'.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

י'תתפה

ואין לצאת ממנה: רמב"ם הל' מלכים פ"ה ה"ט. וראה גם לעיל אגרת יתתבט, ובהנסמן
בהערות שם.

י'תתפז

[קיצ, ה'תשל"ג]

באם בישיבה — ה"ז אפ"ל חולין עטה"ק ולכן להתענין בהמשכה בתו"ת.

י'תתפח

[קיצ ה'תשל"ג]

(1) כל ההקדס בחתונה משובח (באם אפשר בתשרי — ועכ"פ לא יאוחר מכסלו תשל"ד).

(2) [לגור בב"ב].

(3) כל זמן שאין מן המוכן הצעה טובה יותר אין להחליף.

(4) אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

י'תתפט

ב"ה, ב' דר"ח אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הו"ח אי"א נוי"נ
מו"ה ישראל מלך וזוג' מרים, שיחיו
שמרלינג

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה הבשורה טובה, אשר בניהם וצאצאיהם שיחיו מתכוננים לציין באופן המתאים את יובל חתונתם.

י'תתפז

באם .. בתו"ת: מענה לא' שלא רצה להיות מלמד בישיבה אם יצטרך ללמד גם לימודי חול.
חולין עטה"ק: ראה חגיגה יט, סע"ב ואילך. וש"נ.

י'תתפח

מצילום כתי"ק.

ההקדס בחתונה משובח: ראה גם לעיל חכ"ז אגרת י"ד, ובהנסמן בהערות שם. לקמן אגרת יתתקיג.
לגור בב"ב: שם קנו דירה, ולא לעבור למושב או כפר.
אין להחליף: מקום העבודה, אף שהאוירה והיחס שם דחוס ועוין.

כ"ק אדמו"ר זי"ע

שה

ובודאי כמו בכל ענינים כגון דא, תהיי זו הזדמנות ושעת כושר
להתחזקות בכל עניני טוב וקדושה, ומסורת אבות, חדורים אור וחיות
חסידותיים, בכל בני המשפחה והמשתתפים במסיבה זו.

והשי"ת יאריך ימיהם ושנותיהם בטוב ובנעימים, וזכות השפעתם
בדוגמא חי' ובדברים היוצאים מן הלב, לעודד כל בני המשפחה ללכת מחיל
אל חיל בכל עניני התורה והמצוות, תוסיף בברכת ה' להם בכל עניניהם,
כולל והוא עיקר – נחת אמתי תור[תי] וחסידותי מכל יוצאי חלציהם שי'.

והרי הימים ימי סגולה, חודש אלול, חודש הרחמים, וכידוע מביאור
אדמו"ר הזקן בענין סגולת ויוקר ימים אלה על פי המשל הידוע מ"מלך
בשדה", בספרו לקוטי תורה, ד"ה אני לדודי ודודי לי.

בברכה לאריכות ימים ושנים טובות ולכתיבה וחתומה טובה לשנה
טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

י'תתצ

[א' אלול, ה'תשל"ג]

הרי אין שאלה!!

ות"ח ת"ח ודבר בעתו וכו'.

תו"מ, שביעית וכו'?

אזכיר עה"צ.

י'תתפט

בדברים היוצאים מן הלב: ראה ס' הישר לר"ת שער יג, הובא בשל"ה שער האותיות אות ל'
(ס"א).

ללכת מחיל אל חיל: ע"פ תהלים פד, ה. וראה ברכות בסופה. שר"ע אדה"ז או"ח סקנ"ה ס"א.
וש"נ.

לקוטי תורה: פר' ראה לב, ב.

י'תתצ

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה משה שלמה סלונים, מא' אלול ה'תשל"ג, אודות בואו
לארה"ב לצורך גיוס כספים ל"רשת אהלי יוסף יצחק", ומחכה לתשובה.

ות"ח ת"ח: על מסירת פמוט שירש מאביו, ולפי מסורת המשפחתית מיוחס לכ"ק אדמו"ר הזקן.
תו"מ [= תרומות ומעשרות], שביעית וכו': בקבוק משקה שהביא מארה"ק.

י'תתצא

ב"ה, ימי חודש אלול חודש הרחמים, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל התלמידים ואל התלמידות שהשתתפו במבצע
הצדקה
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

שמחתי להידיעה שמילאו בקשתי להיות שלוחי מצוה למסור צדקה
שלי וקשרו זה בענין של תורה, והוסיפו צדקה משלהם.

ואף על פי שבכל ענין של מצוה שיהודי עושה, אין מקום לתודה על
זה מבשר ודם, שהרי עצם קיום המצוה ומילוי רצון השם יתברך הוא
השכר והאושר האמיתי הכי גדול, וכמאמר חכמינו ז"ל: שכר מצוה מצוה,
אבל יש מקום לומר תודה בעד מילוי השליחות, ועל זה אביע תודתי
רבה לכל אחד ואחת מהם.

ובהזדמנות זו, כיון שנכנסנו לחודש אלול, כאן המקום להזכיר עוד
הפעם על דבר סגולת ימי חודש זה, חודש הרחמים, שהוא הכנה לראש

י'תתצא

נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 264 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת, שנשלח בצירוף מכתב
המזכירות:

ב"ה, ב' דראש חודש אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

כבוד הנחלת ...
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

מצוי"ב מכתב כ"ק אדמו"ר שליט"א אל התלמידים ואל התלמידות, שיחיו,
שהשתתפו במבצע הצדקה. ויכולים לעשות עותקים (פוטוסטאט) כפי הדרוש — על
חשבון המזכירות — ולחלקם להילדים כפי אשר ימצאו לנכון.
ועוד ועיקר — בצירוף ביאור מתאים לאלה הנצרכים לזה.
ותי"ח אם יודיעו לכאן מהנעשה בזה.
בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה,

ניסן מינדל
מוכיר

שמילאו בקשתי: דלעיל אגרת יתתל, וש"נ.
וכמאמר חכמינו: אבות פ"ד מ"ב.

השנה ולכל השנה החדשה הבאה עלינו לטובה, על פי ביאור הידוע של אדמו"ר הזקן:

משל למלך שקודם בואו לעיר יוצאין אנשי העיר לקראתו, ומקבלין פניו בשדה, ואז רשאין כל מי שרוצה לצאת להקביל פניו, והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם כו', ואחר כך בבואו להיכל מלכותו אין נכנסים כי אם ברשות ואף גם זאת המובחרים שבעם ויחידי סגולה.

וזהו ענין כל ימי חודש אלול, שאז מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא מכריז ומודיע שהוא נמצא „בשדה“, וכל אחד ואחת יכולים לגשת אליו, בלי כל תנאים וקושיים והשתדלויות וכו'.

ולכאורה יש לשאול, מה הוא ענין זה של גישה אל המלך בשדה, כיון שאין לו דמות הגוף ואינו גוף ח"ו וכלשון הכתוב: כי לא ראיתם כל תמונה וגו',

הרי אדמו"ר הזקן ממשיך לבאר שענין גישה זו קשור בתפילה, שתפילה בכלל ובפרט בימים אלה, הוא על דרך שנאמר: **יאר ה' פניו אליך**, פנים בפנים, המתפלל עומד נוכח פני המלך, כנ"ל במשל. ומוסיף אשר בכדי שיהי' לזה קיום ואחיזה בפועל, צריך לבוא בעניני תורה וצדקה וחסד.

ויהי רצון שילך, כל אחד ואחת מכם, מחיל אל חיל בכל עניני טוב וקדושה, תורה ומצוות, ויהיו לגאון ותפארת ולנחת אמיתי להוריהם ומוריהם ומחנכיהם – שיחיו – וינצלו ימי סגולה דחודש זה במילואם, ויתברכו בכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכת כתיבה וחתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

ביאור .. הזקן: לקו"ת ראה לב, ב.

שאין .. גוף: פיוט יגדל. וראה רמב"ם הל' יסודי התורה פ"א ה"ז. פירוש המשניות פ' חלק היסוד הג'.

וכלשון הכתוב: **ואתחנן ד, טו.**

שנאמר: **נשא ו, כה.**

שילך .. מחזיל אל חזיל: ע"פ תהלים פד, ח. וראה ברכות בסופה. שו"ע אדה"ו אר"ח סקנ"ה ס"א.

וש"נ.

י'תתצב

[תחלת אלול ה'תשל"ג]

- (1) אין ענין להקדים יציאה מאהקת"ו.
 (2) אין כדאי, ובפרט ששואל והוא שנת הקהל, וכדאי שזוגי והילדים
 – שיחיו – יבקרו וילמדו פסוקים אחדים דפי הקהל ע"י הכותל בחוהמ"ס.
 (3) – לא לפרסם (עכ"פ לע"ע).
 (4) אזכיר עה"צ.

י'תתצג

ב"ה, ב' אלול תשל"ג
 ברוקלין, נ.י.

ברכה ושלוש!

במענה על ההודעה אודות מצבה,

השייטת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה
 כשורה ובקל.

במענה לשאלתה – מובן שתפקידה הראשון (גם במעלה) הוא לחנך
 (ביחד עם בעלה ש"י – אביהם) את הילדים ש"י בחינוך תורתי, ובכלל –
 בהנהגת הבית בתור עקרת הבית בדרך התורה והמצוה. ורק לאחר זה
 ובאם לדעת רופא לא יגע זה במצב בריאותה – בא תפקיד ההוראה
 וההדרכה בבית ספר כשר.

בברכת כתיבה וחתימה טובה.

י'תתצב

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה עזרא בנימין שוחט. אגרות נוספות אליו – לעיל חכ"ז
 י"ג (ע' מח), ובהנסמן בהערות שם.
 אין ענין להקדים: נסיעתו לבית חיינו.
 אין כדאי: לבוא עם בני ביתו. ברשימות הר"א וואלף (כ"א אלול): הוראת כ"ק אדמו"ר
 שליט"א עבור בננו בנימין שבמקום לנסוע אל כ"ק אדמו"ר שליט"א עליו לבקר בכותל המערבי פעם
 בימי הסליחות ופעם בחוהמ"ס.
 לא לפרסם: ההוראה לנסוע לכותל בחוהמ"ס.

י'תתצד

[ג' אלול, ה'תשל"ג]

ההצעה בסוג תפסת מרובה (נוסף על האי בירור דהמצב הכלכלי באירלנד לאחר חדשים ספורים – ועלול גם שינוי גדול).

ולמה לא יבחר (ע"ד הצחות) בזבח טוב ושלוה בו ולא – דוקא זבח גדול וללא מנוחת הנפש.

י'תתצה

[ה' אלול, ה'תשל"ג]

פשוט שאין לקבלם – כי זהו נוגע לכל המוסדות: קיומם או שיהפך כאו"א מהם לנכס של יחיד שיעשה בו כרצונו – ואין דן יחידי אלא הקב"ה. ובשר ודם הנהג ככה – סו"ס מהרס המוסד, היל"ת.

י'תתצו

[ח' אלול, ה'תשל"ג]

ישנם כו"כ ענינים שכל זמן שאין מדברים אודותם בשימת לב מיוחדת, אין אומרים שאולי יש בזה צד בלתי רצוי וכו' יש לעשותם –

י'תתצד

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מר"ה הלל מעדאליע מג' אלול ה'תשל"ג. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת י'תשסב, ובהנסמן בהערות שם.

ההצעה: אודות קניית בתים במדינת אירלאנד. ראה גם לקמן אגרת י'תתצט.

תפסת מרובה: ראה ר"ה ד, סע"ב. וש"נ.

בזבח טוב ושלוה בו: ע"פ משלי יז, א.

י'תתצה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מר"ה אפרים וואָלף, מה' אלול ה'תשל"ג, אודות תנאים שהציב א' העובדים. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת י'תתנח, ובהנסמן בהערות שם.

ואין דן יחידי אלא הקב"ה: אבות פ"ד מ"ח. וראה גם לעיל אגרת י'תתיא.

י'תתצו

מצילום כתי"ק, על גליון שאלת מחנך, מח' אלול ה'תשל"ג, אודות שיחות אישיות שמנהל עם תלמידיו, ואודות שיחה עם תלמידה שגרמה לביקורת לא נעימה.

אבל הדיבור עצמו (הני"ל) עושה אותם לדבר שיכול להביא – הפכו של תועלת. ולכן כדאי למצוא אשה שתתעסק בהני"ל מכאן ולהבא.

י'תתצו

ב"ה, ט' אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

ד"ר קרסנוקוקי
מח' רדיוס, הדסה

שלום וברכה!

בזה הנני להודות לך בעד שימת לבו להודיעני על דבר מצב הבריאות של...

בהזדמנות זו אאחל לו ולכל אשר לו כתיבה וחתומה טובה לשנה טובה ומתוקה בכלל, ובפרט שיצליח להביא ארוכה ורפואה לכל הפונים אליו.

ויהי רצון שיצליח גם בשטח רפואת הנפש של הנצרכים לזה, כלומר לחזקם בענייני אמונה ותורה ומצוות, ובתור רופא בודאי לא נצרך להסברה שבריאות הגוף ובריאות הנשמה תלויות זו בזו.

בכבוד ובברכה.

י'תתצח

[י"ב אלול, ה'תשל"ג]

במענה להני"ל: כל ענין של הרחבה כדאי הוא וגם נחוץ (בנוגע למקום הלימוד, הדירה וכו').

איזה בית וכו' מתאים יותר – בהתייעצות עם מבינים בכיו"ב (וכדאי שיראו את הבית בעצמם ותהי' חו"ד מבוססת יותר).

י'תתצו

מהעסקה.

ד"ר קרסנוקוקי: דניאל.

י'תתצח

מהעסקה.

במענה: להנהלת „מכון חנה" בשכונת קראון הייטס.

שיא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

עד"ז צ"ל גם בנוגע לכללות ה"שטעל" של המוסד בכמות ובאיכות,
כן להתענין – שיהי מוכר ע"י המוסדות הרשמיים (בנוגע לקרעדיטס
פרוגרם וכו').

בטח בכ"כ מהנ"ל – כבר נסללה הדרך ע"י "הדר התורה", ואפשר
ללמוד מנסיון שלהם (ואולי גם מהקשרים).

באם הקשר עם הררי"י ש"י העכט בקייץ (במחנות) הצליח – אולי
כדאי להוסיף בזה – בפרט בנוגע להחלק דהכנסות והרשמות – (שבטח
יש ענינים (הוצאות) שהם בבחי' "נר לאחד נר למאה"), ההשתדלות ע"ד
שפעל ב"הדר התורה" וכו', פרסומת וכו'.

להתבונן (בקשר עם וא"ו תשרי הבע"ל), ע"ד תכנית וקאמפיין בנוגע
לרוחניות או לגשמיות או לשניהם, לחפש מומחה שיתעסק בזה (בהבאת
התכנית לפועל ואולי גם בעריכתה) – שיכול למצוא בזה אפשריות **הכי**
גדולות בגו"ר גם יחד, ועד כ"כ – שכדאי ללוות ממון על הוצאות ארגון
דהנ"ל, שבדאי ישתלם. וק"ל.

מפני הריבוי שבהנ"ל – אולי כדאי שתצטרף אלי עוד מהשייכים
ומבינים בכיו"ב, ונאמר: ותשועה ברוב יועץ.
אזכיר עה"צ.

י'תצט

[י"ב אלול, ה'תשל"ג]

במענה לשאלתו עוה"פ בנוגע לקני' וכו' – אף שאיני מוצא במכתב
זה כל מענה להחשש מה יארע באם אנגלי תצא משם בעתיד הקרוב
וכו' –

נר .. למאה: שבת קכב, א.

וא"ו תשרי: יא'רצייט הרבנית חנה, אם כ"ק אדמו"ר, שעל שמה נתייסד המכון חנה.

ונאמר: משלי יא, יד. כד, ו.

י'תצט

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב הרב הלל מעדאליע, מ"ב אלול ה'תשל"ג, אודות קניית בתים
במדינת איירלאנד. אגרות נוספות אליו – לעיל אגרת יתשכב, ובהנמנן בהערות שם.
במענה לשאלתו עוה"פ: בהמשך לאגרת יתתצד דלעיל.

כיון שמוצא כו"כ טעמים לקנותה וכו' – יתייעץ עם ידידים
שבאירופא.

אזכיר עה"צ.

י'תתק

[י"ב אלול, ה'תשל"ג]

(1) השמות.

(2) ויהא בשטומו"צ בכל.

(3) [להניח תפילין דר"ת].

(4) פשוט ששני הזוגות צ"ל ע"פ שיטה אחת.

י'תתקא

בי"ה, י"ג אלול תשל"ג

ברוקלין, נ.י.

הור"ח אי"א נו"נ וכו' מו"ה ... שי

שלום וברכה!

במענה על הודעתו אודות מצב זוגי תחי',

השי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחור"ק בעתה ובזמנה

כשורה ובקל.

במענה לשאלותיו:

א) פשוט שככל שיאריך זמן לימודו תורה בכולל (באהקת"ו, או

בחור"ל, שע"פ כתבו יסכימו ע"ז המחותנים שי בקל יותר) – ה"ז משובת.

עכ"פ – כלשון רבנו הזקן בהל' ת"ת: ב"ג שנים מעת החתונה.

י'תתק

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב ה' מאיר יהושע אייכלער, מ"ב אלול ה'תשל"ג.

השמות ... בכל: העתקת הוריו לשכונת קראון הייטס.

ששני הזוגות: רש"י ור"ת צ"ל ע"פ שיטה אחת בהנחת הרצועות.

י'תתקא

כלשון רבנו הזקן בהל' ת"ת: פ"ג ה"א.

שיג

כ"ק אדמו"ר זי"ע

(ב) גם לאחר זה – צ"ל קביעות עתים בתורה בחברותא – ולכן לדור בעיר שיש שם אפשריות זו.

(ג) ענין דפרנסה – בהתייעצות עם ידיד מבין בכיוצא בזה.
בברכת כוח"ט.

י'תתקב

בי"ה, חמשה עשר באלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

הרה"ח ווי"ח אי"א נו"נ עוסק בצרכי צבור
מוהר"ר ברוך גרשון נ"י ס"ט
רב דק"ק מדריד יע"א

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הפ"ש והידיעות ממנו על ידי ידידנו העסקן בעל מרץ
ורב פעלים מר אברהם יצחק ש"י גליק.

ומצו"ב העתק המענה שלי ע"ש הקהלה, שבו נכללו ג"כ כמה
ממחשבותי בנוגע להתקנות בכלל ובנוגע לחינוך בפרט.

וכיון שהכתירו חכמינו ז"ל רב ישראל בתואר „מרא דאתרא", יהי רצון
שינצל מרות זו שלו במדה המלאה בכיוון האמור, וזכות הרבים מסייעתו.

ותקותי חזקה אשר יוסיף כת"ר בכל הפעולות לביסוס היהדות
האמיתית במחנה הטי', הלוח ומוסיף, שנוסף על העיקר – מעלין בקודש
– הרי זהו ג"כ הדרך להרחבת הצינורות לקבלת ברכות השם יתברך

י'תתקב

מצילום האגרת.

מוהר"ר ברוך גרשון: אגרת נוספת אליו – לעיל אגרת יתשכח.

הפ"ש .. גליק: ראה גם לעיל אגרת יתשנז.

מרא דאתרא: ראה לעיל ח"א אגרת ג'תנ, ובהנמקן בהערות שם. ח"ד אגרת ד'תתית. ח"ז

אגרת ורלב. ח"ח אגרת רתשפד.

מעלין בקודש: ברכות כח, א. וש"נ.

ויתעלה בכל המצטרך לו ולבני ביתו ולכל בני עדתו שיחיו, בגשמיות
וברוחניות גם יחד.

בכבוד ובברכה להצלחה ולבשורות טובות ולכוח"ט,

מ. שניאורסאהן

י'תתקג

ב"ה, ט"ו אלול תשל"ג
ברוקלין

מרת שיינא מאטלא תחי'

ברכה ושלוש!

עס איז מיר אָנגעקומען די ידיעה אַז איר האָט זיך אַריינגעקליבן
אין אַ נייע דירה,

זאָל דער אויבערשטער געבן אַז עס זאָל זיין משנה מקום משנה מזל
(געענדערט דעם פלאַץ ווערט געענדערט דער מזל) צו גוטן און צו ברכה
סיי בגשמיות סיי ברוחניות.

בברכה לכתיבה וחתימה טובה.

דאָס בייגעלייגטע איז בשייכות צו די פריערדיגע — פון דעם
שווערס זכרון צדיק לברכה אַ קאָסע,
און פאַרניצען עס געזונטערהייט אויף גוטע זאַכן.

י'תתקג

מרת שיינא מאטלא: ראָזין, לאַנג ביטש.
משנה מקום משנה מזל: ראה ר"ה טז, ב. ב"מ עה, סע"ב ובחדא"ג מהרש"א שם. שו"ת יהודה
יעלה ח"ב חו"מ טו"ס קכג.

י'תתקד

בי"ה, ט"ו אלול תשל"ג

להנהלות ישיבות חב"ד וכוללי חב"ד
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בודאי הגיעתכם שיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א משבת קודש מטו"מ מברכים
מנ"א תשל"ג ע"ד הוצאת לאור חזו"ת מחברי הכולל, תלמידי הכתות הגבוהות
מהישיבות ואשר גם תלמידי הכתות הצעירות יוציאו לאור מה שמקשים ושואלים
הם בפלפול דאורייתא.

ובבקשה לאשר תומ"י קבלת מכתבנו ולהודיע מהנעשה בהנ"ל, ות"ח
למפרע.

בברכת כוח"ט,

מוזכר

י'תתקה

[ט"ו אלול ה'תשל"ג]

ת"ח על בשורות טובות מהתחלת הלימודים.

ויה"ר שתהא בשעטו"מ ולהמשיך ההצלחה בכל השנה כולה.

והרי עת רצון היא והמלך בשדה ומקבל פני כאו"א בסבר פנים יפות
ומראה פנים שוחקות לכולם.

שמזה גם מובן שהמלך מצפה כביכול שיקבלו פניו שזה גופא נתינת
כח מהמלך ע"ז.

י'תתקד

פורסם במכתב-חזון של אגודת באה"ק – „מכתב שנתקבל ממזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א".
נדפסה ב„מקדש מלך" ח"ד ע' שלב.
שיחת: נדפסה בלקו"ש ח"ג ע' 273-274.

י'תתקה

נדפסה ב„התקשרות" גליון נח ע' 13. נשלחה למוסדות שהודיעו על פתיחת שנת הלימודים
החדשה.

והמלך בשדה: לקו"ת ראה לב, ב.

נתינת כח: ראה כתובות סז, רע"א. ע"ז ג, סע"א. תנחומא נשא יא. במדבר פי"ב, ג.

ויכתבו ויחתמו לשנה טובה ומתוקה כאו"א מהתלמידים, והמורים,
מההנהלה ומשפחותיהם – שליט"א
בברכת כתיבה וחתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

י'תתקו

בי"ה, אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכל המעוניינים
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

במענה לכמה שואלים, למנהלי מוסדות, מורים ומורות ותלמידים ותלמידות,
שיחיו, האם לבקר כאן בחודש תשרי הבע"ל, אף שהבא לקמן מובן מעצמו, אבל
כיון שאמרו חכמינו ז"ל אין מזרזין אלא למזרזין, קבלנו הוראה מכ"ק אדמו"ר
שליט"א לענות להשואלים כדלהלן:

א. בנוגע לחברי הנהלת מוסדות, מורים ומורות וכיו"ב, מובן שצריך
להיזהר מלגרום גרעון בענייני המוסד וכו'. וכיון שאדם קרוב אצל עצמו,
צריכה להיות התייעצות חברי ההנהלה ולעשות כדעת הרוב הלבקר, מתי,
או לא לבקר עתה.

ב. על דרך זה בנוגע לתלמידים ותלמידות, עליהם להסביר ענינם
לפני הנהלת הישיבה, הבי"ס וכו', ולעשות כהוראתם.

בטח ימסרו האמור להשואלים שכבר שאלו, או שישאלו, נידון האמור, ותודה
על הטרחה בזה.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה,

ש.מ. סימפסון
מזכיר

י'תתקו

נדפסה ב"מקדש מלך" ח"ג ע' רד.

שאמרו חכמינו ז"ל: מכות כג, א.

אדם קרוב אצל עצמו: סנהדרין ט, ב.

בנוגע לתלמידים ותלמידות כו': ברשימות הר"א וואלף (הוראה שע"י הרב חזקוני): בענין
הנוסעים לחודש תשרי, תלמידים ותלמידות באם נוסעים רק לחודש תשרי צריכים רשות מההנהלה

י'תתקז

[מברק לקראת ח"י אלול, ה'תשל"ג]

המשתתפות בכנס נשי ובנות עולי גרוזיא ובוכארא
שתליט"א

ברכה ושלוש!

בעמדינו בסמיכות ליום סגולה ח"י אלול, יום הולדת שני המאורות
הגדולים, הבעל שם טוב ואדמו"ר הזקן,
בודאי תתעורר כל אחת מהמשתתפות והכנס בכללו להחליט ללכת
בדרך שהורונו,

חיי יומיום יהדותיים באמת וחדורים חיות חסידותי —
בהנהגת הבית ובטהרת המשפחה ובחינוך הילדים ובחינוך עצמן
ובצניעות,

והשם מלכנו יצליחן בכל האמור
ובפרט שהמלך עתה בשדה ומקבל בסבר פנים יפות כל הרוצה לקבל
פניו, כביכול.

בברכת הצלחה ולכתיבה וחתימה טובה,

מנחם שניאורסאהן

במקום, באם נוסעים ליותר צריכים כנהוג לפני זה רשות מב' ההנהלות. בענין מורים ומורות הדבר
תלוי לפי הנהלת המוסדות שלא יזיק ללימודים אבל אין לעשות קשיים מיותרים.

י'תתקז

יום הולדת .. הגדולים: ספר השיחות התש"ג ע' 141 ואילך.
שהמלך עתה בשדה: לקו"ת ראה לב, ב.

י'תתקח

ב"ה, ערש"ק ח"י אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

חברי הכולל אשר בעיר הקדש צפת תובב"א
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

בנועם נתקבלה הידיעה על דבר יסוד הכולל בעיה"ק צפת והתחלת
הלימודים בו.

ויהי רצון שיהי בשעה טובה ומוצלחת בכלל, ובמיוחד — להחזיר
עטרה ליושנה, הישוב החבידי בצפת על כל פרטיו, בית הכנסת ובית
המדרש וכו',

ובגדול לימוד שמביא לידי מעשה, מעשים בחיי יום יום מיוסדים
על הוראת תורתנו תורת חיים — כל מעשיך לשם שמים, ומדרגה לדרגה
— בכל דרכיך דעהו.

וגדול זכותם וזכות כל אלה המסייעים בידם, ועל אחת כמה וכמה
— אלה שיצטרפו להם בעבודת הקודש האמורה, לתהילה ולשם
ולתפארת עם כל הפירוש, ומיוסד על פירוש רבנו הזקן, חב"ד,
וכהקדמת הכתוב לפני זה: ולתתך עליון על כל וכו' שלא יהי מונע מבית
ומחוץ ולהיות מאיר בך חכמתו ובינתו של א"ס ב"ה וזהו לתהלה ולשם

י'תתקח

יסוד הכולל בעיה"ק צפת כו': ברשימות הר"א וואלף, ב' מנ"א (הוראה שע"י הרב חזקוני):
הערב מגיע לארה"ק שליחו של כ"ק אדמו"ר שליט"א לצפת ר' לייב קפלן, הוא נאמן לזה, וע"י
נסיעתו רוצה לחסוך מאנ"ש דארה"ק. המטרה לעשות שם נחה"ח מספר 2, המקום נמצא ע"י מירון
ויש שם תפקידים מיוחדים, להתחיל עם ביהכנ"ס חב"ד, כולל, כ"ק אדמו"ר שליט"א מזרז שעוד
בשנת תשל"ג יתפללו בביהכנ"ס חב"ד בצפת. יש עליו עומס גדול, והוא צריך לקבל סיוע מכולם,
להכיר עם אנשים וכו'.

ובגדול .. מעשה: קידושין מ, ב. וש"ג.

כל .. שמ"ס: אבות פ"ב מ"ב.

ומדרגה לדרגה: ראה לקר"ש ח"ג ע' 907 ואילך. שם ס"ע 931 ואילך. ובכ"מ.

בכל דרכיך דעהו: משלי ג, ו. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טושו"ע א"ח סרל"א. שר"ע אדה"ז

א"ח סקנ"ז ס"ב.

לתהילה ולשם ולתפארת: תבוא כו, יט.

ותפארת כו' (לקו"ת דשבוע זה, פי תבוא אל הארץ גוי וירשת וישבת בה, בסוף וחזרתם ד"ה היום הזה הוי' אלקים מצוך גוי את הוי' האמרת היום וגוי' והוי' האמירך היום וגוי').

בברכת הצלחה בכל האמור ולבשו"ט בקרוב בכ"ז, ובברכת כתיבה וחתימה טובה,

מ. שניאורסאהן

י'תתקט

ב"ה, מוצאי שבת-קודש ח"י אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

אל בני ובנות ישראל אשר בכל מקום ומקום
ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

אין דער צייט פון צוגרייטונג צו ראש השנה —

דעם טאָג ווען אדם הראשון איז באַשאַפן געוואָרן, וואָס דערמיט
איז די גאַנצע בריאה (באַשאַף) פאַרענדיקט און פאַרפולקאָמט געוואָרן;
דעם טאָג וואָס איז דער אָנהייב און „קאָפּ" פון דעם גאַנצן יאָר,

ח"י אלול: יום השייך בפרט לחשבון הנפש בנוגע לחדש תשרי העבר (ס' השיחות
חיתשי"ג ע' 177).
פאַרפולקאָמט געוואָרן: שהרי ה' גמר חלתו של עולם (ב"ר רפ"ד), דמו של עולם,
נרו של עולם (ירוש' שבת פ"ב, ה"ו). יתרה מזה בחדא"ג מהרש"א (ר"ה כז, א): כאילו
לא נברא שום דבר קודם בריאת אדם.
„קאָפּ" .. וואָס דאָס מיינט: עטרת ראש בתחלתו.

לקו"ת: מב, ב.

היום .. היום: שם, טז"ח.

י'תתקט

נדפסה בלקו"ש ח"ט ע' 479 ואילך. תרגום האגרת ללה"ק נדפסה ב„תורת מנחם — אגרות
מלך" ח"א ע' ק ואילך.
דעם טאָג .. באַשאַפן געוואָרן: ראה ויקיר רמכ"ט. פסיקתא דר"כ פיסקא כ"ג (בחודש השביעי').
יל"ש עה"פ (פינחס כט, א) ובחודש השביעי (רמז תשפב). תוד"ה לתקופות — ר"ה ח, א.
און „קאָפּ": ראה גם לעיל אגרת יתקט, ובהנמנן בהערות שם.

וואָס דאָס מיינט דאָך, אַז ראש השנה לערנט און גיט אָנווייזונגען און ריכטונג פאַר אַלע טעג פונם יאָר —

וויל איך זיך דאָ אָפּשטעלן אויף איין לימוד און הוראה — און דאָס איז וועגן דעם צענטראַלן אָרט וואָס דער מענטש פאַרנעמט אַלס „קרוין“ פון דער גאַנצער בריאה, און אַז פון עס איז אָפהענגיק די שלימות פון דער גאַנצער בריאה, ווי אויבן דערמאָנט.

* * *

ראש השנה לערנט און דערמאָנט יעדן וועגן די אונגעהויערע כחות וועלכע זיינען אין עס אַריינגעלייגט געוואָרן, כחות וועלכע געבן עס די מעגליכקייט ניט נאָר בריינגען זיך צו דער פולסטער שלימות, נאָר אויך ווירקן און אָנפירען, איבערמאָכן אויב נייטיג — די וועלט אַרום זיך,

וואס צוזאַמען דערמיט קומט אויך די געוואָלדיקע אחריות ניט אונטערשאַצן די כחות וואָס מ'האָט אים געגעבן און אויסניצן זיי אין דער פולסטער מאָס בנוגע זיך און בנוגע דער וועלט אַרום זיך.

שוין דאָס אַליין וואָס ראש השנה און דער טאָג פון משפט פון דער גאַנצער בריאה איז באַשטימט געוואָרען ניט אין דעם ערשטן טאָג פון דער בריאה ווען אַלעס איז באַשאַפן געוואָרן מאין ליש נאָר אין דעם טאָג ווען

אַלס „קרוין“: קדם לכל מעשה בראשית, ראשון במעלה (ויק"ר ר"פ תזריע. בחיי שם). וראה לקו"ת רד"ה ביום השמיני שלח.

„קרוין“ .. פון עס איז אָפהענגיק: ובכל זה אינו בא לגאווה כלל ואפילו לא להחזיק טובה לעצמו (גם כשמביא זה בפועל) „וכל גיא שוטה כי .. אין זה משלו כלל כו' (ואם מתגאה בזה ה"ה) עוד גרוע כו' (קונטרס ומעין מט"ז בארוכה).

אונגעהויערע כחות: להעיר מב"ר פכ"א. זח"ג מח, א. לקוטי לוי יצחק לזח"א לד, ב.

איבערמאָכן אויב נייטיג: להעיר ממשי"ג (בראשית א, כח) מלאו את הארץ וכבשוה ורדו גו'. לקו"ת אמור (לח, ב).

דער פולסטער מאָס: ראה כתובות (סז, א): כדבעי לוי למיעבד.

טאָג פון משפט: פסיקתא כג — הובאה ר"ן לר"ה פ"א מ"ג. ובפיוט ונתנה תוקף שזהו דין גם דצבא מרום. ובכתהאריז"ל בכוונות יום א' דר"ה (בסי' הכוונות. פע"ח וכו').

אַלעס .. מאין ליש: גם העפר ממנו נברא האדם.

לקו"ת: שמע"צ פו, ג.

לקוטי לוי יצחק: נתבאר בהתוועדות דש"פ בראשית ה'תשל"ד (ועוד). ראה תורת מנחם — תפארת לוי יצחק ח"א ס"ט (ע' כז ואילך).

ניט אונטערשאַצן די כחות: ראה לקר"ד כרך ד' תקפא, א. „היום יום“ כו חשון.

דער מענטש איז באשאפן געוואָרען, באַווייזט אַז אין עם היינגט אַפּ דער משפט פון דער גאַנצער בריאה,

וואָס דערפון איז פאַרשטאַנדיק אַז מען האָט אים געגעבן די כחות אויף ווירקען און אַנפירען מיט דער בריאה.

דאָס אַלעס ווערט קלאָר אַרויסגעבראַכט און נאָכמער אונטערשטראָכען דורך חכמינו זכרונם לברכה אין זייער דערציילונג (וועלכע איז אַ חלק פון תורה – אַ הוראה) וועגן דעם ערשטן מענטשן – אדם הראשון – אין דעם ערשטן ראש השנה, דעם טאָג פון זיין באַשאַפונג: באַלד ווי אדם הראשון איז באַשאַפן געוואָרען האָט ער זיך אַרום געקוקט און אַריינגעטראַכט אין דער בריאה און דערקענט אַז דאָס איז מעשיך הוי – די באַשאַפונג פון דעם אויבערשטן און גלייך נאָכדעם גערופן (און אויפגעטאָן אין אַלע באַשעפענישן) בואו אני ואתם נלך .. ונמליך עלינו מי שבראנו (קומט איד און איר וועלן גיין .. און אויפנעמען אויף זיך אַלס קעניג דעם וואָס האָט אונז באַשאַפן). דאָס מיינט אַז גלייך באַ זיין באַשאַפונג איז דעם מענטשן געגעבן געוואָרען דער אומגעהויערער כוח צו דערהייבן זיך און די גאַנצע באַשאַפונג צו דער העכסטער מדריגה פון שלימות – צו פאַרבינדן זיך מיט דעם באַשעפער, דורך דער אַנערקענונג אַז דער אויבערשטער איז באַשעפער און דער מלך העולם, דער קעניג פון דער וועלט; אַן אַנערקענונג וואָס דריקט זיך באַלד אויס אין אַן עיקרידיקען און קאָנקרעטן אופן.

און ווי ערקלערט אין מערערע ערטער בתורתנו – איז לויט דעם באַשאַפן פון אדם הראשון און די פרטים אין דעם – אַזוי איז אויך באַ יעדער אידן.

* * *

אַנפירען מיט דער בריאה: וי"ל שמרומז גם במשינ: משפטיך למלך תן וצדקתך לבן מלך (שכל ישראל מלכים ובני מלכים (זח"ב כו, ב. תקו"ז בהקדמה א, ב. שבת סז, א)) גוי וירד מים גוי עד אפסי ארץ (תהלים עב, א"ח).

זייער דערציילונג: פדריא פי"א. תנחומא פקודי ג. תקו"ז תנ"י.

דערציילונג .. א הוראה: ראה זח"ג (קנב, א): האי סיפור דאורייתא כו.

מערערע ערטער: סנה' לו, א. שם לח, א. תנחומא שם ועוד.

די פרטים: אף שלא כולם. וי"ל דבפנימיות כולם ישנם בכאוי"א כיון שהקב"ה טבע כל אדם בחותמו של אדה"ר. ועי"ד דו פרצופין נברא (ברכות סא, א). וכאוי"א זכר בלא נוקבא פלג גופא איקרי (זח"ג ז, ב).

תהלים עב: פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר.

מעשיך הוי: תהלים צב, ו. קד, כד.

פון דאָס אויבנגעזאָגטע פּאָלגט אַ העכסט וויכטיגער פונקט, וואָס איז אייגענטליך זעלבסטפאַרשטענדלעך, אָבער מוז אונטערשטראַכן ווערן, ספּעציעל אין דער היינטיקער צייט, און דאָס איז, אַז די דערמאָנטע אויפפאַסונג בכלל, און די פּאָלגלעכע אויספירונג דערפון וועגן די גאָר גרויסע זכות און אחריות, איז דאָס ניט אַ „פּריוואַטער“ ענין וואָס איז נוגע דעם יחיד אַליין. וואָרום, ווי געזאָגט, איז די אויפגאָבע פון יעדן יחיד ניט נאָר זיך אַליין צו דערהויבן צו דער נויטיגער הויך, נאָר צו דערהויבן אויך דעם גאַנצען אַרום, ביז צו פאַרווירקלעכן די שלימות פון דער גאַנצער בריאה, וואָס צוליב דעם איז ער באַשאַפן געוואָרן און מען האָט אים געגעבן אונגעהויערע כחות.

און בנוגע דעם אויסרייז אַז ווירקען און אויפטאָן אין דעם אַרום קען דאָך געטאָן ווערן דורך אַנדערע און אויסנוצן זיינע כחות איז דאָך נאָר זיינער אַ פּריוואַטער ענין — דערציילט תורה אַז אדם הראשון איז באַשאַפן געוואָרן יחידי (אַן איינציגער) כדי אַנצוזאָגן אַז יעדער איינער איז ווי (אדם הראשון אַן איינציגער, ער איז) די גאַנצע וועלט —

איז דערפון אויך פאַרשטאַנדיק אַז אַזוי ווי אדם הראשון האָט ניט געהאַט וועמען איבערצוגעבן זיין שליחות אויפטאָן אין דער וועלט דעם „בואו ונמליך עלינו מי שבראנו“ — אַזוי אויכעט בנוגע יעדערן אין זיין שליחות.

און אַז מ'קומט צו דער אַנערקענונג פון דער דאָזיגער אחריות און זכות, ווערן נישטיק קליין, די אַלע שטערונגען און שוועריקייטן וועלכע מ'באַגעגנט אין וועג. וואָרום בשעת מ'באַטראַכט זיך ווי ווייט עס איז נוגע יעדע פעולה פון יעדן יחיד, ניט נאָר פאַר זיך אַליין, נאָר פאַר דעם גאַנצן כלל, ביז צום גאַנצן ענד-ציל פון דער בריאה — איז וואָס פאַר אַ באַטרעף האָבן אַלע שוועריקייטן לגבי דעם!

* * *

ווי פיל אַנדערע ענינים אין תורה, וועלכע ווערן אַרויסגעגעבן אין אַ גאָר קורצן לשון, ווערט אויך דאָס אויבענגעזאָגטע אַרויסגעבראַכט אין געציילטע ווערטער אין תורה שבכתב צוזאַמען מיט אַ קורצער דערקלערונג אין תורה שבעל פה.

גלייך אויף דעם ערשטן פסוק אין דער תורה, וואָס שליסט איין אין

זיך דעם גאַנצן באַשאַף: **בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ** – „אין אָנהייב האָט דער אויבערשטער באַשאַפן דעם הימל (איינשליסענדיק אַלע הימלשע באַשעפענישן) און די ערד (איינשליסענדיק אַלע ערדישע באַשעפענישן)“ – דערקלערט תורה שבעל פה, אַז דער ערשטער וואָרט **בראשית** אַנטהאַלט די אַנדייטונג: **בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית** – „צוליב דער תורה וואָס ווערט אָנגערופן **ראשית** און צוליב אידן וואָס ווערן אָנגערופן **ראשית**“. דאָס מיינט צו זאָגן, אַז די גאַנצע וועלט איז באַשאַפן געוואָרן און ווערט שטענדיק באַנייט און באַלעבט און פאַרפולקאָמט דורכדעם וואָס אַ איד פירט זיך לויט דער תורה.

* * *

דאָס איז, ווי אויבענדערמאָנט, איינע פון די עיקר'דיקע אָנווייזונגען פון ראש השנה אַלס „קאָפּ“ פון דעם גאַנצן יאר – אין דעם זין פון אָנפירן מיט אַלע טעג פון יאָר ווי דער קאָפּ פירט אָן מיט אַלע איברים פון גוף – אַז אַ איד דאָרף יעדן טאָג זיין דורכגעדרונגען מיט דעם באַוואוסטזיין, אַז זיין יעדע **מעשה** (טאַט), און אפילו **דיבור** (רייד), און אפילו **מחשבה** (געדאַנק), איז נוגע ניט נאָר זיך און דער נאָענטער סביבה, נאָר אויך דעם גאַנצן פאַרנעם פון דער וועלט, ביז צו די העכסטע עולמות. דערביי דאָרף ער אויך געדענקען, אַז אַלס **נצר מטעי מעשה ידי** – „דער צווייג פון מיין פלאַנצונג, דאָס ווערק פון מיינע הענט“, באַקומט ער די פולסטע מעגלעכקייט צו דערפילן זיין אויפגאַבע ווי זי איז געגעבן געוואָרן צו אדם הראשון, **יציר כפיו של הקדוש ברוך הוא** (וועמען גיט האָט

בראשית .. ראשית: בראשית א, א. פרש"י שם.

איינשליסענדיק אַלע .. באַשעפענישען: ב"ר פ"א, יד. ובזח"א (לא, ב) דמרמז לכל

הע"ס.

שטענדיק באַנייט: כי חידוש הבריאה הוא בכל יום תמיד וכתורת הבעש"ט (תניא

ח"ב בתחלתו).

יעדע מעשה .. דער וועלט: ראה רמב"ם הל' תשובה (פ"ג הי"ד): צריך כל אדם

שיראה עצמו כל השנה כולה כו'.

ביז .. עולמות: וכתורת הה"מ: דע מה למעלה ממך פי' דע כל מה שלמעלה הוא

ממך (אור תורה קרוב לסופו). וראה ד"ה את ה' האמרת (אוה"ת תבוא. ס' המאמרים

תר"ל ועוד).

נצר .. ידי: ישעי' (ס, כא). ובזח"א (לה, ב) דריש זה על אדם וחוח.

יציר כפיו: קה"ר עה"פ ג, יא.

אויסגעפורמט מיט די אייגענע הענט, כביכול) — די אויפגאבע צו ברענגען זיך און די וועלט אַרום צום תכלית פון זייער שלימות,

און באַקומט די מעגליכקייט ווי דער אויבערשטער גיט בכלל וביחוד אין דעם טאָג און אין דער צייט וואָס וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאד (דער אויבערשטער האָט געזען אַלעס וואָס ער האָט באַשאַפֿן אַז עס איז גוט ביז גאָר) — פון זיין פולער אָפּענער הייליגער און ברייטער האַנד.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה,

מנחם שניאורסאהן

י'תתקי

ב"ה, בתר שבתא דח"י אלול, שנת השבע, ה'תשל"ג.
ברוקלין, נ.י.

כבוד עסקני החינוך הכשר אשר בכל אתר ואתר
ה' עליהם יחיו

אחד"ש וברכה!

בקשתי רבה בזה והצעתי

— בקשר לימי רצון ורחמים אלה

ומיוסד על דברי חז"ל בגודל הענין של הבל תשב"ר שהעולם מתקיים בשבילו,

שבאחד מימי הסליחות (באם אפשר ביום הראשון) — לכנס בניס ובנות שלפני בר (בת) מצוה ולהשתדל ובמרץ שיגדל המספר ככל האפשרי,

וירא .. מאד: בראשית א, לא. ולהעיר מדרז"ל טוב מאד זה אדם (ב"ר פ"ח, ה).
פולער .. ברייטער: כן הוא ברוב הנוסחאות דברכה ג' דברהמ"ז.

י'תתקי

נדפסה בלקו"ש ח"ד ע' 265 ואילך, והושלמה ע"פ צילום האגרת. „היכל מנחם" ח"א ע' קסב ואילך.

ימי רצון: ראה פרש"י תשא לג, יא. עקב ט, י. י. טושו"ע אר"ח סתקפ"א.
דברי חז"ל: שבת קיט, סע"ב. וראה גם לעיל אגרת יתתכט, וש"נ.

להסבירם — לפי הבנתם — שזהו (תחלת) השבוע דראש השנה
וזמן דהכנה מתאימה לר"ה,

(שאו כאו"א מקבל עליו מלכות השם על כל השנה לשמור מצותיו וכו'
והשם מברך את כל בני"י בכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה).

ובפרט שזמן סגולה הוא וכביאור אדמו"ר הזקן שבימים אלה
הקב"ה הוא, כביכול, כמשל המלך שנמצא בשדה שאז רשאין כל מי
שרוצה להקביל פניו והוא מקבל את כולם בסבר פנים יפות.

ולכן מבקשים את כאו"א מהמשתתפים בכנס זה לומר ביחד ובחיות:
תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב.

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד.

ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

אבינו מלכנו אבינו אתה. אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה. אבינו
מלכנו רחם עלינו. אבינו מלכנו חננו ועננו כי אין בנו מעשים עשה עמנו
צדקה וחסד למען שמך הגדול והושיענו.

אח"כ יבאר כאו"א מהמכנסים בכתתו (או אחד בקול רם לכולם):

אמר הבעש"ט: יעדער איד קומט אויף דעם עולם הזה החומרי מיט
אַ געוויסע שליחות פון תורה אור, תורה ליכט, און מיט אַט דער שליחות
פון תורה ומצות גייט ער אום און פאַרט אַרום, הן באַ זיך אין שטאַט
און הן וואוהין און באַ וואָס פאַר אַ געלעגענהייט ער פאַרט.

ומאחלים לכאו"א שימלאו שליחות זו בעתה ובזמנה ובהצלחה;

ושיתברכו בכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

ובקשתי כפולה אשר אח"כ יתנו לכאו"א ב' מטבעות, א' מתנה ממני
— בהצעתי (אבל לא תנאי) שהם יתנוה לצדקה; וא' — בבקשה שלי
שימסרוה בתור שלוחי לצדקה.

וכביאור אדמו"ר הזקן: לקו"ת ראה לב, ב.

תורה .. יעקב: ברכה לג, ד.

שמע .. אחד: ואתחנן ו, ד.

ברוך .. ועד: פסחים נו, א. ב"ר פצ"ח, ג.

אבינו מלכנו .. והושיענו: גוסס „אבינו מלכנו" הקצר שבסוף תחנון.

אמר הבעש"ט: כתר שם טוב (הוצאת תשנ"ט ואילך) בהוספות טר"י. וש"נ.

בכבוד ובתודה רבה ונפשית על כהנ"ל ובברכת הצלחה בכהנ"ל
ולבשו"ט בזה ובברכת כתיבה וחתימה טובה,

מ. שניאורסאהן

וטוב ונכון — לעשות גם באחד מימי עשי"ת ככל הנ"ל,

אלא שבמקום הענין דמלך בשדה — להסבירם

שעל ימים אלה נאמר: דרשו ה' בהמצאו קראוהו בהיותו קרוב
וכביאור אדמו"ר הזקן בזה שאז הוא כמשל קירוב המאור אל הניצוץ —
נפש האלקית אשר בכל אחד ואחת מבני ישראל.

י'תתקיא

ב"ה, כי אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הו"ח אי"א נו"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש
טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה
שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

בודאי נתקבל מכתבי הקודם עם המצורף עליו. ובינתים קבלתי פ"ש
ממר על ידי ידידינו המשותפים מאנ"ש שי' שבקרו אצלו. ומובן אשר
אינה דומה שמיעה לקריאת מכתב ישר ממר. ויהי רצון שיהי' בתוכן טוב
בטוב הנראה והנגלה.

ועל של עתה באתי, כיון שנמצאים אנו בין ח"י אלול לראש השנה,
לאחל למר ולזוגי תחי' ולכל המשפחה

נאמר: ראש השנה יח, א. וי"ג.

דרשו .. קרוב: ישעי' נה, ו.

וכביאור אדמו"ר הזקן: ראה דרך חיים יג, רע"ד. כא, סע"ב. ובכ"מ.

י'תתקיא

מו"ה שניאור זלמן: שזר. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יתקפט, ובהנמנן בהערות שם.
מכתבי הקודם: דלעיל אגרת יתתע.

ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה,
בכבוד ובהוקרה ולבשוי"ט,

מ. שניאורסאהן

אף שאין דרכי בכך, מצרף הנני בזה העתק מכתבי כללי לרה"ש הבע"ל, כיון שתוכנו הרי זה גם המשך למה שדברנו פא"פ בחג הגאולה י"ב תמוז — על גודל האפשרויות שניתנו לכל או"א מבני ישראל, ועל אחת כמה וכמה לזה שההשגחה העליונה והפרטית הרימתו מעם וכו', ובפרט לאחר שסרו ובטלו ההגבלות דעניי טקס המציקים ומעיקים, שאז הרי הרשות נתונה לו וגם היכולת להשפיע מחוץ לגבול ומחוץ להגבלה.

וכמדומה שדברנו גם אז שיעשה כל התלוי בו להיעשות נקודה אלי' יפנו כל המבקרים באה"ק ת"ו בלי כל טקס וגינוני משרדים וכו' וישפיע עליהם בענינים ההכרחיים והטובים ובמיוחד מהשייך לקדושת הארץ אשר עיני ה"א בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ומקדושת העם אשר גוי קדוש הוא בארץ וגוי אחד בארץ, ועל פי פירוש רבנו הזקן שהם ממשיכים אחד (וקדושה) אפילו בענינים ארציים, וכל זה מיוסד על קדושת התורה שהיא תורת אמת, שזה שולל כל עניני פשרות. ובכל זה הרי אסור להעריך הכוחות בפחות ממה שהם לאמיתתם, וכדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר: פונקט ווי מ'דארף וויסן די אייגענע חסרונות דארף מען אויך וויסן די אייגענע מעלות.

ויהי רצון שבקרוב ממש אתבשר טוב גם בהאמור.

מכתבי כללי: לעיל אגרת יתחקט.

ובפרט לאחר: ראה גם לעיל אגרת יתשצא, ובהנסמן בהערות שם.

שדברנו גם אז: ראה גם „נשיא וחסיד" פמ"ב (ע' 353 ואילך).

הארץ .. שנה: עקב יא, יב.

גוי קדוש: יתרו יט, ו.

וגוי אחד בארץ: שמואל ב ז, כג.

פירוש רבנו הזקן: אגה"ק ט"ט.

וכדברי .. אדמו"ר: ראה לקו"ד כרך ד תקפא, א. „היום יום" כו חשון. וראה גם לעיל חכ"ד

אגרת ט"ח, ובהנסמן בהערות שם.

י'תקיב

ב"ה, כ' אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

כבוד הבאים על החתום בהצעה אודות ההו"ל של
ספר תניא קדישא בצירוף פירוש מקיף וציונים
לדברי רבותינו הק' וכו' – שליט"א

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבם הצעה האמורה, וכיון שלא הי' בידי דבר ממשי
להשיב נתעכב המענה.

ועל של עתה באתי, בראותי אשר התכנית במילואה אין הזמן גרמא
לכך מפני רוב הטרדות וכו' להביאה בפועל, שלכן מהנכון וכו' לעשות
התחלה מעין זו, וזה עתה יצא ראשונה תניא פרק א' עם [מ]מ וכו',
המצורף בזה.

ויש לומר השגחה פרטית בדבר, דבר בעתו, על פי הידוע אשר ג'
פרקים הראשונים שבתניא הם מאמרי (או תוכן מאמרי) אדמו"ר הזקן
להולדתו של אדמו"ר הצ"צ שהי' זה ערב ראש השנה.

בכבוד ובברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה ויהי רצון
שבקרוב ממש יקויים ככל הדרוש יפוצו המעינות חוצה וקאתי מר דא
מלכא משיחא.

י'תקיב

תניא פרק א' עם מ"מ: בצירוף מראי מקומות, לקוט פירושים, שינויי נוסחאות. נלקט ע"י הר"ר
אהרן חייטריק (קה"ת תשל"ג).

הידוע: „היום יום” ו אדר שני.

הולדתו של אדמו"ר הצ"צ .. ערב ראש השנה: „היום יום” כט אלול.
יפוצו ... משיחא: אגרת הבעש"ט בכתר שם טוב בתחלתו ובכ"מ.

שכט

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תתקיג

ב"ה, כ' אלול תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

שלום וברכה!

במענה למכתבו מער"ח אלול ע"ד הצעת הנכבדות וכו'.
בודאי החליטו שניהם הוא וכן המדוברת תי' לייסד ביתם בישראל
על יסודי התורה והמצוה בחיי היום יומים.
יהי רצון שתהא בשעה טובה ומוצלחת ולבנין בית בישראל בנין עדי עד.
במענה לשאלותיו:
(א) בעתיד הקרוב עכ"פ (שנים אחדות) — כדאי שידורו באהקת"ו.
(ב) מקום מגורים — פשוט שצ"ל בשכונת שומרי תומ"צ ויר"ש.
(ג) פרנסתו — קדימה לחינוך.
(ד) ידועה דעתי — שכל המקצר בהזמן שבין החלטה לשידוך
והחתונה — הרי זה משובח. ומכמה טעמים.

י'תתקיד

ב"ה, כ' אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מרת עלקא תח"י חיענינסון
השרון 3, דירה 24
רמת הנשיא, בת ים

ברכה ושלום!

מכתבה נתקבל.

ולקראת השנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנני

י'תתקיג

מצילום כתי"ק, על העתק המזכירות.
ידועה דעתי: ראה גם לעיל אגרת יתתפת, ובהנסמן בהערות שם.

שולח לה ולכל בני משפחתה שיחיו ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

בברכה להסתדרות טובה ולבשורות טובות.

Вы пишете о Леве Шнеерсон, который жил в Свердловске, внук Любавического Рабби. Но из В. письма не ясно из какого Люб. Рабби. Как видно этот внук не точно третье поколение. Может быть при будущей возможности В. напишите более точно о каком Люб. Рабби В. писали в В. письме.

Вероятно В. знаете, что в Эрец Йисроэл также есть главы фам. Шнеерсон, и может быть В. слышали, что недавно был съезд потомков основателя фам. Шнеерсон, организованный Равином Ш.Э.Гейлприн, через кого В. можете связаться с другими членами фамилии. Его адрес:

הרב ש.א. היילפרין
רחוב מאה שערים 3
ירושלים

[תרגום חפשי]

היא כותבת אודות ליובא שניאורסון, שהי' גר בסברדלובסק, נכד של הרבי מליובאוויטש. אך ממכתבה לא ברור מאיזה רבי מליובאוויטש. נראה שנכד אין פירושו דור שלישי. אולי כשתוכל בעתיד תכתוב בדיוק יותר אודות איזה רבי מליובאוויטש כתבה במכתבה.

מן הסתם ידוע לה שבארץ ישראל יש גם כן ראשי משפחת שניאורסון, ואולי שמעה, שלא מזמן הי' כנס צאצאי מייסד משפחת שניאורסון, שאורגן על ידי הרב ש. א. הלפרין, אשר על ידו תוכל להתקשר עם בני משפחה אחרים. כתובתו: הרב ...

י'תתקיד

שלא מזמן הי' כנס צאצאי כו': כדלעיל אגרת י'תרלב.

שלא

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תתקטו

[כ"א אלול, ה'תשל"ג]

כיון שבשטח דהולדת ילדים — מתחדשים כו"כ ענינים — כדאי שיבקר עוה"פ רופא מומחה בזה המתענין בחדשות שבזה.

דיוק ככל הדרוש בעניני טהרת המשפחה.

באם **כפשטות** לשונו — זוגי תי' עוסקת במחקר השייך לראדיא כדאי לברר — האין זה מזיק להני"ל וכו'.

השמות ואזכיר עה"צ.

לדבר אתי פא"פ — תפוס למשך זמן רב וגם אין צורך.

י'תתקטז

[כ"ג אלול תשל"ג]

כח המושך והמחזיק וכו' דכל ישיבה — הם הר"מ והמשפיעים וההנהלה (המתמסרים לטובת התלמידים, והמעונינים שימשיכו התי' בישיבה מתוך שביעות רצונם ושישגשגו בה ואינם חסים על טרחתם וזמנם ומרצם וכו', **ועושים** ככל התלוי בהם שיתוספו עוד תי', — כי כשאין הוספה בא גרעון. וק"ל).

מהני"ל מובן כי **כשנראה** להתי' **שכהני"ל חסר**, ובפרט כשמביאים הוכחות ממעשים בפועל (יותר נכון — **מהעדר** מעשים ראויים לשם זה) במשך כו"כ **שנים** —

אין עצה אחרת — כ"א **להוכיח להתי' שכהני"ל הוא בשלימותו** (לא ע"י דיבורים, כ"א ע"י **מעשים בפועל**).

י'תתקטו

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב מכ"א אלול ה'תשל"ג.

י'תתקטז

מהעתקה. מענה למכתב מהנהלת אחת הישיבות, מכ"ג אלול ה'תשל"ג, אודות התלמידים שעוזבים הישיבה.

י'תתקיד

ב"ה, ימי הסליחות, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר דב שי
תת אלוף תמרי

שלום וברכה!

ידידנו מר שלמה שי מידנצ'יק העביר אלי פ"ש וכן בקשת ברכה,
פ"י, לשנה החדשה הבאה עלינו ועל כל ישראל לטובה ולברכה.

והנני בזה להביע ברכתי, לו ולכל אשר לו, ועל ידו לכל אנשי צה"ל
אשר תחת פיקודו, שיחיו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בגשמיות וברוחניות, ובמיוחד שיצליחו השם יתברך, שומר
ישראל, בתפקידו הכי אחראי, ובקרוב ממש נזכה לקיום היעוד המקווה
וישכון ישראל בטח גוי, ונתתי שלום בארץ גוי – ארץ אשר תמיד עיני
ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה.

בכבוד ובברכה.

י'תתקיה

[כ"ו אלול, ה'תשל"ג]

(1) בכלל – כבר עניתיו. אין כדאי להחליף הרופא. הוספת אשתו
נ"י בבטחונה בהשם – תוסיף בברכותיו וגם תמהר ביאתן. ובפרט שאין
כל יסוד לחששות שלה.

(2) אזכיר עוה"פ עה"צ.

י'תתקיד

מכתב בנוסח דומה נשלח גם למר רחבעם עמיקם, אלוף זאבי.

שומר ישראל: תהלים קכא, ד.

היעוד המקווה: ברכה לג, כח.

ונתתי שלום בארץ: בחקותי כו, ו.

ארץ .. שנה: עקב יא, יב.

י'תתקיה

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מכ"ו אלול ה'תשל"ג, אודות זוגתו שסובלת אחר הלידה
מהרגשות של פחד ויאוש.

שלג

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תתקיט

[כ"ז אלול, ה'תשל"ג]

כהנ"ל הרי נוגע למעשה רק לאחר חזרתה לאהקתיו ובנתיים –
הרי תתחדש שנה חדשה וכוח"ט בכל הנוגע לכאז"א – ולכן תעשה כל
התלוי בה שתיכתב ותיחתם לטובה בריבוי – כולל גם החלטה בהנ"ל
לטוב – ותחליט בחזרתה.

י'תתקכ

ב"ה, כ"ז אלול, ה'תשל"ג
ברוקלין, נ.י.

מר ישראל סיבשינסקי

שלום וברכה!

Подтверждаю получение В. письма.

Дай Б. исполнение всех В. пожеланий к лучшему, и
специально иметь настоящий Идиш Нахес от детей в
полной мере, включая также чтобы каждый из них и
каждый из нас вообще жил ежелневную жизнь сохраняя
традиции нашего народа, и сделать это с радостью и с
вдохновением, с признательностью и благодарностью Б-гу,
что он нам дал Тору, которая указывает жизненный путь
для каждого, не только в исключительных случаях, как
Йом Кипур и т. п., но в каждодневной жизни, согласно
изречению נר מצוה ותורה אור - החכם מכל אדם.

Само собою розумеется, что всё выше-писанное
относится также к В. детям, тем паче что они прибыли в
страну которая называется всеми народами "Священная
Земля" в начале своей самостоятельной жизни.

בברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

י'תתקיט

מצילום כתי"ק, על גליון שאלה מכ"ז אלול ה'תשל"ג, אודות הצעת שידוך בארה"ק לבחורה
שהגיע לכאן לחגים.

[תרגום חפשי]

מאשר הנני קבלת מכתבו.

ימלא השי"ת כל משאלותיו לטובה, ובמיוחד קבלת נחת אמיתית מהילדים במידה מלאה, כולל זה שכל אחד מהם וכל אחד מאתנו יחי את חיי היום יום בשמירת מסורת עמנו, ולעשות כל זה מתוך שמחה ומתוך התעוררות, תוך הכרה והודאה להשי"ת על שנתן לנו את התורה, שהיא מורה את דרך החיים עבור כל אחד, ולא רק במקרים מיוחדים כמו יום כיפור וכיו"ב, אלא בחיי היום יום, בהתאם לדברי החכם מכל אדם – נר מצוה ותורה אור.

מובן מעצמו, שכל הכתוב לעיל מתייחס גם לילדיו, ובפרט שהם הגיעו לארץ הנקראת ע"י כל העמים בשם „ארץ הקודש“, בתחילת חייהם העצמאיים.

י'תתקכא

[כ"ח אלול, ה'תשל"ג]

נתי' ות"ח ת"ח. בודאי מצטרפים לכהנ"ל גם הבאים עתה (ומחר וכ"ו) וברוב עם הדרת מלך מה"מ הקב"ה כהודעת חז"ל – ואשרי חלקם (וחלקן – דנשי ובנות שתליט"א).

י'תתקכב

[אלול ה'תשל"ג]

(1) כהוראת רב מורה הוראה.

(2) אחותו ת"י ה"ה מבוגרת כ"י – והאומנם הסדר שהוא יחליט בעדה בשאלות כהנ"ל?!

י'תתקכ

לדברי .. אור: משלי ו, כג.

י'תתקכא

מהעתקה. מענה לאורחים שבאו לבית חיינו, המשתתפים בשיעורי הלימוד (ע"פ המדובר בהתועדויות דח"י אלול ושי"פ נצ"י). ראה גם לקמן אגרת י'תתקכז. וברוב עם הדרת מלך: משלי יד, כח. ברכות נג, א ובכ"מ.

י'תתקכב

מצילום כתי"ק, על גליון המכתב משלהי שנת ה'תשל"ג. כהוראת רב: הקדמת שידוך לפני אחותו המבוגרת. בשאלות: בעניני שידוכים.

כ"ק אדמו"ר זי"ע שלח

(3) באם שואל ביפוי כח מאחותו — כדאי שתסתדר בסמיכות לההורים שי' והם ימצאו שם שדכן בעל מרץ שישתדל בנוגע לשידוך מתאים. אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

י'תתקכג

[שלחי אלול, ה'תשל"ג]

שייך להנהלת המוסד כמובן — אבל בכל אופן מובן שהסכום פגוט **ביותר** בערך הענין ובמילא זהו היפך הכבוד להנפטר ע"ה — שכאילו עושים **ערמומיות וכו'** מפני דוחק מצבם ולז"נ הנמצאת בעולם **האמת** ואין שם קונצן וכו'.

י'תתקכד

[שלחי אלול, ה'תשל"ג]

ת"ח ת"ח על כהנ"ל. ועי"פ משנ"ת **בכ"מ** בתוה"ק — מובן גודל הנח"ר למעלה, ובמיוחד שהמלך מסיים עתה שהותו בשדה ומחר יה"י במצב ד, ובלכתו העירה" ובמילא נעשה סה"כ מי הם שעליהם נאמר „ה"ה הולכים אחריו",

ויה"ר שכאו"א ימשיכו בכהנ"ל (קו הצדקה) וכן בתורה (כמשנ"ת בהנמשל בלקו"ת) ויוסיפו ומתוך שמחה וטוב לבב ויכתבו ויחתמו לשנה טובה ומתוקה.

אזכיר על הציון.

י'תתקכג

נדפסה ב„התקשרות" גליון רכג ע' 13. שהסכום פגוט ביותר בערך הענין: תרומת עשרת אלפים דולר, שיהי הבית ע"ש אביהם ע"ה.

י'תתקכד

מהעתקה.

ת"ח ת"ח: על נתינה למגבית ח"י אלול.

שהמלך מסיים: לקרית ראה לב, ב.

י'תתקכה

ב"ה, ערב ראש השנה, ה'תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

לכבוד הווי"ח אי"א נוי"נ בחור מעם ומורם מעם ודורש
טוב לעמו בעל מדות תרומיות ענף עץ אבות מו"ה
שניאור זלמן שליט"א

שלום וברכה!

זה עתה קבלתי הפ"ש בקיצור והפתקא שייקרא על הציון.
וזכות הצדקה, ומצו"ב הקבלה, יעמוד לו ולכל שכותב אודותם
להמצטרף להם.

מסתם קיבל שני מכתבי הקודמים, ואכפול ברכתי למר ולכל אשר לו
לכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה בגשמיות וברוחניות גם יחד.
בהוקרה ובכבוד ובברכה,

מ. שניאורסאהן

נ.ב. הרבה שמחתי להידיעה מהאורחים — שיש הטבה ניכרת במצב
בריאות זוגי שתליט"א.

נ.ב.ב. מפני סיבות נתעכב המשלוח, וכיון ששלחתי למר מכתבי
לראש השנה — ארשה לעצמי לצרף בזה גם מכתבי השני, המשך להנ"ל.

י'תתקכה

מו"ה שניאור זלמן: שור. אגרות נוספות אליו — לעיל אגרת יתקפט, ובהנשמך בהערות שם.
מכתבי הקודמים: דלעיל אגרות יתתק. יתתקיא.
מכתבי השני: מיום ו' תשרי ה'תשל"ד.

שלז

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תתקכו

ב"ה, ערב ראש השנה, ה'תשל"ד
ברוקלין, נ.י.

לכבוד מר בנימין שי
אלוף תלם

שלום וברכה!

בנועם קבלתי הפ"ש, וכן הפ"י, בקשת ברכה עבורו ועבור בני
משפחתו שיחיו, שייקרא על הציון בעת רצון.

והנני בזה להביע ברכתי, לו ולכל אשר לו, ועל ידו לכל אנשי צה"ל
אשר תחת פיקודו, שיחיו, ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה בגשמיות וברוחניות,

ובמיוחד שיצליחו ה', הנותן בים דרך, בתפקידו הכי אחראי,
ובקרוב ממש נזכה לקיום היעוד וירד מים עד ים ג' לפניו יכרעו צי"ם
וג' ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום.

בכבוד ובברכה.

י'תתקכז

[ער"ה ה'תשל"ד]

נתי' ות"ח. והענין (דת"ת דרבים הנ"ל) בתוקפו בכ"מ דבנ"י, ולכן גם
הפרסום שייך בכ"מ אלה. ויה"ר שכאו"א יבשר טוב ויתבשר טוב בהנ"ל
ובכלל. ויכתבו ויחתמו לשנה טובה ומתוקה.

י'תתקכו

הנותן בים דרך: ישע"י מג, טז.

תפקידו: בחיל הים.

היעוד: תהלים עב, ח"ט (פרק תהלים המתאים לשנות כ"ק אדמו"ר).

ה' עוז .. בשלום: תהלים כט, יא.

י'תתקכז

מהעתקה. מענה לאורחים שבאו לבית חיינו, המשתתפים בשיעורי הלימוד. וראה גם לעיל
אגרת י'תתקכא.

י'תתקכח

[מברק לקראת ראש השנה, ה'תשל"ד]

לשנה טובה תכתבו ותחתמו ולשנת הקהל בשמחה,

מנחם שניאורסאהן**י'תתקכט**

[ה'תשל"ג]

בכ"ז — יתייעץ עם הר"מ דהישיבה, שהם מכירים אותו מכו"כ זמן.

והעיקר — הנהגה יומית ע"פ רצון השם (כמבואר בשו"ע) שזה גם
ימשיך ברכות ה' בהמצטרך לו. וזה כולל ג"כ — **בטחון חזק** בהשם,
כמובן, ובמילא גם עבודת ה' **בשמחה**.

אזכיר עה"צ.

י'תתקל

[ה'תשל"ג]

יבקש את ... (או כיו"ב) לברר בכתב"ד היש שם מקום פנוי בביה"ס,
ואם הן — טובה סברתו לנסוע ללמוד שם והשם יצליחו.

י'תתקלא

[ה'תשל"ג]

(1) ??? הרי עניתיו **ברור**.

(2) לא, **אדרבא** נכון שתסע — מכמה טעמים — לאחד משני מקומות
הני"ל (ולא למדרשה).

י'תתקכט

האגרות דלקמן הן משנת תשל"ג, ולא ידוע תאריך המדויק. ומסודרות כאן לפי סדר
הענינים: חנוך. שידוכים. שלום בית. רפואה. ושאר נושאים.
רובן מצילום כתי"ק, שעל גליון השואל, מלבד במקום שנתפרש אחרת.

י'תתקלא

נכון שתסע: בתו ללמוד בשנה הבאה בבית יעקב בירושלים או בגייטסהעד.

כ"ק אדמו"ר זי"ע שלט

ובתו תי' ודאי תסכים ע"ז (וברשותו לומר לה שזוהי עצתי ברורה).
הקושי כנראה רק מזוגי תי'. ואולי סו"ס גם היא תסכים, כשתתבונן
שבדאי זהו דוקא המתאים לרצונו האמיתי של אבי ע"ה. וק"ל.

י'תתקלב

[ה'תשל"ג]

טובה החלטתה לדור וללמוד ולהתחנך באוירה של תומ"צ. ותקותי
חזקה שסו"ס גם הורי' שי' יהיו מאושרים מזה בהנ"כחם שהיא מאושרת.
העתקה לכאן – בזמן שתוכל להכנס ללמוד בבית רבקה ותתדבר
עמם.
אזכיר עה"צ.

י'תתקלג

[ה'תשל"ג]

שהרי כבר השקיע בזה כו"כ שנים, ואין הצלחתו בזה תלוי' – אלא
ברצונו והחלטתו תקיפה להצליח. וכדאי להשתדל לגמור בהקדם, ולא
הסידור שיצטרך ללמוד עוד כו"כ שנים.
אזכיר עה"צ.

י'תתקלד

[ה'תשל"ג]

בכדי להצליח באיזה ענין שיהי' צ"ל self respect וכן צ"ל יחס של

י'תתקלג

שהרי: ימשיך לימודיו וישתדל להצליח, שהרי כו'.

י'תתקלד

self respect - כבוד עצמי.

respect מצד האנשים שההצלחה תלוי בהם, שצריכים לעזור בזה. עאכו"כ שכ"ז מוכרח בעולם של business שהחאראקטער של האדם נוגע ביותר.

הכל יודעים שהוא באמצע לימודיו לקבלת PhD.

באם, ח"ו, יעזוב לימוד זה עתה – יתפרש הדבר ע"י כו"כ אנשים (שיאמרו זה גם לחותנו ש"י ולזוגי ת"י וכו') – שאין לו מרץ להשתדל בענין הדורש יגיעה, מתחיל שאינו גומר. אינו מתבייש שידעו הכל עד"ז כי אין לו self respect, וכיון שמצא „הצעה תירוץ" – להכנס לעסק חותנו עזב הכל ובלבד להפטר מיגיעה הנ"ל וכו'. ולכן מוכרח – שימשיך בלימודיו עד שיקבל PhD. ואח"כ – באם ירצה להכנס לעסק חותנו – ידבר אז עד"ז עם חותנו.

לבוא לכאן לדבר אתי עתה עד"ז פא"פ –

(1) אין תועלת כי דעתי ברורה כנ"ל.

(2) חשש להיזק – כי טוב יותר שמעצמו יחליט כנ"ל ולא שיאמרו הבריות – שהוא רצה לעזוב באמצע אלא שאני לחצתי עליו שלא יעשה כן. וק"ל.

י'תתקלה

[ה'תשל"ג]

מפורסם שבמקום ספק – אין ענין לכולל – שזהו בשביל אלו שנפשם חשקה בתורה ואין ספק בזה אצלם שילמדו – בהתמדה וכו'.

י'תתקלו

[ה'תשל"ג]

כל זמן שלא יהי אצלה ברור שהחליטה להסכים להשידוך – מובן שאין יכולה לומר הן.

business = עסקים.

שהחאראקטער = שהתכונות.

PhD = דוקטורט.

י'תתקלה

מפורסם: ראה גם לעיל אגרת י'תשמז, ובהנמקן בהערות שם.

שמה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ואולי כדאי לבארו המצב כמו שהוא, להפסיק להתראות זע"ז למשך שבועות אחדים – ותתבונן בכ"ז מחדש לאחר שתראה תוצאות ההפסק.

ייתקלז

[היתשליג]

(1) כיון שיש כ"כ ספקות – מובן שאין לומר "הן".

(2) בן ישיבה בגיל עשרים ככתבה – צ"ע אם בכלל מו[כ]ן כבר לחתונה. ולהתקשר בתנאים וכיו"ב ע"מ שתהי' החתונה בעוד שנה ויותר – אינו ענין כלל וכלל.

ייתקלח

[היתשליג]

כנראה הייתה הנהגתם שלא כדבעי בעניני טהרת המשפחה – ובמילא ניזוקו שניהם –

ואולי יכירו זה (ע"י הסברת אחרים, ואולי גם מעצמם) – ובמילא ידעו שרק זה הסיבה לשינוי היחסים ביניהם – ולא פירוד וכו'. יתקן ויהי' בתשובה על חטאו, און פון השם אנטלויפט מען ניט, כ"א דוקא הנהגה מדויקת בחיי נישואין שלהם מכאן ולהבא וק"ל. השמות, ואזכיר עה"צ.

ייתקלז

לומר "הן": לשידוך.

ייתקלח

ניזוקו: בשלום בית.

י'תתקלט

[ה'תשל"ג]

ידועה גודל ענין השלום שבין איש לאשתו — ולכן ודאי יעשה כל התלוי בו להחזיק השלום ולהאדירו והשם יצליחו. בדיקת התפילין והמזוזות.

י'תתקמ

[ה'תשל"ג]

אותו המענה לכאוי"א שי'.
 כמשי"כ בעבר — שגדול השלום בכלל ובפרט בין איש לאשתו, וגם בעניני עוה"ז כפשוטם.
 ואף שאין שלימות בעוה"ז ובמילא גם ביחסיהם יכול להיות יותר טוב וכו' — תלוי זה ברצונו הטוב של כאוי"א מהם לעשות חלקו בזה ואפילו באם צורך ליותר על איזה ענינים — לחזק השלום...
 לחיים כדבעי צ"ל מנוחת הנפש, היינו שיתקבל כהנ"ל בהרגשתם דכאוי"א מהם, ויתנהגו כמתאים והשם יצליחם.
 באם ינסו כנ"ל ולא יתקבל זה בהרגשתם וכו' — יציעו כל הטענות והסברות שלהם בכ"ז לרב מורה הוראה ויעשו כעצתו.
 אזכיר עה"צ.

י'תתקלט

ידוע גודל ענין השלום שבין איש לאשתו: כדלקמן אגרת י'תתקמא.

י'תתקמ

שגדול .. לאשתו: כדלקמן אגרת י'תתקמא.

י'תקמא

[ה'תשל"ג]

ידועים דחז"ל: (שאומר השם) ימחה שמי על המים לעשות שלום
 בין איש לאשתו —
 ולכן על שניהם להשתדל ולהתאמץ וכו' שישרה השלום ביניהם
 (ויתדברו אצל רב מאנ"ש שי' התביעות שלהם) וביחד יגדלו את כיו"ח
 שליט"א לתורה חופה ומעשים טובים,
 ואין לך דבר העומד בפני הרצון (האמת), והשם יעזרם.
 אזכיר עה"צ.

י'תקמב

[ה'תשל"ג]

במענה לכתבה:
 (1) תסיח דעת לגמרי מגט, ח"ו.
 (2) בכדי להקל תנאי החיים דעתה או לשנותם, כן בנוגע למקום
 דירתם וכו' —
מנהוג בכיו"ב — צריכים שניהם לבאר טעמיהם לפני רב המתעסק
 בכיו"ב וזמנו פנוי להתעסק בזה ככל הדרוש — ויתווך ביניהם ע"פ תורה.
 וגדול השלום להמשיך ברכות השם בכל.
 גם השמות דבעלה שי', ואזכירם עה"צ.

י'תקמג

[ה'תשל"ג]

(1) לא יותר מאשר קירוב ע"ע (כיון שאז תפרש זה במשך הזמן כמין
 הסכמה והכשר להנהגתה).

י'תקמא

ידועים דחז"ל: שבת קטז, א. וש"נ.
 ואין לך דבר העומד בפני הרצון: ראה זח"ב רסב, רע"ב.

י'תקמג

לא .. קירוב: מענה לשאלת אם, שכתה אינה נוהגת כראוי עם בעלה, ולא הבינה מענה כ"ק
 אדמו"ר עליהם בע"פ, שכאשר באה הבת לבקרם לא יראו לה קירוב.

(2) שאף שכנראה הבת זקוקה לרופא ורפואת האשה על בעלה (אף שבנוגע לחיי אישות — צ"ל שאלת רב) — בנוגע לממון ולהשתדל שתלך לרופא — בכ"ז לא השואלת ובעלה ש"י [ישתדלו לפעול על חתנם].

י'תקמד

[ה'תשל"ג]

כדי שלא לעכב התשובה — נמסרה ע"י מביא המכ':
 התחזקות הכותב וזוג' ת"י — (היינו הורי הבחורה ת"י) ביר"ש
 ובקיום המצות **בפועל**.
 בדיקת התפילין והמזוזות (באם לא נבדקו בתוך י"ב חודש).
 למצוא ידידים שידיברו ג"כ עם הבחורה שזהו אסון — גם בגשמיות
 — מבהיל וכו'.
 באם אפשר שתמשיך לימודי' בשטערן קאָלעדז.
 אזכיר עה"צ.

י'תקמה

[ה'תשל"ג]

נישואי תערובות — זהו:
 (1) אסון בפועל — **לשניהם**. ובאם יש איזה יחס הוגן מזו לזה (ולא רק חשק זמני — **שבדאי יחלוף**) לא ימשיך את השני לחיי אסון תמיד כל הימים (אפילו באם השני רוצה לאבד עצמו לדעת).
 (2) זהו סיוע ישיר למטרת היטלער ימ"ש — לחסל את עם בניי (אלא שנעשה „בכפיפת משיי").

ורפואת האשה על בעלה: כתובות נא, א. רמב"ם הל' אישות פ"ב ה"ב. טרשו"ע אהע"ז ר"ס עט.
 ישתדלו .. חתנם: גם לא הבינו המשך המענה בע"פ, שלא ישתדלו לפעול על חתנם.

י'תקמד

מענה לא' שבתו אינה נוהגת כראוי.

שמה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ע"פ הני"ל מובנת דעתי — שעליהם (בתור הורים ובתור בני"י בכלל)
לעשות כל התלוי בהם שלא להניח בתם ת"י להרוס, ר"ל, את חי"י,
ולהזיק את כל עם בני"י ג"כ.

אולי כדי שתסע לאהקת"ו.

לדבר אתי פא"פ — אין כל צורך כלל.

י'תתקמו

[היתשלי"ג]

במענה למכ' בו כותבת אודות דעת עוד רופא (שאינו מסכים לכניסה
להריון כו') תשאל רב מורה הוראה בפועל מה עלי לעשות עתה.

י'תתקמו

[היתשלי"ג]

בנוגע בנו שי' :

בכלל — ע"פ הוראות הרופא המטפל שהרי כמחז"ל התורה נתנה
רשות (כולל — כח) לרופא לרפאות.

ויש לעורר הרופא — שכיון שידוע לבנו שיש השייכים לעבודת ישכר
ויש לדזבולון — לכן יתנהג בנו (עכ"פ בעתיד הקרוב) כזבולון, היינו משרה
(חלקית?) שאינה בתורה (ויגיעת שכל בכלל) וכשיחזור לאיתנו לגמרי —
יחליט האם להמשיך או לשנות.
הפ"נ המצו"ב יקרא עה"צ.

י'תתקמו

כמחז"ל: ברכות ט, סע"א. וש"נ.

שיש השייכים לעבודת ישכר ויש לדזבולון: ספרי ופרש"י עה"פ ברכה לג, יח. ויק"ר פכ"ה, ב.
ש"ע אדה"ז הל' ת"ת פ"ג ה"ד.

י'תתקמח

[ה'תשל"ג]

באם לדעת רופא המכיר את בנו שי' — והרי מזכיר רופא המטפל בו — טוב שיכנס לביה"ח — בודאי ייעצם איך להביא זה לפועל (כיון שרגיל הדבר שצריכים לשכנוע (או בלית ברירה — להכריחם)).

— כמדומה שמהעצות בזה — שנותנים כדורי הרגעה חזקים, שזה מחליש ג"כ כח ההתנגדות של האדם.

הרופא הייז שי' הוא יר"ש, ובמילא יוכל להסבירו שע"פ שו"ע צריך כו'.

מכתב ממני לבנו — הייז יהי' ראוי בעיניו שהלשינו עליו וכו' — ואין זה רצוי כלל.

אזכיר עה"צ.

י'תתקמט

[ה'תשל"ג]

בנוגע לעניני הבריאות — כהוראות רופא מומחה שבאחקת"ו.

אין כדאי לנסוע לחו"ל — כי ישנם רופאים מומחים באה"ק, וזכות אה"ק מסייעת.

הנהגה יומית ע"פ שו"ע (כולל בטחון בהשי"ת)).

בדיקת המזוזות.

אזכיר עה"צ.

י'תתקמח

מצילום כתי"ק. מענה לאב אודות בנו שעצביו התמוטטו.

י'תתקנ

(ה'תשל"ג)

תתבונן במש"נ ה' לי לא אירא, ה' רועי לא אחסר — שעפ"ז פשוט שאין מקום לפחד וכיו"ב, ואין זה אלא בלבולי היצר.

למהר השיחרור והפחדים — כעצת רופא ידיד, לימוד ש' הבטחון בס' חובות הלבבות (ישנו גם באנגלית), להיות עסוקה ככל האפשרי (משרה, מבצעים וכו').

דיוק בכשרות האכו"ש.

אזכיר עה"צ.

י'תתקנא

בודאי סיפר לה הרופא — שכו"כ נמצאים במצב דומה לזה שמתארת (שנדמה להם: שעשו משהו שלא בהידור, שידיהם אינם נקיים ולכן צריך לרחצם עוה"פ וכו').

ובאם משתדלים לא לשים לב כלל למחשבות אלו (לא להלחם בהן — כ"א היסח הדעת מהן ככל האפשרי) — נחלשות מזמן לזמן עד שעוברות לגמרי.

וכשיפול ברצונה לרחוץ ידי, לדוגמה: לא תעשה issue מזה, כ"א, או שתאמר לעצמה שאין ממש ברצון זה, או שתרחוץ הידים ותתעסק תומ"י במשהו שאין לו כל שייכות לכ"ז.

מהסיבות למצב הנ"ל — חלישות הבריאות בכלל — וחזוקה ג"כ יואיל להקלת המצב.

כן, למהר התיקון — תשאל רופא ידיד ותעשה כהוראתו.

בדיקת המזוזות.

השמות, ואזכיר עה"צ.

י'תתקנ

ה' .. אירא: תהלים קיח, ו.

ה' .. אחסר: שם כג, א.

בס' חובות הלבבות: ראה גם לעיל אגרת יחשמו.

י'תתקנב

[ה'תשל"ג]

בנוגע להfories שכותב — יסיח דעת מכל זה **ככל האפשרי**, היינו גם לא „להלחם בהם", כ"א לא לשים לב להם — **ככל האפשרי**, אבל יסדר חייו יום יומים ע"פ שו"ע **בדיק**, צ"ל משרה (עבודה) **קבועה** ומסודרת, ובזמן הפנוי (בחלקו עכ"פ) קביעות עתים בתורה בחברותא. לצדקה **בל"נ** בכל יום חול בוקר (פרוטות אחדות). לקבוע דירתו **באהקת"ו** [מה טוב — בקיבוץ דתי באם אפשר]. בדיקת התפלין והמזוזות. אזכיר עה"צ.

י'תתקנב

[ה'תשל"ג]

להשתדל בענין דפרנסה בשמירת שויו"ט **כפשוט** ובזה שיש לו ידיעות (קצת עכ"פ) והיכרות — עכ"פ א' מהן.

י'תתקנד

[ה'תשל"ג]

- (1) כיון שלומד (ששייך) לישיבה — עליו ללמוד המסכת דהישיבה — עכ"פ חלק מזמן לימודיו.
- (2) בנוגע להשתתפותו בעסק ההמצאה: באם המתעסקים בזה והמציעים — ברי סמכא (מבינים במסחר כזה, אחדים מהם עכ"פ — משתתפים גם בממונם, אינם דרייער וכיו"ב) יכול גם הוא להשתתף. — אבל גודל ההפלאה ... [חסר הסיום]

י'תקנה

[ה'תשל"ג]

ע"פ כתבו — צע"ג אם יוכל להגן על תוצרתו ע"י פאטענט,
ובלי הגנה — היוכל לעמוד בהתחרות באלה שכבר מתעסקים
ומסחרם ופרנסתם בזה **מכמה זמן**.
ובהתאם להבירור **בכ"ז** (נוסף על הנ"ל) יחליט.

י'תקנו

[ה'תשל"ג]

תנודע ותודיע כמה ממון נצרך לזה — **והשערה** מתי יוכלו להחזירם
— ומקום לומר שאפשר יהי לסדר הלואה בשבילם ע"ס זה או חלקו.

י'תקנו

[ה'תשל"ג]

בנוגע:

- (1) לשותפות — באם המדובר לא ע"ד חד-פעמית כ"א למשך זמן,
מקום לזה — באם זיי קומען אויס זע"ז ויש להם אימון זב"ז.
- (2) למכירת החלקה — רק באם תומ"י ישקיע הממון בענין שהוא
טוב יותר מאשר נכסי דלא נידי, באם ספק — אין כדאית.
- (3) לתגמולים — לחדש פעולותיו בזה. באם תלוי בקישוים — אין
כדאית ההשתדלות להחזיר התיק לשווייץ, וימשיך באנגליא.
- (4) לשידוך דבתו תי' — אין כדאי להתנות ע"ד מקום דירתם לאחר
החתונה (ושייד — להחז"כ), ולהתענין הן בחז"ל והן באה"ק.
אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

י'תקנה

ע"פ כתבו: מר יוסף דוד קאפלאן, וואוטער, מאסס.

י'תקנו

כמה ממון נצרך לזה: שיש לו הזמנות למכונות, ואין לו מספיק מעות כדי לייצרם.

י'תתקנח

[ה'תשל"ג]

תבקש שיהיו **כתובים** פרטי תפקידה (שלא יהיו אח"כ חילוקי דעות בזה). ובאם **תברר** שאין בזה השגת גבול — תקבל ההצעה ויהא בשטומו"צ. בנוגע לבתה ... תי' — צריך להשתדל ע"ד שידוך מתאים ובאופן המתאים. אזכיר עה"צ.

י'תתקנט

[ה'תשל"ג]

עפהנ"ל — יחפש (עוד) פרנסה בענין אחר, אבל כ"ז שלא ימצאנו ימשיך בשל עתה. לצדקה, **בל"ג**, לפני התפלה דשחרית ומנחה. בדיקת התפילין והמזוזות. השמות, ואזכיר עה"צ.

י'תתקס

[ה'תשל"ג]

כל זמן שאין בטוחה פרנסה יותר טובה — אין לעזוב זו שכבר ישנה. כנראה מהנ"ל — קשה שיצליח בטענות עצמו עם הבעה"ב שיוסיפו במשכורתו ואולי ינסה ע"י ידידים מתאימים. אזכיר עה"צ.

י'תתקנט

ימשיך בשל עתה: למרות הקשיים. ראה גם לעיל אגרת י'תתכח. לקמן אגרת הבאה.

י'תתקס

אין לעזוב: ראה גם לעיל אגרת הקודמת, ובהנסמן בהערות שם.

י'תתקסא

[ה'תשל"ג]

בכלל — כדאי.

אבל, כמדומה, נהוג לברר ג"כ במשרד החוץ האם הזמן מתאים וכו'...
אזכיר עה"צ לכהנ"ל. וזכות פעולותיו בהפצת היהדות וכו' — תוסיף
בברכות ה' וכו'.

י'תתקסב

[ה'תשל"ג]

פשוט — ע"י **התבוננות** וכפי שרגילה (ע"פ כתבה) **בכל** עניני' with a
full heart וגם intensity — בענין דהשגח"פ ע"י השם **שהוא** מנהיג העולם
בכל עת (אלא שרצה שהאדם **יעשה** התלוי בו בדרך הטבע **ולא** — שידאוג
במחשבתו), וא"כ בטל **כל** יסוד לאיזו דאגה שתהי', או strain **וכיו"ב**.

י'תתקסג

[ה'תשל"ג]

בתחלת ההיכרות בינינו — דאגה **ובמאד** על: א) שידוך בשביל
בתה תי', ב) איך להציל אחי' ובי"ב שי' מרומניא, ג) התוכל להתפרנס מבלי
להצטרך ח"ו לבריות,

שכ"ז ענינים עקריים וכו',

ובכולם — נסתדרה (והחסר בשלמות דהנ"ל — הרי אפשר שיתמלא),

ואיך אומרת שאין לה יסוד לבטחון!!

י'תתקסא

כדאי: הנסיעה למסחר לכמה מדינות.

י'תתקסב

with a full heart: - בלב שלם.

intensity: - אינטנסיביות.

strain: - מתח.

לשאלותי:

(א) טוב (וגם לבריאותה) שתמשיך לעבוד.

(ב) להתנהג ע"פ הרופא שלה.

אזכיר עה"צ להנ"ל.

י'תקסד

[היתשליג]

(1) הנהגה יומית ע"פ שו"ע (כולל בטחון אמתי בהשם),

(2) לבקש הור"י שי' שיעשו בזה במרץ המתאים,

(3) להפיץ תומ"צ בסביבתה — שזה מוסיף בברכות השם בהמצטרך.

אזכיר עה"צ.

י'תקסה

[היתשליג]

באם:

(1) ע"פ שו"ע — אינו קשור במשרתו עתה,

(2) ההנהלה מסכימה לעזיבתו —

הרי ע"פ מחז"ל שמצליחין יותר במקום שלבו רוצה — יתענין בהצעת הרב קאָרף שי'.

בנוגע למשרה בביה"ס שבעיר — תלוי בתגובת הציבור שם, ויעשה כהוראת עסקני אנ"ש שי' (שעל אתר) בזה.

אזכיר עה"צ.

י'תקסד

שיעשו בזה: בהשתדלות למצוא שידוך.

י'תקסה

מחז"ל: ע"ז יט, א.

י'תתקסו

[ה'תשל"ג]

ותי"ח על הבשוי"ט ויה"ר שיהא המשך טוב וביותר.

(2) שייך להנהלה על אתר, כידוע.

(3) לפלא וכו' שאין "ב"ה" וכיו"ב ב(תחלת) האלבום.

(4) אזכיר עה"צ לכהנ"ל.

י'תתקסז

[ה'תשל"ג]

ת"ח על הבשוי"ט בכהנ"ל.

בנוגע לעבוה"ק בתו"ת — פשוט שימשיך בזה (כמו שאר הר"י —
אפילו באם ע"ע למד שעות נוספות על שאר הר"י).

בנוגע לצאגו"ח ובית חב"ד וכו' — שייך להנהלות, כמובן.

אזכיר עה"צ.

י'תתקסו

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה חיים צימענד.

ותי"ח על הבשוי"ט: מענה לדיווח על הצלחת הדינער השנתי.

שייך להנהלה: של הישיבה בבוטטון, אודות פרטי הקמת בנין חדש.

י'תתקסז

מצילום כתי"ק, על גליון מכתב מו"ה שלום דובער מאצקין.

בתו"ת: במונטריאל.

י'תתקסח

[ה'תשל"ג]

[1] נתי' ות"ח.

[2] בכלל אינו מדרכי **חינוך** לתלמידים להו"ל הערות עוה"פ ועוה"פ במהד"ב – כ"א „לאפשא לה" – אבל כיון שכבר התחילו – ימשיכו ועכ"פ [לתקן **התוכן** והסגנון ככל האפשר].

[3] ולציין זה בהשער.

[4] ממזכ' – חומש.

י'תתקסט

[ה'תשל"ג]

טובה או תהילה.

הרי יש לה **זכות ושליחות** מהשם להאיר סביבתה ע"י שתתנהג ע"פ נר מצוה ותורה אור !

כנ"ל וכמפורט בשו"ע ומתוך בטחון חזק בהשם.

כעצת הרופא שלה.

י'תתקסח

מענה למערכת „הערות התמימים ואנ"ש". ראה לעיל חכ"ז אגרת י'תעז.

נתי' ות"ח: במכתבם: מצר"ב גליון י"ט של הערות התמימים ואנ"ש.

בכלל .. במהד"ב: בשלהי השנה נדפסה חוברת מלוקטת מההערות שנדפסו בקובצי הערות הת' ואנ"ש במשך השנה.

„לאפשא לה": זח"א יב, ב.

ולציין זה בהשער: שההערות אינם אלא על אחריות הכותב.

חוקש: להוצאות החוברת.

י'תתקסט

טובה או תהילה: שינוי השם ללה"ק.

הרי יש לה זכות: על מה שכתבה שאינה רואה ערך בחייה.

נר .. אור: משלי ו, כג.

כנ"ל .. בהשם: על השאלה איך יהודי צריך לחיות.

שנה

כ"ק אדמו"ר זי"ע

י'תתקע

[ה'תשל"ג]

אין לך דבר העומד בפני התשובה. עיקרה — קבלה טובה על להבא
שלא ישוב לכסלה וכו' (ובמילא — חרטה על העבר).

לכא"א עוזר השם לעשות תשובה, והדבר תלוי רק ברצון האדם.
אזכיר עה"צ.

י'תתקעא

[ה'תשל"ג]

באם לדעת מבין בכיו"ב: א) החד"ת — תוכנם נכון ומתאים ב)
עדיין לא נדפסו ע"י אחר
כדאי להו"ל.

י'תתקעב

[ה'תשל"ג]

(1) כיון שככתבה לא כל ה100% תוכל להשיג — כדאי שתתרכז על
היותר עקרי: 1) טהרת המשפחה, 2) כשרות (וכפשוט — כולל סעודות
החתונה), 3) שבת, וכו'.
(2) כל השמות, ואזכיר עה"צ שיהי במז"ט וכו' ולחה"פ כו"ש.

י'תתקע

אין .. התשובה: מדרש הנעלם בזהר חדש ס"פ בראשית. רמב"ם הל' תשובה ספ"ג. וראה ג"כ
ירושלמי פאה פ"א ה"א.

עיקרה .. לכסלה: תניא אגה"ת פ"א.
ובמילא — חרטה על העבר: ראה לקו"ש ח"ז ע' 197 ואילך.
עזר השם לעשות תשובה: ראה שבת קד, א. יומא לח, סע"ב.
והדבר .. האדם: ראה זח"ב קסב, ריש ע"ב.

י'תתקעא

החד"ת: שיש לו, בדברים הנוגעים לדינא, ובקרוי יהי בו כמות ספר.

מפתחות

מפתח ענינים

א

אב (חודש):

בחירות: יא (לרבנות הראשית בא"י).

טו באב

בטחון:

יח (מועלת למתח). קיט. ריז (לימוד חובות הלבבות). שלב. שלח. שמז (לימוד ש' הבטחון בחובות הלבבות). שנא. שני.

רצא-ג (דמוסיף יוסיף כו'. הקשר לט' באב). רצו (בנות ישראל כו' יראת ה' כו'. חנוך בנות על טהרת הקדש).

אבות ובנים:

ביקש יעקב לישוב בשלוה כו':

כט (התנהגות הילדים מביאה ברכה להורים).

רנו (מי אמר לא דיין לצדיקים כו').

אדר:

בית:

לט (מגן ומחסה כו'. דירת קבע. ה' יבנה ב. חנוכה הב'). שיד (משנה מקום משנה מזל).

קנ (מרבין בשמחה. בשנת עיבור — בכפלים).

בית המקדש:

ט' אדר שני

נח (השלישי, ביתר שאת ועז, וכן בבהמ"ק הפרטי).

קמ (הכרזה לעשות אמריקה למקום תורה).

אהבה:

לט (א. משולשת).

בנים:

רצו (גודל המצוה להביא ילדים לעולם).

אימוץ:

כא (השפעה על בן מאומץ). כב (בירור יהדות). פ (לא להזכיר בכתובה).

זרעא חיא וקימא
י (לפעמים העיכוב בא מחסרון דיוק טהמש"פ). קכד (החלטת טהמש"פ). קכה (להברק אצל רופא).

אין אדם אוסר דבר שאינו שלו:

קפז (קודם מ"ח).

בעלי תשובה:

נח (במקום שבע"ת עומדים כו').

אלול:

שה (מלך בשדה). שז (כנ"ל. יכולים לגשת אליו — בתפלה תורה וצדקה). שטו (מלך בשדה). שיז. שכה. שלה (כנ"ל).

בר מצוה:
קטז"ז (טעם אמירת תחנון ביום הב"מ). רמט (יתומי המלחמה והחבלנות).

אם ברור לך הדבר כאחותך:

ערב-ג (דיוק ה' כאחותך).

ב"ה:

שנג (בתחלת אלבום).

אמונה:

ב (בכל יום שיבוא. בנוגע להלכה).

בריאת העולם:

שכג (בשביל התורה ובשביל ישראל).

אריכות ימים:

ל (שכל יום הוא ארוך וממולא בתוכן).

ברכה:

א (כל המברך מתברך). ט. טז (כנ"ל). צב-ג (שם האם).

ב

ברכות:

ד"ה (מורה שהקב"ה מלך העולם. גם לאחר הב. — שאכלנו משלו).

בארה של מרים:

כד (טבילה בו').

שנו

ג

הריון:

מו (לא למהר הלידה). קבר (לא לפרסם עד חודש ה').

השגחה פרטית:

שנא.

השכלה:

רכו (השכלה בת השמים). אדם בצאתך שולט על יהודי בביתך).

ו

ושכנתי בתוכם — בתוך כאו"א:

נז"ח (מאורעות חנוכה בזה"ז בכאו"א). סג (כנ"ל). סט.

ח

חדשים:

עיי"ע אדר. אלול. ניסן. תשרי.

חירות:

קמח (בגשמיות וברוחניות). קפה.

חנוך:

עא (לימוד הילדים בבה"ס חדור ביר"ש). פב (לא לעקוב על כל פסיעה). קלד (תנועת המרד במסד, לקולא; לחומרא). רי (ח. מיוחד). רלג"ט (חובת ההתעסקות בקיץ בח. על טהרת הקדש). רמב (בבת"ס דתיים). רמט (העולים לארה"ק, במוסדות ח. חב"דיים). רנג"ט (מפי עוללים ויונקים גוי' להשכית אויב ומתנקם. חובת חיזוק והרחבת ח. על טהרת הקדש). רעז (מפי עוללים וגוי'). שטיי (החששות בשיחות אישיות עם בנות). שכד"ו (כינוס ילדים בימי הסליחות ובעשי"ת). שלח"מ. עיי"ע פרסים.

חנוכה:

כד (נרות ח. שע"י נס). נו (מוסיפים באור מיום ליום). נז"ו (חנוכת המזבח ובהמ"ק. נרות בחצרות). נח (תורתך, חוקי רצונך). נט (הדלקת הנרות היא האחרונה והיא הראשונה בזמן. ההדגשה שהשמן יהי' טהור). ס (מל' חנוך, חנו כה, חנה כו). סא (הוספה, ולא להתרשם מהחשך בחוץ). סב (מעוות ח.).

גאולה:

קמ"דח (בגשמיות וברוחניות). עיי"ע אמונה.

גטין:

רסו (גירושין מנישואים אורחיים).

גיוס בני הישיבות:

קנר.

גיור:

נד (כהלכה). עיי"ע מיהו יהודי.

ד

דברים בטלים:

ר (שאין להם מטרה).

דגים:

רי (ד. הקופץ ליבשה ה"ז פרכוס ולא חיים, וכ"ה ביהודי ותומ"צ).

דין תורה:

מג.

ה

הדפסה:

ב (ביקור החומר לפני ההו"ל). קמב"ג (כנ"ל. לא ירפסו בשמי רק שבאתי עה"ח). שנה (חדו"ת).

היסח הדעת:

קלא.

הלבנת פני חברו ברבים:

עט.

הפצת היהדות:

קיב. קמד. קנא. קנה. קצג. רפג (צדקה רוחנית). שנא.

הפצת המעיינות:

סז (שיטת חב"ד).

הקהל:

רעו. רצג (אפי' חכמים גדולים).

הקפות:

יא (ה. שניות בנחה"ח). יב (בירושלים).

כ

כבוד אב ואם:

רעט.

כופר:

רעא-ב (בחייב גלות, שיגלה ושלל ישוב לעירו. בשור אם הוא במקום מיתה ביד"ש. דמי מוֹזֵק או נִזְק. שלא בכוונה).

כינוס תורה:

רפגיד.

כסלו:

י"ט כסלו

לא (חל בשבת. גאולת אדה"ז ו-200 שנה להסתלקות הה"מ). נג. עט (בכפ"ח). קא (חל בשבת). קכו (כנ"ל). קלה (בכפ"ח).

כשרות:

קפד (ר"ת כמוצא שלל רב).

כתבי יד:

קיד (מאמרי אדה"ז). רעא (הרמב"ם).

כתבי עת:

מו (הערות הת' ואנ"ש מונטריאל וג'י). קיז (מלים שכתבנו). קכה (קובץ חנה). קצט-רא (מאמרים על פרשת השבוע בידיעות אחרונות). רמו (בטאון חב"ד). רסז (באור התורה). רצה (אידיש). שנד (הערות הת' ואנ"ש).

ל

לבנה:

רצב (קיימא סיהרא באשלמותא).

ל"ג בעומר:

רא-ב (השתתפות בתהלוכה).

לימודי חול:

רלד. רלט. רמא. רצא. דש (בישיבה — עטה"ק). שלט-מ (השקיע כו"כ שנים, להשתדל לגמור).

לעתידי לבא:

קפ-ג (אם יהי ביטול מנהגו של עולם. ב' תקופות בימיה"מ). רמ (ולא ילמדו איש את אחיו גו').

סב-ג (וטיהרו את מקדשך שבתוך כא"א). סז (הוראות מח). עב-ג (הוראה לאנשי צבא, הפעילות על פתח עמב"י מבחוק, ע"י מכב"י). עה-ז (הלימוד ממנהג מעות ח). עח (קרה"ת חנוכה המזבח והדה"נ. י"ג מדה"ר. מציאות א' או ימים נפרדים. שלימות נס השמן בזאת ח. השתמשות בנר שכבה). פ-פב (מעות ח. לתל'). פא-ב (כחות רבים נגר מעטים). פו (להאיר גם במובן הרוחני). קלו (מעות ח). עי"ע מבצעים.

חנוכת הבית:

לח-ט (בית ליובאוויטש פריס).

חסידות:

סט (הכרח לימודה).

חסידים ומתנגדים:

רכה"ו (מ. מודרני, עם חיות חסיד').

חתונה:

דש (כל ההקדם ישובח). שכט (כנ"ל).

ט

טהרת המשפחה:

י (הקשר לעיכוב בבנים). כ. כג. צא. קכד (תמשיך ברכות השם). קצח. שלא.

,

יהודים:

כב (בירור י). ע (החובה לעזור לעמב"י תחלה). קנו (המרת הדת). רפא-ב (א"א לצאת ממסגרת דת יהודית, אין בחירה מועלת בזה, אף שאינו מאמין).

יובל:

קנח (עשור לכהונה ברבנות). דש (י. חתונה).

יום הכפורים:

ערב יוה"כ

לה (נתינת לקח. ברכת לשנה טובה ומתוקה).

יחידות:

פג (הזמן תפוס). קפט (ברכת צאתכם לשלום בפרוזדור). קצד. רמה. שג. שלא.

ישכר חבלון:

שמה.

מ

מכתבים:

קלו (מ. לכאן תכתוב בסגנון שלה).
עיי"ע שפות.

ממזר:

צט"קא (פרשת האח ואחות. איסורי חיתון
אינו עונש, כמו גרושה לכהן. לא לסלף
ולומר על רע טוב). קצורז (כנ"ל).

מעות:

עז (אינם מזון לבוש בית. יכולת לנצל).

מעלין בקודש:

קח. קנח. רט. רלח. שיג.

מצוות:

רלב (אלו שביססו לא תרצח על פילוסופי,
עשו מענין הרצח שיטה).

מקוה:

כג (במיאמי. גודל ערכה ופרסומה). כד (מ.
שע"י נס).

מרגלים:

רנו (איך אמרו חזק הוא ממנו).

משיח:

עיי"ע אמונה. לעתיד לבא. ספר תורה של
משיח.

מתן תורה:

רלג (בנינו ערכים בעדינו).

נ

נדריים:

קלד (חומרא שנהג ג"פ).

נזכרים ונעשים:

קנב. רלד.

ניסן:

קמו (חודש הגאולה). קסה"ע (הנהגה נסית
של חדש נ. — ראש חדשים).

נישואי תערובת:

שדמ"ה (אסון).

ניתוחי מתים:

קמב (היש חשש ניוול המת בתחיבה במחט,
לכרר סיבת המחלה).

מאמרים:

סה (החלצו, שהיו חוזרים נשיאינו לטהרת
האור). רפ (החלצו). רצ (נחמו תרכ"ו).

מבצעים:

מבצע חנוכה

מד (כצבא, בפיקוד הצפון).

מבצע מזוזה:

רז"ח (הקשיים וההתלבטות).

מבצע מצה:

קנב. קס.

מבצע פורים:

קעא (משלוח מנות). רז"ז.

מבצע תפלין:

מו. רז.

מגלת אסתר:

קנג (כתבוני לדורות).

מדע:

רכז (מחפשים אחדות בעולם, אישור סיפורי
תנ"ך).

מוסדות:

מח (לא לחטוף אנשים זמ"ז). נב
(כשעוזבים מוסד צ"ל בהסכמת ההנהלה או
רב). קצ (לימוד במוסדות חב"ד). רמג
(מנהל הדן יחידי גורם היזק למ.). רנו (כנ"ל
— קצ). רנח (גיוס כספים). רחצ. שה
(כנ"ל). שט (דן יחידי מהרס המוסד). שלה
(תרומה קטנה בערך הקדשת הבית אינו
כבוד לנפטר).

מחיל אל חיל:

נא.

מיהו יהודי:

קנר. רל"א (ההצבעה נגד התיקון והכרזת
הישג דתי). רעו. רצד.

מילה:

קלב (לימוד המלאכה). קפו (בלילה. קודם
מ"ח).

מכב"י:

עג (מי כמכה באלים י').

נס:

כד (קיום מצוות ע"י נ). קנו (בכל דור. אין בעל הנס מכיר בנסו). קסח"ט (כנ"ל. בימי הבית בגליו). קעז"פד (כמה סוגי נ. גלוי ומלוכש בדרך הטבע, שנראה השגח"פ או טבעית. החדש הזה — הנהגה נסית של ניסן, ראש חדשים — הנהגה טבעית. לע"ל הנהגה נסית).

נר להאיר:

סא. קג. קיג.

נשים:

צו (השימת לב שהקדיש להן כ"ק מו"ח אדמו"ר). קעא (כנ"ל — קמט. המגלה ע"ש אסתר). רג (הלימוד מרבי עקיבא, שלי ושלכם שלה הוא). רד (עקרת הבית). רמא (כה תאמר לבית יעקב גו' נשים תחלה). רסא (שירת נ. בבית חב"ד). רעז (תפקיד מיוחד במ"ת, בתרומת המשכן, בחביבות א"י, בקץ הגלות). שח (תפקיד הראשון לחנך הילדים).

ס

סוציולוגי:

צו.

סנהדרין:

קכג (חבלים של ברזל במתניהם כו').

ספר תורה של משיח:

קמא (הימים שיקראו בו).

ספרדים:

יו (בעיות קליטה).

ספרים:

מא (תורה לשמה). סח (בחינות עיון ומחקר). קט (דברי יחזקאל). קכג (סנהדרי גדולה). קכט (אנצ' תלמודית חי"ד. אין גומרים עליו ההלל. סיום בדבר טוב). קל (יקטרינוסלב. מפתחות ללקוטי לוי"צ). קמב (פלפולא דאורייתא). קנה (חוב' פורים והגש"פ). רח (צורר הברשם). רט (אלבום חב"ד בישראל). ריא"ב (ממעמקים). ריז (חובות הלבבות). רלז (משנת נחמ"י). רמג (מ"מ וציונים לשוע"ר). רמד (אלבום חב"ד בישראל). רנו (מחצבת). ער"ערד (משאת

המלך. הערות לט'). רעא (משנה תורה להרמב"ם. המצות שלפני ההלכות). שא (שערי תורה). שטו (קובצי חדרות ע"י ישיבות וכוללי חב"ד). עי"ע הדפסה. כתבי יד. כתבי עת.

אדמו"ר הזקן

מא"ב (ה' ת"ת. תניא). שכח (תניא עם מ"מ, לקוט פי', שינויי נוסחאות. ג' פרקים הראשונים אמר בהולדת אדמו"ר הצ"צ).

כ"ק אדמו"ר

קעב (לקר"ש).

סרטים:

פד (על חב"ד ונושאי יהדות).

ע

ע"ז:

קפ"ז (איסור עשיית פסל שאינו שלו. קודם מ"ת).

עגונות:

צד (במדינה ההיא).

עיבור שנים:

קכה"ח (מילוי החסר, ומוסיף אלהבא. הוראה בעבודת ה'). קכז"ח (חדש הע. אד"ר). קכח (טעם ההוספה בגו"ח אדז"ט). קמ"מא (מילוי והוספה).

עמל:

קסח (דרגות שונות בימי החול ובשבת. ע. הוא כלי לברכת הקב"ה).

ענוה:

נר (יחד עם זה לא לזלזל במעלות).

עצות:

קלח (תלוי בהרגש).

עשרת ימי תשובה:

לה (אמירת הרחמן כו' שנה טובה ומתוקה). שכו (קירוב המאור אל הניצוץ).

פ

פוליטיקה:

קנד (עסקאות פ.).

פורים:

קמט"ג (משלוח מנות. קירוב הלבבות). קנא. קנה. קנרו (הנס בזכות התורה שלמדו כ"ב אלף תשב"ר). קסא (משלוח מנות. עם אחד אע"פ שהוא מפוזר). קסג (משלוח מנות לשזר). קעא (כנ"ל — קמט. המגלה ע"ש אסתר).

עיי"ע מבצעים. מגלת אסתר.

פסח:

קנה. קפט (מברק).

עיי"ע מבצעים.

פרנסה:

פר. צ. צח"ט. קלג (ריוח בית אבות מצמצום השירותים, נסיון גדול). קנט. קצד. רלא. רסו. דש. שיג. שמח"נב. עיי"ע עצות.

פרסים:

רפט (אופנים או סוכריות, אבל לא כדור רגל).

מתגמים:

מה (ודרכו של הקב"ה יחפץ הגבר).

בעל שם טוב

טו (התאחדות במחשבה). עו (מכ"ד שרואה — הוראה). קלה (כנ"ל). רלד (ארץ חפץ). רלט (כנ"ל). רצד (הסתר אסתר, שמוסתר ההסתרה). שכה (שליחות כ"א מ"שאל שבא לעוה"ז להאיר).

הרב המגיד

רלה (כמראה אדם עליו מלמע').

אדמו"ר הזקן

שכו (עשי"ת קירוב המאור אל הניצוץ). שכו (גוי א' בארץ, ממשיכים אחד בענינים ארציים).

אדמו"ר מוהרי"צ

שכו (כשם שצריך לידע חסרונות עצמו כו').

צ

צבא:

מד (ביקורי חב"ד בפיקוד הצפון). עב"ג (הוראה מחנוכה לאנשי צ.). פה (מיוסד על משמעת). קא (ביקורי חב"ד ברמת הגולן).

מעשה המצוות פועל שתיפול עליהם אימתה ופחד). קד (ע"י התפלין וראו גו' ויראו ממך). קלה (קבלת עול). קסא"ב. רנ. שלב. שלו.

צדקה:

ו (מצוה כללית. אינו נותן משלו. מצדיק את שלוקח לעצמו). ז"ח (צ. ברוחניות. עשר בשביל שתתעשר, אף שהעשי' אינה בשביל שכר). צג (לפני הדה"ג). קסד"ה (שלא ע"מ לקבל פרס. מטבע של אש). רנד (חנוך לנתינת צ.). רנט (בבין המצרים. השתתפות בנתינת הצ. ע"י החל' במחנות קיץ). רפה (לפני הדה"ג). ש (תודה להשתתפות במבצע הצ.). שו (כנ"ל). שכה (בעת כינוס הילדים). שלה. שנ (לפני שחרית ומנחה).

ק

קבורה:

קמא (העברת עצמות לארה"ק).

קידוש החודש:

ב"ג (אם לע"ל יקדשו ע"פ הראי'. אתם אפי' שוגגים).

ר

ראש השנה:

ב (שחל בשבת). טז (בדוגמת ראש לכל הגוף). כה (שחל בשבת, המשכת עניני שבת לכל השנה). לה"ו (כנ"ל. ברכת לשנה טובה — חסדים ומתוקה — גבורות. שנמתקו). קכ"א (חל בשבת). שיט"כד (אדה"ר המליך הקב"ה. ביכולת כל אדם לפעול על העולם).

ראש חודש:

קמז (בדוגמת ראש לכל הגוף. ר"ח ניסן כולל את כל חודש הגאולה).

רב ותלמיד:

לג"ד (אם הרב דומה למלאך כו', וקבל את האמת ממי שאמרו).

רבי וחסיד

נסיעה לבית חיינו קלו. רו. רמח. רנרו. רסד (זוכה בגורל לבוא

הנהגה ביניהם שלא בצניעות). קיב (להשתדל במרץ). קלב (ע"י שדכן מומחה). קלט (דינגען זיך בנוגע לכסף, אבל לגמור הש.). קמד. קס. קעז. רי. רטז. ריח"ט. רכד. ה. רמח. שכט. שלג"ה. שמ"מא. שמט"נא. עיי"ע עצות.

שיחות:

קו (ביאור פרש"י בא יא, י). קיא (בהתוועדות י' שבט). קמג (ביאור פרש"י בר"פ ויקהל). קנב (בהתוועדות פורים). קצד (הו"ל). רנו (לימוד לפני הקהל בתוספת ביאור). שא (הנחת השומעים).

שלום בית:

ל (לא להכנס לויכוחים, להסיח הדבור לענין שקט). רמח (לא להפריע ש"ב מחמת מקום הדירה). שמא (קשור לטהרת המשפחה). שמב"ג (ימחה שמי כו').

שליחות:

רמב"ג (שליח הראשי — הנשלח ראשונה).

שמות:

פז (שם החתן כחותנו).

שמיטה:

ג"ו (לך ולעבדך ולאמתך, שלא תנהוג בהם כבעה"ב. מורה שהקב"ה הוא בעה"ב על העולם. התוכן הרוחני גם בחו"ל). כב. קצא"ב (לימוד מהל' ש. שהנהגת תומ"צ למע' מהטבע). רפו (השנה שלאחר' נק' מוצאי שביעית).

שנה:

חסרה

ב (מ"ח וכסלו חסרים).

מעוברת

ב (לע"ל יקדשו ע"פ הראי, ולא מוחלט שתהי"מ).

שנים אוחזין בטלית:

קעב"ג (פירוש הפנימי). רסג (כנ"ל).

שפות:

לא (תרגום שיחה לרוסית). מ"מא (תרגום מכתבים לצרפתית). נד (במשרד לא כותבים צרפתית). סז (מאמר באשכנזית). פר (אנגלית ולה"ק). קיח (תרגום מכתבים

לחודש החגים). רעו. שב"ג. שח. שטז (תנאים למנהלי מוסדות ומורים ותל' שרוצים לבוא).

רבנות:

יא (נגד הדחת ר. ממשרתו בסיום זמן חוזה, ע"י בחירות). קלח (שאינ עליהם מורא ממשלה ושר ומפלגה. לא לנטוש המערכה בחו"ל). קנח (מסבת יובל לכהונתו). קצג (בח"א). שיג (מרא דאתרא).

רפואה:

כב (טיפול חדש לדלקת העין). צ (פצע אצל זוגתו). קעה. קפט. קצח. רו. רי (דיאטה הכי טובה, לא לאכול למילוי תאוה אלא להיות בריא). רסא. רעט (טיפול הלם (שאק), כדורים). שג. שי (בראות הגוף והנשמה תלויים זב"ז). שלא (בשטח לידה מתחדשים ענינים). שלב. שמה"ח. עיי"ע עצות.

ש**שבט:**

יו"ד שבט

קג (הקביעות כמו בשנת ההסתלקות). קה (זמן מסוגל). קו (המשכת פעולת ההתוועדות ופירותיה). קיא"ב. קכו (חל בשבת).

שבת:

ב (ר"ה שחל בש.). ד (מורה שהקב"ה ברא העולם). טו (ר"ה שחל בש.). כה (כנ"ל). לא (כנ"ל, ושנת שבת, וגם י"ט כסלו חל בש.). קכא (ש. וגמ"ח). קכו (שנה שביעית, ר"ה ור"ה לדא"ח וי' שבט ותחלת העיבור חלים בש.). קכח (מנוחה וענג).

שחיטה:

רצט (שו"ב צ"ל יר"ש ביותר. אין ושחט אלא ומשך את נה"ב). שב (השוחט היחיד במוסקבא, לא יעזוב אפי' לזמן קצר).

שידוכים:

יט (לפני אחות מבוגרת. בקשת מחילה. העיקר בש. היא המדוברת ולא ההורים). כב (העדר חיכוכים תמידיים כשגם הוא שומר תומ"צ). נד (חילוק בגיל וכו'). פה (לא ע"י התכתבות). קג (ביטול הש. תוצאה של

תמונות: לצרפתית). קלד (במשרד לא כותבים צרפתית). קמה (תרגום קוני ומעין לרוסית). ריא (במזכירות יותר קל לכתוב לה"ק מאשר רוסית). ריד (תרגום מכתבים לצרפתית). רסז (תרגום השיחות לרוסית). רצה (תקציר באנגלית מתוכן העתון באידיש).

תנחומין:

קפז.

קנא.

תפליון:

קד (וראו גר' וידאו ממך). קמט (הזמנת משרד הבטחון ע"י צא"ח). רג (כנ"ל — קד). רנב. רסה (בדיקת הת. כשעברה שנה). שיב (רש"י ור"ת בשיטה א' של הנחת הרצועות). עיי"ע מבצעים.

תקון:

רנב (למי ששכח הנחת תפליון).

תרומות ומעשרות:

שה (במשקה שהובא מארה"ק).

תשובה:

רלב (שיבה למקור. מצוה גוררת מצוה). שנה (קבלה על להבא ותרטה על העבר. התחלה מהעיקר, טהרת המשפחה וכשרות).

תשלומין:

רלג (רק עד י"ב, ולא ספיקא דיומא).

תשעה באב:

רצב"ג (הקשר לט"ו באב. מקומי שכבי קומי. אחרי ירידת ת"ב קיימא סיהרא באשלמותא).

תשרי:

לה (אותיות מרשית השנה). קסז (הנהגה טבעית, זרע וקציר).

מכתבים ברוסית

יג. כ"כא. כר"ט. לד. מ"ב. נא"ב. ע"א. פרצג. קטו. קלא. קמ"ו. קנט. קע"ה. ריא. רט"ז. רכא"ד. רסה. רפרח. שא"ב. של. שלג.

ת**תורה:**

מב (גודל ערך לימודה. לשמה). צח (לימוד המביא לידי מעשה). רנד (אין העולם מתקיים אלא בשביל הבל תשב"ר, אף שלא נצטוו). ערב (דחיית מצוה שא"א לעשותה ע"י אחרים ותפלה). ערה (סיפורי מדרש איכה אודות תשב"ר בירושלים).

תורה ומצות:

לג (המעשה הוא העיקר).

תחנון:

קטז"ז (טעם אמירת ת. ביום הבר מצוה).

תמוז:

י"ב תמוז

רג (מברק).

מפתח מוסדות וארגונים

א

קל (פעולה נמשכת מהכנס). רנו. של.
איגוד למען קיום היהדות:
רעו.

אגודת חב"ד:

ארץ הקודש
קב (הקרקע בנה"ח ע"ש אגו"ח).

אגודת ישראל:

ריז.

אגודת נשי ובנות חב"ד:

צו (ירושלים). קצג. רב (בארה"ב. כנס
שנתי). רסב (בארה"ק. כנס שנתי). רעז
(כנ"ל). רפז (בכפ"ח).

אגודת נשי ובנות עולי גרוזיא ובוכארא:

שיז (כנס).

אגודת הרבנים:

קמב.

אהלי יוסף יצחק:

ארה"ק (רשת)
קה (כנס). ריז.

נחלת הר חב"ד
קיד"ח.

קסבלנקה
רצט (כתת שחיטת גסות).

תענך
י. רסח.

אהלי תורה:

מיאמי
נה. רמב.

ניו יארק
קצא"ב (מסיבה שנתי).

או"ם:

רח.

איגוד הצאצאים:

מט"נ (כינוס וכנס הכנה. לא לכתוב שהוא
תחת נשיאות. לא פוליטי). עד (מברק לכנס).

ב

בית אבות:

קלג (הריח בא מצמצום השירות, נסיון גדול).

בית אסורים:

רו"ז (מעשיהו. סהר יהפך לסיהרא).

בית חב"ד:

קסג"ד (תנאים לפתיחתו). שנג (מונטריאל).

בית חנה (ירושלים):

רמ (סיום מחזור ראשון).

בית יעקב:

לח (סמינר). שלח (ירושלים. גייטסהעד).

בית ליובאוויטש:

פריס
לח (חנוכת הבית).

בית רבקה:

ארה"ק
רמט. רסח"ט (כפ"ח. תל' המסיימות). רפ.

ג.י.

מח. קמז (מסיבה שנתי). קנב (תל'
המסיימות). שלט.

צרפת
מ (מכתב לתלמידות).

ג

גמ"ח שומרי שבת:

קכ (מלוה מלכה שנתי).

גן ישראל:

רנא.

שסה

ד

דזוינט:

רסט (הקשר עם חב"ד יותר מ-50 שנה).

ה

הבני' החופשית:

קנט (הסודיות שבהנהגתם).

הדר התורה:

שיא.

הכנסת אורחים:

יד (עבור אורחים שהגיעו לבית חיינו). שלד (שיעורי לימוד). שלז (כנ"ל).

מטה ארצי להקמת ע"א מוסדות:

קו.

מכון חנה:

שי"א (יסודה, רכישת בית, רשמיות, תוכנית).

מעון עולים, כפר חב"ד:

לא.

נ

נתיב אור:

ית.

ח

חמ"ה:

פט.

ס

ספרי':

ח (מטרת ס. להפצת היהדות. ס. לוי יצחק). מב (משלוח ס' לס. שלי).

פ

פר"י:

קצו (תקנון).

י

ישיבות:

יו (י. הרמב"ם, הדר יוסף ת"א). צג (לימוד בי). רו (נסיעת בנו לכאן שייד להנהלת ב' הישיבות). רכג"ד (המשך הלימודים בי). רמה (י. לבוכארים בכפ"ח). שטו (חב"ד). שלא (משיכת תל' לישיבה ע"י התמסרות הר"מ כו' לתל'). עיי"ע גיוס בני הישיבות.

צ

צעירי אגודת חב"ד:

ארץ הקודש
מר. קמט. רו.
ארצות הברית
ח. קצה.
מונטריאל
שנג.

כ

כולל:

קמב (כפ"ח, נה"ח וירושלים). קצו (ג.י. וצ"צ שבירושלים). ריח (ג.י.). רסג (מטולה). שיב (ב"ג שנים מעת החתונה). שטו (חב"ד). שיח (צפת). שמ (רק למי שנפשם חשקה בתורה).

מ

מועדון תורני:

רסו.

מחנות קיץ:

קצ (התועלת שלו להוספת תל' לשנת

ש

שמי"ר:

לב. פד"צ (אופני פיתוח אגודת האקדמאים).

שסז מפתח מוסדות וארגונים (שמי"ר — תומכי תמימים)

קמה (התרגומים לרוסית). ריב"ד (פעילות
אגודת האקדמאים. רישום. משכורת מזכיר.
עיר של אקדמאים). רסז.
בוסטון
שנג.
המרכזית
סב (מסיבה שנתית).

ת

תומכי תמימים:

כו (נוסדה ע"י אדנ"ע, ובארה"ב ע"י מו"ח
אדמו"ר. תמיכתה). רפו (לימוד מס' שבת
בשנה הבע"ל).
מונטריאל
קלט (מסיבה שנתית). רלח (חג הסיום).
שנג.
מוריסטאון
קנב.
תפארת בחורים
קל.
אוסטרליה
קס (השלוחים).

מפתח אנשים

א

אבניאלי, משה :
צה.

אברהמי, מ. :
רו.

אגסי, יצחק :
ח.

אדם הראשון :

שיט-כב (המליך הקב"ה. כל א' בחותם
אדה"ר).

אדן, אברהם :
קלה.

אהרן מרדכי הכהן :
קיג.

אזימוב, שמואל :
קמד.

אטינגר, רב :
קצה.

איגר, אברהם (אדמו"ר מלובלין) :
קכב.

איידלא :
קעה.

איכלער, מאיר יהושע :
שיב.

איצקוביץ, צבי :
קמט.

אישון, משה :
סו.

אליבה, אסי' :
כט.

אקערמאן, בערנארד :
קפט.

ארנביבה, רבקה :
קנט.

אשכנזי, מרדכי שמואל :
רמג.

ב

באב"ד, מרים :
קז.

בהט, ברוך :
קנו.

בזבורודקו, דוד :
רה.

בימבר, משה :
רפה.

בליניצקי, מרים :
רסח.

בן חיים, נסים :
רכח.

בעסער, יחזקאל :
קעז.

בר לב, חיים :
טז. קנא.

ברג, רחל :
קמד.

ברגמן :
רעז.

ברואי, וו. :
רכב.

ברוך גרשון :
קנה. שיג.

ברנובר, ירמי' :
ריא. רסז.

שסח

ג

- גולדנסקי, א.: קח.
גורביץ, מלכה: קמד.
גייסינסקי, ליובא: פו.
גינזבורג, יוסף שמחה: קמב.
גליצנשטיין, אברהם חנוך: רמט.
גליק, אברהם יצחק: קפת. שיג.
גנזבורג, יצחק: ריז. רעו.
גנענדל, משה; רבקה; ביילא שיינדל: כו.
גרא, גרשון: רט.
גראדע, חיים: רכה.
גרונר, יצחק דוד: רמב.
גרוסמן, יצחק דוד: ריז.
גרוסמן, ישראל: ריז.
גרינברג, גולדה: לא.
גרליק, גרשון מענדל: פג.
ג., נ.: גיט.
קט.
- דובער: מג.
דובער, המגיד ממעזריטש: לא (200 שנה להסתלקותו ב"ט כסלו). לג
(כנ"ל). רנב (כנ"ל). עי"ע פתגמים.
דוברשווילי, יעקב: כ.
דזינסון, לינדן (נשיא ארה"ב): לו.
דיסקין, שמעון משה: ער.
דניאל: קנו.
דרומר, יהודה דוד: קד.
דרייפוס, נתנאל; ס.: קלג.

ה

- הוברמן, זאב: קצ.
היטלר ימ"ש: רכו. רלב. שדמ.
היז, ד"ר: שמו.
הלברשטם, חיים ברוך: קפח.
הלל, הר"ה מפאריטש: לו (רשאי להתפלל עם אומר המאמר).
הלפרין, יוסף: קיג.
הלפרין, שמואל אלעזר: מט. של.
העכט: קסגד.
העכט, יעקב יהודה: רנה. שיא.
- דבורץ, ישראל זוסמן: קפח.

ד

חיים, הגר"ח מוואלאז'ין:

מא.

חייקין:

קסג.

חיענינסון, עלקא:

שכט.

חפר, שמואל:

סו. רמד.

ט

טאובע, הערמאן:

רסט.

טווערסקי, נחמן יוסף:

רעט.

טוירק, ליב חיים:

רסו.

טייכמן, דוב:

שא.

טיפענברון, אלעזר קלמן:

קפז.

טירנויער, יצחק אייזיק:

קמב.

טרומן, הארי (נשיא ארה"ב):

לז.

י

יונסאוו, שלמה:

נא.

יעקב אבינו:

ס (מל' עקבה ומל' עקב).

ירוסלבסקי, משה זאב:

יד.

ישראל, בעש"ט:

עיי"ע פתגמים.

כ

כהן, אהרן:

נה. קנג. רכט (מועמדות לבחירות בכנסת).

כהן, אשר לעמל:

רסא.

הפטרמן, אברהם:

רפג.

הרכבי, צבי:

קל.

ו

וואגנער, יצחק אייזיק:

מה.

וואלדמאן, יוסף:

קו. קמג.

וואלף, אפרים:

יא. צה. רכ. רמה. רפא. שח"ט. שטז. שיח.

וואלף, בנימין:

שח.

וואלף, שלום דובער:

רעז.

ווייל, יצחק:

קצו.

וויינברג, יוסף:

קסד.

וולטנר, זישא:

קיט.

וולפסון, משה:

רמז.

ז

זאבי, רחבאם עמיקם:

ט.

זוין, שלמה יוסף:

יא. לו. עט.

זיידע, ליבא מיכלא:

קמו. רפו.

ח

חדקוב, חיים מרדכי אייזיק (המוכיר):

יא. רכ. רמד. רנח. רפא. שטז. שיח.

חזקלביץ, דובער:

שב.

חטריק, אהרן:

שכח.

כהן, גאולה:
נו.

כהן, דניאל:
סט.

כהן, רפאל נחמן:
קכט.

כץ, יעקב:
טו.

כץ, שמעון:
צד.

לנדאו:
רמב.

לסלכרים, דוד אברהם:
קצד.

לרר, מנחם מענדל:
קנו.

מ

מאטלין, ישעי':
קמא.

מאכעראווסקי, אברהם גר:
לב (פעילותו לטובת חב"ד).

מאנדעל, בת שבע:
רי.

מאסטעראוו, יצחק:
רטז.

מוזס, נח; פולא:
קצט.

מונרשיין, יהושע:
קל (מפתחות ללקוטי לוי"צ).

מוצ'קין, שלום דובער:
שנג.

מיינצ'יק, שלמה:
מה. נ. רכ. רמה. רסא.

מעראליע, הלל:
קצג (שלילת רבנות ת"א). רמה (יחידות).
שט. שיא.

מענטליק, מרדכי:
רפו.

מרדכי:
קי.

מרקוביץ, צבי:
קט.

נ

ניסלעוויטש, מארא:
כו (פעילותה עם בעלה ברוסיה ובארה"ק).

נמנוב, ניסן:
קמד.

ס

לאם, נחום:
מא (ספרו תורה לשמה).

לאנדיס, יוסף ק.:
רצה.

לבנהרץ, חנה; דינה:
רסד.

לובעצקי, מנחם מענדל זוסיל:
קמד.

לוין, אבא:
דנו.

לזבניק, גרונם:
קכג.

ליברמן, יצחק דוב:
רסו.

לייבוב, ישראל:
קמט. רפט. רחצ.

לינדסי, דז'אן (ראש העיר גי):
נ (ביקורו בכפר חב"ד).

ליפשיץ, ברוך מרדכי:
שב.

ליפשיץ, יוסף:
פט.

ליפשיץ, יצחק:
יח.

ליפשיץ, מאיר:
א.

לנדא, יעקב:
צד.

פ

פארלאגאשווילי, שרה:
רכא.

פיזיקובה, חנה; פרידה:
צא-ב.

פכטר, ברוך:
רסג.

פלדי, חיים יהודה:
רצד.

פלדמן, מנחם מענדל:
סח.

פליסקין, ישראל אבא:
קעז.

פרט, יהושע:
סח.

פרנקל, שרגא:
קט.

צ

צוקר, מרדכי; נחום:
פא.

צורי:
קא.

צימנד, חיים:
שנג.

ציפעל, דוב ברוך:
צח.

ק

קאלק, ישראל:
פג.

קאמינסקאיא, חיסיא:
לד.

קארף, אברהם:
רמב. שנב.

קוטערמאן, א.:
מב.

ס

סאוויצקי, מרדכי:
קפו.

סויסא, שולמית:
י.

סולובייצ'יק, יוכבד:
פ.

סומוגי, תמר:
לג (עבודת מחקר על תנועת חב"ד).

סופר, יהושע יחזקאל:
מח.

סטאן, אברהם ארי':
רעו.

סטל, שמואל דב:
יח.

סיבשינסקי, ישראל:
שלג.

סימפסון, שלום מענדל:
קמג. שטז.

סלאוין, שלום:
קט-יא.

סלונים, זאב דוב:
צד.

סלונים, משה שלמה:
שה.

סלונים, משפחת:
רלב.

סעידוב, אהרן:
צג.

ספיר, פנחס:
רלא.

ע

עפשטיין, צבי:
יג. רכד.

עקיבא, רבי:
רג (שלי ושלכם שלה הוא).

מפתח אנשים (קריפמאן, מענדל – שניאורסאהן, י"צ (אדמו"ר מוהרי"צ)) שעג

קויסמאן, מענדל:
רפד.

קוק, שמחה :

קעג-ד (עזרתו לפעילות חב"ד).

קימיאגרוֹב, מיכאל:
רפת.

קלייזן, בנימין :

מח. עה. קלב. רמד.

קלמנסון, יקותיאל דוב:
קצ.

קפלן, ארי' ליב:
שיח.

קרונהויז, אברהם :
שא.

קנח.
קרליבך, אליהו חיים:

קארסנוקוקי, ד"ר:
שי.

۲

רבינוביץ, יהושע:
יז.

דבינוביץ, נתן דוד; דבורה:
קנ.

רדזין, שיינא מאטלא:
שיר.

יוזנברג, שמעון :
קכד.

יוזנסקי, נחמי':
רלז.

ייבויץ :
רנ.

יסקין, דוד :

דעו-ז (שליחותו לאה"ק). רחצ.

יסקין, יעקב יוסף :
קלב.

ש

שאולי, משה:
רת.

שגלוב, שניאור זלמן:
קעז.

שוחאט, דוב יהודה:
רמז.

שוחאט, עובדי' מאיר:
רמת.

שוחט, עזרא בנימין:
שח.

שזר, שניאור זלמן:

ל (ברכה ליום הולדת). לרו (עידוד לקראת סיום כהונתו. לא להתמודד לכהונה נוספת). ננא (ילכו מחיל אל חיל). קסבג. קפה (כנ"ל — לו). רכ (כנ"ל). רכזח (כנ"ל). רצ. שכו (פעילותו אחר סיום כהונתו). שלו (בריאותו).

שטיינמץ, צבי מאיר:
רפט.

שטערן, שמואל טוביה:
כג.

שיף, אלחנן בצלאל:
פז.

שכטר, אברהם ארי':
ר.א.

שליאמע, חיים יעקב:
פ. קיין. ריד.

שמעון, רשב"י:
ג.

שמרלינג, ישראל מלך; מרים :
דש.

שמרלינג, שניאור זלמן :
מן.

שניאור זלמן (אדמו"ר הזקן):

עיי"ע פתגמים.
(סיפור לא נכון).
לא (גאולתו ביי"ט כסלו). לג (כג"ל). רמו

שניאורסאהן, יוסף יצחק (אדמו"ר מהר"י"צ):
 כו (נטיעת תו"ת בארה"ב). זה (פרשת ימי
 חייו ומס'נ').
 עיי"ע פתגמים.

שניאורסאהן, ליובא : שקולניק, זלאטע :
של. רפז.

ת

שניאורסאהן, מנחם מענדל (אדמו"ר הצמח צדק) :
רכח"ט (בהכ"נ צ"צ — נחלתו, המתפללים
שם — ברשותו). שכה (נולד ער"ה. מאמר
אדה"ז ג"פ תניא).

שניאורסאהן, שלום דובער (אדמו"ר מוהרש"ב) : תמרי, דב :
כו (מייסד תו"ת). שלב.

מפתח מקומות

א

אוסטרליה:

ראה מפתח מוסדות ערך תומכי תמימים.

אירופה:

שיב.

אירלנד:

שט. שיא.

אנגליה:

שיא. שמט.

ארץ ישראל:

א (ונתתי שלום בארץ). יב־ג (מנוחה ושלום).
מג (גם אינם יהודים קוראים לה ארה"ק). קל
(יציאה לחו"ל). קלא (נק' ע"י כל העמים
ארה"ק). קמד (זכות אה"ק מסייעת). קס.
קסח (כניסה לארץ בניסן, שדות מוכנים
לקצירה). רנו (איסור היציאה לחו"ל). שג
(כנ"ל). שלד (נק' ארה"ק). שמח.

כ

כפר חב"ד:

לב. מה. סו (פעילות הועד). רמה (יסוד
ישיבה לבוחרים). רסא (בתי מגורים). רסב.
שלח.

ראה מפתח מוסדות ערך מעון עולים.

כפר חב"ד ב:

רמר.

ל

לאס־אנגילס:

קטו.

לוד:

רסא.

ליסבון:

רפ.

ב

בוכרה (יהודי):

מד.

בוסטון:

ראה מפתח מוסדות ערך תומכי תמימים.

מ

מדריד:

קנה.

מונטריאל:

קלו. ריד.

ראה מפתח מוסדות ערך צעירי אגודת
חב"ד. תומכי תמימים.

מוסקבא:

שב.

ג

גרנז'י (יהודי):

מד.

גרמני:

רכז (תרבות ג.).

י

ירושלים:

ט (העתיקה). יב־ג (בירה נצחית). צה"ו

שעה

מוריסטאון:

צרפת:

ראה מפתח מוסדות ערך תומכי תמימים.

ראה מפתח מוסדות ערך בית רבקה.

מיאמי:

כג (באים שם מכמה עיירות ומדינות).
ראה מפתח מוסדות ערך אהלי תורה.

מילנו:

פג.

מלבורן:

ש.

ק

קסבלנקה:

ראה מפתח מוסדות ערך אהלי יוסף יצחק.

קרית גת:

רעו.

נ

נאשוויל:

קלו.

נחלת הר חב"ד:

יא. סדרה (קיום אגודת נה"ח). קב (שהקרקע
תהי' ע"ש אגו"ח). רסא. רעו. רצד.
ראה מפתח מוסדות ערך אהלי יוסף יצחק.

ר

רומניא:

שנא.

רוסיה:

כו. צד. קטו (הי' קס"ד אשר הרב דעיר
הגדולה שם יבוא לכאן וכו'). קפח (יגישו
בקשת היתר יציאה). רמב (כנ"ל). רעח
(עולות מר).

רחובות:

קעד (פעילות חב"ד).

ס

ספרד:

קפח.

פ

פלורידה:

רפט.

פריס:

ראה מפתח מוסדות ערך בית ליובאוויטש.

ש

שווייץ:

שמט.

ת

תל אביב:

יז (מגרש). קצג (הרבנות).

צ

צפת:

קצה. רפא (קרית חב"ד). שיח (להחזיר תענך:
עטרה ליושנה).
ראה מפתח מוסדות ערך אהלי יוסף יצחק.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

השלוחים והשלוחות ובני ביתם שליט"א

להצלחה רבה ומופלגה במילוי שליחותם

מתוך הרחבה אמיתית ומתוך בריאות הנכונה

ונחת חסידותי יהודי מכל יוצאי חלציהם

מוקדש
לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו
כ"ק אדמו"ר זי"ע

נדפס על ידי ולזכות
הרה"ת ר' משה מאניס הלוי בן רחל לאה
וזוגתו מרת נעמי טובה בת מרים
ולזכות יוצאי חלציהם
נחמה שיינא, מנחם מענדל הלוי, חיים אליעזר הלוי,
מאיר שלום הלוי, שניאור זלמן הלוי וחי' שרה
שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות ובריאות

הבר

להצלחה רבה ומופלגה בטוב הנראה והנגלה
בכל אשר יפנו בגשמיות וברוחניות
ולנחת רוח יהודי חסידותי מתוך שמחה וטוב לבב

ISBN 0-8266-5828-8

9 780826 658289